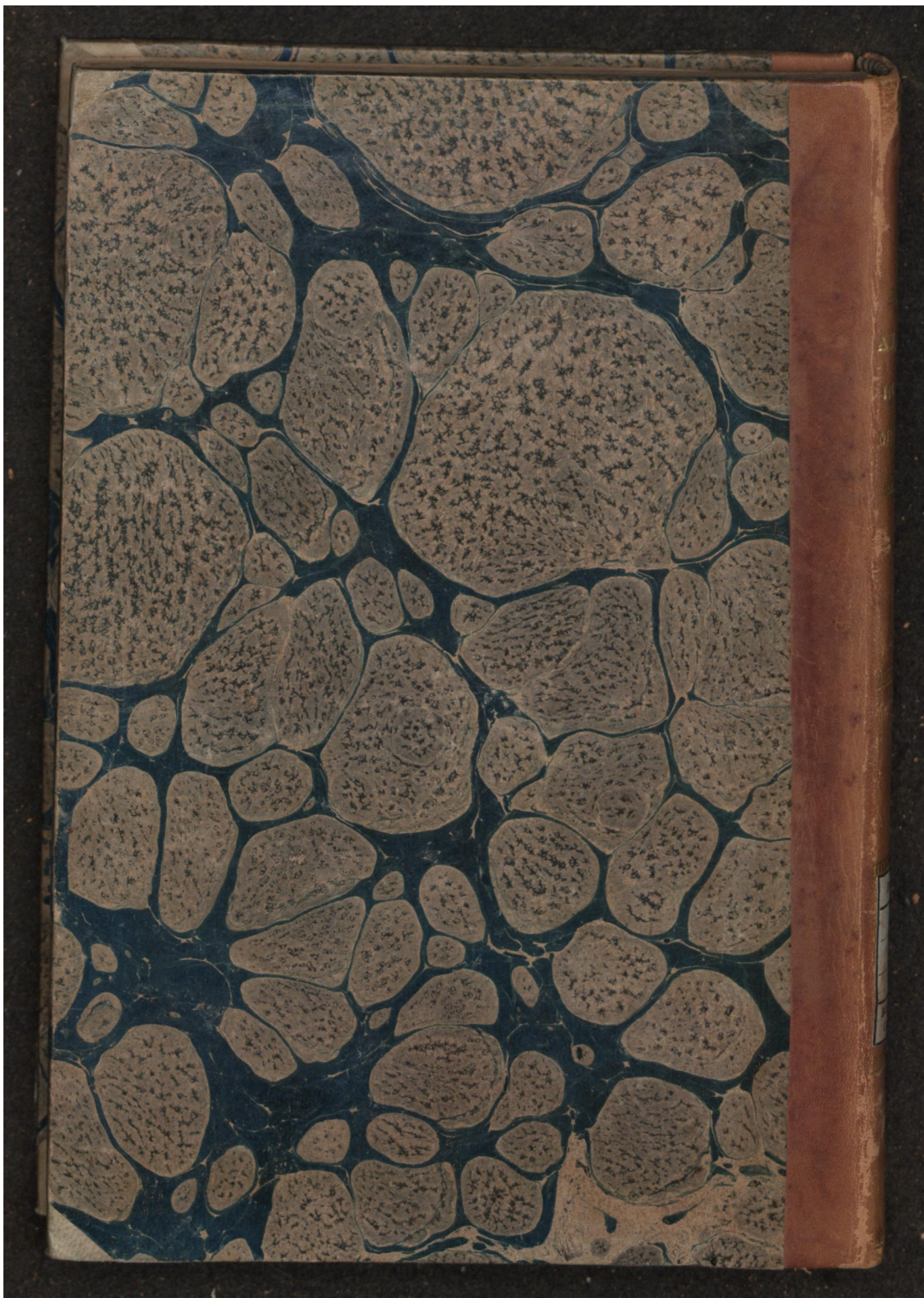

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

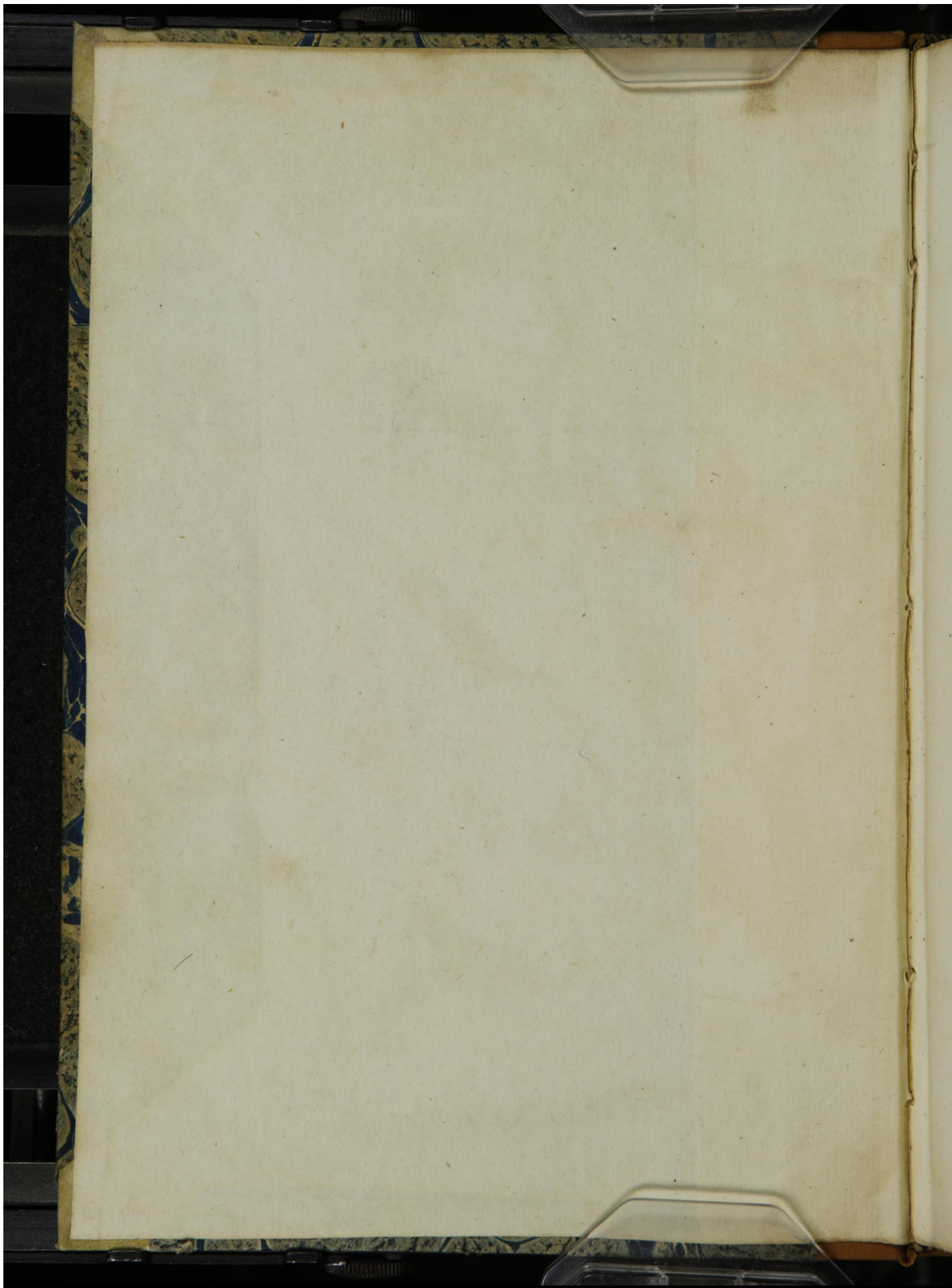
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.67

634

639.

Lara est: et que nunquam mar-
cescit sapientia: et facile vñ
ab his q diligunt eam et iuvenit
ab his q qñt eam. Preoccu-
pat q se cōcupiscunt. ut illi se
prior ostendat. Qui de luce vigilauerit
ad eam nō laborabit. Assidentē enī illam
forib⁹ suis iuveniet. Cogitare ergo d il-
la sensus ē cōsumatus: et q vigilauerit
propter illā cito erit secur⁹. Qm dignos-
se circuit ipa qrens: et in vijs suis ostē-
det se illis hilariter: et i oī puidētia oc-
curret illis. Item scriptū ē. Qui edūt
me adhuc esuriēt: et q bibūt me adhuc
sitiet. Qui audit me nō pfundet: et qui
opant i me nō peccabūt. Qui elucidāt
me vitā eternā habebūt. hui⁹ igit lar-
gis sue spōsionis subnixus auxilio fidu-
cialiter mitto man⁹ i opus: alias certe
sup meū ingeniolū et scientiā meā nimis
euectatū. Scio aut q nō est abbre-
uiata man⁹ dñi: sed q et adhuc oīa pos-
sibilia sūt credēti. Est aut op⁹ quod at-
tēpto modo dñice incarnatōis exordiu
describēs ac nre redēptōis sacramētū
Quod qdē i laudē et glā: et honorē glo-
riofissime et soli⁹ vere honorate sup om-
nē purā creaturā vginis mris dei assu-
mentes: et d ipi⁹ auxiliij spālissima colla-
tōe pfidētes pfidenter suscipim⁹: in ei⁹
mificōdia tāq i firmis iā spū nre ācho-
ra collocati: ab ipsa expectātes finē cō-
sumatōis in pmiū laboris. q est motrix
volūtatis: causa opatōis: et inspectrix i-
tentōis. Obsecro igit impiis mifi
cordiā dei oīpōtētis: pñs mificordiarū
q lucē inhabitat iaccessibilē: ut effuga-
tis lumie sue claritatis erōis fallacia:
falsitatis zizanīa. vanitatis glā. det mi-
hi verū intelligere. et dicere de matre
ipsius mificordie et veritatis. Obse-
cro et eos q pñs opusculū dignabunt i
spicere ut si qd ipso ex sui forsitan (ut
pñgit) notitate ipsoz aures tāq dubi-
um pulsauerit: nō facile scribāt temeri-
tati sed parcant poti⁹ simplici deuotio-

ni. Nō enim intendim⁹ gloriofā virginē
nris mēdacijs adornare. vel ēt stilo al-
tiloquo aut capratōijs eloquijs aliquid
nouī et magni eudere et nō gloriofā vir-
ginē laudare. et nosmetipsos ostentā:
sed rudib⁹ et simplicib⁹ nri similib⁹ de
uotōis mun⁹ p verba simplicia ministra-
re. Necū enī bene agit si quāuis nihil
dignū de benedictissima dñā: tāq indi-
gn⁹ vita et mīmus sciētia de mei pecto-
ris ore ptulero. occasione tñ d ipa scri-
bendi et loquēdi sapientib⁹ submistrē.

Ut aut lector i hui⁹ opis mā min⁹ la-
bōis hēat: et cōtinentiā ipsi⁹ plen⁹ sum-
mati p cognoscat: qdā quasi pñcipia pre-
mittem⁹: que lucē sequentibus mīstra-
būt: et titulos supponem⁹: p quos et mā-
nū uersa cōprehendit: et lectori id qd de
materia inspicere pro tpe voluerit: ex-
peditius demonstraretur.

Presuppositiones.

Uicquid tibi occurrit: ut recte sa-
ciendū: scias fecisse deū tāquā bo-
norum oīum p ditorē. hoc Augustinus
d libro ar. Cū nimū bonū cōmunicā-
uit: oē cōicabile alieui. hoc dyōisi⁹. Qd
oēs pprietates iseriorū hñt sup oēs cū
excellētia. dyonisi⁹ i libro āge. hierar.
Lex qdē hec ē dñitatis sacratissima p-
pñia scdā ad suā diuinitatē reducēt lu-
cē. dyonisi⁹ i quito c. ecclie hierar. ad
omne incōueniēs i deo segtur iposibi-
le: et ad oē pueniēs cui maior rō non re-
pugnat: sequit necessariū. Anselmus.
Auctoritas fidē. Agitat: et rōnē pparat
bōi: rō ad intellectū cognitionēq pdu-
cit: quāq auctoritati rō penit⁹ deferat:
cū cōsiderat cui credendū sit et certissi-
ma ē ipsi⁹ iam cognite atqz spicue vi-
tatis auctoritas. Augustin⁹ de vā reli-
gione. Querendū rōe qd pñtatiat veri-
tati. fiatqz ipsa veritas auctoritas sine
qua nec est: nec valet auctōitas. Augu-
stin⁹. de morib⁹ ecclie. Ibi secure quis
q i sensu suo abundet vbi vñ certe rō
nī vel māifeste auctoritati non obuiat

qđ sentit. Bene. Cū quisq; i scripturis sanctis id conat sentire qđ in eis sensit ille q scripsit: qđ mali est si hoc sentiat qđ tu lux oīum veridicaz: mētū ostēdis: Augustin⁹ in xij. cōfēs. Cū ali⁹ dixerit hoc sensit Moyses qđ ego: ⁊ ali⁹ imo illd qđ ego religios⁹ me arbitroz dicere: cur nō vtrūq; pot⁹ si vtrūq; verū est: Et si qđ tertū ⁊ si qđ quartū ⁊ si quid oīno aliud ver⁹ quispiā in his v̄bis vider: cur nō illa oīa vidisse credatur. p. quē de⁹ vnus sacras litteras v̄ba ⁊ diuersa vsuris multoz sētib⁹ t̄pauit: Augustin⁹ in eodē. Ego certe qđ intrepidus de corde meo pronūcio: si ad culmē auctoritatis aliqd scriberē: sic malē scribere: ut qđ veri quisq; de his re b⁹ capere posset: mea v̄ba resonaret: q̄ ut vnam verā sententiā ad hoc apt⁹ ponerē: ut excluderē ceteras quaz falsitas me nō poss; offendere Augustin⁹ in eodē. Sensit Moyses oīno in his v̄bis in p̄cipio ⁊ atq; cogitauit: cū ea scriberet quicqd hic veri potuimus inuenire ⁊ qēqd nos nō potuim⁹ aut non dū possum⁹: ⁊ tū in eis inueniri pōt. Augustin⁹ i eodē. Qđ nec in corporalib⁹ nec in spūalib⁹ est aliqd vacuū. P̄bs. Beata v̄go a nullo illustriū v̄cific i aliquo. Damas. Cū d̄ peccatis agit nulla de ip̄a fit qđ. Augustin⁹ de natura ⁊ ḡa. Brā v̄go ea puritate nitebat. qua maior sub deo neq; itelligi. Anselmus. Ego puto q̄ copiosior sc̄ificatōis b̄ndictio in eam descēderit: q̄ ipsi nō solū sc̄ificaret ortū: s; vitā ipsi⁹ ab oī deiceps peccato cuſtodiret immunē: qđ nemini i natis mulierū credit esse donatum. Decuit nimis reginā virginū singulari p̄uilegio absq; peccato ducere vitā: que dū peccati mōtisq; peret p̄mptionē: mun⁹ vite ⁊ iusticie oībus obtineret. Ber. Qđ ei nullū bonū defuit: cū pura creatura i statu vie capax fuit. Hieronymus. ⁊ Bernardus.

Incipiunt tituli articulorū. i.
Incipit tabula capitulorū totius operis
Alberti magni super missus est An ne
cesse fuerit hāc missionē fieri cap. i.
Per quē nūciū conueniat fieri missio.
Si per hominē ca. ij.
Si per angelum ca. iij.
Si per archangelū. ca. iij.
Si per p̄cipat⁹. ca. v.
Si per potestates. ca. vi.
Si per virtutes. ca. vij.
Si per dominationes. ca. viij.
Si per thronos. ca. viij.
Si per cherubin ca. x.
Si per seraphim. ca. xi.
Si p̄ tres p̄cios ordies. ca. xij.
Si per omnes Angelos. ca. xij.
Si per spiritum sanctum. ca. xij.
Si per filium. ca. xv.
Si per patrem. ca. xvi.
Si per totam trinitatem ca. xvij.
In qua specie apparuit. Si in serpenti
na. ca. xvij.
Si in colūbina. ca. xix.
Si in humana. ca. xx.
In quo sexu. ca. xxi.
In cuius etatis specie ca. xxij.
Si in iuuenili. ca. xxij.
In qua ueste. Si i cādida. ca. xxij.
Si in sordida ca. xxv.
Si in bicolorata. ca. xxvi.
Si in alba. ca. xxvij.
Qua hora t̄pis. Si i ortu diei. ca. xxvij.
Si in meridie. ca. xxvij.
Si in vespere. ca. xxx.
In quo loco. Si in ciuitate ca. xxxi.
Quare in galilea. ca. xxxij.
Quare in nazareth. ca. xxxij.
Quare ad Virginē. ca. xxxij.
Quare nō ad Ioseph. ca. xxxv.
In quo actu fuerit. Si in contempla
tione. ca. xxxvi.
Si in actione. ca. xxxvij.
Si desponsari potuit. ca. xxxvij.
In qua etate despōsata fuit ca. xxxix.
De pulchritudine beatissime virginis
a 2

Si corporaliter.	ca. xl.	iusticia.	ca. lxxix.
De pulchritudine in speciali & primo de	ca. xli.	De speciebus iusticie.	ca. lxxx.
corporis quantitate.	ca. xlii.	De dulcia.	ca. lxxxi.
De membrorum proportionibus.	ca. xliii.	De penitentia.	ca. lxxxii.
De colore cutis.	ca. xliii.	De prudentia.	ca. lxxxiii.
De colore capillorum.	ca. xliii.	De fortitudine.	ca. lxxxiiii.
De colore oculorum.	ca. xlv.	De magnanimitate.	ca. lxxxv.
De hoc quod dicit viro.	ca. xlv.	De magnificentia.	ca. lxxxvi.
De hoc cui nomen erat.	ca. xlvii.	De fiducia.	ca. lxxxvii.
De hoc quod dicitur Ioseph.	ca. xlviii.	De securitate.	ca. lxxxviii.
Quare de domo dauid.	ca. xlviii.	De patientia.	ca. lxxxix.
Quare in genealogia eius boni & mali	ca. l.	De constantia.	ca. lxxxix.
ponuntur.	ca. l.	De pſuerantia.	ca. lxxxix.
De nobilitate virginis.	ca. li.	De temperantia.	ca. lxxxix.
Cur beata virgo non per se sed per ioseph ge-	ca. lii.	De speciebus temperantie & primo de castitate. c. 23	ca. lxxxix.
nealogizetur.	ca. lii.	De sobrietate.	ca. lxxxix.
De eo quod dicitur. Et nomen virginis in	ca. liii.	De modestia.	ca. lxxxix.
genitino.	ca. liii.	De modestia in cultu uestitus.	ca. lxxxix.
Quare nomen Maria.	ca. liii.	De donis.	ca. lxxxix.
De hoc quod dicitur ingressus.	ca. lv.	De sapientia.	ca. lxxxix.
Quod repetit angelus & ubi gabriel.	ca. lvi.	De intellectu.	ca. lxxxix.
Si ad solam.	ca. lvii.	De dono consilii.	ca. c.
De salutatione.	ca. lviii.	De dono fortitudinis.	ca. ci.
Quare fuit sine ve.	ca. lviii.	De dono scientie.	ca. cij.
De generali consuetudine qua additum est	ca. l.	De pietate.	ca. cij.
maria.	ca. l.	De timore servili.	ca. cij.
De gratie plenitudine.	ca. lxi.	De timore initiali.	ca. cv.
Quare non plena spiritu sancto.	ca. lxii.	De timore casto.	ca. cvl.
De differentia istius plenitudinis.	ca. lxii.	De beatitudinibus.	ca. cvii.
In qua differat a plenitudine christi.	ca. lxii.	De beatitudine pauperum.	ca. cvii.
De plenitudine apostolorum.	ca. lxx.	De eumitate.	ca. cvii.
De gratie plenitudine.	ca. lxxi.	De beatitudine luctus.	ca. cx.
De preteritis in hac plenitudine & primo de	ca. lxxii.	De beatitudine esurie & siti iustitie. c. xxi.	ca. cx.
baptismo.	ca. lxxii.	De misericordia.	ca. cxii.
De confirmatione.	ca. lxxii.	De mundicia cordis.	ca. cxii.
De penitentia.	ca. lxxii.	De beatitudine pacis.	ca. cxii.
Quis confessor.	ca. lxx.	De persecutione.	ca. cxv.
Si habuerit ordinem.	ca. lxxi.	De aureola martiris.	ca. cxvi.
De extrema unctione.	ca. lxxii.	De aureola predicatorum.	ca. cxvii.
Quid recepit a sacramento altaris. c. lxxii.	ca. lxxii.	De aureola virginum.	ca. cxvii.
Quid confitebatur.	ca. lxxii.	De fructibus quos ponit apostolus ad gala-	ca. cxvii.
De virtutibus.	ca. lxxv.	tas. s.	ca. cxvii.
De fide.	ca. lxxvi.	De charitate.	ca. cxv.
De spe.	ca. lxxvii.	De gaudio.	ca. cxvi.
De charitate.	ca. lxxvii.	De pace.	ca. cxvii.
De virtutibus cardinalibus & primo de		De patientia.	ca. cxvii.

De longanimitate.	ca. cxliij.	uerfationem eius.	ca. clxvij.
De bonitate.	ca. cxrv.	De spali ⁹ gratijs circa mortē.	ca. 168.
De mansuetudine.	ca. cxrvi.	Utrū mortē presciuerit.	ca. clxix.
De benignitate.	ca. cxrvij.	Utrū inuitata obierit.	ca. clxx.
De fide.	ca. cxrvij.	Si sine dolore obierit.	ca. clxxi.
De modestia.	ca. cxrvij.	Si statim in aīa z corpe assumpta fue	
De continentia.	ca. cxrx.	rit.	ca. clxxij.
De castitate.	ca. cxrxi.	De quattuor suppositis cōtra aduersā	
De gratijs gratis datis. z primo de sa		tes assumptōni carnali.	ca. clxxij.
plentia.	ca. cxrxij.	De priuilegijs bte virgis. Et p de pec	
De sciētia.	ca. cxrxij.	cati imunitate.	ca. clxxij.
De mechanicis.	ca. cxrxij.	De impossibilitate peccādi.	ca. clxxv.
De artibus liberalib ⁹ .	ca. cxrxv.	Utrū quol; motu merebat.	ca. clxxvi.
De grammatica.	ca. cxrxvi.	Utrū q; passioe merebat.	ca. clxxvij.
De rethorica.	ca. cxrxvij.	De puritate in summo.	ca. clxxvij.
De legibus.	ca. cxrxvij.	Utrū hanc puritatē simul l' successiue	
De logica.	ca. cxrxvij.	susceperit.	ca. clxxix.
De speciebus logice.	ca. cxl.	De eo quod est mater dei.	ca. clxxx.
De phisica.	ca. cxli.	Quod est mater z virgo.	ca. clxxxi.
De quadriuis.	ca. cxlij.	Quod est virgo virginū.	ca. clxxij.
De musica.	ca. cxlij.	Quare non dī mī matrū.	ca. clxxxiij.
De astronomia.	ca. cxliij.	Quod sit mater oīum.	ca. clxxxiij.
De arismetica.	ca. cxlv.	Quod dī stella maris.	ca. clxxxv.
De geometria.	ca. cxlvi.	Quod dicitur porta celi.	ca. clxxxvi.
Si sciuerit theologiam.	ca. cxlvij.	De cōicatioe passionis.	ca. clxxxvij.
Si sciuerit librum snīaz.	ca. cxlvij.	Utrū in passione hūit summū gaudium	
Si sciuerit omnia.	ca. cxlix.	z dolorem.	ca. clxxxvij.
De fide.	ca. cl.	De gaudijs btissime virgis q' hūit i pas	
De gratia sanitarum.	ca. cli.	sione. z de cōpatioe eoz.	ca. clxxxix.
De opere virtutum.	ca. clij.	Quod sup oēm creaturā i quarta ierar	
De prophetia.	ca. cliij.	chia est exaltata.	ca. lxxx.
De discretionē spirituum.	ca. cxliij.	Utrū hūit b. vgo pprietates omnium	
De genere linguarum.	ca. clv.	angelorum.	ca. clxxxxi.
De interpretatōe sermonum.	ca. clvi.	Utrū hūit pprietates singulorum ordi	
De gratijs que ponunt ad ephesios. 4.		nuz.	ca. clxxxxiij.
Et primo de aplis.	ca. clvij.	De pprietatib ⁹ se ierarchie.	ca. clxxxix.
De prophetis.	ca. clvij.	De suprema ierarchia.	ca. clxxxxiij.
De euangelistis.	ca. clx.	Qd ē regnia misericordie.	ca. clxxxv.
De pastoribus.	ca. clx.	Recapitulatō priuilegiōz z aditō.	ca. 196.
De gratijs specialibus.	cap. clxi.	De sufficiētia priuilegiōz.	ca. clxxxvij.
Qualiter fuerit prefigurata.	ca. clxij.	Epilog ⁹ quod nobis ex illa plenitudine	
Qualr fuerit prophetata.	ca. clxij.	venerit.	ca. clxxxvij.
Qualiter fuit annuntiata.	ca. clxij.	De hoc. dñs tecum.	ca. clxxxix.
Qd fuit miraculose pcepta.	ca. clxv.	De hoc. Bñdca tu i mīterib ⁹ .	ca. cc.
Qd fuit i vtero scificata.	ca. clxvi.	Qualr eius benedictio omne bñdictio	
De spali ⁹ gratijs q' circumstant con		nem comprehendit.	ca. cci.

De bñdictione diei septime. ca. cclij.
 De bñdictione Ade z Eue. ca. cclij.
 De bñdictione Jacob. ca. cclij.
 De bñdictione singulorum; filior; Jacob
 z primo Jude. capi. ccv.
 De bñdictione zabulon. ca. ccvi.
 De benedictione Isachar. ca. ccvij.
 De benedictione dan. ca. ccvij.
 De benedictione Gad. ca. ccvij.
 De bñdictione Neptalim. ca. ccx.
 De benedictione Aser. ca. ccxi.
 De benedictione Joseph. ca. ccxij.
 De benedictōe Benjamin. ca. ccxij.
 De bñdictōe pria Balaā. ca. cc. iij.
 De bñdictōe sedā balaam. ca. ccxv.
 De bñdictōe tertia Balaā. ca. ccxvi.
 De bñdictōe q̄rta. Balaā. ca. ccxvij.
 De bñdictionibus datis populo a moy
 se. ca. ccxvij.
 De bñdictionibus datis filiis Israhel z
 primo Ruben. ca. ccxix.
 De bñdictione Jude. cap. ccxx.
 De bñdictione leui. ca. ccxxi.
 De bñdictōe Benjamin. cap. ccxxij.
 De bñdictōe Joseph. ca. ccxxij.
 De benedictione Gad. ca. ccxxij.
 De bñdictione Neptalim. ca. ccxxv.
 De bñdictione Aser. cap. ccxxvi.
 De bñdictōe oīuz simul. ca. ccxxvij.
 De hoc quod d̄r benedict⁹ fructus vē
 tris tui. ca. ccxxvij.
 Quid hec benedictio fructus ventris
 tui importet. cap. ccxxix.
 Utr; p̄treat ī se bñdictōes oīuz. ca. 230.
 De ipsius turbatione. ca. ccxxxi.
 De ipsius cogitatione. ca. ccxxxiij.
 De ipsius timore. cap. ccxxxiij.
 De ipsius verecundia. cap. ccxxxiij.
 De hoc qđ d̄r inuēsti gr̄az. ca. ccxxv.
 De hoc qđ d̄r apud dñz. ca. ccxxvi.
 De solutione p̄dictorū. ca. ccxxvij.
 De hoc qđ d̄r. Ecce concipies de quo
 tāq; cōcipiente. capi. ccxxvij.
 De quo tāq; materia. ca. ccxxxiij.
 De modo cōcipiendi. ca. ccxli.
 Quāto t̄p̄e fuit ī ytero dñs. ca. ccxli.

Qualiter egressus fuerit. ca. ccxliij.
 Utrum in conceptione habuerit delec
 tationem. ca. ccxliij.
 Utrum in portando habuerit grau
 tatem. cap. ccxliij.
 Utrū in partendo dolorem vel delecta
 tionem habuerit. cap. ccxlv.
 De solutione p̄dictor; ca. ccxlv.
 De hoc qđ d̄r in ytero. ca. ccxlvij.
 De hoc nōie iesus. ca. ccxlvij.
 Quis ip̄osuit h̄ nomen. ca. ccxlix.
 Qñ institutū fuit hoc nomē. capi. ccl.
 De hoc cui cōueniat hoc nomē. ca. ccli.
 De solutione p̄dictorum. ca. ccxliij.
 De hoc qđ d̄r h̄ erit magn⁹. ca. cclij.
 De hoc quod dicitur filius altissimi voca
 bitur. ca. cclij.
 De hoc qđ dicitur dabit illi sedē dauid
 zc. ca. cclv.
 De hoc quod d̄r regnabit in domo Ja
 cob in eternum. ca. cclvi.
 Utrum dñs iquātū hō sit rex āgeloruz
 z ecclesie militantis. ca. cclvij.
 De solutione p̄dictor; ca. cclvij.
 De h̄ qđ d̄r quō fiet istud. ca. cclix.
 De hoc quod dicitur quia virum non
 cognosco. capi. cc. lx.
 De hoc quod dicitur spiritus sanctus
 superueniet in te. ca. cclxi.
 De hoc quod d̄r z virtus altissimi ob
 umbrabit tibi. ca. cclxiij.
 De hoc qđ d̄r quod. n. n. ex. te. sa. vo.
 si. dei. ca. cclxiij.
 De hoc quod d̄r Ecce elisabeth cogna
 ta tua. ca. cclxiij.
 De hoc quod dicitur non erit ip̄osibi
 le apud de. o. u. ca. cclxv.

Explicit tabula capitulorum.

Excellentissimi et sanctissimi viri do-
mini Alberti magni epi ratissponensis
ordinis predicatorum .in euangelium
Missus est Gabriel angelus : aureum
et deuotissimum opus feliciter incipit :

An necesse fuerit hanc missionē fieri .
Capitulum primum .

Rimo queritur an
necesse fuerit hanc
missionem eē . Et
videt q nō . Inter
quecunq; nulla ē
distātia : nulla ne-
cessaria ē missio .
Iter deū et vginem
beatissimā nulla est
distātia . Ergo nul-

la debuit interuenire missio . Media p;
q deus fuit cum beatissima virgine p
essentiam . pntiam . et potentia . sicut est
i creaturis gñalr . et per ibitātē gñam
sic ē i seis spāl'r . Ergo vbi oī mō affuit
gñā nullomō dñuit gñā . ergo nulla mis-
sio possibil fuit . Itē oīs missio ē p me-
diū . s; iter ipsam et deū nullā ē mediū .
ergo nulla missio . Minor p; : qz ipsa fu-
it dignissima creaturāz vtpote regina
angeloz ab eterno electa et pfirmata
iuxta illd ecclesi . xliiij . Ab initio et an-
secula creata sum . Itē missio ē pp in-
digētā . hic nulla fuit indigētā missiois
ergo nulla missio . Minor p; : De^o n̄ i di-
get nūcio gētor et vbiq; pñs . Beatissi-
ma virgo n̄ idiguit nūcio . qz imediate
poterat accipe a deo ergo rē . Itē nū-
ci^o pri^o accipit nūciatū qz ille cui mit-
tit . ergo si fuit nūciatō h . p^o descēdit il-
lusatio ad āgelū qz ad vginē . ergo nō
descēdit ordiāte qd ē p b . dyonisiū dicē-
tē . Lex qdē diuitatis h ē sacratissima .
p pma fā ad diuinissimā suā lucē redu-
cere . vult . n . p vtrūq; libz vtriusq; ie-
rarchie : qz qdā dñuit ad inferiores an-
gelos isuit ad supiores . et n̄ ecōuerso

Itē beati^o est dare qz accipere . ergo
beati^o ē dans qz accipēs iquātum ac-
cipiens . ergo nūci^o beati^o fuit ; b . vñ .

Itē sic se h; finis ad finē . ita qd ē ad
finē ad id qd ē ad finē . ergo si nūciatū
ē sup nūciatū iproporcionabilr . et nūci^o
sup nūciū iproporcionabilr . S; natiuitas
xpi est sup natiuitates alioz ipropor-
tionabilr . ergo nūci^o sup nūciū ipropor-
tionabilr . s; ille fiebat p āgelos . ergo ista de-
buit fieri p supiorem oī angelo . igitur
de^o debuit illā reuelatōē facē p seipz .

Item magis ē dare eē mrem dei . qz
dare fidem vel caritatem . quia illud i-
cludit illud i se . sed illud operatur de^o
sine ministerio creature per se . qd mi-
nus est . ergo illud quod maius ē . Itē
pphetia pdestinatōis impletur sine no-
stro libero arbitrio . vt dicit Glo . super
Mat . sed de cōceptōe filij dei ē pphā
pdestinationis . ergo illa nō depēdet
a libero arbitrio . ergo non fuit nuncia-
tio necessaria propter cōsensum beatissi-
me vrgis . Ex his ergo videt q nō fuit
necessaria nūciatio . Cōtra alij sci fue-
runt nūciati . ergo xps debuit nūciari .

Itē nō est laudabile nisi cōstitutum
aliquomō libero arbitrio . S; fieri ma-
trem dei ē laudabile marie . ergo fuit
necessaria nūciatio pp cōsensum li . ar .
i psona copulāda . ergo i isto sūmo mri
mōio debuit cōsensus vrgis regri . ergo
ad h̄ necessaria fuit nūciatio . Item
clandestinū mrimoniū ē diminutū s;
iura et priuilegia matrimonij . Sed illd
mrimoniū i nullo debuit eē diminutum
ergo nec debuit fieri clandestinū . ergo
necessaria fuit nūciatio . Solutō . Cō-
cedim^o q cōgrua et necessaria fuit ista
annūciatio propter quattuor .

Propter dei honorationem .

Propter Angelice dignitatis oñsionē .

Propter beatissime vrginis cōmēdatōē .

Propter nostram vtilitatem .

Deus . n . honoratur in annūciatōe tri-
plicif . Quātū ad potētā : i eo q āgelos

suos ministros habuit. Quantum ad sapientiam: in eo q̄ modo proditionis. modo liberationis directe obuiavit. In eo q̄ virginem per angelum docuit. sicut angelus virginem decepit. Quā tum ad bonitatem in eo q̄ nihil de contingentibus omisit i omni eo q̄ ad honorem matris sue et nostram utilitate; necesse fuit. Congruus ergo fuit ad dei honorationē. Necessarius etiam fuit ad angelice dignitatis ostensionem: que similiter hic ostenditur in tribus. Primo q̄ angelus hic suum officium i. nunciandi exercuit. Secundo q̄ summe conscius fuit. Tercio q̄ summam beatitudinem homini nunciavit. Fuit etiam ad beatissime virginis commendationem necessaria que fit in tribus. Nam virtus virginis manifestatur: meritum eius augmentatur: intus et extra illuminatur. Et vnumquodq; illorū tripliciter. Manifestatur enim virtus humilitatis in turbando: virtus discretionis in querendo: virtus fidei in consentiendo: meritum eius augmentabatur in tribus. i. credendo nuncio. in consentiendo nunciato. in humiliando se deo. Intus et extra illuminatur tripliciter. in potentijs primis medijs et vltimis. In primis. i. sensualitatis: per allocutionem et responsionem. In medijs per ymaginationem et cogitationem. In vltimis per inspirationem. et sic fuit utilis annuntiatio ad virginis commendationem. Fuit etiam necessaria ad nostram utilitatem. ad hanc quoq; tripliciter. s. ad fidei confirmationem: ad deuotionis accensione; ad actuum informationem. Fides confirmatur in eo q̄ origo et exordium et processus nostre redemptionis seriatim et ordinate describitur: et sacri euangelij testimonio roboratur. deuotio accenditur cum toti humano generi mediante beatissima virgine perfecta pax et reconciliatio nunciatur: et humana natu

ra deo et angelis ablecta et inimica deo etiam prior per angelum salutatur. actus nostri in hac annūciatione informantur. tum per illud q̄ beatissima virgo gessit quando ad ipsam angelus venit: et per id q̄ angelo respondit. et per id q̄ post receptionem plenitudinis fecit elegantissime instruimur qualiter nos debeamus ad recuperandam gratiam preparare: qualiter recuperatam augmentare: qualiter auctam conservare. et sic patet ad quid et ad que necessaria fuit hec annūciatio. Nunc ergo respondendum est ad obiecta. Ad id q̄ dicitur q̄ missio distantium est: dicendum q̄ distare secundum q̄ dicitur per oppositum ad inhabitandum per gratiam contingit simul in esse cum habitatione respectu diuersarum gratiarū. ita q̄ deus inhabitat per hanc gratiam. distat quantum ad illam. Unde licet deus inhabitaret virginem per gratiam distabat tamen per corporalem presentiam. Ad id q̄ dicitur q̄ missio est per medium: dicendum q̄ medium accipitur dupliciter in operatione. vno modo secundum q̄ medium accipit a primo et influit vltimo. et habet rationem motui respectu vltimi. ut in quod primum mutat mutans. et tale medium nobilius est vltimo. Alio modo est medium ut per quod tanquam per instrumentum est operatio. et hoc medium quandoq; est agentis ad agendum: quandoq; recipientis ad recipiendum: et hoc medium non est dignius vltimo. Primomodo angelus fuit medium quantum ad illuminationē sensitivam secundum quam angelus est superior beatissima virgine nunciato ipso xpo: sicut intellectuum super sensitivum. Secundomodo fuit angelus medium quantum ad illuminationem intellectivam in quantum mediabat beatam virginem illuminatio sensitiva: sed ipsam illuminationem intellectivā

Deus ipse infundit mediante intellectu
ua. Et ex his patet solutio vsq; ad vlti
mam obiectionem. qua obicitur q; pro
pheta predestinationis sui nostro libero
arbitrio impletur quod verum est sine
libero arbitrio operante. sed non sine
libero arbitrio consentiente. Quod
obicitur de indigentia solutum est in
distinctione.

Per quem nunciuz conueniat fieri mis
sionem. Si per hominem. cap. l. m.

Ost hoc queritur per quem nun
cium conueniat fieri hanc annun
tiationem. Et videtur q; per hominem
Tribus enim modis notificabatur in
carnatio. Primo per prophetiam rea
lem vel verbalem. Secundo per digiti
demonstrationem ad oculum. Tertio
per annuntiationem. Extrema fiebant
per hominem. ergo et media quia medi
um communicat naturam extremoru.

Item angelus non ordinatur medius
inter hominem et hominem. tum sit su
per hominem. ergo si extrema fiebant
per hominem. media sit per hominem.

Item lex et propheta fuerunt vsq; ad
iohannem qui fuit propheta prophetā
do. et plus q; propheta demonstrando.
ergo quicquid est citra demonstratio
nem erit prophetatio. sed annuntiatio
erat citra. ergo debebat per prophetas
fieri. ergo per hominē. Contra. Nul
lus hominum superior fuit beatissima
virgine: sed inferiorum est recipere il
luminaciones a superioribus: ergo ipsa
non debuit illuminationem recipere
ab aliquo homine. Item ista beatitu
do que immediate annuntiatur beatif
sime virgini in ipsa et per ipsam annun
ciatur toti humano generi. ergo homo
fuit loco recipientis: ergo non debuit ef
se nunciuz. Item officium hominū ē
recipere. et angelorum nunciare.

Si per angelum. ca. 3.

Idetur autem q; de bene esse nun
cius angelus ordinatur. Nam re
gulariter illuminationes descendunt a
superioribus ad inferiora: Sed huma
na natura est constituta sub angelica:
ergo hec debuit illuminari ab illa. Item
dicit phs. Quod anima est substantia in
tellectualis: illuminationem a primo d
scendentium vltima relatione percep
tina. ergo illuminatio descendit a deo
ad angelos et ab angelis ad homines. er
go illuminatio ista fuit per angelum.

Item angeli sunt qui singulis homi
nibus presciantur: et sic sunt imedia
ti prelati hominum. sed denunciations
et prelationes descendunt a prelati in
subditos: ergo videtur q; per angeluz
virgini deputatus debebat fieri ista an
nuntiatio. Item ecclesiastica ierar
chia immediate ordinatur ad celestem
super se. ergo in ecclesiastica supremū
erit ad infimum in celesti ordinatum
immediate. Sed beata virgo est supre
mum in ecclesiastica: ergo debuit illu
minationem recipere ab infimo in cele
sti ierarchia. Item per tertium euan
gelij appellatur angelus: et ita videtur
q; fuerit angelus. Sed contra illumi
natores sunt superiores eis quos illu
minant sicut vult dyonisiuz per totuz
librum de ange. hic. Sed angeli non
fuerunt superiores beata virgine. er
go angelus non debuit eam illumina
re. Item super illud ysa. 63. Quis
est iste qui venit de Edom. dicit ieronim^{us}
q; hec questio est in psona minorum an
gelorum ignorantium misterium incar
nationis: si ignorauerunt ergo non nū
ciauerunt. Item volauit vnus de se
raphin etc. Si ergo de maioribus fuit
qui prophetam ad prophetandam incar
nationem purgabat: de minoribus nul
lo modo esse debuit qui ipsam incarna
tionem nunciavit.

Si archangelus. cap. 4.

Item nuntius iste fuit Gabriel q
fuit archangelus ut supponit ec
clesia: ergo nuntius iste fuit archan
gelus adninus. ⁊ non angelus. Itē
iohannes nuntiatus fuit per archange
lum. ergo ⁊ dominus adninus. Itē;
Archangeli sunt qui maiora nunciant
ut dicit ber. ⁊ Gregorius. sed illud fu
it maximum nuntiātum: ergo debebat
fieri per archangelum. Item ber.
dicit. Putem⁹ his pcesse archangelos
qui consēj diuinorum misteriorum nō
nisi ob pcepas ⁊ maximas causas
mittuntur ex quibus ille magnus ga
briel archangelus missus legitur ad
mariam ob causam vtiq; que maior es
se non potuit. Item cuiuscunq; offi
cium est aliq; proprie illius est in illo
officio primum medium ⁊ vltimum.
Sed archangelorum officium est reue
latio secretorum. ergo ⁊ ista reuelatio
summi secretorum pertinebat ad illo
rum officium.

Si principatus. cap. 5.

Idetur autem q nuntius debuit
esse de principatibus. dicit enim
bñs bernar. q principatus sunt quo
rum moderamine ⁊ sapientia omnis i
terza cōstituitur principatus. regitur.
limitat. transfertur. nunciatur. muta
tur. sed hic annunciabatur mutatio re
gni ⁊ sacerdotis ⁊ electio tenebrarū.
ergo fieri debuit per principatus.

Item secundum beatum dyonisiū;
principatus sunt qui principibus p̄fē
ciuntur. Ergo cū; beatissima virgo fue
rit nobilissima princeps. ei fieri debe
bat reuelatio per principatus. Item
probat per proprietates principatū;
quas ponit dyon. sius dicens. Manife
stat autem ipsa celestium principatū;
illud diformiter principale ⁊ ductiū;
cū; ordine sacro ⁊ principalibus de
centissimis virtutibus ad super princi
pale principium eas vniuersalr con

uerti ⁊ alias hierarchias ducere ad
ipsum primum quantum possibile for
mare pontificum principium. Sed in
hac annunciatōe ducebatur virgo
beata hierarchie ad super principale
principium quantum possibile fuit. er
go debebat fieri per principatus.

Si potestates. ca. 6.

Idetur autem q adhuc debebat
esse superior nuntius. s. de pote
statibus. Potestates sunt ut dicit ber.
quarum virtute potestas tenebrarū
comprimitur. hic autem potestas prin
cipis tenebrarū maxime comprime
batur. ergo debebat fieri per potesta
tes. Item Bñs super missus est dicit q
ideo Gabriel fortitudo dicitur quia il
lum nunciabat qui ad debellandum
dyabolum ueniebat. hoc autem est po
testatum. ergo debebat fieri per pote
states.

Si virtutes. cap. 7.

Idetur etiam q debuit esse 3 vir
tutibus. Dicit beatus ber. virtu
tes sunt quorum nutu vel opere signa
⁊ prodigia fiunt. Istud autē; fuit mira
culorum miraculosissimū; ergo debu
it fieri per virtutes. Item vna pro
prietas virtutum est secundum dyon
siū; largitas ad inferiores. hic autem
annunciabatur largitas. quia plenitu
do gratie ergo ⁊c.

Si dominationes. ca. 8.

Idetur etiam Quod debuit fieri
per dominationes ⁊ per propieta
tes ipsis assignatas a beato dyoniso.
que sunt liberalis serenitas. minutie
seruitutis superioritas. nullius subiec
tionis egestas. dissimilitudinis immu
nitas. dominandi ordinata potestas. Om
nia ista exercebantur in opere incar
nationis. vbi nos deus sua liberalita
te serenitate passionis liberavit ab in

digna seruitute dyaboli ⁊ peccati. in libertate filiorum dei adoptauit. ab omni contagio dissimilitudinis culpe ⁊ pene emundauit. ⁊ nos in regnum ⁊ sacerdotum ordinauit. Ergo ista nunciatio debebat fieri per dominationes.

Si thronos. ca. 9.

Idetur etiam q̄ per thronos debebat fieri ⁊ per proprietates thronorum positas a beato dyoniso que sunt celsitudo. regis circūdatō. stabilis collocatō. regis susceptō. regis dilectō. familiaris apertio. Unde beatus dyonysius dicit. Ipsa autem altissimarum ⁊ cōpactarum sedilium omnium diliguntur exaltari ignominia subiectōis ⁊ ad summum supermundane sursum ferens ⁊ omni extremitate ineffabiliter in sublimissimum ⁊ circa vere excelsum totis virtutibus immutabiliter ⁊ stabiliter collocatum ⁊ diuini superaduentus impassibilitate ⁊ immortalitate acceptum ⁊ deiformiter ⁊ familiariter in diuinas susceptiones apertum. hec autē omnia completa sunt in beatissima uirgine quando celsior omnibus creaturis ipsius deum p̄ter sui gremio circū dedit. per q̄d se ⁊ nos i eterni regni solio collocauit. ⁊ regem glorie quem in se suscepit per totum mundum cōmūcauit. ⁊ tanquam familiarissima media trix totum mundum sibi reconciliauit ⁊ per quam tāquam sibi coniunctissimū medium omne bonum effluxit. ⁊ omne genus humanū per se tanquam per portam celi ad summam familiaritatem di patris intro duxit per hec q̄ ipsum deū cum homine familiarissime in unam personam coniunxit. hec autem omnia annunciantur in ista annunciatione. ergo propriissime debet fieri p̄ thronos.

Si cherubin. ca. 10.

Idetur etiam q̄ debebat fieri per cherubin per proprietates positas a beato ber. qui dicit. Putemus Cherubin ex ipso sapientie fonte ore altissimi haurientes ⁊ refundentes fluenta scientie vniuersis ciuibz suis. Luz ergo hic annuncietur prima repletio fontis. qui creuit in flumen maximum. cuius impetus lctificat ciuitatem dei. vtpote plenus gratia ⁊ veritate. de cuius plenitudine omnes accepimus. ymo ipse filius dei qui est virtus ⁊ sapientia dei in quo sunt omnes thesauri sapientie ⁊ scientie dei absconditi. Manifestum est q̄ hec annunciatio pertinet ad cherubin. Item videtur per proprietates positas a beato dyoniso que sunt in circuitu esse reductiua: actiua ⁊ exemplatiua. i. circuitu quia ad totū q̄d est non intrant. Reductiua ut ad dominum tendant. Actiua ut ad deū incedant. Exemplatiua ut secundum suum exemplum hec faciant. In hac autem annunciatione beatissima uirgo ita in circuitu fuit q̄ magis coniungi deo nisi deus esset non poterat. Reductiua etiam fuit q̄ omnem creaturā que per peccatum cecidit in statum pristinum duxit. et super ducit. ⁊ in hoc actiua fuit. quia illum genuit qui omnia regenerauit ⁊ reduxit. Item actiua fuit quia per ipsam ⁊ in ipsa quicquid deus creauit recreauit quia mater bonorum est. Est ⁊ exemplatiua que omnis pulcritudinis ⁊ innocentie speculatio ad primā pulcritudinem dirigit ⁊ omnes aberrantes ut stella maris ad portum reducit. hic autem omnia hec annunciantur. ergo videtur q̄ ad cherubin pertineat.

Si seraphin. ca. 11.

Idetur etiam q̄ ad Seraphin ⁊ hoc p̄ proprietates positas a beato bernard. q̄ dicit. Putemus Seraphin spiri

tus totos diuino igne succensos succen-
dere vniuersa. Beata ergo virgo igne
spiritus sancti ita totaliter fuit succen-
sa: ut flamma ignis omnem etiam so-
mitem libidinis extingueret: ut ipsum
solem iusticie intra se continens totum
mundum illuminaret: et ad dei amo-
rem accenderet. Cum ergo iste sint pro-
prietates Seraphin: manifestum est quod
ista annunciatio debuit fieri per Sera-
phin. Item videtur per proprietates
positas a beato dyonysio qui dicit. Pri-
ma igitur celestium ierarchiarum ab
excellētissimis essentis sanctificatur
ordinem habens omnibus altiorum
est circa deum immediate collocatus:
et primo operantes theophanie. et per
fectiones in eam tanquam in proximam
principaliter deferuntur. et enim immo-
bile eorum semper circa diuina et inces-
sabile et in calidum et in acutum et sup-
ferendum intente et forsitan intime in-
flexibiles semper motionis et suppositorum
reductiue et actiue. Exemplatiuum tan-
quam recalcificans illa et resuscitans in simi-
lem caliditatem et ignitatem: celitus et
holocauiste purgatiua et incircūuelata
et inextinguibilem habentem. sic semp-
luciformem et illuminatiua proprietatem
omnis tenebrose obscurificationis
persecutricem et manifestatrice. Illa
autem summa perfectio caritatis que
hic describitur ad deum ascendendo
et ad proximum descendendo completa
fuit in beata virgine in hac annuncia-
tione. Ergo manifestum est quod debuit fie-
ri per Seraphin. Si primi tres ordines.

Videtur autem quod non unus. sed omnes
tres primi ordines debebant mitti. Pri-
mus enim ordo nomen habet a carita-
te. Secundus a cognitione. Tertius a
potestate. Sed hec omnia hic monstra-
tur et in summo. Ergo debuit fieri per
omnes tres. minor patet per damascenū
qui dicit. Magnum circa ipsum fit an-
tropie. id est amoris hominum clemencie

demonstratur pelagus. Ipse enim con-
ditor et dominus eam quam proprio plas-
mate fecit reiteratione et opere magi-
ster fuit: et que bonitatis specie inimi-
cus decepit hominem. carnis problema-
te decipitur. Demonstratur similiter bo-
nitas et iusticia et sapientia et potentia
dei. Nam bonitas quidem. quia non de-
spexit proprii plasmatis infirmitatem:
sed viscera eius commota sunt in ipso
cadente. et manum porrexit. Iusticia
quoniam hominem victo non alium vin-
cere fecit naturam: neque vi eripuit ho-
minem ex morte. sed quem quondam
per peccatum in seruitutem redegit
mors. hunc bonus et iustus victorem
fecit. Rursus. et simile simili re salua-
uit et quod ad soluendum erat difficile
sapientia aperit difficilissimi solutionem: val-
de decentissimam. Ergo cum hoc annun-
cietur in quo omnium istorum trium
demonstratur proprietates ordinum. vi-
detur quod omnes tres ordines deberent
mitti.

Si omnes angeli. ca. ij.

Videtur autem quod omnes debeant
mitti. quia sicut se habet nunciatus
ad nunciantem. et recipiens ad recipien-
tem. sic se debet habere nuncius ad
nuncium. Sed alia omnia hec fuerunt
in summo. ergo et ratio nuncij debet esse
in summo. minor patet. Non potuit esse
maior nunciatus deo nunciante nec
maior recipiens illa recipiente que fu-
it suprema in ecclesia militante: etiam
statum et locum tenet recipientis.

Item negotium non potuit magis es-
se arduum nec utilitate nec dignitate
nec nouitate. ergo si omnia alia fuerunt
in summo et ratio nuncij debet esse in
summo: sed rationem nuncij augmen-
tat pluralitas. Solemnius est enim
multos mittere et magnos quam
vnum. quanto ergo plures nun-

cij sūt ⁊ magni ⁊ solennes: tanto solen-
nior est nunciatio. ergo si totum debet
esse in summo: oportet qd omnes mit-
teretur angeli.

Si spiritus sanctus ca. 14.

Idetur autem qd spiritus sanctus
debit mitti. hic enim annuncia-
tur effectus summe bonitatis i sumo.
illa autēz appropriatur spiritui sancto.
ergo videtur qd spiritus sanctus debuit
mitti. Item ista conceptio que hic an-
nunciatur attribuitur spiritui sancto:
dicitur enim conceptus de spiritu san-
cto: licet tota trinitas operata sit illaz
cōceptionem: ergo ⁊ proprie debet mit-
ti spiritus sanctus. Item ad reple-
tionē apostolorum mittebatur spiritus
sanctus: ergo multo fortius ad plenu-
dinem beatissime virginis ergo ⁊c.

Si filius. cap. 15.

Idetur qd debuit mitti filius. fili⁹
enim qui est sapientia mittitur cū
cognitio de spiritualibus datur: hic au-
tem ipsa sapientia per seipsaz totaliter
infunditur ergo filius mittitur.

Si pater. cap. 16.

Idetur autem qd pater. Patri enī
appropriatur summa potentia:
que manifestatur hic in summo. ergo
pater debebat mitti. mino: patet: Ma-
gis enīz manifestat potētiā recreatio q̄
creatio. licet vtrūq; sit ex nichilo: quia
in superiorem ⁊ perfectiorem statum
ordinatur. q̄ creatio. ergo. Item in
figura huius incarnationis legitur
Judicū. 14. qd dixit Sampson patri suo
Uidi mulierem de filiabus philistino-
rum. quā queso ut mihi accipias vxor-
em. Et infra descendit pater eius ad
mulierem. ⁊ fecit filio suo sanfon con-
uiuium. Si ergo pater descendit ad ac-
cipiendū filio vxorem videtur qd pater
missus sit ad ānunciandū icarnatōez

Si tota trinitas cap. 17.

Qd tota trinitas debuit mitti vi-
detur sicut patet per auctoritatē
dictaz supra positam in incarnatōe mō-
stratur potētiā sapiētiā ⁊ bonitas siml
Et illa appropriantur tribus personis
ergo tres persone simul debebant mit-
ti. Itē videtur per ipsum euangeliūz
luc. primo. ubi dicitur. Spiritus san-
ctus superueniet in te: ⁊ virtus altissi-
mi obumbrabit tibi: vbi omnes perso-
ne tanguntur Nam per hoc qd dicitur
virtus accipitur fili⁹. per hoc qd dicit
altissimi accipit pater: spiritus sanct⁹
ponitur manifeste. Itē in annuncia-
tione ysaac que fuit figura annuncia-
tionis huius dicit qd apparuerunt tres
viri idest tres angeli in specie viroz
per quos dicitur trinitas intelligi. quia
dicitur. tres vidit ⁊ vnum adorauit. ⁊
ibi commiscuit sarza tria sata. i. corpus
⁊ animam ⁊ deitatem. ergo trinitas fu-
it missa ad ānunciandū incarnationē.

Solutio. ad hoc soluentes dicim⁹ qd i
hac annunciatōe triplex ⁊ triplis ra-
tionis fuit missio. Una filij. secunda spi-
ritus sancti. tertia angeli. Filij duplex.
Una quia mittebatur in carnem que
idē ē qd icarnatio: altera qua mitteba-
tur in mentem: que idem est qd interi-
or illuminatio mentis beatissime virgi-
nis. Missio spiritus sancti fuit ibi pleni-
tudinis gratie infusio. i. summa virtutūz
gratularum prout in creatura pura es-
se potuit in via perfectio. Missio ange-
li fuit ibi intimationis illius qd ipsa es-
set illa que deberet esse mater dei mi-
nisterialis: ⁊ exterior ad sensum dela-
tio. Unde angelus non fuit illuminator
sed illuminationis exterioris delator.
Illius autem illuminationis cui opus
est visione: trinitas per se fuit inspira-
trix ⁊ interpretatrix sicut ⁊ nunciati-
uētrix. his habitis respōdem⁹ ad
obiecta concedentes qd filius mitteba-

tur secundum q̄ dictum est. Spiritus sanctus mittebatur secundum q̄ dictum est. pater autem non mittebatur; in incarnatione aliq̄ sit appropriabile patri in effectu. Ad missiones enim alius cuius persone tria exiguntur. Primus est q̄ aliquis effectus sit in creatura a tota trinitate. Secundum q̄ ille effectus appropriabilis sit illi persone. Tertius q̄ manifestet illius processionem ab altera. Et sic patet q̄ pater non mittitur. quia mitti est vt dicit Augustinus cognosci ab altero esse. Pater autem non est ab alio. Et eadem ratione trinitas non mittitur. quia idem sequeretur si trinitas mitteret. ergo pater mittitur. Item concedimus rationes q̄ probant q̄ homo non fuit nuncius. Nec obstat q̄ lex et propheta vsq; ad iohannem. Ista enim annunciatio non fuit ordinata ad demonstrationem iohannis tanq̄ medium. hec enim fuit nobilior illa tanquam finis et complementum omnium reuelationum et apparitionum precedentium. scilicet propter personalem exhibitionem lums. quod illuminat omnem hominem etc. Et fuit completior in ratione illuminandi. q̄ intus et exterius illuminauit. mediante qua deus luce sue deitatis testam nostre mortalitatis accendit. quia omnes tenebras profugauit. Iohannis autem demonstratio lumen non accendit. sed semiclausis et lipientibus oculis solem digito ostendit. nec iam quia secretum reuelauit sed manifesta incredulis inculcauit. Plus ergo quam propheta dicitur non propter nobilitatem reuelationis: sed propter presentiam lucis quam non futuram predixit. sed presentem monstrauit. Item concedimus q̄ multi angeli non debebant mitti. quia multitudo impugnat archano misterij. Non enim est archanum. quod multis est cognitum: nec e familiariter et amabilius intimatum quod prius e mul

titudini reuelatum. Item concedimus q̄ iste angelus non fuit de maioribus sed fuit archangelus. et hoc in beatissime virginis honorationem. quia si quis de superioribus mitteretur. ab ipso illuminari crederetur. De minoribus ergo mittitur: vt ostendatur q̄ angelus tantum est negocii minister et exterior delator. Deus autem per seipsum e negocii inuentor: salutationis dictator. intelligentie inspirator. et mentis ad consensum inclinator: modi executionis expositor. Unde angelus requisitus de modo transmittit ad spiritum sanctum dicens. Spiritus sanctus superueniet in te etc. Nam beatissima virgo licet in alijs hoc non sit impossibile: nihil interioris illuminationis accepit. nec ab angelo. Et vt euangelista hoc signanter exprimeret. et omnem contra hoc opinionem remoueret: ipsum qui reuera archangelus fuit per totum euangelium non archangelum sed angelum nominauit.

In qua specie apparuit. Si in serpentina. Cap. 12.

Ostenditur in qua specie apparuerit angelus. Et videtur q̄ in serpentina. Dicit enim Beda q̄ mors intravit per feminam. Si ergo congruebat similitudinem inesse q̄ femina eet principium perdicionis et principium saluationis. et angelus principium deceptionis. et principium illuminationis. Ita etiam q̄ serpens esset instrumentum deceptionis et instrumentum illuminationis. Ergo angelus debuit apparere in specie serpentina.

Si columbina. Cap. 13.

Videtur autem q̄ debuit esse in specie columbina. Contraria contrarijs curantur. Ergo si deceptio fuerat per calliditate; serpentinam: curatio debuit fieri per simplicitatem columbinam.

Si in humana. Cap. 20.

Idetur autem q̄ apparitio debu-
it esse in specie humana. Alie
enim apparitiones fiebant in specie hu-
mana. sicut manifestum est per bibliā
ergo et ista cum sit omnium aliarum p̄-
plementum et dignissima. Item inter
euangelistas Matheo ascribit facies
hominis. quia plura principaliter scri-
psit de incarnatione dei hominis. ergo
species hominis conuenit ad annūcia-
tionem incarnationis christi hominis.

Quod concedimus dicentes q̄ i spe-
cie serpentina non debuit esse illumina-
tio: quia cum illa non ordinetur ad il-
luminacionem sed potius ad deceptōem.
cum nec in deceptione species serpenti-
na congrueret. nam per se cōgruissima
esset persuasiō: quia ut dicit magister
in sententijs. Venit in specie serpenti-
na. quia si permitteretur: venisset in
specie columbina. Et isra. Non ergo nisi
per serpentem temptare permissus est
dyabolus: ut per illud quod foris erat
astutiam temptantis anaduertere fe-
mina quizeret. Unde Augustinus. Non
est putandum q̄ dyabolus serpentem
per quem temptaret elegerit. sed cu; d-
cipere cuperet non nisi per id animal
potuit. per quod posse permissus est.
Unde accidit q̄ serpens fuit instrumē-
tum deceptionis. non ergo debuit esse
instrumentum illuminationis. Item
in specie columbina venire non debuit
Beata enim virgo sensibiliter ab ange-
lo illuminari debuit. Illuminatio autē
sensitiva ad cognitionem fit mediante
locutione. ergo medium illuminatiōis
debuit esse locutivum: sed nullum sen-
sitivum est locutivum nisi homo. ergo
debuit fieri in specie humana ut sicut
nobilissimum intellectum erat qđ illu-
minabat eam interius utpote deus: sic
nobilissimum esset instrumentum per
quod illuminaretur exterius sicut spe-
cies humana.

In quo sexu. Cap. 21.

Ost hoc queritur in quo sexu. Et
videtur q̄ in femineo. Assumptō
enim forme humane non ē nisi propter
eam que recepit illuminationem. ergo
quicunq; sexus magis congruebat ei
cui fiebat revelatō dēbat mitti. hic at
est sexus femineus. congruētius enim
loquitur femina femine: virgo virgi:
et sine perturbatione minori audit vir-
go virginem: q̄ virgo virum. ergo i se-
xu femineo virgineo debuit fieri appa-
ritio. Sed contra super illud. Que
cum audisset tur. Glo. dicit. Proprium
est virginū et. Ergo fuit vir. Prete-
rea in omnibus alijs apparitionibus
et in figuris istius annūciationis ap-
paruerunt angeli in forma virilis sexus
quod concedimus. Ad obiecta res-
pondentes dicimus q̄ sexus femineus
non est illuminativus sed magis illu-
minabilis. Secundum apostolum qui
dicit. 1. cor. xiiij. Quod mulieres in ec-
clesia taceant sed domi iterrogent vi-
ros suos. Caput enim mulieris est vir.
Unde cum illuminans in quantum ta-
lis dignior sit illuminato. potius illu-
minatio beatissime virginis debuit fie-
ri in sexu digniori.

In cuius etatis specie. Cap. 22.

Ost hec queritur in cuius etatis
specie. Et videtur q̄ in etate pue-
rili. quia de eodem est annūciatio de
quo precessit prophetatō sed prophetia
fuit de puero. ergo et annūciatio de
puero. Item proprietates nunciij de-
bent esse secundum proprietates nun-
ciati ut dictum ē supra q̄ ideo Gabriel
appellatus est. i. fortitudo dei et.
Ergo in specie pueri apparere debuit
quia puerum nunciavit. Sed con-
tra Augustinus. Nunciare venit id
qđ erat supra naturam et id quod erat
gratie non nature. Sed qđ femina cō-

capit puerum hoc est scdm naturam. q
autem femina circumdat virum in vte
ro erat supra naturam. ergo angelus
per se annunciat virum ergo in specie
virili. 27. Item figura de annuncia
tione ysaac fiebat in specie virili. ergo.

Si iuuenili. cap. 23.

Idetur autem q fieri debuit in
forma iuuenili. Senex enim inq
tum huiusmodi dicit defectum. simili
ter et puer in quantum huiusmodi. Ju
uenis autem dicit nouitatem cum per
fectione. hic autem annunciat ille q
fuit nouus secundum humanitatez. et
fectus secundum diuinitatem. ergo in
specie iuuenili debuit nunciare. Itē
ad idem dicit dionysius q iuuenile
signat inuouantis et semper vitalis vir
tutis. Inuouantis ecce nouitas humani
tatis. semper vitalis virtutis. ecce eter
nitas deitatis. ergo iuuenile nouum cō
plectitur humanitatis eterneq; deita
tis virtutem. ergo in forma iuuenili.
Quod concedimus. Ad contrariū re
spondentes dicimus q forma iuuenilis
pgruebat simili illuminatiōi et nō puerit
uel senilis. Pueri. n. mundum perfe
cte vtuntur discretione sensuum. senes
autem deficiunt secundum sensum.
Neutra ergo cōueniebat simili illumi
nationi. ubi necessaria erat discretio
sensuum et vigor organorum. Nec ob
stat eum paruulum appellatum esse ab
ysaia cum appellaret eum patrem futu
ri seculi.

In qua veste. Si i candida. cap. 24.

Ost hoc queritur in qua veste ap
paruerit cum alij angeli descri
bantur vestiti. Et videtur q in veste
candida. Idē. n. cōcipitur et nunciatur
qui postmodum surrexit ergo in consi
mili habitu annuciari debuit. s; in re
surrectione apparuerunt in vestibus
albis. ergo et modo. Itē dicit Gregori

Landor enim vestis iocunditatem futu
re signat solēnitatis. Sed hoc fuit ma
ximum festum quando humanitas di
uinitati in vnam personam copulata
fuit. ergo illud angelus in candore ve
stis nunciare debuit. Itē i transfigu
ratione apparuerunt vestimenta eius
candida sicut nix: qualia non pōt fullo
facere super terram Mat. 17. et dicit
Bls q tunc ostendit speciem qualem
habuit per naturā. ergo albam vestem
habuit per naturā. in qua cōceptus fuit.

Si in sordida. ca. 25.

Idetur autem q nigram et sordi
dam debuit habere vestez. zacha
rias enim vidit ihm sacerdotem ma
gnūm aditum sordidis vestibus zac
3. Et exponit hoc Bls de induitōe que
facta fuit in incarnatione. ergo ange
lus hoc nunciāns debuit esse indutus
vestibus sordidis. Itē ps. Concidisti
saccum meuz. ergo dominus in incar
natione induit saccum nostre morta
litate i quo tulit thesaurum pecunie
redemptiōis nostre. ergo angelus hoc
nunciāns debuit esse indutus sacco.
Itē in resurrectione angeli apparue
runt in vestibus candidis quando an
nuntiauerunt a penis absolutuz. ergo
in veste nigra nunciare debuerunt in
carne passurum.

Si bicolorata. ca. 26.

Idetur autem q in veste bicolo
rata. In canticis. 4. caplo dicitur
Dilectus meus candidus et rubicundus
Landor signat innocentia. rubedo pa
tientia hec autē proprie est vestis do
minica. et nec angelica. nec humana
Angeli enim innocentiam sed non pa
tientiam habēt. homines autem patiē
tiam sed non innocentiam. omnes enī
peccauerunt et egent gloria dei. Ipse
autem solus habuit innocentiam qui
peccatum non fecit et. et patientia qui
peccata nostra pertulit in corpore suo

peccauerunt et egent gloria dei. Ipse autem solus habuit innocentiam qui peccatum non fecit et et patientiam qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum et et ergo illa vestis sibi soli est propria. Item ille annunciat hunc incarnandus. ergo angelus hec nuntians debuit esse indutus veste alba et rubicunda. Item homo quem vidit Ezechiel qui figurabat christum hominem: compositus fuit ex electo. Electum autem habet argentum quod est album: et aurum quod est rubicundum. ergo angelus hunc nuntians debuit indutus esse veste alba et rubicunda. Item querentibus angelis. ysa. 63. Quis est iste qui venit de Edom et et. Respondit. Ego sum qui loquor iusticiam et et. quasi diceret. Ego sum qui habeo innocentiam. Et ipsi replicant. Quare ergo rubrum est indumentum tuum et et. quasi mirati decorem albi et rubei. i. innocentie et patientie. ergo illa propria est vestis domini. ergo et angeli.

Si in alba. ca. 27.

Idest autem quod adhuc vestis alba debuit esse: quia legitur in Eze. primo quod vidit virum indutum lineis. et alios sex secum: et exponit glo. quod unus solus indutus sine lineis fuit: quia unus solus sine peccato conceptus fuit. Ad solutorem horum et filium notandum: quod beatus dyonysius de hac materia loquens dicit. Est autem quando et in nos diuinorum indicationum sunt symbolica illa que acta sunt a sanctis angelis organa alijs quidem declarantibus corrigentem disciplinam aut punientem iusticiam: alijs vero ab angustia libertatem. aut discipline fidei. aut prioris beneficentie presumptionem aut appositum aliorum donorum paruum. aut magnorum sensibilibus aut inuisibilibus aut omnino forsan non dubitaret perspicax animus inuisibilibus adunare visibilia. Ex hac auctoritate colligitur quod omnia que sunt circa forme assumptionem in qua fit

apparitio: debet visibiliter declarare illud inuisibile. quod primo et principaliter venit angelus annunciare. Dico ergo quod angelus iste venire debuit in veste clara per totum. et propter se ipsum annunciat autem. propter recipientem. et propter annunciatum. Propter se. Landor enim vestimenti innocentiam designat angeli. Nec congruit angelo vestis rubra et alba: quia nullo modo aptus natus est habere passionem cum innocentia. Item quantum ad recipientem congruebat vestis clara: quia illa que precepit sine peccato fuit: et sine peccato concepit eum qui peccare non potuit. Inde totum album nil de nigro ibi fuit. Item sine libidine concepit et sine dolore peperit. ergo sine rubore passionis hec conceptio consummata fuit. ergo cum angelus iste per se non intenderet nuntiare nisi in carnatione: non debuit habere vestem rubricatam vel bico loratam: sed tantum claram. Item quantum ad annunciatum: hic annunciatum ille qui sumpsit primitias massae nostre cum inimitate culpe: et sic in prima puritate et claritate. Item modus sumendi sine procedendi in hac incarnatione fuit sine corruptione. sine diminutione. sine mixtione sicut lux procedit de luce. ergo quod ad omnia que fuerunt in hac annunciatione congruebat angelum venire in clara veste. ergo omnes rationes et auctoritates ille qui probat dominum sacco vestiri. vel tunica polimita. vel candido. vel rubeo. vel vestimento sordidato. locutus de corpore dominico fuit statum passionis et fuit proprietate incarnationis.

Qua hora tempus si in ortu diei. ca. 28.

Ost hoc quod qua hora tempus facta fuit hec annunciatio. et videtur primo quod in die. Opus enim creationis incepit a luce. Gen. primo. Fiat lux et et. Ergo multo fortius opus recreationis quod est nobilius. Item in incarnatione incepit dies gratie: omnis autem dies incipit a luce. ergo recreatio incepit a luce. Item ponit

b

q̄ sol factus fuit ex luce siue nubecula
Sed factō solis de nubecula figura est
corpi dñici de beatissima v̄gine: ergo
illa debuit fieri existēte luce. ergo in die
Itē dñs eodē die passus fuit ⁊ incar
natus: ergo eadē rōe ⁊ eadē hora. Sed
passus fuit circa meridiē. ergo ⁊ incar
natus. Sed statim ad annūciationē fie
bat incarnatio. ergo ⁊ in meridiē annū
ciatio.

Si in meridiē. ca. 29.

Itē in meridiē sol est i altissimo.
⁊ sol in altissimo caritatē signat i
summo: hic autē monstrabat caritas i
summo. ergo fieri debuit in meridiē.

Itē iohānes nūciatus fuit in meridiē
qui gessit officia luciferi. ergo multo
fortius x̄ps qui fuit sol verus. Item
maria venit ad monumentū cū adhuc
tenebre essent. Maria dicit venire in
tenebris quia adhuc manēs in infideli
tate fuit: cū ad angelos venit. ergo per
oppositum angelus ad illā venire debu
it in luce que fide plena fuit. Ecōtra
videtur q̄ fieri debuit in nocte. quia
Sapi. 18. dicit. Dū mediū silentiū tene
rēt oīa ⁊c. oīpotens ser. tu⁹ ⁊c. Itē
popul⁹ qui ambulabat in tenebris ⁊c.
ergo lux orta fuit in nocte.

Si in vespere. ca. 30.

Idetur autē q̄ in vespere debuit
ista annūciatio esse. Quia postq̄
venit plenitudo t̄pis ⁊c. ergo ista annū
ciatio fiebat in vespere diei. Qd autē
in meridiē videt̄ figuram. Quia dicit̄
Gen. 18. q̄ abrahā sedit in hostio ta
bernaculi in ipso seruoze diei qñ annū
ciatus fuit ysaac qd fuit figura istius.
ergo ista debuit fieri in meridiē. So
lutio. Ad hoc dicim⁹ fm auctoritatem
Dyonisi⁹ supra positā circūstantie an
nūciantis debet exprimere pprietatem
annūciati. Unde cū angelus iste nō an
nūciat t̄ps incarnādi. nec pprietatē eo
rum pp̄ter quos fiebat incarnatio: sed

ip̄am incarnationē. s. cū suis pp̄ietati
bus. Illa autē cū sit ortus veri solis su
per terrā qd est initium diei: sine psūptio
nis sup̄cilio credi⁹ q̄ h̄ annūciatio fuit
i ortu diei ⁊ nō in vesp̄a: qz annūciabat
t̄ps incarnādi. Nec in nocte qz nō an
nūciabat statū eorū pp̄ quos fiebat incar
natio. Auctoritas ergo illa dū medi
um silentiū ⁊c. tāgt statū homis q̄ fu
it qñ v̄bū incarnatū fuit. Ad illud at
qd d̄r d̄ abrahā gerit figurā pat̄ ⁊ ser
uoz diei seruoze desiderij que hēbāt ad
incarnationē v̄bi. Quod autē obicit̄ d̄
hora passiōis facit p nobis: qz sicut so
le mudi ad occasū tēdētē p̄gruebat ve
rū solē relinq̄re mundū: ita cōgruebat
q̄ sole mālī oriētē orei simul sol iusti
cie. Ad id qd obicit̄ q̄ hic caritas mō
strabat i summo ⁊c. tēbebat i meridiē
p̄cipi: dicim⁹ q̄ i ope redēptōis caritas
mōstrabat i summo: S; incarnatio sine
passiōe nō fuit op⁹ redēptōis. vñ l; i se
magis esset incarnatio q̄ passiō tñ ca
ritas mōstrabat i passiōe ip̄o dño testā
te. Maiorē caritatē ⁊c. Un non fuit sū
mū: qd recepit augmentū. Est. n. au
gmentū testate pho p̄existētis magni
tudis additamentū. vnde magnitudinē
caritatis q̄ ostēdit i incarnatōe. facta
ē additio q̄ ē i passiōe. p quā caritas est
vltiata i passiōe in ostensiois p̄fectiōe.
hoc autē cōgruebat fieri i meridiē. Et
sic p; q̄ aliud t̄ps p̄gruebat cōceptōi ⁊
aliud passiōi.

In quo loco. Si in ciuitate. ca. 31.

Ost hoc querit̄ de loco. Et dicit̄
euangelii q̄ fuit i ciuitate. Ecōtra
hoc sic obicit̄. Dñs extra ciuitatē fuit
nat⁹. passus. ⁊ sepult⁹. ⁊ resurrexit. er
go extra ciuitatē debuit cōcipi. Itē
dignior annūciatio debuit fieri i dignio
ri loco. v̄l admin⁹ i eque digno: sed an
nūciatio dñi dignior ē annūciatiōe Jo
hānis: illa at̄ fiebat in tēplo. ergo ⁊ ista

Itē iter opationes locales et loca in
quibus fiunt attendit proportio: sicut di
gnior est oratio quam negociatio: ita sic in
digniori loco: oratio in choro: negociatio
in foro. Unde Augustinus in regula. In
oratorio nemo aliud agat etc. Et dominus in
euangelio Mat. 21. Domus mea domus
oracionis vocabitur. Itē ista annunciatio
ne completa fuit dignissima opatio. quia
incarnatio. ergo in dignissimo loco. ergo
in templo. Solutio. Ad hoc dicimus rōdē
do quod dominus in omnibus principalibus factis quod
in mundo gessit: quare in mundum venit
se ostēdit. Inter homines peccatores
natus. ante bouē et asinū iacuit. inter
peccatores cōuersatus fuit et cum ipsis co
medit. Inter latrones crucifixus fuit:
peccatrici resurgens prius apparuit: om
nibus in ope ostēdens quod venit christus ihesus
in hunc mundum pec. sal. fa. Non ergo in
mari. qui est locus piscium: nec in aere qui
est locus avium. nec in campo qui est agrestium
animalium: sed in ciuitate qui est locus
proximi hominum concipi debuit. qui propter
nos et propter nostram salutē de celo descē
dit. Quod autem obicitur quod extra ciuitatem
natus fuit. passus. et sepultus. et resurre
xit. Dicimus quod duplex fuit christi natiuitas:
in utero. et ex utero: Prima in secreto. se
cunda in manifesto. Prima congruit
misterio. Secunda exemplo. In ciuitate
ergo concipi voluit. ut mystice doceret
quod pro omnibus venit. in via autem na
tus fuit ad ostēdendum quod sua vita no
bis via fuit ad regnum celorum. Extra
portā passus fuit ad ostēdendum quod per ipsius
passionē non liberamur. nisi a conuersio
ne peccati ad ipsos et per ipsos egrediamur.
Quod autem obicitur de templo. dicimus
quod locus non sanctificat homines. sed homo lo
cum. Dignius ergo templum est in quo
est dignitatis habitatio. et in quo exer
cetur excellentior operatio. Sed in ora
torio beatissime virginis fuit dignissi
ma habitatio in quo dignissima et scissi
ma creaturarum habitauit. quā ipse san

ctus sanctorum nunquam solam reliquit.
quam angelorum multitudo frequen
tauit. Exercebatur etiam ibi in nobilis
sima operatione videlicet sanctissime ora
tionis et contemplationis et deuotionis
oblatione. Dignius ergo oratorum hoc
templo iudaeico in quo fiebat thauo
rum et vitulorum mactatio thuris ma
terialis accensio. fiebat ergo ista annū
ciatio in loco dignissimo similiter et in
carnatio fiebat in templo sacratissimo.
quia sicut dicit sanctus Bernardus. Non fuit
in terzis locus dignior virginali utero
quia ut dicit beatus Augustinus fuit
thronus dei. thalamus domini celi. ta
bernaculum christi. Illud inquam taber
naculum quo christus assistens pon. futu
rorum bonorum etc. Est et alia ratio
quod dominus voluerit in ciuitate concipi
pi. Dominus enim quando de celo de
scendit non sine celis nec sine regno
celorum venit. sed celum celorum et re
gnum celorum secum tulit. hoc enim
lucifer non fecit. quia sicut fulgur de
celo cecidit. et celum ibi totum re
liquit. ignem suum secum modo defe
rens quocumque vadit. Dominus autem
id quod fuit per mansit. et ad matrem
ueniens de bonis primis non expulsus
fuit. unde nunquam extra regnum ce
lorum fuit. unde et quando in utero cō
ceptus fuit ipsa virgo suum regnum ce
lorum fuit. de hac ergo ciuitate glorio
sa dicta sunt. quia omnia que ad perfe
ctionē ciuitatis pertinet in beatissima virgine
inueniri. et de beatissima virgine dici possunt.
Fuit enim subdita super humilitatē. per casti
tatem murata. turrita per caritatē. ditata per
paupertatem. custodita per discretionē. libe
ra immunitate peccatorum. pacifica sup
tione tentationum. diuino officio orna
ta per elegantiam morum. edificata in
refugium peccatorum. populosa virtu
te et omnium donorum gratuitorum. irrigua
abundanter miserationum in altissimo sita
per excellentiam privilegiorum.

Quare in galilea. ca. 32.

Ost hoc querit de regione i qua nunciatus fuit: et dicit euangelium luc. 2. q. in galilea. Sed contra. Judeis xps promissus et exhibitus fuit: ergo i terra ipsor concipi debuit. Item in iudea natus. peruersus. passus. et sepultus. ergo ibi annunciari debuit. Item ipse dicit Mat. 15. Non sum missus nisi ad oues et. Si ergo tantum eis missus fuit: ergo inter eas concipi debuit. Item salus ex iudeis est ioh. 4. et non ex gentibus et. Si dicit q. propter hoc dominus in galilea nuntiatus fuit: q. propheta predixit ysa. 9. Populus gentium et. hoc nihil vult esse dictum. cum propter hoc impletum sit quod propheta predixit. si ideo propheta predixit: quia sic futurus sit. Unde vbiq. sic dicit ut scriptura impleatur: sensus est. Et sic scriptura adimpleta est. Solutio propterea videmus q. annunciatio et conceptio dominica fieri debuit in galilea et propter factum quod fiebat et propter finem propter quem fiebat. Dominus enim incarnatus fuit ut iudeos et gentiles saluaret: propterea in regione que ab utroq. inhabitabatur annunciari et concipi voluit. Quod autem ab utroq. inhabitaretur per prophetam. Quod a gentibus per hoc quod dicit trans iordanem galilee gentium. Quod a iudeis patet per euangelistam lucam qui dicit. 2. capitulo. Ascendit autem et ioseph a galilea ciuitate Nazareth in Iudeam. Et sic in regione communi concipi voluit: quia pro oibus nasci voluit. Non enim iudeorum deus tantum. sed et gentium. Item regio illa suo nomine proprietate incarnationis propriissime expressit. Galilea enim interpretatur reuelatio siue transmigration. In hac autem annuntiatio fiebat summi secretorum reuelatio: quoniam verbum quod in principio erat apud deum et lucem inhabitat inaccessibilem: quam nemo unquam vidit: caro factum est: et vidit omnis caro salutare dei nostri quod librum aperuit et signacula omnia soluit: et nobis omnia quecumq. audi-

uit a patre nota fecit. Similiter fiebat hic transmigratione maria de ignorantia in scientiam. de culpa in gratiam. de umbra in veritatem. de virtute in libertatem. de timore in amorem. de grauitatem in leuitatem. de austeritatem in benignitatem. de diuinitatem in humanitatem. quia maria transmigratione fuit quia in ea primum ad ultimum in vna persona transmigratione. Quod igitur obicitur quod iudeis solis promissus fuit: falsum est. ymo et gentibus. sicut per omnes prophetas de uocatione gentium scribentes et loquentes: concedimus tantum quod solis iudeis promissum fuit quod christus de eorum semine nasceretur: quod et eis solis est solutum. et sic originaliter salus ex iudeis venit sed non propter eos tantum.

Quare in Nazareth. ca. 33.

Ost hoc querit de ciuitate in qua christus annunciatus fuit. Et videtur quod non debuit esse nazareth. Ad david enim dictum est. de fructu ventris tui populus super sedem tuam. Unde ergo quod potius in ciuitate david debuit concipi quod in nazareth. Item et hoc videtur per Micheam. qui dicit. 5. capitulo. Et tu betleem effrata et: cras egrediemini et. ergo vult quod ista annunciatio debuit fieri in iherusalem. Item ioh. primo. A nazareth potest aliquid boni esse: Quasi diceret. Bonum quod expectamus non venit de nazareth. sed de betleem ergo et. Item nulla propheta videtur esse quod dominus concipiat in nazareth. Si cedat contra. Egredietur virga de radice iesse ysa. 9. et. ergo videtur prophetici esse quod in nazareth. Item postquam dixerat nathanael a nazareth potest aliquid boni esse: dominus approbando et comedando dictum suum dixit. Ecce vere israelita et. ergo vult intellexisse quod esset propheta de incarnatione domino in nazareth. Solutio super idem quod dictum est quare in galilea et quare in ciuitate dominus conceptus fuit. dicendum quod nomen ciuitatis nazareth congruebat: et quod in galilea esse debebat. Sicut enim domine generationis ita et humane generationis floris et floris autem

milatur. Flos. n. pullulat de vno inde
core et decor cum spe utilitatis in fruc
tu. Similiter filius secundum diuinam
generationem procedit de vno qui est in
celo sine matre et secundum generatioem
humanam de vna in terris sine patre. Bñ
ergo in nazareth conceptus fuit qui si
cut flos de flore sine mixtione de vna
matre saluo virginittis decore cum ma
tris utilitate pcessit. vnde Ber. Semi
na diuine generatiois esse videtur allo
cutiones et promissiones facte ad pñes
Floruit autem hoc semen in mirabilib⁹
que extensa sunt in exitu de egipto. Susce
ptio autem humanitatis est huius semis et
hoy floy fructus a nazareth. ergo an
nunciatur xps nasciturus. quia in flore
spatur fructus processurus. Non ergo
ciuitatis in quo concipitur exprimit et sta
tum tñis: et finem operis ad quem venit
Lumen enim xps in nazareth concipitur
yems transijt. tñpus innotatōis adue
nit. fruct⁹ appropinquauit. oib⁹ se exi
buit: medicinam consecit: sensum refe
cit: coronandis peccatorib⁹ venit. hec
autem sunt proprietates floris: propter
quas congruit nazareth ad locum diu
ine conceptionis. Qd ergo obicitur d
berleem dicimus qd hoc intelligendum
est de natiuitate xpi ex vtero et non in
vtero. Quod obicitur qd sedere debuit
super sedem dauid. Dicimus qd ille au
ctoritates loquitur de mō obtinēdi re
gnum dauid spāiale fm ius et actum: et
vtrunq; factū fuit in iudea et ierusalem
qz ibi passus ē dñs et sic p ius redēptō
nis regnum accepit super eos p qbus
passus fuit: ibidem etiam resurrexit et
tunc actuali in throno glorie sedet.

Quare ad virginem. Cap. 34.

Off hoc qñt qd dicit ad virginem.

Uñ qd pon⁹ debuit dicere ad mu
lierē hac rōne. Per idē genus debuit
ēē liberatio: per qd intrauit dñatio. si
cut p hoīem moīs ita p hoīem yta: et

sicut p feia: p dñtio ita p feiam saluatō.
Sed etia licet ēēt virgo p totū appellat
mulier. vbi agit de p dñtione nra. ergo
brissima virgo debuit appellari mulier
vbi agit de redēptōe. Itē vbiunq;
figurat ista cōceptio que hic annūciaba
tur. figurat sub rōne mulieris et non
vginis. ergo cū figura debeat rñdere
figurato et ecōuerso. hic cū annūciat p
ceptō. deberet describi sub nomie mu
lieris. minor pñ in multis locis puerbi
orū. i. Mulierem fortem quis inueni
et tñ. pñ qd illa mulier fortis fuit beata
virgo que vltimos fines deitatem. s. et
humanitatē cōiungit. Nam gignēdo sa
pientiam q attingit a fine vsq; ad finē
tñ. Item lucas. io. Intrauit ihs in
quoddā castellū tñ. Constat qd ista mu
lier que suscepit dñm fuit beatissima
vgo. Item benedicta iter mulieres
iabel iud. 8. dicit in figura dñe nre.
Itē hester. 2. dilexit eam sup omnes
mulieres tñ. Itē in euāgelio. Mulier
misit tria sata. Illa mulier fuit brā
virgo que tria sata. i. diuinitatē et aīa
et corpus cōiunxit: et fermētū fuit fidel
vginis. sicut dicit beat⁹ ber. Et sic ma
nifestū est in oibus figuris cōceptionis
qd dñs nra describit sub noīe mulieris
ergo et mulier debet hic nominari.

Item et dominus frequēter in euāge
lio appellat eam mulierē: et omnis sua
actio est nra instructio. ergo et euāgel
ista debuit eā appellare mulierē. Itē
in hac annūciatione implet pphā de
cōceptōe filij dei s; illa expressissime p
phat p Jeremā. Mulier circūdabit vi
rū Jer. 31. Sed ibi pphat sub noīe mu
lieris. ergo et hic debuit mulier notari

Itē oēs alie natiuitatū annūciatōes
siebāt tñ vñ ad viros vñ ad mulieres
ut in iobāne. ysaac et Sampsonē. ergo
cū rota sit in rota et in ve. te. nulla fuit
annūciatio ad virginē. ergo et in nouo

Quare non ad ioseph. ca. 35.

b 3

Item videt qd hec annunciatio de-
 buit fieri ad virū: dicit. n. Apłs.
 Caput mulieris ē vir. Eph. 5. A capi-
 te aut descēdunt sensus ad corpus z nō
 ecōuerso. ergo vñ qd a viro qui ē caput
 dē descendere reuelatio ad mulieres.
 Itē apłs. Mulieres i ecclesia taceant.
 sed domi iterrogent viros suos. i. cor.
 xiiij. Ergo reuelatio dē innotescere mu-
 lieribus p viros. Itē etiā post natiui-
 tatem filij dei sic factū sunt qñ angelus
 apparuit in somnis Ioseph zc. Tolle
 puer zc. Mat. 2. Ubi reuelatō fuge vi-
 des ad dñam pueni p Ioseph. Si hoc
 post natiuitatem filij dei qñ ipsa dignis-
 sima fuit. ergo potius ante. Itē qritur
 cum ista virgo sit singularis inter oēs
 z multis priuilegijs priuilegiata. qñ nō
 additur nota singularitatis vt dicat ad
 virginem quandā. Solutio ad hoc nō
 eandem qd initium peccati ē a mulierē
 rōne mulieris. Eua. n. in quātum vgo
 nos nō perdidit. Sed in quātū pñcta
 viro cui copulariter iuncta gñauit. qz
 sicut dicit Augustinus. Peccatū origi-
 ne nascit ex vulnere cōcupiscētie qd an-
 nera est cōmixtioni seminis vñ vulnere
 subiacere nō debuit. qui vulnus cura-
 re venit. Preterea generatio tēpōlis
 ymago ē generatōnis eterne. Vñ sicut
 eterna ē de vno manente incorrupto z
 indiuiso. ita generatio tēpōlis debuit eē
 de vna incorrupta hoc est de virgine.
 z sic patet qd origini perditōis pgrue-
 bat rō mulieris: z origini saluationis
 rō virginis. Quod at obicitur qd oēs
 figure fiebant sub rōne mulieris z oēs
 annunciatiōes ad viros z mulieres z nō
 ad virginē. dicendū ē qd figure z pphe-
 tie semiplenā lucē cōtinentes: oēs defi-
 ciūt ab ipsa luce. Unde nulla figura in
 facto poterat exprimere plene istā an-
 nunciatiōem ad virginem: qz nunq̄ ali-
 qua virgo pceptura fuit. z vsqz ad vir-
 ginē hanc virginitas maledicta z ob-
 probiosa fuit. hec at virgo obprobriū

virginittatis abstulit: z virginittatē con-
 secrauit. Unde ipsa initium virginittatis
 fuit: z sic est virgo virginum que sine
 pcepto: sine consilio. sine exēplo glo-
 riosuz virginittatis munus deo obtulit
 p quod p imitatiōem oēs virgines deo
 virgo generauit. ergo quicqd ante eā
 vtilitatis vel dignitatis feminis attri-
 bui debuit. hoc sub ratione mulieris z
 non virginis fieri debuit. vt benedictio
 virginittatis benedictissime virgini tā
 quā virginittatis matri. pprio priuile-
 gio seruaretur. Prophetie aut que de
 ipsa persona beatissime virginis loquū-
 tur: in excellentissimis ppbetis z expref-
 sissimis ppbis ipsam appellant mō vir-
 ginem. mō mulierē. virginē ysa. 7. Ec-
 ce virgo cōcipiet. Mulierē. Ieremias.
 xxi. Geia circūcedit virū zc. ad signā-
 dum qd mater dei habitura fuit z vir-
 ginitatis integritatem. z mulieris fecū-
 ditatē. Itē qd virgo futura fuit qd mu-
 lieris peccatū aboleuit z sic. quia ista
 virgo inter oēs vgenes singularis fuit
 vtpote que nec primā similem vifa est
 zc. Ideo sub nō singularitatis qñqz figu-
 ratur. vt quoddam castellū z quedam
 mulier zc. qz ipa vere sola virginittatē
 perfectissimā i summo habuit. vt infra
 patebit. Ideo virgo sine additione ato-
 nomasice noiatur. Fuit enī hec virgo
 cā z principium oīum aliarū in virgini-
 tate i summa puritate. peccati immūi-
 tate. peccadi impossibilitate. virginittatem
 hēns cū fecūditate. mñ sanctissimi hoīs
 mater creatoris. mñ dei z hoīs carna-
 lis. mñ oīum hoīū spūal. mñ machi-
 ne mundiālis. mater angelice restaura-
 tionis. Qd aut obicit qd ista annūcia-
 tio debebat fieri mediante viro. Rñde-
 mus qd ad eundem pñet annunciatio ad
 quē z generatio. Unde illi quorum ge-
 neratio fuit ex cōmixtione viri z mulie-
 ris. illorum annunciatio fieri debuit ad
 viros z mulieres. illius aut annunciatio
 debuit esse ad solā virginem. qui sol⁹

de sola natus est virgine. Nec Ioseph caput fuit beatissime virginis maxime quatum ad istam cōceptionē. que n̄ ab ipso in ipsam sed a spiritu sancto venit. Qd̄ autem post natiuitatem filij āgel⁹ Ioseph fugam nunciat. arcanum est. q̄ ad Ioseph ante cōceptionem ⁊ natiuitatem; nihil ptinebat. Sed post natiuitatē btissime virgini ⁊ pauperi filio dei vnus saltē serui opera opus erat. Mit- titur ergo angelus ioseph nunciaturus ei seruitum qd̄ factur⁹ erat. et quia facil⁹ erat fidei ⁊ p̄mpte obediētie. leui illuminatiōe vtpote in somnis indiguit. quam ab angelo accepit. ut sciret quid facere deberet non vt faciendum bea- tissime virgini intimaret. que prius q̄ ipse sciebat quicqd̄ ad eius btitudinē vel operandi necessitatem pertinebat. nec ad hoc aliquo indigebat documēto. idē homine vel angelo. quia illū ha- bebat in gremio qui est doctor ⁊ magi- ster angelorum in celo.

In quo actu fuerit. Si in contemplati-
one. cap. 36.

Qst hoc queritur in quo actu fue- rit btissima virgo qm̄ angelus ei annunciauit. Vides enī fuisse i actu cōtēplatiōis. Dicit enī ysa. xxx. In silē- tio ⁊ spe erit fortitudo vestra. Sed dñs nostra hic maxie indigebat fidei forti- tudine. ergo debuit esse i silentio ⁊ spe. sed hoc est esse in cōtēplatione. ergo fuit in contemplatione. Item ducā te in solitudinē ⁊ loquar tecū. per hoc tā- gis status p̄tēplatiōis. Itē sedebit so- litarius ⁊ tacebit ⁊ leuabit se super se. Ex hoc sic arguitur sic. Mouens n̄ quo- cūq; mō se hñs mouet. sed s; appoxi- matōnem oportet esse. sed dñs appoxi- quabit beatissime virgini descēdendo. ergo ipsa debebat obuiare ascēdēdo. ergo debebat se leuare super se. ⁊ hoc per cōtēplationem. ergo debuit eē i cōtēplatione. Item philosophus.

Alia quiescēdo ⁊ sedendo fit prudens. s; beatissima virgo d̄bebat hic fieri vgo prudentissima mater viz ipsius sapie. ergo cōgruebat ei sedere ⁊ quiescere. ⁊ B est esse i cōtēplatione. ergo fuit in cōtēplatione. Itē nobilissima opatio cōgrui nobilissimo statui. s; hic fuit no- bilissima opatio. qz cōceptio filij dei. ergo debuit fieri in nobilissimo statu.

Itē si substātia sup̄ substātiā. ⁊ potē- tia sup̄ potētiam. ⁊ actus super actuz. sed i hac btissime virginis substātia. eleuabat ad summā propinquitatē euz deo. nisi enim deus fieret. non poterat magis eleuari. q̄ vt esset mater dei. er- go si substātia eleuabat i sūmū debuit esse in altissimo statu cōtēplationis. Item dantis ⁊ recipientis debz esse ad inuicem conuersio. Anima autē duas habet facies secundum rationem. por- tionem superiorem. ⁊ inferiorem. Infe- riorē que tēporalibus pertractandis intendit. superiorem que spiritalib⁹ cō- sulendis inheret. ergo si dei ⁊ beatissi- me virginis. tanq; dantis ⁊ recipientis debet esse conuersio adinuicem. neces- sarium est q̄ secundum illam partem comparatur. secundum quam ad deuz conuertitur. ergo fuit in cōtēplatiōe.

Si in actione. cap. 37.

Ontra in canticis. can. 8. Tu; cēt rex i accubitu s. nar. ma. ⁊c. Itar- dus significat hūilitatem. ergo videtur q̄ humilitas fuerit dispositō preparato- ria beate virgini ad concipiendū deū. Dic̄ aut Augustinus. q̄ humilitas genu- it nobis deum. humilitas aut̄ semper ē in descēdendo. semper enī recūbit in nouissimo loco. descensus autem in actione. ⁊ ascensus in cōtēplatione. Ergo beatissima uirgo debuit eē i actō- ne. Itē luc. 14. Qui se exaltat hūiliabi- tur. hec propositio ē p se ergo qm̄ maxi- ma exaltatio est i actu. tu ne ⁊ maxima

b 4

humiliatio d; esse in actu. Sed in hac annūciatione bñssima virgo maxime exaltabatur actu. ergo maxie hūiliari debuit actu. humiliatio autē in descendendo ⁊ contemplatio in ascēdendo. ergo non fuit in contemplatione sed i actione. Item in Genesi. loquar ad dominum meum cū sim pulvis ⁊ cinis. ergo puluerizatio ⁊ incineratio qua se annihilat ⁊ humiliat homo: est preparatio ut homo loquatur cum deo ⁊ deus cum ipso. sed hic deus familiarissime locutus est beate virgini. ergo hic maxie debuit tenerari ⁊ humiliari. Itē lu. x. Abscondisti hā sapiētib; ⁊ prudētibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. ergo q̄ desiderat reuelationem: oportet q̄ paruulum se reputet per humilationem. Item Jac. 4. humilib; dat gratiam. hoc est per se. ergo humili datur maior gratia. ergo summa gratia actu datur summe humili actu. sed hic dabatur beatissime virgini summa gratia actu ergo debuit esse i summo humili actu. humilitas autem est in descendendo sicut contemplatio in ascēdendo. ergo nō debuit esse in actu cōtemplationis qui est insursum sed in actu humilationis qui est in deorsum. Si concedatur contra. Uidit Jacob scalam. Glo. dicit Illi diuina conspiciunt: qui ab appetitu temporalium oculos claudunt. Sed bñssima vgo hec dei fortissimū aspectū hūit. ergo maxie oculos ad tpalia clausit. ergo cōtemplatiōi nō actioni vacauit. Solutio. Descendi? q̄ bñssima vgo in actu p̄emplationis fuit qñ ei ista annūciatio p̄t. Qd autē q̄rit p̄ quē actū ad grām istā maxie p̄pararet. Dicim? q̄ bñ vgo i hac annūciatiōe i summo pure creature eleuabat cāliter. i summa p̄tate. in summa dignitatē. in summa caritatē. In summa p̄tatem q̄ sup naturā deum genuit. in summa dignitatē q̄ per hoc toti creature p̄creationē m̄r effecta ē. i summa caritatē q̄ deo p̄ hec sū

ma ⁊ omni p̄pinq̄tate p̄pinq̄ssima fuit ut pote q̄ ipsius filia mater ⁊ soror ⁊ sp̄sa fuit. Ad p̄tatem eleuabat fides. Juxta illud Mar. 9. Oia possibilia sūt credēti. Ad dignitatē eleuabat humilitas: Juxta illud luc. 14. Qui se humiliat exaltabit. Ad caritatē eleuabat caritas. Juxta illud p̄b. 2. Ego diligētes me diligo. Itē eleuabat ad summa familiaritatē. ⁊ illam faciebat castitas. Juxta illud. Sapi. 6. Incorruptio facit eē primū deo. Ad obiecta rīdemus q̄ ascēsiōi p̄ cōtēplationem nō contrariat descēsus p̄ humilitatē. sed de scēdere ad opera actōis propter deū. hoc est ascēdere p̄ humilitatē ad deū. ⁊ hec mutuo se cōsecunt: q̄ quāto magis aīa eleuat in cognitionē dei. tāto magis descēdit in humilationē suā ut frequenter legit in p̄p̄is. q̄ quando diuina cōspiciūt: in terrā cadunt. ⁊ ecōuerso. quāto magis quis descēdit i humilationē suā: tāto magis ascendit in cognitionē dei. Unde in libro numeri. 24. Dixit homo cui? obscuratus est ocul? q̄ cadit p̄ humilationē suā ⁊ sic aperiūtur oculi eius p̄ dei cognitionē. Et i euangelio. luc. 10. Releuasti ea paruulis. q̄ vbi humilitas ibi sapiētia. ⁊ ap̄ls. 1. cor. 3. Qui vult sapiēs eē: stultus fiat ut sit sapiēs. Et dyonisi. Tenebre occultant a lumie ⁊ magis a multo lumine. Et sic patet q̄ per humilationē descēsus nō impedit ascēsus cōtēplatiōis. vnde iter virtutes p̄parantes beatissimā virginem ad istam conceptionē. fides eleuabat rōnalem potētiam: humilitas irascitiuam siue ardui appetitiuā. caritas affectiuā. v̄ginitas ex pte corpis preparabat generatiuā ⁊ susceptiuā: ⁊ sic tota eleuabat: que tota replebat: ⁊ tota glorificabat. Si autē queris vtrum istis motibus simul moueret. Dicim? q̄ nō. sed alie vtutes p̄parabant suas potētias eleuādo habitualiter: caritas autē tāquā forma alia

rum et vinculi perfectionis ex parte beatissime virginis fecit conjunctionem actualiter. unde caritas fuit complementum ex parte suscipientis sicut et complementum ultimum ex parte dantis et mouentis ad mouendum et dandum. Ipsa enim ut dicit hugo de sancto victore. Deum captiuatum et ligatum de celo duxit in hunc mundum.

Si desponsari potuit. ca. 32.

Est hec querita de hoc quod dicit de sponsata. Videtur quod beatissima virgo non poterat de iure desponsari. Ipsa enim fecerat votum continentie quod obligauit eam ad continentium. Sponsalia autem obligant ad matrimonium. et matrimonium tempore debito ad soluendum debetum. ergo si obligauit se ad sponsalia venit contra votum suum. Item si sic obligata fuisset ad opposita. Item autem consensit in carnalem copulam aut non. si sic ergo primam fidem irritam fecit. quia talibus non tantum nubere sed etiam velle nubere damnable est. Si non consensit ergo nullum fuit matrimonium. Item conditio adiecta que est contra substantiam matrimonij ipedit ne matrimonium fiat ubi gratia contraham tecum ut peures mihi venenum sterilitatis. hoc non esset matrimonium. quia procuratio sterilitatis est contra substantiam matrimonij quod iterum bonum plus. ergo ipedit matrimonium. Si autem ergo si diceret contraham tecum sub hac conditioe ut nunquam me cognoscas. non videtur esse matrimonium: ita nec erit matrimonium cum conditio continentie est adiecta. ergo vbi quod ista nulla fuit desponsatio: quia non potuit sequi matrimonium. Si procedat. pertraria sunt iura. et Augustinus quod dicit. quod matrimonium non facit copula carnalis sed pactio coniugalitatis. et quod sanctorum sunt coniugia pari voto continentie: et multa similia. Item vbi quod et si esse potuerit tamen non congruit beatissime virginis desponsari. Spiritus sanctus discipulis effugiet fictum: ergo in ista summa spiritus sancti operatione

nulla debuit esse fictio. ergo beatissima virgo pro nupta se gerere non debuit quam virgo innupta fuit. Item matrimonium prius institutum fuit in officium causa proles. postea in remedium: causa vitande fornicationis. ut dicit Apostolus. I. cor. 7. Unusquisque suam uxorem habeat propter fornicationem. Sed propter neutram istarum causarum congruebat esse matrimonium in beata virgine. ergo videtur quod inutilis fuerit ista desponsatio. Sed ad hoc dicimus quod ista desponsatio et possibilis fuit et utilis. possibilis. quia licet beatissima virgo fecisset votum et habuisset firmum votum continentie: poterat tamen consentire in maritalem societatem: facta tamen diuinitus inspiratione utriusque de altero quod vellet ergo manere et sic consensit in societatem maritalem et non in copulam carnalem absolute. Et quod videtur dicere Augustinus quod consensit in copulam carnalem intelligendum est non absolute sed sub conditioe si deus sic veller.

Quod autem obiecitur quod ista conditio sit contra matrimonium. Dicimus quod dicit iura de condicione adiecta contra substantiam matrimonij: intelligendum est de condicione in honesta. conditio autem licita et honesta non impedit matrimonium. Unde non est simile de voto continentie et de procuratioe sterilitatis et similibus: cum etiam coniuges propter carnalem copulam possint votum continentie emittere. et si emiserint: tenentur observare. et sic ista desponsatio possibilis fuit. Fuit utilis ad multa. Prius ut matrimonium bonum ostendat. Secundo ut divina bonorum nullo bono priuaret. Tertio ut hostis fallat. Quarto ut testis castitatis habeat. Quinto ut origo omnis discerneret quia non consuevit scriptura feminas genealogizare. Sexto ut ab infamia seruet. Septimo ut pena caueat. Octauo ut propter persecutionem tollatur. Nono ut filius procuretur. Decimo ut domino seruiatur. Undecimo ut spirituale matrimonium significetur. Duodecimo ut

parētes spūales ostēdant. Tertio fecio
ut humilitas virginitati coniungatur.
Quartodecio ut occas. o mcurie de sa-
ma vgnibus tollat. Quintodecio. ut
humilitas et caritas filij ostendat q po-
tius voluit filius fabri reputari q mres
infamari. Sextodecio ut matris digni-
tas humilitati societ ut quāto maior
sic humiliet se in omnib. ut sit et ma-
ter dei et vxor fabri. Qd autem obicif
de simulatione. Dicim. q est simulatio
deceptōis ut in ypocritis: et simulatio
hūiliatōis qua quis nō vult magnus
vl hūilis p̄dicari sed vilis reputāi. Pri-
mā simulationē effugit spūs sanctus. Se-
cundā inhabitat. Unde isa. Sup. quē re-
quiescet zē. Qd obicif q cā m̄rimo-
nij debet eē proles. vl cā vitande forni-
cationis. dicim. q hoc intelligendū est
de m̄rimonio p copulā carnalem consu-
mato. Istius autē m̄rimonij cause fue-
runt que iam dicte sunt.

In qua etate desponsata fuit. ca. 39.

Ost hoc querit de etate in qua fu-
it qn contraxit cū Ioseph: et quan-
do cōcepit dñm. Et videt poni q admi-
nus fuerit xij. ānoꝝ. hec enī est legiti-
ma etas ad matrimoniū cōtrahendū.
Omnia aut facta sunt rite circa illud
matrimoniū a spū sancto ordinatū. er-
go etas legitima est seruata. Itē cū mi-
rabilia sunt que deo imēdiate opante
fiunt: quāto aliqd est mirabiliꝝ tāto lau-
dabiliꝝ alijs parib. s. vite pfectio. et h-
tutū consumatio mirabilior est in iuue-
ne q in sene: et quāto laudabilior tāto
mirabilis. ergo vbi erit laudabilissima
erit mirabilissima. Sed pfectio est mi-
rabilior in iuvene quāto psona est mi-
nor. ergo bñssima vgo in infima etate
qua hui. grē capax fuit. ipsa denī susce-
pit. Itē quāto qd minus est debituꝝ:
tāto magis gratū: sed est minus debi-
ta pfectio in iuvene q in sene. Sed
in bñssima virgie fuit gratissima. ergo

fuit in etate minimā qua esse potuit cū
consentire potuit. consentire aut potu-
it cum usum rōnis habuit: ergo tunc
istā grām suscepit ergo. Itē eiusdē est
potētie et etiā misericordie grām dare et
gratā conseruare et quāto prius datur
tanto plus dat. Iuxta illud. Qui cito
dat bis dat. S. bñssime virgini tantū
dedit quantū pure creature dari potu-
it. ergo tam cito dedit quam cito acci-
pere potuit. Item nescit tarda moli-
mina spūs sancti gratia. ergo ex parte
dantis nulla fuit mora dandi. ymo vi-
detur affectasse dationē. qz ipse exulta-
uit ut gigas ad cur. viam. ergo statim
dedit qn susceptiū capax fuit. Cōtra
bñssima virgo i annūciatione illumia-
batur actualiter summa illuminatione.
ergo illa debuit fieri quādo marie fuit
illuminabilis scdm intellectū hoc autē
est in senio. Iuuenes enī vident sensu.
Senes autem intellectu. ergo bñssima
virgo debuit illā illuminationē recipe-
re in senectute. Itē figura hui. con-
ceptionis. s. supnaturalis in virgine fuit
Sarre conceptus sterilis in senectute.
quādo nonagenaria fuit. ergo si figura-
tum debuit rñdere figure et ista cōcep-
tio fieri debuit in senectute. ergo de-
sponsatio que pcessit istam cōceptio-
nem. Itē nō est congruū matrimoni-
um inter senem et iuuenulam. sed in-
ter iuuenem et iuuenē: et senem et senē.
Illud autē matrimoniū fuit congruen-
tissimum et Ioseph fuit senex. ergo et
beata virgo. Itē contra gratuitatez
bonorum morum et honestatem est ac-
celeratio matrimoniōꝝ. hic autē nihil
fuit incongruū. ergo expectatū fuit tē-
pus congruū et maturū. Item a cor-
pore beate virginis formabatur corp.
perfectissimum secundū naturā. ergo
ex tali tale. et ex magis tali magis tale.
corpus autē illud pfectissimū debuit es-
se secundū naturam: corpus autem per-
fectum non est ante statum augmenti.

Status autem ille ad minus non est ante xxv. annos. ergo corpus beate virginis debuit esse ad minus xxv. annorum quando concepit xpm. Item consilium iuris est. si dubitetur de quantitate numeri q. equaliter ius et iudex debeat medium numerum determinare. ubi gratia. Si dubitetur utrum quis teneat isti xx. vel tantum decem: iude et faciat solui medium ergo a simili in proposito. si dubitetur quando facta fuerit ista desponsatio et conceptio interpretandum erit tempus medium inter primum et ultimum tempus qua talia consueverunt celebrari. Primum autem tempus est. xij. annorum. ultimum tempus ut in pluribus. l. annorum. horum autem medium. 30. ergo videtur q. circa illam etatem debuit esse beatissima vgo quando ista in ea fiebant. Solutio. Supponendo q. in beatissima vGINE fuit omnis congruentia tam ex parte nature quam ex parte gratie ad hoc ut mater dei fieret: credimus concedendo q. deum concepit tali etate qua perfecta fuit i statu corporis et quantitate: et q. circa eandem quantitatem desponsata fuit tantum quantum ante sponsalia solet matrimonium precedere: viz circa duos menses. Quod ergo obicitur q. mirabilior et laudabilior esset in iuventute ista perfectio. Dicimus q. cum nihil sit laudabile nisi aliquo modo dependeat ab arbitrii libertate et ab habitu virtutis non statim illud fieri debuit: cum beata virgo libero arbitrio uti potuit. sed intervenire debuit temporis protractio: in quo fieret et meritum accumulatio et purificationi quas acceperat in utero maior succederet et puratio et virtutum exercitatio. ut omnium virtutum apice sublimata de congruo suo singulari merito mundo subueniret perditio. saluatorem gignendo. Et sic patet q. non statim deus hoc donum dedit cum eius beatissima virgo capax fuit. Sed quia non tantum dedit sed

congruentissimo modo tunc demum statim dedit: qm susceptum congruentissimo modo capax fuit: ut non esset tantum datum optimum sed donum perfectum et perfectissimo modo datum: nec illa velocitas donum duplicat que temporis congruitatem anticipat: et a dato modum dandi deformat et a recipiente gloriam minuit. et dignitatem recipiendi ab ipso excludit.

De pulcritudine virginis si corporaliter. cap. 40.

Q. hoc queritur de pulcritudine beatissime virginis verum pulcritudinem corporalem habuerit. Et videtur q. sic. figura siue signum similitudine debet habere cum signato. Sed omnes mulieres beatissimam virginem figurantes te sunt scriptura fuerunt pulcherrime. ergo et beata virgo. minor patet. Quatuor enim inveniuntur mulieres beatissimam virginem expressissime figurantes. hester coniugata. Judith vidua. Rachel et Rebecca virgines. de hester scribitur primo capitulo. Erat autem hester pulchra valde et incredibili pulcritudine gratiosa omnium oculis et amabilis videbatur. Similiter de Judith legit iudith. 2. Erat autem eleganti aspectu nimis. Et ite ibi. Considerabant faciem eius et erat stupor in oculis eorum quoniam eius pulchritudinem mirabantur nimis. Et item. Non est talis mulier super terram in aspectu et pulcritudine et sensu verborum. Simili modo de Rebecca legitur q. fuit puella decora nimis viz goq. pulcherrima et incognita viro.

Item de Rachel q. erat venusta facie et decora aspectu. Et sic scriptura omnes mulieres beatam virginem figurantes laudat in pulcritudine. ergo et beatissima vgo. Item corpus ordinatum ad aliam ut supra dictum est q. anime nobiliori debetur corpus nobilius. ergo pulcritudo corporis ad pulcritudinem

mez anime. ergo vbi fuit perfectissima pulcritudo anime ibi perfectissima pulcritudo corporis debuit esse. Item in canticis. quarto capi. describitur summa pulcritudo spūalis. et hoc per symbola corporalia. Illa autē scriptura spūalis et anthronomice expōit de beatā virgine. ergo illa que ibi dicitur. debet cōuenire anthronomice beatē virgini. Itē per pulcritudine exteriorē ducitur intellectus ad interiorē. ergo in beata virgine debuit esse pulcritudo exterior et interior.

Item pulchritudo et bonum addito pulchro et bono facit magis pulchrum et bonum. ergo pulcritudo et bonitas exterior addita pulcritudini et bonitati interiori facit magis pulchrum et bonum. Sic beatissima virgo inter puras creaturas optima et pulcherrima fuit. ergo habuit pulcritudinem exteriorē et interiorē. Item etiam in prosa dicitur. Castissima corpore. sanctissima moribus. omnis pulcherrima: virgo virginum. Item corpus humanum est nobilissimum omnibus corporibus brutorum propter unionem ad animam rationalem. ergo nobilitas corporis attenditur secundum nobilitatem anime ad quam ordinatur. forma. materia et materia debent esse proportionabilia. Sed anima beatissime virginis fuit nobilissima propter animam filij dei. ergo et corpus erat nobilissimum et pulcherrimum post corpus filij dei. Item corpus unitū diuinitati perfectissimum est in pulcritudine. ita ut etiam in ipsum desiderent angeli prospicere. ergo corpus immediate ordinatum ad ipsum erit secundo loco pulcherrimum. Sed illud fuit corpus matris: vnde formabatur id quod dicitur uniebatur ergo illud fuit secundo loco pulcherrimum.

Item philosophus. Natura est vis insita rebus ex simili simile procreans. Nisi ergo natura impediatur vel erret filius est similis patri vel matri. ergo quod nascitur de matre et non de patre. et tali operante qui non potest impediri vel er

rare: ibi necesse est filium simile esse patri et e converso. sed ipse beate marie virginis filius est pulcherrimus. ergo et ipsa. Item qui viderunt veronicam dicunt quod pulcherrimam et gloriosissimam re-presentet faciem. Item ordo est in rebus naturalibus et in corporibus humanis. Natura enim aliquid facit pulchrum et aliquid pulchrius. ergo et aliquid debet esse pulcherrimum secundum naturam. Natura enim aliquid habet terminum ad quem potest et non ultra: aut ergo illum alicubi continget aut nusquam. si nusquam. ergo deficit respectu suarum operationum. hoc autem est falsum. quia dicit philosophus quod natura non abundat superfluis nec deficit necessariis. ergo natura alicubi habet suum summum. Corpus autem naturale quicquid format a corpore naturali ipsa natura creata operante naturaliter. aliquid quando deo operante supernaturaliter. ergo alicubi est summum in corpore humano deo operante: et alicubi summum natura operante. et sic natura operans est immediate sub deo operante. Sicut ergo corpus dei quod deus per se ipsum formavit. est perfectissimum et pulcherrimum in natura quod deus potuit facere secundum statum vite: ita corpus beatissime virginis ad se immediate ordinatum erit pulcherrimum secundum statum vite quod natura potuit facere se operante. Item dicitur. dicitur quod ipsa a nulla illustriū superatur. Sed alie virginēs et sancti laudantur de pulcritudine corporali quoniam est coniuncta speciali. ut illud perfectior facie sed pulchrior fide et cetera. Et similiter in predictis mulieribus veteris testamenti. ergo beata virgo omni laude dignissima debuit de utraque perfectitudine laudari. Item castitas laudabilior est pulchritudine. sicut episcopo continentia in deformibus vituperatur: Sic beatissime virginis castitas fuit laudabilissima. ergo ipsa fuit perfectior.

Contra. philosophus. vltimus dicitur. Fallax gratia: et vanitas est perfectio. Sic in beata virgine minime fuit de vanitate. ergo nec pulcritudo.

Item pulcritudo mulierum magna
ē occasio mali. Ecclesiastici. 9. Virgiez
ne conspicias: ne forte scandalizeris i
decore illius. Et item ibidem. Propter
speciem mulieris multi perierunt. Un
Job. 31. Depigi sedus cum oculis meis.
vt ne cogitarē qdem de virgine. Sed
beatissima virgo oībus debuit esse cā
saluandi. ergo nulli cā pereūdi. Itēz
quanto plures sunt cause humilitatis
tanto maior et fortior humilitas. Ergo
que summam habuit humilitatem oēs
cās habet debuit humilitatis. Et qz fa
stus inest pulchris. Deformitas autē
est causa humilitatis. ergo beatissima
virgo debuit esse deformis. Item do
minus in incarnatione maximā osten
dit humilitatem. qz exinanīuit semetip
sum. sed maior humilitas est assumere
carnem de deformi qz de pulchra. ergo
dñs nasci debuit de deformi. Solutō
Rūdendo dicimus qz sicut dñs nř i. s.
xps speciosissimus fuit forma pre filiis
hoīum. Ita beatissima virgo pulcherrīa
fuit inter omnes filios et filias hoīum.
Et qz ipsa habuit summā in pulcritu
dine quod potuit esse in corpore morta
li natura operante. Qd autem euāge
liū nihil scribit super eo pñt eē plures
cause. Una qz cū dñā nostra nob sit po
sita i speculū et exemplum saluos fēdi
ñ eam vult de talibus laudare quoz
inordinat⁹ appetitus vel abusus ē mul
tis causa peūdi. Alia causa ē qz scri
pture sufficit hoc per locum a minori
inferre qz quicquid bonitatis vel pferi
tudinis in aliquo scōrum fuerit: in ipsa
dubitem⁹ minime defuisse. Unde scri
ptura magis laudat eam hic tacite sup
ponendo qz verbatenus explicando.
Facēdo. n. pro reuerētia regulā nobis
tradidit infallibilez qz quicqd boni vel
laudis in alijs fuerit. hoc de ipsa n opoz
teat dubitari. nec i qñez venire debe
at. qz nephas ē dubitare. Item sicut
angeli summi a donis meliorib⁹ laudā

tur et denominātur et non ab inferiori
bus que tñ in ipsis esse non dubitātur
ita et brā virgo donis spūalibus plenī
sima donis gratuitis et nobilissimis ita
occupat et implet animas laudantium
euangelistarū. qz obliuiscuntur bono
rum corporalū. Itē cū rota sit in me
dio rote euangelium magis respicit spi
ritualia. lex uetus plus corporalia. pro
pitiū ergo ē euāgelij de gratuitis lauda
re: et propitiū veteris testamēti corpora
lia commēdare. Ideoqz dñā nřa in ve
teri testamēto de pulcritudine corpora
li commēdatur per figuras: in nouo te
stamēto de spiritali pfectiōe per ange
los et euangelistas. Raro enim vñ nū
quā in nouo testamēto inuenit⁹ qz aliq
a corporali pulcritudine cōmendetur.
Quod autē obicit de mali occasione
respōdemus qz pulcritudo corporalis
simpliciter in suo genere bona est: Ni
hil aut a deo bonū est: in quo nō contin
gat malos scandalizari. Qui nō tantū
in xpo homine scandalizabantur sicut
scriptū est Mar. 6. Et scādalizabant i
eo. Et Mar. xi. et luc. 7. Btñs qñ fuerit
scandalizatus in me: ymo in ipso deo
scandalizant. Unde sup illud. ps. quā
bonus israel deus his qui recto sūt cor
de. Glō. Peruersis autem peruersus
esse videtur. Talis autem occasio mali
siue scandali passiui nō est vicium bo
nam naturam habētis sed culpam pati
entis. Sicut et ipsi demones in pulcherrī
ma dei iusticia scandalizantur. vnde
ps. Superbia eorum qui te od. a se. sp.
Nec propter hoc debet esse iniusticia.
Si mali vel demones scandalizantur i
ipsa. maxime cum boni in ea edificen
tur. vnde mali scādalizantur. Lōgrua
ergo fuit pulcritudo beatissime vgis: et
ad sui ipsius commendationem. vt na
turam perficiat. et gratiam augmentet
quia forma pudicie rara sed apta co
mes. et ad nostram edificationem. et ad
deuotionem. Sapi. 4. Pulchra enim est

casta generatio cū claritate. Et ad cor-
poris dominici commendationem. Nō
potest arbor bona et nobilis fructū ma-
lum et ignobilem facere. Nec est per-
fectior humilitas que est ex pluribus
causis: quarum aliquę essent natura-
les et aliquę gratuite: q̄ illa que est ex
solis gratuitis. ymo sicut gratia est no-
bilior natura et perfectior. ita hūilitas
que est ex gratia perfectior est illa que
est partim ex gratia et partim ex natu-
ra. Nec etiam esset maior humilitas
q̄ deus incarnaretur de deformi q̄ de
pulcra. humilitas enim est gratie col-
latiua et augmentatiua et nunq̄ dimi-
nutiua. Non esset igitur filij humiliatio
maior que humilitatem matris in sua
nobilitate diminueret et laudez castita-
tis auferret. Unde non mirū neq̄ lau-
de dignum hominū opinio iudicaret.
si virgo quia deformis esset humilis et
quasi despecta viro. virgo permāeret.
Econuerso autem quanto virgo beatif-
sima profundior ē humilitate. et quāto
ab altiori inferius i seipsam descēdit.
tanto maior est filij dei humiliatio qui
se a summo celo post ipsam inclinauit.

De pulcritudine in speciali et primo de
corporis quātitate. ca. 41.

Icto de pulcritudine in commūi:
consequenter inquirendum est d̄
pulcritudine in speciali. que in tribus
consistit. In debita corporis quantita-
te. et in eleganti membrorum dispo-
sitione. et proportionē. et in coloris ve-
nustate. Primo ergo queritur de quā-
titate. Que conuenientior probari pōt
a quantitate corporis sui filij qui tanq̄
perfectissimus in suis naturalibus de-
bitissimam habuit quantitatem. Corp⁹
enim filij formatur a corpore genera-
tis. ita q̄ de tali tale. et de tanto tantū
nisi error aut impotentia impediāt. ul-
ter viam accidentis aliter fiat. sed na-

turaliter et regulariter magnus gene-
rat magnum. et paruum paruum. et tā-
tus tantum. ergo si corpus dominicū
in summo habuit debitam quantitatem
viro congruentem. et mater sua habu-
it debitam quantitatem femine p̄gruē-
tem. Quod concedimus esse verum et
credimus. idēz de qualitate dicentes.
Modi enīz qualitatis corporis sunt q̄n-
q̄. Crassities mīma. carnositas. exte-
nuata macies. synthesis. et equalitas.
Piguedo causatur ex frigiditate et hu-
miditate. carnositas ex caliditate et hu-
miditate. extenuata macies ex calidita-
te et siccitate. equalitas ex omni humo-
rum equalitate. synthesis ex frigidita-
te et siccitate. cuius qualitatis crediūf
corpus beatissime virginis extitisse.

De membrorum proportionē. ca. 42.

Ost hec queritur de membrorum
dispositione et proportionē. Et illa
similiter probatur ex parte generati.
In formatione enim corporis a gene-
rante sic formatur totum de toto: q̄ a
qualibet parte generantis format p̄s
generati illi cōrespondens. Unde iter
generantem et genitum regulariter et
naturaliter singulorum membrorū ad
inuicem est simulatio. i. forma et figura
nisi per viam accidentis impediatur.
ergo cum in corpore dominico nullūz
potuerit intercidere impedimentum et
membra illius corporis fuerint elegan-
tissime dispositionis et cōgruentissime
proportionis. eadem dispositio et p̄por-
tio erit in membris matris. quod cōce-
dimus esse verum.

De colore cutis. cap. 43.

Ost hec queritur de colore et ve-
nustate. Triplex est diuersitas co-
loris in corpore humano. scilicet color
i cute. color in capillis. color in oculis.
Primo ergo queritur de colore cutis.
et videtur q̄ debuit esse nigra in cute.

Color enim est proprium obiectum vi-
sus. ergo ille color qui magis est visui
congruus plus attestabitur coloris bo-
nitati et perfectioni: nigredo autem; ma-
gis est congrua visui. est enim congre-
gatiua visus. ergo nigredo est color p-
fectissimus ad videndum. ergo debuit
esse color perfectissimus corporis scdm
q̄ videri debet. Item simplex nobili-
us est composito. ergo nigredo et albedo
q̄ sunt colores simplices nobiliores sūt
alijs coloribus compositis. ergo alter
eorum; erit in corpore perfectissimo. sed
non albedo. ergo nigredo. Qd̄ nō albe-
do videtur. albedo enim est color corpo-
ris in quo est abundantia frigiditatis
et etiam visui discongruus. quia disgre-
gatiuus visus. Item color est in mo-
tione visus secundum actum lucidi. er-
go illi colores qui sunt motui secundū
actum lucidi in ratione coloris magis
sunt pfecti. Sed sicut dicit philosophus
extrema sunt magis sēsiua et motiua
ergo albedo et nigredo qui sūt extremi
magis sunt perfecti in ratione coloris
ergo alter eorum debet colorare corp-
secundum naturam perfectā. S; dicit
philosophus q̄ in corporibus sunt lux
et tenebre hoc est album et nigrum. S;
perfectior est lux tenebris. ergo i perse-
cto corpore potius erit effectus lucis q̄
tenebrarum. hic autem est albedo. ergo
corpus perfectum potius erit album q̄
nigrum. Videtur autem potius q̄ de-
buit esse rubeum. Corpus enim rubet
maxime encraticum sanguine ē cōple-
xionis. Sanguini autem attestatur ru-
bedo. ergo corpus optime cōplexiōis
tūm debet esse rubeum. Videtur at
q̄ debeat esse mixtum ex albo et rubro
quia sicut auctores medicine dicunt. i
cute color ab interioribus accidit duo-
bus modis aut ex abundantia aut ex e-
qualitate humorum. Ille ex equalitate qui
est compositus ex albedine et rubore.
Alij vero ex inequalitate. S; nobilior

est color qui procedit ab equalitate hu-
morum. ergo ille debet esse in corpore
encratico. Videtur autem q̄ in hoc
corpore debuerit esse color glaucus. Il-
le enim color signat frigiditatem in cō-
pore dominantem. Sed videtur q̄ cor-
pus beatissime virginis debuit esse fri-
gide complexionis hac ratione. Quod
natura tale est. magis tale est. ergo qd̄
natura castum est magis castum est.
sed quod natura frigidum est natura
magis ordinatum est ad castitatem. ergo
corpus castissimum debuit eē frigide
complexionis. Itē omnis inclinatio
que est a duobus. ceteris paribus for-
tior est illa que est ab altero tantum:
ergo inclinatio ad castitatem si cause-
tur ex natura et gratia. fortior est illa q̄
tantum ex gratia. ergo castissimum cō-
pus frigide complexionis fuit. Cōtra
bonum additum bono facit magis bo-
num. ergo bonum gratie additū bono
nature erit magis bonum ceteris pari-
bus. ergo plena secundum gratiam de-
buit esse perfecta secundum naturam.
ergo non debuit esse frigide pplexiōis.

Item magis manifestat potentiam a
contrario secundum naturam et cōtra
naturalem inclinationem contrarium
elicere. q̄ a tali tale. Sed perfectius et
nobilius est in quo magis manifestat
potentia. ergo nobilior et perfectior est
castitas in calidis q̄ in frigidis. S; ca-
stitas beatissime virginis fuit perfectis-
sima. ergo debuit esse calide cōplexio-
nis. Itē vbi maior prietas ibi maior
pugna et difficilior victoria. vbi autem
difficilior victoria ibi maior gl'ia. ergo
gloriosior castitas in calidis q̄ in frigi-
dis. Item philosophus. Incontinens
est qui patitur et deducitur. Insensibi-
lis est qui nec patitur nec deducitur.
Continens qui patitur nec deducitur.
Et hoc est medium virtutis. ergo vir-
tuosior est castitas vbi maior passio.
hoc autem est in calidis.

De colore capillorum ca. 44.

Ost hec queritur de colore capil-
lorum qui secundū auctores medi-
cine sunt quatuor. Niger. Rubeus. glau-
cus. Lenticies. Cum autem glaucus cō-
stet ex humore abundāte melācolico.
Lenticies aut ex nimia defectiōe natu-
rali caloris: et ex effectu putridi flegma-
tis q̄ plurimum fit in senibus: de illis
duobus non fit q̄. Sed tñ de nigro et
rubeo. Videtur aut q̄ capilli ei⁹ de-
beant esse rubei. Rubedo. n. attestat
abundantiā caloris non adusti. Nigre-
do autem est ex abundantia colerici in-
censi: vel adustione multa sanguis. qz
vt dicit Galienus. Rubedo attestatur
sanguine. nigredo aut melancolice vt
colerice cōplexioni. Ergo cui nobilior
sit complexio sanguinea q̄ colerica. co-
lor attestans sanguini nobilior erit: q̄
attestans colerice complexioni. ergo no-
bilior rubedo q̄ nigredo. ergo erit i cō-
pore nobiliori. Item galienus vbi de-
scribit corpus encraticū in regni dicit
Cōpetentis craseos cognitiones: sed i
toraz animalis habitudine hec sunt. s.
color ex rubeo et albo cōmixtus: capilli
verorubei et mediocriter crispī i pluri-
bus zc. Ergo i encratico corpore capil-
li debent esse rubei. Item in eodem.
Nam si eucraton cerebrum existat fm
quattuor qualitates oīa que dicta sunt
habebit cum modo: et supfluitates que
cūq; p̄ pallatus aut aures aut nares et
oculos expurgāt et hec habebit mode-
rate: et minime ledetur ad oīa q̄cūq;
extrinsecus calefaciunt et infrigidant
siccant et humectant. Talibus q̄dem
capilli infantibus existentibus subrus-
si. pueris vero subrubei. p̄fectis vero
rubei sunt. ergo in optime cōplexiona-
to cerebro capilli debent esse rubei.
hoc aut fuit cerebrū dñe zc. Videt
aut q̄ debeant esse nigri. Constantinus
i pategni tres causas piloz ponit dicē
Capilli caput custodiunt et defendūt et

honestant: quibus si careat homo ma-
xima est inhonestas et p̄cipue i mulieri
b⁹. et iuxta hoc fecit natura corpori iu-
uamenta atq; ornamenta. Et iterum: et
Est aut causa cur masculi et non femie
barbescunt. quia masculi sunt calidio-
res: in quibus fumus qui ē piloz natu-
ra magis augmētat. quē quia natura
non sufficit expellere: expellit per duo
loca per caput et barbā. Unde fit vt
femine calidissime barbescere videā
et ecouer so i masculis frigidis. vñ non
barbescunt eunuchi. quia perdiderūt
membra calidiora. Pili ergo isti sci sūt
a natura vt essent iuuamēta et ornāmē-
ta. Ex hoc patet q̄ tres sunt cause pi-
lorum. Expulsio fumose supfluitatis iu-
uatiua: et defensio a calore et frigore ex-
teriori: et ornatus capitis. Quantū ad
primam vtilitatem magis videntur cō-
pore encratico cōuenire nigri capilli.
Si enim expulsio supfluitatis nociue ē
quecūq; iuuatiua: supfluitas magis est
nociua. et illi⁹ expulsio maxime ē iuuā-
tiua. Sed colericum icensum et sangui-
neum adustū magis est nociuum q̄ san-
guis nō adustus. Ergo magis ē iuuati-
ua expulsio istius q̄ illius. S; ad istius
expulsionē sequitur generatio nigroz
capillorū et nō rubeoz. ergo quātū ad
illam causam encraticū magis d; hēre
nigros capillos q̄ rubeos. Sitr quātū
ad defensionem. Nigri. n. capilli fortio-
res sunt q̄ rubei. Sitr quātū ad orna-
mentū. Pulcrior. n. est et aptior ppor-
tio extremi ad extremū q̄ mediū ad ex-
tremū. Opposita. n. iuxta se magis elu-
cescunt. ergo supposito colore cutis al-
bo et rubeo magis venustat in capillis
nigredo q̄ albedo vel rubedo. Item
quātū ad sensum visus nigredo ē cō-
uenientior. qz ē cōgregatiua visus: ru-
bedo aut disgregatiua. Itē quantū
ad signatū. rubedo enī attestat mobili-
tati et infidelitati. nigredo stabilitati
et firmitati. qz respondet elemento q̄

est terra. Itē constantius in pāteg. vbi describit corpus encraticū sic dicit in superioribus tribus libri meminim⁹ dixisse de intempata complexionē corporis quantum ad compositionē ineq̄lis. Oportet ergo nos dicere de equali complexionē et de eius significatione. Corpus enim equale neq; multum macidū est: neq; pigue color eius inter album et rubrum medius. pili eius in infantia ruffi. in pueritia et in iuuetute nigri. ergo ad encraticum corpus pertinet nigredo in capillis secundū Cōstātinum. et sic etiā videtur cōtrouersia inter constantinū et Gal. cum hic nigrus colorem ponat capillorū in equali corpore. ille autem rubrum. Item eazū contrarietas inuenitur inter illos qui locuntur de corporis pulcritudine. quorū unus sic dicit. femineū capiti si vis formare decorē et cūbus irutilet nitor aurum et. ergo uult q; capilli debeant eē aurei coloris. Alter autē dicit sic. Spectandū nigris oculis nigroq; capillo. Item i canticis. ubi describitur pulcritudo spūalis per exteriorē expositionē. dicit. Lome eius sicut elate palmarum: nigre quasi coruus. ergo uidet q; ad exteriorē pulcritudine; per quā hic interior describitur pertinet at nigredo in capillis. quia ut dicit magister Richardus de sancto uictore super illō gene. 4.9. Neptalim ceru⁹ emisus dans eloquia pulcritudinis. Pulcre hominem interiorē eisdem vrbis reficit et exteriorē dum per exteriora uisibilia ad inuisibilem pulcritudinem intellectum traducit: ergo ad exteriorē pulcritudinem pertinet nigredo capillorum. Item secundum complexionem unatam soboles solent assimilari parentibus et ecduerso. Sed uidemus q; genus iudeorum ut in plurib⁹ habent nigros capillos. ergo et domina nostra cum fuerit de progenie iudeorū. Item veronica pretendit nigraz bar

bam et nigros crines in domino fuisse. ergo in domina nostra cū maxima fuerit assimilatio inter eos.

De colore oculorum. ca. 45

Ost hec querit de colore oculorū qui quadruplex est. Niger. subalbidus. varius. et glaucus. Et videt q; debeat esse niger. Ille enim ut in pluribus concōtitatur nigrum colorem in capillis: q; habentes nigros capillos habent nigros oculos et maxime videtur congruere venustati. Unde. Spectandum nigris oculis et. In contrarium videt: et q; alius describens pulcritudine; quo ad oculos dicit. Radiant vtrūq; gemelli luce smaragdina vel sideris instar ocelli. Illi autem colores nō sunt nigri. Item nigredo oculorum ut dicit Johānicus pcedit ex defectu visibilis spirit⁹ vel perturbatōe eiusdē aut ex cristallini penuria humoris aut quia plurimum resedit interiorius cristallinus humor. aut ex humore abundanti qui est similis albugini oui: aut ex perturbatione ipsius aut ex abundantia qualitatis niuei humoris. ergo cuius iste color in oculis causetur maxime ex defectu eorum in quibus consistit oculi perfectio ad videndum: ut est spirit⁹ visibilis. et humor cristallinus nullo modo erit iste color oculorū: encratici corporis. de glauco autem et alijs non fit qd cum attestentur nimis nobili complexioni. Solutō ad primū. Rndendū est q; cum sex sint colores cutis: et albus et ruber compositus. niger. citrin⁹. glaucus. albus et ruber. solus ille qui est compositus ex rubore et albedine ut dicit Johānicus est ab equalitate. pcedens: omnes vero alij ab inequalitate: prim⁹ est nobilissimus et corpori encratico determinatur. Ut supra a Galieno in temperata complexionē posuit ibi competentis craseos et. Et simili modo a Constantino in pāteg ibi.

In superiorib⁹ zē. hunc ergo concedi
mus in corpore beatissime virginis exti
tisse. Ad obiecta in contrariū respon
demus q̄ licet color niger magis sit ut
sui cōgruus alteri ad uidendū alteri nō
tamen magis ē encraticū corpori deter
minatus ad habendū. Color enī corpo
ris est p̄cipaliter ad corpus propriū
ueniendū. z suam complexionem
ostendendā q̄ ppter corpus alienu ad
uidendū. Item cum uisus delectet
in pulcro z ī luce proportionabili: dele
ctabilior z delectosior ad uidendū lu
men est color albus mixtus cum rubo
re q̄ nigredo: Nec est contra q̄ extre
mi colores magis sunt sensitiui. Illa
enim p̄nūntia sumitur respectu alte
rius uidētis. ista autē respectu habē
tis. Natura enim ut dicit p̄s: intendit
sibi nisi sit ebria. Ergo color corporis d
bet determinari potius fm congruen
tiam sui subiecti q̄ respectu alieni. Nec
etiā obstat q̄ simplex nobilior est cō
posito. hoc enim uerum est iter res ge
nere differentes. ut anima dignior est
corpore: z non ī ijs ī quibus est simplex
pars compositi: cum ī ijs semper totū
dignius sit sua parte. Qd autem obi
citur q̄ debuerit esse frigide complexio
nis z habere colorem illi attestantem:
dicimus q̄ nō. Luz enī gratia nobilior
sit q̄ natura. castitas que totaliter est
a gratia nobilior est ea que partim est
a gratia z partim a natura: z tanto ma
iorem manifestat gratiam quanto for
tiorē vincit naturam. Nec tamen in
beatissima virgine aliqua fuit pugna:
quia fomes omnino extinctus fuit ī ea
Unde tanto nobilior z perfectior fuit
eius castitas: quanto nec hosti aut car
ni aliqua tentandi fuit possibilitas: z
nihilominus tanto de hoste triumph⁹
gloriosior est quanto etiam ipsa caput
eius contriuit sub pedibus. ut nec ad
p̄mum motum se unquā contra ipsa

erigere fuerit ausus. Non enim dūm
nuit rationē uictore nō posse impugna
ri sed nolle impugnari nec posse resiste
re. Illa igit simul gloriosissima z nobi
lissima castitas fuit. que in se nunquā
saltem aliquem motum concupiscentie
sensit. z se in aliqua subiecta dissemi
nans exemplariter cōcupiscentiā a mul
tis cordibus profugauit. quorum se in
virginitate oīum matrem fecit. Ad
illud quod obicitur de colore capillorū
dicimus q̄ color in capillis immediate
significat dispositionē cerebri. Unde
optimus color in capillis debet deter
minari secundum optimam complexio
nem cerebri. Optima autē complexio
cerebri determinatur secundum duos
modos. Unomō est cerebrum optime
complexionatum quando est optime or
dinatum ad actiones virtutis natura
lis. ita q̄ operationes cerebri maxime
ordinantur secundum equalitatem ad
operationes cordis z epatis z aliorum
mēbrorum principalium. z secundum
hoc cerebrum debet eē calidum z hūi
dum. z secundum hoc capilli talis cere
bri in infantibus sunt subruffi. in pue
ris vero ruffi v̄l subrubet. ī perfectis
v̄o sūt rubet sic dīc Salenus in tegni
in auctoritate supra posita. Nam si en
craticum cerebrum zē. Et secundum
hunc modū loquebatur qui dixit. Cri
nibus irruet zē. Et secundū hanc le
gem procedunt rationes pro illa parte
Aliomodo dicitur encraticū cerebrū
secundum q̄ est optime dispositum ad
operatōes aīales que proprie fiunt in
cerebro z mediāte spiritu aīali qui na
scitur in cerebro: z secundum hoc cali
dum z siccum debet eē cerebrū. quia
ille due qualitates maxime subseruiūt
cognitioni. A caliditate enim est velo
citas apprehendendi. a siccitate firmi
tas retinendi. a calore est motus z mo
bilitas. a frigore quies z immobilitas.

Item a siccitate firmitas retinendi. Siccitas enim est bene terminalis proprio termino male alieno. humiditas autem male terminabilis proprio termino bene alieno. et sic patet quod magis congruit perfectioni cerebri caliditas quam humiditas. ut enim Galienus in tegni dicit frigidioris quam oportet cerebri cognitiones superfluas plures habent secundum proprias effusiones. et capilli recti et ruffi manentes et post multum temporis nascentes subtiles et exiles plurimum et facile a frigidis causis leduntur. et secundum idem tempus lesionis a cataractis et coriis consumuntur et somnolentiores quodammodo sunt. In calido autem cerebro contraria sunt et sic patet quod nobilior est calidum cerebrum quam frigidum. Simili modo patet quod siccum est nobilior quam humidum. Galienus in tegni Siccioris cerebri sunt cognitiones. Non superfluit in effusionibus. et sensum perfectum habent. vigilantes hoc sunt et. humidioris vero cerebri capilli plani et non omnino calui sunt et sensu hebetes sunt. et supfluitatum multitudo somni multi et profundi. Et sic patet quod nobilior est cerebrum quantum ad virtutes animales si fuerit siccum et calidum quam si fuerit humidum et calidum. Nam ut dicit Galienus ibidem Compositi vero calida et sicca complexione primum quidem quod nec superfluitatum abundantes sunt sed perfecti sensibus et vigilantissimi. Prima generatio capillorum citissima est in eis et plenissima Nigri capilli et crispi. Si vero humiditas caliditati accedat. parum quidem supergredientibus virisque mediocritatem bonus color et caliditas et in oculis vene magne et superfluitates plurime et mediocriter digeste et capilli recti et subrubei. repletur autem et grauatur caput a calefacientibus. Et infra. his est nothus contrarius semper. op

time vero in borea degunt. neque excitari possunt usque ad multum. et ad somnum conuercentes se ipsos et grauiter dormientes sunt et vigilantes fantasias vident. et sensibus imperfecti. Et sic iterum patet ex coniunctione qualitatum quod optima est complexio cerebri quantum ad virtutes animales calidum et siccum. et cerebro sic existenti debentur capilli nigri. Et hoc est quod dicit constantinus in pateg. In superioribus et. Cum ergo cerebrum enerationis sit uno modo respectu virtutis naturalis alio modo respectu virtutis animalis. et nobiliores sunt operationes virtutis animalis quam naturalis. melius erit cerebrum quod est enerationis ad operationes animales quam quod est perfectum ad operationes naturales. ergo perfectissimi corporis cerebrum debet esse calidum et siccum. Cum ergo corpus domine nostre fuerit perfectissimum secundum omnia membra ipsa habuit cerebrum calidum et siccum et capillos nigros et sic procedunt rationes et auctoritates ad hoc inducte. Ad hoc quod obicitur de colore oculorum. respondeamus quod cum color oculorum attestetur complexionem propriam subiecti. conuenienter cerebro sicco determinabitur color oculorum niger qui dominatur. Et quod obicitur quod nigredo oculorum causatur ex defectu spiritus visibilis et humoris cristallini dicimus quod hoc verum est. Sed paucitas spiritus visibilis et humoris cristallini causatur ex caliditate et siccitate cerebri. Spiritus enim naturalis perueniens usque ad cerebrum. si cerebrum fuerit calidum repertum maiorem ibi recipiet depurationem et subtiliorem substantiam. Quanto autem substantia est subtilior tanto plus habet de forma et minus de materia: et quanto substantia est subtilior et for

formalior: tanto magis ē acuta et fortis
 opatio. et sic a tali cerebro trāsmittit
 ſpūs viſibilis ad oculū paucior et ſub
 tilior: et fortior. Si ſi mō nutrimentū pau
 cius et ſubtilius et forti⁹. paucitas ergo
 ſpūs et nutrimentū cāt nigredinē vt dicit
 auctor. S; ſubtilitas eā ē nobilioris et
 fortioris opatio. et ſic tales oculi erūt
 nigri ppter predcōz ſpūm paucitatē.
 ſed clāriores ad videndū et nobiliores
 ppter ſenſuū ſubtilitatem et nutrimen
 ti puritatē: et ſic brā virgo i color cutis
 alba et rubea mixtum i capillis at et ocu
 lis nigra tēperate ſicut et eius filiū dile
 ctum ſpectoſiſſimum forma p filiis ho
 minū credimus fuiſſe coloratum.

De hoc q dicit viro. ca. 46.

Oſt hec querit d hoc q dicit viro
 q fruſtra vñ addi. Ois. n. deſpōſa
 tio virgins ſit viro. Nō autēz hic nihil
 fruſtra debeat poni. dicit beatus Ber.
 Si enim nec ſoliū ab arboze ſine cauſa
 nec paſſer unus ſine patre uestro cele
 ſti cadit ſuper terram. Poceſt ergo de
 ore euangelizte ſuperfluum deſuere. p
 ſertim in ſacra ſcriptura vbi vt puto
 (plēa qppe ſunt omnia ſupernis miſte
 rijs ac celeſti ſingula dulcedine redun
 dantia) ſi tñ diligētem habeant inſpe
 ctorem qui ſciat mel ſuggere de petra
 oleumq; de ſaxo duriffimo. ergo nō ſi
 cauſa debet hic poni viro. Solutio.
 hic nō additur viro ad denotandam ſe
 xus diſcretionem ſed ad tangendā ſpō
 ſi beatiffime virgins commendatōez.
 et ſponſe in ſponſo honoratōez. vir autē
 non notat hic ſexum vel etatē ſed vtu
 tem. Fuit ergo ioseph vir p. conſtantiā
 fidelitatis quantū ad iuſticiā p̄tinet. et
 per virtutē caſtitatis quantū ad tēpātiā
 per excellentiam diſcretionis quantū
 ad prudentiam: per ſtrēnitatem ope
 rationis quantum ad fortitudinē. Et
 ſic in viro notatur excellētia quattuor
 virtutum cardinalium.

De hoc cui nomen erat. cap. 47.

Oſt hec querit de hoc q dī. Cui no
 men erat. Uñ aut q in hoc nimis
 diſſuſe loquat: et ſupflue. cū idē potuiſ
 ſet breuius expſſiſſe dicēdo viro ioseph
 vel noīe ioseph. Natura. n. vt dicit phi
 loſophus: nihil facit fruſtra. ergo mltō
 fortius i verbis a ſpū ſcō dictatis nihil
 ē fruſtra. Itē nā nec deficit i neceſſa
 rijs nec abundat ſupfluis. Itē natura
 inquātū pōt pauciorib⁹ ſe expedit. Itē
 p̄. io. Qui moderat labia ſua. i. ſuos
 ſermōnes: prudētiffimus ē. Itē Mat. 12.
 de oī verbo ocioſo reddent hoīes rōem
 zc. De his oībus vñ q nihil debeat hic
 poni ſuperfluum. Quod cōcedim⁹ di
 cētes q dicendo. Cui nomē erat ioseph
 nō tñ voluit nomē exprimere qd feciſ
 ſet d cēdo ioseph. Sed inſup qd ē nota
 bilius ipm nomē designare. uñ et hic et
 ſupra ubi dixit. Cui nomē nazareth nu
 merus cāz ē 6; numer⁹ l̄az. ſ. ut nihil
 poni fruſtra ſciatur: ut plenius et ordi
 nabilius deſcribat. ut p̄babilius credat:
 totum ſelectum monſtretur. locus et p
 ſona et noīe honoretur: vt doctrina in
 nuatur. ut eccleſia exercitetur. ut euā
 gelizta familiaris et fidelis cōprobetur:
 ut humilitas ſponſe declaratur: cui ita
 nominatim et expreſſe humilis ſponſus
 deſcribatur: ut iuſtus apud deum mon
 ſtretur: cuius nomen tanquam i libro
 uite ſcriptum in euangelio tam ſignati
 ter exprimiſ. ut notus hoīb⁹ intelligat
 qui testis uirginitatis beatiffime uirgi
 adhibetur. ut nomen eius digne in me
 moriam hominū uertatur qui in p̄ez
 dei aſſumuntur putatinum.

De hoc q dicitur ioseph. cap. 48.

Oſt hec queritur de hoc q dicitur
 ioseph. Videtur autem q ſponſus
 beatiffime uirgins non debuit ioseph
 appellari. Sicut enim rota eſt in ro. a.
 ita uetus lex in noua. Videtur ergo q

illud coniugium virginis debuit alieni
bi i lege figurari: hoc aut interpretat
ecclesia factū fuisse i hester et assuezo.
Si ergo illō coniugium representat istō
figuraliter et coniuges illi. ergo nomina
ista rñdebunt nobis istis. Sed pūm
hester est assuezo. ergo coniū dñe no
stre debuit vocari assuezo. Item sar
ra i senectute et sterilis gignens filium
cōtra naturā i monte ymolanduz figu
ra est dñe nre. que genuit filiū sup na
turam i cruce ymolandum. Si aut sar
ra signat dñam nostram. ergo et spūs
sarre sponsus dñe nre. ergo debuit ap
pellari Abzaba. Item si dña nra fuit
figurata per rebecca. ergo marit⁹ ei⁹
debuit appellari ysaac. Item si dñs
per Sampsonē et mater eius sicut mī
Sampsonis. ergo sponsus eius debuit
vocari Manne. Itē si ioseph iter pta
tur augmentū. in isto aut pugio nullū
fit augmentū per ioseph. ergo nō bene ap
pellatur ioseph. Querit⁹ ergo quis fu
erit figura huius ioseph in veteri testō
Non. n. ioseph ille filius iacob. cu; ille
gesserit figurā dñi nostri. vtpote filius
Rachel natus in senectute patris. et in
venditione. et fratrum liberatōne. et
in mundi saluatione. et in multis alijs.
vt patet in Gen. 41. et sequentibus capi
tulis. Ad hoc dicimus q; vna persona
in veteri testamento propter plures sui
pprietates qñq; plures figurauit. Vñ
Abraham vbi dicitur ei Gen. 22. Tolle
filium tuum et. Figurauit deū patrem
qui proprio filio suo nō pepercit. vbi vō
eidē dicitur. 12. Egredere de terra tua
et de cognatione tua. et figurauit filium
qui egressus a patre venit in munduz.
Cum autem dicitur de eo. 13. capi. q; se
dit in hostio tabernaculi in ipso seruo
diei: figurat antiquos patres. qui sub
ymbra legis sederūt. et incarnationem
verbi cu; seruoze desiderij expectabāt
Simili modo dicimus q; iste ioseph in

venditione. in libatione. et incarcerationē
ne. et egypti saluatione. dñm figurant.
Sed in fidelitate. et castitate. et i mis
teriorum reuelatione. purificationis pmiss
sione. cibi cōseruatione. et terre prelati
one. illius ioseph figura fuit. Vñ ber
nar. Nec vir ergo matris. nec filij p
extitit. quāuis certa et necessaria dispē
satōe vtrūq; ad tēpus et appellatus sit
et putatus. Coniūce tñ ex hac appellatō
ne qua licet dispēsatōria meruit hono
rari a deo: ut pater dei et dictus et cre
ditus sit. Coniūce ex proprio vocabulo
quod augmentum non dubites interpre
tari. quis et qualis hō fuerit iste ioseph
Simul et memento magni illius quon
dam patriarche venditi in egipto. et sci
to ipsius non solum vocabulum fuisse
sortitum. sed et castitōiam adeptum et
innocentiam assecutum et gratiā. Sig
dem ille ioseph fraterna ex inuidia vē
ditus et ductus in egiptum xpī venditi
onem prefigurauit. Iste herodianā fu
giens inuidiam christum in egiptū por
tauit. Ille domino suo fidem seruās do
mine noluit commisceri Iste domina;
suam domini sui matrem virginē agno
scens et ipse continens fideliter custo
diuit. Illi data est intelligentia i mis
terijs somniorum. isti datum est consciū
fieri atq; participem celestium sacramē
torum. Ille frumenta seruauit nō sibi
sed omni populo. Iste panem viuum ce
lo seruādū accepit tam sibi q; toti mun
do. Non est dubium quin fidelis et bo
nus homo fuerit iste ioseph. cui mater
desponsata est saluatoris. fidelis seru⁹
et prudens quem constituit domin⁹ sue
matris solatium. sue carnis nutritici⁹.
solum deniq; in terris magni consilij
coadiutorem sibi fidelissimum. Et sic
patet q; congrue prefiguratus est iste
ioseph. nec congruebat cum prefigura
ri per aliquem qui maritus per carna
lem copulam extiterit: cum ipse sine

carnali copula sanctius coniugium per
pactionem conjugalem contraxerit. et
coniunx virgo virginem custodivit. et
debitum ministerium reddendo et matri
et filio paterno affectu inseparabiliter
coniunctus fuit. Proprietas etiam no
tissima et significatio que incrementum
sonat ipsi nihilominus optime congruit.
qui per hanc desponsationem quantum
ad seipsum et quantum ad proximum et quantum ad
deum sublimatus fuit virtutibus et aug
mentatione fame celebritate. hominum
reuerentia et dilectione. matris dei fa
miliaritate. et diuina (ut putabatur) pa
ternitate.

Quare de domo david. ca. 49.

Ostenditur queritur de hoc quod dicitur
de domo david. Non enim videtur
quod iste fuerit de domo david. Ubi tamen
enim in biblia numeratur populus resol
uendo a multitudine in unitatem: primo
fit diuisio in tribus. et tribus in cognatio
nes: cognationum in familias: familia
rum in domos. sicut patet in ioseph. ubi
per inquisitionem huiusmodi furtum in
uenit apud Achor. Sed hinc modo ioseph
non fuit de domo david. Item ut patet
per genealogiam descriptam in euange
lio liber generationis. Ioseph distabat
a david. xxviii. generationis. ergo non erat
de domo david. Similiter queritur de
hoc quod dicitur David. Cum enim melior
et nobilior sit cognitio per causam ime
diatam: et propinquam quam per causam re
motam. melius notificasset ioseph per
patrem immediatum quam per david.

Si autem dicitur quod describatur a da
uid eo quod david promissionem eius ac
ceperit. hic autem annunciatum incar
natus. dicitur quod secundum hoc debe
ret dici de domo abrahe. qui primo ac
cepit promissionem quod in eius semine be
nediceretur omnes gentes. gene. 22. Un

ad gala. 3. Non dico in semibus sed semini
tuo: qui est christus. Iuxta hoc queritur
quare in hac annunciatione in qua mu
dissima filij dei conceptio describitur.
David qui quandoque notorius peccator
extitit. ponatur quantum remotus innua
tur. Item cum in genealogia domini
et peccatores et peccatrices recitentur.
hic unus peccator et nulla peccatrix
tangitur. Ad primum dicimus quod dicitur
de domo david. non tantum propter
generis successionem. sed et principaliter
propter virtutum imitationem. et tales
proprie dicuntur esse de una domo. iuxta
illud. Qui habitare facit vniuersos in
domo. Ex conuictu. non formant mores
Unde Hieronymus. huc accedit quod dicitur fuisse de
domo et familia david. Uere. non de do
mo david. vere de regia stirpe descen
dit vir iste ioseph. nobilis genere. me
te nobilior. Plane filius david non de
generans a patre suo David. Proxius
inquit filius david. non tantum carne sed
sed scititate. sed deuotione. Quae tanquam
alterum david dominus inuenit secundum
cor suum: cui tuto committeret secretissi
mum atque sacratissimum sui cordis ar
chanum. Cui tanquam alteri david secreta
et occulta sapientie sue manifestauit. et
dedit illi non ignarum esse misterij. quod
nemo principum huius seculi cognouit
Cui denique datus est. quod multi reges et
prophete videre uoluerunt et non uiderunt
audire et non audierunt. Et non solum uidere
et audire. sed etiam portare. deducere.
amplecti. deosculari. et nutrire. et custo
dire. Non tantum autem ioseph sed et ma
riam credendum est de domo david de
scendisse. alioquin non fuisset desponsata
viro de domo david si non et ipsa esset de
domo david. Ambo igitur erant de do
mo david. sed in altera completa est ve
ritas quam iurauit dominus david al
tero tantum conscio et teste adimplere prom
issionis. Recte ergo dicitur sponsus vir

ginis de domo dauid vt scandalū euite-
 tur. ut eadē trib⁹ eē p̄betur: vt amor
 legis in vtroq; ostendatur. ut humilitas
 nobilitate regia exaltetur: ut paupertas
 nobilitati non repugnare doceatur. vt
 dauidis humilitas euāgelizetur. vt imi-
 tatio humilitatis in ioseph insinuetur:
 vt veritatis promissio adimpleatur: vt
 genealogia domie describatur: ut pau-
 pertas mirabilior demonstretur. vt no-
 bilius exemplum paupertatis et humili-
 tatis detur. Quod autem queritur quā
 dauid hic ponitur cum peccator fuerit.
 Respondemus quod non ideo hic ponitur. quod
 peccator fuerit. sed quod ioseph canaliciter
 ab ipso descendit et per imitationem in vir-
 tutibus similis ipsi fuit. Nec propter pec-
 cati maculam quam penitentia deleuit mi-
 nus in genealogia domini nominari debuit
 sed audacter predicari. cum hoc pecca-
 toribus confidētia generet. et misericor-
 dia ei augmentet. quod dicit. Eze. 18. Qua
 hora peccator a via sua conuersus fue-
 rit. omnium iniquitatum suarum non recō-
 dabo. Quod autem nulla peccatrix hic
 tangitur. causa esse potest. vt omnis peccati
 imitatio vel etiam suspicio a beata vir-
 gine excludatur. cum sicut a patre in fi-
 lios sic a matribus in filias soleat imi-
 tatio derivari.

Quare in genealogia eius boni et ma-
 li ponuntur. cap. 50.

Quod autem in genealogia domie
 ubi plene describitur. et boni et ma-
 li in serie nominantur. non caret ratione. Quod
 enim a bonis orta fuerit triplex est ratio.
 Una vt antiquitas nobilitatis ipsarum no-
 bilitate extolleret. alia vt sanctitas ip-
 sam vndique circumdaret. Tertia vt hu-
 militas laudabilior appereret. Quod autem
 antiquitas nobilitatem extollat et aug-
 mentet patet. quod non potest arbor bona fruc-
 tus malos facere. et vnde vna quęque ar-
 bor ex fructu suo cognoscitur: et quod na-

turaliter tale est magis tale est. et magis
 ad virtutem perficitur. qui ad ipsas ex
 nature origine inclinatur. virtutes. ii.
 partim sunt a natura: et partim a con-
 suetudine. Unde iob. 31. Ab infantia cre-
 uit mecum miseria. et ab vtero egres-
 sa est mecum. Unde sicut diuturnitas
 non minuit peccatum. sed auget tanto
 enim maiora sunt peccata: quanto diu-
 tius infelicem animam detinent alliga-
 tam: et sicut dicitur Sapi. 4. Adulterie
 plantationes non dabunt radices altas
 Ita conuerso vt ibi dicitur. Pulchra est
 casta generatio cum cla. Immortalis
 est enim memoria illius. quia apud de-
 um nota est et apud homines. Et sicut
 ex iniquis omnes filii qui nascuntur te-
 stes sunt nequicie aduersus patres in
 interrogatione sua vt dicit Sapi. 4. Ita
 generatio rectorum benedicetur. et ui-
 sicia eius manent in seculum seculi. et glo-
 ria et di. i. de. eius. Et sic beatissima vir-
 go orta est ex bonis et magnis: vt antiqui-
 tas nobilitatem extolleret. Secunda causa
 fuit vt sanctitas eam vndique circumdaret
 retro per nobilitatem. ante per humilitatem.
 supra per dignitatem. infra per pietatem.
 a dextris per virtutum similitudinem. a si-
 nistris per peccati immunitatem. intra
 per caritatem. Tertia causa fuit vt hu-
 militas laudabilior appareat. quia vt di-
 cit Ber. In altum non altum sapere. sed hu-
 milibus consentire nihil deo carius: ni-
 hil apud homines rarius inuenitur.
 his ergo tribus de causis nata est et bo-
 nis. Triplici etiam ratione orta fuit
 a malis. Iuxta illud philosophi. Opposi-
 ta iuxta se posita magis elucescunt. Et
 illud cant. 2. Sicut lilium inter spinas etc.
 Et illud ecclesie. Sicut spina rosam genuit
 iudea mariam. Secunda causa vt sapientia dei
 misericorditer apperet. Est. n. exitus
 quo de bono bonum. et est exitus vt de
 malo malum. De primo. Gen. 1. Et vidit
 deus cuncta que fecerat. et erant val-

q. liij

de bona. De secundo ecclesiastici. 10. Initium omnis peccati superbia. Tertius exitus ut de bono malum. ut de muliere initium peccati. Quartus exitus ut de malo bonum et hoc solus dei est proprium. cuius sapientia vincit malitiam attingens a fine usque ad finem fortiter: disponens omnia suaviter ut dicit sapiens. 7. Tertia ut confidentiam peccatoribus augmentaret: per hoc quod mediatrix eorum: eadem propinquitatem utramque extremitatem coniungeret: ut sicut est mater. soror. et filia dei sic etiam a natura inclinaretur ad miserendum peccatori: Propter quod figuratur per arcum in nubibus celi: in signum: federis inter celum et terram. Gen. 9. Non enim potuit deus cum peccatoribus efficere stabilem pacem quam quod filius peccatorum suo filio accepit uxorem et sponsum et matrem: Nec aliquis fideliter iter deum et hominem pax facit quam quod mater utriusque fuit. Ex predictis ergo relinquitur quod et Ioseph et beatissima virgo de domino dauid intimatur esse.

De nobilitate virginis. ca. 112

Ostendit hoc querit de nobilitate virginis. Querit ergo utrum matrem dei nobile congruat esse secundum carnem et videtur quod non. i. cor. 1. Non multi sapientes secundum carnem: non multi potentes: non multi nobiles. Sed ignobilia mundi et contemptibilia et ea que non sunt elegit deus. Sed beatissimam virginem elegit et preelegit. ergo debuit esse ignobilis. Item glo. super illud. Venit enim humilis deus querens humiles non altos.

Item ibidem. Non elegit reges vel senatores vel philosophos vel oratores sed plebeios pauperes indoctos piscatores. ergo etiam beatissima virgo sit pre omnibus istis electa pre omnibus istis debuit esse plebeia et pauperula. Item maior humilitas videtur ex parte dei. de ignobili quam de nobili incarnari. Quod si conce-

datur: Contra quanto plus est aliquid eleuatum in summum tanto plus potest deprimi in deorsum. quanto enim mons altior tanto vallis profundior. ergo quanto magis aliquid eleuatum est in sursum per nobilitatem et dignitatem. tanto plus potest descendere per humilitatem. Sed beatissima virgo fuit humilitatis profundissima. ergo debuit esse nobilitatis et dignitatis excellentissime. Unde Augustinus. Que nunquam fuisset super omnes choros angelorum exaltata nisi fuisset super omnes homines humiliata. Item Bernardus in altro non altum sapere ut supra. Sed beatissima ego fuit deo carissima. ergo debuit esse alta et non sapere alta sed humilibus consentire. Item Bernardus quod non ferret tollerabilius superbiam in diuite quam in paupere ergo superbia est tollerabilior in diuite quam in paupere. Sed humilitas in beata origine fuit laudabilissima. ergo fuit in nobili et diuite. Item ieronimus quod seruitia minus sunt grata quanto magis sunt debita. sed seruitia magis sunt debita in seruis quam in ingenuis. ergo minus sunt grata in his quam in istis. et plus grata in ingenuis. Sed seruitia beatissime virginis quam erat maxime seruitutis ut ceteris et solutio et professio et similia erant deo gratissima. ergo erat in persona nobilissima. Ex his videtur quod congruit quod beata virgo fuerit nobilissima. Quod autem sic fuerit sic manifestum est. Nobilitas rei in tribus consideratur in causa in substantia in efficientia. In causa si a nobili origine principium ducat. In substantia si nobilem substantiam et proprietatem in se possideat. In efficientia si nobiles effectus ex se producat. Beatissima virgo fuit nobilissima utpote filia principis in quo sibi deus populum peculiariter elegit et distinguit ab alijs. Abraham videlicet a quo ipsa. xl. et una generatione descendit. In substantia qua et nature perfectionem et gratie plenitudinem

nem in se hereditauit. In efficiētia qua
ipsum deum de se filium generauit. er
go beatissima virgo in omnibus in qui
bus nobilitas consideratur in summo
nobilis inuenitur. Juxta hoc queri
tur in quibus consistat ista nobilitas
secundum carnem. Et qz dicitur q no
bilitas nihil aliud sit nisi inueterate di
uitie. ergo uidet q in diuitijs. Secūdu
autē hoc beatissima virgo non fuisset
nobilis que fuit paupercula z a paupe
ribus generata. uidetur ergo q nobili
tas ista nō sit a rebus. Similiter au
tem q neq; a corpore. nobilitas enim
corporis est a nobilitate complexionis.
Inueniuntur autem reges z pīcipes q
nobiles dicuntur z sunt secundum car
nis complexionem melancholici vī reg
matici z econtrario rustici sanguinei z
colerici. ergo nobilitas ista non trahit
a corpore. Item videtur q nec ab ani
ma. Anime enim non sunt ex traduce
ergo anima filij nihil nobilitatis acci
pit ab anima patris. Seneca dicit q
non facit nobilitatem atrium plenum
fumosis ymaginibus quia quod ante
nos est nostrum non est: non enim ad
nostram vixerunt gloriam. Et vult pro
bare. sicut omnes qui locuntur in hac
materia q tātum nobilis est ille quem
nobilitat sua virtus. Et nobilitas est so
la animū que morib; ornat. Et sic vide
tur q nobilitas secundū carnem nihil
sit. Ad hoc dicimus q beatissima vir
go secundū omnem nobilitatis z digni
tatis modum eē debuit z fuit nobilissi
ma z dignissima in summo. Notandu;
ergo q sicut in opponendo tactū est ge
nealogie nobilitas completa in tribus
consistit. In conditionis libertate in of
ficij dignitate in vite sanctitate. Liber
tas conditionis in tribus consideratur
in causa. in substantia. in efficientia. In
libertate. que est in causa siue origine
beatissima virgo fuit liberzima. utpote

filia principis. cui deus dixit gen. 21.
In ysaac vocabitur tibi semen. Isaach
autem non est filius ancille sed libere.

Item ad patrē. Princeps dei es apd
nos. Item ad filiā. cant. 7. Quaz pul
chri gressus tui in calciamentis filia pī
cipis idest opera tua in exemplum san
ctorum quos imitaris: z oēs excellis.
Et sic fuit liberzima in causa. Fuit
etiam liberzima in substantia quā facit
immunitas a peccato. z gratie plenitu
do. Unde Ave gratia plēa Job. 8. Qui
facit peccati seruus ē peccati. Ita ecō
uerso. Ubi spiritus dñi ibi libertas. 2.
cor. 3. Ipsa ergo btissima virgo semen
abrahe est peccato nō seruiuit unquā:
implens illud aplicum Jaco. 2. Sic in
cipite sic loquimini sic facite tanquā in
cipientes iudicari p legem perfecte li
bertatis: z sic liberzima fuit in substan
tia que nūquam peccatū fecit. z gratie
plena fuit. Fuit etiā liberzima in effi
cientia passiuā z actiuā. passiuā. Seruis
enim dicitur Job. 8. Si filius uos libe
rauerit. vere liberi eritis. Et secundū
glosā. liberauerit ponitur pro liberabit
Si ergo seruus a filio liberatur. multo
fortius mī quia mī filij liberzima erit.

Itē si veritas illos liberat quos illu
minat: potius illā liberauit que eū ge
nerauit. Itē in efficiētia actiuā liber
rima est. ipsa enim est que omnes crea
turā a seruitute corruptōis liberauit i
libertatē glie filioy dei. vbi cessat om
nis platio vbi seru? liber est a dño suo.

Sicut autē orta est a nobilissimis sic a
dignissimis. vt eius nobilitas comple
ta esset quasi a dignissimis z nobilissi
mis traducta. ergo fuit btissima virgo
nobilissima in causa substantia z effi
cientia. In causa triplex erat digni
tas a quibus est originata. regalis. sa
cerdotalis. prophalis. Pīa corporalis
Secunda spiritalis. Tertia celestis.
quia futura predicere donum dei est.

Orta ergo est de stirpe regali ut in dauid et in alijs. patriarchali ut in abraham et in alijs. prophetali. ut in nathanael. et sic fuit dignissima in causa. Similiter in substantia. Ipsa enim istam triplicem dignitatem habuit in substantia sua et persona. fuit enim regia. ut ait ps. que assistit a dextris eius in vestitu de aurato. fuit et sacerdos iustitie que proprio filio suo non pepercit. Sed stabat iuxta crucem ihu ut tunc ait Ambrosius non ut mortem filij aspiceret. non ut dolorem filij consideraret. sed ut salutem humani generis expectaret. Fuit et prophetissa sapiencie ysa. 8. Accessi inquit ad prophetissam etc. Et sic fuit dignissima in substantia. Fuit etiam dignissima in efficientia. Ipsa enim triplicem dignitatem originaliter transmisit in filium principaliter. specialiter in nos. Nam filium genuit: qui rex. et sacerdos et propheta fuit. Rex. quia in vestimento et in femore suo scriptum habet. i. thim. 6. Rex regum et dominus dominantium. De quo solo sapientes sapienter quesierunt dicentes mar. 2. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Sacerdos ad hebr. 6. Qui est sacerdos iustitie secundum ordinem melchisedech. et ibidem. 9. Qui per proprium sanguinem introiit semel in sancta eterna redemptione iuenta. Propheeta. luce vlt. Ipse enim fuit propheta potens in opere et sermone. Istam triplicem dignitatem in nos beata virgo transmisit. que nos deo fecit regnum et sacerdotes. ymo regale sacerdotium. et sacerdotale regnum. de quo luce. i. Et regnabit in domo iacob in eternum. Sic ergo patet quomodo nobilissime genealogie beata virgo fuit. Quod autem queritur quid fuerit ista nobilitas secundum carnem respondemus. quod nobilitas secundum carnem est transductio carnalis originis a parentibus secundum seculum in diuitijs vel potentia vel domino con-

stitutis. ex quibus quantum ex parte nature est causatur in filiis similitudo complexionis et conformitas morum et imitatio operationis. homo enim pauper et ignobilis si diuitijs ceperit affluere incipit delitijs magis vacare. cibis delicatioribus se nutrire. et sic complexionem nobilitare. exercitijs honestioribus occupari. parua damna minus curare. paruis lucris minus inhiare. dona minus curare. alienum dominum minus timere. libertatem magis appetere. maiorum consortia contrahere cum ipsis murmur iungere et eorum opera et mores imitari. et sic natura primo seruilis et ignobilis victa per consuetudinem in contrarium transmutatur. Et quanto hec a remotiori et diuturniori radice ad ramos transmittitur. tanto magis nature inclinatio induratur. et inseparabilior efficitur. ut in filiis quantum ex parte nature est ad consimilia patribus inueniatur inclinatio naturalis. et hec appellatur nobilitas carnis que quantum est de sui nature semper ad honesta et decentia plus quam ad vilia inclinatur. et hoc totum verum est nisi libertas arbitrij vel consuetudo vel alia causa extrinseca contrarius operetur. Et sic patet quod nobilitas non est tantum ex qualitate complexionis. cum rex vel digna persona melancolice complexionis magis sit audax vel largus rusticus. qui est sanguinee complexionis. propter consuetudinem. Licet etiam anima non sit ex traduce. tamen existens in carne operatur plus vel frequentius secundum quam a carne aptius ad aliquid inclinatur. Si queratur etiam an sola nobilitas mentis sit laudanda. Respondemus quod si qualitas operationis contraria sit nobilitati originis: tanto viciofior et detestabilior est deformitas operationis. quanto magis est contra naturalem inclinationem: originis: et sic magis culpabilis est nobilis viciofior quam ignobilis

lis. Ubi autem nobilitas originis perficitur et ornatur nobilitate morum et operis: utraq; alteri prestat incrementum; laudis. Deinde virtus originis ostenditur in operatione si non quasi aduentitiam vel cito mutabilem sed quasi propriam et innatam et debitam nobilitatem contraxerit a parente. Et cum virtus mentis dictum fundamentum et radice habet; scilicet nobilitatem carnis. difficultus a virtute mouetur: dignitatibus non mutabilibus sed quasi innatis minus eleuatur: et humiliationibus quasi magis indignis altius exaltatur. et si virtutis mentis forsitan tepuerit: ipsa carnis nobilitas ipsam ad nobilia excitat. Inde est quod quibus due nobilitates coniunguntur ambe merito collaudantur. Si autem separantur nobilitas carnis non laudatur sed vituperatur: nobilitas autem mentis sine nobilitate carnis tanto amplius laudatur quanto etiam propria vincens naturam laudabiliter operatur unde Iuuenalis. Malo pater tibi sit ter sitis. dummodo tu sis. Eacide similis: vulcaniaq; arma capeffas Quas te ter sitis simile producat achilles. Item alius. Consultor procerum seruos contemne bilingues. Quod autem obicitur quod non multi potentes sed carnes et non multi sapientes et dicimus quod hoc intelligendum est de predicatoribus per quos mundus erat ad fidem conuertendus quos congruebat esse plebeios et indotatos: ne eorum potentie et sapientie vel dignitati ascriberet illud quod deus per gratiam et eorum ministerium operabatur: et sic crux christi euacuaretur. Unde congruebat quod non in doctis humane sapientie verbis nec in potentia dignitatis homines ad fidei deciperent vel cogerentur: Sed simplicibus simplicium verbis exterius cooperantibus diuina virtute interius operante humiles ad humilem humiliter vocarentur

et sic deus humilis exaltetur et dyabolus qui per superbiam vincebat: per humilitatem vinceretur. Unde glossa. ibidem. Nisi fideliter prederet piscator: non humiliter sequeretur orator. Aliud autem reformabat pactum in matre quam decebat modis omnibus quibus potuit exaltari et sibi nostram naturam vniendam in ipsa. de qua eam assumpsit: per omnia honorare. ut sua erga nos gratia tanto maior appareret: quanto nostram naturam sibi inseparabilius vniiret. Et quanto modus illius unionis multiplicius decoraret: eius quoque humilitas tanto profundior et maioris gratie capaxior fieret: quanto etiam et gratie plenitudo et nobilitas eleuaret.

Cur beata virgo non per se sed per Ioseph genealogizetur. ca. 52.

Ost hoc querit cum de nobilissima genealogia descendisset homo beata: quare per se non sit sed per Ioseph genealogizata. Ad quod respondet Dama. Oportet scire quod non fuerit consuetudo hebreis neque diuine scripture genealogizare mulieres: lex autem erat non desponsare tribum ex alia tribu: Ioseph autem descendens ex dauidica stirpe et iustus existens. hoc enim illi testatur euangelium diuinum. non utique inquit virginem sanctam ad desponsationem iurasset: nisi ex eius sceptro descenderet. monstrans ergo viri Ioseph descensionem contentus est. Ex hoc autem oritur questio quare sacra scriptura non genealogizet mulieres et maxime beatam virginem. Et si hoc esset propter sexus indignitatem tunc cum maior sit indignitas culpe quam nature: potius mali quam mulieres non debent genealogizari. hoc autem patet esse falsum ut in eorum et exau. Si autem hoc diceretur quod hoc sit per

generandi principalitatem quia masculus generat in altero. per hoc ad huc non soluitur quia genealogizandi a maribus et feminis generantur. Si autem diceretur quod hoc sit propter peccati initium quod fuit a muliere. secundum hoc viri non deberent genealogizari. quia per virum transmissum est peccatum originale et in adam omnes peccauerunt. Non enim peccatum originale contraxissemus si adam non peccasset.

Item si dicitur quod propter misterium. quia filij significant opera virtutum. filie opera infirmitatis. hoc sufficere non videtur cum mali filij expressius opera mala significant quam filie. Et sic nulla videtur causa quod mulieres non genealogizentur in sacra scriptura. Item constat quod hoc ipsum quod non genealogizantur sit in aliquam penam mulierum. ergo quicquid fiet de alijs: illa benedicta inter mulieres que exempta est ab omni peccato muliebri. cessante causa maledicti. debuit genealogizari. Ad quod respondemus quod non est sacre scripture mulieres genealogizare propter causas in apponendo tactas simul iunctas. quia sexus indignior. natura posterior. culpa prior. ad opera infirmitatis congruentior figuranda. Unde apostolus. i. thim. 2. Mulier cum silentio discat cum omni subiectione. docere aut mulieri non permitto. neque dominari in virum. sed esse in silentio. Adam. n. primo formatus est. deinde eua. Sed adam non est seductus. mulier autem seducta in preuicatione fuit. Quod autem obicitur quod mali genealogizantur dicimus quod non est in quantum mali vel quia mali: nec est de principali intentione scripture in quantum huiusmodi genealogizare. sed accidit. quia mali non in quantum mali generantur a bonis et etiam boni licet in quantum huiusmodi non descendunt ab ipsis. Unde

cum alicuius actiua generatio describitur. quandoque mali. quandoque boni ponuntur qui omnes in quantum boni bonitate nature a bono naturali oriuntur. Similiter quando alicuius boni generatio passiva describitur et boni patres et mali numerantur. quia bonus. et a bonis et a malis propagatur. Item transgressio peccati principaliter imputatur. quod origo peccati ade et per consequens omnium peccatorum ipsa fuit. Item filie congruentius significant opera mala quam filij mali. ratione sexus infirmitatis et sic opera infirmitatis significant propius. his ergo rationibus mulieres in penam earum non genealogizantur. a qua maledictione penitus exempta est beatissima virgo. cuius genealogia expressissime declaratur. et patentissime hoc euangelizatur. et quoque commendat eius primum legum dignitatis: quod per omnibus mulieribus genealogizari notat excellentiam dignitatis. Quod autem hic fit per virum desponsatum sibi. declarat eminentiam dignitatis et humilitatis. ut manifestetur mirabilis pulchritudo dignitatis et humilitatis. cum et dignitas extollit dignitatem. et humilitas super omnia precipue ornat dignitatem. Unde Bernardus in libro de consideratione. Qui virtutum eque potens omnem demonum debellare superbiam. tyrannidem hominum. Leterum cum omni indifferenter persone. hec sit quedam turris fortitudinis a facie inimici. ne scio quo pacto. tamen vis eius maior in maioribus. et clarior in clarioribus comprobatur. Nulla splendidior gemma in omni precipue ornatu summi pontificis. Quo enim celsior ceteris. eo humilitate apparet illustrior et seipso. Sic ergo dominus privilegiauit matrem suam super omnes mulieres in eo quod genealogizaretur. et humilitate adorauit quia hec genealogia ad ipsam per virum descendere demonstratur.

De hoc qd dicitur et nomen virginis. c. 53.

Ost hec queritur de hoc qd dicitur nomen virginis in genituo: et super de ioseph. Cui nomen per datiuus. Ad qd respondemus qd datiuus constructus aggitur: genitius vero possessiue: et nomen ioseph ascribitur per datiuum. qd significatio sui nominis personat augmentum per sponsalia cum beatissima virgine ei accidit: acqsiuit. Bt at virgo significatione nominis sui non quasi de nouo acquisiuit: sed in hoc etiam nata fuit. Semp. n. stella maris fuit et tam pcedentes se q sequentes illuminauit qd nisi per fidem verbi incarnati. vel incarnandi de virgine nunq aliquid fuit unde ipsa in fide et hominum et dei electione et confirmatione dñe et regina creatorum omnium semper fuit.

Quare nomen maria. Cap. 54.

Ost hec queritur quomodo matrem dei congruat appellata fuisse maria. Et videtur qd potest appellari debuit eua. qd in Gen. 3. dicitur. Et vocauit nomen eius eua. eo qd esset mater omnium viuentium. Si ergo illa est appellata eua que erat mater omnium viuentium. vita nature. merito fortius illa beatissima virgo debuit vocari Eua que est mater omnium viuentium uitae gratie. Eua enim interpretatur vita. Itē nunc inuenitur in veteri testamento per aliquam mulierem huius nominis figurata. ergo vbi potest debeat vocari Rachel vel Rebecca vel Iudith vel hester per quas fuit beatissima virgo figurata.

Item cum ista virgo fuerit singularis inter omnes que nec prima similis visa est nec habere sequentem: iure ergo nec simile habere debuit in nomine. ergo cum multe per et ante fuerint marie. dñe nostra non debuit illud nomen habere. Itē sicut se habet res ad rem. ita nomen ad nomen. si beatissima virgo filio suo dño iesu xpō filissima fuit in re. ergo et in nomine. ergo videtur qd a xpō debuit christiana vocari. vel a

recreatore recreatrix appellari: vel alio dignissimo nomine cogitari. Itē canit eccles. a. Sumens illud aue et. videtur ergo qd beatissima virgo debuerit aue appellari. Ad hoc respondemus qd hoc nomen beatissime virgini in hoc loco congruentissime adaptatur. et propter rei perfectionem que in nomine denotatur. et ad exprimendam proprietatem conceptionis que hic annuntiatur. et ad significandum statum mediationis beatissime virginis quo mediante genus humanum per mare huius seculi ad portum celi: exemplo. suffragio et merito reuocatur. Unde Bēnar. Loquamur pauca super hoc nomen. qd iter pretatum maris stella dicitur: et miri virginis valde conuenienter aptatur. Ipsa namque sideri aptissime comparatur. qd sicut sine sui corruptione sidus emittit radium sic absque sui lesione virgo parit filium. nec sideri radius suam minuit claritatem. nec virgini filius suam integritatem. Ipsa est ergo nobilis illa stella ex iacob orta. cuius radius vniuersum orbem illuminat. cuius splendor prefulget in supernis et inferos penetrat terras et perlustrans et calefaciens magis mentes quam corpora. fouet virtutes. excoquit vicia Ipsa inquam est preclara et eximia stella super hoc mare magnum et spaciosum nec flario subleuata. micans meritis. illustrans exemplis. O quisquis te intelligis in huius seculi profluvio magis iter percellas et tempestates fluctuare quam per terram abulare. ne auertas oculos a fulgore huius sideris si non vis obui procellis. Si insurgant venti tentationum. si incurras scopulos tribulationum respice stellam voca mariam. Si iactaris superbie vndis. si ambitiosis. si detractionis. si emulationis. respice stellam. uoca mariam. Si iracundia. si auaricia. aut carnis illecebra nauiculam concusserit mentis respice mariam. Si criminum immunditate turbatus conscientie feditate confusus. iudicii horrore perterritus baratro

incipias absorbere tristitie. desperati-
onis abisso cogita mariam. In p'culis:
i angustijs: in rebus dubijs. Mar'am
cogita: Mariā inuoca. Non recedat ab
ore. non recedat a corde. Et ut ipetres
eius oratiōis suffragiū ne deferas con-
uersatiōis exēplū. Ipsam sequens non
deuias: ipsa; rogās n' despas. ipsam co-
gitans: non erras. Ipsa tenente n' cor-
ruis. ipsa protegente non metuis. ipsa
duce nō fatigaris: ipsa propitia pūis.
Et sic i temetipso exper. ris q' merito di-
ctum sit et nomen virginis maria. Ma-
ria. n. interpretat dñā. stella maris. il-
luminata. illuminatrix. amara; mare. Ip-
sa. n. oīum quorū; deus dñs ē: ē dñā. i
quo notatur signa excellentia veri sol
sine corruptione vel dum. nutōe. in quo
exprimitur proprietates sue conceptōis
Ipsa diuinā; illūinationū immediata:
susceptiua. ipsa oīum bonitatu vniuer-
saliter distributiua. Inde dñr stella ma-
ris. quia ipsa omnibus pñtis vite grās
semper plena. Unde dñr maria: q' sic
in mari est omnium aquarum cōgrega-
tio. ita in ipsa est congregatio omnium
gratiarum. Unde Ben. p. Congregatō
nes aquarum vocauit maria. locus at
omnium gratiarum vocat maria. Ipsa
in sui ipsius conuersatione per totum
amara: in filij passione amarissima. oī
bus de amaritudine exeuntibus ipsa
exemplum fuit et cā. his autem rōibus
beatissima virgo hic appellatur maria
nō autem hic debet eua appellari eo q'
sit mater cunctorum vuentū p gene-
rationem spūalem: cum de illa spiritua-
li generatiōe hic per se nō agatur. s; o
carnali eius generatione: qua ex suis
castissimis carnib; et sanguibus genuit
deum eius vnigenitum et primogenitū
et omnium redemptorem. hec enim in
filij conceptione sine dolore antequam
parturiret peperit. et antequam veniret
partus eius peperit masculū filiu suū
primogenitum iesum christum. sine do-

lore. sine corruptione. sine diminutiōe.
Et ideo congruenter designatur noīe
stelle: quia sicut sidus radium profert
virgo filius pari forma. Neq; sidus ra-
dio. neq; mater filio sit corrupta. Tem-
pore vero passionis vbi mater misericō-
die pñr misericōdiar i opere summe mi-
sericordie affuit. et dolorem passionis se-
cum sustinuit. nam ipsius animam per
transiuit gladius. et consores passionis
adiutrix facta est redemptionis. et ma-
ter generationis. propter fecunditatem;
spiritualem qua totius generis huma-
ni mater spiritualis effecta est. non
sine parturitione doloris omnes nos in
vitam eternam in filio et per filium vo-
cauit. et regenerauit. Ideoq; mulier me-
rito dicta fuit. Nomine autem; eue voca-
ri non debuit cui in re et effectu contra-
ria fuit per omnia: Illa enim damnat
ista saluat. Unde ipsa nomē eue muta-
uit non voce quidem sed re. Illa qdē
omnes homines generat in mundum
ista in celum. Illa mater carnalis. ista
spiritualis. Illa mīr miserie. ista mater
misericordie. Illa principium mortali-
tatis. ista principiu regenerationis. il-
la gratiam pdidit. ista gratiam iuenit.
Illa trāsiuit et nos transire fecit o grā
in culpam. ista surrexit et nos secus sur-
gere fecit de culpa in gratiā. Illa de la-
tere uiri dormientis scā. ista de corde
dei uigilatis. Illa uirgo suo occasio pdi-
tōis. hec viro adiutoriū redemptōis
Illa desponsatur origo corruptar. hec
despōsatur mansura virgo virginū. Il-
la prima virginitatē perdidit. ista pma
virginitatē deo consecrauit. Illa a dya-
bolo decepta: hec ab angelo edocta.
Illam dyabolus vicit p superbiam. ista
dyabolum vicit p humilitatem. Et sic
patet qualiter mutauit nomē eue. Qd
autem obicit q' per nullā huius noīs
figuratur. Dicimus q' hoc congrua dis-
pensatione agitur. vt dum nulla ipsam
figurans simile habeat nomē. ipsa signā

tiū oīum ondatur trāscendere rōnē vt
pore que nec primā similē vīsa ē nec ha
bere sequēte. Qd autem huius noīa
ante et post semine iueniuntur datur i
telligi nobis qd l3 nulla fecit ei similē
per egpantiā. nullus tū ab eius grē pti
cipatōe excludit. In signū ergo qd rem
sui noīa oībus cōicare desideret per ef
fectū et nil sibi retinere cuplēs priuate
pprium: cōicat etiam alijs suum noīm
Item nō debuit ei esse aliquod nomē
a creatore vel a christo acceptū. quia
in ista annūciatione non agitur quātr
ipsa a xpo: sed qualiter xpus ab ipsa p
cessit. Xpiani nomen ēt nō fuit ei spe
cialiter imponendū: qd erat ad oīs ge
neraliter deriuandū et si aliquod no
men ei aptari potuerit ex excellentiori
dignitate: nullum tamē a maiori de q
agitur proprietate vt patet per supradī
cta uerba bti Bernar. Ex quibus col
ligitur qd tribus de causis p hoc nomē
in hoc loco beatissima virgo cōgruēt
sime notatur. scilicet propter persone
sue dignitatē: accōis sue vtilitatē: cōce
ptionis sue proprietatem. Dignitas aut
personē exprimitur p naturā lucis que
intelligitur in stella maris. Nihil enī
dignius vel nobilius luce est. cuius rō
primo et pncipaliter diuine nature cō
uenit. p nature angelice: vltio corpe
creature. et nihil ē nobilius i corporali
bus luce corporali. nihil i spiritualibus
luce spiritali. In summo aut nobilis ē
lux diuine nature. i. iob. p. Deus. n. lux
est. et tenebre in eo non sunt. vllē. Un
lux ad illam lucē immediatissima ē fo
loco nobilissima. hec aut erat btissima
virgo que non solum ab hac luce sicut
luna a sole illuminata fuit. sed sicut au
roa solem de se produxit. qui omnia il
luminabilia illuminauit: et sic per natu
ram lucis exprimitur dignitatis excellē
tia beatissime virginis. Per hoc autē
quod additur maris. dicēdo stella ma
ris tangitur. vtilitas operationis. in b

q omnes naufragos deducit conducit
et perducit ad portum salutis eterne. tā
gitur nihilominus etiā per hoc qd dicit
stella. proprietas conceptionis. quia sic
sidus radium sic virgo filium. viz sine
corruptione. sine diminutione. sine pol
lutione pducit.

De hoc qd dicitur ingressus. 55.

Onsequēter queritur de hoc qd di
citur ingressus vtrum v3 ianuis
clausis vel apertis sit ingressus. Et
videtur qd ianuis apertis. quia beatissi
ma virgo vidit eum oculis non glorifi
catis non sine miraculo. ergo et ange
lus habuit corpus assumptum non glo
rificatū. ergo nō potuit intrare ianuis
clausis. Item scriptura non dicit. s3
si factum esset dferet sicut de domino dic
qui ad discipulos ianuis clausis intra
uit. Cōtra dicit Augustin: qd angeli
sumunt sibi corpus in quibus apparent
de purissimo ethere. ergo potuit ianuis
clausis intrare.

Quare repetit angelus et non ga
briel. capi. 56.

Item queritur quare hic dicitur
repetendo. hoc nomen angelus et
non gabriel cum in proprio intelligat
nomen cōmune. et non econuerio.

Si ad solam. 57.

Item queritur de hoc qd dicit ad
eam. qualiter ad eam. s. qualiter
secundum sitū se hēntem siue positio
nem. Diuersa est enim positio corporis
i vacatibus orōni. s. prostratio. genicu
lacio. sessio. statio. iectio. Querit ergo
i q ista fuerit qn ei āgel? istā plenitudi
nē nūciauit. Vides aut qd debuit sede
re. hoc enī ppiū ē cōtēplantū. Juxta
illō lu. io. Maria sedēs secus pedes dñi
et. Et iuxta illud phi in. 7. phy. Ania se
dendo et quiescendo fit prudens. Qd
aut prostrata debuerit eē vides. qz illa
maxie ptinet ad humiliationē. Unde

Apoc. vlt. Cecidi ad pedes ágeli. Itē
 q̄ stare debuit videt̄ quia exterior ho-
 minis status est signū status interioris
 sed scdm̄ hominē interiorē maxime tūc
 fuit erecta. ergo scdm̄ exteriorem ho-
 minem stare debuit erecta. Item si
 sedit. vtrū angelo veniēte surrexerit.
 Et videtur q̄ sic: q̄ hoc ad honestate;
 pertinebat. Unde Rachel se excusauit
 q̄ patri assurgere nō potuit. Item in
 altari domini suscipimus stādo. ergo
 ille ē reuerentissimus modus dñm su-
 sciipiendi. Ad primū respondem⁹ per
 beatū Ber. qui dicit. Quo ingressus ad
 eam: Puto in secretariū pudici cubicu-
 li. vbi illa fortassis clauso super se ostio
 orabat patrē suum in abscondito. So-
 lent angeli astare orantibus. et delecta-
 ri in his quos videt̄ puras manus in
 oratione leuare: holocaustum scē deu-
 tionis gaudent se offerre deo in odore;
 suauitatis. Marie autē orones quātūq;
 placuerunt in cōspectu altissimi angel⁹
 indicauit qui ingressus ad eam tam re-
 uerenter salutauit. Nec fuit difficile an-
 gelo per clausum hostiū penetrare ad
 abdita virginis: qui vtiq; ex subtilita-
 te substantie sue hoc h̄ in natura q̄ nec
 ferreis seris eius arceatur ingressus:
 quocunq; eū suus impetus ferat. Ange-
 licis enim spiritibus parietes non absi-
 stunt: sed cuncta illis visibilia cedunt:
 cuncta eque corporea. quātūlib; solida
 uel spissa: penetrabilia sunt eis ac puia.
 Suspiciendū igit̄ non est q̄ apertū iue-
 nerit ágelus hostiōlū virginis cui nūmi-
 ruz in pposito erat hominū frequētia
 fugere. vitare colloquia: ne vel orātis
 perturbaret̄ silentium: vel cōtinentis
 castitas tentaretur. Clauserat itaq; et
 iam illa hora super se bitaculum suum
 prudentissima virgo sed hominib⁹ nō
 angelis. Proinde et si potuit ad eam in-
 trare angelus: sed nulli hominū facilis
 patebat accessus. Ex his colligendo
 credimus angelum clausis ianuis in

trasse et hoc potuisse ppter nature sub-
 tilitatē. et assumpti etherēi corporis q̄-
 litatem: beatissimā autem uirginem in
 aduentu eius inclinatis genibus. et ele-
 uatis puris manibus. erectis ad celū;
 oculis ad patrē misericordiāq; pro incar-
 natione filij sui: deuotissimas preces
 cū lacrimis fudisse. et angelo venienti
 reuerenter assurrexisse et percepta ei⁹
 nunciatione credentē in eam assensisse
 et quantotū impleri flexis rursum in ter-
 ram genibus. et eleuatis in celum ocu-
 lis ac manibus. ex intimo corde erum-
 pentibus pre gaudio lacrimis deuotissi-
 me flagitasse: et sic deum pariter et ho-
 minem concepisse. Et iste quidem est
 modus positionis: et situs coram qui d̄
 manu angeli et sacerdotis suscipiūt do-
 minicum corpus de altari. Qd̄ autē
 repetitur hoc nomē cōmune angeli cū
 dicitur Ingressus angelus. per hoc da-
 tur intelligi q̄ omnino in ratiōe nunci⁹
 venit: scilz q̄ sua auctoritate non venit
 q̄ negotiū non inuenit: non nisi missus
 intrauit: non sua verba sed diuina pro-
 tulit: salutationem nō dictauit sed de-
 tulit: q̄ omnium nouorum nouissimus
 nunciavit.

De salutatione. ca. 58.

Um autē queramus de salutatōe
 que non cōgrue videtur incipi ab
 aue cum in salutationib⁹ soleant ppria
 nomina et dignitates premiti. et post
 hoc persone recipienti salus optari uel
 gratia vlt̄ seruitiū uel dilectio demāda-
 ri. que oīa in hac salutatione nō viden-
 tur obseruari. Itē iste modus salutā-
 di per secundā personā est modus salu-
 tandi a se ipso personaliter et non ab
 alio. ergo videtur q̄ angelus salute-
 rit ipsam ab ipso et non a deo. Item
 aue dicit remotionem pene. Salue au-
 tem presentiam boni et pmanentiā salu-
 tis. ergo maior perfectio significatur p
 salue q̄ per aue. ergo ista perfectissima

salutatio debuit incipi potius a salute
 ipsi ab aue. Item aue pertinet ad inci-
 pientes. salute ad proficiētes. gaude ad
 perfectos. ergo cū beatissima virgo esset
 perfectissima per gaude fuit salutanda.
 qd etiam videtur per locum a minori.
 Angelus enim salutauit Thobiaz. Sau-
 dium tibi sit zc. Thobi. 4. Item con-
 suetudo et modus salutandi quē ipse do-
 minus tenuit et docuit fuit Pax vobis
 ioh. 20. Item pax huic domui zc. ergo
 ille modus ē nobilissimus salutandi. er-
 go debuit ī salutatione nobilissima ob-
 seruari. Item non bene neq; vere vñ
 ei angelus dicere. Aue: aut enim hoc
 ei dixit optādo. aut predicendo de futu-
 ro. aut narzando de presenti. Si narzā-
 do de presenti. falsus dixit: quia adhuc
 sine ve non fuit. si optauit. ergo volūta-
 tem suam voluntati diuine non cōfor-
 mauit: quia eam adhuc multa pati vo-
 luit. Si autem futura predixit non salu-
 tauit. sed prophetauit. preterea hoc est
 commune omnium saluandorum quod
 quandoq; erit sine ue.

Quare fuit sine ve. ca. 59.

¶ Contrarium autē probatur qd
 beatissima virgo fuit sine ve. Se-
 neca ad Serenū probat qd sapiens nō
 turbatur hoc modo. Validius est qd le-
 dit eo qd leditur. fortior nō ē nequitia
 virtute sed infirmior. nō leditur autē
 quis nisi a malis. ergo non leditur sa-
 piens. Item dicit. Quicqd fit in sapi-
 entem petulanter proterue superbe: tē-
 tatur frustra. Item ibidem in eodez
 diuinitati non nocetur sed omnis sapi-
 ens participatione deus est. ergo sapiē-
 ti non nocetur. Item omnis iniuria
 est alicuius rei que pdi potest. Sapiens
 nihil pōt perdere. oīa in se reposuit ni-
 hil credidit fortune: bona sua habet in
 solido nihil eripit fortuna: q; non de-
 dit. Ex his autem concluditur qd nul-
 la turbatio cadit ī sapientem. Sed om-

ne ve est turbatio. ergo nullū ve cadit
 in sapientē. Sed citra deū in statu vie
 beatissima virgo fuit omni sapiente sapi-
 entior. ergo debuit esse sine omni ve.

Quod si cōcedatur. cōtrariū videt
 esse cū adhuc sit sub ve subiectōis qd ē
 ex peccato subsecutū. Iuxta illd. Gen.
 3. Sub potestate viri eris. Itē sub ve
 afflictionis. Iuxta illud lu. 2. Et tuā ip-
 sius aīam ptransibit gladius. Itē sub
 ve damni. s. sub maledicto legis quia
 sterilis fuit. Ad predicta rīdemus qd
 cū duplex sit modus salutandi p seipm
 et p aliū. amabiliōr et nobiliōr est ille
 qui est p seipsum qd qui est p aliū. Nec er-
 go salutatio pfectissima et amabilissi-
 ma nō fit tāquam ad absēntē et per ali-
 um sed tanq; p sēntē ad pēntē et seip-
 sum. Recte ergo modo pēntialiter
 salutātis ab aue inchoatur salutatio il-
 la in qua deus trinitas pns pēntē vir-
 ginem in angelo salutauit. Verbū ē
 deprecatiū et salutariū. et nunciatiū
 fuit quia beatitudinē quā angelus bea-
 tissime virginini nunciatur illa sibi ex-
 hiberi et impleri ardentissime concupi-
 uit. et deuotissime optauit. Aliquod eti-
 am verbum salutādi poni nō debebat
 in quo salutis status uel pfectus uel p-
 sectio notaret. quia ista salutatio est to-
 tius salutis inchoatio que primo et pri-
 cipaliter et per se beatissime virginī nū-
 ciatur et in ea et per eam toti generi hu-
 mano destinatur. Recte autem ab aue
 incipitur quia initū beatitudinis ē re-
 motio miserie. Singularē autē ei
 beatitudinē videtur exprimere per
 alia verba in salutatiōe sequentia utp;
 infra. Concedimus etiā qd beata vir-
 go fuit diuersimode sine diuersis ve.
 fuit enim sine ve. cōmū oībus homini-
 bus. sine ve spāli mulieribus. sine ve p-
 prio matribus. Ex parte enim corporis
 per peccatum omnis homo incurrit tri-
 plex ve ipsius corporis discursuam si-
 ue distemperationem et naturalium
 d

appetitū inordinatiōē. Itē ipsius aīe
mortē corporis ad animā repugnationē
fm q̄ caro concupiscit aduersus spīri
tū. Itē post mortē corporis incineratio
nem. De primo dicitur in Gen. 3. Male
dicta terra in opere tuo. In laboribus
comedes ex ea cunctis diebus vite tue.
Spinās et tribulos germinabit tibi et co
medes herbas terre. In sudore vultus
tui vesceris pane tuo dōcē reuertaris
in terrā d̄ qua sumptus es: quia puluis
es et in puluerem reuerteris. In male
dictione operū: notatur inordinatio ap
petituum naturalium. In spinis et tri
bulis: concupiscētia cōtra spīritū. In
labore et sudore: cōpōis distemperatō
per reuersionē. in puluerem incinera
tio. Sine isto triplici ve fuit beata vī
go in corpore: que et corpus habuit en
craticum cum spīritu per omnia pacifi
catum. et nūquam in cineres resoluē
dum. Similiter ex parte anime om
nis homo incidit triplex ve. Errorem.
dolorē. et pudorē. Errorem in ratio
nali. dolorē in concupiscibili. pudorē
in irascibili. Error triplex in eligēdo. i
d̄ scernēdo. in exequendo. Dolor tri
plex. in presenti. in preterito. in futuro.
hoc est. meror. dolor. timor. Pudor tri
plex. de essēdo de agēdo. de patiēdo.
hoc est q̄ turpis est q̄ turpia fecit. q̄
turpia sustinuit. De ve erroris dicit Au
gustinus. Error nō est natura hominis
instituti s; pena dānati. De ve doloris
Gen. 2. Quacūq; die comederis ex eo
morte morieris. De ve pudoris Gen. 3.
ante peccatū dicitur. Erat vterq; nu
dus adam. s. et vxor eius nec erubescē
bant. Post peccatum autē dicit ibidē.
Quis enī indicauit tibi q̄ nudus esses.
nisi q̄ ex ligno de quo preceperā tibi ne
comederes comedisti. Et sic ve pudoris
ex peccato secutū est. Ab isto triplici
ve immunis fuit beatissima virgo. que
nec in discretionē. nec in electionē. nec
in executionē vnquā errauit. utpote

que virgo prudentissima fuit. propter
q̄ ecclia libros sapientie de ipsa expo
nit: q̄ sine consilio sancti spīritus nihil
fecit. et sic fuit sine ve erroris. Dolorē
quoq; sue rationi dominantē ut probāt
auctoritates Senecę nūquam habuit.
utpote que i omnibus et per omnes po
tentias ordinatissima fuit: in qua ratio
semper superior et imperans semper fu
it. Unde quicquid doloris sustinuit ei
in materiam amoris et gaudij semper
totum cessit. et sic in ea dolor gaudia ra
tionis nunq̄ contrarius fuit. et sic fuit
sine ve doloris. Item nihil turpitudi
nis fecit vnquam. nec habuit. nec etiā
sustinuit: et sic ab omni ve pudoris im
munis fuit. Item ex peccato secutus
fuit triplex ve. In coniunctione. ve cul
pe. ve pene. ve ignorātie. Ve culpe tri
plex. Originalis actualis venialis. ac
tualis mortalis. Culpa actualis triplex
habz ve. Ve auaricie in opere. ve luru
rie i corpore. ve superbie in corde. De
isto triplici ve dicitur Apoc. 8. Ve ve
ve habitantib; in terra. Item ve pe
ne triplex est. Ve pene gehenne. ve pe
ne purgatorie. ve pene penitētie. Itē
ve ignorātie triplex est. Ignorantia
credendi. ignorantia operandi. ignorā
tia saluandi. hoc est q̄ homo ignorat in
statu. quid credendū. quid operandū
et vtrum odio vel amore dignus sit ad
saluandū. Sine omni isto ve triplici
ci fuit beatissima virgo. Sed tripliciter
sine ve culpe actualiter. sine ve pene
causaliter. sine ve ignorātie habitua
liter. Ignorantie autem eorum dico q̄
pertinet ad salutem vel misterij incar
nationis reuelationem. De his enim
omnibus plene edocta fuit per eum cu
ius vnctio docet de omnibus. Item
triplex ve in mulieribus spāliter. In
virginibus. ve sterilitatis. In coniuga
tis ve subiectionis: In viduis ve deso
lationis. Quibus vltis duob; annexū
ē ve corruptiōis. Ab isto triplici ve im

munda fuit beatissima virgo. Fuit enim virgo sine sterilitate. coniugata sine corruptione et seruitute. vidua cum virginitate et sine desolatione ut infra manifestius explicabitur super benedicta tu.

Item triplex ve in matribus ve damni. ve indigentie. ve culpe et pene sunt. Et quodlibet istorum triplex. Dis enim alia mater conceptu perdidit virginitatem et post conceptum corporis venustatem vel sanitatem. In partu hominum societate. Ab isto triplici ve immundis fuit beatissima virgo que in conceptu non perdidit uirginitatem sed acquisiuit eam qua sub deo maior nequit intel ligi puritatem nec post conceptum perdidit pulcritudinem ymo tanta pulcritudine radiavit quod eam Ioseph inspicere non potuit. Unde super illud luc. 2. Et non cognouit eam donec peperit filium suum virginem. glo. dicit Ioseph mariam facie ad faciem non poterat uidere quam spiritus sanctus a conceptione penitus impleuerat. et ideo non cognoscebat facie ad faciem quam desponsauerat: donec uterus euacuaretur. Et sic constat quod post conceptum non perdidit pulcritudinem. Item nec in partu perdidit hominum societatem. ymo tunc mediatrix dei et hominum constituitur. Unde et in puerperio a pastoribus et regibus visitatur. Item ve indigentie triplex est. Matres enim future in conceptu indigent compare: post conceptum quiete: in partu obstetricatione. hec autem beatissima virgo in conceptu non habuit comparem quia concepit spiritu sancto cooperante: et neque post conceptum indiguit quiete. ymo surrexit et abiit in montana iudee Elisa beth salutare et ei ministrare luce. i.

Item in partu non indiguit obstetricatione sed gaudebat dei genitricis quam obstetricum vice circumstabant angeli concipientes gloriam deo. Item ve culpe et pene in matribus est triplex. Est

enim eis libido in concipiendo. grauitas in portando. dolor in pariendo. A quibus omnibus immunis fuit beatissima virgo que concepit sine libidine. grauida fuit sine grauamine. peperit sine dolore. unde de Isa. 66. Antequam parturiret peperit. antequam veniret partus eius peperit masculum. et sic concedimus vltimum quod beatissima virgo fuit sine omni ve vel actualiter. vel causaliter. vel habitua liter etc.

De generali consuetudine qua additum est hoc nomen Maria. ca. 60.

Ostenditur quare ecclesia in generali consuetudine apponit Mariam in salutando dicendo. Ave maria cum nihil liceat apponi ad euangelium iuxta illud Apoc. vlt. Si quis apposuerit ad hec: apponet deus plagas super illum scriptas in libro isto. Et si quis diminuere de his prophetie huius auferet deus partem eius de libro vite. Et scribitur habet in deuteronomio.

Item datus omnia que tradita sunt per legem prophetas apostolos et euangelistas suscipimus ueneramur et cognoscimus nihil ultra hoc inquirentes. Ergo cum euangelista non apposuerit maria non debemus apponere. Item angelus uel sine causa omisit. uel propter causam. si sine causa. male fecit omittendo. si autem propter causam omisit: nos malefacimus apponendo. Videtur autem quod angelus male omiserit: quia propria nomina in salutationibus apponere est consuetudo.

Item in collatione dignitatum magnarum solet fieri mutatio nominum ut in papa. Unde dominus ad petrum ioh. i. Symon iohannem tu uocaberis cephias uel quia ista collatione summe dignitatis collate beatissime uirginis nomen eius digne debuit commutari.

Ad hoc dicitur quod ad euangelium apponere est falsa ueris commiscere uel contraria his que in euangelio sunt dicant. Unum apostolus ad gal. primo. Si angelus de celo uenerit. et aliud euangelizauerit uobis quam accepistis anathema sit. Et sic intelligunt auctoritates

alie cōsimiles. Concedim⁹ ergo q̄ an-
gelus non errauit non apponendo nec
errat ecclesia apponendo maria. Ange-
lus enim dignissime salutandam nouo
noue dignitatis nomine salutauit ut p̄
mutationē nominis p̄mutatio status si-
gnaretur. ⁊ eminentia dignitatis. Un-
de de proprio nomīe .s. maria nomen
nouū ei imposuit .s. gratia plena iuxta
illud ysa. 62. Et vocabis tibi nomē no-
uum qđ os dñi nominauit. Hoc autem
quod dico gratia plena circūlocutio est
tantū proprii nōinis bñissime virginis.
⁊ p̄sone ipsius. qđ nulli alij proprie con-
uenit: neq; deo. neq; creaturis scđm
q̄ plenitudo gratie intelligitur suscep-
tiue. deus enim nihil h̄z gratie suscep-
tiue. ⁊ nulla alia creatura plēa est gra-
tie susceptiue p̄ter beatā virginem.
que sola tantū recepit qđ pura creatu-
ra plus recipere nō potuit. Unde ei hoc
ita propriū fuit: q̄ ei angelus illud p̄
proprio nomīe hoc est gr̄a plena impo-
suit. Ecclia nomen maria apponit in
salutatione ad gratia plena ut p̄ gratia
plena recolat beatissime virginis digni-
tatem. per maria inclinet eam ad no-
stram necessitatem. Ipsa enim gratia
plena per influentiā diuine bōitatis da-
ta est nobis stella maris maria. ut ei⁹
plenitudo gratie suppleat in nobis de-
fectū culpe: ⁊ ipsa stella in firmamēto
glorie fixa nos naufragos de statu mi-
serie traducat ad portum salutis eter-
ne. hac ergo de causa apponit in saluta-
tione ista ecclesia hoc felix nomen ma-
ria.

De gratie plenitudine. ca. 61.

Consequenter queritur de gratie
plenitudine que fuit in beata vir-
gine. ⁊ primo queritur de ratione nōi-
num: postea de diuersitate ⁊ significa-
tione rerum signatarum.

Quare non plena spū sancto. c. 62.

Idetur ergo q̄ melius diceret glo-
ria plena q̄ gratia plena cū gloria
sit p̄fectior gratia. ⁊ p̄fectio gratie scđz
q̄ dicitur ysa. 31. Ignis in sion: ⁊ cami-
nus in ierusalē. Et illud lu. 7. Qui mi-
nor est in regno dei maior est iohanne
baptista. ergo in perfectissima salutatio-
ne debuit poni qđ p̄fectionem maxime
ip̄portaret. Item gratia cōe est ad gra-
tiā gratum facientem ⁊ gratiam gra-
tis datam ⁊ neutrum quantū est de se
determinat. Sed hoc q̄ dico spirit⁹ san-
ctus semper dicit gratiā gratum facie-
tem ⁊ illam in nobilissimo esse. .s. secun-
dum q̄ est in spiritu sancto ergo magis
debit dicit spirit⁹ sancto plena q̄ gratia
plena. Ad hoc dicim⁹ q̄ hic annuncia-
tur beate virgini plenitudo gratie que
est origo ⁊ mediū ⁊ causa omnis gratie
in humanum genus trāsfundende ⁊ se-
cundum statū vie ⁊ secundum statum
p̄rie. Unde ecclia. 24. Ego mater pul-
chre dilectōis. ⁊ timoris ⁊ agnitionis.
⁊ sancte spei. In me gratia omnis vie
⁊ veritatis. Trāsite ad me omnes ⁊c.
Item sap. 7. quoniā omnium bonorū
mater est. Initium ergo beatitudinis
signatur per gratiam: consumat⁹ o per
gloriam: ergo cum hic annuncietur ini-
tium beatitudinis. potius ponitur gra-
tia q̄ gloria. Item spūs sanctus pro-
prie tantum nominat gratiam spālem:
gratia autem om̄ie est ad gratiam cor-
poralem ⁊ spiritalem. Unde cum ista
plenitudo sicut patebit inferius cōtine-
at gratias spirituales ⁊ corporales pl⁹
exprimitur per gratia plena q̄ per spiri-
tu sancto plena.

De differentia isti⁹ plenitudinis ca. 63.

Ost hec queritur de differentia
istius plenitudinis in scriptura in-
uenta vbi ab omnibus alijs plenitudi-
nibus per propria sua istam plenitudi-
nem separant.

In quo differat a plenitudine xp̄i. c. 64.

Veritur ergo in quo differat a plenitudine xpi de qua legitur i iohā ne. i. capi. Plenum gra et veritate. Gra respicit perfectionem affectus: et vitas perfectionem intellectus. Iste autem due perfectiones equaliter currunt in statu vie et in statu patrie. Quanto enim quis plus credit. tanto plus diligit. et e converso in statu vie: et quātū agnoscit tantum diligit in patria. qz vt dicitur i Apoc. xi. Latera civitatis sunt equalia ergo quicūqz est plenus gratia. plen⁹ ē veritate. ergo et c. Ergo cuqz beatissima virgo sit plēa gratia. plena erit veritate. ergo plenitudo beate virginis eadē erit cum plenitudine redeptoris. Nō si cōcedatur. contra hoc est qd xps accepit spūm scūz. Pater. n. diligit filiū nō ad mensuram. Jo. tertio. Nō. n. ad mēsurā dat deus spūm. Pater. n. diligit filiū; et oia dedit in manu eius. Btissime aut virginis gra ē i mensura. cū sit creata. deus. n. omnia creavit in numero. ponere: et mensura. sapiētie. xi.

De plenitudine apostolorum. capi. 65.

Ost hec queritur de plenitudine de qua legitur i actibus apłoz. 6. capi. Stephan⁹ plen⁹ gra et c. Repleti sunt oēs spū scō. Obicit ergo i hūc modū. Quicqd ē duobus bonis plenus; sic se hēntibus qd quātitas vnius nō diminuit quātitatez alteri⁹: et pñtia vni⁹ non expellit pñtiam alterius. nobiliori et perfectiori modo est plenū qd illud qd est plenum altero tñ bonoz illorum. Sed gra et fortitudo est duplex bonum vel duo bona sic se hēntia qd pñtia vni⁹ nō expellit pñtiam alterius: et quātitas vnius nō diminuit quātitatez alterius. ergo nobiliori et perfectiori mō ē plenū quod est plenum gra et fortitudine qd qd est plenum gratia tñ. et ita nobilior sci stephani vñ plenitudo: qd illa que btissime virgini appropriatur. Contra. Item obicitur in hunc modum. Nihil

melius gratia potest excogitari. ergo quicquid diuersum ē a gra. minus ē nobile qd illa. Aut ergo fortitudo aut similia adiuncta gre dicit aliquid diuersū a gra vel n. Si nō. ergo supflue adiciuntur. Si sic. sed oē diuersum a gra ē nō gra. et ois non gratia minus nobilis est qd gratia. ergo omne plenum gratia et nō gratia in quātū est plenum non gratia in tantum est vacuum gratia. ergo perfecti⁹ plenū ē plenū gra qd plenū gra et nō gra. Exēplū huius patz in vase qd nobiliori repletionē plenū est si fuerit plenum auro qd si fuerit plenum auro et argento. et sic patet qd nobilior est plenitudo que hic signatur cuqz dñ. aut gratia plena. qd illa de qua dicitur plenus gra et fortitudie. et similia. Solutio. Ad b dicimus qd plenitudo dupl'r dñ. Est enī plenitudo gratie datiuā tñ et effluxiuā et non receptiuā. alia autēz primo receptiuā. et post effluxiuā. Prima est plenitudo eterna et soli deo cōuenit: et illa sub figura describitur. hester. xv. Vidi te domine quasi angelum dei. et p̄turbatū est cor meū pre timore glorie tue. valde enī mirabilis es dñe: et facies tua plena ē gratia. Secūda plenitudo cōuenit creaturis. et participatur ex tēporē. Postq. n. venit plenitudo tēporis. vñ et tēpus plenitudis. et triplicē nobis plenitudinem adduxit. quarū prima pprie ē beatissime virginis. luc. i. Ave gra plēa. Secūda pprie est christi nois. Joh. i. Plenum gratia et veritate. Tertia cōmūis oibus scīs. et de illa legitur in diuersis locis. Act. apłozum. Stephanus plen⁹ gratia et forti. Item. 9. capi. Thabita plena opibus bōis et elemosinis et filia. Prima istarum plenitudinum est plenitudo gratie. Secūda autēz plena gratie et veritatis. Tertia plena fidei et dilectōis operantis. Prima gratia replet ventrem et mentem. Secūda affectū et intellectum. Tertia replet interius mentem. et effluit exteri⁹ p operatōem.

Beatissima virgo plenissima fuit ven-
tre et mente: quia plenitudinem gratie
habuit in mente. sed certe ipsum dñm
omnium virtutum habuit in ventre.
Unde plena fuit gratia quantum ad af-
fectum sed non mente quantum ad intel-
lectum. quia in via non habuit cognitōz
omnium. nec plenam deitatis cognitio-
nem per speciem. Christus autem plen⁹
fuit gratia et veritate. quia ille hō hūit
oīa per gratiam que deus habuit p na-
turam. Et preterea nulla grā in ipso fuit
diminuta sed nec ociosa vel aliquid ha-
buit cōtrarium. et hec gratia fuit vnio-
nis. Unde plenus fuit veritate quātūz
ad cognitionē. Unde ysidor⁹. Trinitas
sibi soli nota ē et homini assumpto. Ple-
nus ergo fuit gratia fm humāitatem q̄
prius nihil habuit meriti. plenus veri-
tate fm deitate: in qua nihil fuit vani
vel falsi. In ipso. n. erant oēs thesauri
sapientie et scientie absconditi. Et hec ē
plenitudo veritatis. et in illo inhabitat
plenitudo diuinitatis corporaliter. et hec
est gratie plenitudo propria xpī hominis.
Plenitudo autē scōrum ē fides et opatō.
Sic. n. expōit glo. illud act. 6. Stepha-
nus plenus grā et for. i. fide et operibus
Alias. n. mala copulatio inter gratiaz
et fortitudines. et iter opera bona et ele-
mosinam. nisi hoc qd est opibus suppo-
neret pro operibus bonis interioribus p
caritatē. etia hō p opib⁹ exteriorib⁹ bōis
p fidē operatē per dilectionē. Sic
ergo differunt iste plenitudines substā-
tialiter. dīunt ēt origialr. Est. n. prima
istarū plenitudinū quasi fontis plenu-
do. Scōa quasi plenitudo fluminis. Ter-
tia quasi plenitudo riuī a flumie descē-
dentis. De prima bēster. io. Fons puul-
creuit in flumiā maximuz. Btā virgo dī
fons pp abundantia grāz. paruus pp
hūilitatis excellentia. et pp hoc creuit in
flumiū maximū. qñ genuit dñm nrūz
iesum xpm qui dicit Eccl. i. 24. Ego qī
aque ductus egressus sum de paradiso

dei. Et ab isto flumie descēdit plēitudo
scōz quasi quidā riuulus quia de pleni-
tudine eius oēs accepimus. Prima ista-
rum plenitudinū priuat vacuitatē. Se-
cunda negat particularitatem. Tertia
ipōtat redūdationē. plēitudo btissime
virgis priuat vacuitatem. Quādiu. n.
vas recipe aliquid pōr. tā diu hz aliquid de
vacuitate. Un oīs creatura alia vacui-
tatis aliquid habuit. qz maiorem grāz
recipe potuit. Ipsa autē sola plena grā
fuit. qz maiorem grāz hēre non potuit
nisi ipsa deitati vniret. Maior. n. grā
nō potuit intelligi q̄ q de ipsa accipere-
tur qd vniretur. hoc est. nisi ipsa esset
deus non posset gratia maior intelligi
q̄ q esset mater dei. Un Ber. legimus
in actib⁹ apłorum. Stephanū plenum
gratia et for. et apłos repletos fuisse spū
scō. sed lōge dissimiliter a maria. Alio-
quin nec in illo habitauit plenitudo di-
uinitatis corporalr quemadmodum in
maria. nec illi conceperunt de spū scō
quō maria. et sic plenitudo virginis pri-
uat vacuitatem et plenitudo xpī negat
particularitatem. Joh. 3. Non enim deus
dat ad mensuram spūm scōm. glo. Nō
particulariter neqz sub diuisione. sed
ulr et generalr. Plenitudo scōrum q̄
est cōis importat redūdationē. Replet-
enim aīam interi⁹ et effluit per opatio-
nez exterius. Et hec effusio ē duplex.
Quidaz enim effluunt de interiori per
fectionē ad exteriorē pfectionem ad
sui ipsius saluationem et aliorum p exē-
pla edificationem. et hec ē cōis omnib⁹
scīs hēntibus tpus operandi. et hec ple-
nitudo sufficientie appellatur ad quaz
tenentur oēs. Alij autē effluunt nō tātū
per bonam operationem in sui et aliorū
saluationem. sed etia in doctrinā salu-
tarem et in ecclesie totius edificationē.
De prima istarum effusionū dī act. 2.
Thabita plena operibus bonis tē. De
scōa dī act. 2. Apostoli repleti sunt oēs
spīritu sancto. Et hec vltima ē duplex.

Quidam enim effluunt bonam operatōnem et instructionē. Quidam autē super hec et sui effusionem per aīe p fide positionem. Prima ē cois oībus doctoribus. Scōda est doctoribus et matribus. et ad vltimāz istā duplicē ex officio mī prelati tenentur. et hec pōt appellari plenitudo excellentie. ī qua prelati subditos suos excellēt debent. et de vltima istarum dicitur. Stephanus plen⁹ grā rē. Plenus inq̃ gratia ad peccatores cōuertendos. fortitudine ad passiōes sustinendas. De omnib⁹ istis plenitudinibus dicitur eccles. 3. Ad locum vñ exeunt flumina reuertantur rē. Locus istarum plenitudinum ē abyssus deitatis. Vñ exeunt flumina p gratiarū effusionem. et redeunt per grāz accētōm. vterq̃ fluant per gratiarū multiplicatiōnem.

De gratie plenitudine. capi. lxxij.

Ost hec queritur spāl'r de grē plenitudine. que fuit ī beatissima vīz gine. quid itelligatur per hanc plenitudinē. aut. n. vniuersal'r dicitur gratia plena vel quia maior gratia non fuit. l' quia maioris gratie non fuit capax. vel quia summam vel omnem gratiam habuit. Et constat. quia nec summiā. nec omnez gratiā habuit. quia gratiā vniōnis non habuit. que ī numero gratiarum summa fuit. per idē p; q' maior grā fuit. Vñ autē q' grā pleā d'r. quia maioris grē capax nō fuit. sed hoc quoq; vñ falsum. qz ī tua glorificatiōe maiorē grām recepit. Querit autē vtrū hoc qd d'r grā plena. supponat p oī grā cuius pura creatura capax fuit. et videatur q' nō. qz cū terminus indefinite sumitur ex indefinita. vñ nō infertur.

Quod si concedatur. Contra Ecclesiā xxiij. In me oīs grā vite et veritatis rē. hoc interpretatur ecclesia de brā virgine. ergo fuit oī gratia plena. Preterea īdefinita ē ī arte logica vniuersaliter itelligēda. Item beneficia pī

cipum largissime sunt interpretanda. ergo cum dominus ī pīuilegio suo per angelum trāsmisso appeller gratia plena. nullam gratiam specificādo. erit p omnibus vñr interpretandū. preterea deus influit suaz bonitatē vnicuiq; h; suam bonitatē et virtutē et capacitatem; vñr ī euāgelio Mat. 25. Et tradidit illis bona sua rē. Ergo quēcūq; creatura est capax omnis gratie cuius capax est pura creatura. illa erit plena omni gratia cuius capax est pura creatura. Talis autē creatura fuit beatissima virgo. ergo ipsa erit plena oī gratia cuius particeps pōt esse oīs creatura pura.

De contentis ī hac plenitudine et pīmo de baptismo. capi. lxxij.

Ueramus ergo p ordinem de vñi h'sitare grāz ī hac plēitudie p'te tarū. Pīo ergo q'rīt de gratijs sacramentalibus vñr tñ ī hac plenitudine cōtineantur. et pīmo de pīa. s. de grā baptis mal. Et pīo querit vñr b'issima virgo fuerit baptizata. et vñr q' sic. Quicqd h; oīm grām. h; oē conferens grāz. S; b'issima virgo habuit oīm grām. ergo hūit oē p'ferēs grāz. ergo hūit baptismū

It' p'ceptū de baptismo p' p'mulgatōz obligabat omnes ad suscepiōnem sui. ergo et beatam virginem. Itēz domi⁹ baptizatus fuit q'uis nō indigeret. ergo beata virgo debuit baptizari. Item ioh. tertio. Amē dico vobis. Nisi qs renatus fuerit rē. S; beata virgo regnū dei itrauit. ergo baptizata fuit. Item si non baptizaretur. ignarum sue sciscitationis scandalizaret. Sed non scandalizauit. ergo baptizata fuit. Itēz legalia seruauit sicut purificationem mulierū. ergo et euangelica seruauit.

Item dominus dixit iohāni. Mat. 3. Sic. n. decet nos adimplere omnem iusticiam. glo. i. perfectam humilitatem; ergo propter eandem cām debuit beata

d +

virgo baptizari. Itē de apl'is suppositū q̄ fuerunt baptizati per illud Jo. 13. Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet. ergo multo fortius debet illud supponi de beata uirgine que fuit perfectissima obseruatrix cōsilioꝝ et p̄ceptoꝝ. Item si non eēt baptizata nō haberet caracterē: per quē distingueretur a gētilibus et iudeis. Juxta hoc queritur utruq; fuerit baptizata baptismo iohānis. Et uidetur q̄ sic. Cum enī humil' ma fuerit nullum gradus humilitatis pretermisit. Si cōcedatur: obicitur per hunc modum in cōtrarium. Sapiētis est nihil frustra facere. Sed frustra accipit medicinam qui nō indiget. Sed baptismus est medicina cōtra originale iustitiam: a quo fuit beatissima v̄go i vtero sanctificata. ergo baptizari nō indiguit: ergo uidetur q̄ baptizata nō fuerit. Item ficti sunt sicut dicit Augustinus qui sacramētum et nō rem sacramenti accipiunt. Sed si beata uirgo baptizaretur nō reciperet rem sacramēti. i. gratiam qua prius esset plēa. ergo esset ficta. hoc autē est falsum. Sanctus enim spiritus discipulie effugiet fictum Sapi. p̄rio. Item d̄ domino legitur q̄ fuit baptizatus. ergo de beata uirgine si fuisset baptizata legeretur. Item q̄ fuit purificata agitur eius festū purificationis: Similiter si baptizata esset ageretur et eius festum baptismatis. Itē diuina operatio nō procedit a perfecto ad imperfectū sed e cōuerso. Sed maior perfectio est in vtero sanctificationis q̄ baptismi: ergo in vtero sanctificationis nō debent baptizari. Item si nihil accepit dominus a baptismo contulit tamen vim regeneratiuā aquis cōtactu sue carnis. Sed beatissima uirgo si nihil reciperet a baptismo nec cōferret baptismum: frustra susceperet baptismū. Queritur ergo si fuit baptizata: quare nō sit scriptum etiā tū et tam solēne factum multum ordinaretur ad edificationem fidelium.

tionem fidelium.

De confirmatione. ca. 67.

Ost hec queritur de confirmatio ne vtrū beata uirgo fuerit confirmata. videt autem q̄ potius debeat cōfirmari q̄ baptizari: q̄ confirmatio est sacramētū maiori reuerentia tenendū. Unde Rabanus. Scitote vtrūq; magnum esse sacramētū: sed vnu maiori reuerentia tenendum sicut a maioribus datur. Item beata uirgo fuit plene xp̄iana. S; hoc fit per sacramētum confirmationis. ergo fuit p̄firmata. Media patet per Rabanū qui dicit oēs fideles per manu ep̄oꝝ impositiones post baptismū debēt accipere spiritū sanctum ut pleni inueniant xp̄iani. Si concedatur. cōtra dominū non legitur cōfirmatus. ergo beata uirgo nō debuit cōfirmari: cum in omnibus esset illius imitatrix. Itē dñs qui solus potuit ei legem dedisse: nō legitur hoc sacramētū instituisse. ergo nec ipsa tenebatur hoc sacramētū recipere. Item Rabanus. A summo sacerdote p̄ manus impositio nem. paracletus traditur baptizato: ut robozetur p̄ spiritū sanctū ad predicandum: si necesse fuerit alijs q̄ ipse consecutus est in baptismo. Sed beatissima uirgo ad nullius manus impositionē paracleti recepit: nec robore spiritus indiguit que plenitudinem habuit. et etiam predicare non debuit. ergo confirmanda non fuit de sacramento altaris. Similiter q̄rit de sacramento altaris vtrū beatissima v̄go sub sacramento illo corpore dñici receperit: sicut et gratiā q̄ illud cōferret sacramētū. Et videt q̄ sic. dominus i iohāne. 6. ca. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs et c. ergo oēs fideles i ecclia tpe determinato ab ecclia tenentur cōmunicare. ergo si beatissima v̄go nō cōmunicaret scādalizaret: sed nō scādalizauit. ergo cōmunicauit. Itē hoc ē sacramētū amoris. ergo ipm maxime

debutit suscipere q̄ fuit summa in amo-
re. Quod si cōcedatur cōtra. hoc sa-
cramentū propter tria institutū est. pro-
pter caritatis augmentū. in remissione
venialitū. et in cautelam mortaliū. et ut
signū passionis rememoret. Sed pro-
pter nullum istorū debuit brā virgo cō-
municare. Augmēto enī caritatis nō
indigit quia plēa caritate fuit. Remis-
sione nō indigit vel cautela quia nun-
q̄ peccauit nec peccatū potuit. Signo sē-
sibili passionis rememoratio nō indigit
q̄ xp̄iformis scdm̄ sensum et deiformis
scdm̄ intellectū fuit. Itē dici nō pote-
rit q̄ ppter humilationem illud sacra-
mentū suscepit: cū non sit humiliatō
dñi in cibū recipere sed magis im-
mēsa dignatio sua: q̄ ipse dignat se ipso
nos cibare. et ita videt q̄ beata virgo
neq; ratione humilitatis nec vtilitatis
debutit accipere eucharistiam.

De penitentia. ca. 69.

Ost hec querit de sacramēto peni-
tentie utrū per illud aliquā grām
recepit. Et videt q̄ nō q̄ penitētia est
scdā tabula post naufragiū: quia si q̄
vestem innocētie in baptismo pcepta;
peccādo corrūpit: per penitentia; repa-
rare poterit. Sed brā virgo nunquam
fuit cōtrita: sed sine contritione nō est
gratia per sacramentū penitētie. ergo
brā virgo nō recepit gratiā per sacra-
mentū penitentie. Itē confessio est si-
cū sine cōtritione. ergo nec confessio.
Item utrūq; est de peccato. hic autē
nullum peccatū. ergo nec cōfessio nec
cōtritio nec penitētia. Cōtra. cōfessio
fuit in lege noua et veteri. ergo omnes
tenebant cōfiteri. Itē beata virgo se-
cit cōfessionem opis seruādo purificatō-
nem et offerēdo oblationē statutā puri-
ficadis. ergo debuit facere cōfessionē
oris. Itē Mat. 3. Penitentiam agite.
glo. prima vsus est: ppenitentiam vete-
rem hominē perimere. Itē alia glo. De

nitētia est prīa virtus. sed btissima vir-
go habuit omne virtutē. ergo et penitē-
tiam. Itē non obstat q̄ nō habuit pec-
catū quia dicit Gregori⁹. Bonarū men-
tium est culpā cognoscere vbi culpa nō
est. ergo poterat cōfiteri.

Quis confessor. ca. 70.

Uerit ergo quis fuerit confessor
Et videt q̄ fuerit beat⁹ petrus.
q̄ ordo est inter confitentes et cōfite-
tes. et confessores et cōfessores. ergo cū
beata virgo fuerit suprema cōfiteus. d-
buit cōfiteri supremo p̄fessori. et dignis-
simo. hic autē est papa. ergo debuit cō-
fiteri btō petro. qui fuit papa. Sed p̄
superior prelatus nō dbuit se intromit-
tere de administratiōe sui iherioris: utpo-
te metropolitan⁹ sui suffraganei nisi in
determinatis canonib⁹. ergo cū beata
vgo esset spāliter btō Johanni cōmissa.
ab ipso debuit recipere sacramēta.

Si habuit ordines. ca. 71.

Ost hec querit de sacramēto ordi-
nū utrū ista btissime vgis grē ple-
nitudo cōprehendat et illā grām q̄ p̄fer-
tur sub ordinū sacramēto. Et videt q̄
sic. Ordo enī est ad multiplicatiōē fi-
delium spūalē. Sed multiplicatio spū-
tualis p̄tinet ad matrē spirituale. Brā
ār vgo ē mī spūalis omnū fidelium. er-
go ipsa debuit hēre ordinū sacramētū.
Itē penes ordines distinguunt i ecclia
dignitates vtz. in papa. archiepis et
epis. Sed btissima vgo i ecclia sup̄mā
cōtinet dignitatē. ergo et sup̄mū hz or-
dinē. Itē ecclastica ierarchia est ad
exēplar celestis ierarchie formata. S;
i celesti ierarchia ut dicit dyonisi⁹ oēs
supiores habēt p̄prietates inferiorū et
excellēt⁹ ergo in ecclastica ierarchia
fuit sup̄ma et dignissima p̄sona. hec āt
dbuit eē btissima vgo. ergo hēbit et igni-
tates et p̄prietates iheriorū. et sic hēbit
oēs ordines. Itē character ordinū est

character excellentie. ergo potissime in
erit ei q̄ oēs creaturas excellit dignita
te. Itē ap̄s ad ro. 13. Ois aīa potesta
tibus sublimiorib⁹ subdita sit. sed bea
tissima vgo nulli pt̄ari humane teneba
tur subdita esse. ergo suprema fuit ordi
ne ⁊ dignitate. Itē cum inest magis. ⁊
minus poterit inesse. s; magis ē q̄ per
alicui⁹ consensum ⁊ verbū de carne p
pria formetur corpus dñicū : q̄ q̄ per
eius mīsteriū panis transformetur
in ipsum corpus. primum enim facit es
se matrem dei. secundum autē mīst̄
xpi. Sed primum in beatissima virgine
factum fuit. ergo ⁊ secundum fieri po
tuit. Itē si mulieribus pro maledicto
impositum fuit. q̄ nō sint susceptive sa
crozū ordinū. ab hoc maledicto im
munus esse debuit. que ab his mulieri
bus excepta fuit. eo q̄ sola inter mulie
res benedicta fuit. ergo si mulieres nō
deberent ordinari. hec tamē debuit q̄
omnibus principium vite fuit. Itē
quecunq; cā generalis in alijs mulieri
bus extitit. beatam virginē nō inclu
dit. que non de numero oīum fuit sed
super oēs fuit. Iuxta illud hester. xv.
Quid hēs hester ego sum frater tuus.
Et infra. Non enim pro te sed pro omni
bus hec lex cōstituta est. quasi diceret
Tu non es de omnibus sed super om
nes. Iux̄ hoc q̄ritur quare mulieres
ad sacros ordines non promoucantur.
Si dicitur q̄ hoc est propter originem
culpe per euam trāsmisse: non videtur
q̄ hoc stare possit. quia pro illa culpa
beata virgo satisfecit. ergo non con
surgit duplex tribulatio: ⁊ deus bis in
idipsum non iudicabit. Si autem dicat̄
q̄ sit propter sexus indignitatem uel na
ture. hoc non potest esse. quia maior ē
indignitas culpe q̄ nature. ⁊ tamē pec
catum mortale non impedit quin possit
vir licet non debeat in peccato morta
li promoueri. Itē si hoc esset pro
pter sexus inferioritatem. per hoc etia;

mulieres non deberent communicare
cum maius sit hoc sacramentum reci
pere q̄ dare alijs. Itē queritur cum
dominus nusq̄ videatur prohibere mu
lieres a sacramento ordinū. qualiter
hoc ecclia per se ausa fuit inuenire.

Qd̄ autem beatissima virgo non de
buit aliquos ordines habere probatur
hoc modo. Quādo dominus ī cena cor
pas discipulis dedit ⁊ potestatem confi
tendi contulit: non exprimitur q̄ aliq
bus nisi discipulis dedit: sed in talibus
qd̄ inuenitur vni concessum alijs ē p
hibitu. ergo tantū discipulis ⁊ eozū
successoribus est collata potestas confi
tendi. Itē quando dixit dominus
Mat. 16. Tibi dabo claues regni celo
rum. petrus pro omnibus respondit. ⁊
dominus ī petro omnibus respondens
potestatem ligandi ⁊ soluendi contu
lit. ergo potestas ordinis est tantum in
apostolis ⁊ eozū successoribus. Qd̄
ergo mulieres non recipiant ordinem
est ex impediēte seru ⁊ constitutione
ecclie. Itē beatissima virgo modo
est super omnes ordines angelozū in
ecclia triumphante. ergo hec erat su
per omnes in ecclia militante. Itē
omnes ordines ecclie sunt in ministe
rium. Unde etiam pastores nominan
tur. quibus dicitur per prophetam Je
re. 23. Constitui te super gentes ⁊ re
gna. Beata virgo non est assumpta a
domino in ministerium sed in consorti
um ⁊ coadiutoriū iuxta illud. faciam⁹
ei adiutoriū simile sibi. Sed si sic est
non ipsa debuit habere aliquem ordinē
Summus enim in ordine ecclie papa
est uicarius ihu xpi. Beata autem uir
go non est uicaria sed coadiutrix ⁊ so
cia p̄iceps in regno que fuit particeps
passionis pro genere humano: quando
omnibus ministris fugientibus ⁊ disci
pulis sola sub cruce perstitit: ⁊ vulne
ra que filius corpore mater corde sus
cepit. Unde ⁊ tunc gladius ipsius ani

ma; pertransiuit.

De extrema unctione. ca. 72.

2tio queritur de extrema unctione vtrum ipsius gratia contineatur in hac plenitudine: Et videtur quod sic Iaco. 2. Siquis totam legem serua uerit offenderit autem in vno: factus est omnium reus. ergo qui tenetur ad legem tenetur ad totam legem. Unus enim apex d. lege non peribit. Sed beatissima virgo tenebatur ad legem. ergo ad totam legem. Sed extrema unctio fuit de lege a domino instituta et ab ecclesia. Unde in Mat. Qd apostoli circubant castella oleo curantes infirmos. ergo beatissima virgo tenebatur ad extremam unctionem. Item scandalizasset si non suscepisset ecclesie sacramenta. Item si alia propter humilitatem suscepit. et illud suscipere debuit. Sed contra Mat. 9. dicitur. Non est opus valentibus medicus sed male habentibus. ergo medicina curatiua perditur quesamus confertur. ergo et apostoli animarum medici si medicinam suam domine nostre contulerunt.

Item secundum generales consuetudines paruuli non inunguntur. ergo minus beata virgo que sanctior et sanior est omni paruulo. Item Jac. 5. Infirmatur autem quis ex vobis et. ergo illud sacramentum non confertur nisi infirmantibus. Sed beatissima uirgo per infirmitatem non fuit mortua. ergo non fuit inungenda. Qd autem si ne dolore mortua fuit. patet per id quod legitur de Iohane euangelista quod descendit in defossum sepulture sue locum et facta oratione positus est ad patres suos tam extraneus a dolore mortis quam a corruptione carnis alienus: Sed hoc collatum fuit Iohi ratione virginitatis multo autem fortius beatissime uirgini: cum ipsa. ut dicit Damasc. a nullo illustrium superetur. Item beatissima

virgo peccasset si ore cum intentione dixisset peccavi: quia falsum dixisset: sed plus est dicere opere quam ore. Sed si extremam unctionem accepisset dixisset opere peccavi: ergo falsum dixisset. ergo extremam unctionem non accepit.

Solutio ad predicta. Soluitur quod obicitur d. ratione plenitudinis donec omnia hanc plenitudinem intrantia prosequamur: differemus. Ad illud quod obiectum est de gratiis sacramentalibus respondemus quod beatissima virgo omnia tunc ecclesie sacramenta suscepit que tempore suo fuerunt omnibus hominibus generaliter instituta et promulgata omnibus obseruanda. Et hoc multiplici causa. Primo igitur ad sui ipsius humiliationem. Secundo propter scandalum euitationem. Tertio propter precepti impletionem. Quarto propter meritorum supererogationem. Quinto propter heresum confutationem: illa scilicet quod non ipsa hominem sed angelum asserbat: Sexto ad perfectorum instructionem: ut qui est sanctus scilicet adhuc. Septimo ad peccatorum redargutionem. Posuit etiam iste casus reduci ad tres causas propter quas sacramenta dicuntur i. 4. libro sententiarum instituta videlicet ad humiliationem. ad eruditionem. ad exercitationem.

Quare autem de ista sacramentorum susceptione a beatissima uirgine nihil inuenitur expressum: hoc quoque sine causa non credimus esse factum. Est autem prima causa ut per hoc fidelium deuotio exercitetur. Iuxta illud ecclesiastici 24. Qui edunt me adhuc esurient et. et infra. Qui elucidant me vitam eternam habebunt. Secunda ut nostra vana gloriatio repumatur: nostra bona opera pro magno computando. Plura enim opera excellentissimi meriti a beatissima uirgine facta. ymo et ab ipso domino usque ad annum trigésimum impleta credimus: que scriptura quasi nihil estimans preteritum subicedo quasi tacendo dicat nobis scriptura illis lu. 17.

Lum omnia bene feceritis que prece-
pio vobis: dicite serui inutiles sumus
Et noli tuba ante te canere: quia
non respondebis ei vnum pro mille:
Tertia causa ē qd dñs & dña suas se-
cretas habitudines per se sibi notas no
luerit manifestare iuxta illud. ps. 27.
Sileat os tuum: laudet te alienū. Un
que in presentia discipulorum vel popu-
lorum fecerunt scripta sunt ad nostraz
edificationem. vt & nos similiter facia-
mus vt glorificetur pater noster qui i
celis est. Ea autē que apostolis vel alijs
ignorantibus gesta sunt. tacuerunt. Et
hec quoq; p nostra doctrina vt nesciat
fini. t. quid fa. dex. tua. Quia vt dicit
Grego. Studiū celestis desiderij a ma-
lignis spiritibus custodire non sufficit
qui hic ab humanis laudibus nō custo-
dit. Unde defdari desiderat q thesau-
rum publice in manu portat. Un Ber.
Incepit christi natiuitas se laudan-
tes & se ostentare cupientes. Unde idē
Nocte volunt christus nasci. Ubi sūt
qui tam impudenter gestiunt ostenta-
re semetipsos: Deniq; tacet christus
& nunciat angelus. laudat multitudo
celestis exercitus. Sileat os tuum lau-
te alienū. Quarta causa potest ēē qd
dominus circa nos quedam vult dubi-
tare in via vt mentes nostras alliciat
ad concupiscendum perfectam cogniti-
onem in patria. Unde Exod. xij. Non
remanebit ex eo quicq; residuum sed
igni combures. Glosa Gregorij. Quod
ex agno remanet igni comburimus vt
quod de misterio eius incarnationis pe-
netrare vel intelligere non possumus.
prāti scī spūs humilr reseruem: vt nō
quis superbe audeat vel contemnere l
denunciare quod nō intelligat. s; igni
tradat. i. spiritui scō reliquatur. v; do
nec omnia in futuro quilibet in quo co-
gnitus sit. & cognoscat. nec tamē iteri;
nostra deuotio sine exercitatione torpe-
scat. fm id quod precedit ibide; . caput

cu; pedibus & intestinis vorabit. nec
remanebit ex eo quicquam vsq; mae
glo. Gregorij. Caput agni vorare. est di-
uinitatem illius fide percipere. pedes
vorare est vestigia humanitatis aman-
do & imitando tenere. Vorare intestia
est verborum christi occulta & mystica
mandata perquirere. que voramus cū
auide sumus. In vorationis autē hō
pigricia nostra reprehenditur. qui vba
eius atq; misteria nec per nosipfos re-
quirimus. & dicta ab alijs inuiti audis
Non remanebit ex eo quicq; vsq; mae
quia eius dicta magna sunt excutiēda
solicitudine. vt anteq; veniat dies re-
surrectionis in nocte presentis vite om-
nia mandata eius intelligenda penetre-
mus. Quinta potest esse quia sicut
beatus Augustinus de beata virgine
vnam ponit regulam vt vbicunq; de
peccatis agitur de ea nolit fieri questio-
nem. ita & pro regula & pro pīcipio per
se noto de ipa supponatur. In bono qe
qd bōi aliqua datura pura fecerit l. re-
ceperit. de hoc exps esse non liceat du-
bitari. cum sicut damus dicit. A nullo
illustrum superetur. Sexta causa ē
qd sicut nihil diminutum. ita nihil sup-
fluum in sacra scriptura ponitur. quia
vt dicit philosophus: Qui vnum dicit
quodammodo plura dicit. Unde dico
& pro constanti teneo qd si apostoli &
alijs sancti receperunt gratias sacrāmē-
tales. superfluum esset hoc addere de
ipsa que gratia plena fuit: Unde ber.
Si enim nec solum de arbore. nec
vnius de passeribus cadit super terrā
sine patre celesti presente. ergo de ore
euangeliste superfluum defluere ver-
bum presertim in sacra hystoria non
puto. Omnia quippe plena sunt super-
nis misterijs ac celesti singula dulcedi-
ne redundantia: si tamē diligenter ha-
beant inspectionem eius qui nouit sug-
gere mel de petra: oleumq; de sa. du.
his ergo rōnibus beatissima virgo

sacramentorum humilem susceptionem
et in se habere voluit et tacere. ut dum
se magis omnibus in omnibus humi-
liaret. et ipsam sui humilitatem quam
in se erat modis omnibus occultaret.
sicut humilitate perfecta. ita omni gra-
tia plena: eam etiam tacendo tota scri-
ptura proclamaret. Ad obiecta de
singulis sacramentis per ordinem con-
cedimus eam omnium sacramentorum
gratias vel in seipsis vel in equipolen-
ti excellenter suscepisse. Suscepit ergo
per baptismum characteris impressio-
nem. virtutum exercitationem. merito-
rum augmentationem. Quare autem
non agatur festus eius baptismatis sicut
purificationis una ratio esse potest. quia
baptismus eius celebratus fuit in secre-
to. ob hoc autem post purificationem in
manifesto. Alia ratio quare baptisma-
tis non celebratur festum. quia per se et
principaliter datus est in medicinam pec-
catorum. Nec obstat quod ecclesia baptis-
mus domini solemnizat. quia sua bap-
tizatio baptismi nostri fuit consecratio.
nostra autem ad gratiam et gloriam re-
generatio. Beatissima autem virgo ad
baptisma accedens ficta non fuit: quia
eo quod habere debuit non caruit. sed ab-
dauit peccati testationem: et fidei perfec-
tionem requirunt in accedente. Alia de
baptismo obiecta: soluta sunt per pre-
cedentia. Unico demum respondendum est de sacramento
firmationis in quo recepit alterius cha-
racteris impressionem ampliores. meritum
augmentationem perfectionem. virtutum exerci-
tationem et declarationem.

Quid recepit a sacro altaris. ca. 73.

A sacramento altaris recepit dominice
passionis memoratorem. deuoti-
onis actualis exercitationem. contra con-
cupiscentiam absentiam filii consolationem.

A sacramento panis recepit gratiam in
excellenti equipollenti. pro contritione
innocentie conuersationem. per confessionem:

gratum actorem: pro satisfactione. supero-
gationem. Item triplex est confessio accu-
satio peccatorum. recognitio incongruitatis:
vel magnitudinis beneficiorum: confessio
de infusione meritum. et hec fuit proprie
beatissime virginis confessio.

Quid confitebatur. ca. 74.

Ubi confitebatur deo. Quod tantam
gratiam recepit quam nunquam cum condigno
meruit. quia omnis creatura mereri potu-
erit. licet ipsa deo congruo meruerit. hec
et similia fuit confessio beato iohanni eu-
angeliste suo proprio confessori. Item in ex-
trema unctione recepit complete victo-
rie preterite. et plene glorie future signi-
ficationem. et loco remissionis venialium
totius doloris mortis remissionem: pro in-
firmitatis alienatione. totius corporis
glorificationem. Et quod hoc sacramentum
potuerit beatissima virgo non recipere
tamquam exempta per privilegium quod con-
fert dominus his quos sine infirmitate et mor-
tis dolore dignatus fuerit euocare. qui
ut videtur non tenentur ad unctionem
extremam cum oleo ad infirmos pro in-
firmitatibus institutam. Videtur tamen
verisimile esse quod beatissima virgo istum
privilegium pro se introducto propter hu-
militatem abrenunciauerit. sicut et alia
sua privilegia dum viveret occultauit.
et quod sacrum istud peccatoribus istum tantum
humiliter suscepit. ut humilitatem quam per
totam vitam tenuerat egressura consu-
maret. Et dum in extremo vite articulo
ad conformitatem peccatorum descenderet.
domino illam exaltante. choros omnes
transcenderet. angelorum. In sacrame-
to matrimonii triplex bonum habuit beatissi-
ma virgo. Unde Augustinus. Omne nu-
ptiarum bonum impletum est in parenti-
bus christi. fides. proles. sacramentum.
Prolem cognoscimus ipsum dominum. fide
quia nullum adulterium sacramentum
quia nullum diuortium. Habuit ergo
beatissima virgo istam gratiam excel-
lentius. coniugia enim sunt sanctorum pari

voto cōtinētū. Unde augustinus. ymo
vero tanto sanctius coniuges manebat
tis. q̄nto sanctiora concorditer deo pla
cita seruabatis. Solum autem sacra
mentum ordinis beatissima virgo non
recepit. hoc enim secundū exteriorem
hominum quandam representationē.
preferat dignitatem. interius autē; fm̄
veritatem humilem pertinet ad seruitu
tem. An per oppositum statui beatissime
virginis opponebatur. que interius sū
mam habuit coram deo dignitate; ex
terius summam habuit coram homini
bus humilitatem. et ita hoc sacramētū
non recepit beata virgo. Primo ppter
status sui contrarietatem. Secundo p
pter humilem aliarum mulierum con
formitatem. que ab hoc sacramento ex
cluduntur propter tria. propter seruis
videl; in dignitatem. maiorem peccan
di fragilitatē. et propter eam que ex his
sequitur regiminis incongruitatē. Ter
tio ad designandum status sui eleuatō
nem. Omnes enim dignitates ecclesie
sunt introducte in seruitium. in salutē
fidelium aīarū. Unde dñs in euāgelio.
Mat. 20. Reges gentium dominantur
eorum et c. Nos autem non sic. S; q
maior est vestrū et c. unde et omnes pa
stores noīantur. Unde ber. Non ē qđ
blādiatur cellitudo vbi sollicitudo ma
ior. Illa discrimen intendit. hec amicū
probat. Et infra. Ad quid oīmodis at
tendendum. Non. n. ad dñandum opt
nor. Nam et ppha cū similiter leuaret
audiunt. Ut euellās et destruas et disper
das et dissipēs et edifies et plantes.
Quid horum fastum sonat? Rusticani
magis sudoris stemate quodā labor spi
ritualis expressus est. Et nos igitur ut
multum sentiamus de nobis. vel nob i
positum senserim? ministeriū. nō dñū
datum. Et ifra. Disce exēplo pphetico
presidere non tam ad impitādum q̄ ad
faciendū quod tempus requirit. Di
sce sarculo tibi opus esse. non sceptro.

ut opus facias prophete. Et quidē ille
non regnaturus ascendit. sed extirpatu
rus. Et infra. Antecessores tui aposto
li audierunt. quia messis quidem multa
operarij autē pauci. Paternā. tibi ven
dicato hereditatem. Nam si filius et he
res. Ut probes heredem cuius ad cui
ram. et non ocio torpeas ne et dicat tibi
Quid hic stas tota die ociosus? Multo
minus inueniri oportet aut delicijs re
solutum aut resupinum pompis. Nil ti
bi horum tabule testatoris assignant.
Sed quidē? Si illarū tenore contineat sis
curam potius hereditabis et operam.
q̄ gloriam. et diuitias. Blād tur cathe
dra? Specula est. inde deniq; supintē
dis. sonans tibi epi nomine nō dominiū
sed officium. Quid ni loceris in eminē
ti. unde oīa perspexes. qui speculator
super omnia constitueris. Enimvero
prospectus iste procinctū parit. nō otū.
Nō libet gloriari. vbi ocīari non licet.
Nec locus ē ocio. vbi sedula viget solli
citus omniū ecclesiarum. Nunquid
tibi aliū dimisit sanctus apostolus? Qđ
habeo inquit hoc tibi do. Quid illud ē
Unum scio non est aurum. neq; argē
tum. cum ipse dicat. Argentum et aurū
non est mihi. Et infra. Neq; ille tibi da
re potuit. quod non habuit. Quod ha
buit hoc dedit. sollicitudinē vt dixi sup
ecclesias. Nunquid dominationem? Au
di ipsum. Non dominantes inquit i cle
ro sed forma facti gregis. Ex his et si
milibus patet q̄ dignitates ecclesie in
troducte sunt in seruitium et ministeri
um. Beatissima autē; virgo assumpta
est in salutis auxilium et regni cōsortiū
Ipsa enim sola ministris fugientib; pa
tienti compassa est. Unde etiā; sola re
gni cōfortiū obtinuit. que laboris ad
iutrix fuit. Iuxta illud faciamus ei ad
iutorium ad yma. simile sibi. Licet at
beatissima virgo sacramentum ordinis
non receperit. quicquid tamē dignitatis
vel gratie in ipsis cōfertur. de hoc ple

na fuit. In ipsis enim confertur septiformis gratia. hec aut omnifaria; gratia plena fuit. Tres tria sunt in sacramento ordinis. dignitas ministerialis. potestas spiritalis. administratio executionis. hec autem tria beatissima virgo habuit in se equipolenter et excellenter. Ministri ecclesie habent dignitatem beneficalem per characterem excellentie. beatissima autem virgo habet coronam regni ecclesie militantis et ecclesie triumphantis. Unde summus ministrorum papa scilicet appellatur et est servorum dei servus. hec autem est regia et domina angelorum. Ille servus servorum dei. ista imperatrix totius mundi. Item in ministris est potestas spiritalis. temporalis. delegata a deo vel subdelegata et vicaria. In ipsa autem est plenitudo potestatis celestis perpetua ex auctoritate ordinaria. Item in ministris est executio ligandi et solvendi per usum clavium. in ipsa autem est dominandi legitima potestas ad ligandum et solvendum per imperium. Et sic quicquid est dignitatis et gratie in ordinibus in genere. constat beate virgini minime defuisse.

De virtutibus. cap. 75.

Ed ne videat virtutes siue dignitates generales habuisse et spirituales caruisse. dicimus ipsam singulorum ordinum dignitates et gratias per equipolentiam et cum excellentia possedisse. habuit autem cum exorcistis demonum expulsionem. unde gen. 3. Ipsa conteret caput tuum. et iudith holofernem interfecit et bether vicit Amia. Cum hostiariis habuit introductionem mundorum et exclusionem imundorum. Eze. 44. Porta hec clausa erit et non aperietur. Princeps ingredietur per eam. q. d. porta hec principem et imitatores suos introducit et indignis clausa erit. habet etiam cum acolitulis illuminationem. Lanti. 3. Que est

ista que al. 22. Et illud Num. 24. Quiet et stella ex iacob. habuit cum lectoribus omnium prophetiarum expositionem ad litteram in se ipsa. Unde ysa. 7. Ecce virgo concipiet et pariet. doctrix est enim discipline dei. habet cum subdiaconis doctrine apostolice ostensionem. Unde signat per archam in qua fuerunt deuteronomus et manna et divina sapientia. habet cum diaconis verbi domini conservationem alijs ad scribendum narrationem. consiliorum domini perfectam impletionem. Unde luc. 2. Maria conservabat. o. v. hec. habet cum sacerdotibus officii corporis per seipsam formationem. tractationem. communicationem. hoc est quod corpus dominicum mediante eius verbo et consensu de carnibus et sanguinibus ipsius formatum fuit. et ipsum familiarissime et diutissime tractavit. et in cibis et potibus nobis communicavit. et per hoc nos omnes ad iugum suum suavit et onus leve. caritatem. scilicet ligavit. et ab omnibus culpis et penis non solum solutos ostendit sed etiam absoluit. iuxta illud Johan. vi. Qui manducat carnes meas etc. hoc cum episcopis clericorum ordinationem. prebendarum collationem. templorum consecrationem. sacrarum virginum velationem. Ordinat. n. episcopus sacerdotes per sacramenti collationem. Beatissima autem virgo per continentie obligationem. Juxta illud ysa. 52. Mundamini quia fertis vasa domini. Confert et episcopus prebendas instituendo. beatissima virgo prebendas faciendo. Consecrat et episcopus templa corporalia dedicando. beatissima virgo templa spiritualia confirmationem inspirando. et sibi illa specialiter vendicando. Consecrat etiam episcopus virgines exterius benedicendo. beatissima virgo consecrat virgines interiori virtutibus adornando. et eas filio suo desponsando et non tantum virgines. sed et virginitatem consecrando. Et non quidem ob probrium sterilitatis eis auferendo. sed eas sibi specialiter in filias adoptando

et ad statum dignissimum exaltando: Iuxta illud Sapi. vi. Incorrupto facit esse primum deo. habet autem cum papa beatissima virgo omnium ecclesiarum sollicitudinem: plenitudinem spiritualis plenitudinem: privilegiorum actuum universitatem. Ecclesiarum sollicitudinem: quia papa est pater primum ipsa autem mater omnium christianorum ymo omnium bonorum. Iuxta illud Sapi. 7. Omnis omnium bonorum mihi est. Plenitudinem plenitudinem: habet. nam dominus papa plenitudinem in vita ista. sed non in celo. nec in purgatorio nec in inferno. Beatissima autem virgo habet potestatem in celo. et in purgatorio: et in inferno. Privilegiatorum actuum universitatem. ut patebit infra. cum de privilegiis eius inquiramus. Et nota quod cum beatissima virgo sacramenta pro peccatoribus instituta humiliter suscepit. non propter hoc peccatricem se mentis opere falsum dixit. sed ultra debitum in bonis. peccatoribus se conformans se vere opere esse humilem denotans per omnia verum dixit. Sic ergo manifestum est quod quicquid est dignitatis vel gratie in sacramentis ecclesie. plenitudini gratie que fuit in beatissima virgine omnino nihil deesse: sed eam hoc totum vel in gratiis sacramentalibus vel in earum equipollentibus vel excellentibus plenarie posse disse.

De fide. capi. 76.

Ostendit hoc querit an secundum quod gratia est in virtutibus cetera in plenitudine beate virginis fides sit comprehensa. Et queritur primo de gratia fidei. utrum beatissima virgo habuerit fidem. Et videtur quod non. latera enim civitatis sunt equalia et unusquisque quantum habet fidem. tantum habet dilectionem et converso. et hoc spiritus et ubique. Sed beatissima virgo tantam habuit dilectionem que erat super omnem dilectionem in via. ergo et tantam habuit cognitionem que erat super omnem cognitionem. quam nunquam habuit aliqua creatura. ergo recognitio beatissime virginis in via fuit

excellentior. cognitione raptus que est creature existens in via. sed cognitio raptus excellit fidem et non est secundum modum fidei. ergo non habuit fidem. Item et ad cor. 12. Raptus usque ad tertium celum. Super hoc dicit glossa. quod paulus vidit in raptu sicut qui sunt in tertia ierarchia. ergo beatissima virgo similiter vidit et excellentius. Sed illi qui de tertia ierarchia sunt non vident per fidei. ergo nec beatissima virgo habuit fidem. Item mundicia cordis est dispositio ad videndum deum. Iuxta illud Mat. 5. Beati mundo corde etc. ergo ubi maior mundicia ibi maior visio. Sed nulla creatura unquam habuit puritatem quantum illa que ea puritate nitebat qua sub deo maior negat intelligi. ergo nunquam creatura aliqua habuit tam altam cognitionem. ergo eius cognitio fuit super raptum. ergo super fidem. Quicquid. nam superius est superiore. superius est inferiore. Item entis ad non ens infinita est distantia. ergo peccator et non peccatrix distantia est in infinitum. Sed tantum peccata nostra dividit inter nos et deum. ergo ubi plus de peccato maior divisio et ubi minus de peccato maior coniunctio. ergo ubi omnino nihil de peccato proxima coniunctio. Sed nulla pura creatura est vel fuit omnino in via sine peccato iuxta illud. i. iob. 1. Si dixerimus peccatum non habemus etc. excepta beata virgine de qua dicit Augustinus. Cum de peccatis agitur etc. Ergo nunquam aliqua pura creatura ita coniuncta fuit deo sicut beatissima virgo. Sed illa coniunctio est per cognitionem et dilectionem. ergo super raptum. ergo super fidem. Item tres sunt actus ierarchie purgari: illuminari perfici secundum dyonisiu: et sunt illi tres actus ad invicem ordinati quod maior purgationem sequitur maior illuminatio: et maiorem illuminationem sequitur maior perfectio. Sed beatissima virgo iter puras creaturas purgata fuit in summo. ergo eius cognitio fuit super omnem cognitionem;

est
dra
m z
ali.
in
bia
it z
icrar
ne
em
lum
udo
ibi
quā
pu
neg
huit
cogn
fide.
sup
ens in
z non
m. S;
nos z
maior
uio: p
creato
a crea
ne pec
rimus
i beata
a. Cum
aliqua
deo sic
ctio ē
go sup
n tres
umiat
nos ac
de puz
tio: z
maior p
puzat
cogn
itio;

omnis creature in uia. Itē per cog
nitionē eleuatur aīa ad deū: z in illo mo
ta est: natura uo est que eleuatur: de
ē motor qui eleuat. z ubi z ad quē na
tura eleuat. gratia aut dispositio ē me
dia per quā fit eleuatio: Natura autem
ē in omnibus equaliter ad hoc qd sit dei
capax per cognitionē z dilectionē. Si
militer deus in se eodem mō se habz re
spectu omniū. ergo si aliquis magis ele
uatur ad cognoscendū deum qd alter.
hoc erit propter mediū eleuās qd ē gra
tia. Sed gratia beatissime virginis. ma
ior fuit omni gratia pure creature. er
go altius eleuabatur ad cognoscendū
deum qd aliqua creatura. ergo cognitio
eius fuit super raptum. z sup fidem.

Item gratia z glia sic se habet inuicē
ut proportioabiliter habēs maiore gra
tiam: habeat maiore gloriā. iuxta illō
zacharie. 4. Frequabit gratiā gratie.
Sed inter comprehensores nūquā ha
buit aliqua pura creatura tam altā co
gnitionem quāta habet beatissima vir
go in pīa. ergo inter uiatores nūquā
habuit aliqua pura creatura tam altā
cognitionē in uia. ergo super raptū z
fidem. ergo eius cognitio fuit sup rap
tum z fidem. Item quicqd continet
vacuū ipsum simpliciter nō est plenū:
quia cōtentū cōtenti est cōtentum cōti
nētis. ergo si cōtentū in se pōt plus re
cipere. ergo z cōtinens. Exemplū i do
mo plena dolus vacuus. ergo si beatissi
ma uirgo hūit fidei uacuitatē respectu
gratie. nō fuit plena gratia. quod falsū
ē. Itē qd beatissima uirgo fuit sapiē
tior omni creatura. signū est qd liber q
de sapiētia intitulatur d btiissima vgie
spāliter exponit. z que d sapiētia dicūt
qū de ipsa dicātur ecclia interpretat
ut pz in eplis q d ipsa legunt. In sapia
autē nihil est de stulticia vī ignorātia.
ergo beatissima vgo plena fuit sapiētia
Sed in fide non est plena sapiētia sz ex
parte iuxta illud. i. cor. 13. Ex parte co

gnoscamus. ergo beatissima uirgo non
habuit fidem sed plenā cognitionem.

Item Greg. Quibuslibet in hac carne
uiuentibus sed cū inestimabili uirtute
crescentibus actiue contemplationis:
potest claritas dei uideri: si tamē huic
uite funditus moriantur. Sed nulla pu
ra creatura in hac uita tam limpide
uidit claritatem dei sicut beata uirgo.
ergo eius cognitio fuit super raptum:
z fidem. Item qd cognitio beate vir
ginis fuit super fidem z excellentior
cognitionibus aliorū uidetur per bea
tum Ber. qui dicit. Quis enim excepta
fortassis illa que hec sola in se felicissi
me meruit experiri. intellectu capere.
rōne discernere possit qualiter splēdor
ille inaccessibilis uirginis sese uisceri
bus infuderit: z ut illa quod inaccessi
bile est accedere ad se ferre potuisset:
de portuncula eiusdē corporis cui se im
mediate aīa cōtēperauit relique mas
se umbraculus fecerit. Et forte propter
hoc maxime dictum est. Obumbrabit:
quia res nimirum erat in sacramento.
z qd sola per se trinitas in sola z cum
sola uirgine uoluit operari. Soli enim
datum est nosse cui soli datum est expe
riri. Dicatur ergo spiritus sanctus sup
ueniet in te: qui utiqz potētia sua fecū
dabit te: z uirtus altissimi obumbrabit
hoc est illum modum quo de spiritu sā
cto concipies: dei uirtus z dei sapiētia
xps sic in sui secretissimo consilio obū
brando cōteget: z occultabit: quātēus
qui tantū notus est patri: notus sit z tibi
Ac si angelus respōdeat uirgini. Quid
a me queris qd in te mori experieris?
Scies. scies z feliciter scies sed illo do
ctore quo z auctore. Ego autem missus
sum uirginalem conceptum nunciare
non creare. nec potest doceri nisi a do
nante. nec potest addisci nisi a suscipiē
te. Ex hac auctoritate colligitur qd bea
tissima uirgo de incarnatione z de fi
lio dei incarnato habuerit cognitionē;
e

que fuit supra fidem q. s. tantū notus
esset sibi qui notus erat p̄ri. quod non
pōt intelligi de cognitione fidei secundū
quam notus erat et multis. Ex his au-
tem concluditur q. cognitio beatissime
uirginis fuit supra fidem et super om-
nem cognitionem pure creature exi-
stentis in uia.

De spe. ca. 77.

Onsequēter queritur de spe utrū
beatissima uirgo habuerit spez. et
potest uideri q. non per eadem que de
fide posita sunt argumenta. Primo
si spes est certa expectatio future beati-
tudinis ex meritis et gratia proueniēs
et si sequitur spes ad fidem et certitu-
do spei ad fidei certitudinem. ergo si
cognitio ad cognitionem et certitu-
do ad certitudinem. ergo si cognitio
beatissime uirginis super omnem uie
cognitionem fuit et transcendens fide;
ergo certitudo spei eius est super omnē
uie certitudinem et transcendens spē.

Item certitudo spei uel est fallibilis
uel conditōnalis. Si enim incertus ē
quis de eterna beatitudine. falli potest
quia cadere potest. Si autē sperat sub
conditōne. s. si permanserit in carita-
te: tunc sua certitudo est conditōnalis.
Sed certitudo beatissime uirginis de
eterna beatitudine fuit absoluta et īfal-
libilis. ergo fuit maior omni certitudi-
ne spei. ergo non fuit per modum spei.
ergo non habuit spem. Item cui inest
vnum oppositorum alterum inesse non
potest. Sed timor separationis et spes
opponuntur. et beatissima uirgo habu-
it timorem separationis. ergo non spē.
Item inter gratiam amissibilem et glo-
riam inamissibilem medium est gratia
inamissibilis. ergo beatissima uirgo
certitudinem habuit et statum gratie
medium inter statum patrie et statum
uie. et certitudinem patrie et certitudi-
nem uie. Sed certitudo spei pertinet

simpliciter ad statum uie. ergo inferior
est illa certitudine que fuit in beatissi-
ma uirgine. et ita beata uirgo non hūit
spem sed maiorem certitudinem.

De caritate. ca. 78.

Onsequenter queritur de carita-
te utrum in beatissima uirgine
fuerit: Et uidetur q. habuerit carita-
tem excellentem omnis pure creaturę.
In luca. 7. ca. legitur q. premissa que-
stione de duobus debitoribus quorum
vnius debuit denarios. l. alius. c. et nō
habentibus illis vnde redderent dona-
uit utrisq; et querente dñō quis plus
dilexit respondetur. Estimo q. is cui
plus donauit. Ex hoc colligitur q. ille
plus tenetur diligere cui plus donat.
Sed beatissime uirgini super omnes
creaturas donatum fuit. ergo plus dili-
gere tenebatur. Sed quantum diligere
tenebatur tantum dilexit. ergo ipsum
plus q. aliqua creatura dilexit. et ita ui-
detur q. maiorem caritatem habuerit
angelis. Item gratia gratis data or-
dinatur ad gratiam gratum facientem.
Sed beatissima uirgo habuit gratiam
gratis datam super omnem creaturaz
in uia uel in p̄ia existentem in hoc q.
meruit esse beata mater dī. ergo et gra-
tiam gratum facientem habebit. grām
omnis creature excellentem. Item
caritas est de corde puro et cōscientia
bona et fide non ficta. ergo ubi maior
puritas ibi maior caritas. Sed beatissi-
ma uirgo habuit puritatem in summo
qua sub deo maior nequit intelligi. er-
go caritatem habebit in summo cui in
creaturis equalis nequeat intelligi.

Item nullas tantum tenetur iure di-
ligere sicut pater et mater. Sed inter
creaturas sola fuit beatissima uirgo
mater dei. ergo nulla creatura teneba-
tur diligere deum tantum. Sed quan-
tum tenebatur diligere tantum dilexit
ergo beatissima uirgo deum plus q. ali-

qua creatura dilexit. Item prob. 2. Ego diligentes me diligo ergo plus diligentes plus diligo. ergo quaecumque deus maxime diligit: ille deum maxime diligit. Sed deus super omnem creaturam maxime dilexit beatissimam virginem. ergo ipsa ad ipsum maiorem super omnem creaturam habuit dilectionem.

huius etiam signum est quod de ipsa cantica canticorum que amoris continent perfectionem specialiter exponuntur. et ibi amica et carissima per excellentiam nominatur. Item Gregorius. Exhibito operis est probatio dilectionis. Sed deus nunquam alicui creature tantum beneficium exhibuit in opere. ergo nullam creaturam tantum dilexit. ergo ipsa deum plus quam omnis creatura redilexit. Item licet deus det omnibus abundantem et illuminet omnem hominem non tamen omnes recipiunt equaliter nec omnes equaliter illuminantur. Cuius diversitatis duplex causa esse videtur. Una ex parte recipientis et altera ex parte dantis. Ex parte recipientis quia unus recipiens capacius est altero. et propter hoc recipit magis alterum altero. Juxta illud Mat. 25. Divisit illis bona sua unicuique secundum propriam virtutem. Capacitatem hanc autem capacitatem operatur humilitas iuxta illud Jac. 4. humilibus datur gratia. ergo ubi maior humilitas. maior capacitas. Sed in beatissima virgine inter omnes creaturas maior fuit humilitas. ergo maior capacitas ergo maxime gratiam recipere potuit. sed quantum recipere potuit tantum recepit. ergo gratiam in summo creature recepit. Item ex parte dantis est diversitas doni. quia cum datus dat secundum rationem et ratio respiciat finem. maius donum datur quod datur ad maiorem finem. ut imperator magis datur cui daret donum ad essendum se natorem. quam cui daret ad essendum simplicem servientem. Sed beatissime vir-

gini dabatur donum ad essendum matrem dei. omnibus autem alijs dabatur gratia ad essendum servum dei. Sicut ergo iproportionabiliter maius est esse matrem dei quam servum dei. ita iproportionabiliter maius est donum quod datur ad essendum matrem dei. quam ad essendum servum dei. Sed donum in quo alia omnia donantur est caritas. ergo caritas beatissime virginis est iproportionabiliter maior caritate omnis creature. Unde Augustinus in libro de natura et gratia. Inde enim scimus quod ei plus gratie sit collatum ad vincendum ex omni parte peccatum: quod concipere et parere meruerit quem constat nullum habuisse peccatum. Et iterum. Illa autem virgo singulari gratia preuentata est atque repleta: ut ipsum haberet ventris sui fructum quem ex initio habuit universitas deum. Item eadem numero est caritas quam habet beatissima virgo modo in patria: quam habuit in via in substantia. Sed quaecumque sunt eadem numero secundum substantiam eadem se per sunt per substantiam. ergo si nunc habet maiorem caritatem caritate omnis angeli. et tunc habuit. Item arguitur per effectum. Quicumque effectus sequitur aliquam formam secundum substantiam si semper manet idem effectus. non augmentatur per substantiam. ergo et caritas eadem erit secundum substantiam. Sed facere dignum vite eterna. est effectus qui sequitur formam quam est caritas secundum substantiam et ille effectus extat in via et in patria non augmentatur per substantiam. ergo et caritas eadem erit in via et in patria non augmentata per substantiam. Cum ergo beatissima virgo habuerit maiorem caritatem omni angelo in patria habuit maiorem caritatem omni angelo in via. Item sublato a beatissima virgine omnino fomite et post peccatilitate et tandem corporis animalitate habuit maiorem caritatem omni angelo in via. Sed ista ablatio non est aliqua adiectio facta caritati. quantum ad substantiam scilicet

quantum ad actus elevationem et extensionem. ergo caritas eius in substantia fuit maior in substantia caritate angelis: licet minor fuerit quantum ad actum. et hoc propter conditionem et statum subiecti in quo erat.

Item dicit Augu. q. hoc preceptum. Diliges dominum deum tuum etc. non potest impleri in via: et constat q. hoc est propter conditiones vie: que sunt: vno ad corpus corruptibile penale et animale: et visio per speculum in enigmate: et constat q. his omnibus sublatiis plene adimpletur: et ita videtur q. perfectio caritatis vie in caritate preie non fiat per aliam adiectionem quantum ad substantiam. sed per extensionem et elevationem quantum ad actum eadem substantia per manente. ergo si beatissima virgo habuit maiorem caritatem quantum ad substantiam omni angelo nunc in preia. habuit etiam in via. Juxta hoc ergo queritur utrum caritas beatissime virginis in via fuerit in statu tali q. potuerit augmentari. et videtur q. sic. Omne enim quod est citra summum. melioris conditionis est si potest augmentari in bono. Sed constat q. caritas beatissime virginis fuit citra summum et in optimo statu. ergo potuit augmentari. Item augustinus ad Jeronimum. Caritas est virtus qua id quod diligendum est diligitur. hec in alijs maior. in alijs minor. in alijs nulla est. Plenissima vero que iam non possit augeri quidam hic homo vivit. inveniatur in nemine. Quamdiu ergo hic est vivens augeri potest. Quod si concedatur. contra. Caritas beatissime virginis fuit perfectissima secundum statum vie. sed perfectius est quod est in termino quam quod est citra terminum. Sed quod augmentabile est citra terminum est. sed caritas beatissime virginis non est augmentabilis sed in summo complemento secundum statum vie.

Item sicut in corporalibus ita nec in

spiritualibus quicquam est vacuum secundum actum. Sed inter caritatem inaugmentabilem preie et caritatem augmentabilem vie medium est caritas vie inaugmentabilis. ergo cum extrema extent vel medium erit vel aliquid erit vacuum. Illud autem medium non congruit nisi beatissime virginis. que fuit in statu vie summa et propinquissima statui preie. ergo habebit caritatem vie inaugmentabilem et in summo. Item inter caritatem augmentabilem quantum ad substantiam et quantum ad actum. et caritatem in augmentabilem quantum ad substantiam et quantum ad actum mediat caritas inaugmentabilis quantum ad substantiam. augmentabilis autem quantum ad actum. Quarta enim differentia est impossibilis. scilicet q. sit augmentabilis secundum substantiam et non secundum actum. Sed medio perfectibili debet media perfectio. ergo cum beatissima virgo habuerit medium statum in via inter perfectibilia mediam habebit perfectionem. ergo habebit caritatem in augmentabilem secundum substantiam et augmentabilem secundum actum. Item omne creatum certo termino et quantitate est mensuratum. Omnia enim fecit deus. numero. potestate. et mensura ut dicitur sapientia xi. ergo nullius creati potentia erit infinita in via. ergo aliter erit in suo summo. Sed summum perfectibile perfectionis vie fuit beatissima virgo. ergo habuit caritatem vie in summo. Juxta hoc quod dicitur. Vtrum beatissima virgo habuit fructum in via per modum preie. Et videtur q. sic. Augu. d. doc. christiana. Frui est amore inherere alicui rei propter se. Sed beatissima virgo inhererat summo amore propter se. et inseparabiliter. ergo fruebatur. Item in ierusalem tunc comprehensor et tunc viatorum triplex est medium. comprehensor simpliciter et viator simpliciter simul. sicut dominus ihesus et spiritus. et comprehensor simpliciter. et viator secundum quid sicut angeli custodij et ministrij hominum deputati secundum

qd sunt viatores vsq; ad diem iudicij. Tertiu medium e viator simpliciter. et comprehensibilis et fruens fm quid. ergo cu inueniat aliquis comprehensor tm vt homines sci in patria: et aliquis viator tm vt hoies in via: et aliquis comprehensor et viator vt homo dens: et aliquis scdm quid viator et simpliciter comprehensor vt angeli: inuenietur quarta differetia vel aliquid erit vacuu; . et ita erit aliq persona viatrix simpliciter et comprehensibilis et fruens fm quid. et erit summa in statu vie et propinquissima statui patrie. hec autem est beatissima virgo ergo ipsa est viatrix simpliciter et comprehensibilis et fruens secundum quid.

Ex his autem omnibus videt q bea-
tissima virgo non habuit gratiam stu-
tium theologiarum fm modum cōem
sed perfectioni modo et excellentiori oī
mō perfectionis pure creature. Qd
si concedatur. contra. qz perfectio ad-
dita perfectioni non destruit ipam sed
auget. Item quia status vie inferior
est statui patrie. ergo summū vie infe-
rius est infimo patrie. Item dominus
in Mat. xi. Qui minor ē i reno celozū
maior ē iohanne baptista. Glosa dicit.
Dis sanctus qui est cum deo. maior ē
eo qui iam est in mundo. Item super
illud. Ecce ego mitto angelum meum
et dicit glo. Nouissimus angelus celi
maior est quouis hoie. Post hec qri-
tur de caritate beate virginis quā ha-
buit ad primum vtrum illam haberet
ad proximum i summo creature. Et vī
q non. Quia maiorem caritate; nemo
habet et. sed ipsa animam suam nō po-
suit p amicus suis. ergo non habuit ma-
iorem caritatem alijs qui animas suas
pro proximis suis posuerunt. Contra
Propter quod vnumquodq; ipsū; ma-
ius vt propter quod amam; . ipsū; ma-
gis diligimus vt dicit phs p. poste. S;
proximum amamus propter deum. er-
go qui plus amat deum. plus amat p-

ximum. Item eadem caritas est qua
diligitur deus et proximus. ergo qui ha-
bet summam caritatem ad deum. sum-
mam habet ad proximum. Sed beatis-
sima virgo summam caritatem habuit
ad deum. ergo et ad proximum.

De virtutibus cardinalib; et primo de
iusticia.

Consequenter queritur de virtutib;
cardinalibus. et primo de iusticia
in quo statu habuerit eam beatissima
virgo respectu viatorū. Iusticia. n.
et misericordia opponuntur in effecti-
bus. ergo qui habet de iusticia magis
minus habet de misericordia. et e conuer-
so. Sed beatissima virgo vtrputa mater
misericordie fuit misericordissima. ergo
minimum habuit de iusticia. Item
ysa. 32. Opus iusticie pax. et item. 26. Iu-
sticiam non fecimus in terra. ideo ceci-
derunt habitatores eius. Item in p-
uer. 13. Iustus accusator est sui. Ex istis
omnibus colligitur q actus iusticie in
via est iustificare mala: et punire: et vi-
cia castigare. que non fuerunt i beatis-
sima virgine. ergo non habuit actum
iusticie in via. Item due sunt partes
iusticie declinare a malo et facere bo-
num. sed vtrunq; istorum habuit bea-
tissima virgo super omnes puros viato-
res. ergo iusticiam habuit super viato-
res. Quod autem beatissima virgo de-
clinationem a malo habuerit excellen-
tius omnibus viatoribus. patet ex hoc
q ipsa sola viatrix fuit que nunquam
peccauit. Unde Augustinus. Excepta
igitur hac virgine de qua propter hono-
rem domini cum de peccatis agitur nū-
lam volo fieri mentionem. si omnes sā-
cti et sancte conuenirent et dicerent q
peccatu; non habemus quid responde-
mus eis nisi quod dicit Iohannes in
primo capitulo prime cano. Si dixerī-
mus q peccatum non habemus nosip-

sos seducimus et veritas in nobis non
 est. Excellet enim omnes viatores in ope
 ratione boni. In eo enim quod deus genu
 it qui omnia regeneravit tantum effec
 tum boni protulit de se quod nullius crea
 ture effectus illi in dignitate vel vti
 litate poterit coequari. Item habu
 it opera misericordie que sunt ex com
 passione. et eorum releuatione miserie que
 propter hoc dicuntur misericordie opa.
 sed eadem sunt opera iusticie ad que
 omnes tenentur ut patet in ultima dis
 cussione. Esurui et tibi sit disceptatio
 et adiudicatio damnatorum pro huius
 modi operum omissione. Illa autem opa
 etiam exercuit beatissima virgo in sum
 mo super omnes viatores. Operum enim
 misericordie alterum altero est maius
 vel quia fit ex maiori caritate vel quia
 fit magis indigenti vel magis digno vel
 quia fit cum maiori effectu impense vel
 quod fit ex magis necessario et minus sup
 fluo. hec autem omnia fuerunt in beatis
 sima virgine in summo. Caritas enim
 ex qua opera misericordie fecit. omnem
 creaturam excellit. ut infra patebit.
 Maxime indigenti exhibuit. quia nemo
 inter viatores pauperior iesu christo fuit.
 Dignissimo pauperi tribuit. quia nemo
 dignior medicus quam mendicus deus fuit.
 Magnum enim esset opus misericordie
 quod fieret pauperi laico maius quod fie
 ret pauperi clerico et maius quod fie
 ret pauperi religioso. adhuc maius quod
 fieret pauperi episcopo. sed summum quod
 fieret pape mendico. ergo impropor
 tionabiliter summum opus misericordie
 fuit quod fiebat pauperissimo deo. Ma
 ximum etiam affectum nobis misericor
 dia impendit quia nobis miseris capti
 vis et mendicis dedit filium suum deum.
 captivis in pretium. famelicis in viati
 cum. laborantibus in premium. infir
 mis in medicamentum. et cum ipso de
 dit nobis regnum celorum et omne bo
 num. Que enim proprio filio suo non ope

periret quomodo cum illo nobis omnia
 non donavit. Item beatissima virgo
 de nullo sibi superfluo. sed omnino ne
 cessario opere misericordie fecit filio suo
 pauperissimo et peregrino de propriis suis
 purissimis carnibus et sanguinibus tu
 nticam polivitam fecit. in gremio vteri
 sui hospitavit. de proprio corpore ciba
 vit et lactavit. Sic ergo patet quod bea
 tissima virgo iusticiam quo ad partes
 et effectus suos habuit in summo.

De speciebus iusticie. 20.

Est hec videndum est de specie
 bus iusticie que sunt. latría. du
 lia. obediencia. qualiter et be fuerunt
 in beata virgine. Et primo de latría.
 Est autem latría honor soli deo debi
 tus et exhibitus. Et intenditur honor
 iste per tria. Primum est dignitas per
 sone exhibentis. secundum est minus
 debitum exhibitionis. tertium est excel
 lentia impense servitutis. Dignitas
 persone exhibentis respectu omnium via
 torum in summo fuit in beata virgine.
 Ipsa enim mater dei alij omnes servit
 et improporcionabiliter maius est esse
 matrem dei quam esse servum dei. ergo im
 proporcionabiliter maior est latría ma
 tris dei quam servorum dei. Item minus
 debitum exhibitionis fuit in beatissi
 ma virgine respectu aliorum sanctorum.
 Quanto enim quis inferior tanto ma
 gis tenetur ex debito necessitatis ad
 servitium. Sed beatissima virgo fuit
 suprema et dignissima omnium sancto
 rum. ergo exhibitio eius servitutis ex
 minimo debito necessitatis. et ex maxi
 mo debito caritatis. ergo quantum ad
 hoc fuit eius latría in summo. Item
 impensa servitus latríe consistit in tri
 bus. In actu cordis qui est cognitio di
 lectio. in actu oris qui est laus et ora
 tio. In actu operis ut genuflexio. ado

ratio ymolatio et huiusmodi. Omnia
hec in beatissima uirgine in summo fu-
erunt. Virtutibus enim interioribus
omnem creaturam excellit. ut infra pa-
tebit. habent enim angeli uirtutes in-
amissibiles. sed non meritorias premij
substantialis. habent etiam homines
uirtutes meritorias. sed amissibiles.
habuit autem beatissima virgo virtu-
tes inamissibiles et meritorias cum an-
gelis et hominibus. et ita utrisque ex-
cellentius. et ita habuit excellentissi-
mam patriam in actu cordis. Item
actus patrie ab ore ut est laus et oratio
excellentissime fuit in beata uirgine
Oratio enim aliorum sanctorum non
inuitur alicui iuri ex parte sui sed ta-
tum misericordie ex parte dei. Oratio
autem beatissime uirginis inuitur gra-
tie dei et iuri naturali et iusticie euan-
gelij vel decalogi. quia filius tenetur
non tantum exaudire. sed obedire ma-
tri iuxta illud Exo. vigesimo. honora
patrem et matrem. Et apostolus ad ephes.
sexto. Filij obedite parentibus uestris:
quod et ipsa videtur innuere. in modo
orandi. non utens obsecratione simpli
ei sed insinuatione dicens. vinum non
habent etc. Dicit magister hugo de sa-
cto victore. quod nobilissima species ora-
tionis est insinuatō exemplificans in
eodem verbo scilicet vinum non hēnt
Et sic patria orationis eius fuit in sum-
mo. tum quia ibi erat nobilissim⁹ mo-
dus orandi. tum quia eius oratio habe-
bat rationē iustionis et imperij. tūz qz
erat impossibile eam non exaudiri.
Iuxta illud. 3. R. secundo. Dete mātē
mea neq; cui phas est ut auertam fa-
ciem meam. Et iterum. hester. quito.
Que est petitio tua hester? Pro qua re
postulas? Etiam si petieris dimidiū re-
gni mei obtinebis. Item actus patrie
in opere exteriori principalis est in ob-
latione et excellentior in templorum et
instrucone et cōsecratione. hec autem

eorum fuit in beatissima uirgine in sum-
mo que de corde et corpore templum san-
cto spiritui construxit. in quo filius dei
corporaliter habitauit. In quo seipsa
et in seipsa summam castitatem cordis
et corporis deo omni sacrificio accepta-
bilis obtulit. ymo ipsum filium suum
et filium dei non prout panis et vinum
in corpus ipsius transferebatur et sub
specieb⁹ alienis ymolabatur. sed sicut
in eius propria carne et sanguine scdm
corpus ferebatur sub ipso sua sp. cie
propria in qua euz genuit. spontaneo et
sensu in eius passionem pro omnibus
nobis obtulit per quam sufficientissimā
et gratissimam hostiam semel oblatam
deum toti generi humano reconciliant
qui nimum excellentissimus actus pa-
trie in opere fuit. Et sic patet quomodo
beata uirgo omnem actum patrie sicut
omnem modum habuit in summo.

De dulcia. capi. 31.

Consequenter videndum est de du-
lia. Est autem dulcia honor creatu-
re exhibitus et debitus. et hec hz duas
partes. Dulcia simpliciter que debetur
cōter creaturis. et ypdulcia que debet
excellētibus creaturis. ut beate vir-
gini et sancte cruci. habuit autem beati-
ssima uirgo ypdulie actus in summo res-
pectu aliarū creaturarum. Impropor-
tionabiliter. n. maius est adorari qm adorari
ypdulia. Sed omnes alij sancti adorant
beatam uirginem ypdulcia: ipsa autem ado-
ratur ob omnib⁹ ypdulcia. ergo ipsa oēs
excellent ypdulcia. Item actus dulie ha-
buit super omnes excellenter. act⁹. n.
dulie intenditur per eadem per que et
actus patrie intendebatur. per dignita-
tem viz persone exhibentis per minus
debitum exhibitionis. et per humilitatem
seruitutis. Per dignitatē pfone exhibi-
tis. excellit oēs. Nulla enim digna per-
sona vel creatura potuit aliā creaturā

tantū honorare quātū dignissima crea-
turarū mater dei. Itē cum ipsa sit su-
ma et dignissima creaturarū omniū quā
omnes debebāt reuerēti et honorare mi-
nime debitum fuit: ut alias creaturas
honoraret. Item seruitus humilī ma-
et indubitissima fuit quā inferiorēs se ho-
norauit: quādo prima deo p̄ incorruptō-
nē puris carionē pollutis matribus p̄-
stitutā absq; legis p̄cepto obseruauit. et
filium cū oblationib⁹ offerens sacerdoti-
bus legalibus reuerentiā exhibuit: per
quod obedientiam et humilitatē consu-
mauit. sicut scriptū ē Mat. 3. Sine mo-
do sic decet nos tē. glo. p̄fectam humi-
litem. Et distinguit ibi triplicem hūi-
litem et obedientiam. Prima que exhi-
betur superiori. Secūda que patri. Ter-
tia que inferiori: que vocat̄ omnis iusti-
cia. i. p̄fecta iusticia: quam beatissima. viz
go exhibuit in sumo. quando deo propi-
quissima et dignissima fuit: inferiorib⁹
et sibi subiectis iure ipsa supra legem
posita sedq; legem legi et ministris legis
obediuit in quo se in sumo inclinauit et
humiliauit. Summū enim citra deum
insursus est summa incorruptio. Iuxta il-
lud Sapi. 6. Incorruptio facit eē pri-
mam deo. Summe autē distans ab i-
corruptione deorsum est corruptio. Post
corruptionē sequitur pena posita p̄ cor-
ruptionē. ut ē mulierū corruptarū puri-
ficatio. Summa ergo inclinatio humilita-
tis fuit. quādo se excellentissima in in-
corruptione vgo sub onus corruptioni
impositum spontaneē inclinauit. Et sic
patet quōd in beata virgine et latia et du-
lia et obediētia et hūilitas fuit in sumo.

De penitentiā. ca. 32.

Si adhuc alia virtutis species q̄
ad iustitiā potest reduci. s. penitē-
tia que q̄ sit virtus patet p̄ glossā super
illud Mat. 3. Penitentiā agite. Prima
virtus est per penitentiā veterem hoīes
perimere. Et itē. Virtus penitētie timo-

re concipitur. Quō autē penitētia sit spēs
iusticie p̄: qz oēs tenent veterem hōi-
nē perimere. et oēs peccatores penitere

Quō autē actus penitētie fuerit excel-
lentius oibus viatorib⁹ in beata virgi-
ne. p̄: ex hoc q̄ in oibus actibus alijs
penitētie regitur peccatū esse vel fuis-
se. In beatissima autē virgine fuit act⁹
penitētie sine presentia v̄ p̄cessionē cul-
pe. Item cū nulla virtus quantū ad
habitū cesserit i p̄ria: habitus penitētie
erit in p̄ria. sed habit⁹ patrie perfectio-
res habēt actus q̄ habit⁹ vie. ergo pe-
nitētia erit in p̄ria et habebit p̄fectionē
actum q̄ habeat in via. Ille atē ē bestia
tio peccati siue nolle peccare. ergo cū
beatissima virgo habeat actū peniten-
tie. non s̄m actum vie habebit ipm s̄
actū p̄rie. ergo hūit actum penitētie ex-
cellentius alijs creaturis vie.

De prudentia. ca. 33.

Consequenter q̄rit de prudentia et
p̄rio vtrū fuerit in brā virgine. s̄:
q̄ est in alijs viatorib⁹. Et videt̄ q̄ nō
Dicit enī Augustin⁹. Prudentia ē amor:
ea qbus adiunat̄ ab alijs quib⁹ impedi-
tur sagaciter eligens. Itē Aug⁹. Pru-
dentia est in precauēdis insidijs. S̄: bea-
tissima vgo nō impediēbat̄ ab aliquo:
nec indigebat cautela cōtra insidias qz
decipi nō poterat. ergo nō habuit actū
prudentie. hoc quoq; modo sic habent
eā p̄muniter viatores. ergo ipsa nō ha-
buit actū prudentie p̄ modū vie. ergo
p̄ modū p̄rie. Item prudentia respicit
cognitionem eorū que pertinet ad actio-
nem s̄m q̄ est virtus cardinalis. Agēda
autē sūt exteriora et corporalia et quedā
interiora et spūalia et cōtingit aliquē ef-
se excreitatū in tēporalibus et inextris
i spūalibus. aliquē ecōuerso. Prima p̄-
fectio ptinet ad actionē. Scōda ad cōtē-
plationē circa vtrāq; cōtingit errorem
eē i viatorib⁹ cōmuniter. Sed i beati-
ma virgine fuit p̄fectio vtriusq; sine er-

ror vlt' possibilitate erradi. ergo huius ac-
tu; prudentie excellens omni viatore.

De fortitudine. ca. 84.

Onsequenter dicitur de fortitudine
fm que statu fuerit i bñssima vgi-
ne. Et p ordinē dñi de spibus siue pti-
bus ipsius. Et primo de magnanimitate
q sic describitur.

De magnanimitate. ca. 85.

Agnanimitas ē rationalis aggressio
terribiliū. Qd hec in summo fue-
rit in bñssima vGINE sic videt. Terribi-
lissimū i hac vita ē dolor mortis z quā-
to natura nobilior tāto mors dolorosi-
or z terribilior. Sed spūs impropor-
tionabiliter melior ē corpore. ergo marti-
riū spūale improporcionabiliter est ma-
ius marturio corporali. sicut pz de mar-
turio z aureolis. ergo aggressio terribi-
lium improporcionabiliter maior fuit i
beata virgine. qm in alijs.

De magnificentia. ca. 86.

Secunda est magnificentia q sic de-
scribitur. Magnificentia est rerū be-
ne gestarū felix cōsumatio. Cōsumatio
rerū bene gestarū p beatā virgine excel-
lit improporcionabiliter oīs pure crea-
ture cōsumationē. ergo i actu magnifi-
centie excellit omnem viatorem.

De fiducia. ca. 87.

Teria spēs est fiducia q sic describi-
tur. Fiducia ē certa spes pducēdi
ad finem rē q cepta est. Sed certitudo
spei bñssime vginis fuit absoluta z ines-
cabilis. oīum aut aliorū viatorū fiducia
pditionalis est ul' fallibilis. s; ifallibile
excellit fallibile iporcionabiliter in
quātū tale. ergo sic fiducia bñssime v-
ginis excellit fiduciā oīum viatorum.

De securitate. ca. 88.

Quarta est securitas q sic describi-
tur. Securitas est hñus fm que;

supuenientes incōmoditates nō formi-
dant. quin q inceptū est ad finē pducatur.
Securitas bñe vginis fuit sine tō-
re separatōis. ergo ci' securitas excel-
lit securitatem omnis viatoris.

De patientia. ca. 89.

Quinta est patientia q sic describitur.
Patientia est bon' hñus aīe oēs ad
uersitates equamiter portās. Patientia
bñssime vginis fuit inuincibilis z ab
omni malo culpe ipassibil'. oīuz; at alio-
rū patientia fuit vincibilis z a malo cul-
pe passibil'. ergo ipsi' patientia fuit oīuz;
alioz patia maior iporcionabiliter.

De constantia. ca. 90.

Extā ē constantia q sic describitur.
Constantia est stabilitas i pposito
nō vacillās. Stabilitas bñe vginis fuit
oīo imobilis: sed oīum alioz mobilis.
ergo eius constantia aliorū constan-
tie est improporcionabilis.

De perseverantia. ca. 91.

Ost hec qrit de pseuerantia. q du-
plex dicit. vnomō ppositū pseue-
rādi vsq; i finē. aliomō act' pseueran-
di. volūtas bñe vginis ad pseuerādū fu-
it inflexibil' z act' incessabilis s; oīuz; alio-
rū volūtas flexibil' z act' cessabil'. er-
go hui' pseuerantia alioz pseuerantie ē
improporcionabilis.

De temperantia. ca. 92.

Onsequenter dicitur de temperantia q
sic describitur fm phos. Temperantia
est ptra illicitos aīni impetus firma z
discreta dñatio. Itē Mar. 2. Erāt q
māducauerāt qsi qtuor milia hoīum.
Blo. Temperantia est refrenatio cupidita-
tis ab his q tpaliter delectāt: pz q in
his diffinitōib' diffinit' temperantia fm
actū vie z nō pñe: z q fm istos actus
nō fuit tpantia i bñssima vGINE. ergo nō
hñit tpantia p modū vie s; p modū pñe.

Itē Augu. Temperantia est amor cor-
rupti in deo et integer. Sed tamen amor qui
incorruptio et qui integritas sunt inpropor-
tionabiliter excellentius in beata virgine quam
in aliquo viatore. ergo habuit temperantiam
inproporcionabiliter super omnes viatores.

**De speciebus temperantie. primo de casti-
tate. ca. 93.**

Equitur de speciebus temperantie que sunt ca-
stas. modestia. et sobrietas. et pri-
mo de castitate. Quod autem beatissima vir-
go omnem creaturam excellat castitate sic
probat. In omnibus viatoribus puris ho-
minibus castitas est cum pugna contra fomi-
tem: et cum casu. admodum in primo motu
venialis: et cum possibilitate cadendi. etiam
in mortale. exceptis in utero sanctificatis et
apostolis spiritu sancto repletis. In beatissima autem
virgine fuit castitas sine pugna fomitif
sine casu mortali sine possibilitate cade-
di et casu veniali. ergo eius castitas om-
ni homini fuit inproporcionabiliter. Item castitas
beatissime virginis castitate angelorum quin-
que gradibus excellit. Est enim multiplicior
nobilior. utilior. gloriosior. laudabilior.
Multiplicior. Angeli enim habent castita-
tem tantum in spiritu. hec autem in carne. et spiritu.

Item est nobilior. quia illa naturalis ista
gratuita. Item utilior. Illa enim est natu-
ral ista meritoria. Item gloriosior. hec
enim est cum victoria illa sine victoria.

Item laudabilior. hec enim est voluntaria
illa necessaria. propter ergo quod beatissima virgo
omnem creaturam excellit in castitate.

De sobrietate. ca. 94.

Equitur de sobrietate que duplex dici-
tur. Est enim sobrietas temperantie
species. Est etiam sobrietas que est abstenen-
tia et per satisfactionis penitentiae et species ius-
ticie. Prima sobrietas est cum pugna in
omni viatore. et cum errore cum possibilitate
cadendi in primo motu gula. Sed in
beatissima virgine fuit sine pugna sine er-
rore sine possibilitate cadendi etiam in pri-

mo motu gula. ergo excellentius fuit in
ea sobrietas quam in aliquo alio viatore.

Item alia abstinentia est que fit de tribus
causis. pro debito satisfactionis. pro pec-
cato preterito. pro cautela evasionis. pro fu-
turo peccato. pro deletionem pene debi-
te in presenti. Sed in beata virgine non
fuit abstinentia pro debito satisfactionis.
nec pro peccato preterito sed pro merito su-
pererogationis. nec pro cautela puisionis
sed pro exemplo edificationis: nec pro dele-
tione pene sed pro merito gratie. ergo eius
abstinentia fuit nobilior quam alicuius viato-
ris.

De modestia. ca. 95.

Equitur de modestia que con-
sistit in duobus: in dictis et in fa-
ctis. Utrique habebat beata virgo in su-
mo. In dictis. quia nemo unquam lingua
domare potuit: ut dicitur Iacobi 3. hoc in-
telligitur communiter de viatoribus. Sed
beatissima virgo lingua in summo domavit
quia nunquam in lingua lapsa fuit. ergo
modestia beatissime virginis in dictis
omnem creaturam excellit. Item in
factis ecclesiastici 7. Non est iustus qui non
peccet per 24. Septies in die cadit ius-
tus. hoc intelligitur communiter de viato-
ribus et de casu veniali. Sed beatissima
virgo nunquam peccavit et nunquam cecidit.
ergo in modestia facti omnem creatu-
ram excellit.

De modestia in cultu vestitus. ca. 96.

Equitur de modestia in cultu ve-
stitum. Quod autem modus in cultu
vestitus pertineat ad modum suam pro-
batur per illud. 1. ad Thimotheum 2. Similiter
autem et mulieres in habitu ornato cum
verecundia et modestia ornantes se non
in tortis crinibus ut auro vel margaritis
aut veste pretiosa. Sed quod decet
mulieres promittentes pietatem per
omnia bona opera. Item per illud. 1. pe-
3. Quarum non sit exterius capilla-
tura aut circumdatio auri aut indumē-

ti vestimentorum; cultus glo. Sicut cri-
 spatius habitus. Hieronimus. Mulie-
 res serico et purpura indute xpm idue-
 re non possunt: auro margaritis et mo-
 nibus adornate ornamenta cordis p-
 diderunt. Item luc. is. homo quidam
 erat dives etc. glo. Si in cultu pretiosa-
 rum vestium culpa non esset. sermo do-
 mini non tam vigilanter exprimeret:
 quod dives purpura et bisso indutus apud
 inferos irremediabiliter torqueretur.
 Ex his auctoritatibus inuit quod adhibe-
 dus est modus in habitu et cultu vesti-
 um. Queritur ergo qualiter ista mo-
 destia vestium in beatissima virgine
 fuerit. utrum descendendo ad despe-
 ctissimum habitum vel considerando
 mediocritatem. Quod primo modo vide-
 tur. Jeronimus. Linis et cilicium sunt
 arma penitentium. Item Crisostomus
 de tunica incosutis opatur quod dicitur
 incosutis: sicut mulier dicitur defor-
 mis quod sit non sine forma: sed quod habe-
 at malam formam. ita incosutis non quod
 fuerit sine futura: sed quod habuerit ru-
 des et ineptas futuras: et desuper con-
 texta per totum. id est. appetitata. Si ergo
 vestitus domini a deo fuit despectus et
 vilis et asperrimus: etiam in matre qui
 in omnibus eius imitatrix fuit debuit
 esse habitus despectissimus. Item se-
 cundum philosophum diuersum est iudicium de
 habitu vulgi et sapientum. Interroga-
 tus enim quis de vulgo quis sit habi-
 tus congruus respondebit. Decorus.
 qui decor attestatur honestati. Si in-
 terrogemus unum de sapientibus et
 de horum famosissimis virum scilicet
 Johannem Baptistam. respondebit. De
 pilis camelorum. ergo si secundum iu-
 dicium sapientum eligitur vilitas in
 cultu. ergo cum beatissima virgo fue-
 rit prudentissima ipsa elegit vilitatem
 in vestitu. Quod autem mediocritatem
 videtur per beatum Jeronimum: qui di-
 cit ornatus vestium ut sordes pari mo-

do fugiendi sunt. Item nihil tantum
 placet deo quantum zelus animarum
 ad hunc autem ordinatur conformitas.
 iuxta illud. Omnibus omnia factus sum
 ut omnes lucrificarem. i. cor. 9. Con-
 formitas autem est in mediocritate. er-
 go cum beatissima virgo fuerit maxi-
 ma zelatrix animarum que omnes ma-
 xime lucrificare voluit: ipsa omnibus
 hominibus se maxime comparauit. er-
 go mediocritatem habuit in cultu.

Item virtus in mediocritate consti-
 tit. ergo cum beatissima virgo omni-
 bus exemplum virtutum extiterit: etiam
 in mediocritate habitus exemplum
 dedit. Solutio. Ad predictorum om-
 nium euentia et ad obiectorum pleniorum
 solutionem et ad ipsius solutionis intelle-
 ctum et intelligentiam faciliorem hic
 quedam sunt prenotanda. Scribitur in
 euangelio Mar. ultimo. Predicate eu-
 gelium omni creature glo. humano
 generi quod habet aliquid commune
 cum omni creatura. esse cum lapidibus
 sentire cum brutis. intelligere cum an-
 gelis. hec autem; communitas est causa
 et aptitudo quedam naturalis in viribus
 apprehensivis anime humane ad apprehen-
 dendum vniuersaliter species om-
 nium creaturarum cognoscibilem. Et
 similiter est causa ex parte rerum cog-
 noscibilem a cognoscente: cum ad spectus
 obiectas conuertuntur apprehensio-
 ne per similitudinem et per quoddam
 desiderium: quod iterum est naturale.
 Ipsa autem ratio in homine cum su-
 periori habet actionem omnium inferiorum
 virium. Unde philosophus. Quicquid potest
 virtus inferior potest et superior. Cui
 consonat dyonysius de celesti ierarchia
 Ordines excellentes habent inferiorum
 dispositionum virtutes et non e converso.
 Et ideo omnium sensibilium creatura-
 rum et intelligibilium est ratio natura-
 liter cognoscitiva ratione communis nature:
 et ipsa cum sit collatiua nature cognoscit

creaturas esse signum aliquod vel vestigium sicut artificiatum artificis. ex quo ratio naturaliter est cognoscitiva creatoris cuius creature sunt vestigia et signum. Et sic patet quod ratio humana habet in sua natura quod sit cognoscitiva sensibilium creaturarum et intelligibilium et creatoris earum et quod habet desiderium ductivum ad cognoscendum hec. Et potest dici ductus naturalis rationis. quo ex solis bonis naturalibus ducitur tanquam ex primis motibus ex parte ipsius. Similiter ex parte affectus sunt quedam aptitudines naturales ad bonum. quas quidam philosophi appellabant seminaria virtutum quibus moveatur anima rationalis ad bonum naturaliter. Ipsa vero anima rationalis sic existens est receptiva habitus multiplicis scilicet artium et scientiarum ex parte virtutis apprehensivae. Sed huiusmodi habitus non ducunt rationem extra metas vel terminos ei debitos secundum aptitudinem naturalem. sed sunt facilitates et directores quedam ad cognoscendum ea ad que naturaliter se habent. Et hi sunt habitus acquisiti per ingenium sive dati vel usus. Ex parte vero virtutis motive est receptiva habitus consuetudinalis: quo non erigitur affectus supra ductum nature vel supra quam naturalis ratio dicat. Affectus vero sic se habentem cognoverunt philosophi quidam non sufficere ad beatitudinem. Unde Iulius. Sepe diximus et sepe dicendum est. naturaliter audissimum sive appetentissimum. quia honesta sunt nobis innata virtutum seminaria. ita ut si pareremur et anhelare liceret ad beatitudinem. cum diuino munere natura nos ipsos perduceret. Sed igniculos natura nobis inditos sepe retundimus. Ecce quod erigitur diuinum munus. Est ergo preter huiusmodi habitus anima rationalis susceptiva ignis fidei. que est domus flumen a deo modo nobiliori et utiliori quam sit modus secundum quem fluunt nature et

bona naturalia. huiusmodi autem gratia ducitur anima rationalis ad cognitionem talium ad que non poterat ratio ductu suo naturali adiuta arte. vel scientia vel habitu consuetudinali. Cognita autem huiusmodi sunt deus trinus et unus et verbum caro factum est et huiusmodi. ad que non sufficiunt bona naturalia sine fide. quia ad hoc est parua natura et statura pusilla. que signatur in luca xix. De zacheo. Qui cum non posset videre iesum ascendit in arborem syco. etc. glo. Deuotionem fidei ad videndum saluatorem quod natura minus habet supplet ascensus arboris. et sic patet quod fides sursum trahit ultra ductum rationis. Et iste duplex ductus signatur in luca. xv. De filio prodigo qui dicit patri. da mihi portionem substantie que me contingit. Iste voluit id ad quod seipso contingere potuit. hoc enim fuit contingere seipsum. Unde glo. Iste sua potestate voluit uti. ut nullo formidante. vel nullo regnante. vel regente viuat. et diuisit illis bona sua. glosa. fidelibus sue gratie portionem quam desiderant impartiendo infidelibus solum naturalis ingenij beneficium concedendo. Et sic patet qualiter anima rationalis auxilio gratie super suum posse naturale eleuatur in cognitionem diuinorum videlicet ad primam veritatem et ad summam. Et notandum quod in huiusmodi eleuatione anima non tantum naturalem terminum super regreditur. sed super se eleuatur. et sue perfectioni appropinquat meliorando: et renouatur. et hoc secundum potentias ipsius rationalis ut rationalis est: sive sint apprehensivae sive motive ut rationalis transcendibilis et rationalis concupiscibilis. In rationalibus enim. et apprehensivis. et motivis est ymago dei: et in his est renouatio per iesum christum. Apprehensivae enim rationales habent dilectionem suam in hominem et in deo. in homine. scilicet christo secundum utrumque aequum naturam.

Sed nota q̄ veritas duobus modis
se h̄z ad speculationem siue cognitiōez
Aut sc̄z vt sui p̄sentia remoueat igno
rantia. ⁊ hoc modo se habet oīs v̄itas
ad intellectū speculatiū dū app̄ehen
ditur ab illo. ⁊ tūc delectatur rō vel in
tellectus. Sic dilectionē cōuenit eē in
sciendo. Aut ut ipsius p̄ntia nō tantūz
remouetur ignorātia: sed etiā nobili
tetur ⁊ melioretur: potētia p̄ntia ipsius
veritatis vt clare videat. ⁊ aperte. sine
enigmate eo q̄ fm se meliorari nō pos
sit. huiusmodi vero ē diuina veritas.
cuius p̄ntia rō se sentit perfici ⁊ melio
rari ex quo h̄z dilectionem talem ⁊ tan
tam qualem ⁊ quantāz h̄ere nō poss̄z
ex p̄ntia ⁊ in p̄ntia alterius veritatis.
Similr autem humana natura in x̄po
ex vnione ad diuinam h̄z sūmum suūz
vt sc̄z: tū sit meliorata quantum potest
⁊ in tū etiam vt per hōiem illum ducā
tur ad visionem diuinitatis alij hōies.
Unde ⁊ veritas talis app̄ehēsa a vir
tute cognitiua nō tantū remouet igno
rantiam nō prius app̄ehensui: s̄ ē
videt ⁊ sentit vt sit meliorata ⁊ etiāz p̄
illum q̄s ē eiusdē nature ducit ad visio
nē deitatis. ⁊ hoc ē q̄s dicit. 1. Cor. 13.
Cum tradiderit regnum deo ⁊ p̄ri tē.
glo. Cum perduxerit credētes ad contē
plationē dei patris. vbi ē finis oīum ⁊
reges sempiterna ⁊ gaudiūz. Sic ergo
p̄z q̄ aīa rōnalis s̄z illas vires gaudet
de visione deitatis tanq̄ de visione sū
mi boni perficientis ipsam: ⁊ de visiōe
dei hōis. i. x̄pi tanq̄ de visione optimi
⁊ perfectissimi sue nature. cuius īfuen
tia sic se videt meliorari ⁊ nobilitari:
vt videat deum. ⁊ visio ista est eterna
vita. Joh. xvij. In qua summa veritas
⁊ summa bōitas. ⁊ sic reficiet rōabile
vīui q̄ ex toto eam decorabit ⁊ alliciet
vt nihil aliud querat videre ⁊ habere
nisi ipsum aut propter ipsum: ⁊ ideo erit
ibi continuatio visionis. Item sum
mū delectabile concupiscibile sic sua

suauitate perfundet vt nihil aliū amet
aut querat nisi ipsum. aut propter ipsum.
⁊ ideo non erit fastidium. Item sum
me arduum summa sui imobilitate ira
scibile roborabit. ⁊ securabit. ut nihil
tenere aut tractare queat nisi ipsum: aut
propter ipsum: ⁊ ideo ibi non est fatiga
tio. Unde Augustin⁹. 22. de ciuitate di.
Ego ero quecūqz ab omnib⁹ honeste
desiderantur. Et infra. Ipse erit finis
omniū desideriorū nostrorū qui sine finē
uidebitur sine fastidio amabitur. ⁊ sine
fatigatione laudabitur. Ut aut ad hoc
perueniat aīa rōnalis oportet q̄ h̄itib⁹
inter medijs eleuetur. in qua eleuatōe
sunt gradus ⁊ ordo. Quos vt plene co
gnoscas. nota q̄ est verum bonum per
fectū delectabile remotū imp̄fectionis
⁊ idigentie. ⁊ hoc s̄z ordinē cāe ad cau
satum. Item est in causato imperfec
tio ⁊ hoc respectu sue cause ⁊ indigen
tia. scilicet regressibilitas in nihilum.
nisi cōtinuet suum esse per suā causāz
⁊ hec omnino possunt cognosci. ⁊ p̄t
gentilis hec contingere ⁊ cogitare in
aliqua uisione prime veritatis. Dicit
ergo Augustin⁹ lib. de trinitate 4. Nō
nulli sapientes mundi potuerūt aciem
mentis ultra omnem creaturam trans
ferre. ⁊ lucem incommutabilis verita
tis cōtūlacūqz ex parte contingere. hoc
autēz uidentes ⁊ cognoscentes possunt
habere dilectionem. ⁊ sicut est delecta
tio in sciētia q̄ illa veritas eis apparet
sicut lucens. sic eam amant. ⁊ non ap
paret eis sicut purgans. Augustinus 3.
ciuito confes. Cur veritas parit odium.
nisi quia sic amatur veritas. ut quicū
qz illud amant illud uolunt esse verita
tem quia falli nolunt. hi amant uerī
tatem lucētem ⁊ non redarguentem.
Ecce q̄ illa veritas multis modis po
test apparere. Et cum apparet eis sicut
lucens. possunt cogitare q̄ per eam p̄
ficiuntur imperfectiones naturales in
cāto. ⁊ remouentur indigentie. ⁊ amāt

illam primam veritatem qui sic cogno-
scunt eam. Et amor est naturalis incli-
natio affectus ad illam veritatem; sic co-
gnitam. sed amare non potest plus ho-
mo q̄ se extendit naturalis cognitio.
Et non potest sic operari nisi attingat
illam. Cuius due sunt cause vna insuf-
ficientia nature institute. alia imper-
fectio que prouenit ex destitutione na-
ture. scilicet miseria penalis ex culpa
originali. quo ad reatum. hunc autem
defectum vel imperfectionem si cogno-
uerunt philosophi ignorantes hominē
fuisse in duplici statu. et propter hoc mi-
serias veras esse que contracte sunt.
nec illa veritate sic lucente cognoscūt
Sed si viderent illam vt redarguentē
tunc cognoscerent illam penalem tatem
esse per causas a suo creatore. Appa-
reret autem eis illa veritas. si vellent
credere. Ex his patet q̄ gentilis non ē
in via. Nutritur enim in se et ex hoc non
habet spem neq; formatam. nec infor-
mem. Si autem spes dicitur que non
est veritas sed confidentia ex conside-
ratione libertatis diuine non dico nisi
cōdē. Sic potest infidelis habere spem
idest confidentiam. Et hec cōfidentia
facit naturam niti q̄tum potest esse se-
cundum se. sed totum parum prodest.

De fideli autem aliter. Est autē status
naturalis respectu fidelium. Et sciēdū
q̄ gratia sacramentalis i qua sunt oēs
virtutes naturalr. cum suscipit vt hu-
iusmodi ē introducens in uitam. quia
hec remouet impedimentum pueniēs
ex destitutione nature et iunat ipsam et
roborat et eleuat et perducit. hoc autez
sufficit vt consecratus hac gratia collo-
cetur in patria. si decedat ante tēpus
liberi arbitrii determinatum ad opan-
dum. et hic est status vnus vie. In ad-
tis vero aliter. Gratia enim sacramēta-
lis semper stat: cu; gratia virtutis. vlt-
que est virtus. que est ad operandum
propter deum. qua gratia si non opere-

tur cum debet operari homo. nō hētur
nisi signum vie et memoriale aliq̄d et d̄
formatur virtutes in ea. et habet spem
et fidem informem. quia si non operat-
ur cum debet operari. et non impedit aliū
de vel simpliciter vel ad tempus. tunc
peccat mortaliter. vel ex omissione vel
ex negligentia vel ex alio modo. et sic ē
extra viam. quia cum signum vel memo-
riale vie h; h; ad hoc aliquam spem.
sed per illam nullum habet gaudium.
quia est valde remota a fide. quia illa
non est ad obtinēdum aliquem termi-
num. sed illa spes est idem q̄ non diffi-
dentia de dei misericordia. hoc autē nō
potest habere gentilis. Vel illa spes est
respectu misericordie vt iteruz reuoce-
tur. quod iterum non potest hēre g. tūc
Si autem operatur et est in peccato mō-
tali in idem redit. cum hoc qui nō opat-
ur. Sed si in veniali. non tam hoc ē extra
viam. sed plus moratur i via. et a recta
eadē in non rectā. sicut inter duos ter-
minos et eodē potest esse linea recta
et curua. et dyametria et costa. s; dyame-
tra est breuior. Unde rectum diffinitur
inter terminos spatium breuissimum.

Si autem sine peccato est tūc habet
spem formatā: ex qua oritur gaudium.
licet non oīno plenus. quia adhuc non
nisi spe habetur premium: quātū est d̄
ipsis virtutibus fide spe et caritate. Si
autē superadita fuerint dona vt ap̄loz
sit gratia. iam hētur pignus aliq̄d. fm
q̄ dicit Ap̄ls. 2. Cor. i. Dedit pign⁹ spūs
in cordibus nostris glo. i. dona q̄ sunt
spūs pignus. i. s. quod ē in nobis. Et ta-
lis sic se habens iam plus h; q̄ spem.
quia iam habet quandā similitudinē
eius per gratiam facientem deiformē.
Et de tali dicitur in sentētijs. q̄ talem
rem aliquatenus non solum iam spe.
sed in re. Potest tamen in via adhuc
plus habere a quibusdam. qui ita; hēnt
non tantūmodo pignus. sed etiā arraz.
sed in q̄ arrā est pars premij. S; illi et

si sint in uia non tamen hec habet secū-
dum statum vie. sed ut sunt p̄ter sta-
tum vie. Augustinus. xij. super Gene.
ad litteram. Nemo deum uidit uiuens
uita ista nisi ab hac uita aliquo mō mo-
riatur siue oīno exiens a corpore. siue
ita auctus et aliēatus sensibus: ut me-
ritone sciat utrum in corpore uel extra
corpus sit ut dicit Apostolus. 2. Cor. 12.
hanc enim uisionē mens ab omni cor-
pore et ab omni labe mundata et a simi-
litudine corporis alienata et abrupta
corpore habere potest. Collige ergo
ex predictis et nota q̄ tripliciter possūt
distingui gradus quibus ascenditur ad
deum. Primo secundum ordinem ac-
tuum naturalium in se sicut docet Au-
gustinus in libro de quantitate anime.
Ponens primum gradum inter actus
anime uergetationem. que est cōmanis
cum arbutis. Primus gradus uidēdi
deum. Secūdo sensus qui est in nobis cō-
munis cum brutis. In tertio memoriā
intelligibilem que est communis doctis
et indoctis bonis et malis. Quartus gra-
dus est eleuare se supra se et mundare
oculum anime ab omni terrenitate.
Quintus est ipsam custodire atque fir-
mare sanitatem. Sextus est serenum et
rectum aspectum in id quod uidendum
est dirigere. Septimus gradus est non
tam gradus sed mansio et uisio ipsa ue-
ritatis. Item eosdem gradus aliter
nominat dicens sic. Ascendentibus igitur
sursum uersus. primus actus docē-
di causa dicitur animatio. secundus sen-
sus. tertius ars. quartus uirtus. quintus
tranquillitas. sextus ingressio. septimus
contemplatio. Possent et hoc modo ap-
pellari. De corpore per corpus circa cō-
pus ad seipsam. in seipsa. ad deum
ap̄ deum. Possunt et sic. Pulchriore
de alio. pulchriore per. aliud pulchre
circa aliud. pulchre ad pulchrum. pul-
chre in pulchro. pulchre ad pulchri-
tudinem. Sed ista ut uidentia sunt ut

re paucorum est. nec ad hoc quisquā
nisi uera religione sit idoneus.
Est enim religio uera qua se vnūt deo
anima. Unde se peccato uelut abru-
perat reconciliatione religat. Item
distinguntur isti gradus secundū sta-
tum personarum respectu obiectorum.
ut primus gradus sit uisio in sensu secū-
dum ymaginationem. et hic utitur mū-
do tanq̄ speculo. Secūdo gradus in yma-
ginatione secundū ymaginationem. hic
non mundo sed mundi ymagine utit̄ ut
speculo. Tertius gradus est uisio in yma-
gine secundū rationē quādo ratio yma-
ginis queritur. et cum admiratione ūe-
nitur. Quartus in ratioe secundū yma-
ginationem. quādo per uisibilem simi-
litudines in inuisibilia ratio subleuat.
Quintus in ratioe secundū rationem. q̄
ex quibusdam cognitis ad aliqua ūeo-
gnita ratio ratiocinando progreditur.
Sextus supra rationem nō p̄ter ratioe
quando per mentis subleuationem cer-
nit quod nature metas transcendit. et
ei quod per aciem intelligentie cernitur
natura rerū acquiescit. Septimus supra
rationem. et hoc est speculo fidei. que est
substantia rerū sperandarū argumen-
tū non apparētū. ad hebr. xi. Octauus
est extasis siue raptus in qua rachei. i.
ratio moritur. et Beniamin idest perfe-
ctio contemplationis generatur. Dēs
hi gradus distinguuntur secundū ordi-
nem potentiarū et actū respectu obie-
ctorum. Secundo modo sunt gradus
in huiusmodi eleuatione anime ad de-
um sed in maiorem habitū gratuito-
rum perfectionem animam super posse
nature magis et magis eleuantium et
deo propinquius conuergentium. In-
ter quos primo gradu eleuant gratie sa-
cramentales. impedimenta culpe et pe-
ne remouentes. et fontem diminuen-
tes. que animam trahunt deorsum.
Secundo gradu sūt uirtutes aliam in
esse gratuitas perficientes. post et per

operationē in finē dirigētes. Tercio gra-
du sunt dona aīaz ad excellentiores ac-
tus gratiosos perficiētes et magis enī
fini cōiūgētes. In quarto sunt fructus
aīam scdm possibilitatē vie deo cōiū-
ctam delectātes et reficientes. cūz his
quattuor gradibus a latere currūt bea-
titudines circa subiectum in quo sunt
predicti habitus statum pfectionis s;3
modum vie cōplētes. Tercio mō ē
ordo in predicta eleuatōe aīe ad deū
fm diuersitatem status subiecti quod
eleuatur. et diuersitatem medij p quod
eleuatur. Diuersitas status subiecti
quadruplex est. Eorū enī qui eleuantur
ad vidēdū. Alij sunt in statu vie. Alij
preter statum vie. Alij super statum vie
et iuxta statum patrie. Alij in statu pa-
trie. Illi qui eleuātur per modum vie:
vident per speculum in enigmate. et fa-
ciunt qnq; gradus. Primus gradus est
videre per vestigium in creaturis. Se-
cundo per imaginē in aīa. Tertius fide
informi. Quartus fide formata. Quintus
cōtēplantiū. Illi qui vident pter sta-
tum vie vident p speculū in lumie. et fa-
ciunt quattuor gradus. Primus ē vi-
sio pphetay. Secundus moysi facie ad
faciem: de quo dī ero. 33. q loquebatur
ei deus. nō sicut in pphetis sed ore ad
os. sicut loquebat amicus amico. Ter-
tius est visio Iohānis in pectore dñi. d
quo Augustinus. Trāscendit oēs nebu-
lam qua oīs terra tegitur et peruenit ad
lympidum celum. s. deitatis claritate;
Item Augustinus. Deitatis potētia lym-
pidus cōtēplans ceteris: cū dñō ad ce-
lum volans. celestis sapiētie haustum
de dominici pectoris fonte lympidi ce-
teris potant: qd itelligit respectu alio-
rum euāgelistarum. Quartus gradus
ē visio aīe Ade in statu innocētie. que
fuit intellectus exñs sine omni enigma-
te non tñ culpe. sed et pene et potētiam
anime exñtis i corpore quodā mō et suū
omni fomite et ita nature nō deteriora-

te per peccatū. et ideo est vltima i gñre
illo. Illi qui vident supra modum vie
sine speculo in lumine: et faciunt tres
gradus. In primo gradu ē cognitō ade
in sopore. de quo super illud Gen. 2. Im-
misit dñs soporem in Adam. glo. hec ta-
sis illa ad hoc immissa est. vt mēs ade
intrans sanctuariū dei nouissima intel-
ligeret. particeps angelice curie. Secū-
dus gradus ē raptus. sicut vidit paulus
et Iohānes in apocalipsi. De visioe pau-
li dī in glo. 2. Cor. 12. q apostolus vidit
deum in illa vita qua vidēdus ē eter-
nū. Et item q vidit sicut illi. De tertia
ierarchia. i. sine medio. De visioe iohā-
nis dī in prologo super Apocal. Intel-
lectualis visio est qñ spū scō intimante
aliquis cōcipit aliquod mysticum. sicut
iohānes in hoc libro fecit. Itaq; nō reali-
ter ista vidit. s; diuino sufflamine inspi-
rante. cōueniētia. n. signa passionum
designātur et intellectui suo cōfigurāt
et ita vis onē iohannis et pauli ponimus
in eodem gradu. Tertius gradus est co-
gnitio beate virginis i via que oēs pre-
dictas cognitiones tribus gradibus su-
pergreditur. Primā ē eleuata puritas
qua excellit omnem viatozem. Scdm
ē medij eleuātis iproporcionabil qntitas
viz gratie plenitudo que in ea tāta fuit
q in pura creatura equalis esse nō po-
tuit. Tertium est eleuantis caritas. s.
dei que eam super omnem creaturā di-
lexit. et iproporcionabili caritate sibi eā
sociavit. Et ideo hec visio eius dīc oēs
visiones vie propinquissimā visioni pa-
trie: et tñ citra quātum ad actū. Illi
autē qui eleuantur scdm statum patrie
vident per speciem. et faciunt tres gra-
dus. In primo gradu est visio hominum
aīa et corpore gloriatorum de qua dī-
cit Augustinus. hoc mīne dubitandū
est raptam hominis a carnis sensibus
mentem et etiam post mortem ipsa car-
ne depurata videre deum sicut vident
angeli. Angeli enī vident deum ab oī

corporali forma et a corpore separati. Cognitio autem anime glorificata propter unionem anime ad corpus est inferioris gradus: et hoc intelligendum est secundum quod ordinatur natura ad naturam. Secundum enim esse gratie habent se ut excedentia et excessa. In huiusmodi elevatione secundus gradus est visio angelorum. tertius vero gradus visionis prior est visio gloriosissime virginis matris dei que super omnes puras creaturas disproportionabiliter limpidissime et propinquissime contemplata maiestate dei utpote super omnes choros angelorum exaltata. et ideo tres ierarchias supergressa in quarta a dextris eius filio dei. in potentibus bonis collocata.

Super omnes visiones has dei est visio domini nostri ihesu christi: in qua possumus quoque tres gradus assignare. Primus est visio domini nostri ihesu christi quam habet per gratiam comprehensivam. qua inter omnes comprehensores perfectissime videt deum et omnia ad suam et suorum beatitudinem spectantia. Secundus gradus est per gratiam unionis qua ad hoc excellentius cognoscit animam christi naturam divinam sibi unitam et omnia ad mysterium unionis et incarnationis spectantia. Ultra visio est domini nostri ihesu christi que debet ei ratione divinitatis: que est eadem que est visio totius trinitatis respectu cuius omnes predictae cognitiones et visiones sunt imperfecte sicut creatura respectu creatoris essentie. et respectu huius. dicit gregorius. Quod essentia dei a nullo plene videbitur. Et ysidorus quod trinitas sibi soli nota est et homini assumpto. Nunc ergo revertamur ad cognitionem beate virginis propter quam hec omnia sunt introducta. Concedimus ergo quod beata virgo omnes cognitionem et modum cognoscendi quam aliqua creatura habuit in tribus (ut dictum est) gradibus est supergressa. Et preter hoc tripliciter excellit alias cognitiones omnium viatorum in perfectio-

nis cognitione. in habitus possessione in modo cognoscendi cum quiete et sine abstractione: qualis est in raptu. Perfectio enim cognitionis maior debetur ei ratione maioris elevationis per habitus nobiliores et excellentiores: habitus possessionem dico. quia talis habitus actus qualem habuit paulus in raptu ad tempus et post statum non habuit. sed habitus cum actu cessavit. Talem inquam generis habitum. sed perfectioris beatissima virgo semper et continue habuit ab eo quo primum mater dei facta est. et fuit. usque dum idem habitus in gloriosam cognitionem secundum statum prioris perfectus fuit. Et ita continuatio possessionis debebatur ei ratione perfectionis maioris: qua huic vite super omnes viatores funditus mortua fuit propter quam vita eius cum christo in deo abscondita semper fuit et curie angelice presentis: in sacramento dei habitavit. Modus etiam cognoscendi non fuit per modum abstractionis vel stuporis vel extasis vel etiam soporis: hec autem contingunt per excellentiam et disproportionabilitatem luminis ad intellectum illuminabilem ut patet in lumine corporali: in transfiguratione domini. quando ostendit eis claritatem simillimam claritati glorie. Dicitur enim mat. 17. et luce. 9. quod petrus et qui cum eo erant. gravati erant somno: ita ut videre non possent. Unde domino petrus. Domine est nos hic esse nesciens quid diceret: stupor enim circumdedit me et cum. Similiter in lumine spirituali est. Unde paulus excellentiori visione stupefactus dicit. 2. cor. 12. Utrum in corpore vel extra corpus nescio deus scit. hunc autem stuporem beatissima virgo non habuit cuius intellectus difformior et illi luci proportionabilior fuit. Unde sicut lux eadem que est egris oculis odiosa: sanis oculis est amabilis. et sicut per eandem lucem clari oculi perfectius vident et sine perturbatione: egri autem

f

minus perfecte et cum perturbatioe: ita lux spiritualis que oculis pauli fuit improporcionabilis raptum fecit cum stupore. Talis autem lux oculis beatissime virginis fuit proporcionabilis sine stupore et delectatione. hoc enim debebat ei ratione puritatis et mundicie qua super paulum et omnes viatores nitentur improporcionabiliter et excellenter.

Concedimus ergo quod in beatissima virgine fuit habitus fidei: et possunt duo habitus esse simul unus ad unum perfectum habitum alter ad magis perfectum. Sicut et actus qui est in raptu potest esse cum habitu fidei: et tamdiu est aliquid de obscuritate et non ita plene depuratum sicut in statu comprehensiois: quod diu est in via illi tamen depurationi similis que est in patria quando potentia omnis erit difformis. Ex his patet solutio ad ea que de fide beatissime virginis sunt obiecta. Ad ea autem que de ipsius caritate sunt obiecta respondetur prenotamus similiter et ad ea que de spe sunt obiecta quod tria exigunt ad hoc quod caritas viatoris perficiatur ut transeat in caritatem comprehensiois in subiecto caritatis. Primum est depuratio. Secundum est sui in se collectio. Tertium est alienatio. primum ergo quod fiat separatio a contrariis dispositionibus in subiecto que impediunt per contrarias dispositiones caritatis perfectionem. Sunt autem tria a quibus debet purgari et segregari. videlicet culpa. pena. corpulentia. Per omnia ista tria impeditur perfectio caritatis in viatoribus in statu isto. per primum peccatores. per secundum tantum impediunt presens in limbo: per tertium tantum Adam in paradiso. Et de his tribus impedimentis dicitur in libro Sapientie. 9. Corpus quod corrumpitur aggravat animam etc. Corpus corpulentia. corruptio culpaz: aggravatio pena: Nec obstat quod in domino ihesu christo fuit fructio ubi tamen fuit corpulentia et pena: quia uno ad divinam

naturam uicit et abstulit hec impedimenta. Secundum quod exigitur ad caritatis perfectionem est subiecti in se collectio per quod etiam tria ponuntur impedimenta. Anima enim secundum quod quedam natura est et forma corporis naturalis ligatur ad corporalium ymagines et species: obligatur ad diversas corporis passiones. et diuiditur in diversas ymagines Augustinus in libro de trinitate. Tanta vis est amoris ut que cum amore diu cogitauerit: eis cure glutino inhereret: attrahit secum etiam cum in se cogitandam quodam modo redit. Et infra. Errat igitur mens cum se istis ymaginibus tanto amore coniungit: ut etiam se esse aliqd habet modum existimet. Post hoc dicit quod fuerunt ex hoc diuersi errores philosophorum aliquorum ponentium eam esse ignem. alij atomos et sic de alijs: et ibi subiungit sic. hic enim oboritur erroris dedecus: dum rerum sensitiuarum ymagines secernere a se non potest: ut se solam videat. Coheret enim ei mirabiliter glutino amoris: et hec est eius inmundicia quoniam dum se solam nititur cogitare. hec se putat esse sine quo se non potest cogitare. Cum igitur ei precipitur ut seipsam cognoscat non se sibi tantum quam detracta sit addere precipitur: sed ut sibi id quod addit detrahatur. hec est ergo prima collectio ab ymaginationibus corporalibus detractio. de obligatione ad corporis passiones. Augustinus in libro de anima et spiritu. Quibusdam affectibus et quadam amicitia anima corpori iungitur: secundum quam amicitiam nemo carnem suam unquam odio habuit. Socio namque eius est licet eius societate pregruetur. Ineffabili namque conditione diligit illud. amat eum rem suam. et ideo libera esse non potest. Dolorebus eius vehementer afficitur. formidat interitus

que mori non potest oculorum specula-
tione depascitur: sonoribus delectatur
audibus: suauissimis locundatur odo-
ribus. larga epulatione reficitur: et li-
cet his rebus nullatenus utatur. gra-
ui tamen merore afficitur si subtrahatur.

Tertium impedimentum est omnino
ad operationes de qua Augustinus in li-
bro de spiritu et anima. Anima autem
secundum sui corporis effectus varijs
nuncupatur nominibus. Dicitur enim
anima dum vegetat: Spiritus dum co-
templatur. sensus dum sentit. Animus
dum sapit: mens dum intelligit. ratio
dum discernit: dum recordatur memo-
ria. dum consentit voluntas. Ab istis
ergo tribus colligitur anima in se ipsa:
Per corporalem ymaginem abstractio-
nem: per passionem corporis cessatio-
nem: per operationum unionem. De
unionem actuum dicit Augustinus. Se-
sus vertetur in ymaginationem: ymagi-
natio in rationem. ratio in intellectum.
intellectus in intelligentiam. intellige-
ntia in deum. De abstractione a passio-
nibus. Augustinus in libro Soliloq. Dum
in hoc corpore est anima etiam si ple-
nissime videat hoc est intelligat deum
quia tamen corporis sensus utuntur p-
prio opere. si nihil valent ad fallendum:
non tamen nihil ad ambigendum: et po-
test adhuc dici fides ea qua resistitur.
et illud esse verum potius creditur.

Item quia in vita ista quod deo intel-
lecto anima beata sit: tamen quia multas
molestias sustinet: sperandum est post
mortem omnia ista incommoda non fu-
tura. ergo nec spes que in hac vita est
deserit animam. Sed cum post hanc
vitam totam se in deum colligit cari-
tas: restat quod ibi teneatur. Item Au-
gustinus in libro de anima et spiritu.
Lumen anime est deus cum affluentia
dulcedinis sue. Bonum carnis est mun-
dus cum humana iocunditate. Sed mun-

dos exterior. deus autem interior. Nihil
enim deo interior est nihil eo presen-
tius: interior est omni requie. ipse est
super omnia. Ab hoc ergo mundo re-
uertentes ad deum et quasi abhinc sur-
sum reuertentes per nosmetipsos tran-
sire debemus ad deum hoc est intrare
ad semetipsum. et non solum intrare ad
se sed ineffabili quodammodo introitu
seipsum transire. Qui est interior in-
trans et intrinsecus penetrans. ille se
ipsum transcendit: ille istic ad deum
ascendit. Ab huiusmodi ergo detractio-
nibus nostrum cor colligamus et ad eter-
na gaudia reuocemus vel saltem ab il-
licitis et vanis cogitationibus restrin-
gamus: ut aliquando radium cogita-
tionis in lumine figere valeamus: hec
est enim requies cordis nostri: cum o-
mni suum contemplatur: et per ipsum
sua contemplatione suauiter reficitur
et dulcis est illi semper ad desiderandum
ad laudandum et amandum: et semper
suave. Nihil enim ad beatam vitam pre-
stantius videtur quam quod clausis carnali-
bus desideriis. et sensibus extra carne
mundumque effectum quempiam intra
semetipsum conuerti alienumque effe-
ctum a cupiditatibus mortalium sibi
soli et soliloquio. De ista triplici collectio-
ne simul scilicet actuum et affectuum
Augustinus in libro de quantitate ani-
me purgatur mens a peccati collusione.
ab errorum obtenebratione. a rerum
fantastica ymaginatione. a rerum na-
turalium fallaci proportionem. a rerum
temporalium vana delectatione. Ter-
tium quod exigitur ad caritatis perfectio-
nem est eleuatio que fit per tria. Sit
enim natura conante. gratia subleua-
te. deo attrahente. De conante nature di-
ctum est supra de zacheo qui pusillus erat de
subleuatione in deum quia ascendit in az-
borem cum glo. supra dicta. Sed quia
non sufficit ad coniunctionem que est in

caritatis perfectione nec conatus nature nec subleuatio gratie sine diuinitatis attractione ideo clamat sponsa. Trahe me post te can. i. Et dominus in euangelio ioh. 6. Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum etc. Ad conatum nature disponunt antecedentes miseriarum presentium stimulationes proprie defectibilitatis cognitio. ac summe perfectionis naturalis appetitus. Ad istam eleuationem disponunt antecedentes inchoatiue gratie sacramentales: et virtutes. Gratie sanando a malo culpe et pene: virtutes adiciendo in bonum. Progressiue dona et fructus. dona ad excellentiores actus adiuuando: fructus laborantem reficiendo. Completiue autem secundum statum vite beatitudines secundum statum preterite dotes. De attractione. Nota quod sicut in naturalibus maior est motus quanto maior fit appropinquatio ad suum vbi: ita et in voluntariis. Et non est sola appropinquatio causa augmenti sed similitudo et conuenientia ad suum vbi: Unde quanto magis lapis mouetur deorsum: tanto magis intenditur suus motus. et similiter ignis sursum. Et ita in naturalibus motus naturalis sufficit mutari comparatione mobilis ad suum vbi. et per hoc solum fit appropinquatio. Sed in voluntariis motus naturalis non sufficit mutare situm ipsius virtutis ad suum vbi sine ipso vbi. Et hoc est quod in naturalibus est tantum vbi. ita quod vbi est motor tantum. sed in voluntariis ipsum vbi est motor et cooperatur: Et ita per id ad quod motus est: et quod mouet ipsum: habet motus quod fit appropinquatio. Est autem istius appropinquationis terminus perfecta conformitas voluntatis diuine: et humane diuinitatis affectio. Ad hanc autem attractionem et appropinquationem et conformitatem tria specialiter disponunt antecedenter in via opera. scilicet instructionis uel edificationis: opera patientie vel pas-

sionis: opera supererogationis. De operibus instructionis. Augustinus lex est hec diuine providentie ut nemo nisi a superioribus adiuetur ad cognoscendam vel participandam gratiam. Unde et in Iohanne xi. ca. legitur de Caypha. Cum esset pontifex anni illius prophetauit. in quo dominus ostendit quod etiam in malis ratione prelationis ad utilitatem aliorum dona tribuit. Unde de Saul legitur. i. reg. io. quod post unctionem in regem introiit in eum spiritus domini et prophetauit. De operibus patientie et passionis dicit apostolus 2. cor. 12. Nam virtus in infirmitate perficitur. Quod et figuratur in Iob ult. ca. qui post perfectam victoriam per patientiam suam omnia bona sua recepit duplicata. De operibus supererogationis Mar. x. Amen dico vobis nemo est qui reliquerit domum etc. qui non accipiat centies tantum nunc in tempore hoc etc. Consistit ergo ista perfectio caritatis transcunt de statu vite in statum preterite in plena depuratione. in omni modo collectione. in perfectissima eleuatione. per ergo quod perfectio caritatis de statu vite in statum preterite transmutande fit sine substantiali additione per perfectionem sui in se. per actus extensionem. per actus et habitus meliorationem et nobilitatem: et per summam cum summo bono coniunctionem. Unde credimus quod sicut corpus glorificatur suo modo: ita anima glorificatur suo modo et caritas glorificatur suo modo. Manifestum est autem quod corpus glorificatur per depurationem et eleuationem et nobilitatem sine extrinseca adiectione. Corpus enim constituitur ex quatuor elementis et quinta essentia. et secundum duos ordinatur statum scilicet corruptionis et statum incorruptionis. Cum enim quatuor elementa sint corporalia secundum partes: et quinta essentia sit incorporea: quoad in corpore humano operantur et diuisantur qualitates elementales: et sunt actiue et formales et secundum

... eas regit et administrat corpus. proprietates quinte sunt sopite quasi sine actione. Necessario est ergo corpus subiacere penalitati passibilitati et corruptioni et tandem dissolui propter continuam pugnam contrariorum; adinuicem repugnantium quorum tandem necesse est alterum vincere super alterum. et sic alterum expelli et armoniam destrui et animam separari et corpus dissolui. iuxta illud philosophi. Egrediente anima corpus expirat et marcescit. Cum autem natura semper intendat sui continuationem et sui esse perpetuationem. et sublimationem. inquit potest. inconueniens esset quod in corpore composito ex natura incorporeali ut ex natura lucis. et naturalibus corruptibilibus ut sunt elementa. semper essent formales et actiue proprietates naturarum minus nobilium et corruptibilium. et nunquam regulareretur et administraretur corpus secundum naturam incorruptibilem et meliorem. ergo necessario erit transitus de proprietatibus naturarum corruptibilium ad proprietates nature incorruptibilis: et de actionibus naturarum corruptibilium ad actionem nature incorruptibilis. hoc autem fit cum corruptibile hoc induerit incorruptionem. In quo quidem statu remanebunt elementa secundum substantias suas sopitas cessantes ab actionibus malibus secundum naturam corporis quia dominio existente et oēs exerceat actiōes. Et sic nature prius agentes non sopiuntur. et sopite non omnes operationes in corpore operantur. Simili modo glorificatio anime videtur fieri per hunc modum. Cum enim anima habeat modo operationes quasdam secundum proprietates naturales et gratuitas. operationes que sunt secundum qualitates naturales. fortes et euidentes sunt et frequētes. operationes autem gratuite debiles et rare et exiles et immanifeste. Inconueniens autem est quod substantia rationalis habens operationes magis et minus nobiles

semper exerceat minus nobiles. cum euidencia et excellentia et frequentia. ergo necessario erit alter status anime. quo operationes nobiliores erunt euidentes et excellentes et animam perficientes. Proprietates autem naturales sopite et materiales et sine actione. hoc autem erit quando neque exurient. neque sitient amplius quantum ad nutritiuas. neque nubent. neque nubentur quantum ad opera vegetatiue. et sensus in ymaginatione. et ymaginatio in rationem. ut supra quantum ad opera sensitiua. Et sic in statu illo tantum erit operatiua. secundum potētiā dei conuersas per actiones qualitatibus gratuitis informatas. et hec est glorificatio anime secundum se. Cum autem et ipse proprietates gratuite. quedam sunt imperfecte. quedam autem cum imperfectis coniuncte. nec possint esse plene perfectas; quod in se est imperfectum. vel imperfecto coniunctum cum proprietates huiusmodi fiant. summo anime perfecto. necesse est imperfectum euacuari. et perfectum ab ipso separari. Sola autem caritas perfecta est. que est vinculum perfectionis. ergo necesse est oēs alias virtutes euacuari vel ab actibus sopiri. solam autem caritatem dominari. et exercere oēs operationes. Et tunc implebitur bene quod preceptum est. deuter. vi. et mat. 22. et mar. 12. et luc. 10. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. quod tunc implebitur quando oīs actus naturalis cessabit quantum ad actum: et oīs alterius virtutis habitus sopitus erit quantum ad actum. et anima in esse suo nobilissimo toto nobilissimo habitu implebitur. et nihil nisi si caritas in anima ad actum egredietur cum oīa pretereant preter amare deum. Tunc fiet sermo qui scriptus est. i. cor. 13. Siue prophetie euacuabuntur. siue lingue cessabunt. siue scientia destruetur. Ipsa enim scientia materia est affectionis et via in dilectionem. Unde actus scientie secundum quod est motus ad affectionem destruetur sola caritate totum occupare.

Et hec est gloriificatio caritatis que glori-
ficatio generat leticia. de qua dicit
petrus. Credentes autem exultabitis leticia
incomparabili et gloriificata reportantes
finem fidei vestre salutem animarum ue-
strarum. ut habetur. i. petri. i. Ex pre-
dictis ergo collige: quod sicut gloriificatio
corporis fit sine extrinseca adiectione.
et etiam anime sine extrinseca adiectione
ne: et quod est eadem secundum substantiam
caritas vie et caritas patrie. Sicut ergo
caritas beate virginis modo in statu
patrie maior est caritate omnis pure creatu-
re. et quantum ad substantiam et quan-
tum ad actum. ita et eadem caritas in
statu vie maior fuit omni caritate pure
creature secundum substantiam. sed non
quantum ad actum. Fuit enim caritas
beate virginis maior caritate omnium an-
gelorum quantum ad substantiam sed non
quantum ad actum. minor autem fuit quan-
tum ad actum caritate minimi angeli beati.
Quod autem maior substantia minor est
in actu facit subiecti conditio. contra-
rii coniunctio. minor motoris attractio
quam tunc attractio spiritus in actu est si ex parte at-
trahibilis. Ex parte sui gratia adiuncti non sta-
ret. hoc autem intelligimus quod si deus
angelum ex nouo crearet. et ei illam ca-
ritatem quam beatissima uirgo in uia ha-
buit infunderet. ille angelus tantum deum
diligere. quantum beata uirgo modo
in patria diligit. Nota etiam quod licet ca-
ritas beatissime uirginis minor esset ca-
ritate alicuius angeli quantum ad actum
maior tamen fuit quantum ad affectum.
Caritas enim angeli est in statu meren-
di quantum ad premium substantiale. Qui
libet autem actus caritatis in beata vir-
gine fuit meritorius uite eterne et bea-
titudinem habuit beatitudinem angelorum
transcendentem. habuit etiam beatissima
uirgo caritatem ad proximum sicut ad
deum ut patuit in opponendo. et hoc non
tantum quantum ad actum interiore
sed quantum ad operis exhibitionem.

ita quod maria fuit in effectu. Nec obstat
quod dicitur quod animam pro proximo
non posuit. ymo animam filii et ipsum fi-
lium pro proximo posuit. quam plus quam
propriam animam dilexit: et propriam
animam si necesse fuit passioni obtulit
propria voluntate et eam in passione fi-
lii crucifixit cum filio. et sic duas animas
obtulit. sicque effectum dilectionis dupli-
cauit. et hoc est quod dicitur. luce. 2.
Tuam ipsius animam pertransibit gla-
dius. Credimus etiam sine preiudicio
melioris sententie. beatissimam virgi-
nem in conceptione filii dei. caritatem
filii talem ac tantam accepisse qualis
et quanta pertingi poterat a pura crea-
tura in statu vie. et nobilioris conditio-
nis caritas que est in summo augmento
secundum statum vie augmentabilis et
possibilis ad illam. Concedimus etiam
quod beatissima uirgo habuit medium sta-
tum inter statum simplicis viatoris et sta-
tum simplicis comprehensoris. scilicet statum
secundum quem fuit simplex viatrix et
simples comprehensibilis. De virtutibus
autem cardinalibus dicimus quod habuit
eas per modum patrie quantum ad actum
perfectionem. per modum vie quantum
ad merendi conditionem. et ita habuit
eas medio modo inter comprehensores
et viatores. Medio modo per participationem
talem inquam participationem qua acce-
pit meliorem partem ab utroque extremo
rum. Comprehensores habent virtutes
has secundum actum perfectionem sed
preter merendi conditionem. viatores
autem cum merendi conditione sed cum
actu imperfectione. Ipsa autem ha-
buit eas cum actu perfectione sicut
comprehensores et cum merendi condi-
tione sicut viatores. Unde habuit eas
excellentiorem viatoribus quantum ad
effectum. Unde concedimus omnes ob-
iectiones ad hoc inductas. Ad hoc
quod ultimo expositum est de modestia
et animi cultu distinguentes respondet

do dicimus. q̄ habitus secundum qua-
litates tripliciter distinguitur. Est enī
habitus triplex. habitus vanitatis. ha-
bitus humilitatis. habitus mediocrita-
tis. de primo loquuntur prime auctori-
tates. Secundus habitus pertinet ad mo-
destiam temperantie secundum commu-
nem statum ad quē tenent omnes bōi
et imperfecti. Des enim habere tenēt
hūmū mediocrem. Tertius habitus hu-
militatis est hitus perfectorum. qui dī
habitus humilitatis et h; similiter sua
extrema et suum medium. Pōt enim cē
parum humilis vel minus humilis vlt
mediocriter humilis. Dicimus autē q̄
bitus beatissime virginis sunt habitus
humilitatis sed mediate idest mediocri-
ter humilis et in illo sensu loquitur
Jeronimus cuz dicit. q̄ ornāt vestitū
et. Idem etiam credim⁹ de vestitu do-
mini et aliorum scōrum. Sed querit
qualiter beatissima v̄go alios viatores
ista mediocritate poterat excellere. cū
de quocūq; panno vestes habuerit. alij
de eodem vestiri potuerunt. Ad hoc
dicendum secūdu p̄m q̄ circa p̄cula-
ria in huiusmōi ars mediū determinat
nescit. Descendentes enī ad indiuidua
plato iubet quiescere. Singularia enī
sunt infinita nec eorum est disciplina.
In huiusmodi enim gratia potentior ē
arte. Dicimus ergo q̄ beatissima virgo
alios in hoc excessit in cultu et q̄ super
artem per vnctionem. s. spiritus sciuit
precise mediocritatem in habitu humi-
litis observare.

De donis. cap. 27.

Ost hec queritur de donis quat-
septiformis plēitudo gratie p̄ sep-
tiformium donorum distributa. in ista
plenitudine sit contenta. Et videtur q̄
similiter. fm̄ excellentiam sicut dictu;
est de virtutibus. et hoc hac ratione.

Sicut se habet virtus ad virtutem:
sic se habet donum ad donum. S; vir-
tutes in beatissima v̄gine excellunt oēs

virtutes viatorum. ergo et dona. Itē
quicquid est superius superiore. superius
est inferiore: virtutes beatissime v̄ginis
excellūt omnes viatores: et dona excel-
lunt virtutes in suis actibus. ergo dōa
beatissime virginis excellunt omnes via-
tores. Itē in ierarchia celesti supre-
mus ordo est seraphin. et qui excellit ī
caritate. que ē excellentissimum donū
excellit in alijs omnibus donis. ergo
et ī ecclesiastica ierarchia erit sic. Sed
beatissima virgo excellit omnē creatu-
ram in caritate. ergo et in alijs donis.

Item dicit beatus gregorius. Quod
sapientia oppositur stulticie sue insipie-
tie. scie luxuria. intellectui gula. tiori fr-
bia: fortitudi accidia. pietati auaricia.

Itē in luca. xi. et mat. 12. Assumit se-
ptem alios spirit⁹ nequiores se. Super
quo dicitur q̄ intellectui opponitur ebi-
tudo: consilio temeritas. precipitiu; for-
titudinē: remissio timori: scientie igno-
rantia. Ex his patet q̄ dona in viatori-
bus communiter sunt cum permixtione
ad contraria. igitur cum pugna ad con-
traria. ergo sunt in ea secundum mo-
dum qui est secundum statum viatorū.
In beatissima virgine non sunt passi-
bilia cuz pugna ad contraria. ergo sūt
in ea secundum modum qui est super
statum viatorum.

De sapientia. capi. 28.

Ost hoc queritur de sapientia spe-
cialiter. prouer. xi. Ubi humili-
tas. ibi sapientia. hec propositio est per
se in theologia. ergo vbi maior hūilitas
ibi maior sapiētia. vbi summa ibi sum-
ma. Sed in beatissima v̄gine impropor-
tionabilis fuit humilitas. ergo impropor-
tionabilis sapientia. minor p̄ in cūā
gelio per illud qd̄ dicitur luc. 14. et. 18.
Qui se humiliat exaltabitur: que simili-
ter ē p̄ se. ergo q̄ ip̄oportōnabilr alijs ex-
altat. ip̄oportōnabilr alijs hūilr demon-
strat. Sed b̄ta v̄go super omnes cho-
rum angelorū scōm ieronimū ī quarta

Terarchyaz; exaltata improporcionabi-
liter alijs super choros angelorum; asce-
dit. ergo omnium hominum et angelorum hu-
milima fuit. ergo et in sapientia omnes
transcendit. Item. Sapientia est qui-
dam gustus spiritualis prime veritatis p-
modus summus bonitatis. In gustu au-
tem tria sunt consideranda. primum ut
dicit philosophus: Gustus est quidam tactus.
Item in gustu discretio est gustabilium.
Item ibi est delectatio quedam ex coniun-
ctione gustabilis cum gustante: et sic tria
sunt in gustu: immediata coniunctio di-
cretio. et dilectio. Sed in his omnibus
excellit beatissima virgo omnes viato-
res. ergo in sapientia excellit omnes via-
tores. Quod autem in tactu sine imme-
diata coniunctione excellat omnes. propter
illa coniunctio est per caritatem. ergo
ubi maior et inseparabilior dilectio: ibi
propinquior. et indissolubilior. et imme-
diatior est coniunctio. Item incorrup-
tio proximum facit deo. ergo ubi summa
incorruptio ibi proxima coniunctio. hec
autem omnia fuerunt in beatissima vi-
rgine super omnes viatores. ergo in ta-
ctu et in immediata coniunctione excel-
lit omnes viatores. Item quod in discre-
tione excellat propter discretio gustatiui fal-
litur duobus modis. Uno modo ex par-
te gustabilis propter saporum et gusta-
bilium commixtionem; vel simulationem
Alio modo propter gustatiui organi di-
scursivam infectionem. Et hec decep-
tio non tantum contingit in corruptibili sed
etiam in gustu spirituali ex parte gusta-
bilis. ut quando transfiguratur se ange-
lus sathane in angelum lucis. et quan-
do affectio naturalis videtur esse gratui-
ta vel e converso: tunc et saporum commi-
xtio sine confusio generat deceptionem
in gustante. Ex parte autem gustatiui
ut gustus spiritualis est infectio ex con-
traria delectatione vel ad minus fomi-
tis corruptione. que sensum spiritualis
delectationis impediunt: et saporem di-

minuunt: et discretionem pervertunt:
ut dicant bonum malum et malum bo-
num. ponentes lucem tene. et tene lucem
ut habet ysa. s. hic est enim animalis ho-
mo qui non percipit nec discernit que
dei sunt ut habet. i. cor. 2. Cuius deus ve-
ter est. et esse substantibus delicias com-
putat: manna fastidians quod venit de
celo: murmurans pro panibus et oleis
et cepibus que erant in egipto ut patet
de populo israel. nume. xi. hec autem
deceptio vel decipiendi potestas licet
secundum magis et minus est in omni
viatore fomitis corruptione in aliquo
remanente. hec autem deceptio siue
deceptiones possibilitas nullomodo fu-
it in beata virgine que per omnia astu-
tias dyaboli non ignoravit: et semper
ut virgo prudentissima reprobavit ma-
lum: et bonum sine errore elegit. cuius
palatus spiritualis ab omni corruptione
fomitis purus et sanus fuit et spirituali
dulcedine plenus. nihil nisi deum et pre-
ter deum gustavit: et sic gustus eius spi-
ritualis falli non potuit. ergo in discre-
tione spirituali omnes viatores excellit

Item quod in dilectione que est in gustu
spirituali antecellat pater. Dicit enim
beatus Gregorius super Job quod sapien-
tia est donum reficientis spe et certitu-
dine. Sed spes et certitudo beatissime
virginis est omnibus viatoribus impro-
portionabilis. ergo eius refectio est im-
portionabilis et inequalis. Item
inter esurire et saturari medium est co-
medere: sed unum extremorum. s. esu-
rire et sitire iusticiam proprium est via-
torum. saturatum esse proprium est con-
prehensorum: ergo comedere proprie est
quod pertinebit ad statum medium. Sed
illum tenet beata virgo. ergo videtur
quod eius preguatio sit per modum com-
mestionis inter famem et saturitatem.

De intellectu ca. 99.

Ostenditur de dono intelle-

ctus qualiter fuerit in beata virgine .
Et videtur q̄ similiter medio modo in
ter viatores ⁊ comprehensores . Lum
enim donum intellectus sit cognoscere
deum expresse in sua ymagine : ⁊ inter
cognoscere per ymaginem ⁊ sine lumine
cū fidei obscuritate ⁊ cognoscere lumē
in lumine sine ymagine medium sit co
gnoscere deum in sua ymagine . Unū
autem conuenit puris viatoribus : aliū
vero comprehensoribus competit : ita
medium ad statum medium pertinebit
Item inter cognoscere creatū p̄ cre
atum ⁊ cognoscere increatū per incre
atum medium est cognoscere increatū
per creatum vel ecōuerso . Tria istorū
diuidentium reperiuntur ⁊ nihil ē va
cuū . ergo reperiatur ⁊ quartum . Pu
ri viatores deum vident . creatum per
creatum . i . creaturas p̄ fidem . Unde
Isa . 6 . Ea que sub ipso erāt replebant
tēplum glo . Grego . Lum mens in cōte
platione proficit non iam q̄ ipse est sed
q̄ sub ipso est conspicit . Nemo autem
deum vidit vnquā . ioh . p̄io . hec ē co
gnitio viatorum . Comprehensores au
tem vident deum increatum p̄ seipsos .
vident etiam creatum p̄ increatū crea
turas . s . in deo ⁊ per deū . iuxta illud
i . cor . 13 . Tunc cognoscam : sicut ⁊ co
gnitus sum . i . deum ⁊ omnia cognosca
in se sicut ⁊ ipse me cognoscit in se . er
go cum vnum mediorum reperiatur in
ter hec extrema : reperiatur ⁊ reliquū
vīz videre increatū p̄ creatum . Sed
cognitio media pertinet ad statum me
dium : status autem medius ad beatissi
mam virginem pertinet : ergo cognitio
beatissime virginis erit talis q̄ cogno
scet lumen increatū non qdē per speci
em nec etiam per ymaginem sed per lu
men creatum . ⁊ sic cognoscit increatū
p̄ creatum . Et illud lumen non erit me
dium sicut per speculum vel vestigiū
vel ymago vel sicut signū ē medium
inter apprehensum ⁊ signatum . Sed

sicut lumen solis est medium conun
gens visibile ⁊ visum .

De dono consilij . ca . 100 .

Q̄st hec queritur de dono cōsilij .
qualiter ⁊ ipsum fuerit in beata
virgine . Et q̄ similr̄ excellentius : vide
tur per hunc modum . i . ioh . 2 . Unctio
eius docet vos de omnibus . Sed bea
tissima virgo omnibus alijs impropor
tionabiliter plus habuit vnctionis . er
go improporcionabiliter plus habuit in
terioris instructionis . ergo donum cō
silij habuit alijs iporcionabiliter .

Item Joh . 16 . Lum venerit ille sp̄i
tus veritatis docebit vos omnē uerita
tem . Sed beatissime virgini spiritus sā
ctus venit iporcionabiliter ⁊ docuit
omnem veritatem . Iuxta illud luce . 1 .
Spiritus sanct⁹ supueniet in te ⁊ c . er
go p̄e alijs eā ; iporcionabiliter om
nem veritatem docuit . Itē domin⁹
in euangelio ioh . 15 . Jam non dicā vos
seruos sed amicos . ergo reuelatō secre
torum effectus est dilectōis . Sed i bea
tissima virgine fuit iporcionabiliter
dilectio respectu omnium . ergo iporpor
tionabiliter reuelatio secretorū respe
ctu cunctorum . Item omnium secre
tissimorum secretorū . s . incarnationis
mysterium ipsi soli reuelauit . ergo nul
lum aliorum minus secretorum igno
rauit . Item ut dicit phis . Ad illum
pertinet motus cui sit nunciatio : cuius
enim est operari eius est ⁊ cognoscere
ergo cuius p̄e omnibus ⁊ sup omnes
est operari . eius p̄e omnibus ⁊ super
omnes est opanda cognoscer . Sed bea
tissima vgo fuit perfectissima obserua
trix consiliorum sup omnes viatores .
ergo cognitionem consiliorum habuit
sup omnes viatores . hoc autem est do
num consilij . ergo donum consilij ha
buit super omnes . Item Exo . 12 . Non
remanebit ex eo quicq̄ usq̄ mane . Si
quid residuū fuerit igni comburentis .

Glo. Qd ex agno remanet igni cōburi
 mus quādo hoc qd de mysterio incar-
 natōis eius intelligere et penetrare nō
 possumus: potestati spūs sancti humili-
 ter referuamus. Ex ista auctoritate videt
 qd mysteria diuina in statu vie nō possu-
 mus ad plenū rimari. et penetrare. sed
 qdam spūritui sancto oportet referuare.
 Ex alia parte videtur qd nihil de verita-
 te misteriorum remaneat indiscussus:
 et qd nullū verbum domini reuertatur
 ad ipsum vacuū quod a nullo fuerit in-
 tellectum. Juxta illud ysa. 55. Quomō
 descendit ymber et nix de celo: et illuc
 ultra nō reuertitur. s; inebriat terras
 et infundit eam: et germinare eā facit:
 et dat semen ferenti. et panē comedenti.
 sic erit verbum meū qd egredietur d
 ore meo. Non reuertetur ad me vacu-
 um: sed faciet quēcūq; volui: et prospe-
 rabit in his ad que misi illud. Ex hoc
 videtur qd supra cōmunem statū viato-
 rum sit perfecta cognitio misteriorum
 oīū: et diuinorū eloquiorū: et tamen re-
 peritur in aliquo reuelatio omnīū se-
 cretorū. hoc autē debetur maxime sa-
 miliari et maxie amico et maxime sapiē-
 ti: hoc autē totū est beatissima virgo.
 que est familiarissima vtpote dei filio.
 amicissima et prudentissima de qua li-
 ber amoris qui est cātica canticorum
 et liber sapientie spāliter exponuntur:
 ita ut ea que de ipsa sapientia dicuntur
 de ipsa intelligantur. In sapiētia autē
 nulla ē ignorātia secretorum. ergo vi-
 detur qd beatissima virgo perfectā cō-
 gnitionem omnium secretorū habuit
 vniuersalē. utpote vniuersalis cōsilia-
 trix. alij autem viatores omnes ptiē-
 rem vtpote nūcij diuersi ad diuersa nū-
 cia destinati.

De dono fortitudinis. ca. i. i.

Ost hec queritur de dono fortitu-
 dinis. Qd autem fortitudo fuerit
 in beata uirgine in sumo probatur hoc

modo. Quicquid est fortius fortior for-
 tius est infirmiore. Beatissima uirgo
 fuit fortior tribus fortioribus omni uia-
 tore. ergo ipsa fuit fortior omni uiatore
 Tres fortiores omni uiator sunt deus.
 mors. et dyabolus. humilitas beate uirgi-
 nis deum superauit quodāmodo quan-
 do eum de celis ad terras humilitate
 deducens caritate uinculatū pariter et
 humiliatum et uulneratū in sua uirgi-
 nitate incarcerauit. Unde Lan. primo
 Dum esset rex in accubitu suo tē. et p
 uer. ult. Mulierem fortem quis inue-
 nit? et procul et de ultimis finibus pretiū
 eius. Ultimi fines sunt deitas et hūani-
 tas maxime a se distantes. Unde for-
 tissima mulier fuit que hec coniunxit.
 Sic ergo fortitudo beatissime virginis
 rigorem fortitudinis et diuine seuerita-
 tis superauit d quo Num. 23. Quis for-
 titudo similis ē rinocerōtis. cuius for-
 titudo in gremio virginis mansuescit
 Et sic patet p quem modum beatissima
 virgo dei fortitudinez superauit. Itē
 secundus fortis ē mors. cui nemo mor-
 talium resistere potest. 2. Reg. 14. Om-
 nes enim morimur. et quasi aque dila-
 bimur in terrā que non reuertuntur.
 hac fortior erat beatissima uirgo que
 mortem destruxit. Sicut enim mors in-
 trauit per feminam et vitam destruxit
 ita et vita redijt per feminam que mor-
 tem destruxit. et ita beatissima uirgo fu-
 it destructio mortis: et ita fortior fuit
 morte. Tertius fortis ē dyabolus de
 quo dicit Job. 41. Non ē potestas super
 terram: que ei possit comparari. Beatif-
 sima uirgo fuit fortior illo. Juxta illud
 Gen. 3. Ipsa conteret caput tuū. Itē
 actus fortitudinis eēntialis ē firmiter
 adherere: Beatissima uirgo adhebat
 deo inseparabiliter. ergo fuit alijs forti-
 or improporcionabiliter. Itē actus
 fortitudinis ē terrenas cupiditates nō
 tantum reprimere sed penitus obliui-
 sci. hoc autem non contingit in aliquo

viatore in via interim q̄ fomes aliquo
modo viguit: sed solum in ipsa virgine
potuit: in qua fomes extinctus fuit. er
go habuit actum fortitudinis per mo
dum p̄rie. ⁊ super omnem viatorem si
ne proportionē.

De dono scientie. ca. 102.

Ost̄ hec queritur de dono scientie
qualiter fuerit in beata virgine.
Et videtur q̄ excellenti⁹ hac ratione.
Augustin⁹ in libro de ciuitate dei 14. di
cit. huic scientie tantum illud tribuen
dum ē in quo fides saluberrima. q̄ ad
veraz ducit beatitudinē. ḡrat̄ nutrit̄
roboratur. defēdit. Et isra. Scire quē
admodum hoc ipsum ⁊ p̄is opituletur
⁊ cōtra impios defendatur. ē ipsius sciē
tie. Iste est actus vnus scientie. Alius
actus scientie ē abstinere a malis. Ter
tius eius actus est i medio praue ⁊ per
uerse nationis cōuersari. Isti tres act⁹
excellētius fuerūt i beata virgine om
ni viatore. Qd̄ autem primum actus
habuerit excellentius. s. fidei defensio
nem per testimonium ipsius ecclesie p̄
dicētis ymo cantātis. Lunctas hereses
sola interemisti. Qd̄ secundum actū
abstinendi a malis excellentius habuit
p̄ quia ad minus puluis venialis pecca
ti omnium aliorum adhesit pedibus.
Ipsa autem sola immunis a peccato fuit
iuxta illud can. 4. Tota pulchra es ami
ca mea ⁊c. Similiter presumitur de
actu tertio. Sola enī super omnes in
medio praue ⁊ puerse nationis conuer
sari scilicet. q̄ nihil faciendorū omisit: ⁊
nihil omittendorū fecit: nulli i malo cō
municauit: nulli bonū suū non cōmu
nicauit. Item actus huius boni sunt
in p̄ria. Scire deuz in p̄ria colere. ⁊ pio
ximū glorie cōgaudere. hec autē omnia
fuerunt in beatissima virgine excellē
tius omni viatore.

De pietate. ca. 103.

Ost̄ hoc q̄rit̄ d̄ dono pietatis cui⁹
quoq; act⁹ sūt tres vn⁹ est monef
ad opa misericordie: Ali⁹ ē scripture nō
cōtradecere siue itellecte siue nō itelle
cte. Tert⁹ ē scā honorare. q̄ ibi Mat.
5. Beati mites glo. Qui pie q̄runt ⁊ ho
norāt scā. Qd̄ illi tres act⁹ fuerūt excel
lēt⁹ in brā v̄gine omni viatore. De pri
mo actu q̄ ē mouere ad opa misericordie
ipendenda p̄rio p̄: q̄ ipēdit deo ⁊ ima
gini dei. pietas enī que mouebat beatā
v̄ginē ad ipendenda opa misericordie mo
uebat ipsam ad cōpatiendū p̄rio. nō q̄
ymago dī sed q̄st̄ de⁹. Sz cōstat q̄ ipro
portionabil⁹ ē pietas q̄ debet deo: simili
ter illa q̄ debet ymagini ei⁹ ergo pietas
brissime v̄ginis ē iproportōabil⁹ pietatis
ois viatoris. Itē p̄ de scdo actu q̄ est
scripture nō p̄dicere quod ē fidei defen
sio. Illa enī iproportōabiliter oib⁹ fidez
defēdit q̄ sola iter oēs i vniuerso mū
do hereses vicit. Itē p̄ d̄ tertio actu
q̄ ē honorare scā. Ipsa enī iproportōabi
liter oib⁹ scā honorauit p̄ quā oēs scī ce
lesti glia sūt honorati ⁊ coronati. vnde
Apoc. 12. Apparuit signū magnū i celo.
m̄r amicta sole ⁊ lūa sub pedib⁹ ei⁹: ⁊
i capite ei⁹ corōa stellaz duodeci. Ipsa
enī oēs sanctos corōauit que cā coronā
di oib⁹ fuit. Uā ⁊ alibi. s. apoc. 4. legat̄
q̄ uiginti quorū scētores ⁊ quorū q̄alia cō
rōas suas an̄ tix: omū mittūt sedētis ad
pedes: q̄ p̄ xpi hūanitatē quā d̄ m̄re p̄
xit se corōatos recognoscūt: ⁊ sic hūit
oēs act⁹ pietatis excellēt⁹ oī viatōe.

De timore seruili. ca. 104.

Tio q̄rit̄ d̄ timore. Et p̄rio q̄rit̄ d̄ timo
re seruili. vtz fuit i brissima v̄gine.
Et v̄r q̄ sic. Nullū enī bonū ei defuit q̄
ḡra plēa fuit. Dic̄ enī Aug. q̄ timor fuit
bon⁹ ⁊ v̄r. Itē glo. Timores duos le
git⁹ fuisse ⁊ castū: ⁊ v̄terq; ē initū. sa
piētie. ergo v̄r q̄ timor fuit fuit i brā v̄gi
ne. Sz p̄. Timor fuit ē cū p̄eo d̄ quo i brā
v̄gine nullā l̄ fieri mētōez.

De timore iuriali. ca. 105.

Ost hoc querit de timore initiali
vtr̃ fuerit i beatissima virgine. Et vtr̃
q sic. qz ille simpliciter bonus est z do
num sci spūs. ergo ille fuit in beatissima
virgine. S; cōtra. Perfecta caritas. foras
mittit timorem. i. ioh. 4. Sed beatissima
virgo pfectissimā hūit caritatē. ergo n̄
hūit timorem seruile nec initialem.

De timore casto. capi. ioc.

Ost hoc qrit de timore casto vtr̃
fuerit i beatissima virgine. Et vide
tur q sic. qz ille ē timor pmanens in se
culū seculi. qui ē fuit i dño iesu xpo.

Itē iste timor crescit crescente carita
te. ergo d; in summo eē cū summa cari
tate. Itē iste timor nascit ex amore.
ergo si amor nascitur improporcionabi
lis z timor ē improporcionabilis. S; amō
btē virginis fuit iporportōabilis oī via
toze. ergo z timor. S; cōtra timor ca
stus timet separi. Sed btā virgo nō ti
muir separi. ergo nō hūit timorē castū

Locedimus sicut ē de virtutibus di
ctū ē q btā virgo hūit actus donorum
illoz quoz actus cōsistit in cognitiōne
z affectione. vt sapie. intellectus z con
siliū z scie. excellentius oī viatore z me
dio modo inter statum vie z statū pa
trie. ita q circa statum patrie quātum
ad actū patrie siue ad actū perfectōz
z super statum priē quātum ad affectū
actū siue merendi conditionem. sup
statum vie quātum ad bitum z actūz
perfectionem z meriti supergressiōez.
dona vero in actione cōsistentia hūit p
modum patrie quantū ad actū perfe
ctionem. Sed secundum statum vie q
tum ad merendi conditionem. z ita q
tum ad actum super statum patrie quā
tum ad affectum. De timore seruili
respondem. In timore seruili duo sūt
timor z seruitas. timor i btā virgine
fuit. non seruitas. Similiter de timore
initiali secundum quod dicitur respec
tu augmenti in beata virgine nō fuit.

Nec tamen propter hoc aliquod bonū
defuit. sed perfecte affuit. z imperfecti
onez exclusit. Timor castus duos h; ac
tus: vnum secundū statum vie qui ē ti
mere separari. z iste non fuit in beata
virgine. Alium secundum statum priē
qui est reuerēti. z ille fuit in beata vir
gine. Est autem reuerētia mixta cum
dilectione subiectio. habuit aut actūz
istius timoris excellentius omni viato
re. Unde si reuelaretur alicui viatozi
q deberet saluari. non timeret separa
ri sicut videtur de beato paulo qui dic
ad Rom. 8. Certus sum enim. quia ne
q mors. neq; vita zc. Non tamen in
hac certitudine coequaretur beate vir
gini. Illa enim certitudo esset per scien
tiam z per effectum. per posterius.
Certitudo autem beatissime virginis
qua sciuit se nō separari fuit per modū
cause. Sciuit enim se in vtero sanctifi
catam. z sciuit se matrem dei esse effec
tam. z sciuit se non peccasse. z de cete
ro non peccare posse. z sic sciuit se sepa
rari non posse per modū cause. Sic
ergo manifestum est qualiter beata vir
go septiformem gratia; spiritus sancti
in septem donis diuisa; habuit excellē
tius omni viatore. z quodammodo oī
creatura.

De beatitudinibus. ca. ior.

Ost hec queritur de beatitudini
bus qualiter fuerit in beatissima
virgine. Et videtur similiter q excellē
tius omni viatore. Sicut enim se ha
bet beatitudo patrie ad beatitudinem
patrie. ita beatitudo vie ad beatitudi
nem vie. Sed beata virgo in beatitudi
ne patrie excellit omnes cōprehensores
ergo z in beatitudine vie excellit om
nes viatores. Item omnis arbor ex
suo fructu cognoscitur. ergo si fru
ctus fructum excellit improporciona
biliter. z arbor arborem impropor
tionabiliter. Sed fructus quem adepta
est beata virgo ex beatitudine vie

excellit omnem fructum patrie pure creature. ergo et ei beatitudo uie excellit omnem beatitudinem uie pure creature. Item omnis perfectio spiritualis gratuita. est a caritate. ergo cum beatissima uirgo excellat omnes puras creaturas in caritate. omnes excellit qualibet spirituali perfectione. Item seraphin supremus ordo qui excellit caritate excellit et omnibus alijs donis.

Item sicut se habet substantia ad substantiam. et potentia ad potentiam; et habitus ad habitum. ita proprietates ad proprietatem. ergo si substantia super substantiam et proprietates super proprietatem et potentia super potentiam. Sed substantia siue persona beatissime uirginis post deum est altissima et dignissima excellens omnem creaturam. ergo et eius potentie habitus et proprietates erunt excellentes omnem creaturam.

De beatitudine paupertatis. ca. 102.

Ostendit hec querit de beatitudine paupertatis. qualiter fuerit in beata uirgine. Et videtur quod in summo. Mat. 23. Bti pauper spiritu etc. glo. Pauper spiritu est humilis corde. Sed beatissima uirgo habuit humilitatem proportionabilem omni viatore: ut probatur in supra. ergo et paupertatem et humilitatem.

Item alia glo. ibidem dicit. Beati pauperes etc. quia non necessitas sed fides et deuotio paupertatis beatus facit: ut eodem tempore omni bus domino uiuat. hec autem omnia fides: deuotio: mundum contemnere. deo viuere. fuerunt in beata uirgine excellentius omni viatore. Item in glo. predicta subiungitur. hec habet duas partes abiectionem rerum. et contritionem spiritus. Sed hec duo fuerunt in beata uirgine in summo. ergo et paupertas. Quod contritio spiritus siue humilitatio fuerit in summo in beata uirgine iam ostensum est. Quod autem abiectio in ipsa fuerit in summo sic p

batur. Abiectio sit duobus modis per rerum subiectionem vel per rerum omnimodam abiectionem. Sed magna est paupertas per rerum subiectionem: maior per rerum abiectionem. maxima que est ex utrisque composita de qua dicit Apostolus. 2. cor. 6. Nihil habentes et omnia possidentes. hoc autem non potuit esse nisi in beata uirgine omnino proprie et perfecte. Omnes alij si res abiecerunt non retinuerunt: et si retinuerunt non abiecerunt quia tantum procuratores siue fructuarij et non domini fuerunt. Beata autem uirgo existens mater dei. et regina celi ius et dominium et usufructum possessionis habuit in rebus filij sui. Unde bene potuit relinquere et omnia possidere. Relinquere quantum ad usum et fructum: possidere quantum ad ius proprietatis et dominij. Et sic beata uirgo potuit habere perfectissimam paupertatem. Item in rerum abiectione. ordo est graduatus. Quidam enim dant superflua nature sed non persone. Unde Augustinus de verbis domini. Utere superfluis da pauperibus necessaria. Utere pretiosis da pauperibus uilia. Iste est primus gradus paupertatis.

Alij dant superflua nature et persone luc. xi. de eo quod superest date elemosinam etc. glo. de eo quod super necessaria est danda est pauperibus preter victum et vestitum. Tertius gradus est dare non tantum superflua sed etiam necessaria. unde de glo. Non solum exteriora et non necessaria sed etiam interiora et valde necessaria cum proximis diuidamus. Quartus gradus est omnia superflua et necessaria simul dare: sed semetipsum retinere: quod etiam aliqui philosophi fecerunt licet non propter deum. Unde super illud mat. 19. Ecce nos reliquimus omnia. etc. glo. Non dixit tantum qui reliquistis omnia hoc enim et Socrates philosophus fecit et multi alij qui diuitias contempserunt. sed qui secuti estis me quod proprium

est apostolorum. Quintus gradus est oia dare seipsum superaddere. In euangelio. Mat. 19. Si vis perfectus es. vade et vende omnia que habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo. et veni sequere me. Sextus gradus est oia dare et seipsum relinquere. et preterea laborare manibus ut habeat. unde tribuat patienti necessitatem. releuans ei? miseriam corporalem. sicut dicebat apostolus ad eph. 4. In hunc statum attigit ipse beatus paulus qui omnia reliquerat et tunc loco et tempore laborabat manibus: ut sibi et suis subueniret ut habetur act. 20. Unde dicebat. 1. cor. 4. Laboramus operantes manibus nostris. Septimus gradus est omnia et seipsum dare et spiritui et corpore laborare. ut pascat proximum pane spirituali et iste gradus est maior predicto. quia ut dicit gregorius. Maius est reficere animam semper victuram. quam ventrem quandoque moriturum. Octauus gradus est omnia et seipsum relinquere et de substantia sui corporis partem accipere. et ad refectioem animarum primis dare. In isto gradu fuit beatissima virgo que de purissimis carnibus et sanguinibus suis viaticum nobis confecit panem. scilicet vinum quod de celo descendit. qui est vere vita. quem qui manducauerit mortem non gustabit in eternum. hunc autem toti mundo me dico de hunc beatissima virgo de qua dicitur in euangelio. Mat. 13. et luce. 13. Mulier commiscuit sata tria. donec fermentetur totum. Tria sata diuinitas corporis et anima. fermentum autem ut dicit Bernardus. est fides virginis que dum humane nature coniunxit. et hanc refectioem fecit. Idem fere dicit Augustinus de anima et spiritu. Siue ingrediar siue egrediar pascua inueniet intus in diuinitate creatoris. foris in carne saluatoris. Nonus gradus est oia proximo dare et corpus et animam propriam et diuinitatem habens unitam in cibum anime. sub specie tam aliena et hoc fuit

opus misericordie et summus paupertas domini nostri ihesu christi in via. Decimus gradus est dare seipsum totum corpus et animam et diuinitatem sub specie propria in cibum corporis et anime simul et semper in eterna beatitudine. id quo luce. 14. Beatus qui manducabit panem in regno dei. Ex his patet quod beatissima virgo spiritus paupertatem quantum ad rerum abiectioem habuit excellentius omni homine preter dominum christum. Item in carentia necessarium non est virtus vel beatitudo. Unde glossa super illud mat. 5. Beati pauperes spiritu. Quoniam non necessitas sed fides et deuotio paupertatis beatos facit. Penes ergo intentionem caritatis vel maiorem necessitatis defectum non contingit ponere inproportionabiliter excellentiorem. ergo non attenditur perfectio paupertatis penes propinquitatem ad summum defectum. sed penes voluntatem et deuotionem et persone dignitatem. Si enim eque parum habeant miles et rusticus. pauperior est miles quam rusticus. ymo quod rustico diuitie. paupertas militis. et quod militi diuitie. principii paupertas. Et sic ascendendo quanto quis dignior sit in eodem defectu. tanto erit inferioribus pauperior. ergo cum beatissima virgo precellat omnes in dignitate et equalem alijs habuerit paupertatem. excellit omnes in paupertate inproportionabiliter.

De mititate. ca. 109.

Consequenter queritur de mititate vel mansuetudine. Quod autem illa excellentius fuerit in beata virgine videtur per canticum ecclesie. s. Virgo singularis inter omnes mitis. Item Mat. quinto. Beati mites. glossa. Mites sunt qui malis moribus dominantur. Sed beata summa virgo malis moribus perfectissime dominabatur. quia eius dominus fuit sine pugna. oium autem aliorum cum pugna. ergo habuit mititatem cum excellentia. Item alia glossa. ibidem. Ad

fuetus nō iritat. nec iritatur. nec nocet. nec nocere cogitat. hec autē oīa fuerunt in beata virgine cum impropor- tionabili excellentia. quia nullum iri- tare et omnia placare distant ipor- tionabili distantia. Similiter nulli nece- re et omnibus in summo prodesse. hoc autem solum fuit in beatissima v- gine. ergo habuit mitatē sine proportōe sup- oēs alios. Item alia glo. ibidem. Mi- tis est quē nō rancor vel ira afficit. sed oīa equanimiter sufficit. huiusmōi vir- tutis magistrū se fecit dñs. qđ nō face- ret nisi via summe perfectiōis ista vr- esset. Sed beatissima virgo a rancore et ira omnibus alijs iporportōabilior fuit imūior et magisterij domi capacioz. et obedientior. et i via perfectionis altior. ergo oīb alijs iporportionabiliter fuit māfuctor. Itē sicut pñmū ad pñmū. ita meritū ad meritū. Sed btā vgo pos- sessionē terre viuentū qđ ē premiū mā- fuetudis hūit alijs excellentius. ergo et meritū. Itē himnus. Nos culpis solu- tos nites fac et castos. S; btissima vir- go omni viatoz magis soluta fuit a el- pis. ergo magis m- tis fuit. Cōtrariuz autem vī probat quod legis de moyse Num. 12. Erat et moyses vir mitissim⁹ super omnes homines qui morabatur in terra. ergo mitior q; btissima virgo.

De beatitudine luctus. capi. iio.

Ost hec querit de beatitudine lu- ctus. Et probatur similiter q fuit excellentius i btā virgine. qz cuius cā nobilior. et effectus. sed oēs alios viato- res instigabat peccatum ad flendum. beatissimā aut virgine sola caritas: et si modus iporportionabiliter sup moduz et motus super motum. Item Jerō- mus. Seruitia quāto minus debita. tā- to magis g- ata. Sed luctus beatissime virginis nullo modo fuit debitus debi- to necessitatis. sed tātūmodo caritatis. omnium autem aliorum debitus debi-

to necessitatis. ergo ei⁹ luct⁹ fuit alijs iporpo. tōabilis. Itē ei⁹ cōsolatio alijs est iporportōabilis. ergo et eius luctus. qz sicut premium ad premiū tē. Itē iuxta hec queritur vtrum beatissima v- go luxerit pro icolatu miserie et p dila- tione pñe. Et vī q sic qz hoc vī ad ca- ritaris perfectiōez pertiere. cupe dissol- ui et eē cū xpō. Unde vnus pfectoz ad Rom. vij. clamabat. Infelix ego homo quis me liberabit de cōpore mortis hu- sus. Sed contra. Aia in statu innocē- tie nollet separi a corpore iuxta illud. 2. cor. v. Nolumus ex poliari. sed supuesti- ri. Itē in statu glie aia nollet separi a corpore. ergo vī aiam nollet separi a corpore. qđ fit ideo. qz spīs cōcupiscit aduersus carnē et ecēuerso. ergo cum i btissima v- gine n fuerit huiusmōi pugna vel inobedientia videtur q luxerit p i- colatu miserie.

De btitudine esurie. et siti iusticie ca. iiii.

Onsequēter queritur de beatitu- dine esurie et siti iusticie. Et vide- tur q similiter fuerit i ea excellentius. Esurie et sitire proprie est viatorum. sa- turatum esse proprium cōprehensoruz Sed inter esurie et saturatum esse. me- dium est comedere. Sed cum nihil sit vacuum. cum existunt extrema. extat et medium. Sed mediū pertinet ad sta- tum medium. Ille autem status ē bea- tissime virginis. ergo habebit istā bea- titudinem citra comprehensores et su- pra viatores. Item eius cōsolatio est improporportionabilis alijs. Item iusti- cia fuit in beata virgine iporportōabil- ergo et eius esuries.

De misericordia. ca. iiz.

Ost hec querit de btitudine miseri- cordie. Et vī sili mō vr pđ etum ē q fuerit in btā virgine hac rōne. Btā virgo fm vlem vsum ecclesie appellat et ē mī misericordie. qđ nō conuenit p- prie alicui alijs creature. Dicuntur aut aliqñ et viri misericordie. i. viri bñles

miseriordia. et sic habent omnes alij
parationem ad misericordiam per modum
participatiui et per modum accidentale.
Ipsa autem sola habet comparationem ad mi
seriordiam per modum originis essentialis
et per modum matris. Conuenientia autem
essentialis inproportionabiliter excellit modum
inherentie per modum accidentis. ergo
beatissima virgo inproportionabiliter excel
lit in misericordia vniuersos. Item dicitur
etiam secundum vsum ecclesie. Regina
miseriordie. Et constat quod non secundum eandem
rationem qua dicitur mater misericordie.
Alia est. n. ratio matris et alia regie. ergo
propter aliam rationem dicitur regina mi
seriordie quam illam qua dicitur mater miseri
cordie. Et videtur quod regia misericordie di
catur quod ab ipsa fuit origo regni miseri
cordie. et ab ipsa est potestas propria miseri
cordie et gratie. Cum. n. sit regnum glo
rie quod est regnum iusticie in quo vnusquis
que recipit prout hic gessit in corpore: cuius
potestas est a rege glorie et a rege iusticie
id est a sancta trinitate. Est et regnum gratie
siue misericordie. vbi nunc recipitur
secundum merita. sed adhuc regnat miseri
cordia peccata dimittendo. penas diluendo.
bona multiplicando. mala differendo. hu
ius autem regni origo et prima pars est
a beatissima virgine. per quam susceptus
in medio templi iesum christum. per quem mi
seriordia et veritas sancta est. qui proprio
modo regnat super eos quos proprio san
guine redemit: et passione et morte regne
runt. et sibi configurant. donec in fine in
pletis omnibus tradidit regnum deo et patri.
Unde ergo. quod omnes alij serui misericordie
sunt. Beata autem ergo regina misericordie
Sed inproportionabiliter est maius esse reginam
miseriordie quam esse seruum misericordie
ergo beatissima virgo inproportionabiliter
excellenti se habet ad misericordiam quam alij
Item Mat. v. Beati misericordes. glo.
Misericordia est dare et dimittere. Sed
beatissima virgo inproportionabiliter plus
dedit et dimisit omnibus viatoribus super

omnes creaturas. ergo habet beatitudines
miseriordie super omnes. Item Ambrosi
us. Misericordia est nullum relinquere
in miseria et nullum miserum facere. hoc
autem in summo fuit in beata virgine. er
go habuit in summo beatitudinem miseri
cordie. Item Bernardus. Misericordia
non solum in eis consistit. sed in omni pec
cato corrigendo. hoc autem in summo fuit
in beata virgine respectu omnium creature.
ergo habuit super omnes beatitudinem miseri
cordie. Item misericordia reddita est ei
inproportionabiliter ad omnem misericordiam
que est premium. ergo et beatitudo miseri
cordie erit ei inproportionabiliter ad omnem
miseriordiam que est meritum. Item quod
quid est causa cause est causa causati. beatissima vir
go est causa filij. filius est causa totius boni et omnis
miseriordie. ergo et mater erit causa totius
miseriordie. hoc autem non conuenit alij
creature. Item illud quod eque proprie et
principaliter habet duas naturas inconfusas:
eque proprie habet proprietates duarum natu
rarum. Ihesus christus eque proprie duas naturas habet
ergo eque proprie proprietates habet duarum
naturarum. Unde isteeque proprie sunt
christus est deus. christus est homo. ergo he
christus natus est a deo. christus natus est ab homine. ergo
etiam et he christus est a deo. christus est ab homine.
Sed christus omnes operationes attribuit patri
a quo ipse est. ergo et matri de qua ipse est
attribuentur operationes eius. que conue
niunt ei ratione humane nature. sicut et
patris operationes que conueniunt diuine
nature. Sed humane nature christus exhibuit
nobis in effectum summe miseri
cordie. scilicet in passione. ergo beatissime virginis at
tribuetur summus effectus misericor
die. Quo id est patet in modo loquendi ec
clesie dicentis. hodie mortem quam semina
uit per feminam. facta fugauit. Et ut quod mors intra
uit per feminam. apte redit et vita per fe
minam. Et illud. Mulier que dancant
ipsa saluauit. Quicquid ergo misericordie
nobis filius exhibuit. hoc totum nobis mater
proprie protulit. que filium genuit. in quo

nobis omnia donauit. Ex his pz q be
atissima virgo excellit in misericordia
omnem creaturam.

De mundicia cordis. ca. ii.

Ost hec qrit de mundicia cordis.
Et pbatur q hec fuerit i btissima
vgine simili mō sicut de pdictis per id
quod dicit Ansel. q ea puritate nitebat
qua sub deo maior negt intelligi. Itē
caritas est de corde puro z conscia bo
na zē. i. thim. i. Sed in btā virgine fu
it summa caritas. ergo summa puritas
Item actus fidei est purificans: sed
beatissima virgo habuit fidem pfectissi
mam. ergo cordis puritatē. Item fm
dyonysium in quinto ca. eccle. hierar.
Tres sunt actus Terarchie. purgare.
illuminare. z pficere: z sunt ad se ordi
nata: ita q magis purgatus ē magis il
luminatus z magis perfectus. Sed be
ata virgo fuit in summo perfecta. ergo i
summo purgata z illuminata. Item vi
sio dei que est premiū huius mūdicie:
improportionabilē maius est visionib⁹
omniū aliorum. Item mat. s. Beati
mūdo corde glo. Mūdo corde sūt quos
conscia non arguit peccator. Item
mundum cor h; qui sibi nihil conscius
est. hec autē in beatissima virgine fue
runt in summo. ergo habuit mundici
am cordis in summo.

De beatitudinis pacis. ca. ii.

Ost hec qritur de pace. Et q ipa
similiter fuerit in beatissima vir
gine probatur hoc modo glo. sup illud
mat. s. Beati pacifici zē. sic dicit. Paci
fici sunt qui omnes motus animi rōi
subiciūt: quia his nihil repugnat: qui si
miles pfi suo sunt: qui ē summa quies.
hoc totū autem est in summo in beata
vgine. ergo z pacifica ē in summo. Itē
alia glo. ibidem. Dum lex carnis repu
gnat legi mentis: nō modo alteri s; nec
nobis possumus esse pacifici. ergo sup

omnes improportionabiliter pacifica exti
tit. in qua caro aduersus spiritū nō re
bellauit. Item sicut est premiū ad p
mum ita meritiū ad meritum zē. Sed
alijs pacificis datur in pmiū q filij dei
sunt p adoptionem: btissime vginē da
tum est q sit mī dei per naturā. hoc au
tem improportionabiliter plus ē q esse fi
lium per adoptionē. ergo premiū beatis
sime vginis est improportionabiliter sup
premiū aliorum. ergo meritiū supra me
ritum. hec autē ē pacificatio. ergo bea
ta virgo in hac beatitudine excellit om
nes. Itē beata virgo fuit mediū vte
i causa pacis: vtilis enī fuit mediatrix
z recōciliatrix: omnes enim fuerunt
recōciliandi per ipsam. ergo in pacifica
tōe excellit omnes viatores.

De persecutione. ca. iis.

Ost hec querit de persecutōe qua
liter hec btitudo fuerit in btā vir
gine. Et nō agitur de quacūq; persecu
tione s; de illa que est martirum cui d
betur aureola.

De aureola martirū. ca. iis.

Veritur ergo vtrum beata virgo
habuerit aureolā martir. Et vide
tur q nō: quia cessante cā cessabit effe
ctus. Lū igitur beatissima vgo nō susti
nuerit mortem que per martirū infer
tur: nec habebit aureolam martirum.
Itē aureola nō debetur volūtati sed
actui: hic autē non fuit actus mīj. ergo
non aureola. Si dicatur q habuerit
dolorē spirituale pro martirio: fm hoc
eius aureola esset inferior aliorū: mar
tirū aureolis qui dolorē habuerūt z
spiritualem z corporalem: Si autē di
citur q meruit aureolā per compassio
nem filij: hoc nō videt posse stare. Au
reola enī martirū determinat penes sū
mū z pfectissimū. hec autē est sustinētia
pprie mortis: pl⁹ enī cōpatit aīa corpo
ri vnito q nō vnito. ergo nō ē difficilimū

fortitudinis in cōpassione aliene passio-
nis: Ex his itaq; videt q non habue-
rit aureolam martiriū. Contra. Supe-
riores ordines habet pprietates iserio-
rum cum excellentia: Sed beatissima v-
go omnū ordinū ē suprema. ergo habe-
bit aureolam martirum quam habent
inferiores. Itē damus a nullo illustriū
vincitur. sed vinceretur i aliquo: si nō
haberet aureolā martiriū. ergo habet
aureolam martirum. Item damus.
Sed et ipsa beata et earū que sunt per
martiriū donationē digna facta dolo-
res quos effugit pariens hos in xpi pas-
sione sustinuit a maternali compassio-
ne viscerum laceratione tollerans. et
quem deum cognouit per generationē
hūc ut maleficum videns interfectū.
velut gladio cogitatōibus lacerabatur.
Et hoc ē Tuam ipsius aīam pertransi-
bit gladius. Ex hac auctoritate proba-
tur multipliciter q beata vgo gratiam
habuit martiriū. Itē rationi anīe de-
bet aureola martiriū. Sed beatissima
vgo dedit p̄iosissimā et dilectissimā ani-
mam: ergo habebit p̄iosissimā aureolā.
Media p̄. Qd enim beatissima vgo de-
derit dilectissimā aīam est manifestū.
Ipsa enī in infinitū plus dilexit aīaz. i.
vitam filij sui quam beat⁹ petrus vi-
tam et aīam sui ipsius. Item q pretio-
sissimā animam dederit p̄. quia datio
huius anīe fuit pretium totius mundi
et redimibilis creatur. et sic beata vgo de-
dit animā in infinitū plus dilatatā et p̄-
tiosā q̄ aliquis sanctorum. ergo ha-
bebit in infinitum p̄iosiorē aureolā
q̄ aliquis sanctorum. Itē alij marti-
res dederūt tantū animam et corpus.
btissima autem virgo obtulit ad crucē
animā et corpus et diuinitatez. ergo im-
proportionabiliter plus dedit i merito.
ergo iproportionabiliter plus accepit i
p̄mio. Itē aliqui debitores mortis exi-
stētes nō dederunt vitam gratuite. s. q̄
si donū. sed reddiderūt ex debito quasi

censum. Beatissima autē virgo illum
dedit qui solus inter mortuos liber fu-
it: et nō necessitate sed sola cāitate mor-
tem sustinuit. Itē omnis dolor est ex
amore: quod enī cum amore possidet
cum dolore amittitur. Ubi ergo impro-
portōabilis amor: ibi iproportionabilis
dolor. Sed dolor quo dolebat sancti in
passiōe. causabat a natura et amore na-
turali. dolor autem quo dolebat beata
virgo. cābatur a gratia et dilectōe gra-
tuita. Sed gratia iproportionabiliter p̄-
fectior et fortior ē natura. ergo ipropor-
tionabiliter maior ē amor gratuitus q̄
amor naturalis. ergo dolor cātus a gra-
tia iproportōabiliter est maior q̄ dolor
cātus a natura. dolor sanctorum cāba-
tur a natura dolor autē vginis a natura
et grā. sed maior a grā. ergo in infinitū
erat maior dolor beate vginis q̄ dolor
aliorum. ergo et aureola eius erit ma-
ior aureolis aliorum.

De aureola predicatorum. ca. 17.

Actione predicta queritur d aureo-
la predicatorū vtrum fuerit i bea-
ta vGINE. Et videtur q nō. Cessante cā-
cessat effectus. Beatissima vgo nō ha-
buit statū p̄dicatorum v̄l doctorū. er-
go non hūit aureolā p̄dicator. Media
p̄. p̄ aplm. i. cor. 14. Mulieres i ecclesijs
taceant. Sed cōtra. Plus est p̄dicār
scō q̄ verbo. Alij p̄dicatores p̄dicauē-
runt verbo: beatissima vgo principālī-
p̄dicauit facto: s. iproportionabiliter est
p̄fecti⁹ factū q̄ v̄bū: ergo iproportionabi-
liter p̄fecti⁹ p̄dicabat btā vgo q̄ alij. er-
go p̄fectiorē hūit aureolā. Et si dicī-
q̄ alij p̄dicauerunt scō hoc fuit per ac-
cidēs. Accidit enī scō q̄ sit signum vel
exemplū. btissima autē virgo p̄ se factis
vtebat p̄ verbis in sua p̄dicatōe. in d
sponsatōe. sacramentoz susceptione. et
cōsimiliū quibus vtebatur nō ad sui p̄-
fectionem sed ad nostrā instructionē
et vtilitatez. Item maria cōseruabat

omnia Verba hec luce. 2. Sci dicunt q
ideo cōseruabat vt opportunis tēpibz
ad scribēdū euāgelistis reuelaret. ergo
beata vgo nobis p euangelistas predi
cabat. Itē doctrina prudentū facilis
est ps. 14. S; bñssima vgo breuissime
z lucidissime oīa p̄dicabilia vno verbo
p̄dicauit qñ dixit in nuptijs ioh. 2. Qd
cūq; dixerit vobis facite Qui enī facit
quēcūq; filius dei dixerit omnia p̄dica
bilia impleunt. ergo beata vgo omnia
vno vbo p̄dicauit. Itē dicūt q de sa
piētia spāliter intelligunt de beata vgi
ne. De illa autē dicit q est doctrix disci
pule dei. Sapi. 2. ergo btā vgo ē do
ctrix. ergo debet ei aureola p̄dicatoz.

Itē pphē sunt doctores. ergo pphē
se doctrices. Sed btissima vgo fuit p
phetissa. ergo doctrix. mior ps i Ysa. 2.
Accessi ad pphetissam. glo. virginem
maria. Qd autē mulieres possunt cē
pphetisse. patz Act. 21. q. 4. filie virgi
nes erant q pphetabant. Itē omnes
alij predicatorēs p̄dicabāt p verbum
creatum. btissima autē virgo p̄dicabat
per verbum increatum. ergo p̄dicauit
excellētius omni predicatorē. ergo hz
aureolam predicatorū excellētiorem
omni aureola predicatorum.

De aureola virginum. ca. ii. 2.

Onsequēter queritur de aureola
virginū z videt q non habuerit
aureolam virginū hac ratōe. Aureola
debet fm perfectissimū z difficilissimū
cōtinētie. ergo vbi nō ē pugna. nec vi
ctoria. Itē Apl's. 2. thim. 2. Nemo co
ronabit nisi qui legitime certauerit.
Beatissima autē uirgo non certauit
certamē vginum. ergo nō hz aureolā
virginum. Item phs. Qd cōtinens
est qui patit z non deducitur. insensibi
lis qui nec patitur nec deducitur. Btā
vgo nō patiebatur. ergo nec fuit conti
nens. ergo nec hz aureolaz continēti

sue virginitatis. Contra. beata vgo
dicitur virgo virginum. z hic loquen
di modus dicitur uel vocatur excellen
tia vel origo excellentie. vnde Rosa
flos florum. i. dignissimus inter flores
Vel dicit originem: ut maria iacobi.
Si ergo dicitur Maria virgo virgi
num. i. excellentissima inter virgines.
ergo quicquid debetur alijs virginibz
debetur ei excellētius. Si autē di
citur virgo virginum per originem ut
sit sensus virgo mater virginum: tūc
ipsa est mater virginum in virginita
te: z sic erit mater virginitatis. alie au
tem sunt nutrices virginitatis. ergo
beata virgo improporcionabiliter eū
tialius se habet ad virginitatem q
alie virgines. ergo improporcionabili
ter perfectius habebit aureolam super
alias virgines. Item beatissima vir
go est regina virginum z hoc sibi soli
conuenit: ipsa enim sola a maledicto
legis quasi a seruitute carceris z capti
uitatis virginitatem liberauit. z eam
liberam z gloriofam reddidit: z sic om
nes virgines inquantum virgines a
seruitute legis liberauit: z sue serui
tuti mancipauit: z sic est effecta regina
virginum. Omnes alie sunt ancille
virginis z pedisseque. Sed impropor
tionabilis est corona ancille z regine.
ergo improporcionabiliter perfectio
rem habet aureolam super aureolam
virginum. Item beatissima virgo ha
buit virginitatem in summo ut patebit
infra. ergo habet aureolam virginita
tis in summo. Post hec qritur quo
modo fuerint fructus in beata virgie
qui distinguuntur secundum statum in
nocentie vel continentie trigessimus se
ragessimus centenus. Et videtur q il
los non potuerit habere excellētius
quia trigessimus nō excellit trigessimū.
nec sexagesim⁹ sexagesimū. nec cēten⁹
cētenū. Solutio ad hoc soluetes dici
m⁹. q iste btitudies determinant fm

actus pfectissimos vie . 7 propter hoc
 euacuabunt in pria vbi nō est pauper
 tas nec luctus nec esurtes &c . Et cō
 cedimus q̄ beata virgo habuit omnes
 istas scdm q̄ probatum est se; excellen
 tius omni viatore concedentes omnia
 q̄ oppos. ta sunt de pauprate similiter 7
 de mititate . Qd̄ aut̄ obicitur d̄ Moy
 se q̄ erat mitissim⁹ intelligendū est in
 generatōe sua vel respectu precedenti
 um vel contpaneorū suorū: q̄ beatissi
 ma virgo nō cadit in numerū cū alijs:
 quia nō est vna de oibus sed ē sup om
 nes . Concedimus 7 q̄ btissima virgo
 habuit oēs aureolas 7 oīa dona gratui
 ta omniū aliorum scdm . De aureo
 la martirū . Ber . Longe eam plus q̄
 martirē censemus in qua passionis sen
 sum cōpationis supauit affectus . Itē
 de omnibus aureolis simul . Ber . super
 illud eeclesi . 24 . In plenitudine scdm
 detentio mea . Merito in plenitudine sā
 ctorum eius erat detētio: cui nec fides
 defuit p̄iarcharū . nec sp̄s p̄pharum
 nec zelus ap̄lorū: nec constantia mar
 tirū . nec sobrietas cōfessorum . nec ca
 stitas virginū: nec fecunditas coniuga
 tarum . nec puritas angelorū . Ex hac
 auctoritate p̄ q̄ beatissima virgo ha
 buit oēs proprietates gratuitas aliorū .
 Rationes in p̄trariū positas p̄ cōtrarias
 rationes credim⁹ sufficēter eē solutas .
 Ad illud qd̄ vltimo obicitur de fructi
 bus . dictū q̄ illos habuit excellenti⁹
 omnibus viatorib⁹ duplici ratōe . Una
 quia hūit eos omnes simul vtpote vir
 go . vidua . 7 iugata . Altera quia vni
 quodq̄ excellenti⁹ habuit . In xxx . enī
 fructu qui debet coniugatis . per dena
 rium gl̄ie eterne perfectio signat̄ . per
 ternarium tria bōa coniugij . s . fides p
 les . sacramenti . p̄ que coniugati rēdūt
 ad vitam eternam . Illa autem tria ha
 buit excellentius beata virgo : ut p̄ba
 tum est supra . ergo habuit fructum tri
 gesimum oibus excellentius . Itē in lx .

per denarium signatur perfectio eter
 ne glorie: In senario . s . opa misericordie
 per quē vidue tendūt in vitam eternā .
 Illa autē; opera misericordie fuerunt ex
 cellentius in beata virgine omni viato
 re . ergo habuit fructus sexagesimū ex
 cellentius vniuersis . Centesimus fru
 ctus seu numerus qui cōsistit ex dena
 rio in se ducto vitam angelicam in ter
 ris significat . p̄ quā tenditur ad societa
 tem angelorum in celis . Virā vero an
 gelicam habuit btissima virgo excellen
 tius omnibus i teris . ergo beatissima
 vgo habuit fructum centesimū excellē
 tius vniuersis . Et sic pat̄: qualiter bea
 tissima vgo omnes beatitudines . 7 om
 nes aureolas . 7 huiusmodi fruct⁹ om
 nes habuit in summo .

De fructibus quos ponit apostolus ad
 gal . s . ca . iij .

Ost̄ hec queritur de fructib⁹ quos
 ponit Ap̄ls ad Galathas v . Fru
 ctus autē sp̄it⁹ est caritas . gaudium .
 &c . Qualiter fuerint in beata vrgine .
 Et videtur q̄ excellentius omni viato
 re . 7 hac ratōe . Gratia 7 peccatū oppo
 nuntur . cōiunctio 7 diuisio similiter op
 ponitur : a peccato ē diuisio . ergo a gra
 tia ē cōiunctio . Sed in beata virgine
 fuit ip̄portionabilis gratia . ergo ip̄po
 rtionabilis cōiunctio . Sed ad cōiun
 ctionem cū deo sequitur resectio siue
 fructus: ut; in fructōe prie que sequit̄
 ad summā cōiunctionem . Sed in btis
 sima vrgine fuit sūma 7 ip̄portionabi
 lis p̄iunctio vie . ergo improp̄tionabi
 lis resectio . ergo habuit oēs fructus in
 summo . Itē ysa . 3 . Dicite iusto quoniam
 bene . quoniam fructum adiuentio
 nū suarū comeder . Et in ps̄ . Labores
 manuum tuarum &c . ergo in operibus
 bonis est resectio . In beata virgine
 fuerunt opera ip̄portionabiliter bōa
 ergo 7 resectio ip̄portionabilis . Itē
 ps̄ in custodiendis illis retributio mē
 ta . Sed btā vgo ip̄portionabiliter alijs

custodiuit. ergo in ipsis iproporcionabili-
ter retributionem habuit. Item. Secu-
ra mens quasi iuge eduiui. Sed brissi-
ma virgo alijs iproporcionabiliter secu-
ra fuit. ergo alijs iproporcionabiliter con-
uiuauit. Itē ysa. 28. Si auertis a sab-
bato pedem tuum. facere voluntatem
tuā in die scō meo. et vocaberis sabba-
tum delicatum. et sanctus dñi gloriofus:
et glorificaueris eum: dum non facis
vias tuas. et non inueniatur voluntas
tua. vt loquaris sermonem: tunc delec-
taberis super domino. et sustollaz te su-
per latitudinem terre: et cibabo te here-
ditate iacob patris tui. Omnia hec que
premittuntur ad istam cibationem fue-
runt in beata virgine summe. ergo ci-
batur in summo.

De caritate. cap. iio.

Ost hec queritur de fructu que ē
caritas. et probatur q̄ i beata vir-
gine fuerit in summo. hoc modo. Cari-
tas est que de terra ad celum euocat.
et sic duo innuuntur que pertinent ad
hunc fructum. A terrenis sepatio. Ad
celum eleuatio. vtrumq; istorum i brā
virgine fuit in summo. Qd iproporcionā-
biliter alijs a terrenis fuit separata p̄
per hoc q̄ nec puluis venialis p̄i pedi-
bus eius adhesit. q̄ omnibus alijs via-
toribus inuitabile fuit. Qd ad celum
maxime eleuata fuit. sic pbat Mat. 6.
Ubi est thesaur⁹ tuus etc. ergo thesau-
rus tuus trahit ad se fructum. S; brā
virgo habuit iproporcionabile thesaur⁹
i regno celorum. ergo iproporcionabiliter
leuabatur ad celum. Item eleuatio est
grā. s; in brā virgine fuit iproporcionabil-
gratia. ergo etc. Itē in ps. 23. Fuit res
gōnes. vna. Quis ascendet in montem
sanctum tuū. Altera aut quis stabit i
loco scō tuo. Tertia. Quis habitabit. Qd
difficile est et perfectum ascendere. dif-
ficilius et perfectius stare. difficilimus
et perfectissimus habitare et quiescere.
Sed ad statū apostolorum qui sunt ma-

iores de ecclesia pertinet ascendere. s;
non habitare ymo descendere. Vñ an-
geli descende bāt et ascende bāt in Gen.
28. cap. Unde apostolus rapiebatur vt
q; ad tertium celum; et mox descendit ad
disponenda cubicula infirmorum. Vñ
ipse dicit. 2. cor. 5. Siue mente excedi-
t⁹. siue sobri⁹ sumus nobis. ergo ad p-
fectiorem statum q̄ apostolorum fuit
ad quem pertinet ascendere et quiesce-
re. Sed super statum apostolorum nō
fuit status eminentior q̄ status beate
virginis. ergo ad statum btē virginis p-
tinet ascendere habitare. et quiescere.
Item ps. 23. Concupiuit et defecit aīa
mea in atria dñi. Lōcupiscere et defice-
re medium est inter atria domini con-
cupiscere et non deficere. Primum per-
tinet ad statum viatorum. secundū ad
statum comprehensorum. ergo mediū
ad statum medium. hic est autē stat⁹
beatissime virginis. ergo beata virgo
atria domini concupiuit et non defecit
ergo ibi requieuit. Itē ysa. xi. Et rege-
uit super eum spiritus domini. spiritus
sapientie etc. Bernar. Nimirum super
eam. ergo et sup eam requieuit spūs s̄
ctus. Sed requies est p̄uatio motus.
Sed augment⁹ et diminutio sunt mo-
t⁹. ergo si habuit spiritus sanctum fuit
sine motu. ergo sine augmento. ergo in
summo. ergo fructum caritatis in sum-
mo. Item sapi. vi. Incorruptio facit eē
proximū dō. Sed in beatissima virgine
fuit iproporcionabilis incorruptio. ergo
improporcionabilis proximitas deo. Itē
luce. 14. et 18. Qui se exaltat humiliabi-
tur etc. Beatissima virgo fuit in summo
humiliata. ergo in summo eleuata. Cū
ergo caritatis fruct⁹ sit eleuatio ad ce-
lum. manifestum est ex his q̄ brissima
virgo habuit fructus caritatis in sum-
mo.

De gaudio. capi. iiii.

Ost hoc querit de scō fructu qui
est gaudium. De quo glo. ibidem

Quod gaudium est puritas conscientie. et
 eleuatio animi in his que digna sunt se
 exaltatis. Sed hec tria puritas. scilicet
 conscientie ut patuit supra. et eleuatio
 animi ut proximo est probatum. et digni
 tas donorum spiritualium fuerunt in
 beata virgine in summo. ergo habuit
 fructus gaudij in summo. Item ps. 137.
 Uiderunt omnes fines terre salutem dei
 nostri. iubilare deo etc. Glo. q. visio sal
 uationis est causa iubilationis. Sed in
 visione ista beatissima virgo in summo
 vidit. ergo iubilauit in summo. Item lu
 ce. 2. Annuncio vobis gaudium ma
 gnum. q. natus est sal. Improporcionabi
 liter maius est saluatorem nasci de se.
 q. nasci sibi. ergo beatissima virgo im
 proporcionabiliter omnibus causam gau
 dij habuit. ergo iporcionabiliter oibus
 gauisa fuit. Item iporcionabiliter ma
 ius est saluatores sibi nasci filium q. sibi
 nasci deum. Si. n. beata gens cuius est
 dominus eius. improporcionabiliter beator
 e eius dominus filius eius. Sed beatif
 sime virgini nascebatur filius. alijs do
 minus. ergo improporcionabilem causam
 alijs gaudendi habuit. ergo in summo ga
 uisa fuit. Item iohannis. 14. Si diligere
 tis me gauderetis vtiq. etc. hec est ime
 diata et per se. Dilectio. n. est immedia
 ta causa gaudij. Sed beatissima virgo
 habuit dilectionem in summo. Item luc.
 10. Gaudeat et exultate. qm. no. v. etc.
 hoc est gaudium de predestinacione eterna.
 et de presenti iusticia. Sed beata virgo ha
 buit partem iusticie in summo. ergo et gau
 dium in summo. Item aliquis predestina
 tur ut sit seruus dei et filius per adoptio
 nem. aliquis ut filius dei sit per deum:
 ut xps homo: aliquis ut sit mater dei p
 naturam. sed iporcionabiliter maius
 est matrem dei esse p. naturam q. esse fi
 lium per adoptionem. ergo beatissima
 virgo causam gaudij h. in summo. Item
 ap. ad phil. 4. Gaudeat in domino. do
 minus eius prope est. ergo proximitas

est causa gaudij. Sed beatissime virgin
 in summo proximus fuit. ergo sumum
 gaudium habuit. Item ap. ad col. 3. ha
 bentes super oia caritate: que est vinculum
 perfectionis. et pax dei exultet in cordi
 bus vestris. glo. Caritas que est causa
 exultationis. Sed beata virgo habuit
 caritatem in summo. ergo exultauit in
 summo. Item ad ro. 14. Regnum dei iter
 vos est pax. et iusticia. et gaudium in spu
 sancto. Beatissima virgo improporcionabi
 liter plus habuit in corde de regno dei.
 ergo improporcionabiliter plus de gau
 dio in spiritu sc. Item dicitur in ps. 88.
 Misericordia et veritas preceperunt faciem
 tuam. beatus populus q. scit iubilacionem.
 Precessio misericordie est causa iubilacionis.
 Sed in beatissima virgine precessit mi
 sericordia in summo. ergo sciuit iubila
 tionem in summo. Item 2. cor. 5. Qua
 le gaudium mihi est q. in tenebris sedeo.
 et lumen celi non video. ergo attracto sen
 su in luce esse. et lumen celi videre est
 causa leticie. hoc autem fuit in beatissi
 ma virgine in summo. ergo habuit gau
 dium in summo. Item beata virgo o
 bus viatoribus et comprehensoribus est causa
 gaudij et leticie. ergo plus omnibus habuit
 gaudij et leticie. Ut sarr. a in figura ei
 dicit. gene. 21. Risum mihi fecit dominus. et
 oes qui audierunt coram ident mihi. qua
 si diceret. Gaudium principaliter pertinet
 ad me. alijs autem inconsequenti et p. me.
 Unde Judith. xv. Tu gloria israel. tu
 leticia israel. tu honorificentia populi
 nostri. Item ysa. 9. Letabatur coram
 te. sicut qui letantur in messe: sicut exul
 tant etc. hic tanguntur due cause gau
 dij messorum de fructu: victorum de spolijs
 Si ergo est gaudium de fructu. Si bea
 tissima virgo habuit fructum in summo.
 Item beata virgo habuit victoriam et
 spolia in summo que ex faucibus leuia
 than totum mundum quasi spolijs eri
 puit. ergo gaudij fructum in summo
 possedit.

De pace. capl. 122.

Ost hec querit de fructu q est par
q fuerit in summo in beata virgi
ne probatur hoc modo. luc. 2. Gloria in
excelsis deo. Et in terra pax hominib⁹
zē. Beatissima virgo improporcionabi
liter omnibus habuit bonaz volūtate.
ergo iporportōabiliter pacem. Item io
hannīs. 14. Pacez relinquo vobis. Pa
cem meam do vobis zē. hec ē duplex
par. s. eternitatis: z pectoris. Pax pec
toris est quies a peccatis. Illam autem
habuit beatissima virgo in summo. In
alijs autem quies a peccato est cessatō
peccādī. ergo beatissima virgo habuit
pacem pectoris in re: z pacem eterna
tis improporcionabili certitudine. ergo
habuit fructuz pacis improporcionabili
ter. Item ysa. 32. Opus iusticie
est pax. Sed beatissima virgo iusticiaz
habuit in summo. ergo z pacem in sum
mo. Itē in ps. 75. In pace factus ē loc⁹
eius. Sed beatissima virgo iporportōa
biliter fuit locus dñi. ergo iporportōa
biliter pax. Itē mundus pacē eius tur
bare nō potuit. qz pauperima spū fuit
Item dyabolus pacem eius turbare nō
potuit. qz humilis in summo fuit. Sed
hec caro turbare potuit. quia fomes ī
ea extictus fuit. z sic patet quomō btā
virgo fructum pacis in summo hūit.

De patientia. ca. 123.

Ost hec queritur de patientia ps
93. Secūdu multitudinē dolorum
meorū in corde meo. cōsolationes tue le
tificauerunt animā meā. Sed beatissima
virgo habuit dolores passionis p⁹ filiū
suū in summo. ergo fructū patientie in su
mo. Itē sicut se hz passio ad passionem
ita cōsolatio ad cōsolationem. Xps autē
ī passioe summū dolorē hūit z summaz
cōsolatiōem. Sz passio btissime virginis
similima fuit illi passioi. ergo z cōsola
tio cōsolatōi. Itē puer. vlt. Date sicerā
merentib⁹. z vinū his q amaro sūt aio

Sed btissima virgo hūit amaritudinē
passiois ī summo. ergo z sicerā cōsolatōis
ī summo. Itē ysa. 61. Dabit ei dñs coro
nā p cinere. oleū gaudij p luctu. palliū
laudis p spū meroris. Sz btissima vgo
hūit luctū z merorē ī summo. ergo gau
dium z cōsolationē in summo.

De longanimitate. ca. 124.

Ost hec queritur de longanimitate
te. glo. Qd longanimitas ē ī expe
ctatiōe boni. In de sic. Bonū expectatū
reficit. Sed btissima vgo iporportōna
bile gaudiū alijs expectavit. ergo fruc
tū lōganimitatis iporportōabiliter hūit.
Itē bonū expectatū nō reficit nisi ī ali
quo certū sit hēri. ergo ubi ē maior eez
tudo de hēndo. ibi maior refectio in
expectando. Sz btissime virginis expe
ctatio oibus alijs iporportōabiliter fru
ctum habuit lōganimitatis. Itē oīs al
terius viatoris expectatio ē per modū
esurientis. expectatio beate virginis fuit
per modum comedentis. Sz impropor
tionabiliter magis delectat expectatio
in comedendo. qz in esuriendo. Paret
ergo q beata virgo fructum longani
mitatis habuit improporcionabiliter
viatoribus uniuersis.

De bonitate. ca. 125.

Ost hec querit de bonitate glo.
Est dulcedo animi. Sed scōz phm
Dulce est quod amaro impmixtus: dul
cius qd amaro impmixtus: dulcissimū
quod amaro impmixtissimū: Sed ani
mus beate virginis solius fuit omni
amaritudine impmixtissimus. ergo
eius solius animus fuit dulcissimus.
Item hec dulcedo est de bonis cogni
tis z habitis. Sed beatissima virgo bo
na nobilissima in se cognouit z habuit.
ergo dulcissima fuit. Item ps. 30. Quā
magna multitudo dul. tue do. quam
ab. ti. ee. Sed beatissima vgo nobilissi
ma timorē. s. reuerēcie hūit in summo.

ergo dulcedinē habuit in sūmo. Item
Iudic. 6. legiſt q̄ vellus dulci rore im-
pletum poſt hoc totam areāz impleuit.
Per vellus bñſſima virgo intelligitur
que totū mūdum dulcedine repleuit. et
go plus omnibus dulcedinis habuit.

Itē ad hebr. 9. In archa fuit vrna cū
māna. Per archam bñ virgo. per mā-
na ſūma dulcedo ſignat. ergo ipſa i ſū-
mo habuit dulcedinem. Itē eccl̄i. 24.
Spiritus me⁹ ſuper mel dulcis. Sed p
mel cōiter intelligiſt qd dulciſſimum.
Iuxta illud Iud̄ c. 14. Quid dulci⁹ mel
le? ergo bñſſima virgo habuit maiorez
dulcedinem ſuper omne dulcedinem.
Item quanto arbor altior. tanto fruct⁹
dulci⁹. Sed fructus bñſſime virginis
fuit dulciſſimus. quia ipſe ſolus altissi-
mus. Sed ſi fructus fuit dulciſſimus.
ergo rami iuxta illud Jacobi. 3. Nūqd
fons de eodem foramine emanat dulce⁹
et amarum aqua⁹? q. diceret. Qualis in-
tus. talis et extra. Cum ergo a beatissi-
ma virgine ſūma dulcedo pceſſerit.
p; q̄ dulciſſima fuerit. Sic ergo p; q̄
beatiffima virgo bonitatem. i. dulcedi-
nem animi habuit in ſummo ſuper om-
nem viatozem.

De manſuetudine. ca. 126.

Oſt hec queriſt de manſuetudine

Eſt autē manſuetudo ſm glo. tra-
ctabilitas. Tractabilis autem eſt qui
h; bonos mores. Boni autē mores ſūt
per virtutes. beatiffima uirgo habuit
virtutes in ſūmo. ergo tractabilis fuit
in ſūmo. Item Jaco. p̄ſo. Cū manſue-
tudine ſuſcipite inſitum verbum. Glo.
Cum māſuetudine cōtra iram. Qui mi-
nus hab; de ira habet magis de māſue-
tudine. Beatiffima virgo oīno caruit
ira. ergo habuit māſuetudinē in ſūmo.
Item inter ſupbos ſemp iurgia ſunt. et
go ſupbia per ſe eſt cauſa iurgiorū.
ergo vbi plus de ſupbia plus de iurgiis
minus de māſuetudine. ergo p oppoſi-

tū; vbi minus de ſupbia minus de iur-
giis: et plus de manſuetudine. Sed in
beatiffima virgine fuit humilitas in ſū-
mo. ergo et manſuetudo. Itē Tractabi-
lis dicitur qui eſt omnib⁹ cōformis et cō-
formabilis. Tractabilis ergo eſt qui ē
omnibus omnia. hoc autē poteſt eē duo-
bus modis. vel ſcōm genera ſingulorū
ſicut paulus q̄ factus eſt iudeis ſicut iu-
deus et c. vel ſcōz ſingula generū. et iſte
ē ſimpliciter oībus omnia. et hoc fuit
beatiffima virgo. ergo beatiffima vgo
fuit tractabilis in ſūmo. Unde Ber. in
ſermōe de aſſumptōe. Signū magnū.
Quid ad mariā trepidet humana fragi-
litas: Nihil auſte⁹ i ea. nihil terribile.
tota ſuauiſ eſt. Et infra. Oīb⁹ oīa ſcā ē
oībus miſericordie ſinū aperuit. ut d̄ ple-
nitudo eius accipiāt vniuerſi. captiu⁹
redemptionē. eger curationē. triſtis cō-
ſolationē. peccator veniam. iuſt⁹ gratia;
angelus leticia. et deniq; tota trinitas
gloriam filij pſona carnis humane ſub-
ſtantia ut nō ſit qui ſe abſcondat a calo-
re eius. Itē argui pōt ex eo q̄ eccl̄ia in-
terpretetur eam diuerſis ſtatibus et p
prietatibus aſſimilando d. eccl̄i. 24.
Ego q̄ſi vitis fructificauī et c. Ex quib⁹
oībus argui pōt q̄ ipſa eſt omnib⁹ con-
formabilis. et oībus comparabilis. Et
ideo omnibus in ſummo tractabilis.
Item paulus fuit omnia oībus ſcōdū
aſſimilationē. i. cor. 9. Beatiffima autē
vgo ſcōm veritatē. Itē paulus diuerſis
hominib⁹ et ſtatibus ſe pro loco et tem-
pore cōformauit ſcōm ſimilitudinem et
cōdeſcenſionem. beatiffima autem vir-
go ſimul et ſemel diuerſis tēporibus et
etiam oppoſitis ſe conformauit ſcōm
rem et veritatem rei. Simul enī ſecun-
dum rem et matribus. et virginibus ſe
cōformauit et viduis. hominib⁹ et ange-
lis. ergo fuit improporcionabiliter tra-
ctabilis viatorib⁹ vniuerſis. Sic ergo
paret q̄ beatiffima virgo habuit fructū
manſuetudinis in ſummo.

De benignitate. ca. 127.

Ost hec queritur de benignitate .
que est ut dicit glo . largitas rerū
Quō aut ista fuerit in beatissima v̄gine
in summo: probat hoc mō . Largitas re
rum cōsistit in dando . sed beatissima v̄
go inproportionabiliter omnibus dāt
ergo inproportionabiliter omnib⁹ pl⁹
larga fuit . Minor p̄ hoc modo . De deo
patre dicit . Ap̄ls ad ro . 8 . Qui proprio
filio suo non peperit . Quō non omnia
nob̄ cū illo dōauit . Sed deus dedit no
bis filium generādo ipsum secundū di
uinam naturam . et eius incarnationē
operando . ergo et beata virgo dedit no
bis filium ipsum generādo secundū hu
manam naturam . ad ipsius incarnatio
nem carnem vniendam ministrādo . er
go et ipsa nobis filium dedit . et in ipso
omnia nobis cōtulit . Itē beatissima v̄
go dedit omne dabile . ergo fuit magis
larga omni viator . media patet . Omne
enim dabile est deus vel creatura . Ip
sa enim dedit deum mādō . et mundum
et oīa deo . De primo dicit in libro sapie
7 . ca . Quoniam omnium bonorum mater ē .
De secūdo venerūt mihi omnia bona pa
riter cū illa . Itē ps . 50 . Benigne fac .
glo . filium mittēdo . peccata dimitte do .
Sed inter oēs creaturas filij missioni
et peccati dimissioni sola officium et mi
nisterium exhibuit . ergo iproportiona
biliter plus omnibus benigna fuit . Itē
ad . i . cor . 13 . Caritas patiens est . benigna
est . hec sūt propositiones p se . Ergo vbi
maior caritas . ibi maior benignitas .
Sed beatissima v̄go in summo habuit
caritatē . ergo et benignitatem . Item
Mat . 8 . Sicut et pater vester solē oriri
facit et pluit supra ingratos et malos .
glo . benign⁹ quia dedit eis potestātē fi
lios dei fieri his qui credūt in nomi
ne eius . Qui nō ex s̄g . 28 . Sed post d
um beata virgo in summo suo modo de
dit nobis filios dei fieri per gratiā nos
regenerādo . beatissima enim virgo de

dit nobis potestātē filios dei fieri rege
neratozem nostrū generādo . Un̄ luc . 2 .
Maria peperit filiū suū primogeni
tū . Glo . i . vñū filium genuit . in quo
nos omnes secundum spiritū in filios
dei regenerauit .

De fide . ca . 128 .

Ost hec querit de fide . dicitur autē
hic fides fm glo . inuisibiliū certi
tudo . Intenditur autē delectatio ex cer
titudine tribus modis . Prim⁹ modus
est p scibiliū pluralitatē . ut si delectatō
est in sciēdo : quāto plura sciūtur tan
to maior est delectatio . Sed beatissima
virgo plus omnib⁹ sciuit . ergo plus om
nibus scdm̄ hunc modū delectationis
habuit . Secund⁹ modus est per nobili
tatem et meliortatē scitorū : ut si est de
lectatio in sciēdo talia : maior delecta
tio erit in sciēdo nobiliora et meliora .
Sed btissima virgo sciuit inproportio
nabiliter meliora et nobiliora ad sciē
dum alijs . s . deū trinitatē . et btitudines
ppriā . ergo eius delectatio quā habuit
in sciēdo . oīum aliorum delectationib⁹
fuit iproportionabil . Nihil enī est dele
ctabilius anime scire q̄ scire deū . et se
ab ipso scire nūquam separandū . Ter
tius modus est p modum sciēdi perfe
ctiorem : ut si delectat aliquid sciūm
simpliciter sciūm perfectius plus dele
ctat . Sed btissima uirgo inproportio
nabiliter perfectionē habuit in sciēdo :
Item mūdicia preced . t uisionem . uisio
certitudinem . certitudo delectationē .
Sed beatissima uirgo habuit inpropor
tionabilē namdiciā . ergo uisionem . er
go certitudinē . ergo et delectationem .
Sic ergo p̄ qualiter btā uirgo et plura
sciuit et delectabiliora ad sciēdum . et
pfectiori modo sciēdi omnibus alijs .
et sic certitudinem habuit inuisibilem
excellētius omnibus alijs . Igitur fru
ctum fidei habuit in summo .

De modestia . ca . 129 .

Ost hec queritur s̄ modestia : que
ut dicit glo. consistit ⁊ in dictis. ⁊
in factis. ⁊ sermone. Sed hec fuerunt i
sumo in beata virgine. ut probatur est
supra. ergo ⁊ resectio debebatur. Si
cut enim se habet cibus ad cibum : ita
delectatio ad delectationē. Item sicut
se habet virtus ad virtutem ita actio
ad actionem. ⁊ modus actionis ad mo
dum actionis. Sed beata virgo habuit
virtutem in sumo. ergo ⁊ actiones. er
go ⁊ modū. Sed penes modificationē
consistit modestia. ergo habuit modesti
a in sumo. ergo ⁊ fructus modestie.
Itē in virtutibus politicis virtus ē me
dietas duorum extremorum. vnde in his
modus consistit circa medius. In vir
tutib⁹ autē theologicis tanto aliqd per
fectius habet virtutis esse quāto maior
elevation ⁊ extensio ad cōsecutionē si
nis. vnde modus ibi attenditur secūdu
maiores elevationē virtutis. Fides enī
tanto magis est virtus quanto magis
elevant potentiā ad credendū : ⁊ simili
modo spes tanto perfecti⁹ habet esse
tutis quanto magis elevant ad sperādū
Similiter est in amore : cuius modus ē
non habuisse modū. Si ergo modestie
est tenere modū. ergo modestissimi in
sumo erit tenere modum in sumo. Sū
mus autē modus est per modū in statu
vie eleuare potentiā ad p̄fectissimū ac
tum qui potest esse in statu vie. huius
modi autē eleuatio fuit tantū in beata
virgine. ergo ipsa habuit modū tantū
in sumo. Item glo. super illō ro. 12. Ra
tiōabile sit obsequiū. Neq; nimis neq;
minus. hoc autē solū conuenit beatissi
me virgini precise. ergo sola habuit fru
ctus modestie in summo. Item in alijs
viatoribus modestia ē cōhibitiō ⁊ restri
ctio appetitū inordinatorū a concupi
scentia surgentiū : ⁊ fructus modestie
est resectio uel delectatio de huiusmo
di cōhibitiōe vel restrictione. vnde ē q̄
si delectatio pugnatōrū post victoriā

⁊ sic est delectatio per modū penitētie
Modestia autē beatissime v̄ginis non ē
de restrictione appetitū inordinatorū
qui in ea esse nō possunt : sed est perfe
cta subiectio carnis ⁊ sensualitatis ad
sp̄ritū in tale ⁊ tam plenum rationis
dominium q̄ non est possibile trascribi
lem vel cōcupiscibilem ⁊ rationale; ex
cedere suum modū : ⁊ sic fructus mode
stie i ipsa nō est super cōhibitione uel
restrictione motū inordinatorū qui in
ea nō sunt : Sed in ea est delectatio su
per eo q̄ huiusmodi motus ei nō insū
nec inesse possunt : ⁊ sic sua resectio est
per modum innocētie : aliorum autē rese
ctio fuit p̄ modum penitētie. Sed stat⁹
innocētie improporitiōabiliter excellit
statū penitētie in dignitate. ergo rese
ctio p̄ modum innocētie resectionem p̄
modum penitētie : quia pena pōt demer
culpa phenis erit. Sic ergo p̄ q̄ bea
tissima virgo fructum modestie impro
poritiōabiliter excellentius habuit om
ni viatore.

De continentia. ca. 130.

Ost hec queritur de continentia.
que ut dicit glo. ē ab illicitis ab
stinere. ⁊ intelligit de licitis ⁊ ē virtus
placitis abstinuisse bonis. ⁊ intelligitur
hoc de placitis secūdu sensum. Non
enim ē virtus abstinuisse a bonis placi
tis secūdu intellectū. Illa enim sunt
simpliciter bona ⁊ scdm virtutem ap
petenda. a bonis autē sensibilibus dele
ctabilibus abstinendū : sūme vero dele
ctabile scdm sensum est actus genera
tionis : ergo ab hoc abstinere est mari
mū virtutis. hoc autē potest esse duob⁹
modis : s̄m abinentiam perfectā vel
secūdu perfectiōē. vel scdm perfectis
simam. Perfectā ut in cōiugatis. perfe
ctiorem ut in viduis : perfectissima; ut
in virginibus ⁊ ibi perfectior ē : q̄ vir
ginitas perfectior. ergo simpliciter in
summo. hec autē in beata virgine fuit

in summo. ergo habuit fructū continē
tie in summo. Item virtus est circa az
dum et difficile: s; hec est cōtinentia
secundum abstinētiā actus genera
tionis maxie ē ardua et difficilis nature
corruptibilitate. Precipue circa parte
que est corrupta et infecta. ergo vbi est
illa abstinētia in summo. ibi erit cōtinen
tia in summo. Itē licitū est q nulla lege
prohibetur. sed beatissime virgini non
ē lex posita. iustis. n. n. ē lex posita. Un
de ad gal. s. enumeratis fructibus sub
iungitur. Aduersus huiusmodi non ē
lex. ergo omnia ei licebant. Omnibus
autem alijs est lex posita. ergo omnia
erant ei improporcionabiliter magis li
cita. ergo improporcionabiliter alijs fru
ctus eius erat continentia. Item aug
mentat virtutem cōtinentie abstinere
a rebus non tantū placitis et licitis. sed
etiam aliquibus debitis. Erit ergo vir
tus continentie perfecta abstinere a li
citis placitis. et debitis. ergo a magis
debitis abstinere erit maior virtus.
Sed beatissima virgo improporcionabi
liter abstinent ab honoribus. et rebus
sibi debitis plus omnibus alijs creatu
ris. Item augmentat virtutez continē
tie abstinere a magno et digno sibi de
bito et licito et erit continentia si abste
atur ab honore in summo. Sed honor et
reuerentia que debebatur ei inquantū
erat mater dei. excellit omnem reuerē
tiam. et omnem honorem debitūz crea
ture. ergo ipsa habuit fructum conti
nentie in summo. Sic ergo p; qualiter
beatissima virgo abstinent a summe lici
tis. a summe debitis. a summe dignis.
et sic habuit fructum continentie excel
lentius omnibus creaturis.

De castitate. ca. 131.

Ost hec queritur de castitate. que
ut dicit glo. ē recte vti licitis. Et
q su erit in beata virgine in summo p

bat hoc modo. Triplex ē status. Ante
gratiā uel pter gratiā. in gratia et i glo
ria. In p;io statu sunt opatio s; naturā
In vltio sit opatio s; glia. S; iter hec
duo extrema duo sūt media. s. operari
quādoq; fm naturam quādoq; fm gra
tiam: et operari semper secundū natu
ram et gratiam. sed operari secundum
gloriam conuenit comprehensoribus:
secundum vō naturam corruptam vel
non corruptam conuenit hominib; siue
peccatorib; siue nō peccatoribus. ope
rari vero quādoq; secundū naturam
et quādoq; fm gratiam conuenit viato
ribus. ergo omnia operari secundū na
turam et gratiam conuenit statui me
dio inter comprehensores et viatores.
Ille autem status medius ē beatissime
virginis. ergo illud operari conuenit
beatissime virgini tantū. et illud opari
ē summe recte vti licito. ergo ei conueit
castitas in summo. Itē omnes actiones
humane sunt referibiles secundū ac
tum vie. ergo summe perfectus secundū
statum vie omnes refert: hec autem fu
it brissima vgo. ergo ipsa retulit omnes
actōes suas. Item ap' s. i. cor. 10. Siue
māducatis siue bibitis: omnia i gloria
dei facite: hoc aut est omnia referre in
gloriam dei: et huiusmodi referre est
vti. ergo contingit omnibus recte vti:
si tamen vti consistat in referendo: Est
enim vti referre ad id quod est fruē
dum: et sicut contingit referre differē
ter. ita contingit differenter vti. Sed
viatores contingit referre omnia habi
tualiter. Solam beatam virginē p;in
git diuina referre et actualiter. ergo cōue
nit ei vti oib; iporportōabiliter. Qd autē
nulli uiatori p;ueiat posse referre actua
liter. sic p;. Omne aliū necesse ē pecca
re uenialiter aliqñ. Sed quicunq; pec
cat uenialiter illum impossibile est re
ferre omnia actualiter. Sed omnem
uiatorem excepta brā uirgine necesse ē
aliqñ peccare uenialiter. ergo nullum

viatorum excepta beata vñe possibile
ē oīa referre actualiter. Itē inter ha-
bitum ⁊ statum medius est actus. ergo
inter statum fruendi ⁊ habitum referē-
di medium est actus referendi. ergo in-
ter frui deo ⁊ omnibus in deo actuali-
ter ⁊ omnia referre ad deum habitualiter
medium est omnia referre actualiter i
deum. prīmū autem pertinet ad statum
cōprehensorum. scđm ad statum viato-
rum. ergo medium ad statum medius.
hic autem est status beatissime virgīs
ergo opera sua omnia retulit in deum
actualiter. ⁊ hoc est recte vti licitis in
summo. ergo ipsa sola habuit fructum
castitatis in summo. Pz ergo q̄ beatif-
sima virgo omnes fructus spiritus ha-
buit in summo. hec autē concedim⁹
omnia. ⁊ credimus eē vera sicut ex ve-
ris ⁊ probabilibus per ordinem sūt p-
bata. Ad expressiorem tamen predicto-
rum intelligentiam ⁊ ad uidendū gra-
tutorū perfectionis differentiam. quā
in plenitudine gratie beatissime virgi-
nis omnifariam disputauimus esse cōpre-
hensiuam. notā q̄ gratuita perfectio
comparari pōt ad duo. Ad id in quo ē
ut in subiecto. uel ad id ad quod est. vñ
ad quod ordinat ut ad actum obiectū.
vel finem. Secundū cōparatiōem autē
quam habet ad id in quo est sumū fru-
ctus. Perfectio. n. gratuita delectat p-
prium subiectum ⁊ reficit ipsum. ⁊ fm
hoc appellatur fructus. Comparatio atē
ad id ad quod est vel ad quod ordinat:
potest esse duobus modis. Potest enī
esse illa comparatio uel scđm statum
secundum actum. Si secundū statum.
sic sunt beatitudines que determinant
statum perfectum fm perfectione gra-
tiam per modum uic. ⁊ est determi-
natio status per effectus completissimos
⁊ excellentissimos in uia. ut est omnia
relinquere. sua ⁊ aliorum peccata de-
stere. ⁊ animam pro proximo ponere. ⁊
horum similia. Si autem illa fiat scđm

actum. hoc potest esse adhuc dupliciter
Potest enī esse perfectio gratuita quā-
tum ad actus primos. Primo in agere
gratuito perficientes. vel quo ad actus
secundos. secūdo ⁊ ad cōsequentes ac-
tus ⁊ excellentes perficientes. Si secū-
do modo. sic sunt dōa. Si primo modo:
hoc potest esse dupliciter. qz primo ista
perfectio i esse gratuito potest esse libe-
rando a malo: ⁊ sanando. vñ ad bonū
ordinando. Primo modo sunt gratie sa-
cramentales. Secūdo modo virtutes.

Sufficiētia autē horū omnium ē hec
Et primo sacramentorum. Cum enī sa-
cramentum sit medicina cōtra lesiōē
a malo: aut ē contra indigētiā mēbroz
fm se singillatiz. vel i corpore ecclesie.
Si scđm q̄ in corpore: sic diuidit̄ duo-
bus modis. Aut enim ad multiplicatio-
nem fidelium carnalem: ⁊ sic est ordo.
Si autem est cōtra indigētiā mem-
broz secundum se: illa quadruplex
erit: Primus ē defectus originalis iusti-
cie per originalem culpā. Secundo ex
illo cōsequitur pronitas ad originale
sue actuale peccatū. Ad quam tertio
sequitur infirmitas ad recidendum.
Contra primum defectum ordinatur
baptismus. contra secundū confirma-
tio: contra tertium penitentia: contra
quartum sacramentum eucaristie. Pz
hoc est quedam penalitas que non tol-
litur omnino: ut infirmitas: ex pte cor-
poris: ⁊ infirmitas ventralis peccati ex
parte anime. contra hanc ordiatur ex-
trema vinctio. Sufficiētia virtutū
sumitur hoc modo. Virtutum quedā
immediate sunt in deum. quedā autē
mediate. Immediate autem virtutes
distinguntur secundum delectabile
trium virium motiuarum. fides respe-
ctu veritatis. spes respectu arduitatis.
caritas respectu bōitatis. Mediate vñ
distinguit̄ sz tres act⁹ triū viriū. rōabil

irascibilis. concupiscibilis. qui sunt disce-
nere. aggredi. concupiscere. Penes di-
scernere prudentia. penes concupiscere
temperantia. penes aggredi fortitudo.
Quarta vero scilicet iusticia sumitur finis
ordinem ad alterum. Donorum multipli-
catio sic est. Aut enim doni actus est in
malum pene. aut a malo culpe. aut cu-
ius actus est in bonum. Si per modum erit do-
num timoris: si autem fuerit in bonum.
aut est ad bonum quod est ad finem: aut est
ad bonum consilij vel precepti. Si autem est
bonum precepti. aut erit ut dirigens. aut
ut exequens. Si ut dirigens sic est donum
scientie. si ut exequens sic est donum pie-
tatis. Item si est bonum consilij. aut erit
ut dirigens. aut ut exequens. Si ut diri-
gens sic est donum consilij. si ut exequens
sic est donum fortitudinis. Si autem est
in bonum ut est finis. aut erit ut diri-
gens: aut ut exequens. Si ut dirigens
sic est donum intellectus. Si ut exequens
sic est donum sapientie. Sufficiens actus
beatitudinum sumitur hoc modo. Actus
beatitudinum uice aut est in bonum. aut in malum pene. Malum autem
pene: aut est ex compassione rei delecta-
bilis: aut ex compassione rei tristabilis.
Tristabile vero est aut ex compassione
presenti inflicta: aut ex pena originali
contracta. Si fuerit ex compassione rei
delectabilis. abdicatio eius est beatitu-
do paupertatis. Si ex compassione infli-
cta in presenti. sic est mitas. Si ex com-
passione contracta sic est luctus. Si autem
fuerit in bonum aut in bonum consilij.
aut in bonum precepti. Si precepti. sic
esurtes iusticie. Si consilij. sic misericor-
dia. Si autem fuerit in bonum creatum.
Aut quantum ad intellectum. aut quan-
tum ad affectum. Si quantum ad intel-
lectum sic est cordis mundicia. Si quan-
tum ad affectum tunc est pacificatio.
Sufficiens fructuum sic patet. Defec-
tio in virtutibus aut est quantum ad
actus interiores: aut quantum ad actus

exteriores. Si ad exteriores. vel quan-
tum ad gustum vel tactum. vel quantum
ad alios sensus. Si quantum ad gustum et
tactum. sic erit ut abstinere a licitis: et
hec est continentia. vel recte uti licitis
et hec est castitas. Si autem quantum ad
alios sensus. hoc erit modestia. Si autem
quantum ad actus interiores: aut ille
erit irascibilis. aut concupiscibilis. aut
rationalis. Si irascibilis aut respectu
eorum que circa finem. sic est patientia:
vel respectu finis. sic est longanimitas.
Si autem est actus rationalis. vel est
quo ad deum. vel quo ad seipsum. vel quo
ad proximum. Si est ad deum. sic est fi-
des. Si ad seipsum sic est bonitas. que
est dulcedo animi. Si autem est ad proximum: tunc est
vel in bonum regendo motus concupiscibilis.
sic est benignitas. vel in bene re-
gendo motus irascibilis. et sic est man-
suetudo. Si autem est actus concupiscibilis.
aut erit ad deum et sic est caritas:
aut ad seipsum. sic est gaudium. aut ad pro-
ximum sic est pax. Concedimus ergo quod
iste perfectiones. secundum omnes sta-
tus et diuersitates excellentissime fue-
runt in beata virgine.

De gratijs gratis datis. Primo de sa-
pientia. capi. 132.

Isto de gratijs grati facientibus
qualiter fuerunt in beata virgine.
videndum est de gratijs gratis datis.
Et primo de his quas posuit Apostolus. 1. cor. 12.
Alij quidem per spiritum datur sermo
sapientie etc. Primo ergo queritur de sa-
pientia quam habuit beata virgo in con-
templatione eternorum. Et queritur per
mo utrum viderit angelos et spiritualia
per species proprias. et videtur quod sic.
Ipsa enim videre potuit et vidit spiritum
in creatum per speciem propriam. ergo et
quolibet alium. Item Gregorius. in 2. dialo.
Quid enim non vident qui videntem
omnia vident. Sed ipsa vidit videntem
omnia. ergo vidit omnia. Item plius

Quod intellectus cognoscit omnia propter
se ipsum agnoscendum. Quicquid autem
est secundum naturam cognoscitivum aliter
cognoscet illud nisi impediat. Illa autem
impedimenta secundum Augustinum in supe-
rioribus sunt fantasmatum corporalia ani-
me per amorem conglutinata. quibus
abstractis anima seipsam videt. Sed ab
his anima beatissime virginis potuit se
abstrahere. ergo potuit seipsam videre
per speciem propriam. Item augustinus
in libro de spiritu et anima. dicit quod
anima concupiscibilitatem. rationabilia-
tem. et irascibilitatem habet antequam co-
pori infundatur. et intelligit quod non habet
ea a corpore sed a sua natura in se. ergo
anima in se est naturaliter cognoscitiva.
Et posito per impossibile. quod non infunda-
tur corpori. adhuc esset cognoscitiva. et
non esset coartata per aliam naturam
ergo apta nata est cognoscere omnia.
Sed inordinatum esset quod aliquid foret
cognoscitivum omnium aliorum. et non sui
ipsius. ergo anima naturaliter est cogno-
scitiva sui ipsius et omnium aliorum. ergo
cognoscet omnia. et seipsam nisi impedia-
tur. hoc autem est impedimentum quod
dictum est supra. Sed in anima beatis-
sime virginis hoc fuit sublatum. ergo
vidit seipsam. et omnes angelos. et omnia
creata. Unde Augustinus de anima et
spiritu. Animas corporis domitor. re-
ctor. habitator. videt se per seipsum. seip-
sum per semetipsum videt: non querit
auxilium corporalium oculorum. imo vero
ab omnibus corporalibus sensibus ratio
quam compedibus abstrahit se ad se.
ut videat se in se: et noverit se apud se:
et dum vult deum cognoscere elevatur.

Item philosophus in primo de anima dicit
quod omnino et penitus difficiliorum est
aliquam fidem accipere de anima. et in-
telligitur de anima secundum suam sub-
stantiam. operationes enim et potentias ip-
sius et accidentia non est difficiliorum co-
gnoscere. Si ergo cognoscere animam

in se per suam speciem de numero diffici-
limorum est. ergo est de numero cogno-
scibilium. ergo etiam secundum philosophum qui non
habuit ad gratiam respectum. possibile est
animam cognoscere per speciem propriam
licet difficulter. Sed ista difficultas am-
mouetur per abstractionem a fantas-
matibus corporalibus. Sed illa abstra-
ctio fuit completissima in contemplatio-
ne beatissime virginis. ergo vidit animas
et spiritus in sua contemplatione et sub-
stantias corporalium. Item philosophus
in tertio de anima ponit intellectum agen-
tem. et quod ille non sit pars anime sic probat
Sicut in omni natura causa omnia fa-
ciens est penitus alia in essentia a causa
materiali in qua omnia fiunt et ex his duo-
bus nunquam componitur unum. ita se habet
intellectus agens et intellectus possibili-
lis in anima. ergo neque sunt idem in es-
sentia. nec sunt partesponentes unum
totum. ergo intellectus agens non est
pars anime. nec potentia. Item nul-
la ars: neque mechanica: neque liberalis
est eadem in essentia cum anima in qua
est: neque est eadem in essentia cum ma-
teria que sustinet operationes venien-
tes ab ipsa. Sed intellectus agens se ha-
bet ita ad possibilem. ut ars ad ma-
teriam. ergo non sunt eadem essentia.
nec constituunt aliquod totum: ut par-
tes anime. Item potentia et habitus
non sunt idem in essentia: intellectus
possibilis dicitur: potentia per se. intel-
lectus vero agens ut habitus. ergo non
sunt idem in essentia. Item nunquam
lumen quod facit potentia colores actu esse
colores. est idem in essentia cum coloribus
qui sunt actu. neque cum sensu
visus susceptivi colorum: neque constituit
aliquid unum essentialiter cum altero illorum.
Sed intellectus universaliter agens se
habet ad species intelligibiles ut lumen
ad colores. et se habet ad intellectum possibilem
ut lumen ad sensum visus. ergo non est
eadem essentia intellectus possibilis et

agentis. neq; constituunt vnuz vt partes anime. Ex his ergo ratiōibus pz ex textu de philosopho adductis. qd intellectus agens non est pars anime. Itēz omnia que intra sunt in anima proportionata sunt eis que sunt extra. ⁊ anima quodammodo est omnia. qz omnia cognoscit. ergo sicut est extra vna tñ oīa faciens. sic species ipsius accepta in anima ⁊ intellectu omnia erit faciens in intellectu. maior patet in capitulo de reminiscētia. minor in tractatu de intellectu agente. Intellectus enim p cognitionem creatorum venit in cognitōnem primi pīcipij. secūduz qd ē cā oīuz ⁊ suscipit in se speciem intelligibilē ab ipso. ⁊ intellectus iste acquisitus ī aīa omnia facit in anima. eo qd dicitur intellectus agens vniuersaliter facere. Et si queritur vtrum aliquem contingat habere intellectum vniūst agentēz: q non nouit primam causam nec hz spēs acceptam ad cognitionem prime cāe.

Solutō dicimus qd aīa non habz cōplete intellectum agentem huiusmodi sed habet dispositōem quādam fluentē a prima cā que dicitur lūmē illuminās intellectū possibilem. Et si querat̃ euz ītellect⁹ sit nobilissima pars anime perfectissime cognoscens minus indigens exteriori amiculo qd alie partes. quare indigeat huius lumine. sensus autē ⁊ fantasia minime dici oportet qd minime indiget huiusmodi lumine ad cognoscendas species intelligibiles: que pri⁹ sunt fantasmatā. quia sic est debilioris ⁊ minoris potētie qd sensus ⁊ fantasmatā. sed indiget huius lumine ad cognoscendam talia que sunt occulta nature que non possunt apprehendi sensu vel fantasia cur⁹ modi sunt substantie que in rebus naturalibus sunt: rebus fantasmatā facientibus. ipse vero minime fantasmatā facere possunt. ⁊ huiusmodi sunt substantie separate vt angeli. ⁊

separabiles vt anime in quaruz cognitione indiget intellectus tali lumine a primo principio infuso ⁊ ad cognitōnez ipsius primi principij. Et de hoc veruz est qd dictum est quātū ad cognitōnez talium spērū. quia sicut facit lumen potētia colores actu: ita huiusmodi lumen impressum intellectu a primo pīcipio facit huiusmodi species occultas potētia intelligibiles esse actu intelligibiles. Ex his patet qd etiā p hīce pcedendo possibile est animam existētem ī corpore. spiritus ⁊ spiritalia ⁊ substantias corporalium videre etiam sine presentia gratie. ergo multo fortius anima beatissime virgis eleuata ⁊ abstracta gratie plenitudine. Item scdm phīaz oportet dici qd intellectus hz duplicem potētia. scilicet fantastica. dū ē in corpore: ⁊ non fantastica dum est separat⁹ a corpore. ⁊ sic est potentia fantastica cōruptibilis mediante fantasia. ⁊ in quātum talis cōruptibilis est. potentia vero sua simpliciter inest ei p naturā sue substantie ⁊ non alio mediante. vnde ⁊ ista potentia incorruptibilis est. sicut ⁊ sua substantia. Inde sic. Omne principium quod habet vnam potentiaz per se ⁊ secundum suam naturam. aliam vero mediante alio ⁊ per accidens essentialius vti debet potentia quam habet per se ⁊ secundum suam naturam qd potentia quam habet mediante alio ⁊ per accidens. Sed intellectus habet huiusmodi potentiam duplicē. ergo nobilius ⁊ meli⁹ debet vti potentia quā habet per se. qd quam habet per accidens. Itēz omnis intellectus qui habet vnam potentiam per se aliam per accidens melius ⁊ verius debet vti ⁊ cognoscere per illam quam habet per se quāz per illam quam habet per accidens. ergo si per esse in corpore nihil aufertur ei. Sed magis confertur. quia dicitur de anima existente in cōpore quod omnia cognoscit

z quodāmodo dī omnia. ergo melius z verius cognoscet per potētā non fantastica. q̄ per potētā fantastica. ergo meli⁹ cognoscet spiritalia q̄ fantastica. Solutio Ad hoc dicimus q̄ incōueniens est ponere substātiā sine potētā. z ponere substātiā ppetuam. Similiter ē icōueniens ponere potētā intellegendi quā h̄ intellectus i corpore esse perpetuā. Unde nota q̄ qualitates naturales sensibus ppijs proportionabiles sunt z appropriātur. quantitates vero sē sui cōmuni. substātie vero intellectui. hic. n. est ordo cognitionis aīe dūz est in corpore. Intellectus vero separatus a corpore aut hēbit eundem ordinem i telligendi quem habuit i corpore: aut cōtrarium. Si eundem. ergo erit idem modus intelligēdi i corpore z extra cōpus. quod est impossibile. Sed si ppiū est ei cognoscere substātiā: z hoc ē ei principale fm se. tunc extra corpus habebit p̄cipaliter intelligere substātiā. z fm posterius accidētia. hec aut potētā simul est creata cum intellectu. z ē perpetua sicut intellectus perpetuus. altera aut est hec potētā ex cōiunctiōe ipsius cum corpore. Ex cōiunctiōe enī ipsius cū corpore cognoscit accidentia z substātiās eo mō quo extra corpus cognoscere nō pōt. q̄ cognoscit accidētia nō solū in illa h̄itudine in qua se hēnt ad substātiās in quibus sunt sed i illa cōparatiōe qua sunt p̄cipia permutationū scdm q̄ generant suas species i alijs substātijs corporeis z icōporcis. Scd̄z. n. hāc h̄itudine generāt species suas in sensibus: ex quibus generatis i sensibus sūt fantasmata in fantasia. z postea accipiūtur i intellectu. z p hui⁹ modi fantasmata cognoscūtur substātie: que fantasmata facere non possunt. Et sic ex cōiunctiōe ipsius cū corpore potētā ipsius creata nō fantastica. incipit eē fantastica. i. fantastica. z per fantasmata alioz cognoscitiua: z sic p

coniungi cū corpore alteratur potētā nō fantastica in fantastica. Et sic alij maiores motus animales extra qbus intendit aīa impediunt minores p̄cipi ab aīa: ica dum est i corpore manifestō res motus z maiores rerum facientiū fantasmata circa aīam. impediunt p̄cipi ab aīa manifeste ea que fantasmata facere nō possunt. Unde aliqui cum intellectus cōtrahat in se ipsum abstraendo speculat. dem suam a sensu: multa percipit occulta que per speculatōz ipsius cōiunctam speculationi sensuum p̄cipere nō pōt. Et sic iterum p̄ p̄pice: q̄ aīa in corpore etiā citra auxiliū gr̄e gratū faciētis. in cōtēplatione spūz z spūalium aspicere pōt z aspectū dirigere z videre. ergo multo forti⁹ btissima virgo auxilio gratie potuit hoc facere in sua cōtēplatione. Itē paulus feci bitur in raptu vidisse dispositiōem celestis ierarchie z btō dyonisiō fuclasse. ergo multo forti⁹ beata virgo vidit statum angeloz. z triūphantis ecclesie. Itē martinus vidit demones. Itē iacob angelos. qm dixit gen. 32. Castra dei sunt hec. Ex his aut oībus cōcluditur q̄ beatissima virgo in sua cōtēplatione poterat videre deum. ac angelos. z demones. z aīam p̄p̄iam. z substātiās rerum corporalīz p se ipsas.

De scientia. ca. 133.

Ost hec q̄rit de sciētia que p̄tinet ad actiōem. z p̄mo de mechanis. z post de liberalibus. Querit ergo utrū beata virgo sciverit oēs mechanicas scias. Et videtur q̄ sic. Oī sciētia de numero bonoz est. sed ei nullā bonum defuit. ergo oēs scientias hūit.

Itē bonum additū bono facit mai⁹ bonum. ergo aut defuit ei aliq̄ bonū vel scia aut nō: si nō. habeo p̄positum si sic. illa addita maius bonum fieret.

Itē natura nō deficit in necessarijs. nec abūdat supfluis. ergo multo forti⁹

gratia. Sed qda; mechanice scie erant
bte virgini necessarie sicut muliebres:
quedā superflue sicut viriles: ergo istas
hūit z nō alias. Itē Ber. super can.
Quidā volūt scire ut sciāt: z est curiosi
tas. quidā uolunt scire ut sciānt: z ē
vanitas. qdā ut edificētur: z est sapia.
quidā ut edificent: z ē caritas. z hi tan
tum duo numero vltimi nō sunt i abu
sione scie. ergo omnis scia nō abusua
debet esse ad edificationē sui vel alio
rū. Sed sciri mechanicas scias viriles
a brā virgine non est ordinatus: ad sui
v' alioz edificatōez: ergo ipas nesciuit

De mechanicis. ca. 134.

Ost hoc querit vtrum sciuerit me
chanicas muliebres subtiliores z
meliores sicut q sunt in aurifrigijs z
sericis operib' z subtilibus futuris z
textaris. z huiusmodi. Et videt q sic.
Ipa enī a nullo illustriuz vincit: he au
tem sūt sciētie z opa illustriuz semiarū
Itē sua operatio fuit laudabilissima
ergo humilima. Sed maior humilitas
est scire nobilia z subtilia. z operari vi
lia z cōmunia q tantum scire vilia z
opari talia. ergo videt q beatissima v
go debuit scire nobilia z opari vilia.

Itē ista subtilia magis ordinātur ad
vanitatem q ad vtilitatē: operatio aut
brissime virginis tantū ad necessitatē.
ergo nō erat circa talia. Itē beata v
go pfecta fuit secundā actionē z contē
platōnē. vnde luc. 10. Maria optimam
partē elegit. Bona pars actiuozū: me
lioz contēplatiuoz. sed optima ei' que
perfecta fuit in actione z contēplatō
ne: sicut fuit beatissima virgo. ergo ip
sa debuit habere opera actionis que cō
templationi minime repugnarent: hec
autē sunt opera manualia. grossa. z cō
munia q non requirunt multam atten
tionē cogitationis. ergo videt q circa
huiusmodi deberet esse operatio virgi
nis. Queritur etiā si sciētiā mehani

carum sciuerit improporcionabiliter
alijs z excellenter. Et videtur q sic.
Sicut se h' effectus ad effectū: ita cau
sa ad causas. Sed effectus cātus ab ar
te mechanica beate virginis iporportō
nabiliter excellit effectū cātum ab artī
bus mechanicis in alijs. ergo sciētiā
mechanicā i beatissima virgie excellit
sciētiā mechanicā in quocūq; minor
p; ex hoc q dignissimū ad quod ordinā
tur mechanice est vestimentū. p'io. n.
aia. deinde corp'. post hoc vestimentū.
Sed dignissimū oīum vestimentozum
fuit tunica incōfutilis quam fecit bea
tissima virgo. ergo eius ars mechani
ca causabat nobilissimum effectum. er
go habuit sciētiā artis mechanice
in summo.

De artibus liberalibus. ca. 135.

Ost hec qrit de artibus liberali
bus: vtrum z illas sciuerit i sum
mo beata virgo. Et videt q sic. puer.
9. Sapiētia edificauit sibi domū. exci
dit colūnas. 7. Illa dom' ē brā virgo.
septē columnę sunt septem liberales ar
tes. ergo brā virgo habuit septem libe
ralium ortium sciētiā. Itē Ero. mu
lier petat a vicina sua vasa argentea z
aurea. hoc exponūt glose z sci de scien
tijs secularibus. ergo sci debent secum
scias seculares deportare de mūdo: er
go z beatissima virgo. Item mille cli
pei pendēt ex ea. omnis armatura for
tiū. turis dā. sacra scriptura: clipei sūt
phisice scie. ergo scie liberales pertinet
ad munitionē sacre scripture: ergo scō
rum est illas scire. ergo z beatissime v
ginis. Item quidā sancti laudantur a
talibus sciētijs: sicut beatus domini
cus. documētis artū erudit' satis trā
sijt ad studiū sūme veritatis: Item de
beato gregorio. Studijs liberalibus
zē. Item de beato vincentio z sancta
chaterina: z multis alijs. ergo beatissi
me virgini non debet deesse ista mate
ria laudis.

De grāmatica. ca. 136.

Ost hec querit spāliter de istis sci-
entijs: Et primo de Grammatica
utrū illā sciuerit brā virgo. Et respōde-
tur q sic sup illud luc. 2. Maria cōser-
uabat oīa verba hec. glo. legerat in di-
uersis pphetijs. ergo sciuit legere. et p-
stat q intelligere: quia legere et non in-
telligere negligere est. ergo sciuit grā-
maticā. Item hēmus q in templo fu-
it enutrita vbi vginēs instruebantur.

Itē de Susana q eruderūt filiaz su-
am scdm lege; moysi Dan. 13. Principi-
um autē eruditionis est a grāmatica.
ergo brā virgo sciuit grāmaticā in sum-
mo. Itē nunquā peccauit in loquen-
do. ergo sciuit grāmaticā in sumo.

De rethorica. ca. 137.

Ost hec querit de rethorica. pro-
bat Aug. in libro de doctrina xpi-
ana q in sacra scriptura sunt diuersi
colores rhetorici. Sed sacram scriptu-
ram btissima virgo pfecte sciuit: ergo et
rethoricam.

De legibus. ca. 138.

Item q iura ciuilia et canonica.
et leges. et decreta sciuerit in sum-
mo patet hoc mō. Sapientia aduocati
manifestat in tribus. vñ q obtineat
cōtra iudicem iustū et sapientem. Scd;
q ptra aduersariū astutum et sagacē:
Tertium q in causa despata. Sed btis-
sima virgo cōtra iudicē sapientissimū
deum. cōtra aduersariū calidissimū
dyabolū in causa nostra despatisima.
sententiā optatā obtinuit: ergo aduoca-
ta sapientissima fuit. Item sapiētis ē
eligere aduocatū sapientem. sed istā ad-
uocatam spiritus sanctus nobis elegit
qui oīa cognouit. ergo ipsa sapientissi-
ma fuit. Item aliqui aduocati pnt in
iustū iustū esse probare sophistice. I3
non realiter. sed brā virgo de nostra i-
ustitia iustitiā fecit. ergo impropor-
tio

nabiliter omnibus optime allegare sci-
uit. Item ipsa imperatrix fuit. ergo
leges cōdere potuit: et legis interpre-
tatio penes ipsam fuit. et omnia iura in
archa sui cordis clausa hūit. ergo bea-
tissima virgo iura omnia et rethoricas
in summo sciuit.

De logica. ca. 139.

Ost hoc querit de logica: quā q
sciuerit probatur hoc modo. hec
enim putilima ē ad sciām sacre scriptu-
re. et ad hēsum destructionem. et fidei
cōfirmationem. et rationis redditiōē
de ea q in nobis fide. ergo ista scientia
marie ē necessaria scis. ergo et beatissi-
me virgini. Itē Jeronim⁹. Qd liber
Job continet pponis assumptōes et cō-
clusiōes: et ideo p3 de alijs libris sacre
scripture in quibus sunt vie diuisionū.
diffinitionū. argumētationū. hec ergo
omnia sūt necessaria ad sacram scrip-
turam. ergo et loyce in qua docent ista
Sed beatissima virgo pfecte sciuit sa-
cram scripturam. ergo et loycam.

De spēbus loyce. ca. 140.

Item p3 pcurrendo de spēb⁹ loyce
que sūt temptatiua. sophistica. de
mīratiua. dyalctica. Temptatiuā enim
in summo sciuit: qz nunquā in tēptatione
succubuit. Sophisticam in summo hūit:
quia omnes astutias dyaboli cognouit
et oīa sophismata sua patefecit. Dyale-
ticam in summo sciuit. quia nullus pro-
prie ignorantia hūit. et oīa pbleumata
soluere sciuit. Demonstratiuā in summo
sciuit. quia nobilissimā propriā passio-
nem de nobilissimo proprio subiecto p
semetipsā cōclusit. Summe nobile subie-
ctū ē p3 et summa bonitas. nobilissima
ppria passio ē misericordia sue mīfatio.
hāc ergo ppriā passiōē d hoc subiecto
brā virgo cōclusit. qñ p eam tāquam p
mediū summe bonus deus in ope nre re-
dēptionis in se sumā misericordiā demō-

traute. qñ tali vteretur demonstratō
ne. quicūq; aufert omne malū auferi
bile ⁊ confert omne bonū cōferibile ip
se est sūme misericors. de⁹ homo in nra
redēptōe abstulit omne malū auferibi
le ⁊ cōtulit omne bonū conferibile. er
go ē summe misericors. Sic p; q; btā v
go habuit oēs ptes loyce in summo.

De physica. ca. 141.

Ost hec querit de physica ⁊ medi
cina Dicit. n. phy. q; cognitō anie
ad omnia valet maxime ad sciām natu
ralē. Sed btissima virgo pfectissimam
cognitionē aīe habuit. pfectissime enī
cognouit se. Itē per diuersas proprie
tates lapidū spērū lignozū ⁊ aīaliū
⁊ ceterarū rerū naturalū diuerse si
gurantur intelligētē misteriorū; in sa
cra scriptura. ergo sine notitia rerū
nō est pfecta notitia scripturarū. Sed
beatissima virgo pfecte sciuit scriptu
ram. ergo sciuit naturas. Itē nullus
morbus enercatici incurabilis quin sci
ret ⁊ posset eū curare: ergo habuit i sū
mo sciām medicine. Itē ipsa sciuit
curare solo uerbo. ergo sciuit medici
nam in sūmo. Itē ipsa sciuit cura
re corpus ⁊ aīam. ergo ipsa sciuit perfe
cte medicinā. Itē ipsa sciuit sanā
ad immortalitatem. ergo in summo ha
buit medicine cognitionem.

De quadriuiū. ca. 142.

Ost hec qrit de scientijs qdruiua
libus vtrū fuerit i btā vrgine. Et
videt q; nō. Quicqd enī pleniū ē grā nī
hil h; imptinēs ad grāz. Btā virgo ple
na fuit grā: scie qdruiuales sunt impti
nētes ad grām. ergo btissima vgo non
hūit sciām quadriuiualē. Itē nullus
scōrum laudatur de huiusmodi sciētīs
Itē Jeronim⁹ cū studiuisset in Cicero
ne. ⁊ in raptu cui⁹ esset conditionis eēt
requisitus rūdit. xpianus. Et dictum
est ei. non es xpianus. sed Ciceronian⁹

Itē sci huiusmodi sciētias appellāt cu
riosas. Itē phs. In mathematicis nō ē
bonū q; neq; motus nec opatio. Itē
ibi nulla ē vtilitas neq; delectatio. q;
de talibus cogitatio ē mētis pfecte ad
creaturas inclinatio: ⁊ cōsequēter de
lectatōis q; in deo est interruptio ⁊ dīmi
nutio. Ex his ergo videtur q; beata v
go non sciuerit mathematicas sciētias.

S; cōtra. Ipsa fuit pfectissima scōm
affectū. ergo ⁊ scōm intellectū. sed di
lexit oīa diligibilia. ergo cognouit oīa
cognoscibilia. Itē bonum additū bo
no facit magis bonū ⁊c. ut supra. Itē
dicit de Abrahā q; sciuerit huiusmodi
scias. ⁊ p eas ditatus est. ergo btissima
virgo eas scire debuit cui nullum bo
num defuit.

De musica. ca. 143.

Ost hec spāliter qrit de musica.
Tā i veteri q; i noua lege erāt cān
tores. ⁊ vsus cātus ad cultū dei. Tant⁹
aut recte scit p musicā. ergo ad cultū
dei p̄inet scia musice. ergo fuit in btā
vrgine. Itē quicqd pfectissimo audi
tui delectabilissimū ad audiendū fuit:
illud maxie armōicū fuit. sed auditis
fili; dei nobilissimus auditus fuit: vox
matris sibi delectabilissima. ad audien
dū: fuit ergo sūme armōica. ergo btissi
ma vgo effectū musice scie in summo
habuit.

De astronomia. ca. 144.

Ost hec qritur d astronomia. Cū
enī legit gē. p̄io. In p̄cipio crea
uit de⁹ celū ⁊ terrā ⁊c. Et ponit ibi sci
expositores plures celos. Itē ibi fecit d
us duo magna lumina. Itē ut sint in
signa ⁊ tpa ⁊c. Itē aque q; sub celo sūt
⁊c. Ex his oib⁹ p; q; in sacra scriptura
agit de siderib⁹ ⁊ stellis de quibus est
scia astronomie. ergo astronomia ē neces
saria ad thelogiam: ergo btā virgo sci
uit eam.

De arismetica. ca. 145.

b 2

Ost hec querit de arithmetrica que est de numeris. Numeri autē in sacra scriptura sūt mystici: et secundū diuersitatem numeroꝝ diuersa p̄ eos signantur. ut p̄ in ternario. senario. et denario. et sic de alijs. utp̄ in multis scripturis et glosis. ergo cognitio numeroꝝ necessaria est in sacra scriptura. ergo arithmetrica. Item computationes sepe fiunt i sacris scripturis anozum. ut de Jacob Ysaac. et alijs. ergo scia algorismi est necessaria ad sacram scripturā. Itē festa diuersa aguntur et in scriptura agi describunt: ad q̄ necessaria est scia compoti. ergo et illa necessaria ē ad sacram scripturam. Ex his autē manifestum est q̄ cognitio arithmetrice utilis ē et necessaria theologie. ergo fuit in beata uirgine.

De geometria. ca. 146.

Ost hec querit de geometria. In sacra scriptura diuerse sūt mensure et mensurationes. Mensura. Ephi. Bati. Lhozi. Modij. et similes mensuratōes. ut in tabernaculo. et in templo Eze. et huiusmodi autē est scia geometrie et con similes. ergo huiusmodi scie sunt necessarie theologie.

Si sciuerit theologia. ca. 145.

Ost hec querit si sciuerit theologia. Qd̄ at̄ b̄ta uirgo sciuerit theologia uidet. Psalmista. A mandatis tuis intellexi. ergo impletio mādati auget intellectū operati: Sed b̄ta uirgo mandati in sūmo impleuit. ergo theologia in sūmo intellexit. Itē ps̄ lucerna pedibus meis verbū tuū. Sed b̄tissima uirgo sola nūquam pede affectus offendit. ergo lucerna verbi ei p̄fectissime illuminauit. Itē in Eze. p̄io. Cum eleuabant a salia eleuabant et rote iuxta ea. Quod exponēs beatus grego. dicit Qd̄ cum eleuatur doctores in vita: honoratur et exaltatur i eis scia. Sed beatissima uirgo habuit eleuatissimam vi

tam: ergo habuit eleuatissimā sciam.

Item apli sciuerunt theologiam euz non didicissent. ergo multo fortius beata uirgo. Item ipsa h̄ aureolam p̄dicatoꝝ. ergo sciuit theologiam. Itē d̄ beata Cecilia legitur. Virgo gloriose semper euangelii xpi gerebat in pectore. ergo multo fortius b̄ta uirgo. Itē i. ioh. 2. Unctio docet vos de oib̄s. glo. ad salutem pertinētia. Sed beata uirgo ip̄oportōabiliter fuit uncta. ergo ip̄oportōabiliter sciuit ad salutem pertinētia. hec autē ē theologia. ergo sciuit theologia. Itē deuteronomi⁹ erat i archa: archa figurat b̄tam uirginem: deuteronomi⁹ legē. ergo b̄ta uirgo sciuit totā legē. Itē in exodo. 12. Residui igni cōburetis. ergo nō oīa scripture misteria possum⁹ cognoscere. S; ibidē. Non remanebit ex eo quicq̄ vsq; mane. i. in discussum vsq; mane resurrectōis. Ex his duab⁹ auctoritatibus uidet q̄ sit sup̄ cōmunē statū scōꝝ omnes scripturas intelligere: Et cum incōueniens sit ponere q̄ aliqd̄ a spū sancto sit dictū quod a nullo fuerit intellectū iuxta illd̄ isa. 55. Sicut ymber descendit de celo et inebriat terram et infra. sic vbi quod egreditur de ore meo: nō reuertet ad me uacū. cōcluditur q̄ p̄fecta cognitio scripturarū oīum scōm intellectū ip̄sius spūs sc̄i loquentis p̄ scripturas. p̄tineat ad statū qui est sup̄ omnē statū: viatorū: hic autē est status b̄tē uirginis. Et sic b̄tissima uirgo theologia sciuit ip̄oportōabiliter uniuersis.

Si sciuerit libꝝ sententiarū. ca. 148.

Ost hec querit de materia libꝝ sententiarū. Materia primi ad duo reducit. ad materiā de trinitate. et materiā de p̄destinatōe et potētia et uolūate S; d̄ hac materia plurimū sciuit q̄ potētia et bonitatē dei in sūmo in se expta fuit. Secūdus liber est d̄ angelis. et operib⁹ sex dierum. et statu hominis.

sed hec omnia perfectissime sciuit beata virgo: ergo secundum librum sententiarum sciuit in summo. In tertio agitur de incarnatione verbi et virtutibus: sed illa in summo sciuit. que incarnationem per experientiam cognouit: et virtutes in summo in se habuit. In quarto agitur de sacramentalibus gratiis. et resurrectione. Gratias sacramentales in summo habuit. ut patuit in superioribus. Corpus etiam habuit post corpus dei similitum corporibus resurrectionis. que sunt immunia a culpa et a pena. contra pora autem aliorum sanctorum in via sunt obnoxia culpe et pene. Inter hec fuit corpus beatissime virginis medium existens a pena immune et a culpa: et ita habuit corpus similitum corporibus resurrectionis. et ita maxime cognouit naturam corporum resurrectionis. Ex his ergo patet quod beatissima virgo et bibulam. et sententias in summo sciuit.

Si sciuerit omnia capitulum. 149.

Quinto queritur si sciuerit omnia. Et videtur quod sic. iohannes. 16. Spiritus sanctus docebit vos omnem veritatem. ergo creaturam: et increatam. Si autem quod non intelligat de omni veritate simpliciter et vltimum. Non potest stare. quod quod scriptura promittit. vltimum promittit. Quare generaliter particulariter. cum beneficia principum sunt largissime interpretandas. Item intellectus est pure vltimum cognoscitur omnia. ergo habet proprium cognoscibile oppositum. Sed constat quod non est restrictus ad cognoscendum aliqua ita quod non alia. ergo naturaliter omnia cognoscit. et ita videtur quod deus sit eius oppositum. ergo anima beate virginis potuit scire omnia. Item omnia laudat deus. id est sunt hominum maiorem laudis digne. ergo homo tenet in omnibus et de omnibus deum laudare. ergo anima tenetur omnia cognoscere.

Item omnia facta sunt propter hominem. ergo homo tenetur de omnibus gratias agere. ergo omnia cognoscit.

Item scire omnia est quoddam bonum. aut ergo anima beate virginis fuit

capax illius boni: aut non. Si sic. ergo summe bonus communicauit. Si non. queritur quod sit illud. quod beata virgo non potuit scire. cuius non fuerit capax per modum vie: nec erit assignare.

Item inter quedam scire ex parte et scire omnia perfecte medium est scire omnia imperfecte. Primum pertinet ad commune statum in via. Secundum est comprehensivum in patria. ergo medium pertinebit ad statum medium. hoc autem est status beatissime virginis. ergo beata virgo sciuit omnia per modum vie. Item christus sciuit omnia per modum patrie. apostoli per modum vie. ergo beatissima virgo que fuit media sciuit omnia per modum vie. Item sicut persona ad personam: ita scientia ad scientiam. et gratia ad gratiam. Sed post personam filii dei non potest persona dignior intelligi et similis ei que persona minus dei. ergo sicut persona immediate se habet ad personam. ita gratia ad gratiam. et scientia ad scientiam. Sed ad scire omnia per modum patrie immediate est scire omnia per modum vie.

Item anima christi scit omnia que deus: nec tamen equalis est ei in scientia propter modum sciendi: sed sicut anima christi immediate se habet ad deum. ita anima beate virginis scit omnia que anima christi. sed imperfectiori modo.

Sed contra. Sci in patria nihil sciunt nisi ad beatitudinem patrie pertinentia. ergo sci vie tantum pertinentia ad beatitudinem vie. Item scire omnia per modum vie. aut est scientia tantum secundum habitum que non erit in actum: et sic est frustra. aut secundum actum. et ita cum scientia viatorum sit discretiva. scientia huiusmodi circa creaturas particulares esset electionis et coniunctionis mentis cum deo impeditiva. ergo nociva. Sed contra istud videtur esse: quod in angelis est duplex scientia vespertina. et matutina. et una non est impeditiva alterius. Sed hoc non est simile ad propositum: quia comprehensores vident omnia uno intuitu sed non viatores. Item in patria

h 3

euacuabitur oē impertinens ad gloriā
ergo in beatitudine vie euacuatur oē
impertinens ad gratiā. Item que
ritur verum beata virgo habuerit co
gnitionem vespertinā et matutinā.

Solutio. Ad solutionē horū notandū
ē qd bēa vgo in cognitione suā plura ha
buit priuilegia. Prīmū est pfecta cog
nitio siue media dei trinitatis. quā hūit i
via per specialissimā grām. Scdm est
perfecta cognitio misterij incarnationis
et hanc hūit p gratiā et singulārē expie
tiām. Tertiā est cognitio sue pdestia
tionis. quā habuit p reuelationē et cāz

Quartū est anime sue et spūm p spe
cies proprias cognitio. quāz habuit dis
positiue per naturā. completiue per
gratiā. et fm hanc vidit āgelos. et ani
mas. et demones. Quintū est perfec
ta cognitio omnium ad statum vie per
tinentium: quā habuit per gratie infu
sionē et inspirationē. et hec cōprehen
dit perfectam cognitionē scripturarum
operādoz et contēplandoz. Sextum
est cognitio circa se futuroz. quā hūit
per reuelationē. et in speculo lectionū.

Septimū ē oīum ad statum patrie
pertinentiū per cognitionem. quāz ha
buit per cōtemplationis reuelationē:

Octauum ē oīum creaturaz stantū
cognitio. quā habuit per naturā. et gra
tiā. et cōtemplationē. Nonum est
qd habuit matutinā et vespertināz co
gnitionem. matutinā per gratiā. ves
pentinā per naturā et gratiā. Deci
mum ē conclusio ex predictis omnibus
qd nullius proprie habuit ignorantia: .
Unde obiecta soluentes dicim⁹. qd bēis
sima virgo sufficienter perfecta fuit p
habitum nature et gratie potens i ope
rationes exire et finem consequi cuius
libet sciētie. et hec scientia exiuit i actū
et operationē. qsi. vbi. qualiter. et qstū
ordinabatur sibi in beatitudine. et alijs
in salutem. habuit etiam perfectam co
gnitionem omnū ad suam beatitudinē

secundum statum vie pertinentium. et
nullo:um inutilium vel ad grām imperti
nentium. Unde ipsius aīa brissima nul
la habuit in se iutilia vel impertinētia. s;
p totā grē fuit plēa. Uti oīa que fuerūt
i ipsius aīa. vel naturalia. vel acquisita.
sic erant grā informata vel cū grā con
iuncta cum omnia iam essent gratuita
Unde oīs sciētia eius gratuita: omnis
dilectio gratuita. omnis operatio gra
tuita. ut siue omni restrictione. largissi
ma et verissima interpretatione esset oī
saria gratia plena. Ex his patet solutio
ad predicta.

De fide. capit. lso.

Equit. Alteri fides. i. cor. ii. glos.

Constantia fidei vlt sermo de fide.

Quod autem beata virgo plus habuit
de fide sic sumpta: et qd eius fides nun
quam defectit nec fuit intercepta sic p
batur. Aliozum constantia fuit defi
ciens et intercepta. ipsius autem non.
ergo ipsa vicit omnes in fidei constan
tia. Unde illud solet de ea exponi in ec
clesiastes primo. Generatio preterit: et
generatio aduenit. terra vero in eternū
stat. Item aliozū fides fuit amissibi
lis: ipsius inamissibilis. ergo fidei ipsi⁹
constantia fuit aliozū improporciona
bilis. Itēz latera ciuitatis sunt equa
lia. sicut dicitur in Apoca. xxi. Sed ca
ritas eius fuit improporcionabilis alio
rum caritati. ergo et fides fidei. Itēz
p ad Cor. xii. Caritas omnia credit.

Item Mar. 9. Omnia possibilia sunt
credenti. Sed ex eius fide secutus ē ef
fectus improporcionabilis fidei aliozū

Item Mar. 17. Si habueritis fidē sic
gramū synapis: et dixeritis monti huic
tolle et mittere in mare. obediet vob
Sed ad ipsi⁹ dictū qd dixit fiat mihi s;
verbū tuū. summus mons mōtum tu
lit se et misit se in mare amarū. i. in ma
riā: ergo eius fides hūit maximū effe
ctū: ergo maior fuit fide omnīū alioz.
Item abraham ponitur in exēplum ma

ime fidei. qz in spem contra spem cre-
didit Ro. iij. Sed quid credidit? Seni
de vetula filiū nascitur. hec aut de vir-
gine deū nascitur. ergo ipsa ipropor-
tōa biliter superavit abrahāz fide. ergo z oēs
alios. Quicqd. n. ē superius supiore est
superius z inferiore. Itē grego. fides
nō hz meritum cui humana rō prebet
expimentū. Sed illud creditū maxime
fuit super rationē z expimentū. ergo
habuit maximum meritū. ergo z maxi-
me fidei habitum z actum. Ex his oī-
bus manifestus est qd btā virgo impe-
trix omnium in constantia fidei omnes
superat viatores.

De grata gratia sanitatum. capi. iij.

Equitur de grā sanitatū. Alij grā
sanitatum. glo. Curandi ifirmos.

Quod aut hoc maxime fuerit i beata
virgine probat. Ipsa. n. totum hominē
sanū facit in aīa z corpore. Altissimus
enī de terra creauit medicinā. Ecclci.
xxvij. Illam inqz medicinā de qua dī
ecclci. xliij. Medicina oīum in festinati-
tione nebule. i. caro xpi. de terra quidē
nata sed nullo pondere pregrauata. vl-
tra puritate; angeloz; eleuata. subito
spiritu sancto operāte formata z vnita
Itē ecclci. xliij. Ego quasi flumens
dormi. qd est medicamentum generatō-
nis: egressus fui de paradiso dei nri. i.
de beata virgine: que fuit paradisu vo-
luptatis a principio. in quo posuit deus
hoīem. i. xpm quem formauerat. Itē
nullus morbus fuit ei incurabilis. ergo
super omnes ē i gratia sanitatū. Itē
etiam post mortem curat z mortem fir-
gat. Itē quos curat sanat ad immor-
talitatez. ergo superat omnes in gratia
sanitatus. Sic ergo patet qualiter bea-
tissima virgo habuit z habet gratiam
sanitatum in summo.

De opere virtutum. iij.

Sequitur operatio virtutū. glo.

Operatio miraculorū contra na-
turam. Quod autem hanc habuit in

summo beatissima virgo patet ex eo qd
oīum miraculorum miraculosissimū z
nouissimū est istud. quod eius fide me-
dia constat esse factum. s. qd de homo.
mī virgo. Unde ysa. vltio. Quis audi-
uit vnqz tale zē. Jere. xxi. Nouū crea-
uit dñs super terram. femina circunda-
bit virum. ergo ipsa habuit gratiaz mi-
raculandi in summo. Itē miraculū
est arduū z insolitū supra facultatem
consistens admirātis. hoc aut totū fu-
it hic in summo. Item alij fecerūt mi-
racula que sunt pter naturam. vl cōtra
naturā. sed ipsius fide factum est mira-
culum supra naturam. Patet ergo qua-
liter excellit oēs i opatione virtutum.

De prophetia. ca. iij.

Equitur. Alij pphā. glo. pdicere fu-
tura. Qd aut hūerit hāc i summo
beata virgo vī. qz si pphā est diuina i
spiratio. ergo vbi ipropor-
tōabilr ē spūs sci ptesentia z gratia z ihabitatio ibi ē
ipropor-
tōabiliter ispiratio z pphā. hec
aut fuit in btā virgine Juxta illud lu. i.
Spūs scūs supueniet i te zē. ergo ipsa i
summo hūet spūs pphie. Itē spūs.
in aīas scās se trāffert. z amicos dei
z pphas cōstituit sicut dicit Sapiētie
vij. Ubi ergo ipropor-
tōabilis trāffatio
ipropor-
tōabilis pphā z amicitia. hoc
autem totum fuit in sanctissima anima
domine omniū creaturarū. ergo hūet
pphāz in summo. Item Mat. xi. Ler
z pphete vsq; ad Johānem. z ille fuit
prophe-
ta z plus qd propheta. quia solem
digito demonstrauit. sed ipropor-
tōabi-
liter plus ē solem generare z nobis da-
re qd demonstrā. ergo si propter demō-
strationem Johannes dictus ē prophe-
ta. mltō fortius beata virgo propter ge-
neratiōez dīcēf pphetissā. Item ysa.
vij. Accessi ad pphetissam. glo. vginē
mariā. ergo ipsa per excellentiam dīcēf
pphetissā. ergo ipsa excellit alios in

pphia. Itē si Layphas eo qd eēt ponti
fer anni illius pphauit ut Job .xi. Et
go iproportionabiliter beatissima virgo
regina et imperatrix in eternū sup oēs
gratiā pphie dē habere. Itē quantū
hanc gratiā habuerit p effectū mōstra
uit: qñ consēctia secretorū et psciētia
futurorū ministris nuptiarū dixit. Quod
cūq; vobis dixerit facite ut Job .2. pui
dens i spū pphie qd filius eius aquā vo
luit in vinū conuētere.

De discretiōe spūz. ca. 154.

Equitur: Alij discretio spūz. glo.
vt discernāt quo spū fiāt. Qd ē
hanc habuit in sūmo btā virgo. probat
hoc modo. i. cor. 2. Spūalis homo iudi
cat omnia. Sed ipsa iproportōabiliter
alijs spūalis fuit. ergo ipsa iproportōa
biliter alijs oīa iudicauit. ergo ipsa sup
oēs discretiōē spūum hūit. Itē pau
lus. Nō ignorauit astutias eius. Sicut
dicitur. 2. cor. 2. Et ecce plus quā paul⁹
hic. Itē in vitas pīm. Quis euitabit
hos laqueos? Rñsūz est. Sola hūilitas
Sed ipsa iproportōabiliter omnib⁹ alijs
fuit hūilis. ergo iproportōabiliter plus
indeceptibilis vniuersis. Itē nunquā
fuit decepta. Itē proprium est spūs
nequā temptare de supbia. Ipsa autēz
fuit summe hūilis. ergo a spū superbie
maxime fuit inuicibilis. Et sic p; qd di
cretiōem spūum btā virgo in summo
habuit.

De genere linguarū. ca. 155.

Equitur. genera linguarū. Qd autē
hanc non hūit in sūmo videri pōt
Ligue enī in signū sunt nō fidelibus s;
infidelibus. i. cor. 14. Sed ipsa fidelissi
ma fuit. ergo donū lingue nō debuit ha
bere. Itē ipsa nō debuit pdicare: er
go nō debuit donū lingue habere. Itē
glo. ibidem. Ut euntes p mundū intel
ligant linguas hominū. Sed ipsa nō de
buit sic ire p mundum. ergo nō debuit
habere donū linguarū. S; ptra. Ipsa ē

aduocata oīum. ergo dē scire linguas
singulorū. Itē Act. 2. Sed itq; supra
singulos eorū spūs sanctus. Sed ipsa
tūc fuit cū ipsis qñ apparuerūt dispar
tite lingue tāquam ignis: ergo accepit
donū lingue cū ipsis. Itē cum diuer
sis hominib⁹ puerabat: ergo indiguīt
dono lingue. Itē a nullo illustriū vin
citur in aliquo: ergo habuit donū istud
omnibus excellentius.

De interpretatiōe sermonū. ca. 156.

Equitur. interpretatio sermonum.
glo. scripturas exponere. Item
qd hanc in sūmo habuerit p; ex supra. d.
terminatis. vbi probatum ē qd omnes
scripturas intellexit. Itē non est ver
bum qd dñs nō reuelauit seruis suis.
sicut testat Amos. iij. ergo multo pl⁹
mri. Cetera ut supra. Sic ergo manife
stū est qd btā virgo oīum gratiarū gra
tis datarū pfectiōē in sūmo possedit.
etiam hunc nouenarium gratiarum.

De grīs q ponūtur ad eph. 4. et primo
de apostolis. ca. 157.

Onsequēter querit de illis grīs
que ponunt ad Eph. 4. Et ipse de
dit quēdā quidem aplos et. Et videt
prio qd non cōueniat btē virginē q sit
Apla. hoc enī est opus misteriale: Un
de ibidem subiūgitur. in opus misterij
Sed misterij nō cadit in opationē om
niū: ergo nec aplatus. Itē super illud
dyonisiij Hierarchia ē ordo diuinus scia
et actio. dicit Commentator: qd officiū si
ne actione nec gloria est. S; btissima v
go nō exercuit actum pdicatōis: ergo
nō debuit habere officiū. Itē luc. 6.
Duodecim elegit et illos vocauit: Ergo
btissime vgin nō cōuenit donū aplarū

Cōtra iohānes d se dicit Johis prio.
Ego vox clamātis i deserto et. q. dice
ret. Nō plico tñi voce oris: sed ego ipe
tor⁹ sum vox exultatōis. Ita qd omnia
mea. vita. victus. vestitus. loc⁹. f dicit

phiam. Sed sicut oia Johis pdicāt pe
nitentiam: ita oia btissime virginis pdi
cāt innocentia. Si ergo Johs hz grām
z donū pdicationis. qz est vox claman
tis in deserto: ergo multo fortius btis
sima virgo hz donū aplatus: ergo est
vox clamantis in celo. Item proprie
tas aplozū est qz sūt lux mūdi: S; btā
virgo in summo illuminat mūdum: er
go in summo exercuit officiū predica
tis. Itē aplozū officiū est reconcilia
re peccatores. S; hoc cōuenit btissime
virgini in summo: ergo habuit aplatū
in summo. Itē dñs dixit Jo. 7. Mea do
ctrina nō est mea illi attribues doctri
nā a quo hūit essentiam. S; sicut hūit
naturā diuinā a pfe. ita hūit naturam
humanā a mfe. ergo sicut sua doctria
inquantū deus fuit a pfe ita z sua do
ctrina inquantū homo fuit a mfe. ergo
mī omnia que filius docuit nobis per
filium pdicauit. Itē Joh. 15. Non lo
quetur a semetipso dicit dñs de spū scō
ergo sicut spūs loquet ab illo a quo est
ergo filiū loquet a mfe inquantū homo
ē. Letera ut supra de aureola pdicato
rum.

De prophetis. ca. 152.

Equitur. Alios prophetas. Glosa
Scripture explanatores. Sed ip
sa est totius legis. glosa. ergo in sum
mo ipsa est propha vt pphetissa. Itē
Johānes dicit ppha z plus quaz pro
pheta: quia digito deum demonstrauit.
Ipsa autē genuit. Et sicut se ipam mfez
z virginem demonstrauit corpore: sic ip
sum filium virginis in prophetis z in
scripturis promissum corpore z opere
demonstrauit. z sic summa pphetissa
fuit. Itē qz serus si repugnet pz quia
in nouo z veteri testamēto prophetisse
fuerunt. Unde in luc. 2. De Anna pro
phissa commemorat: In octibus aplo
rū de philippo qui hūit septem filias q
pphetabant Letera ut supra d ppha.

De euangelistis. ca. 153.

Equitur alios dō euangelistas. lu.
2. Maria autē cōseruabat zē. glo.
Ut cū tēpus pdicāde vel scribēde icar
natōis adueniret: sufficienter oia put
essent gesta posset explicare. Letera vt
supra de aureola pdicatorum.

De pastoribus. ca. 154.

Equit alios autē pastores. Quali
ter hoc donū habuerit btā virgo
qre in tractatu de sacramentis. in sa
cramēto ordinis. z qūter nos pauit in
tractatu de btitudinibus i gradibz pau
pertatis: Sic ergo hūit btā vgo z hūc
quaternariū gratiaz. Ex his manife
stuz ē qz btissima dñā habuerit vniuer
sitatez gratiarū gratiaz: z gratis da
tarum quod oisariam credimus eē ve
rum. Ad solutionez in pñi obiecto
rū dicimus taliter distiguendo: qz do
norum gratis datorū z nō gratum faci
entū. quedā danē in misterii z nō in
ppriū pfectū vt pphetia Balaā z Lay
phe. qdā autē ad ppiū pfectū z aliorū
ministerium: ut dona spūs z ligue z scia
aplis data: qdā autē in propriū pfectuz
sui z nō alioz. ut dona instructōis bea
tissime dñe. z talium. tūc quedā datur
ad pficiendā indigentia: quedam ad de
corandā potentiam. z nobilitandā na
turam. z honorandam psonā. Et sic ha
buit btissima virgo huiusmodi dona
nō ad ministeriū. s; ad decorationis cu
mulum. ad perfectionis z delectatiōis
augmentū. i materiā laudis z honoris
incrementum. z oium bonozū spūaliū
um complementum.

De gratis spālibus. ca. 155.

Itē qūter btissima vgo hūit oēs
gratias communes. Sequit vide
re qualiter hūit spāles quas in alijs sā
ctis ē reperire. Aliaz autē sunt qz perti
nent ad generationē suē vite ingres
sum. Quedam ad conuersationez. que
dam ad mortem: Circa generationem

inueniuntur quæque sunt. Prefiguratio. Annuntiatio. Miraculosa cōceptio. et in utero sanctificatio.

Qualiter fuerit pfigurata. ca. 162.

Primo ergo qualiter beatissima uirgo fuerit pfigurata erit sic manifestum. Numeri. 17. Inuenit ergo moyses uirgam glo. Mariam quæ sine uiri semine genuit uerbum. Ecce qualiter ex textu cū sua glo. sequitur quod illa uirga fuerit figura uirginis gloriose. Item Exo. 3. Rubus ardebat et non comburebatur. quod hoc fuit figura beatæ uirginis. probat ecclesia non disputando sed cantando et determinando. Rubum quem uiderat moyses incombustum etc. Item luc. primo. Et nomen eius elisabeth. glo. Elisabeth dei mei saturitas. Et signat mariam que deo plena fuit. Item si annuntiatio et cōceptio ysaac signat cōceptionem christi: ergo et Sarra signat mariam. Ex his patet quod beatā uirgo fuit pfigurata. Qualiter autem et quibus figuris. Dicitur quod multipharia; multisque modis. In creaturis. in factis. in uisibilibus. in generatis. in creatis. In principio enim creauit deus celum et terram. id est beatā uirginem que celum et terra fuit. id est celestem et terrestrem simul duxit uitam: angelicam et humanā conuersationem habuit. Item celum et terra fuit: quia purissima uirginitate. et fecundissima maternitate uirgo et mater simul fuit. In hac prima die facta est nubecula de qua postea factus est sol. Quid est autem nubecula? materia corporis solaris nisi beata uirgo mater et mater corporis saluatoris. In secundo die positus est firmamentum in medio aquarum quod habet fixas stellas in sui ornamento. et diuidit aquas ab aquis. hec est beatā uirgo que habet stellas. id est. omniun scorum in capite suo. posita in medio aquarum. id est. scorum uirginitatis et sanctorum prece. diuisa prius ab utroque. Existens supra communem statum uirginitatis. et infra statum

prece. communicans cum utroque; habens cum superioribus uirtutum perfectionem; cum inferioribus merendi conditionem. Item cum superioribus iocunditatem. securitatem contra casum: cum inferioribus possibilitatem ad meritum. Item cum superioribus exultationem. cum inferioribus cordis passionem. Tercie die opus est congregatio aquarum in unum locum. id est uirginalem uterum congregatio omnium gratiarum. Sed in hoc est defectus. quod congregatio aquarum appellatur maria media correpta: congregatio gratiarum appellatur maria media producta. Illa congregatio aquarum breuis est et transitoria: Iuxta illud apoc. 21. Et mare idcirco non est. hec autem est perpetua iuxta illud luc. 10. Maria optimam partem elegit quam non auferetur ab ea. Quarta die fecit deus duo lumina magna. maius ut patet: dies: minus ut patet: noctis. id est. solem et lunam. Quid autem per lunam. nisi uirgo beatissima luci formosissima et diuina claritate plena figuratur. Luna ut legitur in sententijs facta est propter dies et noctis vicissitudinem. propter noctis declarationem. propter operantiun in nocte consolationem. Et quia quedam animalia sunt que lucem diei ferre non possunt. hec autem omnia opatur uirgo lucidissima. Est enim quies laborantium quies et decus mortuorum. solacium operantium. umbraculum infirmorum. refrigerans umbram misericordie quos reuerberat sol radijs iustitie. Quinte die opus est formatio piscium et auium. Et quid sunt pisces et aues. nisi beatissima uirgo que ut piscis natabat in mari. id est. tribulationum: ut auis volauit super pennas uentorum in celo contemplationis.

Sexte die opus est formatio hominis et positio in paradisu voluptatis. Quid autem est paradisu voluptatis. nisi beatissima uirgo in quam deus pater posuit hominem. id est. christum in die cōceptionis. Sic ergo beatissima uirgo in omnibus

operibus sex dierum est expressissime figurata. Nō autem tantū in creatis s; in factis est pfigurata vt; in archa noe in yride: in tabernaculo moysi: i archa testamenti. in candelabro. in ppiatorio. i templo. in throno salomonis. in hostio: in domo saltus. & in multis aliis. Similiter autem in visis & in ymaginatis inuenitur figurata: ut est rub⁹ moysi. Ero. 3. Sedes saphiria super firmamentū Eze. p^o. Mons de quo precifus ē lapis sine manibus. Dan. 2. In arboze q̄ celum tangebāt. Dan. 4. In porta clausa Ezech. 44. In vellere ge deonis. Iudicū. 6. In fōte quo qui creuit in flamē mariniū hester. 12. In porta templi speciosa. Act. 4. Item in muliere amicta sole Apoc. 12. Similiter in coniugatis Rebecca & Rachele. in Iudith vidua: in hester coniugata: in Sāra sterili: & Elisabeth matre Iohis baptiste. Ex his omnibus sufficiēter manifestum est q̄ beatissima virgo in creaturis. & in factis. & in generatis i visis & imaginatis. i coniugatis & viduis ē multipliciter pfigurata.

Qualr fuerit pphata. ca. 163.

Ost hec etia; videtur q̄ fuerit pphata ysaie. xi. Egredietur virga de radice iesse &c. glo. Virgo maria. Vel alia glo. Virgam & florem. Iudei xpm suum interpretantur quia in virge regenerātis potētia. In flore pulcritudo. Nos vero per virgam mariam intelligimus cuius nullus frutex adhe sit. v^l alia glo. Egredietur virga. glo. sa. prophetia de natiuitate ut tota ecclesia cantat. virgo dei genitrix virga est flos filius eius. Ite; Numeri. 24. Orietur stella ex iacob. Item ysa. iij. Fructus terre sublimis. glo. virgo maria. Item id. 7. Accessi ad prophetissā glo. virginem mariam. Ex his patet q̄ natiuitas beate virginis est multiplici

ter prophetata.

Qualiter fuit annunciata. ca. 164.

Ost hec probatur q̄ etiam fuerit annunciata hoc modo. Iohannes fuit annunciatus & alij sancti minores ut ysaac & sampson. ergo & beatissima virgo debuit annunciari. Itē propinquante luna plena augmentat lucentia. Sed beatissima virgo fuit luna ergo ipsa ueniente debuerunt multiplicari prophetie. Item lucifer pcedit aurora; s; Iohānes fuit lucifer. beatissima vgo aurora. ergo potius debuit annunciari. Item laboraturis maxime debuit annunciari ortus aurore iuxta illud. Gen. 32. Dimitte me iam enim ascendit aurora. ergo nobis maxime debuit annunciari ortus consurgentis aurore que quando surrexit & nos secum resurgere fecit: & ad surgendum excitauit. Item dama. Joachiz honestam & laude dignam Annam in matrimonium duxit. Sed quemadmodum vetus Anna sterilis existens per votum & repromissionem samuelem peperit: ita & hec per preces & repromissionem a deo genitricem affert ut in hoc a nullo illustrium vincatur. Ecce expresse patet q̄ beatissima virgo fuit annunciata.

Qd fuit miraculose concepta. ca. 165.

Er hec ea de; probatur q̄ fuit miraculose concepta quia si a nullo illustrium vincitur: & minores & min⁹ illustres miraculose sunt concepti. ergo & ipsa. Item dicit Dama. q̄ per pces & repromissiones fuit nata. ergo nō naturaliter. Item signatum perfectius est signo. Sed figure beatissime virginis fiebant diuina voluntate per se operante & non humana. ergo beatissima virgo exijt in esse natura superiore operante contra inferiorem. ergo super naturaliter fuit eius conceptio.

Quod fuit in vtero sanctificata. capi-
culū. 166.

Ost hec probatur q̄ fuerit i vtero
sac̄tificata hoc modo. Ecclesia ce-
lebrando festuat eius natiuitatē. ergo
fuit sc̄a q̄n fuit nata. ergo fuit in vtero
sanctificata. Itē iohānes fuit in vte-
ro sanctificatus vt pz luc. 1. vbi dicitur
z spū sancto replebit̄ adhuc ex vtero
matris sue. ergo z beata virgo. Itē
ieremias fuit sanctificatus in vtero.

Jere. 1. Prius quam te formarez i vte-
ro noui te. z anteq̄ exires de vulua san-
ctificaui te. ergo beata virgo. Itē oīs
sanctificatus in vtero ordinatur ad sa-
ctuz in vtero. ergo quod immediatiore
z ppliquiore relationem hz ad sanctū
in vtero. illud debet potissimum sancti-
ficari in vtero. Sed non potuit imedia-
tior esse relatio eius q̄ vnuebatur vbo
ad aliquid aliū: q̄ ad id vnde sumeba-
tur illud sanctū: q̄ vnuebatur. hoc at̄
potissimum fuit beata virgo. ergo ipsa
potissimuz debuit i vtero sanctificari.

Item ieremias dicitur in vtero sc̄ifi-
catus propter expressiore pphetiam d̄
sancto in vtero: z iohannes sanctifica-
tus in vtero propter digiti dem̄stratōez.
ergo multo fortius beata virgo ppter
ipsius exceptionē z generationē. Itē
dicit anselmus. Ea puritate beata vgo
nisebat: qua sub deo maior nequit itel-
ligi. S; puritas hominis dei est pecca-
tum originale nec habere: nec vnquāz
habuisse. Maior post illam est origina-
le quidem habuisse. s; statim z oīno ab
illo mundatū esse. ergo beata virgo de-
buit quidez in peccato originali cōcipi
sed statz ab ipso penitus mūdari. ergo
debuit in vtero sanctificari. Item
Bernar. ad cano. lugdunenses. Ego pu-
to q̄ copiosior sanctificationis benedic-
tio in ipsam descenderit que non tātuz
ipsius sanctificaret ortum. sed z vitaz
ipsius deinceps ab omni peccato custo-
diret immunem: quod nemini alteri in

natis muliez creditur esse donatum.

Ex vltima auctoritate manifestuz ē
q̄ beata virgo non tñ in vtero sancti-
ficata fuit. sed q̄ eius sanctificatio oēs
excellit in hoc q̄ alij post talez sanctifi-
cationez ad minus venialiter peccau-
runt. Unde dī de iohā. Antra deserti
teneris sub annis ciuiū turmas fugiēz
petisti ne leui saltē maculare vitā fami-
ne posses. Ipsa autē sic sc̄ificata fuit q̄
peccare nō potuit. ut ifra inter priuile-
gia patebit. sic ergo manifestū ē qualr
brā vgo fuit pfigurata z pphata z an-
nūciata z miraclose cōcepta z i vtero
sc̄ificata. Et cōstat sic ipsa; oēs spūales
gr̄as hūisse q̄s contigit ortū sanctoruz
decorare.

De specialibus gratijs que circūstant
conuersationem eius. capi. 167.

Ost hec vidēdū ē de sp̄alibus gra-
tīs que circūstant cōuersationez
q̄ sp̄alitas gr̄e inuit. quotiens aliqs scō-
rū sp̄alr a dño diligit. vel amic⁹ dei ap-
pellat. vbi gr̄a. In veteri testō dñs sp̄a-
liter diligere dī Abrahā. z hoc p̄fidē
iuxta illud Gen. xv. Credidit abrahā
deo z reputatū ē ei ad iusticiā. Item
Moyſes propter mansuetudinē. qz fuit
mitissim⁹ hoīum qui fuerunt in terra.
amicus dei appellatus ē: cum quo loq̄-
batur deus facie ad faciem sicut homo
loquitur amico suo. Exo. 23. Item da-
uid. Nam deus propter humilitatem in-
uenit eum virum secundum cor suū.

Item in nouo testamento iohannes
euangelista propter virginitatem quez
sc̄ilicet specialis prerogatiua castitatis
speciali dilectione fecerat dignum.
z erat discipulus quem diligebat iesus

Item legitur Johan. xi. q̄ dominus
diligebat mariam z martham z lazāz.
Et constat q̄ hoc propter hospitalita-
tez. p quā ipsi z alij qdā placuerūt deo.

Itē Nichola⁹ pp misericordiā amic⁹ dī
ap̄llat⁹ ē. S; h oīa excellētissime su

erūt in beata uirgine: Si enim dilexit
abraham qz credidit de uetula z uetu
lo filiū nasciturū: uel quia credidit fili
um moriturū z resurrecturū: multo for
tius diligit beatā uirginē ppter fidem
qua credidit se uirginē deū pariturā z
uirginē pmanfuram. Itē si diligit da
uid ppter humilitatē: hec autē ut dicit
Aug. nūquā exaltata sup choros ange
lorū fuisse: nisi esset humilima oīum
hoīū. Itē si Moysen ppter mansue
tudinē. Et hec ē uirgo singularis iter
oēsmitis. Si autē mariā z marthā p
pter hospitalitatē dilexit: hec ipsum in
utero suo hospitauit. carne uestiuit. lac
te cibauit: que Martha nō fecit. Itē
si Nicolau ppter misericordiā: hec autē
est regina misericordie. Si autē Johā
nē ppter uirginitatē: z ecce pl⁹ qz Jo
hānes. hec. n. ē uirgo uirginum. hoc
iohānes nō fuit. Ex his manifestum
ē qz oēs speciales grē quas circa aliorū
scōrū cōuersationē est reperire ī nrā
gloriosissima uirgine superant z eminet
manifeste.

De spālibus gratijs circa mortē. 168.

Ost hec querit de gratijs spālibus
circa mortē que videntur ēē eē qn
qz. s. mortē pscire: moriturū imitari:
mori sine dolore. statim euolare. ī anīa
z corpore statim resurgere.

Utrum mortem pscuerit. capi. 169.

D primū qz beata uirgo mortem
suā pscuerit uidet a minori. De
sancto martino de quo legitur z canta
tur. Beatus martinus obitum suū lon
ge ante pscuit zē. Itē petrus sciuit
qz breuis esset dispositio tabernaculi sui

Item iohānes scinit supuēisse diē
mortis sue. Cum ergo oēs isti pscue
rint mortem suā. ergo z beatissima uir
go oīum illoz dñā. Itē p. xij. Spes
que differtur affligit aīam. si tēpus sit
etia; determinatū: z pscietia pene fi
niende letificat: incertitudo anxietatē
generat. ergo ad beatitudinē nie ptinet

pescire mortē determinate. ergo bea
tissima uirgo pscuit mortē suā deter
minate. Sic ergo patet beatissima uir
ginē habuisse gratiā primā eoz que cir
cūstant mortē. Itē ad hoc idē Dñs
homo uellet pscire mortē suā; libeter.
ergo z ipā. Sed quicqd uoluit scire fili
us ei⁹ reuelauit ei nisi aliqua rō impe
dieret: s; illud nulla rō impediuit. ergo
ei reuelauit. Itē q est rō quare aliqui
bus reuelatur. aliquibus nō: Si digni
tas. s; ipā dignissima. Si caritas: s; ipā
carissima Si cōsideriū iuxta dñi. uir cō
siderioz zē. sed ipsa cupiebat sūme dis
solui z esse cū ipso: Quēquā ergo cā as
signari pōt: illa excellentior fuit in ipsa
qz in alijs. ergo sibi potius reuelari de
buit qz alijs. Itē inter pscire trāsitu
z opari z inter nō pscire nec opari me
dium ē pscire z non opari. Primū con
uenit xpo. s; alijs uiatozibus. ergo me
dū cōuenit beate uirgini: que hz sta
tū mediū.

Utrum inuitata obierit ca. 170.

Ost hec querit de inuitatiōe z de
ductiōe. Qd autē dñs matrē suā
inuitatam deduxerit. uidet p locū
a minori. Nā dñs appuit caro suo iohā
ni z dixit. Ueni dilecte mi zē. Si ergo
hoc xps iohāni ergo potius mī. Itē
si iohāni qz car⁹ ergo potius mī q in mī
nitā carior fuit. Itē dñs pmi palippo.
is. qz dauid deduxit archā in domū suā
in tympanis zē. Itē; qūter lusit an
archam ergo xps matrē suā psonalr
deduxit. Item opus misericordie ē se
pelire mortuos. ergo z pī misericordia
rū potissime debuit obsequijs mīis sue
interesse z sepulture cōmendare. Sed
ipius sepeliri fuit in celo sup choros
angelorum altissimos assumi: ergo hoc
debuit filius suus ī persona ppria cor
porali presentia facere.

Si sine dolore obierit ca. 171.

Ost hec queritur de ipsius morte
si fuerit sine dolore. Et videtur pri
mo q non hoc modo. Sicut vita ad
vitam ita mors ad mortem. Sed vita
domie nostre inter omnes similima fu
it vite domini nostri iesu christi. ergo
et mors mortis. Sed ista dolorosissima fuit
ergo et ista. Item quando assignatur
causa quare mors domini fuit asperia
dicitur q nobiliorum naturarum nobi
lior et maior est delectatio. et in quoru
coniunctione maior est delectatio: in il
lorum separatione maior est dolor. Un
cum anima christi nobilissima consum
pta esset corpori nobilissimo. in illoru
coniunctione maxima fuit delectatio: et
in separatione maximus fuit dolor.
Unde Tren. i. O uos omnes qui tran
sitis per viam etc. Sed eadem causa est
in beatissima virgine que fuit secundo
loco i summo. ergo in ipsius morte ma
ximus fuit dolor post dolorem domini
nostri iesu christi. Item inter quecu
q maior est pars. illorum delectabilior
est commansio. Sed in corpore beatissi
me virginis et in anima sua adinuicem
maxima fuit pax. quia ibi spiritus ad
uersus carnem non concupuit. ergo
ibi delectabilissima commansio. ergo et
maximus dolor in separatione. Con
tra. legitur de iohanne in prologo super
iohannem: q facta oratione positus est
ad patres suos. tam extraneus a dolo
re mortis q a corruptione carnis alie
nus. Sed beata virgo improporcionabi
liter plus fuit extranea a corruptione
carnis. ergo improporcionabiliter plus
debit eē aliena a dolore mortis. Itē
Damasc. Ipsa beata et earum que super
naturam donationu; digna effecta do
lores quos effugit pariens. hos in chri
sti passione sustinuit a maternali com
passione viscerum lacerationem tolle
rans. et quem deum cognouit per nati
uitatem hunc vt maleficum videns in
terfectum ceu gladio cogitationibus la

cerabatur: et hoc est. Tuq ipsius aia;
pertransibit gladius. Luc. ij. Ex hac
auctoritate inferitur. q si dicimus. qz
dominus non iudicabit bis in idipsum:
et ille dolor reputatur ei gladius. ergo
sicut post gladium nō est dolor: ita nec
post istum gladium debuit sustinere do
lorem mortis. Item ille gladius repu
tatur ei per equipolentiam p martirio
Sed post martirium non est dolor mor
tis. ergo nec post hūc erit qui equipol
let ei. Item ratione huius doloris de
betur ei aureola martirum. ergo post
hunc non est dolor mortis. Itē moy
ses propter abstractionem secundum
actum a viribus inferioribus non sen
sit desiderium sitis et famis. xl. diebus
et xl. noctibus. Similiter et helias. ergo
si delectatio spiritus tal' et tanta taliter
et tantum astrahit. et sensum passionis
taliter et tū et tam diu interrūpit. ergo
maior magis abstrahit et magis interrū
pit. ergo improporcionabiliter maior ab
strahit et improporcionabiliter interrū
pit. Sed improporcionabiliter abstrahi
a corpore super illud abstrahi quod ē
secundum actum est illud abstrahi qd
est secundum substantiam. et impropor
tionabiliter interrumpi super illud inter
rumpi quod est ad tempus est illd iter
rumpi quod est semper. ergo impropor
tionabiliter delectatis potest abstrahē
animam a corpore secundum substan
tiam et excludere omnem penam. ergo
beatissima virgo fuit mortua pē amor
et sine dolore. Item paulus nesciuit i
raptu vtrum in corpore siue extra cor
pus. se ad cor. xij. Ergo intensior rapt
secundum substantiam abstrahere pos
set. Item maiores motus impediunt
minores et natura inclinat ad carnes et
ad corpus. Sed caritas inclinat a cor
pore ad christum. Juxta illud ad phil.
primo. Cupio dissolui et esse cum christo
ergo tantum potest intendi inclinatio
sursum q separatur et abstrahitur ab

inclinatione deorsus. ergo caritas tantū potest sursum trahere. q̄ separabitur a corpore ⁊ sic morietur pre amore.

Item duorum dolorum maior est medicina minoris. Anima secundum caritatem dolet esse separata a deo. secundum naturam dolet diuidi a corpore. ergo ille tantum penetrabit q̄ istuz n̄ continget sentiri. ergo potest mori sine dolore. Item quicquid aptum natuz est inducere languorem. si continuetur ⁊ intendatur poterit inducere mortem. sed amor potest inducere languorem. ergo mortem minor patet. Lantī. secūdo. Quia amore languo. glo. pre amoris magnitudine. omnia temporalia fastidio. Ex his patet q̄ beata virgo pre amore ⁊ sine dolore mortua fuit. An autem statim euolauerit. disputabile n̄ est quia nihil purgabile habuit.

Si statim in anima ⁊ corpore assumpta fuerit. ca. 172.

Ost hec queritur si statim in anima ⁊ corpore assumpta fuerit.

Et videtur primo q̄ non. vt patet per sermones Jeronimi. Logitis me o paula ⁊c. Item Augustinus q̄ vera de eius assumptione sn̄a h̄ ē: vt assumpta sit siue i cōpe siue extra cōpus nescio de⁹ scit. Item Jeronimus. Quod humani mendacium non apponat manifestum quod deus voluit esse occultum.

Item quicquid non separatur a culpa nec a pena. Sed omnes in adaꝝ peccauerunt. ergo omnes pro peccato suo i suo pccō pūri dñt. S; ei ipōit pēa gñ. tertio. Puluis es ⁊ i puluerem reuertetur. ergo omnes i peccato corporali nati debent incinerari. Contra grego. i collecta. Nec tam mortis nerib⁹ deprimi potuit. que dominum nostrum ihm xpm de se genuit incarnatuz. Modo quero quid ibi appelletur nexus mōtis

Nam vel est bonum vel est maluz. Nō bonum. quia omnis boni capax fuit.

Item bonuz non deprimi s; eleuat. ergo nexus non nominat ibi aliqd bōi. Si autem est malum. aut est malū culpe aut est malum pene. Non culpe. qz mors non est nexus ad culpam. quia post mortem non est status culpe sed pene. Item sic dicendo nihil dictum ē. quia post mortem non posset peccare. quia esset mater dei. Si autē esset malum pene quero quam penā importat. Non gehenne: quia ad illam nec necit mors: quia multi moriūtur qui nō vadunt ad gehennam. Eadem ratōe nec ad purgatorium. quia multi moriūtur qui non vadunt ad purgatorium. Nec potest etiam dicere penam temporalez quia ad illam non necit mors ymo ab soluit ab illa. Item non potest dicere penam mortis. quia beatissima virgo vere mortua fuit. ergo relinquitur q̄ non potest signare nisi incinerationem ergo erit sensus. Non potuit mortis nexibus deprimi: idest non potuit incinerari. Sed nisi statim resurgeret fuisset incinerata vt alia corpora. ergo statim surrexit. Item Augustinus. Maria quadam excellentiori prerogatiua honoratur a filio. Possidet in ipso corpus quod genuit: quare non ⁊ corpus per quod genuit nisi obuiauerit auctoritas mundum perspecta: credo vere q̄ ⁊ per qd̄ genuit. Item idem in eodem. Thronum dei: thalamuz domini tabernaculum christi ibi debz esse vbi debet esse. Tantum thesaurum dign⁹ est seruare celum q̄ terrā. Item Augustinus in eodem. Letare maria leticia inenarrabili in anima ⁊ in corpore. Et ifra. Uiuat igitur integraliter que omnium genuit integram vitam.

Dyonisius in libro capitulo tertio. de diuinis nominibus. Quoniam ⁊ apud ipos deo acceptos nros Jerāchas qñ ⁊ nos vt nosti ⁊ iporum multi scōrum

nostrorum fratrum cōuenimus ad diuisione
nem corporis vite p̄cipis. ⁊ quod deū
suscepit. Aderat autem ⁊ frater domini
Iacobus. ⁊ Petrus summa ⁊ p̄uētiss
sima theologorū sumitas. Super hunc
locum. glo. Marini vult q̄ in dormitō
ne domine fuerūt p̄dicti apostoli ⁊ bea
tus dyonisi⁹ ⁊ magi suus Jōtheus
⁊ post assumptionem corporis fecerūt
collationem: ⁊ Jōtheus raptus fuit.
Et sic videt̄ approbare iste textus dyo
nisi cum suis glossis illud quod inueni
tur de assumptione beate v̄ginis corpōa
li. Itē Ber. Non decuit vt carnē ma
tris sine honore in terra reliqueret ei q̄
honorem parētū sub p̄cepti districtio
ne posuit. Itē Ber. Si anima puuli
mūdum nati liquefca est vt maria locu
ta est: quid putamus que nā fuerit illa
exultatio celestiu ciuium: que ⁊ vocem
audire: ⁊ faciē videt̄ ⁊ beata eius frui
p̄sentia meruerūt. Item Bernar. in
sermo. de assump. Nec in mūdo dignior
locus virginalis vteri tēplo in quo dei
filium maria suscepit. nec in celis rega
li solio i quo maria; marie filius subli
mauit. Item ber. Lēpus loquēdi omni
carni cū assumitur incarnati verbi m̄
nec cessare d; a laudibus humana mō
talitas. dum sola nostra mortalis natu
ra super imortales spiritus exaltatur i
virgine Itē Augustinus. Qui i vita
illam p̄ ceteris honorauit gratia sui
cōceptus: piū est credere eam i morte
p̄ ceteris honorasse. Item idē Au
gustinus. Tantam integritatē merito in
corruptibilitatis nō sequitur vlla reso
lutio putredis. Itē si merito viuens
p̄ oib⁹ dotata est gratia cui i mōtua
erit minuentat. Itē idem in eodem.
Quid estimandū ē de matre vbi digna
sit hēri nisi in p̄sentia fili⁹. Si. n. natu
ra matris est filius. necesse est vt sit cū
filio mater. Item si quis dīcet q̄ bea
ta uirgo ⁊ nō manifesta veritatis.
Contra dicit Ber. sic. Quilibet sensu

suo abundet vbi vel certe rōni vel ma
nifeste auctoritati nō obuiat quod sen
titur. Item Augustinus ad idē. Que
rendum est rōne quid consentiat veri
tati. fiatq; ipsa veritas auctoritas. sine
qua nec est nec valet ipsa auctoritas.
Si autem voluit matrē seruare itēgrā
virginitatis pudore. cur nō velit incor
ruptam a putredinis fetore seruare?
Item Angu. Si uera sunt que scripsi
gratias tibi ago quia de sancta uirgine
matre tua nihil nisi qd̄ piū ⁊ dignū
est sentire potui. Ecce testimonio ipsi
us pape gregori⁹ ⁊ duorū Ep̄orum Au
gustini ⁊ dionisi⁹ ⁊ unius abbatis bea
ti. s. Ber. ymo ipsoꝝ apostolorū petri
⁊ pauli ⁊ Iacobi probatū ē beatissimā
uirginē corpore ⁊ aīa esse gloriosiss. me
assumptam. Qd̄ etiam rōibus p̄spici
cū ē. In peccato enī duo sunt. s. auer
sio a bono incōmutabili ⁊ cōuersio ad
bonū cōmutabile. Istis rident duo in
pena quia aīa auertit se a sua uita ⁊ in
cidit in necessitatē auersionis a corpe
cuius ipsa ē uita: ex cōuersiōe autē ad
nihilum incidit i necessitatē redeūdi in
quasi nihilū. i. in puluerē. Sed beatissi
ma uirgo auersa fuit per originale Un
de debuit mori: s; nūquā cōuersa fuit
actualiter ad quasi nihilū ergo non de
buit incinerari. Item Anselmus: ad
omne cōtinentiē i deo cui maior rō nō
repugnat sequi necessariū. Illud ē ta
le: ergo illud est necessarium. Item
Dama. a nullo illustriū uincit. S; dīc
euāgelii Mat. 27. Multa corpora scōꝝ
surrexerūt ⁊ ē. ergo ⁊ ipsa hoc accepit.
Itē dionisi⁹. Oēs pp̄ietates inferio
rū hnt sup̄iores cū excellētia. ergo cui⁹
illud datū sit sc̄is inferioribus: vt dicit
euāgelii. ergo ⁊ sup̄me omnū in p̄ia.
Itē ecclesie argumētū est illud. Jo.
sanctificatus est in utero. ergo ⁊ bea
ta uirgo: ⁊ ecclesia cōcedit cōclusionē
⁊ celebrat ei⁹ natiuitatē. hoc mō pōt
argui a simili: Multa scōꝝ corpora

surzereunt ergo et beatissime virginis corpus surzexit. his rationibus et auctoritatibus et alijs multis manifestum est quod beatissima dei mater in corpore et in anima super choros angelorum est assumpta. et etiam modis omnibus credimus esse verum. Sic ergo per quam liter beata virgo habuit omnes gratias spirituales morte circumstantes. Ad illud quod obiectum est de ipsius morte dicimus quod mortua sit sine dolore et preamore. Et non eadem ratione de morte domini quia cum illa deberet esse satisfactiva in summo: conveniebat et oportebat quod esset penalis in summo. Unde ita fuit spiritui permittente carni in propria ut ibi simul in summo fuerit motus naturalis et motus rationalis. Unde summu gaudium et summus dolor: et unum materia alteri quia summe gaudebat. quod per summu dolorem genus humanu redimebat. hic autem motus rationalis gratia informatus motu naturalis sapiebat. et vicebat: ita ut cum esset caritate vulnerata in summo et in sursum traheretur. et vinculum impeditis. scilicet affligentia carnis dissoluebat.

De quatuor suppositis contra adversantes assumptioni illius carnalis. ca. 173.

D auctoritates autem que opposite sunt contra assumptionem carnalem beatissime virginis. Respondemus quod quatuor sunt genera suppositibilium. Primum est: quod ex sacra scriptura ita est expresse determinatum. quod nec dubitatio nec oppositio potest esse circa peritium. De hoc dicitur David. Omnia que tradita sunt per legem et per prophetas et apostolos et evangelistas suscipimus: et veneramus. et cognoscimus. nihil ultra requireremus. Alterum genus per oppositio nem ad hoc est quod omnino incertum est. Et hoc dupliciter. Vel incertum quantum ad sententiam et auctoritatem. et hoc est simpliciter apocryfum. Vel est incertum quantum ad auctoritatem sed non quantum ad sententiam: et hoc est apocryfum secundum quid. et illud per

nitur dubium. Inter hec duo. duo sunt media. Tertium est quod aliquid non est determinatum ex scriptura. nec per rationem: necessaria potest probari: nec etiam per ex evidetia sui sed ex consequentijs scripturarum: et apparentia rationum potest et ipsi et suum oppositum equaliter videri verum et persuaderi. et hoc proprie fit appellari opinabile. ut sunt quedam opinionis secundum ut est illa. Vtrum omnia simul sint creata et illa. Vtrum angeli sint in gratuitis creati. et similia. Alterum est quod quidem non est scriptura biblicae expresse determinatum. nec ex evidetia sui manifestum. tamen ex consequentia scripturarum et apparentia rationum ita est probabile. quod nulla scriptura nulla ratio habet opponere in contrarium. et illud est pie credendum. Unde primum est expresse determinatum. Secundum est pie credendum. Tertium est opinatum. Quartum est apocryfum. Tercio ergo quod fuit interpretis nihil voluit asserere nisi quod per bibliam est expresse determinatum. Augustinus autem ut expositor et investigator non tamen ponit et superponit ea que sunt precepta scientie sed ea que necessario preceptis nulla ratione vel auctoritate repugnare. Et sic manifestum est qualiter beatissima virgo habuit gratias omnium hominum communes et spirituales.

De privilegijs beate virginis et primo de peccati immunitate. ca. 174.

Ostendit hec gratia de suis privilegijs gratijs. quas ipsa sola et nulla alia creatura possidet. Primum ergo gratia de hoc privilegio quod est peccati immunitas. Vtrum hoc fuerit privilegium imperatricis. Et videtur primo quod non per se Job. primo dicitur. Si dixerimus quod peccatum non habemus ipsos seducimus et veritas in nobis non est. Item in Ecclesiastico. Neque infans unius diei sine peccato est super terram. Item Job. 15. Stelle non sunt munde in conspectu eius.

Item Apostolus 1o. 3. Omnes peccaverunt. Item Luc. 7. Quis ergo eum plus diligit et respondet. Estimo quod is cui plus diligitur

est. S; beata virgo plus omnib; dilexit
ergo ipsi plus donauit. ergo et ipsa pec-
cauit. Itē Ro. 8. Omnia cooperātur
in bonū his qui sūm ppositū vocati sūt
sci. glo. etiā peccata. Sed oīa cooperā-
tur in bonū hūc beatiss. me v̄gini. ergo
peccata hūit. Itē glo. ibidem. Sine
quib; nō viuūt. Item glo. impossibi-
le ē quālibz sanctū nō cadere aliqñ.

Item p̄re Jo. i. Sanguis filij ei; emū-
dauit nos ab omni peccato glo. Tamē
non debem; putare nos quādiu viu-
mus oīno posse a peccatis mundare.

Itē Jo. ij. Quid mihi et tibi ē mulier?
Sup hoc dicit Crisostom; Qd aliquid
humāi passa fuit q̄si ppter vanitatem
voluerit xpm miraculū facere. Item
puer. 20. Quis pōt dicere mundū est
cor meū. Itē eccle. 7. Non est iustus
sup terram qui faciat bonū et non pec-
cet. Itē puer. 24. Septies in die ca-
dit iustus. Itē q non sit ipsius p̄ui-
legiū videf qz non cōuenit ei soli: qz et
multi angeloz nunquam peccauerūt.

Item aliquis infans statim baptizat;
euolat. ergo ille nūquā peccauit actua-
liter. Itē Job. 27. Neq; enī reprehē-
dit me cor meū i omni vita mea. Cō-
tra Aug. dicit. de qua ppter honores
dñi cum de peccatis agit zē. Itē Bez.
Ego puto q copiosior sit zē. ut supra d
scificatiōe in vtero. Itē peccatū ve-
niale nō est grā. ergo vbi aliqd de pec-
cato veniali ibi aliqd vacuū ē grā. S;
ipsa plena fuit de gratia. ergo nihil de
peccato fuit i ipsa. Itē Aug. Scimus
enī q ei plus gracie collatus fuerit ad
peccatū ex omni pte vincendū que illū
cōcipere et pere meruit quē cōstat nul-
lum habuisse peccatū. Itē necessitas
peccandi relinquit in exercitiū eorum
qui cadere possunt. S; ipsa cadere non
potuit. ergo illud exercitiū h̄re non de-
buit. Itē Anselm; Ea puritate nite-
bat b̄a v̄go qua sub deo maior neq; in-
telligi. Sed maior pōt intelligi si pecca-

uit. ergo non peccauit. qd p omnia ve-
rum ē dicim;. Et ad auctoritates in
p̄rium inductas r̄ndem; q omnes ille
de peccatoz iure legunt; viatorū oīum
Illud autē quod est p̄p̄iū b̄e v̄gini
et sp̄ale p̄uilegiū respectu oīum viato-
rum derogat generali. Qd autē dicit
Crisostom;. qd aliquid humāi passa fu-
it. hoc verū p tanto est: qz homo homi-
nibus compassa fuit. S; q aliquid vani
passa fuerit p omnia falsum est et con-
tra sanctum Augustinum.

De impossibilitate peccandi. ca. 175.

Ost hec q̄ritur de alio p̄uilegio
quod est peccandi impossibilitas.
Utrū sc; beata v̄go potuerit peccare.
Et videtur q sic. Potuit enī mereri.
ergo potuit peccare. Itē Aug. dicit
q adam mōri potuit quia peccare potu-
it: et q nō potuit reduci in actū potētia
moriēdi. nisi p̄i; reducere in actū po-
tētia peccādi. S; b̄issima v̄go potuit
mori. ergo potuit peccare. Itē Aug.
querit quare nō fecit deus homines q
peccare nō possent. et r̄ndet q illud est
gloriosū. ergo istud debuit puenire b̄e
v̄gini que fuit gloriosior omnibus crea-
turis. Itē in laudem aliozū sanctorū
cātatur. Qui potuit trāsgredi et non ē
trāsgressus zē. ergo et illud puenit et il-
li que ē omni laude dignissima. Itē si
peccare nō potuit hoc nō fuit tantū p-
pter somitis extinctionē: quia angeli so-
mitem nunq; h̄uerūt et tñ peccauerunt
Itē hoc nō potuit esse propter excellē-
tiam gr̄e quia angeli fuerunt etiā i grā
et tamē peccauerunt. Itē dama. Om-
ne creabile est vertibile scdm esse et se-
cundū sui electionē: scdm ēē ut corpo-
ralia: scdm electionē ut rationalia. S;
beata v̄go ex utroq; composita fuit. er-
go fuit vertibilis vtroq; mō. Itē glo-
riosius h̄etur quod habetur cum victo-
ria q; qd sine victoria: Sed vbi nulla ē
pugna nulla est victoria. Sed in b̄issi

ma virgine maxima fuit gl'ia. summa ergo et victoria. ergo et pugna. ergo potuit peccare. Item excellentior fuit status innocentie q' iste et tamen adam et eua potuerunt peccare. Item. et. suum dicitur q' quatuor sunt status liberi arbitrij. Prius e' posse peccare. Et post se et non peccare ante temptatione. Tertius e' posse peccare et non peccare posse damnabiliter. Quartus e' non posse peccare. Contra. qd' meliori et honorabiliori similes hoc e' et melius et honorabilius. Sed hoc e' non posse peccare. ergo hoc est honorabilius et melius. Sed beatissima virgo secundum locum h' post deum ergo non potuit peccare. Item Aug. Et cedimus quidem meliorem naturam esse que omnino peccare nollit: peccant et ipsi non esse mala que talis facta e' ut possit non peccare si vellet. Item frustra e' potentia que nunq' reducitur ad actum s' ipsa nunq' fuit peccatrix. ergo frustra fuisset in ea potentia peccandi. Item plus dicitur i. metaphice q' potentia e' principium transmutationis in alterum. Sed in beata virgine nullum fuit principium transmutandi in peccatum. ergo nulla potentia peccandi. Item loquendo ex parte rei potentia h' q' e' in predicamento qualitas est qualitas disponens ad actum vel passionem. Sed nulla talis qualitas vel q' qualitas fuit in beata virgine ad peccandum: ergo non fuit ibi potentia peccandi. Item cuiusq' inconueniens est inesse actui: eidem inconueniens est inesse potentia. Sed beatissime virgini inconueniens est inesse actum peccandi: ergo inconueniens est ei inesse potentia peccandi. Item inter non posse peccare nec posse mereri et inter posse peccare et posse mereri medium est non posse peccare et posse mereri. Sed primum pertinet ad statum comprehensorum simpliciter. h' ad statum viatorum simpliciter. ergo medium pertinet ad statum medium. Sed ille est beate virginis que fuit simpliciter viatrix. et secundum qd'

comprehendens. ergo non habuit potentiam peccandi. Quod dicimus esse verum distinguendo tamen q' non peccare per se sequitur naturam inuertibilem. et hoc modo deus trinitas dicitur non posse peccare. Secundo modo dicitur non posse peccare qd' h' unionem personalem cum natura inuertibili. hoc modo christus homo non potest peccare. Tertio modo dicitur non posse peccare qd' h' coniunctionem et persionem ad naturam inuertibilem per medium qd' est deus sui nam inseparabile ut est hitus gl'ie. et hoc modo sancti pres non potuerunt peccare. Quarto modo dicitur non posse peccare q' h' punctionem ad naturam inuertibilem per medium qd' secundum sui naturam in se quidem est separabile. s' tamen omnino est separatum a contrario repugnante vel resistente vel impediante. et propterea in suo summo in tali subiecto est inseparabile. ut est plenitudo gratie in beata virgine. Et hoc modo dicitur beatissima virgo non posse peccare. Quod ergo auctoritates et rationes que videntur probare q' potuerit peccare locuntur de potentia h' q' opponit ad non posse prius vel secundo vel tertio modo sumptum. h' ergo q' tale non posset peccare punctionem cum posse mereri est proprium privilegium beate virginis.

Utrum quolibet motu merebatur. ca. 176.

Ostendit hec querit' utrum habuerit pro privilegio. q' quolibet motu mereretur. Et videtur q' non. Gratia enim est principium merendi non natura. Sed constat q' aliquando mouebatur motu naturali. ergo non quolibet motu merebatur. Si diceretur q' simul moueretur gratia et natura: hoc videtur non posset esse. quia si sic esset. unus motus esset meritorius et non meritorius. Si autem duo. tunc non esset uterq' meritorius. ergo altero eorum non meretur.

Item cognitiua potentia ordinata est ad operatiua et scia ad operatiua. s' cognitiua non fuit perfecta respectu omnium ut sciret omnia. ergo nec operatiua erit. perfecta

respectu oīum ut quolibet motu mere-
retur. Itē scdm hoc dīctū hūc xps nō
excelleret ipam in opando. si ipsa quo-
libet motu merebat sicut ipse. ergo nō
quolq; motu merebat. Cōtra apl's ad
Col. 3. Omne quodcūq; facitis in dō
vel ope oīa in nōie dñi nři ihu xpi. Et
i. cor. 10. Siue māduccetis siue bibatis
vel aliud quid facitis omnia ī gloriā
dei facite. Aut ergo aliquis implet hoc
vel null? Si nullus ergo frustra preci-
pitur vel p̄sultur ul' monei. Si aliq;
ergo btissima vgo. ergo ī omni eo qd se-
cit merebat. Itē oīa ī se sūt referibi-
lia. ergo si nō referent hoc est propter
defectū subiecti. Si ergo subiectū non
refert hoc est vel quia nō vult vel qz
nō potest. Si nō vult. ergo peccat vel
adim? īmfectum est in bōitate quāz
posset habere. Si nō pōt. hoc nō est ni-
si quia hz cōtrariū in se qd necessario
aliqui inclināt ad p̄rariū ut fomes ad
ueniale. S; illud nō fuit in brā virgīe.
ergo potuit oīa rēferre. Itē sapiens
nihil facit sine cā. ergo virgo prudētis-
sima oīa fecit propter p̄mā causam.

Itē quolibet motu mereri ē quoddā
bonum. Aut ergo est cōmunicabile al-
teri creature aut nō. Si ē cōmunicabi-
le. ergo sūme bonus deus cōmunicat
illud alicui. ergo btissime virgini. Si
autē non est cōmunicabile. hoc nō vide-
tur. qz idem de quolq; opere cōtingeret
dicere. Itē per hoc ē mereri vbi nul-
la necessitas ē peccandi venialiter. hoc
autē fuit in btissima vgīe ergo ipsa po-
tuit quolibet motu mereri. Item vbi
cūq; nō pōt in discernēdo ratio errat
z volūtas nūquam pōt eligere multa.
ibi semp eligit vltimū z optimū. Sed
vtrūq; horū fuit in brā uirgīe. ergo
omnia fecit propter optimū z vltimū.
ergo in quolibet ope merebat. Item
sicut se hz aīa ad corpus ita caritas ad
aīam. ergo sicut aīa elicit omnes opera-
tiones a corpore. ita caritas ubi plene

hz esse forme ibi elicit oīs opatōes ab
aīa z sic quolibet motu meret. hoc autē
fuit in brā uirgīe ergo ipsa quolibet
motu merebat. Itē p̄bus. Intellectus
semp est rectus nisi qñ se miscet fanta-
sticis. z deducit ab illis. Sed intellectus
btē uirginis nunquā se immiscuit fan-
tasticis. ut deduceret ab illis. ergo semp
rectus fuit. Sed rectū est cuius medi-
um nō exit ab extremis. ergo semp fuit
in sūmā bonū. ergo semp merebat.

Utrū qualib; passioe merebat. ca. 177.

Ost hec qritur vtrū qualibet pas-
sione merebat. z videtur q non

p̄bus. Passionibus non meremur.
Itē nullū necessarium est voluntariū
z nullū non voluntariū est meri-
tū. ergo passionibus nō meremur.

Item a parentibus cōtraxim? passio-
nes ergo nō sunt meritorie. Cōtra pas-
sio latronis fuit necessaria tñ merito-
ria. Itē ij. Thym. 2. Si sustinebim? z
coregnabim? z cetera plurima. So-
lutō. Ad 3 dicim? q btissima virgo
quolibet motu liberi arbitrii ad agen-
dū vel patiēdum merebat. Unde non
merebat motibus nālibus inquantūz
naturalibus sed rōnabilibus grā infor-
matiōis. Unde motib; libi arbitrii gra-
tuitis merebat vbi etiā liberum arbi-
trium z grā opabantur. S; liberi arbi-
trii ut iumentum. grā ut fessor. scdm
Anselmū. Unde Apl's. i. cor. 15. Nō au-
tem ego sed gratia dei mecum; z sic me-
rebatur quolibet motu quo contingit
mereri. Nec tamen in hoc domo no-
stro ihu xpo equabat. qui opabatur z
naturalia z supernaturalia z sine sui ī-
digentia. z hoc īproportionabili carita-
te. Passionibus autem inquantū ab
extrinseco inferuntur. vel necessario
cōtrahūt. nō meremur. S; inquantūz
voluntas rationalis informata grā ad
illoz sufferētiā libertate p̄pria inclinat.
Ex his patent solutiones ad obiecta

De puritate in summo capitulo. 178.

Ostendit hunc querit de hoc quod est puritas in summo: utrum debeat assignari beatæ virgini per privilegium. Et videtur quod non. quia si ista puritas est recessus a contrario sicut albus quod est nigrum permixtus. et purius quod est impuro permixtus. tunc queritur quid sit illud impurum per cuius permutationem fit puritas hec in summo. Et non videtur quod proprie possit dici aliquid impurum nisi vel in corporalibus opacum vel mixtum opaco vel in spiritualibus pena vel culpa. Si primo modo tunc sol fuit purior beatæ virginis. Si secundo modo tunc in statu innocentie et angelus. Si tertio modo. tunc eadem puritatem habent omnes sancti patrie: et etiam illi qui sunt in purgatorio. quia omnes sunt sine culpa. Item si dicatur quod hec puritas sit maior post deum a recessu ab originali. quia Christus habuit puritatem ab origine talem: quod nunquam et nullo modo habuit originale. Alii omnes baptizati habent puritatem ab originali: quia peccatum originale habuerunt et adhuc aliquo modo habent quantum ad penam fomitis. Sed inter nullos habere nec habuisse. et inter habuisse et habere est medium habuisse et non habere quantum ad aliquid. Et hec puritas fuit beatissime virginis immediate post puritatem Christi.

Si sic dicatur contra est. quod non dicit Anselmus post Christum sed post deum. Item secundum hoc angeli maiori puritate lucerent. quia peccatum originale nec habent nec habuerunt. vel etiam secundum hoc bruta et inanimata maiori puritate niterent: quia originale peccatum non habent nec possunt habere. Item si dicatur quod hoc intelligatur de hominibus. hoc adhuc non potest stare. quia adam in statu innocentie secundum hoc maiore nitebat puritate. quia tunc nullo modo habuit nec habuerat originale. Item si purum dicitur per recessum ab impuro

secundum hoc magis recedit quod recedit quantum ad actum et dispositionem et adhuc plus recedit quod recedit quantum ad actum et dispositionem et potentiam omnem. Illud ergo purissimum est inter alia. Sed tale purum est sol qui recedit ab impuro: et quantum ad actum et quantum ad dispositionem et quantum ad potentiam. et quocumque modo dicatur impurum: ubi est mixtio naturalium contrariarum opacum. scilicet et lumine. siue ubi est mixtio nature et penne siue etiam nature et culpe: siue etiam ignorantie et nescientie: nulla istarum impuratum in sole est qui nec in se est mixtus. nec alij miscibilis. nec habet penam vel culpam: vel ignorantiam: vel nescientiam: et sic purior esset beata virgo si puritas hec esset recessus ab impuritate.

Item si forte diceretur quod hec puritas dicitur per recessum ab impuro: ubi actum natum esset inesse impurum. secundum hoc in Christo. vel etiam in deo non esset maior puritas: quam in quovis homine: quia vel in Christo vel in deo non potest aliqua impuritas esse. Ex his ergo patet quod hec impuritas non dicitur per recessum ab impuro tantum: sed etiam per approximationem et accessum ad summe purum.

Secundum hoc queritur. utrum beatæ virginis niteret secundum statum illum ea puritate. scilicet qua sub deo maior nequit intelligi. Et videtur quod non: quia etiam ipsa post in statu glorie nitebat maiore puritate et tamen sub deo. Item omnes sancti patrie in sua puritate glorie plus videntur appropinquare puritati pure quam quicunque puritas vite. Illa enim sufficit ad hoc ut possint primam lucem per speciem videre. hec autem non ita. ergo beatissima virgo non nitebat tunc summa sub deo puritate. Item si dicatur quod intelligitur secundum statum vite. adhuc non videtur hoc posse stare quia anima Christi que creatura fuit in statu vite maiori quam beatissima virgo nitebat puritate. Contra

predicta obicitur in hunc modum. Pu-
 ritas vt videtur sequit naturā a lūis et
 luminosi. q̄ aut plus participat d̄ natu-
 ra lucis: plus h̄ puritatis ut summa
 lux uel summe luminosus summe sit lu-
 cidum et purū. et vbi magis proprie et
 vere ē proprietatis lucis ibi etiam magis
 vere et proprie est proprietatis puritatis.
 Unde cu; sit lux corporalis et lux spūa-
 lis: et ut dicit Aug. super Gen. ad litte-
 ram magis proprie dicatur lux. lux spi-
 ritualis q̄ lux corporalis. erit et puritas
 corporalis et spiritualis. Sed maior pu-
 ritas corporalis est secundum maiore
 convenientiam ad summam corporale
 luce. Et fm hoc aqua purior est q̄ ter-
 ra. aer q̄ aqua. ignis q̄ aer. firmamen-
 tum. celus. empirium q̄ aqueū. Et istud
 patet ad sensus. Similiter ergo erit ma-
 ior puritas spiritualis secundū maiore
 convenientiam ad summam spirituale
 lucem que est deus: qui lux est in tene-
 bris: in quo tenebre nō sunt vllē. Secū-
 dum hoc ergo purior est anima sensibi-
 lis q̄ vegetiua. rationalis q̄ sensibilis.
 rationalis angelica q̄ rationalis hu-
 mana secundū naturam. Secundum
 gratia; autem que ē quasi lumen crea-
 tum procedens a luce increata vbi ma-
 ior ē participatio ibi maior ad primam
 lucem appropinquo. ergo vbi gratia
 in summo ibi appropinquo in summo
 et puritas in summo. Sed in beata virgi-
 ne respectu omnium creaturarum alia;
 non vnitur fuit grā in summo. ergo ap-
 propinquo ad primam lucem in sum-
 mo. ergo puritas in summo. Itē Apl's
 p̄ia. Thim. i. q̄ caritas ē de puro cor-
 de. ergo vbi caritas in summo ibi puri-
 tas in summo. Sed in beata virgine ut
 ostensum est supra: fuit caritas in sum-
 mo. ergo puritas in summo. Item effe-
 ctus Ierarchie actionis sunt purgari
 illuminari. et perfici. Sed beata vgo fu-
 it in summo illuminata et perfecta. ergo

et purgata. ergo pura in summo. Item
 ad dationē doni sup̄emi sequitur col-
 latio omnium inferiorum. iuxta illud
 Ad ro. 8. Qui proprio filio suo non pe-
 percit et. quomodo non omnia cum ipso
 nobis donauit? Sed dom⁹ b̄tē virgini
 sumum donauit cuius capax fuit pura
 creatura. s. dei maternitate. ergo et su-
 mam puritatem. Item dyonysius in
 secundo. c. Ange. Ierar. dicit q̄ supe-
 riores habent proprietates inferiorum
 cum excellentia. Unde Seraphyn qui
 excellunt caritate. excellunt omnibus
 donis omnes inferiores. ergo et beatif-
 sima virgo cum excellit seraphin cari-
 tate. excellit etiam puritate. Item cā-
 tatur in festo pentec. in psā. Tu purifi-
 cator omnium flagitiorum spiritus. er-
 go effectus spiritus sancti est purifica-
 tio. finis vel effectus purificationis est
 puritas. Sed beata uirgo super omnē
 creaturam habuit spiritum sanctum.
 Iuxta illud luce. i. Spiritus sanctus su-
 perueniet in te et. vbi dicit glo. Qd
 nunq̄ in aliquem venit: venit in te. er-
 go in summo fuit purificata. ergo in su-
 mo pura. Item sicut virginitas ē pu-
 ritas cordis. ita fides ē virginitas mē-
 tis. Sed beatissima virgo habuit virgi-
 nitatem in summo. ergo et puritatem in
 summo. Item puritas ē pars pulchri-
 tudinis: et pars proportionabilis mior
 debet esse suo toto. ergo vbi pulchritu-
 do in toto summo: ibi et puritas est in su-
 mo. Sed beatissima virgo pulchra fu-
 it in summo ergo et pura fuit in summo.
 Mai⁹ p̄ per figuras ipsius. De Rebec-
 ca enī que figurabat ipsā dict⁹ q̄ erat
 puella decora nimis virgoq; pulcher-
 rā. Itē bester ij. q̄ erat formosa val-
 de et incredibili pulchritudine oīz oculis
 gratiosa et amabil' et. Itē p̄ idē p̄ Ju-
 dith et Rachel. Itē puritati siue mū-
 dicie cordis attribuit videre iuxta illud
 Mar. 5. Btī mūdo corde et. Et illud Da-
 uide mētis oculos. S; b̄tā vgo in sum-

no vidit deum. ergo in summo pure hūit
oculū. Itē ponam⁹ scdm statum vie
q̄ aīa bte virginis sine omni additione
grē ⁊ glie separetur a corpore: constat
q̄ tunc formosissima esset in puritate.
Sed eandem hūit in corpe. ergo ⁊ tūc
super oēs creaturas nitebat puritate.

Item q̄ nō obstat q̄ sua puritas nō
plene apprehendat per spēm lucem in
creaturā: videtur per simile. Videmus
enim q̄ quādoq; maior lux minus illu
minat. ⁊ minor lux maius illuminat pp
iunctionē cū aere obscuro vel clario.
Unde qñq; illuminat tñ luna in nocte
aere puro quātum sol in die aere obscu
ro. ⁊ tñ ipropotionabiliter est maior
lux solis q̄ lune. A simili ergo nō vide
tur incōueniens si maior lux grē in su
biecto passibili iuncto corpori ⁊ passi
bili ⁊ grosso minus immutat ⁊ mouet
actualiter: q̄ maior lux gratie in subie
cto impassibili ⁊ glorioso. Ex his ergo
omnibus probatur. ⁊ pbabile videtur
q̄ simpliciter verū sit q̄ scissima oīum
dīa. ⁊ in statu vie sup omnem creatu
ram ea puritate nitebat qua sub deo
maior nequit intelligi.

Utū hāc puritatem simul vel successi
ue suscepit. ca. 179.

Utra hoc q̄ritur qñ acceperit istā
puritatem in summo utrū simul vť
successiue. Constat enī q̄ in vtero fu
it scificata ⁊ purgata. Sed status i vte
ro inquantū huiusmodi non est ad ope
randū. ergo illa purificatio non fuit p
virtutes huiusmodi: s; per gratiam ope
rantem simul ad gratiam sacramenta
lem. Item constat q̄ post modum ē
operabatur secundū virtutes. ⁊ illa ope
ratio ē ipsius anime purificatio. Unde
Act. 15. fide purificans corda eorū. Itē
constat q̄ in perfectionibus gratuitis
ad operandū gradus sūt. eo q̄ dona v
tutibus sunt superiora. ⁊ beatitudines
donis. ergo fm hoc gradus hīc potuit

purificatio que ex his perfectionibus ē
effecta. Itē si purificatio illuminat: or
dinat ad illuminationē ⁊ pfectionē. er
go qñ illa fuerit in pplemento tūc etiā
puritas fuit in summo. Sed hoc fuit in
conceptione lucis eterne. ergo tunc im
pleta fuit hec puritas in summo. Itē
huius puritatis causa fuit ut dicit An
selm⁹. q̄ debuit esse mater dei. sed effe
ctus non est prius in re q̄ sua causa. er
go non debuit prius pura esse puritate
qua maior nequit intelligi q̄ tunc cum
debuit esse mater dei. Ad hec dicim⁹
soluendo. sicut ait Anselmus. Nempe
sic decens erat ut ea puritate qua sub
deo maior nequit intelligi virgo illa ni
teret. cui deus pater vnicū filium su
um quem de corde suo equalem sibi ge
nitum tanq̄ se ipsum diligebat: ita da
re disponebat: ut naturaliter esset vn⁹
idemq; communis dei patris ⁊ virgi
nis filius. ⁊ quam ipse filius speciali
ter sibi matrem eligebat. ⁊ de qua spī
ritus sanctus volebat ⁊ operaturus
erat: ut conciperetur ⁊ nasceretur ille
de quo ipse procedebat. Dicimus er
go q̄ hec puritas est ab originali non
dico distantia sed segregatio. ⁊ ad pri
mam lucem quantum possibile est pure
creature deiformis approximatō. Un
de secundū rem nihil aliud est hec pu
ritas. nisi peccati originalis deletio.
fomitis extinctio. gratuitarum perfe
ctionum vltimatio. Ex his patet q̄ ni
hil ad propositum est qd obicitur d ali
is sanctis vel inanimatis vel xpo vel
angelis vel deo. Concedimus etiam
q̄ in beata virgine secundum statū vie
fuit grā deiformior q̄ in angelis. ⁊ hoc
dico quantum ad substantiā s; si quātū
ad actū qui est opatō. ut supra plene d
terminatū est in mā de caritate. Dici
m⁹ etiā q̄ ad hanc puritatē in summo
quatuor gradib⁹ ascēdit: Pri⁹ enim pu
rificata fuit p sanctificationē in utero.
scdō in vtrū exercitatione. Tertio in

spūs scī superuētōne. quarto ī filiū pcep-
tione. In p̄io gradu est p̄fectio gradu
um uel gr̄arū sacramentaliū. In sc̄do
p̄fectio uirtutū. In tertio p̄fectio dono-
rū. In quarto p̄fectio fructuū z b̄itu
dinū. De p̄io dicit̄ Can. 4. Tota pul-
chra es zc. tota pulchra ab originali. to-
ta pulchra a mortali. z macula. s. uenial
peccati nō est in te. De sc̄do ibidē. 4.
Quam pulchra es amica mea zc. q. d.
q̄ pulchra es corpore per castitatem. q̄
pulchra in ope p caritatē. q̄ pulchra ī cor-
de p humilitatē. Itē de eodē. hester
ij. Erat hester formosa valde zc. for-
mosa in ope p caritatem que ē forma v̄-
tutū z incredibili pulcritudinē in corpore
p insolitam v̄ginitatis castitatē. iuxta il-
lud. Sap. 4. Quā pulchra est casta gene-
ratio cū claritate. Oium oculi gratiosa
z amabilis propter cordis hūilitatē iux-
ta illud Luc. i. Respexit humilitatē an-
cille sue. Itē d. codez Judith. xi. Nō
est mulier talis sup terā in aspectu z
pulcritudine zc. In aspectu p̄uersatōis
in ope. In pulcritudinē castitatis in cor-
pore. In sensu verborū. i. in exteriorib⁹
v̄bis: ī puritate cogitatōis ī cōde. De
tercio gradu dicit̄ in ps. Scificauit ta-
bernaculū suū altissim⁹. Itē de⁹ in me-
dio ei⁹ nō pmouebit. Itē luc. i. Spūs
scūs supueniet ī te. Item ysa. xi. Rege-
scet sup eum spūs dñi zc. haud dubi⁹;
quā etiā sup eā. De q̄to dñi Ezē. 43.
Maestas dñi ingressa est templū ad vi-
am porte q̄ respicit ad orientē. Et post
sequitur. Et repleta est gl̄ia domus dñi.
Item Iere. 14. Solij gl̄ie tue recordare
Itē ysa. 60. Domū maiestatis mee glo-
rificabo. Et in eodē 46. p̄parabis ī mihi
cordia solū ei⁹. Item Apl's ad heb. 4.
Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gr̄e eius
Item Anselm⁹. Ea puritate nitet zc.

Ex his manifestū est q̄ z q̄lis z quan-
ta est puritas in sūmo quā bz gl̄iosa
virgo p̄o p̄uilegio.

De hoc q̄ est m̄r dei. ca. 189.

Inde q̄ritur de eo qd̄ est esse ma-
trem dī. rōe cui⁹ etiā p̄cipaliter
dicit̄ gr̄a pl̄a b̄issima dñā: de quo q̄ri-
tur vtrū possit itelligi maior gr̄a pure
creature p̄cipari q̄ ēē m̄rem dei. Et
videt̄ q̄ sic. Gr̄a enī imediata est post
filiū p naturā esse filiū p gr̄am z ita vi-
det̄ q̄ plus sit ēē filiū dei p gr̄az ad op-
tōis q̄ ēē m̄rem dei per naturā creatā.

Item videt̄ q̄ plus sit dari alicui ēē
angelū q̄ esse matrē dei. qz natura āge-
lica ē sup naturā humanā. Item plus
est eleuari ī substantiā q̄ ī accidēs. fie-
ri angelū est eleuari ī substantiā supio-
rem. fieri m̄rem est tñ eleuari fm ac-
cidēs. ergo maior gr̄a cōfertur b̄issi-
me v̄gini si fieret angel⁹ q̄ esse mater
dei. Itē cū spūs scūs sit tertia in tri-
nitate p̄ fm ordinē nature: z fili⁹ sc̄da
sc̄dm illum modū. ergo post illā gr̄az q̄
aligs sit fili⁹ dei p̄ris. immediate vide-
tur esse illa q̄ aligs fieret spūs scūs. z
sic patet q̄ post esse filiū dei p̄t maior
gr̄a itelligi q̄ esse m̄rem dei. s. spiritus
scūs. z ita nō videt̄ imediata gr̄a b̄is-
sime v̄ginis ad gr̄am filiū dī dñi n̄ri ihu
xpi. Item si b̄a v̄go adhuc vnū filiū;
pur⁹ hoīem genuisset ille esset fili⁹ v̄gis
z frater dei z illius gratia maior esset
gr̄a b̄issime v̄ginis. que fuit m̄r dei s;
non filia virginis. Item iuxta hoc q̄
ritur si aliqua pura creatura esset p̄-
dei fm humanitatē vtrū hoc esset pl⁹
q̄ esse matrem dei. Et videt̄ q̄ sic. qz
maius z dignius est esse p̄ez q̄ m̄ez.
ergo eodem addito eadem maneret be-
atitudo. ergo maius est esse patrem q̄
matrem dei. Item si diceretur q̄ im-
possibile est esse hoīem patrem dei: er-
go ita impossibile fuit v̄ginem esse ma-
trem sc̄dm naturā. Sed sicut nec illū
fuit deo impossibile ita nec illud. ysa.
66. Ego qui generationem alijs p̄sto nū
qd̄ ipse sterilis p̄manebo. Ex quo p̄ue-
nit trahi q̄ gr̄atōis eterne si nisi vni⁹
dūno sit exp̄tissimū exemplū. Est. n.

christi generatio temporalis non nisi ex una persona sola. sed in diuinis non est maternitas sed tamen paternitas. ergo expressius illa generatione representabit homo pater dei quam homo mater dei. ergo esset dignius et nobilius esse patrem quam matrem dei. ergo hoc non est maior gratia que participari possit a pura creatura. Item ad supra quesitum cum post proprietates immediate sint appropriata: videtur quod per coniunctionem proprietatum immediate est participatio coniunctio: et sic post fieri deum esset fieri omnipotens summe sapientem summe bonum. Contra predicta obicitur in hunc modum. Inter matrem et filium est coniunctio substantialis: inter patrem et filium adoptiuum est participatio accidentalis. ergo magis est esse matrem dei per naturam quam esse filium dei per adoptionem. Item inter esse filium dei per naturam et esse dei: et esse filium dei per adoptionem: et non esse deum. medius est esse matrem dei per naturam et non esse deum. ergo immediate post esse deum est esse matrem dei. Item quicquid claudit alterum in se plus est eligendum quam illud quod non claudit alterum in se. sed esse matrem per naturam necessario claudit in se esse filium per adoptionem: ergo plus est esse matrem dei quam esse filium dei per adoptionem. Item ad quod sequitur magis bonum illud plus est eligendum. ad esse matrem dei sequitur maius bonum quam ad esse angelum. ergo hoc melius est: et magis eligendum. Minor pars: quia ad esse matrem dei sequitur esse dominam omnium angelorum. Item causa in quantum causa dignior est effectu in quantum effectus. ergo dignius est esse causa boni quam co-causatum bono. Sed mater dei causa est et origo dei secundum id quod natum est. frater autem dei non est origo vel causa dei sed causatus ab eadem origine. ergo plus est esse matrem dei quam fratrem dei. Item mater respectu filii dei dicitur relatione super

positionis: frater autem equiparatione. unde dicitur. Deutero. 5. honora patrem et matrem. non autem est preceptum de fratribus honorandis. Manifestum est ergo quod plus est esse matrem dei quam fratrem. Item si beata virgo fieret spiritus sanctus tunc esset ipsa et ipse: et sic esset confusio sexus.

Item si duo filii essent esset alter maior qui esset filius patris et alter minor qui esset filius matris beate virginis.

Item quod non possit homo esse pater et sic probatur. Dicit philosophus quod masculus est qui generat in alio. ergo ille qui esset pater dei aut generaret in alio aut in se ipso. Si in alio ergo duo. unus generans in alio et unus vel una generans ab altero. ergo esset ibi masculus et femina. Si autem ille pater generaret in se ipso. ergo non esset masculus. ergo nec pater.

Item tunc non esset ratio quare plus diceretur pater quam mater. Item cum non sit in viro locus conceptionis et formationis et nutritionis. si fieret subita formatio non esset generatio. Item cum sit ibi organum partus: indifferens esset ratio virginitatis. et sic non esset filius virginis. Item esset nec pater nec mater.

Item sic esset exclusus sexus femineus ab incarnatione. cum incarnatum non esset femina. nec de femina incarnatum. Ex his manifestum est quod maior gratia non potest intelligi pure creature participari quam esse matrem dei. unde hoc est privilegium beatissime virginis domine nostre.

Quod est mater et virgo. ca. 121.

Equitur uidere de illo privilegio quod est mater et virgo. De quo gratias primo qualiter ponatur inter privilegia gratie: cum non videatur esse gratuitum. quod sic probatur. Utrumque potest non esse sine peccato. scilicet esse virginem et esse matrem. ergo neutrum potest esse gratuitum. Item quolibet pars secunda comparatur peccatum mortale. ergo et

totum. Item ex duobus indifferenti-
bus non fit vnum gratuitum. Ex his
videtur q non debeat poni pro priuile-
gio. Item q non conueniat soli. vide-
tur. philosophus dicit q sexus est i pla-
tis et est planta mascula: planta femia
et tamen planta generat plantam sine
corruptione vel commixtione. ergo ibi
simul est virgo et mater. Item eccle-
sia est mater et virgo. ergo non solum
beata vgo. Si dicatur q ecclesia dica-
tur mater et virgo spiritualiter. tunc sic
nobilis et verior et perfectior est mater
nitas et virginitas spiritualis: q corpo-
ralis. ergo ecclesia verius et nobilior et
perfectius dicitur mater virgo. q bea-
ta virgo. Item virgo nubens in cari-
tate nullas perdit virtutem si prius ha-
buit virginitatem virtuosam. ergo et ad
huc habet. et fit mater. ergo habet et ma-
ternitatem et virginitatem simul. ergo
est uirgo. Item quicquid est in inferio-
ribus pertinens ad dignitatem est et in
superioribus. sed angelus non generat
angelum. ergo hoc non pertinet ad di-
gnitatem. ergo in hoc non debet esse pri-
uilegium. Contra. homo est dignissima
creatura. ergo generatio hominis est
nobilissimus effectus generationis. er-
go generatio nobilissimi cuiusdam ho-
minis est effectus nobilissimus. Sed no-
bilissim? non est nisi nobilissime substantie.
iuxta illud luc. vi. vnaqueq arbor ex
fructu suo cognoscitur. ergo generatio
nobilissimi hominis erit effectus nobi-
lissimus: vel nobilissime hominis gene-
rans. Sed vnus solus est homo nobi-
lissimus. ergo vni soli conuenit esse ma-
trem illius. ergo huiusmodi maternitas
est priuilegium vnius solius. Item ef-
fectus huiusmodi generatiois fuit per-
fectus in summo. ergo et generatio per-
fecta est in summo. Sed perfectior est
generatio vbi vnus de vno q vbi vnus
de duobus: ergo i ista generatione de-
buit esse vnus de vna. ergo illa fuit ma-

ter et virgo. Item ad perfectissimam
generationem secundum naturam sequitur p-
fectissima maternitas. Sed perfectior et
nobilior est maternitas cum incorruptio-
ne q cum corruptione. Sed ista fuit per-
fectissima. ergo debuit esse cum virginitate

Item quicquid est in arte exemplari di-
uina totum debet esse declaratum et ex-
platum in exemplo creato. ergo et genera-
tio diuina aliquod debet habere exem-
plum in natura. Sed ibi vnus de vno
sine diuisione: corruptione vel mixtione
ergo et hic vnus de vna sine corruptio-
ne. ergo erit mater virgo. Item prima
dignitas in diuinis que est communis
creaturis est a quo alius per generatio-
nem. ergo et hec prima et summa digni-
tas naturalis. ergo et in hoc potest esse
priuilegium super omnia virginis gloriose.

Item homo est minor mundus. Creare mun-
dum maiorem priuilegium est dei. ergo
generare mundum minorem priuilegium p-
terest hominis. Item deus melior est mundo.
ergo plus est generare deum: q credere mun-
dum. Item virginitas prout fuit i beata
virgine fuit recessus ab omni malo.
Maternitas dei fuit ei collatio omnis boni
ergo omne eligendum et omne appetendum
intelligitur in hoc priuilegio. Item q
hoc solum conueniat beatissime virgi pro-
batur hoc modo ysa. lxvi. Antequam parturi-
ret peperit etc. Et infra. Quis audiuit
taliam etc. Item ecclesia cantat. Nec si-
miliem visa est nec habere sequen-
tem. Item dyonysius. Quod hoc erat omni-
um nouorum nouissimum. Ad hoc dicitur
q priuilegium est beate virginis q sit
mater dei et virgo et q sua virginitas
nec sua maternitas fuit indifferens. s;
vtrunq meritum. Eius enim virgi-
nitas fuit perfectissima integritas cor-
dis et corporis procedens ex radice sum-
me caritatis. Eiusq maternitas sibi
fuit meritum. quia ipsa de congruo me-
ruit fieri mater dei merito fidei spei et cari-
tatis et sue excellentissime humilitatis

Ex his etiam patet solutio ad obie-
cta de ecclesia et de planta. Ecclesia. n.
non habet in omnibus membris inte-
gritatem carnis et in nullo habet inte-
gritatem carnis et cordis cum summa
fecunditate spiritus et corporis: excepta
perfectissima virginitate beate virgi-
nis et fecunditate. Sed et illam spiritua-
lem fecunditatem et virginitatem quaz
habet ecclesia in alijs membris habet
et beatissima virgo in se excellentissime
cum alijs communem et insuper istam
privilegiatam singularitatem. Sed nec
etiam planta suo modo habet virgini-
tatem et fecunditatem. Et quidem suo
modo virginitas et maternitas dici pos-
set. si simul virorem florationis cum par-
tu fructificationis reservaret. ut dice-
re possit. Flores mei fructus. sicut ami-
gdalum. illud quod virginis matris fi-
gura fuit quodam modo sub umbra et
enigmate futuri beatam virginem pre-
sentavit.

Quod est virgo virginum. cap. 182.

Unc restat videre de illo privile-
gio quo dicitur virgo virginum:
Contra quod sic obicitur. In huiusmo-
di locutionibus notatur excellentia ut
flos florum quasi dicat excellens om-
nes flores. Similiter rex regum et do-
minus dominantium. Cum ergo nihil
excellat seipsum. nihil est virgo virgi-
num. Si dicatur quod excellit omnes vir-
gines a se virgines a se. contra ergo ex-
cellit christum in virginitate. quod fal-
sum est. Item secundo si dicitur virgo
virginum non quod excellat seipsam vel
deum vel christum sed inferiores se.
sic et beata virgo catharina posset dici
virgo virginum. quia excellit omnes
virgines inferiores. et quilibet virgo sic
esset virgo virginum. Quare ergo hu-
iusmodi designatur habitudo. Et si di-
catur quod habitudo originis ut sit sensus
virgo virginum. id est virgo origo vel

mater omnium virginum. In hoc eua-
deberet dici virgo virginum. quia ipsa
est mater et origo omnium virginum et
omnium viventium. Item quod non ex-
cellat videtur quia philosophus dicit quod
incontiens est qui patitur et deducit.
contiens qui patitur et non deducitur.
insensibilis qui nec patitur nec deduci-
tur. Sed beata virgo ab opposito virgi-
nitatis nec patiebatur nec deducebatur
ergo fuit insensibilis. Sed insensibili-
tas non est virtus. alie autem continen-
tes patiebantur et non abducebantur
quod est virtus castitatis. ergo beatif-
sima virgo non excellit alias virgines in
continentia. Contra genitus a gene-
rari quasi a prima sui ratione a qua et
nomen recepit: et notat habitudinem ge-
nitoris ad genitum vel econverso.
Sed beata virgo est mater omnium in
virginitate que prima sine precepto. co-
silio: vel exemplo: gloriosum virginita-
tis munus deo obtulit: per quod et om-
nes virgines per imitationem in virgi-
nitate genuit. ergo ei soli convenit: quod
sit virgo virginum. id est mater omniu
virginum. Item si notetur ibi excel-
lentia: excellit omnes virgines in fomi-
tis extinctione: et in summa puritate.
ergo similiter convenit ipsi soli omnes
citra deum excellere in virginitate.
Item victoria est declaratio potentie
super adversarium. sed magis et magis
declarat potentiam quando tanta est po-
testas in adversarium quod non potest mo-
vere bellum nec inire conflictus: quod tunc
cum post ictus et vulnera vincit inimicum
Ex 13 p. quod maior fuit beata et beatissima virgo
ne castitatis quam in aliqua virgine pura
homine. Item quod in virginitate excel-
lit angelos videtur quia angelorum
castitas est a natura. hec autem a gra-
tia. unde hec nobilior quam illa. Item an-
gelorum necessaria. hec autem vo-
luntaria unde gravior hec quam illa.
Item angelorum non est meritum

Unde utilior hec q̄ illa. Item angelorum in natura est ipassibili. hec aut in carne fragili. unde h̄ mirabilior q̄ illa. Item angelor̄ ē cū libero arbitrio flexibili. ergo laudabilior hec q̄ illa. et sic ē nobilit̄ gratior utilior glorioſior mirabilior: laudabilior et etiam integralior quia hec est in aīa et ī corpore. illa autē in spū t̄m. Patet ergo qual̄ btissima v̄go excellit oēs virgines citra illum qui est deus in virginitate.

Quare nō dīr mater matrum cap. 13.

Uta p̄dicta q̄rīt quatr̄ btissima virgo nō dīr mater matrum sicut dīr v̄lgo virginuz. Sicut. n. excellit oēs virgines ī virginate. ita et oēs matres ī maternitate. Item a digniori debz fieri denominatio. Dignius ē autē esse matrem dei q̄ esse virginem. ergo dignior est excellentia maternitatis ī btā virgine q̄ excellentia virginitatis. ergo potius debet dici mīr matrum q̄ virgo v̄ginū.

Item precipua dignitas cōicabilis ē generatō. et huic ista est similima. ergo beata virgo potissime deberet ab illa dī nominari. Itē oīum bonor̄ mater ē. Sapi. vij. ergo et mīr matrum. Contra que fm̄ prius et posterius: et n̄ vniuoce dicūt̄ n̄ sunt cōpabilia. Sed maternitas primo et p̄cipalr̄ et verissime dī btā virgine dicitur. dī alijs aut per posteri⁹. ergo non sunt comparabiles ei alie matres ī maternitate. Sed res suplatiui comparātur rebus suppositis p̄ gētiū. ergo nec pprie. nec vere diceretur mater matrum. Item in virginitate btē virginis fuit id quod etia; ē in virginitatibus aliorum. s. integritas carnis et mentis. sed perfectius et plus. Sed mīritas vt fuit in alijs: nō fuit in ipsa: qz generauerunt ab alio. hec autem non ab alio hoīe. et sic p̄z qualiter cōparabiliter dicitur virginitas de btā virgine et de alijs. sed n̄ maternitas. ergo pōt dici virgo virginuz et non mater matrum.

Quod cōcedimus dicētes q̄ btā v̄go nō dīr mater matrum. sed v̄go v̄ginum. Et notat p̄ gētiū duplex h̄tudo gēneral̄ et sp̄alis qz rōne habitudinis quas; ī portat ḡneralr̄ notat originē. rōne autē sp̄alis īportat excellentie significatōnē. rōne primi nō cōuenit xp̄o. vt dicatur virgo virginū. qz ipse nō fuit prim⁹ v̄lgo q̄ generauit alias p̄ imitatioēm. S; ipsius mater que primo per votum virginitatis obprobriū virginitatis abstulit et eam in se cōsecrauit. Per fm̄. s. excellentiam nulla alia potest virgo virginuz dici. quia ipsa sola excellit omnes virgines alias. Excellit aut in tribus. cālitate: puritate: fecūditate: que tria non est in aliqua virgine inuenire. Concedimus etiam q̄ in tantuz beata virgo excellit omnes matres alias in maternitate: q̄ etiam non videtur secundum eandem rationem posse ei et alijs mīritas cōuenire. non q̄ ei aliquid deficiat quod exigitur ad perfectā; rationē maternitatis. sed quia ipsa sola sic p̄cipaliter ac perfecte possidet rationem mīritatis: q̄ omnes alie matres dicūt̄ matres secundum diminutam rationē; a ratione ipsius maternitatis: vt melius patebit infra in benedictionibus mulierum. Aliorū solutio p̄z per ea que ī cōtrariorum sunt obiecta.

Quod sit mater omnium capitu. 14.

Unc restat videre de priuilegio illo quo beata virgo dicitur mater omnium. Queritur ergo vtrum ei illō cōueniat. Et videt q̄ non. Filij. n. t̄p̄e non precedunt matrem. sed multi tempore precedebant beatā; virginē. ergo ipsa non est mater omnium. Item cū generatio sit ingressus in esse. et t̄m triplex ē eē nature gratie. et glorie. beata v̄go n̄ ē mater oīuz fm̄ eē nature. quia plurimi p̄cesserūt eam secundum eē nature. Itē nec scdm̄ eē gr̄e. qz multi h̄uerunt ante gratia; q̄ ipsa. Item eadem

ratione nec i esse glorie. qz multi ange
li z homies ate huerit esse glorie qz ipsa
Ite si ipsa sit mater per fidem. multi
sunt qui nūq habuerunt nec habebūt
fidem. ergo nec est mater oīum hoīuz.
per fidem. Ite videt q non sit mater
corpōaliā. qz corpōalia nō hēt eē gra
tie. ergo nō potest eē mater illorū in eē
gratie. z cōstat q nec in eē nature vel
glorie. Item aiatur proprie non ge
nerat inaiatur. Item corpōalia nō
hēt fidem. ergo nō est mater oīum il
lorū. Ite videt q nec mī omnium tu
storū angelorū. Illi. n. semp fuerit i
gloria. ergo nihil receperit ab ea. Ite
angeli nō sunt recreati. ipsa at ē mater
per recreatōne. ergo nō est mater cor.

Item ipsa ē mater p fidem. sed i āge
lis nō ē fides. ergo nō ē mī āgelorū.
Ite; quoziciā; ipsa est mī: ipsozū
xps ē frater. Sed xps non ē frater āge
lorū. ergo ipsa non ē mater cor. In
cōtrazūm q sit mī oīuz pbatū sic. lu
ce. ij. Deperit f lūi suū primogenitū.
ergo habuit sedō genitū; z cōstat q n
carnaliter. ergo spūaliter. Sed gñatō
spūal vna ē oīum. ergo ipsa ē mater
oīum spūalium. Item ad heb. 2.
filius eius nō confunditur vocare eos
fratres. Ad ro. 8. Ut sit ipse primogeni
tus in multis fratribus. Ben. 37. Caro
enim z frater noster ē. Sed ipsa est mī
oīum illius fratrū. ergo ipsa ē mī oīuz
hoīum. Item ysa. vlti. Nunquid piet
terra vna die aut piet gens simul? Lō
stat at q nō querit de terra scdm litte
ram: qz stulta esset qō. ergo intelligitur
de terra fm figurum. Sed terra scdm
figurā ē beatissima virgo. ergo ipsa piet
simul oēs gētē. ergo erit mī oīuz hoīuz.

Item mar. xi. Et qui precibant z qui
sequebāt clamabāt osanna filio dauid
dicit Augu. Qō oēs siue pcederēt icar
natōez siue sequerēt: saluabāt p fidez
mediatoris dei z hoīum. Sed ad illam
fidem necessario exigitur vt implicite

vel explicitē credere deum incarnatus
de virgine. ergo per hoc est regnatio
vniuersal. ergo fides incarnati de vgie
est. per qō ē regeneratio in esse gratie
oīum hoīum. Ite q ipsa sit mī corpo
raliū sic pbatū. Ipsa ē mater innoua
tōis cōpaliū iux illō Ro. viij. Ois crea
tura ingemiscit z pcurit vsqz adhuc ex
pectās reuelatōem filiorū dei. ergo ipsa
ē mī i cō inuatōis oīuz corpaliū. qm
ois creatura innouabit per ipsam z li
berabitur a seruitute corruptōis i lib
tatem glorie filiorū dei. Ite q sit oīuz
mī videtur. qm oīum bonoz mater ē.
Sapi. vij. Ite ipsa ē mater grē. sed p
gratiā datur esse gratuitum z gloriosū
ergo ipsa ē mī oīum bonoz bōitate grē
z glorie. Item de ipsa appropriate le
gitur. Cum ipso erā cuncta cōponens.
Et tūc dominus possedit me initio via
rum suarū prouer. 8. Item. Eccle.
24. Primogenita ante omnē creaturā.
Ex his oibus videt q ipsa sit mater oī
um. z prior oibus z origo oīum. Ite;
Ber. Merito o dñā respiciunt in te ocl
li vniuerse creature in qua z ex qua
benignissime manus dei quicquid crea
uerat recreauit. Item ipsa est mater
dei z deus est pater z origo omniū. er
go ipsa est mater z origo omniuz. Quic
quid enim p se est origo cause: est per
se origo z causa causati sed mater est p
se causa z origo filij: z filius per se cau
sa z origo omniū. ergo ipsa est per se
omniū mater. Item angeli accipi
unt a domino ihu illuminationē. per se
ctiōnem beatificationem: ipse ē enim i
quem desiderant angeli prospicere. i.
pe. i. Per quem omnia restantur in
celo z in terra. Ephe. i. ergo z āgeli fci
pūnt quoddam esse glīca beatissima
virgine. ergo etiam ipsozū est mater
in esse glorie. Ite; ipsa est mater grē
sed grā generat gloriam. ergo ipsa est
mater glorie. ergo ipsa ē mater omniuz
que sunt in esse glorie. ergo ipsa mater

angelorum. Ad hoc dicim⁹ rñdendo
q^d beatissima virgo est oñum bonorum
mater. Sed mñ respectu filij quattuor
h³ p^petates. que sunt genitura. cura.
prioritas. dignitas. Respectu alicuius
habet oēs istas p^prietates. et respectu
alicuius aliquas et nō oēs. et h³ hoc ma
gis et minus proprie dñ oñum hominū
mater. Item mñ ē fm oēs p^prietates
maternitatis. Genit⁹ a. q^d vñum hoīem
genuit et oēs regenerauit. et hoc ē q^d pe
perit filiū suū primogenitū. Itē mñ
nostra ē cura q^d in vño nob⁹ genuit q^d
quid ad hanc vitam vel futurā necessa
riū fuit. Unde ecclⁱ. xliij. A gñrationi
bus meis adimplemini. Itē q^d proprio fi
lio suo nō peperit q^d nō cū illo nob⁹ oīa
donauit. Item dignitate: q^d ipsa primo
genita ante oēm creaturā. Itē prio
ritate predestinationis. Ipsa. n. āte secu
la predestinata est vt esset principiū ex
quo recreandū fuit oē creatum. et scōz
hoc loquūtur iste auctoritates dñs pos
sedit me et c. fm q^d de ipsa exponūtur.

Angeloz quozq³ mater dici pōt gent
tura q^d genuit patrem angeloz et re
stauratorem cor⁹. Prior ē dignitate.

Similiter aut⁹ et corporalū mñ ē gent
tura. q^d genuit ipsoz innouatore. et pōz
ipsis pōritate pdestinationis et dignita
te prelatōis. et vñ q^d mñ est creatoris
mñ ē oñū creaturaz. Et sic p³ qualiter
p^pum pūlegium est beate virginis qm
omnium bonorum mater est.

Quod dicitur stella maris. capi. i. 85.

Une restat videre de illo pūlegio
fm q^d btissima virgo dñ stella ma
ris. De quo pñ querit vñū huiusmōi
appellatō dicat p^prie t^rāslatiue. Et
vñ q^d proprie q^d verba sumenda sunt se
cūdam cōmunē significatiōem. Item
vbi magis p^prie est natura totius: ibi
magis proprie est natura ptis. Sed in
spiritualibus magis p^prie ē natura lu

cis. ergo et ibi magis p^prie est natura
stelle. ergo btā vgo p^prie dñ stella ma
ris. Contra si sumitur p^prie vt dñ de
beata virgine et p^prie vt dñ de stella. er
go iter illa non attēdit aliqua similitu
do. Itē fm hoc potius diceretur btā
virgo stella celi q^d stella maris. Post
hoc qñ si hec appellatio cōueniat btis
sime virgini t^rāsumptiue. Et necesse ē
vt dicat p^pus t^rāsserentes aliqua simi
litudine vñ. Que est āt similitudo isti⁹
stelle super alias stellas cū btā et glorio
sa. Non. n. vt per naturā substantiue.
q^d illa eadem similitudo ē i illa et i alijs

Item figura istius stelle nō cōuenit
plus btissime virgini q^d figura aliarū.
St. n. propter lucem maiorem alie que
dam plus sunt lumine et tūc potius di
ceret btissima vgo lucifer q^d stella ma
ris. Item si dicatur p^p situm hoc nō
videt⁹. quia vltia ē illa et in cauda vñse
btissima aut⁹ virgo nō ē vltima. neq³
in cauda. Item non p^p motum. quia
mouetur cum firmamento sicut alie stel
le. et sic non videt⁹ q^d sit aliqua p^petas
stelle hui⁹ super alias cū btissima vir
gine p^p quā debeat nosari nomine stel
le maris plus q^d nomie alterius stelle.

Item si dicatur q^d propter effectūz.
q^d dirigit nauigantes. hoc iter cōmūe
est oibus stellis et lune et alijs plāctis.

Itē si dicat⁹ q^d sicut ista stella dirigit
nautas claritate sue lucis. ita btissima
virgo totum mundum luce sue cōuersa
tionis: et sic dicitur stella maris ratōne
exemplaritatis. tunc querit vñū hoc
sibi soli conueniat. vñ hoc habeat p^p pri
uilegio. Et videtur q^d nō. q^d dictū fuit
moysi. Inspice et fac secūduz exemplar
quod tibi in monte monstratum ē. Qd
quasi exponēs beatus dyonisiū dicit.
q^d ierarchia humana per exēplaritatez
descendit a celesti. Et Ap^ls. xxi. Vid
ciuitatem sanctam ierusalē nouam d
scendentem de celo. ergo videtur q^d r.
vniuersalis exemplar itatis sit in ecclⁱ

e

sia triumphante: respectu militantis. et sic ab illa exemplaritate non dicitur beatissima virgo stella maris. Item per in capite libri scriptum est et glo. Ego sum liber humani generis. Item omnis christi actio est nostra instructio. quod dicit Ioh. 8. Ego sum lux mundi. ergo ipse potius dicitur stella maris. Item sacra scriptura sufficienter ostendit omnia pericula vitanda et omnia compendia nauigandi ad portum patrie. Unde dicitur Luce 9. pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis. ergo illa proprietates a qua beatissima virgo dicitur stella maris. etiam conuenit scripture.

Item cum beatissima virgo data sit nobis in exemplum innocentie. Maria autem magdalena dicatur stella maris in exemplum penitentie illis qui sunt in naufragio constituti. videtur potius quod sancta maria magdalena dicatur stella maris. Item qui ad iusticiam erudiunt multos. quasi stelle in perpetuas eternitates. ergo videtur quod hec proprietas conueniat beatissime virgini secundum statum vite. Et videtur quod non. quia in illo statu fuit abscondita vel occulta. Si autem secundum statum patrie. tunc potius diceretur stella celi. Item cum non tantum viam ostendat sed etiam transuehat. potius deberet dici nauis maris: quod stella maris. Item queritur quare ab hac proprietate nomen accepit cum habuerit nobiliores respectu dei: et respectu nostri.

Quod autem beatissima virgo proprie dicatur stella maris sic probatur. Una est proprietas illius stelle quod est sita in summo poli respectu omnium. et beatissima virgo est suprema omnium: sanctorum. ergo ipsa conuenienter participat nomen illius. Item ut dicit erastenes de arthos minor: quod in primo libro caude stella est vna ista que polus appel-

latur: per quem locum mundus ipse existimatur versari. nulli autem pure creature videtur potius conuenire mundum circa ipsum versari quam gloriose regine celi et mundi. ergo ipsa est stella maris.

Item ista stella numerum implet septenarium. qui est numerus virgineus. quia ut dicit Macrobius. Omnes nunciri infra decadem vel generat vel generatur preter septennarium. Et cui magis hoc proprium quam illi que nec secundum naturam genuit nec genita fuit. Item illa est stella suprema et vltima in cauda et quid est hec nisi illa que est suprema dignitate. et vltima humilitate. Item ferrum attrahit. et beatissima virgo per insitam sibi naturaliter misericordiam peccatores ad celum trahit. Item nauis dirigit: et beatissima virgo omnes naufragantes vniuersaliter ad portum salutis transmittit. Item sita est circa aquilonem. et beatissima virgo semper versa est ad peccatorem. Ex his patet quod multe sunt stelle huius proprietates soli beatissime virgini appropriabiles. propter quas secundum modum transumptionis beatissima virgo dicitur stella maris. et quedam illarum illi soli conueniunt. quibus respondent alie proprietates proportionabiles in beata virgine. propter quam conuenientiam ipsa sola proprie dicitur stella maris.

Si autem que sint ille proprietates queritur in quibus est similitudo. Dicitur in illa stella est considerare substantiam. qualitatem. situm. statum. effectum. Substantia est celestis incorruptibilis. origo lucis. et beatissima virgo est celestis conuersatione. incorrupta corpore. origo lucis generatione. Qualitate est superior: clarior: utilior. Et sic beatissima uirgo est omnibus superior dignitate clarior uirginitate. utilior fecunditate. Situ est suprema et in cauda vltima. et beatissima uirgo est sita in summo

poli in dei dilectione. Status stelle est quasi sine motu sine occasu: sine error. Et beatissima virgo fuit sui motu inconstantie: sui occasu culpe: sui errore ignorantie. Effectus triplex feruz: attrahit lucem tribuit. nautas dirigit. Sic bea virgo attrahit peccatores. illuminat peitentes. dirigit innocentes. Item sic. attrahit a culpa. illuminat in iusticia: dirigit ad gloriam. vel sic. Attrahit incipientes: illuminat perficientes. dirigit perfectos et perseverantes. Et nota qd dñs beatissime virgini opus recreationis s; genus quattuor causarum cōmūteant

Causa efficiens nostre regenerationis post deum et sub deo: et cum deo ipsa fuit: quia ipsa illum nobis genuit qui nos omnes regeneravit et ut ipsum gigneret suis virtutibus de congruo promeruit. Item causa material. quia spūs sanctus d purissimis eius carnib; et sanguinibus. ipsius cōsensu mediāte carnem sumpsit qd i corpus trāsformavit. per quod redemptio nostra scā fuit

Item cā finalis fuit: quia totum op; redemptionis post deum in ipsius gl'am et honorem ordinatum fuit. Unde apoc. x. xxiij. seniores et oēs sancti mittunt coronas suas ante pedes agni recognoscētes se oēs coronatos illa humilitate et humanitate. quā accepit de virgine: et ipsa ē mulier illa que h; coronam stellarum. xij. i. oīum scōp. qz oēs p ipsam sunt coronati. et sic filius cū ipsa dedit ea; cām finalē recreationis. Itē causa formalis est ipsa recreatio. qz oībus luce sue deiformissime cōuersationis fuit speculum et exemplū reversionis a tēnib; et directōis et cōversionis ad cōtūtum prime lucis. Et propter hoc ratōe vltitatis per modū exēpli directionis et rēductōis d; ego clarissima stella maris.

Cōuenit autē istud privilegiū beatissime virgini in statu patrie. sed ratione stat; vie. sicut stella in celo oēs dirigit nautas in pelago. Unā nō dicit nautis

maris rōe istius proprietatis. Nautis. n. fluctibus cōquassatur et nō dirigit s; dirigitur. Scripturę quoq; nō conuenit ista appellatio. Scriptura. n. dirigit: stella beatissima virgo dirigit p exēpla.

Item deus uel xps nō dicitur stella maris. qz est fons totius lucis. Uel magdalena nō dī stella maris. qz nō dirigit oēs: sed tātū penitētes. et taliter ipsa dirigit qz etiā ipsa dirigitur. Sed stella nauim dirigit: et a noui nō dirigitur. Et beatissima virgo oēs dirigit: et a nullo dirigitur. Magd. illuminat p opera ad penitentiam et nō per opera innocentie. et p opera nō dico penitētis. sed penitentie. fuit. n. nocens et fecit opa penitentie.

Item alij illuminabant tātū viduis alij tñ cōiugatis: alij tñ virgibus. S; beatissima virgo illuminabat oīb; simul viduis cōiugatis et virgibus. Ex his p; qz privilegiū ē beatissime vgis marie: qz ipsa est stella maris.

Quod dicitur porta celi. capi. i. 86.

Estat nūc videt de privilegio illo secundum qd dī porta celi. Cōtra qd sic obicitur. Edificiū nō ē pfectum sine porta. Sed atq; beatissima virgo fiet: celum habuit portam. ergo ipsa nō est porta celi. Item porta nō intrat s; per portā alij intrant. Sed beatissima virgo celos penetravit. ergo ipsa nō ē porta

Item queritur qualiter nos iporet. Si per exēplum vel suffragiū: sic quib; scūs est porta celi. Si per meritum. sic crux xpi est porta. qz passio aperuit nobis celū. Itē dñs iohānis. x. Ego sū hostium. ergo nō dñā. Item eze. xl. et apo. xxi. iohānes uidit. xij. portas. ergo non dñā est tñ porta. Item pñā pōtat in celum. ergo est porta celi. Itē gen. xviij. iacob dixit. Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Item si vis i gredi ad vitā. serua mādāta. ergo obseruantia mādatorum ē porta. Contra p prietas porte ē importare et exportare.

Sed nec penitētia nec mādāta exportāt
sed importāt tñ. Sed bñssima uirgo z
egredientem exportauit. z ingressuros
importat. ergo ipsa est proprie porta.

Item xps importat z non exportat.
Item porta pōt esse in hostio. Item i
tēplo fuerunt duo hostia que simul ape
riebantur z simul claudebantur. ergo
z in celo dñs z bñssima uirgo. Item
Aug. Ista fides sana ē qua credimus
nullum hominē siue maioris siue mino
ris etatis liberari a contagio mortis z
obligatione peccati qđ prima natura p
traxit nisi p vnum deum z hominem
mediatorem ihm xpm. Item idem.
Eadem fides que nos saluat iustos: sal
uos faciebat antiquos. Item Greg.
super Eze. dicit qđ qui prebant z qui se
quebantur clamabant osanna quia om
nes electi qui in iudea esse poterant vl
tunc sunt in ecclesia i mediatorē dei
z hominum crediderūt z credunt. Ex
his patet qđ fides mediatoris est que in
troducitur credentes z in illum mediato
rem implicate vel explicite oportebat
credi ipsum natum de uirgine: z ille ē
primus articulus de huiusmodi media
toze. z sic fides incarnati de uirgine in
quantum de uirgine omnes portat i ce
los. ergo ipsa proprie est porta celi.

Iuxta hoc queritur qualiter differat
porta celi z fenestra celi. z qualiter be
atissima uirgo dicatur vtrunq;. Ad
hoc dicimus qđ beatissima uirgo pro
prie dicitur porta celi quia per ipsaz exi
uit quicqd unq; gratie creatum vel in
creatum in hunc mundum venit. Om
niū enim bonoz mater ē z mater gra
tie z mater misericordie. z etiam ipsa
sapientia increata tanq; aque ductus
exiuit ab ipsa z venit in mundū. Itē
per ipsam intrauit quicqd unq; boni o
celis in terram descendit z eēuerso.
Unde dicit filius. Sap. 7. Venerūt mi
hi omnia bona pariter cum illa. Unde
ipsa est porta templi speciosa que filio

dei exeunt per ipsam fuit clausa. Un
de Eze. 44. Porta hec clausa crit. prin
ceps ingreditur per ipsam. hec porta
omnibus intrare uolentibus est pua.
Unde ipsa est porta que ex omni parte
mundi tria genera hominū uiduas cō
iugatas uirgines apporat z importat.
Est autem non solum porta. in portā
do homies. sed etiam fenestra per quā
lux uenit in hunc mundum. z lux que
tē terra orta est ab ipsa procedens pe
netrauit celum. lux illuminans celum
z mundus. Ex his patet qualiter glo
riosa uirgo est porta z fenestra celi.

De cōmunicatione passionis. c. 177.

Ost hec queritur de priuilegio qđ
est cōmunicatō passionis. Et vi
detur primo qđ non fuerit ei passio cō
municata per illd ysa. 63. Torcular cal
caui solus zē. glo. Tormenta sol. Itē
Blo. Judicū. 16. Sol⁹ sanson p̄cisit cri
nibus. Nec angelus. nec archangelus.
nec glibet celestis spirit⁹. deniq; huma
ni generis nullus vel gentilis: ul⁹ uide
us. Solus pugnat z superat. ergo nul
li est passio cōmunicata. Item alij
omnes sunt in statu saluandorum z re
dimendorū. ipse solus saluator z re
demptor. Sed ad redemptorem tantū
pertinet passio. ergo ipse solus fuit pas
sus. Item in ymolatione Isaac z in
omnibus alijs figuris passionis nusq;
figuratur sub participatione plurimū. er
go z in figurato tantum debet esse vn⁹
passus pro omnibus. Item ps. Singu
lariter sum ego donec transeam. Et sic
videtur qđ cōmunicatio passionis nō
sit priuilegium beatissime uirginis. er
go non fuit passio cōmunicata alicui
creature. Econtrario videtur qđ non
possit esse priuilegium eo qđ pluribus
z non ipsi soli fuerit cōmunicatum.
Quod probatur per illud Job 19. Delli
mee consumptis carnibus adhesit os
meum. Blo. gregozij. In osse fortitudo

in carne corporis infirmitas designat
 Per os christus. per carnem discipuli
 designantur. qui tempore passionis is-
 mit puerunt. Per pellem que exterior
 est carne: femine sancte designantur.
 que exterioribus domo ministerijs ser-
 uierunt. Quasi ergo consumptis car-
 nibus os domini pelli sue adhesit. quia
 fortitudo eius fugientibus a se discipu-
 lis iuxta se mulieres inuenit. ergo non
 soli virgini tempore passionis communi-
 cata est passio vel fides etiam passionis
 Item Johan. xix. Stabant iuxta cru-
 cem iesu maria mater et soror matris
 et. ergo ipsa non fuit sola consors passionis
 et. Item in cruce dixit matri. Ecce
 filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ec-
 ce mater tua. Qualiter ibi beatus Jo-
 hannes honoraretur tanto privilegio ut
 filius virginis daretur. ut sibi mater
 dei committeretur. si non fuisset fidelis
 seruus et prudens cui commisit domi-
 nus matrem suam. Si autem fidelis. er-
 go habuit fidem et compassionem. Item
 Mar. xiiij. Adolescens sequebatur eum
 amictus syndone super nudo: et tenuerunt
 eum. At illerelicto syndone nudus
 profugit ab eis. Glo. Ab eis quorum pre-
 sentiam detestabatur et facta: non a do-
 mino cuius amorem etiam absens cor-
 pore seruauit in mente. Sed caritas non
 est sine fide. ergo Johannes habuit ca-
 ritatem cum compassione. Item laza-
 rus nuper fuit suscitatus in anima et in cor-
 pore. et multa ut dicit Crisostomus de
 penis infernalibus narravit. Quali-
 ter ergo opinabile est quod tam cito ceci-
 derit a fide. Item latro in cruce per
 veram penitentiam placuit deo: sed si-
 ne fide impossibile est placere deo. ergo
 habuit fidem et compassionem. ergo non
 est hoc privilegium domine quod potest
 etiam latroni conuenire. Item helias
 et Enoch qui locuti fuerant cum domi-
 no in transfiguratione: habuerunt etiam

fidem incarnationis et passionis. Item
 Johannes baptista in limbo habuit fi-
 dem. Item multi absentes quibus do-
 minus predicauerat: ut ille de quo ipse
 dicit Matei. viij. Non inueni tantam fi-
 dem in israel et multi alij. Item glo.
 super illud Mar. 14. Et cepit flere. Egre-
 ditur foras ut culpam negationis libe-
 rius lauet actibus. Item Cornelius
 fidem habuit et presens non fuit. Et
 videtur ex his quod multi tempore passio-
 nis habuerunt fidem et per consequens
 compassionem. et sic non potest poni pri-
 uilegium fides compassionis vel commu-
 natio passionis. Sed contra si de eo quod
 magis videtur in esse et non inesse. nec
 de quo minus. sed maxime videbatur.
 De mulieribus quod habuerunt fide et pas-
 sionis. ut patet supra per glo. Gregorij
 et inter mulieres maxime videbatur
 magdalena. sed illa non habuit fidem.
 tunc ergo nec aliqua aliarum. Minor
 patet Johan. vigesimo. Venit maria
 magdalena ad monumentum cum ad-
 huc tenebre essent. Crisostomus. Quia
 adhuc fuit in tenebris infidelitatis.
 Item mulier quid ploras glo. Non la-
 crimas nudas. sed fidem quero. Bone
 lachryme si iesum agnoscas. Et infra.
 Noli me tangere: nundum enim ascen-
 di ad patrem meum glo. Non quod nollet
 tangi nisi cum ascendisset: cum etiam
 mulieres et alij in terra tetigisse legatur
 et non sedentem in celo. Vult ergo spi-
 ritualiter tangi. idest sic credi ut sit equi-
 lis patri. Et quia ista adhuc carnaliter
 in eum credebat quem sicut hominem
 flebat. audit noli me tangere. idest sic
 in me credere. quia nundum in corde
 tuo ascendi ad patrem meum. idest nu-
 dum credis equalem patri. tunc tages
 cum me in patre deum credes. Item
 quem mortuum queris. videntem tan-
 gere non mereris. Ex his patet quod mag-
 dalena de qua minime videbatur: ut

passione domini discredidit. et cecidit. ergo omnes alij. Itē; Mar. vigesimo sexto. Omnes vos scandalum patiemini in hac nocte. glo. Predicit quid passuri sint ne post euentum desperent: sed per penitentiam liberentur. Itē; infra. Relicto eo omnes fugerunt.

Item petrus qui expressissime fidem protestatus fuit ter negauit. ergo multo fortius alij. Item Mar. decimoquarto. q. adolescens amictus syndone etc. glo. q. potest intelligi Johannes fuisse. ergo et iohannes fugit. Item Johan. vigesimo. Turrebant duo simul etc. Et infra. Tunc ergo introiuit et ille discipulus qui venerat prius ad monumentum et vidit et credidit. et sic patet q. iohannes non prius credidit. Item de mulieribus. Bernardus. Sic vos o bone mulieres cui nam queso excubias exhibuistis cui aromata comparastis vngueta parastis? Si sciretis quantus sit quisq. sit inter mortuos liber mortuus iste quem vos tangere vultis. vos forsitan posceretis ab eo potius vos vngi. Nempe iste est quem vixit deus oleo leticie pre consortibus suis. Beate eritis si gloriari poteritis rebentes et dicere q. de plenitudine eius accepimus. Enimvero factum est ita. Nam vincte remeant que vngere venerant misse ab angelo. glosa. Opus faciunt euangeliste facte apostole apostolorum ad annunciandam mane misericordiam domini. Ex his patet q. mulieres omnes in passione discrediderant.

Item q. beatissima virgo sola in fide permanserit tempore passionis videtur posse subtiliter inueniri. Isa. quadragesimo tertio. Quum dicit. Torcular calcui solus: et de gentibus non est vir mecum. Si enim voluisset omnes homines excludere sufficisset dicere. calcui solus: et sic superfluum esset dicere

de gentibus non est uir mecum. Itē; sic potius dixisset de gentibus nullus est mecum. quando vero tantum viros excludit. constat q. aliquam feminam reliquit quam non excludit: que torcular passionis secum sustinuit et calcauit. Item magis videbatur de mulieribus q. de viris q. secum calcarent quia ille stabant iuxta crucem. ergo si noluit omnes excludere. potius debuisset illas expressisse de quibus videbatur inesse magis. Item addit Ambrosius Stabat iuxta crucem non ut dolorem filij consideraret: sed ut salutem humani generis expectaret. ergo ipsa sola stabat et omnes alij et alie fugerunt corde vel corpore. ergo ipsa sola communicauit domino in passione. scilicet et passionis. Itē; ut q. coicatio passionis non debeat poni pro priuilegio: omne enim priuilegium aliquod debet importare commodum illi cuius est priuilegium. Istud autem non videtur importare commodum sed tormentum. Item liberatio a pena est signum et effectus dilectionis. ergo in fligere penam non est signum dilectionis. ergo non est priuilegium. Contra Johan. decioctauo. Calicem quem dedit mihi pater etc. Item xvij. Pater clarifica filium tuum. Item phyl. primo. Quibus datum est non solum ut credatis in ipsum: sed etiam ut patiamini pro ipso. Item ad hebreos xij. Flagellat deus omnes filium quem recipit etc. Item Jac. i. Omne gaudium existimate fratres mei: cum in temptationes varias incideritis. Item Actu. s. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij: quoniam digni habiti sunt pro nomine ihu contumeliā pati. Ex his oibus manifestū est q. comunicatio passionis est priuilegium. Itē; q. passionē sustinuerit beatissima virgo

patet per Dam. qui dicit. Quod dolores quos effugit pariens: in xpi passione sustinuit. Item luc. ij. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Item ysa. vi. Antequam perturiret peperit. et antequam veniret partus eius peperit masculum. Ex hoc sequitur quod aliquando peperit sine parturitione et sine dolore. Et postmodum sequitur ibidem. Nunquid parturiret terza vno die. an parturiret omnem gentem simul quia parturivit et peperit. ergo aliquando peperit gentem simul et eam parturitione et dolore: primo ergo peperit filium suum primogenitum sine dolore in sua natiuitate: postea peperit gentem simul in filij passione. ubi facta fuit ei in adiutoria simile sibi unde ipsa mater misericordie patrem misericordiarum in summo opere misericordie adiuvit: et vna secum omnes homines regeneravit. Et hec regeneratio eam summo dolore vtriusque fuit. Unde glo. ibidem post Multo labore in fide genuit. Ex his patet quod pater misericordiarum soli matri misericordie opus summe misericordie. i. passionem communicavit.

Utrum in passione habuit summum gaudium et dolorem. ca. 188.

Ueritur iuxta hoc an sicut dominus in passione simul habuit summum gaudium et summum dolorem. ita beatissima virgo simul habuerit utrumque.

Et uidetur quod sic. In ipso enim fuit utrumque. Si enim communicasset matri alterum tantum non fuisset equum consortium. Item dolor non est meritorius sine dilectione. Aplos. i. cor. 13. Si tradero corpus meum ita ut ardeam. caritatem autem non habeam: nihil mihi prodest. Sed impossibile est dilectionem esse sine delectatione. ergo simul habuit dolorem et delectationem. ergo et summum dolorem habere potuit cum summa delectatione. Item quod ibi fuit summus dolor probatur. Omnis dolor est ex amo-

re: amor autem triplex est. scilicet naturalis. acquisitus. et gratuitus. Naturalis in summo fuit ibi quia quanto natura nobilior tanto nobiliores habet affectiones et operationes. Sed ipsa habuit summe nobilem amorem naturalem. Item acquisitus in summo. Omnes enim cause accidentales que inducunt matrem ad diligendum filium suum hic fuerunt in summo. Namque enim filius alius matrem suam tantum dilexit et tantum honoravit vel tantum dedit vel pro ipsa sustinuit et sic de singulis causis accidentalibus dilectionis. ergo amor ibi acquisitus in summo fuit. Item gratuitus ibi in summo fuit: quod nunquam alia mater vel alia creatura tantam caritatem habuit. ut supra patuit. Et sic beatissima virgo ad filium suum in summo habuit amorem naturalem acquisitum et gratuitum. ergo si isti tres habitus amoris simul eliciant unum modum amoris in summo illa erit intensissima dilectio: et dolor illi respondens erit dolor in summo. Sed tam naturalis quam acquisita quam infusa dilectio respectu illius ita est intensa si cut respectu vite delectatio. ergo naturalis acquisitus et infusus amor diligit vitam in dilecto. ergo et de morte dilecti dolet in summo. ergo cum beatissima virgo respectu filij sui habuerit omnifariam dilectionem in summo: constat quod de morte ipsius habuit omnifariam dolorem in summo. Item quod fuerit ibi gaudium siue delectatio in summo. sic probatur. Dilectio gaudet de bono dilecti: et de maiori bono dilecti magis gaudet. ergo de bono dilecti in summo. gaudet in summo: Sed si caritas est dilectio dei et proximi: caritas in summo gaudet in summo. Sed summus honor dei et proximi utilitas fuit in passione et per passionem in summo: et beatissima virgo habuit caritatem in summo. ergo tunc gaudebat in summo. ergo simul habuit dolorem et gaudium in summo. Item ex dilectione est compassio. ergo ubi inproportionabilis dilectio

ibi inproportionabilis compassio. ergo ubi videtur dilectio in summo et cōpassio in summo. Item maius est gaudium angelorum quod habent de vnius peccatoris conuersione quā aliquod gaudium huius vite. ergo ex equali vel maiori caritate inproportionabiliter erit maius gaudium de omnium peccatorum conuersione quā aliquod gaudium huius vite.

Item angeli de passione domini habuerunt delectationem et non compassionem. aliqui mali compassionem et non delectationem. ergo ipsa debuit utrumque habere. Item beata virgo communicauit recreationi. sed recreatio fuit per passionem. ergo et passio fuit ei communicata. Item Ber. Longe eam plus quam matrem censemus et. ut supra. Contra hoc obicitur in hunc modum. Summus dolor et summum gaudium opponuntur ergo non sunt simul in eodem. Si dicatur. quod dolor de morte filii et gaudium de salute generis humani non opponuntur. Tunc ad hoc obicitur quod motus maiores impediunt minores. ergo videtur impossibile quod quando anima tota quasi absorbetur dolore. tunc in summo tripudiet et exultet in amore et delectatione.

Item in dolore anima conuertitur super malum in quantum malum. in gaudio super bonum in quantum bonum. Sed impossibile est animam conuerti simul super diuersa tanquam terminos. ergo impossibile est animam simul gaudere et dolere.

De gaudijs beatissime virginis quod habuit in passione. et de cōparatione eorum. ca. 128.

Ostenditur probaturque quod beatissima virgo summum gaudium habuit in passione filii. queritur de cōparatione huius gaudij quod habuit in passione ad alia gaudia sua: quando. scilicet maius habuit gaudium. Et videtur primo quod in filij sui conceptione hac ratione. Ex bono est gaudium. Job tertio. Qua

si effodientes thesaurum. gaudentque vehementer cum inuenerint sepulchrum. ergo ex summo bono summum gaudium. Sed in conceptione accepit summum gaudium. cum enim deus pater filium suum dedit quomodo non cum illo omnia nobis donauit? ergo tunc summum gaudium habuit. Item tunc tantum legitur cantasse canticum exultationis. luce primo. Magnificat anima mea dominum et. ergo tunc maxime videtur gaudia fuisse. Item ablatio uel est causa leticie: sed tunc ut dictum est supra ablatum fuit ei omne uel. ergo tunc summam habuit causam leticie. Item nouitas est causa gaudij. luc. decimo quinto. Fili tu semper mecum es et. Epulari et. Ergo videtur a simili quod beatissima virgo in nouitate conceptionis maxime effectum gaudij habuit. Item tunc cum summo conferibili dono accepit causam et meritum ad omnia dona necessario conferenda. ergo tunc summam habuit causam gaudij. ergo et summum effectum gaudij. Econuerso autem videtur quod in natiuitate filij maius habuit gaudium hac ratione. Si natiuitas uel generatio fuerit perfectior. erit causa perfectioris et plenioris gaudij. Sed perfectior et plenior est natiuitas et generatio ex utero quam in utero. ergo perfectius et plenius: et maius fuit gaudium natiuitatis quam conceptionis. Item illa die dixit angelus luce secundo. Euangelizo uobis gaudium magnum quia natus est nobis hodie saluator. Si ergo natiuitas saluatoris causa est gaudij. ergo illi qui habet inproportionabiliter propinquo re: cōparatione: ad saluatorem quam omnes alij erit inproportionabiliter maior causa gaudij. hec autem est mater saluatoris ergo illa die summum habuit gaudium.

Item Johan. xvi. Mulier cum parit tristitia habet. quia venit hora eius. cum autem peperit puerum iam non meminit pressurę propter gaudium. quia natus est

homo in mundus. Itē de iohanne luce p^{rio}. Et multi in natiuitate eius gaudebūt. ergo maius videtur gaudium pertinere ad natiuitatē q̄ ad conceptionem. Item in cōceptione ipsam delectationē tantum videbat visu intellectuāli. in natiuitate vero et sensuali et intellectuāli: ergo tunc tantum reficiebatur intellectus: nunc autem intellectus et sensus. ergo tunc tantum gaudium fuit. nūc autē leticia et exultatio. ergo maius gaudium. Item similis fuit gaudio patrie vbi oculus corporis reficitur in domini humanitate: et oculus cordis in ipsius diuinitate. Sed meliori et honorabilius similis ē melius et honorabilius. ergo nobilius fuit gaudium natiuitatis q̄ conceptionis. Item bonum additum bono maius facit bonū. ergo magis dilectionem. ergo maiorem delectationem. Sed conceptio ē bonū: partus est bonum. ergo bonum duplicatum duplicat delectationem. ergo gaudium quod fuit in conceptione: duplicatum fuit in natiuitate. Itē prius gaudebat se virginem concepisse. post gaudebat se virginem concepisse et virgine peperisse: et virginem lactare. ergo modo maximum habuit gaudium. Contra autem videtur q̄ mar⁹ habuit gaudium in filij passione. quia ut dictum est supra. ipsa nunquam ē aliquo gaudio fuit tantum quantum de honore dei et salute proximi. sed vtrumq; fuit in passione in summo. ergo tunc habuit gaudium in summo. Itē caritas gaudet de bono dilecti. Triplex autem est bonum. honestum. vtile. delectabile. et quodlibet istorum in passione domini: respectu sui fuit in summo. Unde ipse appellat passionem suam claritatem dicens. Jobā. xvij. clarifica me pater: propter honorem scilicet quem summum habuit per passionem: propter quā deus exaltauit illū: et dedit illi nomen quod est super omne

nomen. Appellat etiam eam cibum et potum propter delectationem quam in summo effectu tunc habuit. Nunquam enim in aliquo creato tantum delectatus fuit quantum in redemptione generis humani per passionē. Appellat et eam donum dicens. Calicem quem dedit mihi pater propter suum lucrum: quod mediante passione acquisiuit. per quam omnia ad se traxit. Sic ergo quod libet genus boni ipsius dilecti in passione fuit in summo. ergo et in diligente. tunc summa fuit delectatio. Itē motuum affectus et generatiuum delectationis non est nisi bonum. bonum autē aliud creatum: aliud increatum. ergo si vtrumq; in summo movebat affectus recte dispositum: vtrumq; causabat delectationem in summo. Bonum autem increatum semper est in summo in se. sed non semper in summo in ostensione et exhibitione. ipso testante. cū ait Jo. xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet. Itē summus effectus boni est redemptio generis humani. ergo summum bonum increatum. et summum bonum creatum. in passione simul mouebant affectum beatissime virginis optime dispositum. ergo tunc habuit summum gaudium. Itē in conceptione fuit mater dei et hominis in vtero: in natiuitate fuit mater dei et hominis ex utero: in passione vero mater dei et hominis redemptoris. Unde que prius fuit mater creatoris. modo ē et mater redemptoris. ergo duplicatum est bonum et donum. ergo et gaudium. Item in conceptione et in natiuitate facta fuit mater tantum vni dei et hominis. in passione vero facta fuit mater omnium hominum. ergo tunc multiplicatum et maius habuit gaudium. Item finis melior et nobilior est his que sunt ad finem. ergo quod fini propinquius est melius et nobilius est. Sed conceptio est propter natiuitatem.

natiuitas propter passionem: passio pro
pter redemptionem. ergo passio fini p
propinquior. ergo melior. ergo maius de
lectamentum. ergo tunc maius gaudi
um. Quod autem in resurrectione fi
lij maximum habuit gaudium videtur
quoniam effectus dilectionis est flere
cum fiente. et gaudere cum gaudente.
iuxta illud Johan. 14. Si diligereis me
gauderetis utique et ego. Sed dominus sum
mum habuit gaudium in resurrectione:
quando gaudebat anima cum corpore
et deitate. ergo et domina nostra debuit
tunc gaudere in summo. Item Apo
stolus Ro. 11. Quod mortuus est propter
delicta nostra et resurrexit propter iusti
ficationem nostram. ergo et ex parte no
stri resurrectio propinquior fuit finis. er
go maior causa gaudij. Item tunc spe
cialiter etiam vitur hac exultatione.
hec est dies quam fecit dominus exulte
mus et letemur in ea. Item in festo il
lo plus cantat ecclesia alleluia quam in alio
festo. ergo videtur quod cantus illius festi
maxime sit causa gaudij. Item resur
rectio christi est causa et exemplar illius vi
te in qua summa est exultatio. ergo illud
festum propinquissimum est summo gau
dio. ergo tunc debet esse in hac vita su
mum gaudium. Item beata virgo plu
s dilexit filium quam totum mundum. ergo
plus gaudia fuit de bono filij quam totius
mundi. Sed bonum mundi et pena christi
fuit in passione: bonum autem christi.
scilicet liberatio ab omni pena fuit in
resurrectione. ergo plus fuit gaudia de
resurrectione quam de passione. Videtur
autem quod maximum gaudium habuit in
ascensione christi. Tunc enim filius dei
primo videtur habuisse festum perfec
tum et gaudium: tunc enim primo in re
portatione in huiusmodi suis conuocat ami
cos dicens. Congratulamini et congaude
te mihi. luc. xv. 22. Item tunc patet
primo filio prodigo fecit festum cum ami
cis suis. luc. xv. Item tunc primo redijt

de exilio in palatium. Item tunc primo
ianua aperta est et homo introductus.

Item tunc primo redemptio comple
ta est. et ruina iam in parte restaurata
est. Item tunc primo maximus honor
filio et matri exhibitus est. quando caro
sua super angelos exaltata est. Item
tunc primo quantum ad manifestatorem
datum est ei nomen quod est super om
ne nomen. Cum igitur in ascensione fu
erit completissimus effectus boni et p
pinquissimus finis. videtur quod tunc ma
ximum gaudium habuerit beatissima
virgo. Adhuc autem videtur magis
his omnibus quod habuit maximum gau
dium in sui ipsius assumptione. tunc eni
perfecte habuit gaudium fruitionis:
ante non. Item illud gaudium nullam
compatitur secum tristitiam vel pena
sicut omnia predicta. ergo videtur ma
ius omnibus illis. Item illud secundum
statum patrie: alia secundum statum vie.
caminus autem in ierusalem est igniculus
in syon. ysa. 31. Item maius est esse
beatum quam esse matrem dei si alterum
separaretur ab altero. ergo beatissima
virgo maius accepit in sua assumptione
gaudium quam in filij natiuitate. ergo maius
gaudium habuit tunc quam ante. Contra
hec omnia. Et primo de gaudio concep
tionis obicitur in hunc modum. quo da
to datur reliquum et non conuertitur:
maius est illo. Sed dato quod sit mater dei
datur beatitudo fruitionis et non econ
trario. ergo gaudium conceptionis ma
ius est gaudio fruitionis. ergo est maius
omnibus alijs. quia quicquid est maius
maiore maius est et minore. Ad hec
soluenda dicimus quod hoc privilegium
quod dicitur communicatio passionis duo
importat. scilicet fidem crucifixi dei et homi
nis. et per se passionem ex compassione
patientis. Et fuit quadruplex diversi
tas respectu dominice passionis. Qui
dam nec habebant fidem nec com
passionem sicut infideles, insultantes

blasphemantes. et illudētes. et demones
Quidam compassionem sed non fidez:
ut apostoli et mulieres ille quibus dic-
tum est. lu. 24. Filie iherusalem nolite flere
super me etc. Quidam fidem sine cogni-
tionem: sed non compassionem ut ange-
li et alij extra statum vie positi et latro
qui fidem et non compassionem per se.
et hoc circumdatus propria passioe. So-
la autē beatissima virgo tunc habuit et
fidem crucifixi dei et hominis. et per se
passionem ex compassione patientis. et
sic sola fuit cui datum fuit hoc privile-
gium. scilicet communicatio passionis: cui filius
ut dare posset premium; voluit commu-
nicare meritum passionis. et ut ipsam
participem faceret beneficii redem-
ptionis. quatenus sicut fuit adiutrix re-
demptionis per compassionem; ita fieret
mater omnium per creationem; et sicut to-
tus mundus obligatur deo per suam pas-
sionem: ita et domus omnium per com-
passionem. Contra hec obiecta per obie-
cta in contrarium sunt soluta. Concede-
mus enim quod sicut dominus simul ha-
buit summum gaudium et summum dolo-
rem: sic et domina nostra habuit simul
summam compassionem et congratulatio-
nem compassionem existente in natura si-
mul et in ratione ut natura: congratu-
latione autem existente in ratione ut ra-
tione. Et intelligantur hec verba sicut
in materia dominice passionis. Vel vi-
deatur quod summum tristabile in tali gene-
re est accipere dupliciter. Uno modo ut
contrarium summe appetitui: et sic in-
fert summum dolorem. Alio modo prout
est via et medium ad summum delectabi-
le. et sic infert summum gaudium: et sic
anima beatissime virginis apprehendit
mortem filij ut summe contrariā appe-
titui. et sic summum intulit ei dolorem. Et
apprehendit et ut medium in redemptioe huma-
nigenis et sic causavit in ea summam de-
lectationem. Et possunt hec simul esse:
quia unum est materia ad alterum. vel

secundum alterum modum via in alte-
rum et medium in ipsum. Quod autem
obicitur de comparatione gaudiorum
sic respondemus. Si. n. fiat comparatio
quod secundum posterius includit in se pri-
us. sic nulla est questio ut si queratur
an unum sit plura quod duo vel duo quod
tria. Natiuitas enim includit in se con-
ceptionem. passio natiuitatem. et sic de
alijs: et sic ordinantur ad se invicem se-
cundum superadditionem: et sic magnū
fuit gaudium conceptionis maius nati-
uitatis. et adhuc maius passionis. et sic
ulterius. Si autem fiat comparatio per
oppositum et separationem: ita quod poste-
rius accipiat per se sine intellectu
prioris. et sic comparentur. sic dico quod
gaudium quod habuit in conceptione
maius fuit omnibus gaudijs vite et vie
quia tunc accepit et maius bonum; et cer-
titudinem omnium aliorum suo tempore
conferendorum. Et differunt gaudia
vie hoc modo. Gaudium nihil aliud est quod
delectatio in bono vel de bono. Est au-
tem bonum dei. bonum sui. et bonum pro-
ximi. In resurrectione ergo et ascensio-
ne est bonum dei. et sic etiam posset po-
ni gaudium passionis summum quod ha-
buit pro bono proximi. Similiter autem;
gaudium conceptionis summum fuit quod
omnia alia causaliter in se claudit. Gau-
dium autem in conceptione et gaudium
in assumptione se habent ut excedentia
et excessa. Gaudium enim conceptionis
maius fuit causaliter. gaudium assu-
mptionis actualiter. In conceptione eni-
maior fuit bonitatis offensio. maioris
doni collatio. maior delectationis exhi-
bitio. et hec omnia causaliter. In assu-
mptione fuit maior doni collatio. maior
affectus exaltatio. et deservatio. maior
enim dilecto coniunctio actualiter. Et
posset poni simile de istorum gaudiorum
comparatione ut si aliquis haberet pi-
gnus pro centum maris obligatum. et
aliquis daret ei. 20. marcas ad pignus

ris solutionem faciens ipsi pignoratitici
am cautionē. q̄ temporibus determina
tis daret sibi. ita q̄ quolibet tempore
duas. tunc secunda datio propinquius
et plus disponet ad pignoris solutionē
q̄ prima. et tertia q̄ secunda. et sic usq̄
ad quantitā que pignus soluit. et tamen
prima datio plus alijs contulit dupl̄ et
ter et quia plus datum fuit et quia d̄ ali
is dandis securum fecit. Similiter in
proposito. Quādo dominus beatissime
virginis ut mater dei fieret in utero tri
buit tunc etiam tribuit q̄ de ipsa virgi
ne deus nasceretur. et passione sua hu
manum genus redimeret. et tertia die
resurgeret. in celum ascenderet. et q̄ ip
sam in summā fructualem in corpore et
anima assumeret securavit.

Quō super omnē creaturā in quarta ie
rarchia exaltata est. ca. 190.

Ultimo queritur d̄ illo privilegio
quod est super omnē creaturā in
quarta ierarchia exaltari. Et videtur
q̄ beatissima virgo vltra tertiam ierar
chiam in quarta non sit exaltata. Pri
mo quia in parabola ubi agitur d̄ repa
ratione generis humani luc. 15. dicit.
q̄ decima dragma est inuenta que fue
rat perditā. ergo videtur q̄ tantū in id
fuit restitutio ex quo facta est perditio.
Sed tantū ex ierarchijs tribus fuit ca
sus et perditio. ergo tantū in illas erit
restitutio et restauratio tantum in illas
tres. Itē alia parabola dicitur in Ju
dith in figura domie nostre Judith. 13.
Subuenisti ruine ante cōspectum do
mini. Sed ruina tantū ex illis tribus ie
rarchijs. ergo subuentio et restauratio
tantū in illas tres. Item alia parabola
luc. 15. Qui habet centum oues etc.
Bilo. Dives pastor cuius nos centesima
ouis. Si centesima est d̄ numero alia
90. et consortio. ergo homo pertinet ad
aliquem ordinem angelorum. Itē ier
archia humana est sub angelica. ergo

sup̄mus de hūana est sub infimo de an
gelica. ergo nullus homo ē super choros
angelorum. Ad idem facit q̄ ipse in
passione p̄misit ut dicitur luc. 22. q̄ asti
tit angelus de celo confortans eum. p̄
quod ut dicit Dionysius constat naturā
humanā angelice esse naturaliter su
biectā. Sed sicut simpliciter ad simpl̄
ita sumū ad sumū. ergo si angelus su
per hominē. et supremus angelus super
supremū hominē. ergo nullus homo ē
super oēs āgelos. Itē Ben. 2. Requie
uit dominus ab omni opere quod patra
rat. Sed tunc nō fuit quarta ierarchia
ergo nec mō. Itē ecclesia cantat. Gau
dent chori angelorum confortes et conci
ues n̄st̄. Si cōcives et confortes. ergo i
eadem ierarchia. Item ierarchia est
sacer p̄cipatus. Sed p̄ceps in eadez
ciuitate et regno cum suis subditis est.
ergo regina angelorum est in eadez man
sione cū angelis. Itē Augustinus. Mi
nime dubitem raptam a carnis sensib⁹
hominis mentē etiam post mortē ipsa
carne depurata videre deum: sicut vi
dent angeli. Et vult q̄ inferioris grad⁹
ē cognitio hominis q̄ angeli. sed penet
illam cognitionē est ordo. ergo homo
est inferioris ordinis q̄ angelus. ergo
sup̄mus ordo est sub sup̄mo angelo

Itē ierarchia angelica descendit per
exēplariatē a diuina: sed in diuina sūt
tantū tres ierarchie. ergo nō erit quar
ta. Itē filius est in ierarchia diuina.
ergo si beatissima virgo non est in vna
ierarchia angelica sola erit in vna. sed
ubi tantū est vna vel vniū ibi non ē or
do: ubi non est ordo ibi nō ē ierarchia.
ergo non potest sola habere vnā ierar
chiam. Item Dionysius dicit q̄ in quali
bet ierarchiarum sunt prima et media
et vltima. ergo ipsa non erit in vna ie
rarchia. Itē ipsa est medium inter ali
as creaturas et deum. sed medium nō
habet medium et vltimū. ergo non fa
cit ierarchiā p̄ se. Contra. Jeronimus

et omnes sancti et ipsa vltima mater eccle-
sia sollemniter cantant. quod ipsa est exalta-
ta super choros angelorum. Inde sic.
Omnes chori angelorum sunt de aliqua
ierarchia: sed ipsa exaltata est super cho-
ros angelorum. ergo ipsa est super om-
nes ierarchias angelorum. Vel directe
quicquid est in aliqua ierarchia est in ali-
quo choro. ergo quod non est in aliquo
choro non est in aliqua ierarchia. sed
quicquid est super omnes choros non est
in aliquo choro. ergo quicquid est super
choros non est in aliqua ierarchia. Item
plus distat beata virgo a seraphin in di-
gnitate et gloria quam seraphin super che-
rubin: sed propter excellentiam dignita-
tis ordinatur super cherubin seraphin
vno ordine: ergo beatissima virgo erit
super seraphin ad minus vno ordine. et
ergo super ierarchiam angelorum. Item
iproporcionabiliter plus differt domina a
seruo quam seruus a seruo. sed seraphin sic
se habet ad cherubin ut seruus ad seruum
domina ad seraphin ut regina sua et om-
nium angelorum. ergo iproporcionabi-
liter plus est ipsa super seraphin quam se-
raphin super cherubin. ergo est in alio or-
dine super ipsum. sed seraphin est supre-
mus ordo angelorum. ergo ipsa est super
omnes ierarchias angelorum. Item
rex et regina ab ea dem nominantur
dignitate et regno ac principatu. Ab eo
dem enim regno dicitur rex francie et
regina francie et sic de alijs. ergo ab eo
dem dicitur rex celorum et regina celorum
Sed sua dignitas regalis iproporciona-
biliter est super omnes dignitates ange-
lorum et principatus. ergo et dignitas
principatus regine celorum est super om-
nes choros angelorum. Item. 3. Re-
2. positus est thronus matri regis iuxta
thronum regis: sed constat quod thronus
regis est iproporcionabiliter super om-
nes choros angelorum. ergo et thronus
matri regis. Item ipsa est regina pro-
pter filium et dicitur regina a regno fi-

lij. Sed illud est increatum et eternum.
ergo ipsa est regina a regno eterno.

Item alij homines possunt peruenire
ad seraphin: nullus autem ad dignita-
tem vel statum beatissime virginis. er-
go est super seraphin. Item status glo-
rie est eleuatus super statum innocen-
tie in corporibus. ergo et animabus. Sed
si homo steterit. aliquis assumptus fuit
set ad seraphin. ergo aliquis modo su-
per ipsos debet eleuari. Ad idem sunt
sanctorum auctoritates Augustini. Sed
de te o virgo maria quid dicam pauper
ingenio cum quicquid dixerero minor la-
us est quam tua dignitas mereatur. Si ce-
lum appellem: altior es. Si matrem ge-
nitricem dicam: excellis. Si formam dei appel-
lem: digna existis. Si dominam ange-
lorum vocem: per omnia probaris. Si
ergo domina angelorum. ergo est super
omnes angelos. Item Jeronimus. hec
est dies preclara in qua meruit exaltari
super choros angelorum et peruenire
ultra quam nostre humanitatis est natura
vbi non substantia tollitur sed glorie
magnitudo monstratur cum eleuatur ad
dexteram patris vbi Christus pro nobis in-
troiuit pontifex factus in eternum ad ce-
li palladium. ergo est exaltata ultra quam hu-
mane nature sit licitum vbi Christus introi-
uit. ergo super omnes ierarchias ange-
lorum. Item Jeronimus. hec est magis
dies in qua usque ad throni celsitudinem
intemerata mater et virgo processit: ac
quod in regni solio sublimata post Christum glo-
riosa resedit. Sic itaque vbi quis confiden-
ter sancta dei canit ecclesia quod de nul-
lo alio sanctorum phas est credere ut
ultra angelorum et archangelorum digni-
tatem merito transcenderent: quia et si
similitudo sanctis repro mittitur: veri-
tas negatur. Et infra. Beata itaque non te-
mere super choros angelorum exaltata
deuotissime predicatur hoc: quia pre-
cessit eam dominus ac saluator ad cele-
stia ut prepararet ei in ethereis mansio-

nibus locum. Ex his patet q̄ equali
ter beatissima virgo. super omnes ordi
nes ⁊ tres ierararchias angelorum i quar
tam ⁊ nonam cum filio ierararchiam est
specialiter exaltata. Itē Jeronimus
ad idem. Creditur enim q̄ saluator om
nium per se quātum datur intelligi se
stius totus occurrerit. ⁊ cum gaudio
eam secum in throno collocauerit. Ali
as autem quomodo impleuisse credit
q̄ in lege ipse precepit. Exo. xx. honora
inquit patrem tuum ⁊ matrem tuam.
Ex hoc patet q̄ etiam ipsam in throno
secum collocauerit. Unde Augustin⁹
Tibi thronus glorie regis collocatur i
aula regni: teq̄ ipse rex glorie ut matrē
veram ⁊ tecorā sponsam pre omnib⁹
diligens amoris amplexu associat sibi.

Ex hac auctoritate quorū sequitur q̄
clusiones. Si positus est ei thronus re
gis. ergo idem sup̄ thronus ⁊ regis di
citur. ergo super omnes thronos. Itē
si mater regis. ergo iuxta regem. Itē
si sponsa regis ergo iuxta regem. Item
si ipsam iproporcionabiliter plus omni
bus creaturis diligit. ergo ipropor
tionabiliter omnibus collocavit. Item
sicut i corporalibus ita ⁊ in spiritalib⁹
nihil est vacuū. sed inter deum ⁊ crea
turam medium esse est creatura vnita
Similiter inter esse puram creaturaz
⁊ esse creaturam vnitam medium est
esse creaturam de qua sumitur quod
nascitur illud quod vnitur: ⁊ hoc est
beatissima virgo. ergo ipsa est medium
inter creaturas ⁊ filium. ergo ei debe
tur medius status. Item vna est ma
iestas regni celorum in quo deus trini
tas rex est ⁊ ipsa regina. ergo sua digni
tas est super omnem creaturā. Item
a summo celo egressio eius ad celum
trinitatis. Sed ipsa est a dextris filij.
ergo in celo trinitatis. ergo super celū
angelorum. Item Mar. vii. Domin⁹
quidem ille postq̄ locutus ē eis ascen
dit ad celum ⁊ sedet ad dexteram pa

tris. Ibi dicit glo. In portoribus bonis
patris. Sed regina stat a dextris filij.
glosemus similiter: ergo ipsa est i potis
simis bonis regni celorum. ergo ipsa ē
cum filio sup̄ omnes qui sunt in regno
celorū vel vnq̄ futuri sunt.

Utrū habuit beata virgo proprietates
omniū angelorum. ca. 191.

Utra hoc queritur cum dicat bea
tus Dionysius q̄ proprietates ise
riorum habent superiores cum excellē
tia: ⁊ beatissima virgo sit super omnes
ordines angelorum. vtrū habeat om
nes proprietates omniū angelorum.
Quod videtur. Et primo de propieta
tibus communib⁹ que omnibus ange
lis cōueniunt: post de proprietatibus q̄
singulis ordinib⁹ proprie insunt. Pri
ma ergo cōmunis proprietas est nūcia
tio que omnibus conuenit: a qua ⁊ oēs
angeli dicuntur. Qd̄ autem hec beatif
sime virgini conueniat ⁊ cum excellen
tia. ex hoc patet. quia omnes angeli nū
ciant per verba creata. ipsa autem per
verbum increatum. hanc autem pro
prietatem ponit apostol⁹ Ad heb. i. cū
dicit. Omnes administratorij spiritus
in ministeriū missi propter eos qui be
reditatem capiunt salutis. Aliam po
nit Dyo. i. xi. ca. celestis ierar. dicēs. Di
uiduntur super mundana ratione om
nes diuini intellectus in essentiam in
virtutem. in operationem. beatissima
autem virgo immediate se habet ad pri
mum esse. ergo summe habet esse. Si
militer ad superius esse sequitur supe
rior virtus ⁊ operatio. ergo ipsa inter
oēs creaturas hz hec oīa tria in summo.

Itē Dionys⁹ de celesti ierarchia. Iuxta
enī sepe a nob̄ redditā rōnē ipse qd̄ sup̄
firmate dispositōes abūdant hnt mino
roy sacras pprietates. vltie ho maior
suppositas vniūitates n̄ hnt pticularitē
i eas. p̄ app̄tib⁹ illuīatōib⁹ pp̄as eis p̄
pōtōabilr distributaf. ergo cū beatissima

virgo superior sit omnibus celestibus dispositionibus ipsa habet proprietates omnium abundanter. Item una proprietas communis est illa quam ponit dyo. i. pluribus locis: purgatio: illuminatio: perfectio. Sed has beatissima virgo in summo habuit. patet. Ipsa enim puritate nitebat qua sub deo maior nequit intelligi. sed ad maiorem purgationem sequitur maior illuminatio. et ad maiorem illuminationem: maior perfectio. ergo hec tria in ea erant in summo. Item Daniel. 7. Milia milium ministrabant ei. et decies milies centena milia assistebant ei. Quod est hec due proprietates similiter eius excellentia in ea fuerunt: sic patet. Augustinus in omelia super illud euangelii. luc. x. Intrauit iesus in quoddam castellum sic dicit. Sicut mater dei est singulariter: ita et istarum virtutum effectus quarum iste sorores typum tenet in ea extitit singularis. Namque in aliqua persona Martha sic operata est nunquam sic maria contemplationi vacauit. Et infra. Ut breuiter sex illa misericordie opera percurramus. hec virgo dei filium hospitibus suscepit. nudum: carne et pannis cooperuit: esurientem paup. sitientem: lacte potauit. infirmum per infantiam et iacentem non solum visitauit. sed etiam balneando et fouendo frequentauit. ut merito de ipso dicatur. Martha sabbatizabat circa frequens ministerium. Ex his patet quod ministrabat in summo. Quod etiam assisterit per contemplationem in summo per idem patet quod subiungit ibidem Augustinus. Porro de parte marie que optime predicatur que et quanta et qualis fuerit in beatissima virgine Maria quis digne eloquatur? O quam magna multitudo dulcedis dei fuit in beatissima virgine maria. quando spiritus sanctus superuenit in eam et virtus altissimi obumbravit eam: et de eodem spiritu sancto concepit. Quid de eo sapiebat in qua dei sapientia latebat et in cuius utero

corpus sibi adaptabat christus. In maria ergo omnes thesauri sapientie et scientie dei. Maria hec non tantum ad pedes sed etiam ad caput domini sedes audiebat verbum illius. hec conseruabat omnia verba hec: pastorum: angelorum: magorum. nec non et ipsius filii conferentis. Nemo unquam sicut hec virgo beata gustauit quod suauis est dominus. Inebriabatur ab ubertate domus sue: et torrente voluptatis sue potabatur. Nec mirum quoniam nam cum ymo intra eam erat fons vite: de quo manabat tanta perfectio utriusque vite. Ex his patet quod beatissima virgo et proprietatem ministrandi habuit in summo et etiam assistendi.

Item Dionysius in celesti ierarchia. tertio capi. Est quidem secundum me ordo diuinus scientia et actus. Et vult quod hec tria similiter sunt in omnibus angelis. ordo. id est potestas. scientia et operatio.

Quod ergo hec tria habuit beatissima virgo eius excellentia patet hoc modo. Potestas imperialis inproportionabiliter est super omnes potestatem ministeriales: sed potestas eius est imperialis. omnium angelorum potestas est ministerialis. ergo potestas eius est super omnem potestatem angelorum. Sed in perfecte ordinatis ad maiorem potentiam sequitur maior scientia ad maiorem scientiam maior operatio. ergo et hec in beatissima virgine fuerunt in summo. Item una est proprietas communis omnibus angelicis. Mat. decimo octauo. Semper vident faciem patris. hec autem visio est tota merces. Sed merces beatissime virginis est inproportionabiliter superior mercedibus omnium. ergo et visio superior est visionibus angelorum.

Ex his patet qualiter beatissima virgo habuit omnes communes proprietates angelorum.

Utrum habuerit proprietates singulorum ordinum. capi. 127.

Et inde sequitur de singulis proprietatibus singulorum ordinum qualiter in ea omnes fuerint. et cum iproporcionabili excellentia. Primus est ordo angelorum cuius tres inveniuntur proprietates. Una quod ordo ille immediate ordinatur ad humanam ierarchiam. Secunda quia maxime noti nobis sunt illi de ordine angelorum. Tertia quod singuli singulos homines custodiunt. Prima harum convenit beatissime virgini cum excellentia. Ipsa enim est super nos immediatior nobis quam angeli: quod et convenit nobiscum in natura. Unde angeli sunt nobis plati. sed non fratres vel filii. Ipsa autem et prelati. et matres. et filii: et sorores. Secunda et convenit ipsi cum excellentia. Angeli enim noti sunt nobis tantum per intelligentiam et nos ipsis tantum per intelligentiam. Sed beata virgo nota est etiam per experientiam. quod ex nobis cognoscimus in ea que sunt proxime nostre. Similiter ipsa cognoscit humanam infirmitatem per experientiam. Non enim habemus dominas que non possint comparari infirmitatibus nostris. Tertiam vero proprietatem et habet cum excellentia Angeli. enim custodiunt singuli singulos homines. Ipsa vero custodit vel singulos et singulariter universos. Singuli enim servorum presunt sibi commissis. domine autem et domini est custodia et providentia universalis. Sic patet quia ipsa habet cum excellentia omnes proprietates angelorum. Secundus est ordo archangelorum qui similiter secundum dyonisiu tres videtur habere proprietates. Prima a superioribus communicare. Secunda super inferiores esse. Tertia ad superiora inferiores reducere. Primam harum habuit cum excellentia. Ipsa enim maxime communicavit a superioribus. Juxta illud luc. 1. Spiritus sanctus superveniet in te. id est plus quam in aliquo sanctorum venit in te. Alii enim sanctorum acceperunt a superioribus gratiam creatam particulariter. Ipsa autem est creatam vel in creatam singulariter. Secunda etiam habuit cum excellentia. Alii enim sunt super aliquos et nullus

super omnes. Ipsa est super omnes. Item angeli et alii sancti super alios sunt tantum ex gratia. Ipsa autem ex gratia iusticia et natura. Naturaliter enim mater regis est regina. Et regina natura. est regina iusticia que est super omnes qui sunt in suo regno. Tercia quoque habuit etiam cum excellentia. Ipsa enim sola habuit omnes inferiores et rediit tanquam mediatrix reconciliationis. et adiutrix redemptionis. et angelorum numerum restauravit et subvenit ruine ante conspectum domini sicut dicitur de Iudith. xiiij. et hominem lapsum revocavit. Sic ergo habuit beatissima virgo omnes proprietates secundi ordinis cum excellentia in summo. Tertius est ordo principatum. qui similiter tres habent proprietates. Prima est primi principii imitatio. Secunda est principum virtutum ornatum. Tertia est inferiorum ad ipsum principium principium reductivum. Prima habuit beatissima virgo in summo. Imitatur enim primum principium in tribus. In mali immunitate. Juxta illud Sapi. vi. In corruptio facit proximum deo. In boni communicatione. Ad enim omni bonorum est. Venerunt mihi omnia bona etc. et innumerabilis habet per manus illius. sicut dicitur Sapientie. vij. Item in communicanda communitate. Est enim oliva speciosa in campis sic dicitur Ecclesiastici. 24. Et preoccupat qui se concupiscunt: et circumquereus dignos se. sic dicitur Sapi. vi. Clama. transite ad me omnes qui concupiscitis me etc. Sic dicitur ecclesiastici. xiiij. Est ergo primi principii in summo imitativa. Secundum vero proprietatem que fuit principum virtutum ornatum habuit in summo: quia habuit dei formissimas virtutes iuxta illud Ecclesiastici. xiiij. Ego in altissimis habito. Tercia quoque proprietatem principatum que fuit inferiorum ad principium principium reductivum habuit in summo. Ipsa enim de ultimo fecit primum. et de primo ultimum. ymo omnia. id est omnem

creaturā in homine reduxit ad principiu
a quo exierunt ipsi se personaliter vni
endo. Unde ipsa est ista fortis muller o
qua prouer. vlti. cuius pretiu de vlti
mis finibus. i. de humanitate et diuini
tate cōiunctis hominē perditum rede
mit. Et sic p; qualiter bta virgo omnes
ordines prime ierarchie transijt tran
scendendo: et singulorum ordinum sin
gulas proprietates i summo possidēdo.

De proprietatibus scēe ierar. ca. 193.

Am ergo de secunda ierachia vi
deamus. In qua primus est ordo
potestatum. cuius quoq; tres sunt p
prietates. Prima est sui ordinis et di
gnitatis custoditiu. Secunda alioru
ordinatiu. Tertia actiuu et vniuersali
ter reductiu. Primam habuit in su
mo. quia virgo fuit post et ante in sua
dignitate stans. Secundam etiam ha
buit cum excellentia que fuit ordinis
virginum inuentrix. et ordinatrix. et or
dinum angelorum reparatrix. et restau
ratrix. Fuit etiam actiuum in summo.
habuit enim actus virtutum secundū
modum patrie quantum ad perfectio
nem. et secundum statum vie quantum
ad meriti conditionē. Fuit etiam vni
uersaliter reductiu per exemplū. Un
de et dicta est stella maris. et sic habuit
proprietates in summo potestatu. Se
cundus ordo scēe ierarchie est ordo v
tutum quarum tres sunt proprietates.
Prima est incōmunicabilis virilitas.
Secunda est nullius ibecillitatis tardi
tas. Tertia est ad iferos largitas. Viri
litas consistit in tribus: in resistētia cō
trarij: in aggressionē ardui. in tollerā
tia mali. hec omnia in beatissima virgi
ne fuerūt in summo. Resistētia con
trarij. Ita enim omne contrariu noci
uum. i. peccatum viciu q ab ipso nun
quam aliqd passa fuit. Angeli enim nū
quam vicerūt quia nūquam pugnaue
runt. Itē in aggressionē ardui id est

in altissima paupertate reru. maxima
carnis asperitate: summa cordis humi
litate. Item in tollerātia cōtrarij. In
asperzima filij passione: quando ipsius
anima; pertrāsuit gladius. In his om
nibus beata virgo incōmunicabilem
virilitatem in summo possedit. Secūda
proprietates virtutum fuit. nullius ibe
cillitatis tarditas. hāc ipsa cum excellē
tia habuit. quia eandem angelicam vi
tam quam angeli sine onere carnis: ip
sa in carne cum carne duxit et cum sar
cina carnis illos sine sarcina ad maius
brauium antecurrit. Tertia proprie
tas est que fuit ad inferiores largitas.
hanc etiam habuit cum excellentia. Il
li enim dant dona dei: ipsa dedit ipsu
deum. Itē ipsi dant tantū inferiorib;
ipsa autem superioribus et inferioribus
summu donu; tribuit. Dedit enim mū
do deum. deo mundū: cuiuslibet homini
regnum celorum: habuit ergo etiam p
prietates virtutum beatissima virgo in
summo. Ultimus i secūda ierachia
est ordo dominationū quarum proprie
tates ponit beatus Dionysius in celesti ie
rachia ca. viij. in hec verba. Scārum
dominationū manifestiua nominationē
existimo declarare absolutā quandā et
ab omni pedestri minoratione liberam
anagogen. nulla; tyrānicarū dissimili
tudinū. nullo modo eam vniuersaliter
inclinatam liberaliter seueram dñatō
nem omni nuficor die fuituti suppositā
superiorem subiectōe omni et remotam
ab vniuersali dissimilitudine dñatōis
incessanter appetentē. et ad illi⁹ ipsius
naturalr subsistētis vutis similitudi
nē. quantū possibile ē et seipsam et ā po
stea sūt optie et speciose cōformantē: ad
nullū vana videntiu s; ad pprie existē
vlt puer sam: et dñice semp deiformita
tis in picipatōe: fm q possibile est ipi
factā. Ex hac auctoritate possunt ex
trahi x. pprietates dñatōni. Prima est a
future libertas: Secūda ab hostib; unū

cibilitas. Tertia liberalis seueritas. Quarta minutius fuit superioritas. Quinta nullius subiectiois egestas. Sexta dissimilitudo immunitas. Septima ordinanda voluntas. Octaua sui et suorum ad deum conformitas. Nona nulla in ordinando vanitas. Decima diuine ordinatio princeps confortum. Et excludit istas proprietates aliarum ordinationum. Primum est fuit superiorum. Secundum impetus hostium. Tertium dominium viciorum. Quartum gratuitas fuitiorum. Quintum passio subditorum. Sextum sollicitudo necessariorum exteriorum. Septimum ambitio honorum. Octauum peraritas diuinorum et humanorum. Nonum execratio uitae. Decimum elongatio imitatio diuinarum actionum. Quod autem he proprietates in summo fuerint in beatissima virgine. sic est manifestum. Quod libertate a fuitute habuerit in summo patet per ea que dicta sunt supra de ipsius nobilitate. Quod autem seorsum habuit a hostibus inuincibilitas per ipsam enim non solum in se ipsa caput christi contriuit: sed etiam partem totius humani generis ab ipso abstulit: et in nostra corporea spiritum nature angelice superauit: in carne super carnem vixit: et superbia victricem cum diabolo vixit: et tam de diabolo quam de mundo. tam de se ipsa. quam de angelis omnibus supergrediens triumphauit: et quod omnibus his altius est contra ipsum deum fortis fuit: qui deum de celis ad terram vinculis carnis ligatum: et caritate vulneratum in gremio uteri sui. scilicet beatissime virginitatis carceri captiuauit. Patet ergo qualiter mulier fortis in hostium inuincibilitate omnes dominationes precepsit. Tertia proprietas fuit liberalis seueritas per quod potest intelligi vel medium inter prodigalitatem et auariciam. vel medium inter excessum iusticie: hoc est rigorem. et excessum misericordie. et hoc est remissio. Quidam enim domini sunt nimis liberales hoc est prodigi: quidam nimis seueri et auari: medium inter hec

est liberalis seueritas. Item quidam sunt nimis iusti per rigorem: quidam nimis misericordes per remissionem. Inter hec medium est liberalis seueritas. Primum medium habuit beatissima virgo cum excellentia super omnes dominationes. Ipsa enim nunquam dedit cui non esset dandum: et nunquam non dedit cui esset dandum. et preterea dedit omne dandum. deo mandatum. deum mundo. hominibus celum. Secundum medium etiam habuit in summo. Ipsa enim in se nunquam misericordiam obmisit: in filio enim iniusticiam incorrigibilem correxit. omnem misericordiam receptibilem porrexit. Sic ergo patet quomodo beatissima virgo habuit prodigalitatis et auaricie medium in summo. Item quidam domini nimis sunt liberales libertate voluptatis. Quidam autem seueri asperitate passionis. Inter hec quoque medium esse potest liberalis seueritas. hoc quoque medium habuit beatissima virgo per ordinationibus: que habuit summam asperitatem in corpore. et summam liberalitatem in mente. Quarta proprietas est minutius seruitutis superioritas. per quod potest intelligi quod nulli seruiunt. cuius seruitum ipsos a sua dignitate diuinuat.

Hanc proprietatem in summo habuit cui omnis creatura seruit. et ipsa nulli pure creature sed soli deo subiecta seruauit. et ita sicut seruire conseruo: et seruire soli deo vnum alterum excellit: ita beata virgo in hac proprietate ordinationes excellit. Omnes enim alij domini vel diuine vel ordinationes quibus fuit a creatura. sic fuit quod ipsi fuerint creature. Solum autem diuine nostre sic seruauit omnes creature: quod ipsa non tenet nisi soli deo seruire cui seruire non est diminui sed regnare.

Quinta proprietas fuit nullius subiectiois egestas: per quod potest intelligi quod non est sic in celestibus ordinationibus sicut est in terrenis: qui tantum suum modo

indigēt seruis: sicut serui dominis suis indigent. In celestibus aut nulla est indigentia seruitutis. hanc proprietatē habuit beatissima uirgo sup dñationes que et si nō habeant indigentiam respectu inferiorū et subditorū. hēnt tñ respectū superiorū et beatissime virgi. Ipsa autē nullius inferioris et superioris. quia cū nulla ipsa sit superior indigentiam nō habet creature. sed solius creatoris persone. Sexta pprietas ē dissimilitudinis imunitas. per quod intelligitur remoueri dissimilitudo operationis. et attribuitur dñationibus eo q nō leguntur missi ad exteriora: s; semp interioribus et inferioribus attenti. hanc autē pprietatem habuit beatissima uirgo in summo que similima deo fuit corde corpore et opere. Corde. Fuit. n. uirgo singularis inter oēs mitis et humilis corde. Corpe qz incorruptio i summo facit eam priori mam deo. In opere etiā ipsi similima fuit. Ade. n. celesti nō inueniebatur adiutorii simile sibi. Similia ergo fuit deo fm suam diuinitatem: et deus ipsi scōz suam humanitatem. Unde Augustinus supra. Si formā dei appelles digna existit. Ipsa. n. uapor ē virtutis dei et emanatio quedā claritatis oīpotētis dei sinera. et ideo nihil iniquitatum i eam icurrit. Lādor. n. est lucis eterne et speculū sine macula dei maiestatis: et ymago bonitatis illius. h; ergo imunitatē dissimilitudinis in summo brā uirgo. Septima pprietas ē dominandi ordinata uoluntas quā etiā habuit ipsa i summo. Improporcionabiliter. n. ordinatus ē dominum vel dñm dñari super seruūz qz seruū supra cōseruū. per accidens ē. n. si seruus domiatur. ergo iporcionabiliter plus ordinata ē uoluntas dñandi quā dñā uult dñari sup seruū. Accidit enim seruo dñari: effectuale uero ē dominam dñari. Octaua pprietas est sui et suoz: ad deū cōformitas: quod sic intel ligit. qz dñi illi qui ita sunt dñi q et ser

ui: taliter debent suis suis dñari ut studeant se et suos subditos ad suoz dñoz imitationē iformare. hanc ē pprietas habuit beatissima uirgo i summo: q omnes seruos fugitiuos ad dñum diuinum reduxit: et de seruis dños reges et principes ymo deos fecit. Unde corona; stellarum. xij. habuit i capite. quā constat oēs scōs sibi subiectos eterna gloria corōasse. Nona pprietas ē nulla in dominando uanitas. hanc habuit beatissima uirgo in summo que quāto maior fuit tāto plus humiliavit se in oībus. Unde cū cōstet ipsā maximā oīz creaturaz fuisse. necesse ē ipsaz oībus hūilima; extitisse. hoc. n. ē per se. Qui se humiliat exaltabit. lu. xiiij. ergo oīz exaltatissima oīum fuit humilima. ergo que oībus iporcionabiliter plus hūit humilitatis. minus iporcionabiliter oībus habuit uanitatis. Decima pprietas fuit diuine dñationis cōformitas. hanc ē beatissima uirgo hūit i summo que uere sola dñice dñationis facta fuit princeps. Dñā. n. ut dicit dam. uere scā est oīum: conditoris mater existēs. Sic ergo manifestum ē qualiter pprietas dñationūz habuit beatissima uirgo.

De suprema ierarchia. capitu. i94.

Estat nunc videre de suprema ierarchia. In qua primus in ascendendo est ordo tronoz. quoz; he sunt sex pprietas. Prima ē celsitudo. scda regis circūdatio. tertia stabilis collocatio. quarta regis susceptio. quita regis delatio. sexta familiaris apello. Prima cōuenit beatissime uirgini in summo: qz sicut dñ eccliet. xxiij. Ipsa in alt. simis habitat: et tronus eius i colūna nubis Ipsa est. n. illa sedes saphirina. quā uidit Ezech. i. super firmamētū. i. super altitudinē oīz scōz i gloria cōfirmatorum: utpote que exaltata ē sup choroz oīum angeloz. Item Augu. Si celum uoces altior es. Secunda pprietas

est regis circūdatio. quā lucide habuit
in summo. qz quem nō solum angeli ymo
ipsi celi capere nō poterant tuo gremio
contulisti. Item. In tua se clausit visce
ra fact⁹ homo. hoc est enī nouuz ymo
omniū nouozū nouissimū. qz hec muli
er circūdabit virtū gremio vteri sui si
cut dicit Jere. 31. Tertia proprietas
fuit stabilis collocatio. hanc etiam
in summo habuit beatissima virgo. qz rex
celi ipsam in solū glorie eternaliter ele
git. et in ipsa requiescens de ipsa sua se
de corpus sibi fecit. qd sibi in vnitatem p
sone assumpsit et nūq̄ dposuit. Quar
ta pprietas ē regis susceptio. hāc au
tem habuit in summo beatissima virgo. Thro
ni. n. ipsum suscepit per inhabitatē;
gratiā. ipsa autē scīssima sic ipsum pleni
us suscepit q̄ illi. s. p. gracie plēitudinē
et presentia corporalem. Quinta pprie
tas regis delatio. hanc etiam in sum
mo habuit beatissima virgo que ipsum regez
glie in mundū detulit de celo. Unde ip
sa est nature ferculū quod fecit sibi ve
rus salomon. Can. 3. qd ipsum in mūdū
tulit et in mūdū circūtulit. qm ascendit
sup nubem leuem et ingressus fuit in
egiptum. Sexta proprietas est fami
liaris apertō. hanc hūit expresse beatis
sima virgo. qz ut dicit beatus Ber. q
liter splendor ille inaccessible virgineis
se infuderit visceribus soli datum est
scire cui soli datum est experiri. Item
Prover. 30. Tria sunt difficilia mihi. et
quartū penitus ignoro. qd. s. ē via viri
in adolescentia sua. Unde et Jōhs pro
pheta et plus q̄ propheta nescit corrigia;
calciamenti eius soluere sicut dicit lu.
3. Et ipse nuncius gabriel quesiti modi
questionē non soluit: s; ad spiritū scūm
transmittit instruendā sicut dicit lu. i.
Sic ergo manifestū est ex his qz beatis
sima virgo oēs proprietates tronozū ha
buit et in summo. Secundus ordo vlti
me ierarchie est cherubin cui⁹ scūm
Dyonisiū quatuor sūt proprietates. Pri

ma est in circuitu esse. Secūda est redu
ctiū. Tertia actū. Quarta exempla
tiū. Prima ergo que est in circuitu esse
per quam secundū cōmentatorem in
telligit qz in circuitu sunt. qz ad totum
quod est intrant. hanc ergo beatissima
virgo habuit in summo quia ipsum to
tum circūdedit. et preterea ipsa visce
ra misericordie p̄is intrauit: et ei filium
vnicū et vngēitū de corde extra
xit. Secūda est reductiū per quod
intelligitur scdm cōmentatorem qz ad
deū tendunt. Et hāc etiam habuit in
summo beatissima virgo q̄ omnia redu
cibilia ad deū reduxit. Ipsa enī est
mulier que tria sata. i. corpus. et aiām.
et deitatem cōiunxit. Mat. 13. per quod
naturā in primū ymo super primū sta
tum institutōis reduxit. Itē ipsa ē mu
lier que lucernā accēdit. per quā drag
ma decima muēta fuit luc. 15. Tertia
proprietas est actū qd est ut dicit cō
mentator ut scdm deū incedant. hāc
autē habuit beatissima virgo in summo
quoniā maxime secundū deū ascēdit
et icescit. que et deiformissimos actus
habuit. et in summo actu ipsū singulari
ter imitata fuit. quādo ipm deum ge
nuit. ipsa etiā deum et hominē genera
uit. Quarta proprietas est exemplati
ū qd est secundū cōmentatorem ut f; z
suū exemplū hoc faciant. hanc eti
am plenissime habuit. que omnib⁹ re
creandis speculum. et exemplar. et stel
la maris extitit. et doctrix discipline di
omnia illustravit. Patet ergo qualiter
beatissima virgo omnes proprietates
cherubin habuerit in summo. Supre
mus omnium ordo est seraphin cuius
secundū Dyonisiū octo sunt pprietates
que sunt he. Prima est mobile. Secūda
incessabile. Tertia calidū. Quarta acu
tum. Quinta superuidū. Sexta intentā
Septima intima. Octava inflexibilis.
Quas proprietates expōit cōmentator
sic. Prima ergo pprietas ē dilectōis qd

est vita. hanc hūit beatissima virgo in summo. Ipsa. n. sua caritate meruit d. congruo sibi viuerē vita summe gloriosa et qz ipsa fuit p̄cipū vite icreate et oī bus nobis causa vite eterne. Itē si vita est effectus dilectionis. ergo cū in ipsa sit ipropor̄tiōabilis dilectio: erit ipropor̄tiōabilis vita. Scda proprietatē ē icessabile quia perpetua. Incessabilitatē autē habuit beatissima virgo super seraphin. Magis est. n. icessabile quod non cessat et nō pōt cessare nec vnq̄ potuit cessare: q̄ qd non cessat. et nō potest mō cessare: sed tamen potuit aliqñ cessare. Sed caritas angelorū seraphin potuit aliquādo cessare. In summo enim d. ordine illo cessauit quando cecidit. Sed caritas beatissime virgīs nunq̄ potuit cessare. ergo magis fuit incessabile. ergo excellit seraphin in incessabili caritate. Minor patet ex hoc qd non pōt cessare nisi per peccatum mortale: sed ipsa nunquam potuit mortaliter peccare. In vtero enim nullus potest mortaliter peccare. Ipsa autem adhuc i vtero matris fuit sanctificata et cōtra peccatum confirmata: et sic nunquam potuit caritatem amittere. Seraphin autē amittere potuerunt. ergo excellit illos in hoc quod est incessabile. Tertia p̄prietatē est calidum: et est calidum dilectio quasi sopita. Sed et hoc habuit beata virgo super seraphin. Alijs enī paribus fortior est virtus. que tantundem operatur cum resistentia contrarij q̄ illa que sine resistentia. Unde maior est virtus que sopitum facit i tumultu et strepitu: q̄ illa que sopit in silentio et quiete. ergo cum beatissima virgo sopita fuerit et omnino tranquilla in tumultu et strepitu tribulationum. temptatio num et persecutionū huius mundi. fuit magis sopita q̄ seraphin extra huiusmodi strepitum et tumultu constituti. sicut maior est violentia somni que cogit hominem dormire in strepitu q̄ in

quiete. Quarta proprietatē est acutus et dicit commentator. acutum quod est sapientia. In hac excellit beatissima virgo seraphin vt patet supra in plurib⁹ locis de ipsius sapientia. Preterea dicit Augustinus. Christus est in maria. ergo omnes thesauri sapientie et scientie in maria. Item unctio Seraphin docet de omnibus necessarijs ad salutem. unctio domie dat omnia necessaria ad salutem. Item participant sapientia creatam accidentaliter. Ipsa ē mater sapientie increate essentialiter. Quinta proprietatē est super feruidus. quod est vt dicit commentator. duz per ignē amoris extollitur super se: per vim amoris expellit a se. hanc etiam habuit beatissima virgo in summo. Uidi enim speciosam sicut columbam ascendentez p̄ contemplationem de super riuos aquarum. i. super omnes choros angelorū et nardus ipsius humilitatis introiuit i cubiculum regis. et eduxit filium de domo patris. Itē spiritus sanctus elcuať sursum: sed ipsa impropor̄tionabiliter alijs spiritum sanctu habuit. ergo impropor̄tionabiliter habuit cor sursum. Item vbi est thesaurus tuus. ibi et cor tuum. Mat. vi. Sed ipsa pre omnibus maximum thesaurum habuit sursum. ergo maxime fuit ipsius cor sursum. Item ipa maxime fuit expulsa a se que se totaliter deo dederat. et totaliter corpore et anima deo plena erat: ita qd nec corpore nec anima plus gratie secūduz statum pro tempore recipere poterat. Quid enim habet homo gratie quaz d. ea non acceperit? ergo quanto plus hz grē tanto minus. hz de se. ergo que plena gratia fuit de se totaliter expulsa fuit. Sexta proprietatē est intēta. quod est secundum commentatorem vt in ipsum pergat. hanc etiam beatissima virgo habuit in summo que intima cordis eius penetravit. et d. visceribus misericordie sue intimis filium de intimo

cordis patris extraxit. et in summis im-
mensitatem misericordie eius intime et
profundissime intimavit. et omnes diui-
tias misericordie sue effudit. et in sanctu-
ario dei habitans sapientiam a seculis
absconditam carne indutam omnibus
patefecit. Septima proprietas est in-
tima. quod est ut dicit commentator quod
ad exteriores non effluat. Quas etiam
in summo ipsa habuit super seraphim. Illi
enim non effluerunt descendendo. sed
nec ascendunt. Ista autem deorsum non
fluxit: ymo contra naturam sursum flu-
xit: et omnes qui defluerant secus sur-
sum traxit. Octava proprietas est in-
flexibilis. quod est ut extra ipsum non
diuertat. Hanc quoque habuit supra
seraphim. Illi enim tantum ab illo quod
acceperant non diuerterunt. ipsa autem
nunquam diuertit ab ipso: sed omnia
vertit ad ipsum. et totum mundum in ip-
sum conuertit. Item alij accipiunt ali-
quid ab alijs unde se ad illa conuertit.
ipsa autem omnia habet in solo filio.
unde nunquam diuertit ab ipso. Ex his
patet qualiter beatissima virgo habuit
omnes proprietates omnium angelorum
in summo. Item Bernardus. quasdam
alijs assignat proprietates: quod videlicet
virtutum est miracula facere. preteritum
contrarias potestates demonum coherce-
re. principatum regna mutare et mini-
strare. hec omnia fuerunt in beatissi-
ma virgine maria in summo. Nam et om-
ni miraculorum miraculosissimum fe-
cit cum deum et hominem genuit: pote-
statem cohercuit cum regnum dyaboli
destruxit. regnum transmutauit cum ho-
minem in regnum celorum transduxit. Est
ergo beatissima virgo angelus in gratie
inventione: archangelus in dei genera-
tione: princeps in principum subiectione. preter-
ites in supernaturalium operationum. virtutes in
deiformissimorum actuum perfectione. diuini-
tates in creature suppositione. troni in dei
corporali receptione: cherubim in omnium

secretorum secretissima cognitione. seraphim in suprema super omnes dilectione. Propter
ergo qualiter beatissima virgo omnes
proprietates angelorum habens. super omnes
angelos et omnes ierararchias est exalta-
ta. ita quod singulorum et omnium propieta-
tes et dona ipsa sola per et singulariter in
summo possidet vniuersa.

Quod est regina misericordie. ca. 195.

Ultimo queritur de vltio privilegio
quod est regina misericordie. De
quo queritur vtrum illud nomen conue-
niat proprie in predicta dignitate exal-
tate. Et videtur quod non. Maiori enim
dignitati conuenit dignius nomen. ergo
summe dignitati conuenit dignissimum
nomen. Sed dignitas illa in quam est
exaltata: est summa dignitas. ergo secun-
dum illam conuenit ei dignissimum nomen
Dignissimum autem nomen creature
est mater dei. ergo secundum illum sta-
tum debet nomen dei nominari. Item sic
Exaltata est in statu glorie. ergo potius
dicitur regina glorie. Item a digniori
fiunt denominationes. sed dignissimum
est gloria. ergo ipsa est regina glorie.

Item quod nobiliori et digniori filio in-
est. hoc est nobilior et dignior. sed no-
bilissimum et dignissimum est rex glo-
rie. ergo ipsa illi similis debet dici re-
gina glorie. Item ab eodem regno a
quo filius suus dicitur rex. ipsa dicitur
regina. Sicut rex francie dicitur et re-
gina francie. sed filius dicitur rex glo-
rie. ergo ipsa regina glorie. Item ubi
cumque non est misericordia non est misericor-
dia. sed glorie aliquando dicunt quod in ce-
lo non est misericordia. Ipsa autem est
regina celorum. ergo non est regina mise-
ricordie. Item secundum statum illam ipsa est super
omnes ierararchias celorum. ergo per quod debe-
at dici regina celorum. Item gloria tantum
est in celo. misericordia tantum per in mundo.
gratia autem communiter est in celo et in

terra iuxta illud Jo. i. gratia pro gratia: ergo debet dici regina gratie. Item imperator est super reges et imperatrix super reginas. ergo deberet imperatrix misericordie denominari. Item in ordinibus angelorum superiores denominantur a superioribus et dignioribus donis. Sed secundum ac nobilissimum donum est caritas: ergo deberet dici regina caritatis. Item filius dicitur deus pacis et dilectionis. ergo ipsa dici deberet regina pacis et dilectionis. Item Seraphim denominantur a caritate sed ipsa est superior seraphim ergo ipsa deberet a superiori denominari. Sed nihil est superius caritate nisi deus. ergo ipsa deberet a deo denominari ergo ipsa deberet dici dea misericordie.

Item filius dicitur rex regum et dominus dominantium. ergo ipsa dicitur regina reginarum et domina dominantium. Item filius dicitur deus deorum. ergo ipsa dea dearum. Item Dionysius de divinis nominibus. Inuenies autem quod deos eloquia vocant non tantum super celestes essentias sed et apud nos amantissimos dei et mirabiles viros. Et isra. Et vltimamque virtus vltima conuertitur et in diuinas eius illuminatōes incessanter extenditur secundum virtutem diuina imitatione et diuina innouatōe digna effecta est. Cum ergo beatissima virgo sit dei amantissima et mirabilissima. et ad diuinas illuminatōes omnibus alijs creaturis inproportionabiliter plus extēta. ipsa potissime vocabitur dea et dea dearum.

Contra hoc opponitur in hunc modum. Gloria. gratia. iusticia pro se tantum dñe collatione boni. Misericordia autem et collatione boni et ablatione mali per se. ergo plus comprehendit et in amplius se extendit regnum misericordie quam glorie vltima gratie iusticie. Sed et ab ampliori et maiori potētia maior est dignitas et denotatio. ergo beatissima virgo a summa dignitate dicitur regina misericordie. Item gloria et honor in celo. non in terra non in inferno non in

purgatorio. Misericordia autem est in celo. terra. in inferno et purgatorio. ergo maximum regnum est misericordie. ergo maria regina dicitur regina misericordie. Item quicquid est superius superius est superius inferius. Sed misericordia est super omnia opera dei et regnum misericordie super misericordiam. ergo regina misericordie determinat potētiā super omnia. Sed illa puenit proprie beatissime virginis. ergo proprie et vere puenit beatissime virginis. ergo proprie et vere est regina misericordie. Item ipsa supra primum et proprie tatem filij sui est regina. sed hec est misericordia. proprium enim est dei misereri. ergo proprie est regina misericordie. Item ysa. 18. Ego autem considerabo in loco meo. glo. glo. est misericordia: Sed proprie locus regis est regnum. ergo misericordia est regnum regis. ergo regis. Sed proprie dicitur rex et regina eius quod est ipsum regnum sicut rex vel regina fracie dicitur cuius est regnum francie. ergo et beatissima virgo proprie dicitur regina misericordie cuius est regnum misericordie. Item omnis quod est in regno dei est in misericordia. sed non omnis qui est in regno: est in gloria vel in gratia vel in iustitia. ergo sola misericordia comprehendit totum regnum. ergo regina super totum regnum potissime dicitur regina misericordie. Item regnum glorie est regnum misericordie sed non conuertitur et regnum gratie est regnum misericordie. sed non conuertitur. ergo regnum misericordie cōse est et cōplectitur vtrumque. ergo vltima regina potissime dicitur regina misericordie. Item proprie dicitur regina francie quod dñs et vere et iure ceterorum quod sunt in fracia. Sed beatissima virgo vere et iure et proprie est dñs omnium quod sunt in misericordia dei. ergo proprie est regina misericordie. Item si obliquus quod est misericordie proprius transitivus. vere et proprie dicitur regina misericordie. Ipsa enim est causa totius misericordie continens totam misericordiam. et releuans omnem misericordiam. Item si conuertitur intransitivus sensus erit. regina misericordie. hoc est regina misericordie. quod. scilicet. est ipsa misericordia. Ipsa enim est regina misericordie quod est misericordia. Unde et beater

in figura beatissime virginis alio nomine edificata vocabatur quod est interpretatum misericordia. beater. 2. Item ysa. xvi. Et preparabitur in misericordia solui eius. Sed solui proprie est in proprio loco regni. ergo misericordia est proprius locus regni. Sed illius dicitur proprie rex et regina. ergo beatissima virgo proprie dicitur et vere regina misericordie.

Item dyonysius de dei nomine. Regnum est omnis finis et ornat et legis et ordinis distributio. sed hec omnia proprie conveniunt misericordie. ergo ei proprie convenit ratio regni. Finis distributio super iusticia et misericordia. quia exules facit reges. ornat: quia deformissimos peccatores facit. angelos pulcherrimos. legis: quia dat civilitatem et per illam regnum. ordinis: quia limus super angelos: terra super celos. hoc ergo misericordia proprietates regni proprie. ergo ipsa est proprie regnum. ergo et beatissima virgo potissime dicitur regina misericordie. Solus. has rationes omnes concordes dicentes quod propriissimum nomen quod beati virginis hoc sua dignitate summam debet: est esse reginam misericordie et plus proprie quam imperatur. hoc enim nomen magis est nomen honoris et rigoris. regina autem plene est nomen prudentie et equitatis. Unde etiam non credo deum usque in biblia expresse nominari imperatorem sed regem. hoc enim nomen est maiestatis. Item magis proprie dicitur regina misericordie quam domina dominatrix vel regina regiarum vel dea deorum. hec enim omnia important dignitatem et excellentiam respectum maiorum et minorum. Si enim diceretur dea deorum non videretur esse dea vel regina peccatorum vel demonum. Item nec proprie dicitur regina pacis et dilectionis: quoniam nec hoc est velle omnibus suis regni. Item melius dicitur regina misericordie quam regina potentie vel sapientie. In sapientia enim intelligitur potentia: sed non convenit in misericordia vero et sapientia et potentia: et non econverso. Unde misericordia claudit omnia illa tria in se. Unde regina misericordie est regina potentie et sapientie et non econverso. Quod

autem potius dicatur regina misericordie quam regina iusticie vel regina gratie: vel regina glorie per contrarium obiecta patet. Recapitulatio privilegiorum et additis capit. 196.

Ostenditur hanc de privilegiis sufficientiam beatissime virginis. Et videtur quod potest esse plura quam que decantantur. Primum enim inter decantata fuit quod nunquam peccavit. Quare ergo sicut unum non habuit respectu ignorantie vel pene sicut unum habuit respectu culpe. maxime cum utrumque illorum non fuerit in statu innocentie: et videantur utrumque opposita ad innocentiam a culpa pertinere.

Item secundum privilegium fuit quod non potuit peccare. Queritur ergo quare sicut non habuit unum privilegium respectu pene vel que non posset peccare non posset puniri: cum tamen omnis pena sit per culpam. ergo ubi nulla culpa nulla posset esse pena. Item tertium privilegium fuit quod quolibet opere meruit. Queritur ergo quare non habuit privilegium vel similiter frueretur sicut ipse dominus iesus christus qui similiter virtus fuit carni mortali. Item quartum privilegium fuit puritas in summo. Cum triplex sit actus ierarchie purgatio: illuminatio: perfectio: et beatissima virgo habuit unum privilegium respectu purgationis. ergo debuit habere alia duo: unum respectu illuminationis: aliud respectu perfectionis.

Quintum fuit virgo virginum. Cum autem fuerit beatissima virgo et virgo virginum: et mater et coniugata et viduata: et habuit unum respectu virginum. videtur quod debuit alia tria habere respectu coniugatorum et viduarum et matrum. Sextum fuit mater dei. Et constat quod fuerit similis mater dei filia et sponsa dei et multa consilia. ergo et respectu illorum debuit habere multa privilegia. Septimum fuit mater omnium. Quare non sicut fuit unum privilegium quod esset soror et filia omnium sed saltem quod esset domina omnium. Octavum fuit stella maris. Illud habuit beatissima virgo per privilegium respectu maris. ergo et aliud debuit habere respectu ignis et unum respectu aeris: et unum respectu

teire. Nonum fuit porta celi. Si respectu porte hūit vñū pñilegiū. ergo eadem rōne: respectu fundamētū vel pietus hūit vñū vt dicat fundamētū vñ lapis angularis vel aliquid aliud huiusmōi.

Decimū fuit passiois cōmunicatio. Cū ergo pñilegiū habuerit respectu passionis: ēt hēbit aliud respectu actionis. cū actio sit nobilior passioe. Itē. xi. fuit exaltatio et sic hūit respectu ardui. ergo alia duo hēbit vñū respectu vñ aliō respectu boni. Itē. xij. fuit regina misericordie. qñ n vñū respectu potētie vel sapiētie q misericordia sūt priora. Itē vñū aliud ab his oib⁹ fuit qd erat mīr et filia qd non est determinatum inter alia. Itē vñū videt q hūit virtutes per modū patric. Itē vñū pñilegiū vñ q potuit mereri et n demereri. Itē fomitis extinctio. Itē q cōcepit sine libidine. Itē q portauit sine grauedie

Itē peperit sine dolore. hec sunt tria pñilegia. ergo habuit plura q̄ fdicta

Itē sup⁹ demonstratū ē q nullius habuit ignorātiā: quod est et vñū pñilegium beatissime virginis.

De sufficiētia pñilegiorum. capi. 197.

Ufficiētia pñilegiorū sumit i hūc modū. Pñilegiū vñ est cōtra malū vel ad bonū. Contra malū: culpe vel pene. Pena at vel ē pñis vel futura. Auferre penā pñtem nō ē pñilegium sed nocumentū: qz illa est meritoria.

Itē futuram auferre nō ē pñilegiū qz hoc ē cōmune plurimū: vt oīum maritūm et oīum paruulorum et aliorum multorū pfectorū tam innocētū q̄ pñitētū qui oēs post vitā istā n sustinēt aliquā penam. Si ergo ē cōtra malū culpe vel ē culpa actual⁹ vel originalis. Si actualis. sic ē quātum ad actū et sic q nunc peccauit. Si ē culpa originalis sic est puritas in summo. Si autē ē pñilegium ad bonum: vel ad bonū meritū vel ad bonum premiū. Si meriti: ē

est habitus vel actus passio. Si hitus vel est corporis vel anime. Si corporis vel in se vel ad deum vñ ad primum. Si in se: sic est virgo mater. Si ad deū sic ē mater dei. Si ad primum sic est virgo virginū. Si autē est habitus aīe vel est intellectus vel affectus: et hoc ē ad proximum vel ad deum. Si ad deū tunc est puritas in summo. Si ad primum tunc est mater oīum. Si autē est actus: vel in se vel ad proximum. Si in se sic est q quolibet motu merebat. Si ad proximum sic est vel exēplū et sic est stella maris: vel ad auxiliū: et sic est porta celi. Si autē est passio. tūc ē passiois cōmunicatio. Si autē pertinet ad premium: vel q̄tum ad rem sic est sup creaturas exaltatio. vel ad nomen sic est regina misericordie. Et sic i vñis sō sunt xiiij. pñilegia beatissime vgis. Primum q nunc peccauit. Scdm q peccare n potuit. Tertiū q i summo pura fuit. Quartū q virgo mīr. Quintū q mīr dei. Sextū q virgo virginū. Septimum nullius ignorātia. Octauum mīr oīum. Nonū q quolibet tpe meruit. Decimū stella maris. Undecimū porta celi. Duodecimū passiois cōicatio. Tertiūdecimū. sup oēs exaltatio. Quartū decimū regina misericordie. Si ergo sunt. 14. pñilegia btissime vgis. qd est ergo q Job. apoca. 12. Vidit mulierem amictā sole et coronā. xij. stellarū i capite suo: qd quasi oēs exponūt et predicant de. xij. pñilegijs btissime vgis. Ad hoc rōdemus. q sicut articuli fidei vñomō sunt. xij. aliomō. sunt. xiiij. sic et in proposito. Dist. n. ista. xiiij. reduci ad. xij. Ad summā. n. puritatē que sub deo pōt itelligi reduci i mūltas peccati impossibilitas et peccandi est summa appropinquatio ad puritatem dei: et sic ad puritatem in summo reducuntur prima duo et sic. xiiij. sunt. xij. vñs in illa corona. his vñis respōdemus ad obiecta. Quod. n. obicitur de fomitis

extinctione. dicimus qd illud claudit in
se puritas in summo. Sed querit qd vnu
n fuerit qd fuerit sine originali cocepta

Dicimus qd fuit impossibile nisi con
cipetur de virgine: et sic mtr sua fieret
virgo mtr: et sic no esset suus priuilegiu
scilicet qd fuit mtr virgo cum hoc fuisset
prius sue matri communicatum. Itē
frui in via no potuit ei dari priuilegiu
quia illud creatura non vnita no com
petitur secum cum corpore corruptibili
et cum pena. Item respectu matri
habuit priuilegiu qd fuit mater vgo.
et hoc qd fuit mater dei. Item qd pote
rat mereri et non demereri non est p se
priuilegiu: sed est conclusio duorum
priuilegiu. Na ex puritate in summo se
quitur qd non poterat demereri. ex eo
qd quolibz actu merebatur sequitur qd
poterat mereri. Item nutrix dei non
est per se priuilegiu sed pars priuilegij
quod est mater dei. Ad integritate. n.
maternitatis exigitur non tantum pri
ma materia corporis generandi. sed et
nutrimentum nutriendi: quod tamen
aptum natum est ab alio homine accipi.
Unde scimus quoniam alia est nutrix
alia mater. Nutrix ē quasi dimidia ma
ter a qua etiam puer aliquando multu
contrahit a complexione influente: ergo
ad perfectissimam maternitatem exigi
tur etiam ratio nutricia. Unde et bea
tissima virgo fuerit pfectissima mater
fuit et nutrix. Unde luce. xi. Beatus
Venter qui te portauit et vbera que su
xisti. et ita sub matre dei intelligitur nu
trix dei. Item filia dei vel sponsa dei
non est priuilegiu: quia esse filiam dei
nihil addit quod sit ei speciale. Item
domina omnium non est per se priuile
giu sed includitur in regina miseri
cordie. Omnis enim regina est domina:
vnde cum misericordia sit oium domi
na et regina. regina misericordie ē dña
oium. Itē qd n dat priuilegiu respectu
terre l' ignis l' aeris id ē. qd mare ppe

exprimit pculum huius vite: pp qd in
naufragio idigemus dirigente et educe
te. Itē qd no dicit fundamentu vl la
pis angularis priuilegiu: id ē quia fun
damentum ppe respicit fidē qd a solo
deo ē. lapis angularis vñionē diuine et
hūane nature. Itē qd n hz priuilegiu
respectu actiōis sicut respectu passiōis di
cimus qd hūit id qd quolibet actu me
ruit. qd sūi deo facere no potuit. qz sūi
me nihil potestis facere sed adiutores
dei sumus i merēdo. Itē qd n hūit
priuilegiu respectu veri vl boni sicut re
spectu ardui dicim⁹ qd hz. qz illa sua ex
altatio no tūi i arduum sed i vey et bo
num arduu. Itē qd n respectu sapie
vel potētie sicut respectu misericordie
habuit priuilegiu. Dicim⁹ qd misicō
dia claudit vtrunqz in se. Vñ regia mi
sericordie et regina potētie et sapientie.

Ex his pz qd priuilegia beatissime vir
ginis sunt tm. xij. et non plura vel pau
ciora.

Epilogus quid nobis ex illa plenitudine
venerit. is 8.

Am ergo sufficienter ostensum ē
quod tr bñissima virgo plena fuerit
qz oēs grās gñales et spāles oīuz crea
turaz in summo habuit. Scō qz illas
grās hūit a qb⁹ oīs creatura vacua fu
it. Tercio qz sua grā tanta fuit qd pura
creatura maioris gratie capax si fuit.
Quarto qz et grām icreatam i se totaz
cōtinuit. et sic p oēm modum grā plena
fuit. Fuit etiam ista plenitudo perfe
ctissima secundum omnem rationem
plenitudinis. Est enī plenitudo alia da
tiua et nō receptiua que soli deo conue
nit vt dictum est supra. Alia est recepti
ua. et hec triplex. Quedam enim est
receptiua et datiua et non retentiua: et
hec est plenitudo canalis. et sic beata
virgo plena est gratia omnium quan
tum ad numerum gratiarum que om
nes ad numerum transeunt. quan
tuz ad ipsam per ipsius manum. Unde

Ecclesi. 24. Ego q̄si aque ductus exiui
 de paradiso dei. hoc est d̄ delitijs mihi
 cordiar̄ dei. Itē Ber. Diu defuerūt Au
 enta gr̄az q̄ nōdū venerāt a iue duct⁹
 ⁊ iste est aque duct⁹ mirabilis q̄ p̄ ip̄s
 defuerūt oēs aque gr̄az deorsum. ⁊ itē
 p̄ eundē refuerūt in sursum. Un̄ Sapi. 7.
 Uenerūt mihi oīa bōa p̄ter cū illa. ⁊
 innumerabilis honestas p̄ man⁹ illi⁹. Et
 sic ad locū vnde exierūt flumina reuertun
 tur ut iterū fluāt. Eccles. p̄io. Est at̄
 ⁊ plenitudo receptiua ⁊ retētiua ⁊ nō
 datiuā. ⁊ hec est plenitudo vas̄is. Et v̄;
 hanc plenitudinē plena fuit br̄a virgo
 oībus gr̄atis creatis sc̄dm spec̄iē. quas
 omnes in specie in sūmo habuit. ⁊ nun
 quā amisit. ⁊ p̄terea gr̄a increata quaz
 totā simul accepit. ⁊. 9. mensib⁹ i se cla
 usit. Fuit ergo plenū vas. Sed ēt erat
 illud vas admirabile op⁹ excelsi. ut di
 cit. Ecclesi. 43. Mirabile enī esset vas
 quod maius seipso cōtineret. ⁊ ipsa vir
 go dei genitrix quē totus non capit or
 bis in tua se clausit viscera fac⁹ homo
 Itē vas ēt admirabile quod vinum ⁊
 aquā simul sine interstitio ⁊ tñ sine cō
 mirtione p̄tineret. Et vas illud vinum
 diuinitatis ⁊ aquā hūanitatis siml̄ con
 tinuit sine cōfusione mirtionis natura
 rū vel p̄prietatū. non enī cōmirtionez
 passus ē neq; diuisione. Item vas esset
 admirabile quod manēs clausum oīa i
 se reciperet. ⁊ clausum effunderet. Il
 lud aut̄ sc̄issimū vas est bt̄issima virgo
 que deum cōcepit ⁊ post partum virgo
 permansit. Unde fuit ortus cōclusus.
 fons signatus. Can. 4. fuit etiam porta
 clausa. Eze. 44. p̄ quam ingrediebatur
 ⁊ egrediebatur. Est etiam plenitudo re
 ceptiua datiuā ⁊ retētiua. Et hec ē ple
 nitudo fontis qui est plenus ⁊ tamen
 effluit. hac plenitudine etiam plena fu
 it bt̄issima virgo a qua cōtinue effluit
 gratia: ⁊ tamen ipsa gratia est semper
 plena. Unde ipsa est fons paruu⁹ q̄ cre
 uit in flumen maximū. ⁊ in aquas plu

rimas redūdauit. hester. x. Ex fōte enī
 huius plene beatitudinis p̄fluit omnis
 beatitudo humani generis. Ex hac enī
 uenit nobis pretiū redemptionis aqua
 ablutōis. panis refectionis. medicina
 curatōis. arma expugnatōis. premium
 remuneratōis. pretiū redemptōis. Sed
 hec ipsa est sacculus pecunie. de quo p̄
 ver. 7. Sacculū pecunie secū tulit i die
 plene lune reuersurus ē in domū suaz.
 In quo sunt oēs thesauri sapiētie ⁊ sc̄ie
 absconditi ut habet ad col. 2. Quez se
 cum tulit. beat⁹ vir qui in cōsilio impio
 rum non abiit. Tulit dico i beatissime
 virginis assumptōe. ⁊ reuersurus est
 in die plene lune. i. in cōsumatione ec
 clesie. De hoc pretio dic̄ p̄uer. vlt.
 Mulierem fortem quis inueniet p̄cul.
 ⁊. 2. dicit glo. De vltimis finibus. i. de
 extrema hūilitate beate virginis vlt̄ de
 vltimis finibus. i. de p̄iunctione dei ⁊
 hominis qui sūt duo fines. Attingit enī
 a fine vsq; ad finem fortiter. Sapi. 8.
 Illud pretiū i die annūciatōis fuit col
 lectū. i. die passionis p̄solutum. Sed
 miseri iudei pretiū nostrā cogitauerūt
 repellere. Quāuis enī ēt aurum terre
 illius. i. bt̄issime virginis aux optimū.
 quia tamen ipsi non crediderūt deum
 eum esse. ⁊ qd̄ fuerat aurum mūdissi
 mū crediderūt esse cuprū. ⁊ mel suspi
 cati sūt eē fel. Unde ⁊ omni modo quo
 probatur aliqua pecunia probauerūt
 ipsum. Examinauerunt eum per ignē
 ps. Igne me examinasti. Sed nec sic in
 uenerūt aliquid de scoria. ⁊ non est in
 uenta in me iniquitas. p̄terea etiā dī
 numerauerūt. ps. Dinumerauerūt om
 nia ossa mea. Insuper in statra crucis li
 brauerūt. Unde cat̄af. Statera facta
 corporis: ⁊ sic effluxit pretiū redēptōis
 hic etiā effluxit nobis aqua ablutio
 nis. Ipsa enī est fons. de qua zach. 13.
 Erat fons patens domui dauid ⁊ hiran
 ibus ibat in ablutione peccatoris ⁊
 mēstruate. Et erat fons hortorū pute⁹

aquarū viuentiū ut habet can. 4. Et
 fons iste pfiguratus fuit. scđi. regū pe
 nultio vbi dixit Dav. d. Sigs mibi da
 ret potū aque de cisterna berlehem q̄
 erat iuxta portam. Brissima virgo ē
 fons quātū ad coīa beneficia q̄ exhibet
 oībus: puteus aut quātū ad spālem d̄
 uotionem quā dat suis spālibus. Cister
 na vero inquantū ab ipsa fluit resectio
 peccatoribus: hec cisterna ē iuxta por
 tam quia vult oīs satiare. Unde cla
 mat. Ecclici. 24. Transite ad me zē.
 aqua cisternae huius ē xps qui est fons
 aque salientis in vitā eternā ut dī ioh.
 4. Hanc aquā multum desiderauit dō
 i. popul⁹ iudaicus. Unde clamat ysa.
 41. Egredi et pauperes querūt aquas z
 nō sunt ioh. 30. Ossa mea aruerūt pre
 caumate ps. Anima mea sicut terra si
 ne aqua tibi. Et tunc dñs moysi dedit
 cōsiliū Num. 20. loquimini inquit ad
 petram. i. beatā virgīnē durā contra
 tribulationē. grauem contra instabili
 tatem. frigidā cōtra libidinem. z ipa
 dabat vobis aquas. Et tūc aperuit eis
 thesaurū suū fontem aque viue de ci
 sterna berlehem. Et hanc aquam tūle
 rūt tres fontes fides caritas z humili
 tas virginitas. fides per quā scī uicerūt
 regna que fortis est. qz z montes trans
 fert. ut habet mat. 17. Caritas fortis ē.
 quia fortis est ut mors dilecto. Lā. ult.
 humilitas fortis est que solo odore re
 gem de accubitu suo. i. de pallatio p̄is
 traxit ad vbera matris. Sed quid fe
 cit dauid. i. iudaicus populus de aqua
 ista: postquā venit nō biberūt. quia nō
 crediderūt sed libauerūt i cruce. Sed
 certe illa libatio nra fuit ablutio. Ipse
 enī dilexit nos z lauit nos a peccatis
 nostris i sanguine suo apoc. p̄io. Iste
 etiā puteus figuratur p illā de quo can
 tant filij israh. Num. 21. Ascendat pu
 teus. Et dicit ibi q̄ illum puteū fodet
 p̄ncipes z duces in decreto legis z i ba
 culis suis. v̄z est q̄ p̄ncipes z p̄iar

che z duces. i. p̄p̄e cum ipso doctore
 legis. i. moyse multū diu foderūt puteū
 istū desiderādo. orando. pfigurādo. pro
 phetādo. Sed Mathe⁹ noui testamēti
 fossor fodere sciuit. Liber inqt genera
 tōis ihu xpi zē. Ecce vena vite. Iste te
 tigit rectam venā qz ut i cētū in ioh.
 28. h̄z argentū venarū suarū p̄ncipia. Et
 illud p̄ncipiū tetigit hic Mathe⁹ dicens
 Uir Marie. de qua nat⁹ est ih̄s. Ipsa
 enī ptulit nobis fontē vite sicut optie
 figurat i Ben. 2. vbi legit q̄ fluit⁹ egre
 diebat de paradiso voluptatis. z inde vi
 uidebat in q̄tuor flumīa. qz d̄ brissima
 v̄gie egressus est dñs q̄ effluit i nos il
 la q̄tuor bñficia a qbus deriuant oīa
 alia beneficia creatōis. recreatōis. iusti
 ficatōis. glorificatōis. Et bene dicitur
 hec flumīa bñdicta q̄ ptulerūt nobis q̄
 tuor q̄ solent flumīa magna cōferre ci
 uitatib⁹ p̄ quas fluit. Flumē enī neces
 saria aportat. supflua deportat. sordes
 abluat sicut extinguit. Bñficiū ergo crea
 tōis oīa necessaria aportant: oīa sup
 flua stulit. Tūc ei hyre⁹ emissari⁹ pec
 cata populi detulit i desertū sicut dicit
 lenit. is. Nihil enī supflū nisi peccatū.
 Beneficiū iustificatōis omnia imūda
 abluat. i. sordes filiarum syon in spū iu
 dicij z spū ardoris ysa. 4. Beneficiū
 aut glorificationis omnem sitim extin
 guit. Sitit enim omnis anima ad deu;
 fontem viuū. Et hec sitis nūq̄ h̄c extin
 gutur. quia hic non saturat oculus vi
 su. nec auris impletur auditu. sicut dī
 Eccles p̄io. Sed satiabimur cū appa
 ruerit gl̄ia ei⁹: qñ de torrente volupta
 tis potabim⁹ ut ait ps. hec sunt ergo
 q̄tuor flumīa q̄ nobis pfluūt ex plenitu
 die ista semp plena. Profluit nobis ni
 chilomin⁹ ex ipsa panis resectōis. Ipsa
 enī est nauis illa instructoris de lōge por
 tans panē suū. p̄. vlt. De lōge. qz est
 panis viuus: qui d̄ celo descendit. ut dī
 ioh. 6. Ad quē inuitat nos beatissima v̄
 go. d. p̄. 9. Conuedite panem meum

et bibite vinum quod miscui vobis. De
trinitas. aqua humanitatis cum vino di
uinitatis miscuit. quoniam humana natura
diuine vntur. Sed beatissima virgo mi
scuit quoniam credidit et consensit. Panem quo
que istum ipsa nobis confecit: Ipsa enim
est illa mulier euangelica que tria sata
1. corpus christi et animam et diuinitatem contine
xit. Fermentum autem in hac confectioe fuit
fides virginis. Istum panem petierunt
paruuli et non erat qui frangeret eis. Tre.
4. Quam fractionem petebat ysa. 58. Fra
ge esurienti panem tuum. Unde uerum fuit
quod panis iste pistus fuit in incarnatione.
sed fractus in passione. quando misit cri
stallum suum sicut bucellas. Alia transla
tio habet sicut frustum panis. Misit ergo cri
stallum suum. id est clarissimam animam seorsum ad
lymbos. quasi frustum panis diuisum a pa
ne. id est a corpore quod iacuit in sepulchro
cum quo vnita fuit. homo autem integer pa
nis viuus qui de celo descendit. Et
fluxit etiam ab hac plenitudine medici
na curatio. Ecclesi. 32. Altissimus de
tertia creauit medicinam. et 43. Medicina
oilum in festinatione nebule. Medicina
ergo omnium in hoc est in christi carne pu
rissima festinata: quia subito decisa et
in corpus formata. et hec nobis ex ista
effluxit plenitudine. unde ipsa dicit.
Ecclesi. 24. Ego quasi fluxus domus et sicut
aque ductus ex tui de paradiso dei. Do
rit medicamentum generationis: christus est: qui
sanat omnes infirmitates nostras et om
nis generationis. Accepimus quoque
ab hac plenitudine arma expugnatio
nis. Sed que conuenientia armis ad me
dicinam? ab eadem accepimus arma
et medicinam. In hoc quoque optime figu
raturum fuit. 3. Reg. 7. In domo salus
libani. quam edificauit salomon ut expla
nat magister historia. Domus illa in du
as partes fuit distributa. Superior fuit
pigmentaria in qua fuerunt pigmenta
et aromata ad usum templi. Altera fuit
armamentaria ad tuitionem regis et de

corem domus. Lybanus candida est
beatissima virgo tota candida tota pulchra
intus et extra. Quam domum fecit sibi rex
salomon: quia sapientia edificauit sibi do
mum in qua fuerunt medicina contra vul
nera peccatorum. arma contra inuidum
vel dyabolum. In hac autem domo dici
tur spiritualiter de scutis aureis que fecit
salomon. Et quid signant illa scuta nisi
illud scutum quod petit psalmista. Apprehen
de arma et scutum et exurge in adiuto
rium mihi. Et domus ita fecit. Introi
bo inquam in admirabile tabernaculum
quia quem celi capere non poterant etc.
Istod tabernaculum intrauit. et armauit
se. De quo psalmista. Scuto bone voluntatis.
Scutum bone voluntatis ipse nunquam. Ali
quo tantum ostendit quantum in nobis in
hoc quod assumpsit scutum istud: et est sa
ctus lucifer noster. Unde notat dicit.
Coronasti eos. hec enim est summa coro
na hominis ad alias creaturas: quod vi
dit deum ferentem scutum suum. Unde
quod hic appellat scutum. cant. 3. dyadema
appellatur. Egredimini filie syon. et vi
dete regem salomonem in dyademate quo
coronauit eum mater sua: glossa. virgo
maria: Item alia glossa. super illud in die
sponsationis. dicit. Tempore annunciationis.
Istod scutum in pugna passionis in quibus
locis fuit perforatum. huius scuti insignia
ferebat ille qui dicebat ad gal. 6. Stig
mata domini mei ihesu christi in corpore meo
porto. Est enim magna dignitas militis
portare insignia regis. Unde hester. 6.
homo quem rex honorare cupit. debet in
duci vestibus regis: et imponi super equum
qui de sella regis est et accipere regium
dyadema super caput suum. et primus de re
gis principibus ac tyrannis teneat equum
eius per plateam ciuitatis incedens clamet et
dicat. Sic honorabit quemcumque rex volu
erit honorare. donec ergo quoniam homines; honda
re voluit vestes regales ei induit. quoniam diui
nas proprietates ei communicauit. et econ
trario vestes sui reinduit quoniam sacrum nostre

mortalitatis deus induit sibi. vñ primi
 Reg. 18. Expoliavit se Ionathas tunicā
 q̄ erat indut⁹ ⁊ dedit eā dauid ⁊ reliqua
 vestimenta sua vsq; ad gladium ⁊ arcū
 vsq; ad balthēum. Itē sup equū q̄
 de sella regis hominē posuit. qñ corp⁹
 humilitatis nre corpori sue claritatis ⁊
 figuravit. Itē dyadema regis in capite
 hominis posuit. qñ nos reges celi cōsti
 tuit. Unde Apoc. 19. Ille qui sedebat
 super equū album. hūit in capite suo
 dyademata multa. Multa pcul dubio
 hūit dyademata. qui cuilibet homini
 vnū dedit. ⁊ ipse tñ nostra dyademata
 in suo capite hūit. quia nimirū in coro
 nā glorie sue vertit q̄ de suo p̄fmonio
 tot reges ⁊ reginas fecit. Unde iterū.
 Apoc. 4. seniores coronas suas mittūt
 ante sedentem in throno. quia oēs scī p
 humanitatē xpi se cognoscunt corona
 tos. Unde ⁊ mulier amicta sole coronā
 stellarū. 12. in capite suo hūit ut dicitur
 apoc. 12. Qz beatissima vgo omnes scōs
 coronauit. Principes aut cum equo per
 plateas ciuitatis nos ducūt. qñ corpo
 ribus ⁊ aiabus nos ad regna celestia
 pducunt. Si ergo tātus est honor mili
 tis ferre. s. signū vel insignia regis. quā
 te dignitatis regem ferre insignia mili
 tis. Quāte autē caritatis regem sibi re
 putare p corona regni q̄ fert scutū ser
 ui carneūt In dyademate inqt. Lan. 3.
 quo coronauit cum mī sua. i. virgo ma
 ria. Sed ⁊ ipse ecōtrario solus matres
 suam nascendo coronat. cū ei ⁊ secun
 ditatem matris cōtulit. ⁊ virginitatez
 nō abstulit. ⁊ esse matrē dei ⁊ reginaz
 misericordie mor nascendo concessit.
 Pz ergo que sunt arma ⁊ scutum quo
 nos deus coronauit. ⁊ que arma ista
 plenitudine accepim⁹. Accipiemus
 autem ⁊ ab eadem tandem premium
 remunerationis. Unde ps. Filij mer
 ces fructus ventris. Gen. 15. Ego prote
 ctor tuus sum ⁊ merces tua magna ni
 mis. Et sic pz q̄liter ex ista plenitudine

virginis effluit perfecta ⁊ oimoda bea
 titudo humani generis. Predictis adi
 cienda est alia ratio plenitudinis quam
 etiam continet in se plenitudo beate v
 ginis ⁊ hec est plenitudo loci. secundū
 q̄ aliquis locus dicitur plenus. Et hoc
 dupliciter. Dicit⁹ enī aliquādo locus ple
 nus hominibus vel aīalibus. aliquādo
 plenus herbis vel florib⁹ vel fructib⁹
 Per primū modum btissima virgo ple
 na est sicut domus vel ciuitas dicitur
 plena. Unde ps. Gloriosa dicta sunt de
 te ciuitas dei. Sicut letātium omniū
 habitatio est in te scā dei genitrix. Di
 citur autem beatissima virgo plena ho
 minibus letantibus. Ipsa enī omnes
 continet ⁊ saluat ⁊ ambit intra eē leti
 cie: ⁊ omniū hominū affectū trahit ad
 se: ⁊ omniū desiderium quērat i se. Un
 de ipsa est letantium q̄si quoddā spāle
 regnū celorū. Est aut beatissima vir
 go plena sicut locus plenus dicit⁹ fru
 ctibus. Unde plena est. sicut odor agri
 plent. cui benedixit dominus. Gen. 27.
 Quam plenitudinem florum. herba
 rum. fructuū. signantem perfectionē
 morū virtutū ⁊ operū diuersorū; expla
 nate concupiscit ⁊ deficit ille qui i per
 sona sua dicit. Ecclesi. 24. Sicut cināo
 mum ⁊ balsamum aromatizans odorē
 dedi. Et ibid⁹. Quasi cedr⁹ exaltata sū
 in libano. Est etiā alia ratio plenitudis
 quā in se cōtinet plenitudo btē virgis
 scdm quam aliq̄s dicit⁹ plenus spū scō.
 hāc habuit btissima vgo in sūmo que
 spū sancto cum p̄re ⁊ filio plena fuit ē
 corporaliter vtpote in qua plenitudo di
 uinitatis habitauit corporalr: Un vidi
 m⁹ eam plenā caritate ⁊ dilectōe. deus
 aut caritas est: ergo deo plēa est ⁊ fuit
 que caritate plena fuit. Ex his ergo
 manifestū ē q̄liter brā vgo omni grā.
 omni plenitudie. omni rōe plenitudis.
 ⁊ oībus modis gratia plena fuit.

De hoc dñs tecum. ca. 199.

Equit dñs tecū. Videf aut q nō
bñ ponatur i hoc loco dñs tecūz.
qz vt dicit phus. Sermones inquirēdi
sunt fm materiā. ergo i mā timoris dz
poni nomen timoris: z i mā amoris no
men amoris. Sed dñs ē nomē timoris
iuxta illud. Mal. i. Si ego dñs: vbi est
timor meus? ergo cū hic agatur oīs mā
amoris: nō deberet hic poni nomē timo
ris. sed amoris: z ita nō debuit dicere
dñs tecū. Itē cū tota trinitas sit mit
tens hanc salutationez. vñ q debuit di
cere. Trinitas tecū. Itē ille qui anū
ciatur vocatur emanuel: qd est interpre
tatum nobiscū de⁹. z illa allocutio scā
fuit in ista annūciatōe. ergo potissime
debuit dñe deus tecum vel deus nobis
cum. Itē dñs dñr esse nobiscū vel cum
aliquo specialiter: p ibitantem gratia;
sz illa appropriat spū scō. ergo debuit
dicere spūs scūs tecū. Item ista con
ceptio facta fuit appropriate de spū san
cto. ergo debebat dicē spūs scūs tecū.
Itē mod⁹ salutadi dñi fuit. pax vob.
ergo cū iste salutarer ex parte dñi. de
buit dicere pax vobis. l. pax tecū. Itē
Augustinus i libro cōfess. Mecū eras
z ego tecū nō eram. ergo dñs est cū ma
lis z mali nō sunt cū dño. sed tñ boni.
ergo cū btissima virgo summe sit o nu
mero bonoz: debuit dicere tu cū dño.
Item cū dñs nunciet hic futurus in
ea p corporalem pñtiā: fuit aut p cō
poralē pñtiā in ipsa z iste ē ppri⁹ mod⁹
essendi quo cū beatissima virgine fuit
z cum nullo alio. ergo cū illū pprium
modum essendi deberet hic exprimere
debuit dicere dñs in te. Itē Jere.
scribens de ista associatōe de qua hic
agitur: dicit. zi. Femina circūdabit vi
rum. Sed q circūdatur ab alio. illud ē
in illo. ergo debuit dicere domūs i te.
Item vbi i diuinis ē ydemptitas na
ture. dñr vna persona eē in alia z econv
so vt ibi. Ego in patre: z pater in me ē.
ergo cum hic notetur associatō i eadē

nā fm spēm: debuit dicē dñs i te. Itē
dñs absolute deū sumi solet p pñe: vt
ibi. vbo dñi celi firmati sunt z spū oīs
ei⁹ oīs virtus cor. ergo cū notet spāl'r
pñtia corporal q nō cōuenit pñi. nō debu
it dicere dñs tecū. Itē qñ nō dicit dñs
oipotens l. dñs exercitū vel huiusmōi
Itē qñ nullū posuit verbū. Itē dñs
dñr quasi dans mñas. hic aut nulla fit
cōminatio. sed magis p missio. ergo ma
le ponit hic dñs. Itē cū dñs iporter
respcū ad serū. qñ nō determinat hic
ille respectus vt diceret cuius est dñs.
Itē cū oīs associatio sit i aliquo: qñ
in quo sit ista associatō. Si in esse vt sit
sensus dñs ē tecū. ista associatio cōuenit
deo cū omnibus. z sic cois est ei cum
oib⁹ entib⁹. ergo i hoc nihil dñr qd btē v
gini appropriet. Ad hec dicim⁹. lq in
ista salutatioe p hoc qd dicit dñs tecū:
duo intendit. Unū ut psona mittētis
pprie exprimat. alter vt liberū arbitriū
vni btissime vginis ad credendā z cō
sentendū inclinet. Ista aut duo perfe
ctissime z appropriatissimē exprimit hoc
nomē dñs quod a potentia imponit: z
qñ absolute dñr soli deo appropat. Alij
vō dñi serui illius sunt. ipse absolute ē
dñs qui dñs ē oīum: quod solius dei tri
nitatis ē ppriū. qui est psona mittens i
hac salutatioe. z sic persona mittens p
pñe nominatur. Per idem autem libe
rum arbitrium gloriosissime vginis i
clinatur. quia ad consentiendū i mira
bilia maxime disponit fides de onni po
tentia. quia credit z aduertit deum om
nia posse facere. acquiescit ipsum posse
naturas mutare: vel naturis impare.
Unde cum hic omnium nouozum no
uissimū; annuncietur beatissime vginis
ad credendum: congruentissime ponit
tur hic hoc nomē dominus quod abso
lute positū est oipotētie demfatiū. Qz
vero liberum arbitriū btissime vginis
etiam per se facile erat ad credendum
paratum: non indiguit expressissima

insinuatiōne omnipotētie cū terrore. vt dī
ceret. dñs omnipotens vñ dñs exercitū.
sed sufficit ipsius leuis annūciatō et qñ
obscura expōitō potētē qualis per hoc
nomē dñs ipōrtatur. Dicis ergo ei. dñs
tecū. quasi apte dicat. Nihil credas ti
bi ipōssibile que scis te dñm in socium
hēre. sed dic cōfidenter. Quia possum in
eo qui est mecum. Si. n. aliqui duo vnū
officiū debeant operari. quid ipedit si
vnus est debilis cum alter adeo sit for
tis vt per se officiū possit p̄ficere isto
etiā n̄ iuuante. Ex his solutio ad oīa
patet obiecta vsq; ad vltimū qđ q̄sitū
ē de associatiōe. Ad quod dicimus. qđ h
associatio notat oībus i genere i qbus
associatio pōt esse. Est at triplex associa
tio. Est. n. associatō i essendo: associatō
i patiēdo. associatio i agēdo. Associatio
i cēdo dupliciter. Absolute vel respec
tue. Si absolute in substantiāli. in q̄li.
i quāto. Associatio i substantiāli ē ydem
p̄titas. in quali similitudo. i quāto eq̄li
tas. Inter dñm aut et beatissimā virgīez
fuit associatio in substantiāli vna humani
tate. qz verus hō ē virgine vera hōie.
Fuit et similitudo i voluntate vnus in
vtrōq; fuit et equalitas potētē i ge
nere. Ipsa. n. eiusdem regni ē regina cu
ius ipse est rex. Item pōt inter ipsos
notari ydēptitas in natura. similitudo in
forma naturali. et in figura. equalitas
i v̄tute naturali siue i potētē. Si at
ē cōmūio i esse respectue. hoc est vel
duorū adiunicez vel duorū ad vnū. Si p̄
mo modo illa cōmūio fuit hic i sūmo.
qz ipsa mater sua et ipse filius eius. Si
sō mō: tunc est vel ad vnū tēpus l' ad
vnum locum. vel ad vnū situm vel ha
bitum. Scdm tēpus ibi fuit cōio. quia
ipsa simul m̄r dei et ipse simul filius ho
minis et cōuerso. Scdm locū fuit ibi cō
mūio. Ipsa. n. ipsum secum portauit s
loco ad locum quocunq; infra. 9. m̄ses
fuit. Possumus aut et istas cōiōes tē
poris et loci sub diuidere. Est. n. tempus

aduersitatis et tēps prosperitatis. Ad
uersitatis at duplex vel a seipso vel ab
alio: et sic triplex erit tēps p̄p̄e humiliatō
nis. aliene p̄secutōis. et tēps solatōis. et
in his oībus fuit dñs cum ipsa. In tēpe
p̄p̄e humiliatōis. in purificatiōe: qñ
obtulit ipsum ad tēplum. luc. 2. In alie
na p̄secutione: sicut i passiōe. qñ stabat
iuxta crucē. Joh. xix. In superna conso
latōe. sicut i resurrectione. Itē locorū
alius ē natural' . alius ē penalis: alius
dignitatis. Natural' vt ē vterus. penā
vt exiliū. dignitatis vt solium. In his
oībus dñs fuit secū et ipsa cū domo:
Dñs. n. fuit secum i vtero. secū i exilio
secū i solio. Itē diuersi i diuersis locis
solent esse simul. fratres simul i domo
p̄r et filius simul i mensa. vir et vxor si
mul in lecto: seruus et dñs simul i via:
simul in comitatu. Ipsa aut i his oībus
fuit secum simul in domo vt frater cu;
sorore. In mensa vt filius cū patre. In
lecto: vt sponsus cū sponsa. In comita
tu. vt dñs cū ancilla. De p̄rio. ps. Ecce
qđ bonū et qđ io. De secundo. Mat. xv.
Non est bonū sumere panem filiorū.
Item ps. Filij tui sicut nouelle oliuaz.
De tertio Gen. 2. pp hoc reliquet homo
patrem suum et matrē. De quarto. Jo.
xij. Siquis mihi ministrat me sequat.
Fuit etiā ibi cōio fm situm oī mō.
Ipse enī ix. mensibus cū iacēte iacebat
cum stāte stabat: cum sedente sedebat.
Fuit etiā ibi cōmūio fm hitūz sub
stantiālē. Ipsa. n. beatissima virgo iduit
ipsum deum eadē carne qua ipsa fuit i
duta. vnde et ipse in similitudinē est
hōiūz factus et hitu muētus vt homo.
Fuit etiā ibi cōmūio in patiēdo.
Est aut triplex cōpassio accidētalis vt
seru' dñs. natural' vt mater filio. esse
tialis vt mēbrum cū mēbro. Ipsa ergo
cōpassa fuit ei vt ancilla fidelissima do
mino suo. vt mater dilectiss' mo filio:
vt mēbrū delicatissimūz suo mēbro.
Itē in agendo fuit inter eos oīmōda

communio. Tria autem sunt genera hominum
que necessario communicant sibi in agendo
scilicet. strabentes generantes adiuvantes. Et
ipsa beatissima virgo communicavit cum
domino in tractu matrimonij hominis et dei
In generatore filij. In adiutorio generis hu-
mani. et sic communicavit ei in omni quo perti-
net aliquem; alicui communicat. Dominus ergo
omnibus generaliter per creationem hominum. spali-
ter per recreationem. tuus per immediatam su-
ptionem. christi hominis per unionem. et tecum per senti-
am; potentiam et potentiam. inhabitantem gratiam. cor-
poralem potentiam. Unum Ber. Sed cum ita sit cum
omnibus scis spalius tamen cum maria cum qua uti-
que tanta ei offensus fuit ut illi non solum vo-
luntate sed et sibi carnem coniungeret. et de
sua virginis substantia unum christum efficere
vel potius unus christus fieret. quod si nec to-
tus de deo nec totus de virginis. totus tamen dei
et totus virginis esset. nec duo tamen filij sed
unus utriusque filius. Aut itaque. Ave gratia
plena dominus tecum. tu in muliere. Nec tantum
dominus filius tecum que carne tua idem: sed
dominus spiritus sanctus de quo concipis. et dominus pater
qui genuit quem concipis. Pater inquam tecum qui suum
filium facit et tuum. Filius tecum qui ad condē-
dum in te mirabile sacramentum miro modo
et sibi referat generale secretum. et tibi ser-
uat virginale signaculum. Spiritus sanctus tecum
qui cum patre et filio tuum sanctificat utrumque.

Item de eodem. Maximus Episcopus. Dominus te
cum in matre. tecum in ventre. tecum in utero
tecum in auxilio: Ex his ergo per qualiter
dominus fuerit cum beatissima virgine omni modo quo
contingit aliquid esse cum altero.

De hoc benedicta tu in mulieribus. c. 200.

Benedicta tu in mulieribus. De hac
clausula gratia an aliquid addat su-
per plenitudinem gratie. aut nihil. Si enim
nihil addit. ergo superfluit. Si aliquid ad-
dit ergo illa per gratiam plenam non fuit. ergo
angelus falsum dixit quod ipsa per gratiam
plena nuntiavit. Item natura sua eadem
est cum natura mulieris. ergo si excellit hoc est
in gratia. Sed omnis gratia includit cum di-
citur gratia plena. ergo frustra addit po-

stea benedicta tu in mulieribus. Item si
ista benedictio addit aliquid gratie et in gratia
excellit viros et mulieres. tunc debuisset
dixisse benedicta tu in hominibus et etiam
benedicta tu in omnibus creaturis. cum in
gratia sit excellentior universis. Item
benedicta tu in mulieribus. glo. que sine
exemplo mulieribus conditoris virginis et mater
deum genuit. sed illud totum in plenitudine
gratie est comprehensum. ergo frustra hic
repetit. Item cum virginis omnes excellen-
tiam habeat dignitatis. ista benedictio om-
nibus virginibus convenire videtur. Omnes
enim virginis in quantum virginis benedi-
cte sunt in mulieribus: et sic potius debu-
isset dicere benedicta tu in virginibus.

Item si propter fecunditatem virginalem est
benedicta in mulieribus. tunc multo potius
dixisset benedicta tu in mulieribus. Item
plus est factum quam dictum. benedicta autem
dicitur quasi bene aucta. sed plus est beata.
ergo potius dixisset beata tu mulieribus quam
benedicta tu in mulieribus. Item cum
benedictio quedam sit gratie. quedam vero
gratie: omnis autem benedictio gratie includit in
se benedictionem gratie. ergo plus dixisset
dicendo gloriosa tu in mulieribus.

Item benedicta tu in mulieribus glo. id est
pre mulieribus. Et alibi in figura dici-
tur. Benedicta es tu pre omnibus mulie-
ribus super terram. Judith. 13. Item hester
2. Asuerus rex dilexit hester plus quam
omnes mulieres. questio. Queritur
ergo que sit differentia inter benedicta tu mulie-
ribus et pre mulieribus et inter mulie-
res et plus quam omnes mulieres. Item quod
ritur utrum pronomen demonstrativum secunde
personae notet ibi excellentiam vel discretio-
nem. Si discretio videtur quod non. quia
multe alie sunt benedictae in muliere. Si autem
excellentiam. cum excellentiam habeat
non tamen respectu mulieris sed respectu
omnium creaturarum. dixisse debuerat benedi-
cta tu in omnibus creaturis. Item queritur
utrum ista benedictio beatissime virginis compre-
hendant omnium aliorum benedictionem in se. Et

vñ q sic ymo neq; dubitabile vñ. Quid
enī magni vñ mñ si hñt bñdictōez oī
um gentiū q bñdictōes oīum angelorū
z grās hñt z a nullo illustriū vicitur?

Ad hec solueda dicim⁹ q qdruplex
est rō bñdictōis. Dñ enī bñdictō qñq;
maledicti euacuātō. Itē dñ bñdictō. se
cunditatis ampliātō: vñ benedixit eis.
Crescite z mul. zē. Gen. 1. Dñ etiā bñdi
ctō. singularis grē collatō. Unde bñdi
xit oīs Abraham. Gen. 22. Itē dñ bene
dictō. congratulantīū collaudatō vñde
mat. 21. bñdictus q venit ī nomīe dñi.
Secūm omīe modū istum z rōnem fuit
benedictissima vgo ī mulierib⁹ bñdicta

Itēz benedictō que est maledicti eua
cuatō triplex fuit fm q est maledictio
nature. maledictō culpe. maledictō pe
ne. Maledictio nē obprobriūz sterilita
tis. maledictō culpe feditas libidinis:
maledictio pene est infictio penalitatis
Et quelibz istaz triplex. In obprobrio
enī sterilitatis triplex fuit maledictio:
scz libido ipregnāis. feditas cōcipiētis
peccatū nascētis. Cōtra hec bñdictus
suma vgo tres hñt bñdictōes ī cui⁹ cō
ceptōe ipregnāis fuit spūs sanctus. cō
cipiens vgo. conceptus deus. Item ī
inflictione penalitatis triplex fuit ma
ledictō damni. vgnitatez perdendo: la
boris ī portādo: doloris ī pariēdo. Cō
tra hec iterum ī beatissima vGINE tri
plex fuit benedictō cui ī concipiēdo v
gnitas aucta. z consecrata fuit. sine la
bore portauit: sine dolorē peperit. Et sic
constat q nouē maledictōes: nouē bñ
dictōibus euacuauit. z sic ppter male
dicti euacuātōez bñdicta est ī mulieri
bus. Itē est bñdictō. fecunditatis sup
exaltatō: z hec quoq; pōt esse triplex.
vna ex parte agētis. altera ex parte ge
nerati. tertia ex pte gignētis. Et qñbz
istaz triplex. Agens enī ī ista cōceptio
ne fuit deus pater. deus filius. de⁹ spī
ritus scūs. Exaltata autē esset super om
nem generationēz. generatō illa ī qua

agens esset solus pater. sed plus exalta
ta vbi pater z filius z spūs sanctus.

Item ex parte generati exaltata est
generatō super omnem generationēz:
vbi concipitur vir perfectus ī natura
libus. Sed plus exaltata est vbi concipi
tur vir sanctus gratia z virtutibus.
Sed super exaltata est vbi cōceptus fu
it vir perfectissim⁹. homo sanctissim⁹.
z summus deus. Itēz ex parte gignē
tis exaltata fuit quia virgo concepit:
plus exaltata quia virgo peperit: exal
tatissima quia mater z virgo lactauit

Est etiā benedictō singularis gra
tie que simlīr ī beatissima virgine tri
plex fuit: Prima q ipsa secundum di
gnitatem caput est z principium femi
narum. Secundo q est mater oīum. Ter
tō q est domia oīum. Prīa istarum
adhuc triplex. Dñ enīz pñcipium femi
narum propter tria. Unum est qz habuit
quēqd bñ ī femis fuit. Aliud qz quod
libet illorum ī summo habuit. Tertius
est q illud habuit quod nunquam alia
femina habuit vel habere potuit. Prī
mum triplex. Triplex enī bonum fuit ī
femis. bonum conjugatarum. bonum
viduarum. bonum vgnum. In vgi
tate adhuc triplex benedictō est. vna ē
carnis īcorruptō. Secunda nulli viro
subiectō. Tertia angelica conuersatō.

In viduitate etiā est triplex bonū.
libertas contemplatōis. exercitium ī
operibus pietatis. castigatō carnis.
Omnia ista bona simul fuerūt ī brissi
ma vgie. habuit etiāz ista omnia ī sum
mo. Prececlit enim omnes vgies ī tri
bus benedictōibus vgnum causalita
te. quia virgo vgnum puritate qz pu
ra ī summo. fecunditate. quia mater z
virgo. Coniuges simlīter excellit ī
tribus. habuit enim fecunditatez sine
corruptione. prolem sine patre. fecun
ditatem respectu altissime nature. qz
esset mater dei. Bonum viduarum simlīr
habuit utpote ī summa cōtemplatōe

precipua pietate: excellētissima castitate. Quicquid ergo boni in mulieribus fuit h̄ totū excellētissime h̄uit. q̄ v̄go v̄giūz fuit: q̄ mater dei fuit: q̄ m̄r v̄go fuit.

Secunda gratia specialis. q̄ m̄r fuit hoīum. Et h̄ quoq; triplex. fuit. n. m̄r v̄m̄ hoīs per ḡnratōez. oīūz hoīūz m̄r p̄ regeneratiōem. z virginit̄ mater per imitatiōem. Tertia gratia sp̄alis fuit: q̄ fuit d̄na oīūm. z hoc triplici ratōe. Tripliciter. n. efficitur quis iuste d̄ns. Una est per operatiōez. vt d̄ns ē q̄s ei⁹ rei quā opatus est z cōduxit in esse.

Secūdo p̄ p̄tōez. Tertio p̄ electōnem: vt prelāt. Ista triplici rōne fuit beatissima virgo d̄na oīū; creaturaz. vtpote mater cōditionis. adiutrix redēptoris: regina creationis. Quarto d̄r benedictio cōgratulantūz collaudatō z hec quoq; triplex. Collaudatur enim ab angelis: ab hoībuz: a corporalibus. Venit. n. angeloz restauratōez. hoīūz conditorē: corporalīū innouatōem.

Laudant aut̄ eam angeli p̄pter tria. Restaurauit enim reddendo per egpolentia; dep̄ditum: multiplicando numerum: augmētādo supadditum. deciam scilz ierarchiam. hoīes quoq; laudāt eam p̄ tria: genuit enim eis redēptōez iustificatōez: glorificatōem. Corporalia quoq; laudant eam p̄ tria. Immutauit. n. corpora innouādo: nobilitādo: z oīa in xp̄i corpore diuinitati v̄mēdo. Sic quoq; patet qualiter bt̄ssima oīūz d̄na fm̄ oēm rōnem benedictiōis oīfariam est super benedicta.

Qualiter eius benedictio omnes; b̄ndictionem cōprehendat. cap. 201.

Qualiter aut̄ z ista b̄ndictio i mulieribus comprehendat in se oēm aliam benedictionem facile est videre singula percurrenti.

De benedictione diei septime. ca. 202.

Prima benedictio ē illa qua b̄ndixit deus diei. vij. In qua regeuit

ab oī opere quod patrarat. Gene. 1. Est aut̄ ista benedictio operū cōsumatio: a peccatis vacatio: eterne requiei p̄figuratio. In bt̄ssima aut̄ virgine fuit perfecte operūz cōsumatio: q̄ oīa creata i vno hoīe vniunt̄ euz creatore: z p̄mum sit vltimū z vltimū p̄mū. Non enim ē perfectio motus vel operis nisi in c̄lō. Item ibi similiter est vera a peccatis cessatio in cuius volūtate peccatum nullū fuit: z p̄reza inesse nō potuit. Hec etiā requies nō solū fuit future requiei signū: s; z cā. Si ergo dies 7us ē benedicta p̄ sabbatū dei: z tamen excellentior ē sabbatissimus recreationis q̄ creatiōis. ergo z maior benedictio. In oībus. n. requiem quesuit: z i ipsa sola inuenit: in qua inuenit oīa quecūq; q̄sunt. Unde z in tabernaculo c̄p̄ requieuit. Eccl̄ci. 24. hec ē. n. vera syon. quā elegit d̄ns in habitatiōem sibi. Ibi requies sua in seculū seculi: ibi habitauit qm̄ elegit eam. Sic ēt beatissima virgo habuit diei septime benedictionem.

De benedictione ade z eue. capi. 203.

Secunda benedictio qua b̄ndixit de⁹ fuit illa quā dedit ade z eue. Gen. 1. Crescite z multiplicamini z replete terram z subicite eaz: z domiam piscibus maris z volatilib⁹ celi z vniūsis aīantibus que mouētur sup̄ terraz.

Hec benedictio tria cōplectitur i se. s. nature fecūditatem: terre subiectiōez. aīalium d̄natōem. Fecūditas duplex ē carnalis z spiritalis. Utrāq; h̄uit bt̄ssima virgo in summo. fecūditatem carnalem sup̄ fecūditatē naturalem: z spiritalē v̄lēm. qm̄ oīum bonoz m̄r ē h̄uit etiā terre subiectiōem i summo. terram. n. corporis sui. ita p̄ oībus sibi h̄uit subiectam: q̄ etiā nūq; primum motum rebellōis h̄uit cōtra spiritū. Terram etiāz mortaliā sibi habuit subiectam. cum sit d̄na oīūm angelorum. habet ēt beatissima virgo oīūm aīaliū

subiectionē et dominationē. Dñatur et per potentiā piscibus maris. i. demonibus in amaritudine inferni constitutis. Dñatur et volatilibus celi. i. eleuatis angelis et volatilibus in celum et ad altitudinem cōtemplatōis dei. Dñatur etiam per misericordiā vniuersis astantibus que mouetur super terrā. i. hominibus oib⁹ in mobili vita pstitutis. Et sic bñsima virgo habuit benedictionē primum parentum.

De benedictione Jacob. ca. 204.

Lem ysaac benedixit Jacob Gē. 27. Det tibi deus de rore celi et de pinguedine terre abundantia frumenti vini et olei. et fuit tibi populi et adorēt te tribus: esto dñs fratrū tuorū. et scuruentur ante te filij matris tue. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. et qui benedixerit tibi bñdictionib⁹ repleat.

hec quoq; benedictio i tribus consistit. in abundantia necessariorū vt ibi det tibi deus. In dignitate bonorū ibi esto dñs fratrū tuorū. in ammotione incōmodorū ut ibi. qui maledixerit tibi. Item ros celi. i. grā cōtemplationis. pinguedo terre grā actionis. et ex his fit frumentū fidei. vinū spei. Unā ad Ro. 12. Spe gaudētes. oleū caritatis. his additur necessaria corporis. et sic intelligit in his omne necessariū. Sed constat qd hec omnia bona beata vgo habuit i summo. cōtemplationē. actionē. fidei. spei et caritatē. ergo p̄cipiū illius bñdictōnis Jacob hñt in summo. Scdm qd in hac bñdictione est dignitas bonorū. qd intelligit per hoc. Seruiāt tibi populi et adorēt te tribus. esto dñs fratrū tuorum. Populi sunt gētiles ad fidem conuersi. tribus iudei. fratres sui sunt xpiani. filij m̄is sunt angeli. Oēs isti o beatissima viuunt tibi i ecclia militante: adorant te ypdulia in triumphante. et i curuāt ante te: qz vbiq; et omnibus dominaris cōgermana tibi pietate. Ter

tius quod fuit in bñdictōe hac est incōmodorū amorio. et laudis cōmunicatio qd intelligit per hoc qd dicit. Qui maledixerit tibi corde. ore. ope maledictionibus repleat p̄ntis et future vite. et qd bñdixerit tibi benedictōibus repleat. p̄sentis grē et glorie future. Istā bñdictionē etiā habuit i summo beatissima virgo. qd nunquā aliquod incōmodum habuit quo caruisse voluerit. ymo omne incōmodū suū cōmodū sibi fuit. Qui at ipsam corde ore et ope maledixerit: maledictionē eternā hereditabit. Qui vō ipsa; corde ore ope benedixerit bñdictionē grē et glorie possidebit. Omnes etiā illā laudant qñ cantantes dicimus. Bñdicta tu in mulierib⁹. Et sic p; qualiter btā virgo habuit bñdictionem Jacob in summo.

De benedictione singulorū filiorū Jacob et primo iude. ca. 205.

Unt et alie famose bñdictiones inter q̄s sunt ille quibus bñdixit Jacob filiis suis singulis benedictōibus p̄p̄ijs Gen. xlii. Sed quāuis omnes dicatur bñdictōes: qdā tñ illarū sūt magis p̄phetie vlt maledictōes. qd obmissis illas que uere sunt bñdictōes qualiter cōprehendant sub bñdictione bñdictis sime declaremus. Cum aut filij Jacob alias significant v̄tutes. Judas significat caritatē. et iō in p̄sona Jude decet et septem ibi ponit p̄p̄ietates de caritate. Dicit ergo Gen. xlii. Juda laudabit te fratres tui. Manus tua in ceruicib⁹ inimicorū tuorū. Adorabunt te filij p̄ris tui. Latulus leonis Juda. Ad predam ascendisti fili mi. Requiescent accubui sicut leo et q̄si leona. quis suscitabit eū? Non auferetur sceptrum de Juda. et dur d̄ femore ei⁹ donec veniat q mittere d̄est. et ipse erit expectatio gētiū. ligas ad vineā pullū suū et ad vitem o fili mi asinam suā. laudabit i vino stolā suā; et i sanguie v̄ue palliū suū. Pulchritudo

sunt oculi ei? vino: et dentes eius lacte candidiores. Prima ergo proprietates est quod caritas est dignissima virtutum. iuxta illud primum corinthios. 13. Maior horum est caritas. Et hoc intelligitur per hoc Iuda laudabunt te fratres tui. Secunda proprietates est quod ipsa est expugnatrice peccatorum. iuxta illud primum petri. 4. Caritas operatur multitudinem peccatorum. Et hoc intelligitur per hoc quod dicitur. Manus tue in ceruicibus inimicorum tuorum. Tertia proprietates est quod datur virtutibus essentia virtutum. et hoc intelligitur per hoc quod dicitur. Adhuc habuit te filij patris tui. Quarta est quod amatrix arduorum. et hoc intelligitur per illud quod dicitur. Latulit leonis Iuda. Quinta est quod est expoliatrix demonum quod intelligitur per hoc. Ad patrem ascendisti fili mi.

Sexta quod est victrix passionum. quod intelligitur per hoc. requiescens. Septima est quod est superatrix temptationum per hoc quod dicitur. Accubasti ut leo: Octava est quod facit per dilectionem animam ponere. quod intelligitur per hoc quod dicitur. leena. Nona est quod nihil potest ea a dilectione separare. Unde ad romanos. 2. Quis nos separabit a caritate dei? et hoc intelligitur per hoc. Quis suscitabit eum. Decima est quod facit in eternum regnare primum corinthios. 13. Caritas nunquam excidit. et hoc est quod dicitur. Non auferet sceptrum de Iuda. Undecima quod facit filios deo generare. quod intelligitur per hoc quod dicitur. et dux de femore eius.

Duodecima est quod facit christum de celo descendere. et hoc est quod dicitur. donec veniat qui mittendus est. Tertiadecima quod vincit membra ecclesie in se ex quo totum corpus est conexum et compactum. et hoc est quod dicitur. ligas ad vincula pullum suum. Quarta decima est quod vincit et ligat membra cum capite: et hoc est quod dicitur. et ad vitum filii mihi asinum suum. Decima quinta quod facit christus suo sanguine nos lavare. unde illud. Apo. 1. Qui dilexit nos et lavavit nos a peccatis nostris in sanguine suo et bis lavabit in vino stola sua et in sanguine vine pallium suum. Sexta decima est quod fecit eum per doctrinam vocari. Iuxta illud Iohannis. 6. Symon iobis diligis me pasce oves meas. Et bis

est quod dicitur. pulchriores sunt oculi eius vino

Decimaseptima est quod fecit christum nos sibi per sacramenta incorporare. et hoc est quod dicitur. dentes eius lacte candidiores. Et sic in unum sunt. 17. proprietates caritatis que sunt dignissima virtutum. expugnatrice peccatorum. datrix virtutum. et virtutum. amatrix arduorum. spoliatrix demonum. victrix passionum. triumpnatrice temptationum. animam ponere. nihil separare. in eternum regnare. filios deo generare. christum de celo deducere. vincere membra ecclesie. vincere membra cum capite. sanguine lavare. per doctrinam vocari. per sacramenta incorporare. quod intelligitur per hoc quod dicitur. dentes eius lacte candidiores. per lac enim intelligitur mansuetudo sacramentorum de carne christi et passione crucis. Iste ergo sunt proprietates caritatis in quibus consistit beatitudo Iude. Sed ad nobiliores substantias sequuntur nobiliores proprietates. ergo quantum quibus caritatem in summo habet et has proprietates in summo. et per primum beatitudinis Iude in summo. Sed beatissima omnium dierum nostra habuit caritatem in summo. ergo et has proprietates habuit in summo.

De benedictione zabulon. ca. 206.

Equus benedictus zabulon. zabulon in litore maris habitabit in statione navium pretingens usque ad sidonem. Per zabulon fuit magistrum Richardum de vic. intelligitur zelus animarum. de quo sic dicitur. Post ysaachar zabulon. i. habitaculum fortitudinis gignit. quia per dulcedis degustationem odium vitiorum. gratia et vere virtutis robur accipit. Iste est zabulon qui irascendo iras dei placare consuevit. qui per seculum tuum hominum vicia percutit. quasi non parcendo melius percutit. Absque dubio nihil sic placet deo nihil sic placet deo. quasi zelus animarum. Et in fra. Quia multos hodie videmus pauperes spiritu. caritate servientes. multum abstinentes. admodum patientes. ad zelum tantum animarum nimis tepidos multumque torpentes. Alii quidem ad custodiam huius litanis delinquentes increpare non presumunt. Alii necesse

sitate; finā ne turbare videant. peccā
 tes arguere metuit. Sic alij alijs atq;
 adhuc alijs modis zelare pro domo no
 lunt. virtutis hoc fingunt esse. vel vir
 tutis esse credūt. Ecōtra quidā; qđ abs
 qđ dubio agunt in spū furois; agere se
 arbitrātur zelo rectitudis; z dū veraci
 ter odio psequuntur hominē hoc agere
 se putāt vel simulant odio vicioz. Illi
 pietate potius qđ crudelitate delinquen
 tes persequi credendi sunt. qui interna
 illa gaudia atq; eos tot doloribus inui
 tant. z per experientia; nouerunt. De
 bet etiā; zabulon non solum deliquen
 tes corripere. sed etiam rēpore persecu
 tionis cōtra persequentes defendere.
 Debet etiam zabulon promptior esse ad
 mala ferenda qđ inferēda; z quia habz
 necesse quādoq; pro culpa eorū irasci:
 amplius vtiq; dolet cum cogitur eos
 pro culpa percutere. qđ euz cogitur pro
 eorū; defensione puniri. Libenter ergo
 se occurrentibus periculis obicit. z cō
 tra sententium procellas tempestatum
 se sponte opponit: alioquin frustra iux
 ta littora maris habitat. frustra in sta
 tione nauium parat si contra maxima
 mundane pressure discrimina trepidat.
 ut tempestatibus diu fatigatos z tan
 de; littoribus ereptos blande excipiat
 z benigne foueat. Et infra. Usq; ad sy
 donem. Scimus fieri huius venationē
 animarum quādoq; per occultā sugge
 stione; demonū. quādoq; per apertā
 suasionem hominū. Verumtamē nouit
 vtrūq; zabulon comprehendere z cau
 te detegere. Figit ergo fortitudinis sue
 habitaculum e regione maris i cōfinito
 sydonis: vbi hic vigilat ptra seuitiā per
 sequentiū. illic cōtra fraudulentia insi
 diantiū. Et infra. Nescio si pōt homo a
 deo i hac vita aliquid mai⁹ accipe. igno
 ro cui possit hac grā maiorem aliquā o
 us homini cōferre. qđ ut eius ministe
 rio pueri homines in melius mutent
 z de filiis dyaboli filij dei efficiantur.

An forte cuiquā maius esse videbitur
 mortuos suscitare? Ergone maius erit
 suscitasse carnē mortuā iterum mortu
 ram. qđ aliam in eternā victoriam? Er
 gone maius erit restituisse carnī gau
 dia mundi. qđ anime gaudia celi? O
 qualis dos. qualis dignitas. talem gra
 tiam a deo accipere. Non decuit cele
 stem sponsam sponse sue aliam dotem
 donare. qđ ut per adoptionis gratiam
 possit multos filios gignere deo z fili
 os ire filiozq; gehenne: regni celestis
 heredes ascribere. Unde ipso nato ex
 clamat mater eius. dotauit me domi
 nus dote mea bona. Ex his intelligi
 tur qđ per zabulon zelus animarum in
 telligitur. cuius sunt x. proprietates.
 Prima qđ odit peccatum. Secunda qđ
 maxime placat deum. Tertia qđ non
 parcendo plus parcit. Quarta qđ nihil
 plus placet deo. Quinta qđ promptior
 est ad mala ferenda. Sexta qđ blande
 recipit penitentem. Septima qđ vigilat
 contra persecutores z manifestas insi
 dias. Octaua qđ homo non potest ma
 ius donum accipere. Nona ē qđ est dos
 quam celestis sponsus dat sponse sue.
 Decima qđ filios dei generat. Iste ergo
 sunt proprietates zeli in quibus consi
 stit benedictio zabulon. Sed ad nobi
 liorem substantiam sequitur nobilio
 res proprietates. ergo quicunq; habet
 zelum animarū in summo: habet has
 proprietates in summo. z per cōsequens
 benedictionē zabulon i summo. Sed bea
 tissima virgo habuit zelum animarū
 in summo. ergo benedictionē in summo.
 Minor pz per illud quod in principio po
 nitur. s. qđ zelus animarum ex interne
 dulcedinis degustatione generat. S;
 illam degustationem habuit in summo
 ergo zelum animarum in summo cum
 suis proprietatibus. ergo z benedictio
 nem zabulon in summo.

De bñdictione ysachar. ca. 207.

III 2

Equitur bñdictio ysachar. de qua
 dicif ysachar asinus fortis accu-
 bans inter terminos: Vidit terrā q̄ eēt
 bona: z requiē q̄ esset optima z suppo-
 suit humerū suū ad portādū. factus
 q̄z est tributis fuiens. glo. Recte post
 natiuitatē Had z Aser lyatalē filiū ge-
 nuit q̄z nisi p̄ abstinētiā z paciētiā mēs
 humana ad verū gaudiū non ptingit.
 Oportet enī non solū delectationē sal-
 sam sed z vanā p̄urbationē excludere
 q̄ vult de veritate gaudere. Et iste filiū
 ysachar. i. merces dicif. q̄z illud gaudi-
 um vey tanq̄ mercedem oīum laborū
 expectamus. Et infra. Scim⁹ q̄ mare
 semp fluctuat: terra autē in eternū stat
 sic z cetera elemēta semp ī motu sunt:
 z sola terra stāte cetera stare nesciunt
 Et scim⁹ q̄ mens que p̄ varia d̄sideria
 fluctuat. quā adhuc seclariū causāz p̄
 cella exagitat: ad illud eternū gaudiū
 non admittit: z illo torrente volupta-
 tis nō potat: quāto min⁹ inebriat⁹: Et
 infra. hec est terra illa bona tranquili-
 tas mentis. qm̄ mens in se ipsa tota col-
 ligif z in vno eternitatis desiderio im-
 mobiliter figif. hec ē terra quā p̄misit
 dñs. Beati mites qm̄ ipsi possidebūt ter-
 rā. Et isra: Pro hac terra ysachar asi-
 nus factus z fortis effect⁹ z libenter
 supposit humerū suū ad portandū: z fa-
 ctus tributis fuiens. Multū sibi subi-
 to uulnerat qui se asinū animal pene ce-
 teris vilius reputabat. Multū concu-
 puit terrā quam vidit pro qua ad om-
 nē laborem fortis p̄durauit. Uiderat
 nihilomin⁹ q̄ sane ad pulchritudinē il-
 li⁹ terre oēs pulchritudines iusticie nre
 sūt ut p̄anus mēstruate. Uiderat nihil
 omin⁹ q̄ nō sūt p̄digne passionēs hui⁹
 t̄pis ad futurā gloriā. In vno ergo sibi
 vllis: in altero fortis effect⁹. S̄ vno hu-
 miliatus. de altero roborat⁹ fortitudinis
 sue humerū ad omnem laborem libēter
 inclinavit z ī acquirendo diuina nō sua
 vero regi tributū p̄soluit. Unō ps. Ut

umentū factus sum apud te. Itēz pro
 p̄ter te mortificamur tota die. Quia vō
 hui⁹ vite bona ad necessitatē nō respue-
 bat hanc terrā penitus nō deserebat.
 Quia vō future vite nihil nisi nouissi-
 ma qdā capere poterat: illā non appre-
 hendebat. z inter terminos hītabat: z
 istam tollerabat ad necessitatē. illāz p̄-
 cupiuit ad iocunditatem. Satagebat
 istā penitus deserre nec poterat. abige-
 bat ī illā totus ītrare nec valebat. Fe-
 cit ergo quod potuit: inter terminos ha-
 bitauit. Quotidie in illam nitebatur.
 quotidie in istā relabebat. z sic inter
 terminos morabatur. Ex his colligif q̄
 per ysachar gaudiū internum interp̄-
 tatur. Cuius in his verbis x. propieta-
 tes exprimunt. Prima ē q̄ falsas dele-
 ctationē excludit. Secda q̄ vanā p̄tur-
 bationē elidit. Tertia q̄ est merces la-
 borū. Quarta q̄ mentem stabilizat.
 Quinta q̄ animū roborat. Sexta q̄ ho-
 minez hūiliat. Septia q̄ animū ī suspē-
 diū eleuat. Octaua q̄ terrā p̄spicit.
 Nona q̄ requiē sentit. Decia q̄ gloriāz
 deo ascribit z reddit. Iste ergo pprie-
 tates sūt interni gaudiū in quib⁹ consi-
 stit bñdictio ysachar. Sed bñfama vir
 go hūit gaudiū. ergo z pprietates eius
 in sūmo. ergo z bñdictionē ysachar in
 sūmo. minor patet supra de beatitudini-
 bus super illam que est. Beati qui esu-
 riunt. z ī tractatu d̄ fructib⁹ supposito.

Benedictio dan. ca. 20.

Equitur benedictio dan. Dan. iū-
 dicabit populum suū sicut z alia
 tribus in israhel. glo. Per officin⁹ Dan.
 illecebras cogitationes comprehen-
 dimus. arguimus. damnamus. castiga-
 mus. Recte enim dan. i. iudiciū vocat⁹
 est. Et infra. Si dan. populum suū cu-
 stodiat d̄strictē si iudiciū suū diligen-
 ter exerceat: fiet nihil in ceteris tribu-
 bus. rar o inuenietur qui damnari de-
 beat. Ex his colligitur restrictio cogita-

tionum inutilium. Circa hoc attuo-
pprietates innuuntur in qbus sua bñdi-
ctio consideratur. Prima ē cogitatio des-
malas reprehendere. Secūda arguere.
Tertia dammare. Quarta castigare.
Istam aut cogitationum restrictionem
beatissima in summo habuit. que talr
oēs cogitationes ordinatas habuit: q
nullus ul primus motus illicitus exur-
gere potuit. ⁊ sic benedictionem dan
posse dit.

De benedictione Gad. capitu. 209.

Equi bñdictio gad. Gad accietus
preliabitur ante eum ⁊ ipse accin-
getur retro: fus. glo. Quia ad dan per-
tinet disciplina cogitationum. ad Gad
pertinet disciplina sensuum. Unius est
sedare civilem discordiam. alterius re-
pellere hostilem pugnam. hic vigilat cō-
tra civilem prodicionem. ille cōtra ho-
stium incursionem. Et infra. Quauis
assidue in throno iudicij sedeat. quis
ritas alternantiū cogitationum indefi-
nenter componat. frustra utiq; i obser-
nanda ciuim concordia laborat: nisi
eodem studio Gad ciuitatem nostraz p
sensuum disciplinaz muniat. ⁊ hostiliū
victoriū agmina instante prelio acriter
feriat. Unde scriptum est. Gad acciet⁹
preliabitur ante eum. Gad pculdubio
tunc sic accingitur. quādo sensuum dis-
solutiones per disciplinam restringit.
Tūc fortiter dimicat quando carnalia
desideria per carnis mortificationē tru-
cidat. Ex his colligitur. q per Gad di-
sciplina sensuū intelligitur. Cuius sūt
tres proprietates. Prima q ciuitatem
mentis custodit. Scda hostilem pugna
repellit. Tertia hostes per abstinentiā
diuertit. has proprietates i summo ha-
buit beata virgo. que ciuitatem cordis
taliter custodit: q nunquam aliquis
hostium in ipsam vel primo unpugnā
motu attemptauit. ergo ⁊ benedictōem
Gad beata virgo habuit.

De benedictione neptalim. capitu. 210.

Equitur benedictio neptalyz. Nept-
talyz ceruus enutritus dans eloga
pulchritudinis. glo. Sicut a. i. dan per-
tinet per representat onem pene repri-
mere exurgit a itra. sic ad neptalym p-
tiet p solationē premiorū inflamare bōa
desideria. Et infra. Quia ergo quicqd
scriptum reperit ad spālem intelligentiā
conuertit. conuersionis nomē accepit.
Sed notandum q non aui volanti sed
ceruo currenti comparatur. Nam quis
quidem volando longe a terra suspēditur.
ceruus autem a. i. dādos saltus ter-
re vicinatur. Sed nec in ipsis suis salti-
bus separatur a terra. Sic nimirum
neptalym dum per rerū visibilibus for-
mam querit inuisibilem naturā. quos-
dam saltus dare non autem ad plenū
volare consuevit. quia in eo q se ad sū-
ma erigit rerum corporalium secū ym-
bram trahens yma omni no nō deficit.
sic nouit neptalym carnalia spiritalib⁹
miscere. ⁊ per corporalia incorporea
describere. ut vtrq; hois natura i ei⁹
dictis inueniat. ut se mirabiliter refi-
ciat. qui ex corporea ⁊ incorporea natu-
ra constat. Illud autem in huiusmodi
dictis valde mirabile ē q tunc fere sp-
blādium. qū iuxta sensum littere nihil
sonare videntur. Quale est illud. La-
pilli tui sicut greges caprarum. Et illib
Nasus tuus ut turris libani ⁊ similia.
nisi forte in huiusmodi dictis h est qd ta;
libenter amplectimur ex iocunda qua-
dam ut ita dicam littere satuitate ad
spiritalē intelligentiā consurgere
coartamur. Ex his colligitur q per
Neptalim intelligitur cōtemplatio in-
uisibilem per visibilia cum doctrina.
Cuius gratie hic 6. proprietates ponun-
tur que neptalim complectuntur. Pri-
ma est premiorum consideratio. Secū-
da desideriorum inflammatio. Tertia
scripturarum ad spirituale intelligē-
m 3

tiam conuersio. Quarta est nec visibili
um nec inuisibilem derelictio. s; inter
vtrumq; saltatio. Quinta est per absur
ditatem littere ad spirituales intellectū
coartatio. Sexta ē spiritualis doctrine
instructio. hec autem omnia ipsa hūit
in summo que sola inter homines oēs
viatores perfectam in via habuit con
templationem. sola oēs scripturas fm
omnes sancti spiritus sensum intellexit.
z verbo increato vetus z nouum testa
mentū expresse docuit. cuius z ipsa ore
z opere discipline dei doctrix ymo glo.
fuit. Et sic quoq; benedictiones nepta
lim sua benedictione includit.

De benedictione Aser. capitu. xii.

Equitur benedictio Aser. Aser pi
guis panis eius: z pbebit delicias
regibus glo. Aser quāuis multum esu
riat panem iusticie dedignatur tamen
eundem comedere nisi fuerit conspsus
oleo misericordie. Ex multa enī delicia
rum affluentia que sibi semper abundat
ex spolijs pro frequenti victoria multū
est delicatus effectus. nec etiam sapit
panis vllus quantūlibet nitidus nisi
sit oleo cōspersus. in tantam vt de ipso
pūnciet scriptura dicens Aser pīguis
panis eius. Si enim gaudium est super
vno peccatore penitentia; agente. quā
ta tunc sollemnitas erit super quolibet
iusto libenter pro iusticia morietes. Ue
re pīguis panis eius prebebit delicias
regibus. O qualis panis eius. O qua
les delicie eius que tantum sapiunt re
gibus talibus. Certe reges isti iam ad
nuptias introierunt. iam ad illud eter
num conuiuium sedent. iamq; illo pāe
angelorum delicijs eternis vescuntur
iam torrente voluptatis inebriantur.
z adhuc aser delicias insatiabiliter esu
riunt. Sed vnde ei tanta diuitiarum
abundantia: nisi vt est dictum de hosti
um spolijs in tam frequenti victoria;

Quanto enim amplius atteruntur ho
stes iusticie. tanto vberius cumulant
gaudia conscientie. Gloria z diuitie in
domo eius zc. Gloria autem, hec est te
stimonium conscientie nostre. hostib;
itaq; fugatis z omnibus pacificatis nil
tamen obstat. vt arbitroz. quin illa ci
uitas nostra experiat. que sit illa pax
dei. que exuperat omnem sensum. z
quam magna sit multitudo dulcedinis
tue domine. quam abscondisti timentib;
bus te. Quid ergo mirum si eam quili
bet amator mundi nescit quāz deus di
ligentibus se abscondit? Qui enim in
bonis falsis spem figunt. bona vera in
uenire non possunt. vnde dicunt. Quis
ostendit nobis bonas? Est enim manna
abscondituz: quod nemo nouit nisi qui
accipit. Mens enim que laudibus ho
minum delectatur. quid sit internum
gaudium experiri non meretur. Ex
his colligitur qd per aser intelligit mo
rum iustificatio. Cuius hic noui pro
prietates ponuntur. que benedictiones
Aser complectuntur. Prima ē esuries
pro iusticia. Secunda delectatio ī mise
ricordia. Tertia est diuitiarum abundā
tia. Quarta est deliciarum affluentia.
Quinta est hostiuz frequens victoria.
Sexta est celestium conuiuaruz prepa
ratio. Septima est conscientie exaltatio.
Octaua est superne pacis experientia:
Nona est abscondite dulcedinis pregu
statio. harum autē due. aliarum omnū
sunt cause. s. esuries iusticie z frequen
tia victorie. quibus etiam intensius itan
duntur omnes alie. Constat autē qd
in beatissima virgine ī summo fuit esu
ries iusticie z excellentia victorie. sicut
z diuitiarum z deliciarum spiritualiū
z conuiuarum z pacis z delectationis
eminētia. vtpote que nos iustificauit.
mater misericordie extitit. serpentem
pre omnibus contriuit. omnes filias in
diuitijs supergressa abundauit. delicijs
affluens. innixa super dilectuz ascendit.

panē angelorū & vinū oīb⁹ dedit mixtū
pre oībus cōfortibus suis: oleo exultati
onis victa fuit p̄ quā par vera descen
dit de celo: & verū māna nouē mēsi bus
ī se absconditū hūit. & tūc oībus in ci
bū māifestauit & donauit. & sic iterum
bñdictō sua bñdictionē aser icludit.
De benedictione Ioseph. capitū. xii.

Equitur benedictio Ioseph filii
accrefcens Ioseph. fili⁹ accrescēs
& decorus aspectu. Filie discurre runt
super murū. sed exasperauerūt eū: &
iurgati sunt. Inuiderūtq; ei bēntes ia
cula. Sedit in forti arcus eius: & disso
luta sunt vincula brachiorū & manūz
illius p̄ manus potentis Iacob. Inde
pastor. egressus ē lapis israel. de⁹ p̄ris
tui erit adiutor tuus: & oīpotens bñdi
cet tibi benedictionibus celi desuper
& benedictionibus abyssi iacentis deor
sum. benedictionibus vberūz & vulue.
benedictiones p̄ris tui cōfortate sunt
de benedictionibus p̄riū eius. donec
veniret desiderū collum eternorū.
Fiant ī capite Ioseph & in vertice na
zarei inter fratres suos. hec bñdictō
Ioseph fm̄ intellectū litteralē. diuidit
in. xvij. ptes bñdictōem Ioseph itēgrā
tes. Prima ē dei filiatio. Secūda ē diuina
imitatio. & hec itelligit p̄ filiū bis posi
tum. Tertia ē augmētū sapiētie. Quar
ta est augmentum gracie. & ille intelli
guntur p̄ accrescens bis positū. Quinta
ē bona fama q̄tum ad seipsum. & hec ī
telligit per illud q̄ dī decorus. Sexta
est edificatio p̄ exemplū. & hoc intelli
gitur q̄ dī filie discurre runt super mu
rum. Septima ē patientia ab ope. & h̄ q̄
dicit. Sed exasperauerunt eū. Octaua ē
patientia ab ore. & itelligit per hoc q̄
dicit iurgati sunt. Nona ē patientia a
cordis iniuria. & hoc ē q̄ dicit. Inuide
rūt ei habētes iacula. Decia ē liberatō
a malo culpe. & hoc est q̄ dicit dissolu
ta sunt vincula. Undecima est tēporal
origo. & hoc est q̄ dicit Inde egressus

est pastor. Duo decima est mali tēptatio
nis superatio: & hoc ē deus p̄ris. t. rait
adiutor tuus. Tertiadecima ē collatio
boni glorie. & hoc ē. bñdictionib⁹ celi d
sup. Quartadecima ē collatio bōi grē
& hec est. benedictionibus abyssi iacen
tis deorsū. Deciaquinta ē collatio bo
ni nature q̄ ē. bñdictio vberū & vulue
Sextadecia ē boni hereditaria & hoc ē
benedictōes patris tui cōfortate sūt.
De benedictionibus patrū eius donec
veniret desiderū collum eternorū.
Decimaseptima est bōitatis ī alios hē
ditatio & h̄ ē. fiat ī capite Ioseph & in
vertice nazarei iter fr̄es suos. h̄ay oīz
benedictionū sufficiētia diuiditur in
hunc modum. benedictio p̄sone vel est
in essendo vel ī patiēdo vel ī agendo
In essendo vel ad deū vel ad seipsum
vel ad p̄riū. Ad deū dupliciter vel ī
accipiendo esse. sic ē filius per creatio
nē. vel ī accipiendo operationē & sic est
filius per imitatio nē. Ad se dupliciter
vlt̄ quantū ad intellectum sic ē augmē
tum sapientie. vel quantum ad affectū
sic est augmentum gracie. Ad p̄riū
dupliciter vel quantū ad bonū propri
um. sic ē bona fama vlt̄ quantū ad bonū
p̄riū. sic ē exemplū. Si autem ī pa
tiendo ē. vel ē passio a malo illaro vlt̄ ī
nato. Si ab illato sic ē vel ab opere vel
a sermone. vel a corde & sic contra hoc
triplex est patientia que est arcus in for
titudine diuina. Si a malo innato. sic
est liberatio a culpa. Si autem est ī
agendo. vel est actō naturalis. & sic ori
go christi per propagationēz tēporalē
Vel ē voluntaria. Et sic vel est contra
malum & sic est tēptationis superatio
vel ē ad bonum. Et hoc tripliciter vel
ī se vel ī causa vel ī efficiētia. In
se vel est glorie. vel gracie. vel nature.
In causa sic boni hereditaria posses
sio. In efficiētia sic est bonitatis ī
alios operatio. Ex his ergo integratur
benedictio Ioseph. Sed constat q̄ hec

omnia fuerunt in beatissima virgine in summo que fuit summa filia dei in esse glorie græ et nature. et in perfectissima imitatione habens plenitudinem sapientie. græ. famæ. exempli. patientie. immunitatis culpe. temporalis origo christi. plena etiam bono glorie græ et nature que omnium progenitorum virtutes cum excellentia habuit et suam græ plenitudinem ad omnes transmisit. et sic per qualiter benedictio Ioseph etiam in beatissime virginis benedictione inclusa fuit.

De benedictione beniamin. ca. 23.

Equitur de benedictione beniamin. Beniamin lupo rapar: mane eodem det prædā et vespere diuidet spolia. hec benedictio in tribus consistit. Primum prædictorum omnium ereptio a culpa. secundum de ereptione congratulatio in gratia. tertium in futuro omnium et singulorum gloriatio in gloria. Et hec in beatissima virgine fuerunt in summo que summam in ereptione habuit victoriam. summam de ereptis in prædicti leticiam. et summam in futuro gloriam. et sic sua benedictio benedictionem quoque beniamin includit. Si autem secundum tropologiam per Ioseph intelligitur gratia discretionis in actione. per beniamin gratia cognitionis in contemplatione. constat quoque quod hec in summo habuit beata virgo. et sic benedictiones filiorum Iacob omnes que vere sunt benedictiones in benedictione domine etiam cum excellentia sunt incluse.

De benedictione priam balaam. ca. 24.

Equitur videre qualiter benedictiones ille quibus benedixit balaam israel in benedictione domine sunt incluse. Diuidunt autem he benedictiones in duas partes. In prima ponit benedictiones quantum ab substantia. Secundo quantum ad ipsarum causam sufficientem ubi dicit. Uidebo eum sed non morietur. Num. 24. Priama pars continet tres benedictiones. Priam illarum benedictionum populo. secundum statum prædicti

unde dicit nunc. 23. De summis silicibus. et. Secunda quo ad statum prædicti: in quo fuerunt ibi ubi dicit. Non est ydolum in iacob. et. Tertia quantum ad statum futurum in quo postea erit ibi ubi dicit. Quam pulchra tabernacula et. Priam benedictio est hec. De summis silicibus videbo eum et de collibus considerabo eum. populus solus qui habitabit: et inter gentes non reputabitur. Quis dinumerare possit puluerem Iacob. et nosse numerum stirpis israel. Morietur anima mea morte iustorum. et sunt nouissima mea horum similia. hec benedictio habet quatuor particulares benedictiones. Priam est conuersationis altitudo. et hec duplex vel imitatio angelorum et hoc est quod dicit de summis silicibus videbo illum. vel imitatio sanctorum et perfectorum hominum et hoc est quod dicit. de collibus considerabo illum. Secunda benedictio est a malis separatio: et hoc dupliciter. vel a perditione demonum. et hoc est quod dicit. populus solus qui habitabit. vel a perditione malorum hominum et hoc est quod dicit. Inter gentes non reputabitur. Tertia benedictio est in se perfectio et hec duplex. vel in actione et hoc intelligitur per hoc quod dicit. Iacob. vel in contemplatione et hoc intelligitur per israel.

Quarta est seminis multiplicatio. et hoc dupliciter vel est multiplicatio spiritus et sic est quod dicit. numerum stirpis israel. vel secundum carnem. et hoc est quod dicit. puluerem Iacob. Quarta benedictio est finis beatitudo. et hec duplex. scilicet bona mors et hoc est quod dicit. morietur anima mea morte iustorum et beatificatio post mortem. et hoc est quod dicit. fiat nouissima mea horum similia.

Et sic hec benedictio priam cum suis subdiuisionibus decem habet benedictiones quarum. Priam beatissima virgo habuit in summo cum conuersatio summe angeli ea fuit. et in virtutis deformitate. et in peccati immunitate. et in virginitatis eternitate. In carne enim omnino propter carnem vivere non est humana vita sed angelica. Secundam habuit similiter in summo

que oēs pios patrū mores ostendit i se
sed excellit eosdem. Unde et i altissimis
habitat hominū et angelorū. Tertiā etiā
habet in sumo. Summa enī humilitas q̄
in ipsa fuit cū supbia dyaboli nihil cōse
hūit. Item ab errore vlt̄ peccatis genti
lium immunissima fuit: et sic quartam
benedictionem hūit. Quintā etiā in sumo
hūit qua sola pfectam cōtemplationē
hūit in via. Sextam quoq; quia quali
bet actione liberi arbitrij meruit. Sep
timā hūit quia fecunditatem carnis cu;
integratōe siml̄ possidens deū et homi
nem simul genuit. in quo omnes homi
nes in filios spūaliter regenerauit. No
nā hūit que morte gloriosa et sine dolo
re et cā amore mortua fuit. Decimam
habuit q̄ gloriosissime. s. in aīa et corpo
re statim surrexit. Ex his patet qualif
benedictiones primo raras omnes cū ex
cellentia in benedictōe brissime sunt in
classe. Sufficientia aut benedictionum
sumit sic. benedictio vlt̄ est ad alium vlt̄
ad seipsum. Si ad aliū vel ē ad extra
neos l̄ ad posteror. Si ad extraneos vlt̄
bonos vlt̄ malos. Si ad extraneos bo
nos: et hoc dupliciter q; vel angelos. et
sic p̄ia. vlt̄ homines et sic scda. Si ad ex
traneos malos. tūc vel demones et sic
tertia. vel homines. et sic quarta. Si ad
posteror vel fm carnē et sic material
multiplicatio. vel fm spiritum et sic est
spūalis multiplicatio. Si autē ē benedi
ctio ad se vlt̄ ē in p̄nti vel in futuro. In
p̄nti vel quantū ad operationē et sic est
actio. vel quantū ad cognitionē sic con
templatio. Si in futuro vel ē terminus
vite intra. et sic est mors. vel terminus
vite hui⁹ extra et sic ē beatitudo.

De secūda benedictōe balaam. ca. 25

Secūda benedictio balaam princ
palis ē. Num. 23. Non est idolum i
Jacob. nec videt simulacrū in israel.
dñs deus eius cū eo ē. et clangor victo
rie regis in illo. Deus eduxit eum de egi

pto cui⁹ fortitudo similis ē rhinocero
tis. Nō est augurium in Jacob nec di
uinitas i israel. Lepibus suis dicitur Ja
cob et israel quid opatus sit deus. Ecce
popul⁹ ut leena cōsurgit et quasi leo eri
get. Nō accubabit donec deuoret p̄dā
et occisor sanguinē bibat. hec autē
benedictio similiter h; decē particula
res. P̄ia ē immunitas peccatorū corpora
lium. et hoc ē q; dicit. Nō ē ydolum in
Jacob. vel immunitas peccatorū spūaliū
et hoc est q; dicit. Nec videtur simula
crū in israel. Secūda ē diuinū auxili
um. et hoc ē q; dicit. dñs deus eius cū
eo ē. Tertia ē admonitio p̄dicatorū. et
hoc ē clangor victorie i illo ē. Quarta
ē de mundo eductio. et hoc ē dñs deus
eduxit eū d̄ egipto. Quinta ē humāe sa
pientie euacuatio et hec est duplex. vel
quantū ad aiālem intellectum et hoc ē
nō ē augurium in Jacob. vel quantum
ad carnalē affectum et sic ē neq; diuina
tio in israel. Sexta ē diuine sapientie
repletio. et hec ē duplex vel quantū ad
tpalia et hoc ē q; dicit. Leporibus suis
dicitur Jacob. vlt̄ quantū ad spūalia
et hoc ē q; dicit. Et israel quid operat⁹
sit dñs. Septia ē confidentia in fide
et hoc ē q; dicit. Ecce populus ut leena.

Octaua exultatio i spe. et hec ē quasi
leo erigetur. Nōa ē refectio in caritate
et hoc est q; dicit non accubabit do
neq; deuoret p̄dā. Sūt autem bene
dictōes cum suis subd̄ uisionibus. s;
quarum sufficientia sumitur sic. Ista
benedictio dat in comparatiōe ad sta
tum p̄teritum. qui ē eductio de egi
pto. et i hoc tria sunt. Prīmū ē educēdi
dispositio. secundum ipsa eductio. terti
um ē eductio. cōuersatio. In d̄ spōsi
tione triplex ē benedictio. Uel enim est
ex parte educendi et sic ē peccatorum
immunitas. et hoc ē corporaliū vel spū
tualiū: et sic sunt p̄ime due vel ē ai
spōsio ex parte educentis. et sic est di
uinum auxiliū: uel ex parte adiuuātis

et sic est amonitio predicatorum. dispositum enim ad educendum peccator a peccatis recedendo. de gratia infundendo. predicator penitentiam predicando.

In ipsa autem educatione duo sunt unum recessus a malo. et hoc est omnimodo educitio. aliud est ad regnum adiuvatio. Educationum conversatio consistit in duobus. Unum. unde est impedimentum auferendo: aliud est necessaria tribuendo. Impedimentum duplex. In intellectu. animae sensus. In affectu. carnalis affectus. et hec duo comprehendit humane sapientie evacuatio. Item necessarium tribuendo est dupliciter: quo ad intellectum. sic est diuine sapientie repletio. Quo ad affectum sic est irrationali fides. in irascibili spes. in concupiscibili refectio. in caritate et sacramentorum perceptione. Primus et secundus beatissima virgo in summo habuit. que nec venialiter unquam peccauit. Tertius etiam habuit in eo quod gratia plena fuit. Quartum habuit quia omniam perfectissime doctrix fuit opere. Quintum habuit quia de mundo omnino segregatissima fuit. Sextum habuit quia in regni solio iuxta regem glorie ipsa in reginam misericordie sublimata fuit. Septimus habuit quia animale sensum omnino euacuauit. Octauus habuit quia super omnes fidei eminentia eminebat. Nonum habuit quia carnales affectus nullum habuit. in qua etiam fomes peccati extinctus fuit. Decimum habuit quia diuina sapientia plena fuit que ipsa sapientia generauit. Undecimum. Duodecimum. Tertium decimum habuit in summo que fide spe et caritate. omnes antecellit. Et sic patet qualiter secunda benedictiones balaam tredecim super israel enumerata in benedictione benedictissime sunt vniuersaliter et cum omni excellentia comprehense.

De tertia benedictione balaam ca. 16.

Tertia benedictio balaam principis hec est. Num. 24. Quam pulchra tabernacula tua Jacob. et tentoria tua israel ut valles nerosse ut horti iuxta flumines irrigui. ut tabernacula que fixit deus. Quasi cedri prope aquas fluat et aqua de situla eius. et semen illius erit in aquas multas. Tolle tur propter agag rex eius et auferetur regnum illius. Deus de egipto eduxit illum. cuius fortitudo similis est rhinocerotis. Deus rabunt gentes hostes illius: ossaque eorum confringent et perforabunt sagittis. Accubans dormiunt ut leo. et quasi leena quam suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi erit et ipse benedictus. qui maledixerit tibi in maledictione reputabitur. Inter has benedictiones nouem benedictiones sunt comprehendere. Prima est multiplicatio ecclesiarum actionum. et hoc intelligitur per illud quod dicit. Quam pulchra tabernacula tua. Secunda est pulchritudo religionum. et hec est tentoria tua israel. Tertia est. ordo et institutio predicatorum. et hoc est fluat aqua de situla eius etc. Quarta est regni iudaici translatio. et hoc est. tolle tur propter agag rex eius. Quinta est regni gentium ecclesie subiectio. et hoc est. deuorabunt gentes hostes illius. Sexta est demonum confectio. et hoc est. ossaque eorum confringent. Septima est antichristi interfectio. et hoc est perforabunt sagittis. Octaua est a somno mortis resurrectio. et hoc est accubans dormiunt ut leo. Nona est bonorum et malorum remuneratio. et hoc intelligitur ibi. Qui benedixerit etc. Sumitur autem sufficiencia istarum benedictionum in hunc modum. Benedictio ecclesie vel est in vita presenti vel in futura. Si in hac vita. vel est collatio boni vel ablatio mali. Si est collatio boni vel est multiplicatio actiuorum vel contemplatorum vel utrorumque doctorum et secundum hoc sunt tres pre. scilicet. multiplicatio ecclesiarum. pulchritudo reli

gionum. abundantia predicatorum. Si autem est mali ablatio. vel est commutatio: et sic est regni iudeorum translatio. Vel destruendo et hoc est vel hominum vel demonum vel antixpi qui est homo plenus demone. et secundum hoc sunt tres ille. scilicet. regni gentium subiectio. demonum cofractio. antixpi interfectio. Si post hanc vitam sic est vel omnium corporum resurrectio vel bonorum remuneratio vel malorum damnatio. et sic sunt tres ultime benedictiones. Qualiter autem iste tres benedictiones conveniant beatissime virginis facile est declarare. Summa enim fuit ut sepius dictum est in actioe in contemplatione. in doctrina. Ipsa quoque in suo partu transulit regnum iudeorum que regem genuit christianorum. et per consequens destruxit regnum gentium et demonum et antixpi quem filij sui ore interficiet. et omnes bonos et malos remunerabit. que remuneratores omnium generavit. et ipsum bonis in premia donavit. Et sic patet qualiter iste nove benedictiones in benedictione benedictissime sunt incluse.

De quarta benedictione balaam. ca. 27.

Quarta benedictio balaam que non tantum benedictio sed benedictionum causa est. Dicitur stella ex iacob. et consurget virga de israel. et pasciet duces moab. vastabitque omnes filios seih. et erit ydumea possessio eius. hereditas seyr cedet inimicis suis. israel vero fortiter ager. de iacob erit qui dominetur et pascet reliquias civitatis. Hec benedictio divi datur in septem partes. Prima est benedictissime virginis generatio. Secunda filij dei ex ipsa incarnatio. Tertia viciorum destructio. Quarta hominum liberatio. Quinta bonorum confirmatio. Sexta bonorum dominatio. Septima malorum damnatio. Prima intelligitur per hoc quod dicit. Dicitur stella. ex iacob. Secunda per id quod dicit et con. vir. d.

israel. Tertia per id quod dicit pasciet duces moab. Quarta per id quod erit ydumea possessio eius. Quinta per id. israel vero fortiter ager. Sexta per id de iacob erit qui dominetur. Septima per id quod pascet reliquias civitatis.

Et summa horum sufficientia in hunc modum causam benedictionis vel est considerare in se vel in effectu. In se. vel est mediata. et sic est generatio domine. vel immediata. et sic est incarnatio filij. Si autem in effectu. vel in presenti vel in futuro. Si in presenti. vel respectu malorum vel bonorum. Si malorum vel vitiis. et sic est tertia. vel hominum. et sic est quarta. Si respectu bonorum est quinta. Item si in futuro vel est respectu bonorum. et sic est dominatio. vel malorum. et sic est damnatio. Patet ergo qualiter hec quoque partes preceant et dependant a benedictione benedictissime virginis. que in hac prima est radix et causa omnium consequentium. Quicquid enim est causa est causa omnium consequentium causarum. unde cum beatissima virgo medietate illa benedictione qua abundat in mulieribus sit causa corporalis generationis de ipsa. et illa sit causa consequentium. propter quod in ipsa sua benedictione iste benedictiones causali inter sunt incluse.

De benedictionibus datis populo a moyse. ca. 28.

Equitur videre de benedictionibus quibus benedixit moyses israel precepta domini servanti dicens deuteronomio 28. Benedictus tu in civitate et benedictus in agro. Benedictus fructus ventris tui et fructus terre tue fructusque iumentorum tuorum greges armentorum tuorum et caule ovium tuarum. Benedicta horrea tua et benedicta recessus tue. Benedictus eris ingrediens et egrediens. Dabit dominus inimicos tuos: qui consurgent aduersum te corruentes in conspectu tuo. Per viam viam venient contra te et per septem fugient a facie tua. Emittere dominus benedictiones;

sup cellaria tua & super oia opa manuu
 tuarum. Benedicetq; tibi in terra qua
 acceperis. Suscitabit te dñs sibi in po
 pulum scūm. sicut iurauit tibi. si custo
 dieris mādata dñi dei tui. & ambulaue
 ris in vijs eius. Uidebūq; omnes ter
 rarum populi qd nomen dñi inuocatu;
 sit super te. & timebunt te. Abūdaſ te
 faciet dominus omnibus bonis fructu
 yteri tui & fructu iumentorum tuorum;
 fructu terre tue qua iurauit dominus
 patrib⁹ tuis vt dar et tibi. Aperiet do
 minus thesaurum suum optimum celū
 vt pluuiam tribuat terre tue in tēpore
 suo. benedicetq; cunctis operibus ma
 nuum tuarum. & fenerabis gentibus
 multis. & ipse a nullo senus accipies.
 Cōstituet te dñs in caput & nō in caudā
 & eris semper supra & non subter. Et
 sic ponūtur ibi decē et nouē bñdictōes
 Prima est grā cōtemplationis. & h est
 Benedictus tu i ci. Scda ē gratia ac
 tionis & h est benedictus in agro. Uñ
 glo. Benedictionem cōtemplatiue ac
 tiue. Tertia est puritas cōtemplati
 onis: & hec ē fruc. v. t. Quarta ē vtil
 operatio. & hec est bñ. f. ter. Quinta ē
 in alijs fructificatio. & hec est triplex.
 In laycis: in clericis: & religiosis. Pri
 mum per iumenta. Scdm per armēta
 Tertium per caulas omniū. Sexta est
 virtutum frugalitas & h duplex. Vt q̄
 tum ad actū & h benedicta horrea tua
 glo. virtutum custodia. Vel quantum
 ad habitum. & hec ē. Benedicte relige
 Unde glo. Bona voluntas que remāet
 post opera. Scotia ē felix consumatō
 & hec duplex quātum ad operationē bo
 ni. & hoc est. Benedictus ingrediens. &
 quantum ad euas onem mali. & hec ē.
 Benedictus egre. Uñ glo. Ingressus
 in perceptione premiij. egrediēs ab hac
 vita ad eternam. Octaua est victoria
 temptationum. & hec est. Dabit domi
 nus inimi. t. rē. Nona est cū tempta
 tōe prouentus: & hec est p vnā uā ve.

Decia est spiritualis resectio. Et hec
 est duplex. De gratia cōtemplationis
 vel contritionis. & hoc est. Emittet dñs
 benedi. super cella. tua. & de labore sa
 tisfactionis. & h est. Super omnia ope
 ra manuum tuarum. Undecia est ce
 lestium donorum; multiplicatio. & hec ē
 Benedicet tibi in ter. quam acceperis
 Unde glo. Gratia celestiu; multiplica
 tio donorum. Duodecia sanctoru; af
 sociatio. & hec est. Suscitabit te domi
 nus de⁹ sibi in populum scū; . Tertia
 decima ē hostibus timoris incussio. & h
 est. Uidebunt oēs populi terrarū. rē.

Quartadecia est spūalium & tempo
 ralium successio. & hec est. Abundare te
 fa. dñs o. bo. Quintadecia est i sub
 ditis proſpatio. & hec triplex vel in reli
 giosis. & hec est. Fructus yteri tui. vel
 in clericis. & hec est fructus iumentorū.
 vel in laycis. & hec est fructus terre.

Sextadecia est abundantia diuine sa
 piētie. & hec est. Aperiet domus th. s.
 op. Decimaſeptia ē doctrine pēminen
 tia. & hec est celum plu. t. Deciaocta
 ua ē bonorū operū frequētia & hec est.
 Benedicetq; cum. o. m. t. Decianona
 est dignitatis excellētia. & hec ē triplex
 In dādo & nō accipiēdo. & hoc est. Tu
 fenerabis. g. m. In regēdo & nō subeēn
 do. & hoc est. Cōstituet te in caput & nō
 in cau. In exaltando & nō deprimendo
 & hoc ē supra & nō subter. huius be
 nedictionis sufficientia sumitur in hūc
 modum. Benedictio ecclesie est vel q̄
 tum ad cōtemplationem vel quantū
 ad actionem. Si quantum ad actionē;
 vel est ordinatum in bonum vel cōtra
 malum. Si in bonū; vel in bonum me
 riti. vel in bonum premiij. Si meriti.
 hoc est vel in operibus vel in virtuti
 b⁹. Si in opibus. vel in genere vel in
 specie. Si in genere. vel est contempla
 tio. & hoc est Benedictus in agro. Si
 est in specie. vel ē i se vel in subditis.
 Si in se: vel interius vel exterius.

Si est opus interius sic est benedictus
f. v. tui. si est exterius. tunc est opus dicitur
ctus terre. Si autem est opus in subditis.
tunc vel in laicis et sic sunt iumenta. vel in
clericis et sic sunt armenta. vel in religio
sis et hec sunt caule ouium. Si autem est
bonum meriti in virtutibus vel est in actu
et hoc ibi. horrea. vel in habitu et sic sunt
reliquie. Si autem est bonum premij. vel in
bono vel a malo. Si in bono hoc est
ingrediens. si a malo hoc est egrediens.
Unde glo. De pñi vita ad eternam. Si
autem est actiua cōtra malum. sic est eius tē
ptatione. puentus. et hoc est dabit dñs
ini. t. Si autem est benedictio pertinet
ad cōtemplationē. hoc est quantum ad
vitam vel quantum ad doctrinam. Si
q̄tum ad vitam. vel in se vel in respectu
alioy. Si in se. vel est delectabile vt spi
rituale gaudiū. et hoc est vel hēdo vel in
recipiendo. et hoc est cellaria tua. vel in
agendo et hoc est. opibus ma. t. Vel est
vtilē vt multiplicatio bonoy. et hoc est
benedicta terra tua. Vel est honestus.
vt consortium bonoy. et hoc est. Susci
tauit te deus in populū suū. Si autem
sit respectu aliorum. hoc est vel respectu
inimicoy vel amicoy. Si respectu ini
micoy. tunc est opus dicitur videbunt te o.
Si respectu amicoy vel in se vel in sub
ditos. Si in se. hoc est abundare te fa.
do. Si in subditis. hoc est vel in religi
osis et hoc est fruc. vteri tui. vel in cleri
cis. et hoc est fruc. iumentoy. vel in lay
cis hoc est fruc. terre. Si autem est pertinet
ad doctrinā vel est in cognoscēdo et sic
est. Apert tibi dñs the. vel est in docen
do. et hoc est. vt plu. tribu. t. vel in agen
do. et hoc est dupl'r. vel in se. et hoc est.
Pñd. op. m. t. vel respectu alioy et tunc est
vel respectu dñoy vel doctoroy. vel respectu
prelatoy. De primo fenerabis. gē. mltis
De scōdo in cap. n. in caudā. De tertio sup
et n. subter. q. s. erit magr et n. discipu
lus. dñs et n. seruus. platus et n. subdit.
Qual'r autem bñdictōes iste cōueniant

brissime virgi. facillimū ē vidē. gratia;
enī cōtēplatiōis in summo hūit: q̄ pfecte
diuinitatis et hūanitatis sacramentum in
via cognouit: pfecta in actōe fuit. q̄ oibus
opibus meruit. bñdictiōem fructuum
vētris hūit: q̄ pñā in summo mīr dei cor
porāl'r et spūāl'r fuit: fructificatiōem in
aliis pte oibus alijs hūit. q̄ mīr virgī;
et oīum clericoy et religiosoy p̄ptimen
tiā extitit: ymo q̄ oīum bonoy mīr fuit.

Itē frugalitatē vītutū in summo hūit
q̄ oēs virtutes vie p modū pñie habuit.

Itē bñdēā fuit īgrediēs et egrediens:
q̄ de hac vita sine dolore mortis migra
uit. et statim corpe et aīa celū introiuit.

Itē tēptatiōis victoriā in summo hūit:
q̄ nunq̄ in aliqua tēptatiōe vel semel ve
niāl'r cecidit: ibi tñ iust' septies in die ca
dit. Itē p tēptatiōē hūit pūctū: n. q̄
humilior vel cautior surrexit. S; quia
adeo fortiter stetit: q̄ nec tēptatiō in pū
cto mīmo cessit. Itē summam refecti
onē hūit spālē. vt sup in mā de bñtudi
nib' et de fructib' manifestū fuit. Itē
celestiū donoy multiplicatiōē in summo
hūit: q̄ grā plena fuit. Itē scōy socie
tatē in summo hūit: q̄ v̄gibus cōiugatīs
actiuis et cōtēplatiuis cōformis simul
oīum illoz p̄prietates in summo hūit. q̄
et angelicā et humanā vitā hūit. Unde
in plenitudine scōy det. n. tio mea. Itē
hostibus timoris īcussione ipsa in summo
hūit: q̄ terribil' fuit vt castroy acies or
dinata. Nec mirū. q̄ caput ipsius atq̄
serpētis attriuit: et nos de maxilla eius
extraxit. Itē t̄paliū et spūaliū succes
sio in ipsa in summo fuit: que cōfidēter de se
dicit. In me oīs grā vie et veritatis in
me oīs spes vite et virtutis. Itē in fi
lijs p̄speratō in ipsa in summo fuit: q̄ deū
gēuit. et oēs creaturā recreabilē recrea
uit. Itē abundantiā diuine sapie in sum
mo hūit: q̄ nihil ignorauit. Itē doctri
ne peminētiā in summo hūit. q̄ doctay
summa discipline dei fuit: et nobis oīa
p v̄bum īcreatū predicauit. Itē bono

rum opoz frequētia hūit: que quolibet
ope meruit. Itē dignitatis excellētia;
i summo hūit: que mī dei: regina celie:
regina misericordie extitit. Et sic p; q;
liter oīs benedictiōes iste in bñdictiōe
sup benedictissimę virgis sunt pphēse.

De benedictionibus datis filiis israel a
moysē. p Ruben. cap. 219.

Ost hec videndū ē de benedictiōi
bus datis filiis israel a moysē: sic
in deuterio. 33. sunt cōprehēse. At igr
ad Ruben. Uiuat Ruben et nō moriat
et sit paus i numero. Ubi quattuor dār
de Ruben. Prīmū q; uiuat p grām: et
hoc itelligit per illud qd dicitur uiuat.
Scdm q; nō moriat p peccatum: et hoc
ē non moriat. Tertiū q; p sit i nūero
Quartū addit glo. q; sit maximus fide
Et sufficiētia huius bñdictiōis sumit
i hūc modū. Benedictio vel ē absolu
te vel respectiue. Si ē absolute: vel est
i bono vel a malo. Si i bono. sic ē. vi
uat gratia. Si a malo. sic est. nō moria
tur p culpā. Si respectiue: sic ē q; simi
lem i bono nō hēat. et hoc ē. sit paruus
in numero. Vel q; alios excellat. et sic ē
maximus in fide. hec at oīa expressi
mē fuerūt i beatissima virgine: i qua oīs
gratia vite fuit. Itē que nunq; pecca
uit. Itē que nec prima; similē visa ē
nec habere sequēte: que et fide et oībus
virtutibus omnes excellit.

De benedictione iu le. cap. 220.

Equitur de benedictiōe iude. hec
est benedictio iude. Audi dñe vo
cem iude: et ad populū suū introduc eū.
manus eius pugnabit p eo. et adiutor
illius cōtra aduersarios eius erit. In
qua ē quattuor ponit. Prīmū est pre
cum exauditiō. Scdm ē ad pplm intro
ductiō. Tertiū ē sui ipsius defensio. Et
hoc est manus eius pugnabit pro eo.
Quartum est aliorum protectio. et hoc
est adiutor illius contra aduersarios

eius. huius benedictiōis sufficiētia su
mitur sic. Benedictio vel ē ad bonū: et
cōtra malū. Si ad bonū vel ē ad finē:
et hoc ē precū exauditiō. vel ē ipse finis
et sic ē ad pplm introductio. Si autē est
contra malū: vel sui: et sic ē sui ipsius d
fensio. vel alior. et sic ē protectio. hec
aut oīa fuerunt in beatissima virgine i
summo. in qua fuit exauditiō i summo.
Nā tertij regū 6o legitur ipsi dictū i p
sona bērsabee. Perte mater mi qd vis.
nō. n. phas est vi auertam faciem tuā.
Et i persona bēster ei dī. quarto. Et si
dimidium regni mei petieris ipetrabis
Nam et illam filius nihil negans hono
rat. Itē ad populū introductio ei cō
uenit i summo. Ipsa. n. et colūna nub
populū i terram pmissiōis introduc.
Itē sui ipsius defensio in ipsa i sumo
fuit. que ab hoste nunq; lesa fuit. Itē
aliorum protectio in ipsa fuit. que nos
ab hoste ptegit auxilio. ab ira filij sus
fraus et eremulo. Item sui ipsius de
fensio in ipsa fuit in summo. q; alios sic
defendit q; in ipsa nec pugnā aduersa
rius sumpsit vtpote i qua ipse hostis oī
no extinctus fuit. Sic ergo p; qualiter
beata virgo habuit benedictiōez uide.

De benedictione leui. ca. 221.

Equitur. Leui quoq; ait pfectio
tua a viro scō. que probasti i tem
ptatione et indicasti ad aquas cōtradic
tiōis. Qui dixerit patri suo et mī sue
nescio vos: et fratribus suis ignoro vos
et nescierunt filios suos hi custodierūt
eloquiū tuū et pactum tuū seruauerūt.
Judicia tua o iacob et legem tuā israel
ponent thymiana in furore tuo: et holo
caustum super altare tuū. Benedic do
mīe fortitudinē eius et opa manū illi
suscipe. percutite dorsa inimicor eius et
qui edunt illum non cōsurgāt. In be
nedictione leui nouem ponuntur. Pri
mum est vite perfectio. ibi. Perfectio
tua. Scdm ē doctrine altitudo. ibi. Det
ibi. Tertium est xpi eductio et hoc est

a viro scō tuo. Quartū ē oīum abnegatio. & hec ē. Qui dixerit patri suo vlt̄ matri sue &c. Quintū ē preceptorum & cō filiorū impletio. & hoc ē. Qui custodiūt eloquū tuum & pactū tuū seruauerūt. Sextum est pro alijs intercessio. & hoc est. Ponunt thūmā in furore tuo. Septimū est de passione gloriatio. & hoc est. Benedic domine fortitudinem eius. Octauū est remuneratio d̄ opibus. & hoc est. Opera manuum illius suscipe. Nonū est hostium destructio & hoc est. Percute dorsa inimicorū eius huius sufficientia sic sumitur. Benedic tio vel ē pertinens ad meritum. vel ad premium. Si ad meritum. vel ē i cōfendo. vel i substantia. vel in efficientia. Si i substantia. vel i se. sic est perfectio vite. uel respectu aliorū. & sic ē altitudo doctrine. Si in efficientia. sic est christi eductio. si autem est meritum in operādo. vel est a malo. & sic est omnium abnegatio. vel est ad bonum. & sic est cō filiorū & preceptorum impletio q̄ sūt in vtroq; testamento. Si autem est in operando in alijs. sic est pro alijs intercessio. Si autem pertinet ad premium. vlt̄ absolute vel respectiue. Si absolute. sic est de passione gloriatio. & d̄ actione remuneratio. Si respectiue. sic ē hostium destructio. Qual̄r autē hec oīa fuerint in beata virgine. facile est videre. Ip̄a enim fuit perfectissima i vita. altissima in doctrina. que totam legē sciuit. xp̄s quoq; de suo vtero eduxit: qui ibi quadraginta ebdomadibus. sex diebus minus quieuit. Itēz oīa abnegauit. que perfectissimā paupertatē habuit vt sup̄ patuit. Item precepta & cōsilia i summo & ex caritate in summo impleuit. Item pro alijs intercessio in ip̄a i summo fuit. que omnibus dominum placauit. & adhuc pro nob̄ ipsi pectus & ubera ostendit. Item quia post filium suū mam passionem habuit. & summam h̄z de passione gloriationem. Item quia

summas & nobilissimas actiones h̄uit. summam habuit remunerationem.

Item quia sibi & omnibus nobis hostem vicit a quo nunquam victa fuit. sup̄remum de hoste triumphum repositauit. Et sic patet qualiter beatissima virgo habuit benedictionem leui.

De benedictione Beniamin. cap. 222.

Equitur de Beniamin. Ait igitur Beniamin amantissimus domini habitabit confidenter. in eo quasi i thalamo tota die cōmorabitur. & inter humeros illius requiescet. In hac benedictione quattuor ponuntur. Primum est pre omnibus dilectio. Et hoc est. Beniamin amantissimus. Secundum est secura habitatio. & h̄ ē. habitabit cōfidenter. Tertius est diuina inhabitatio. & hoc ē. Quasi in thalamo tota die cōmorabitur. Quātum est in operibus illius delectatio & hoc ē. Inter humeros illius requiescet huius benedictionis. hec est sufficientia. Vel est in se. vel respectu dilecti. Si in se. vel in bono. & sic pre omnibus dilectio. vlt̄ est a malo. & sic secura habitatio. Si respectu dilecti. vel est quā antz ad substantiā. & sic ē diuina inhabitatio. vlt̄ q̄ tum ad actū. & sic est in operibus delectatio. hec oīa i summo h̄uit beata vgo. q̄ sup̄ salutem & oīm pulchritudine; dilecta ē a dño. q̄ securissima h̄itat i regali solio. i q̄ h̄itauit diuinitas corporaliter n̄ tñ tota die. sed. ix. mensibus. que mulier prudentissima in oībus delectabat virum & filium suū. Et sic patet qualiter & benedictionem Beniamin in summo habuit beatissima virgo.

De bñdictione Joseph. ca. 223.

Equit Joseph quoq; ait. De bñdictione dñi terra eius de pomis celi. & rore atq; abisso subiacente: de pomis fructuum solis atq; lune. de vīce

antiquorū montiū. de pomis colliū eter-
 norū: et de frugibus terre. et de plenitudi-
 ne eius benedictio illius. Qui appuit in
 rubo veniat super caput Ioseph. et super
 verticē nazarei inter fratres suos. Be-
 nedictio Ioseph in octo consistit. Primus
 ē diuine dulcedinis p̄gustatio: et hoc est
 de p̄ois celi et rore. Ros inq̄tū illūinat
 intellectum. Pomū inq̄tū reficit affe-
 ctum. Scdm ē in humanitate xp̄i delec-
 tatio. et hoc ē. Atq; abyssus subiacēte.
 Tertius in opibus christi refectio. et hoc
 de pomis fructuū solis. Quartus ē de
 gratijs ecclesie iucundatio. et hoc ē. Et
 lūne. Quintum est de gratijs et virtuti-
 bus antiquorū p̄m exultatio. et hoc est.
 de vertice antiquorū montiū. Sextum ē
 modernorū p̄fectorū cōgratulatō et hoc
 est. De pomis eternorū colliū. Septius
 est de gloriā ecclesie triūphātis exulta-
 tio: et hoc est. De frugibus terre et de ple-
 nitudine eius benedictō. Octauus ē glo-
 rie xp̄i. hoīs participatio. et hoc est. Be-
 nedictio illi⁹ qui apparuit in rubo. hui⁹
 bñd ctionis h̄ est sufficientia. Ul⁹ ē per-
 tinens ad statū vie. vel ē p̄gustatio uel
 determinatio illorū quorū ē p̄gustatio. Si
 primomō. sic ē diuine bonitatis p̄gu-
 statio. Si s̄cō mō. tūc vel ē de capite: v̄l
 de mēbris. Si de capite. v̄l q̄tū ad sub-
 stantiam: et sic in humanitate xp̄i refec-
 tio. Si de mēbris. l. cōter: sic est de gra-
 tijs ecclesie iucundatio. vel spāliter. et tē
 vel sunt antiqui. et sic est de virtutibus
 antiquorū exultatio. vel sunt moderni:
 et tūc ē p̄fectorū modernorū cōgratula-
 tio. Si autē p̄tinet ad statū patrie. v̄l q̄-
 tum ad mēbrū: et sic ē de gl̄ia triūphā-
 tis ecclesie exultatio. vel q̄tū ad caput
 et sic ē glorie xp̄i cōmunicatio. hec autē
 oīa hūit in summo b̄tā virgo. q̄ summa;
 diuine dulcedinis nō t̄m p̄gustatiōem.
 sed etiā cōmestione: que totū in se mā-
 na hūit: et summa in xp̄i humanitate di-
 lectionē: et delectatiōē: q̄ summa ad ip̄s
 habuit refectionē. q̄m ludebat corā illo

in orbe terrarū p̄ singulos dies. puer. 8.

Itē de p̄fectu ecclesie cōgratulatio-
 nem. q̄ summa ad ip̄am habuit carita-
 tem. Item de patrū scitate exultatio
 nem a quibus duxit originē. et possede-
 rat p̄fectionē. Itē de p̄fectu moderno-
 rum cōgratulatiōem hūit. quibus oīb⁹
 p̄fectionis ipsa fuit magistra. et dux. et
 exemplū. Item de ecclesie triūphātis
 gloria summe gaudebat. v̄tpote illius
 imperatrix et regina. De gloria autē xp̄i
 hoīs nō partem. sed totum hēbat. cu;
 quo vna in natura. familiaris in gr̄a. in
 gloria ipsius et suā gloriā plusq̄ se et suā
 dilexit. Sic igitur constat māfeste. b̄tā
 sumam virginē oēs benedictōes ioseph
 in summo habuisse.

De benedictione Gad. capitu. 209.

Equit de Gad. ait. Benedictus in
 latitudine Gad quasi leo regent
 cepitq; gladiū et verticem. et vidit prin-
 cipatum suū q̄ in parte sua doctor cēt
 repositus: qui fuit cū principibus popu-
 li sui: et fecit iusticias domini et iudiciū
 suū cū israel. Benedictio Gad sex cō-
 prehendit. Primū est regni dilatio. ibi
 benedictus in latitudine gad. Scd⁹
 est p̄ fortitudinem requietio. ibi q̄si leo
 requieuit. Tertius est hostium subiectō
 ibi: Lepitq; brachiū. Quartus est impij
 adeptio. ibi. et verticem. Quintus ē sui
 principatus cognitio. ibi. Et vidit p̄ci-
 patum suū. Sextus est doctoris apud
 ipsum repositio. ibi. q̄ in parte sua do-
 ctor esset repositus. hec est autē huius
 benedictionis sufficientia. Benedictio
 vel est ad primū: vel ad seipsum: vel
 ad deū. Si ad primum sic est regni di-
 latatio. Si ad se ipsum: vel a malo: v̄l
 ad bonum. Si a malo. vel intus et sic ē
 requietio. vel extra et sic est hostium su-
 biectio. Si ad bonū. vel in b̄ndo et sic
 est imperij adeptio. vel in cognoscēdo
 et sic sui ē principatus cognitio. Si au-
 tem ad deum sic est doctoris apud se

repositio. Hec quoque in summo habuit
beatissima virgo: regni dilatatione. quia
a solis ortu et occasu beatam ipsam dicet
omnes generationes que est regina celi et
mundi. et angelorum. et hominum. In se re
quiescentiam habuit in summo. quia in ipsa
fuit fomitis extinctio. Hostium etiam su
bjectionem habuit in summo: ut iam pluri
es supra patuit. Item summam imperij
adeptionem habuit. quia super omnes choros
angelorum regina angelorum et imperatrix
misericordie exaltata fuit. Item sui pri
cipatus cognitionem habuit in summo: quia
super omnes choros angelorum et puras cre
aturas. diuinam operationem in se. et glori
am plenius cognoscit. Unde confidenter
dicit. In me omnis gratia vite et virtu
tis. Item doctoris depositio apud ipsam
fuit in summo. quia ille magistrorum optimus
nouem menses repositus requieuit in
eius utero. Et sic per qualiter beatissima vir
go habuit benedictiones gradum in summo.

De benedictione dan. ca. 225.

Equitur. Dan quoque ait. Et dan ca
tul? leonis fuit largiter de basan.
Benedictio dan tria complectitur. Pri
mum est humilitas. ibi. Catulus. Secundum
fortitudo. ibi. leonis. Tertium est largi
tas. ibi. fuit. Et hec est eorum sufficien
tia. Benedictio vel est cordis. vel operis
Si cordis. sic est humilitas cordis. Si
operis. duplex. vel in se. sic est fortitudo
operis. vel in alijs. sic est largitas mune
ris. hec autem omnia in summo habuit be
atissima virgo. que ultra omnem crea
turam humilima super omnes exaltata.
Item mulier fortissima que vicit mun
dum. deum. dyabolum. Item largissima.
que deo dedit mundum. et homini regnum
celorum. et ipsum deum.

De benedictione Neptalim. ca. 225.

Equitur. Et neptalim dixit. Nept
alim abundantia perfruetur. et
plenus erit de benedictionibus domini. Ma

re et meridiem possidebit. Benedictio
Neptalim quatuor comprehendit. Primum est
abundantia donorum spiritualium. ibi. ha
bundantia perfruetur. Secundum est plenu
do bonorum celestium. et hoc est. plenus
erit benedictionibus domini. Tertium est pecca
torum conuersio. et hoc est. mare. Quartum est
iustorum conseruatio. et hoc est. Meridiem
possidebit. Sufficiens horum est. Benedi
ctio vel est in se vel in alijs. Si in se vel
est benedictio quantum ad statum gratie. et
sic est abundantia donorum spiritualium. vel
quantum ad statum glorie et sic est plenu
do bonorum celestium. Si autem est benedi
ctio respectu aliorum. illi vel sunt mali. sic
est peccatorum conuersio. vel boni sic est iu
storum conseruatio. hec autem omnia in summo
habuit beatissima virgo. que et gratia plena
fuit. et super omnes gloriosa. Item peccato
rum reconciliatrix et mediatrix. Item om
nium peccatorum saluatrix. et iustorum con
seruatrix. Et sic quoque habuit benedictio
nem benedictiones Neptalim.

De benedictione Aser. ca. 226.

Equitur Aser quoque ait. Benedi
ctus in filiis Aser. sit placens fra
tribus suis. tingat in oleo pedem suum.
ferum et es calciamentum eius. sicut dies
iuuentutis ita et senectus tua. Benedi
ctio Aser sex comprehendit. Primum est fi
liorum multiplicatio. et hoc est. Benedictio
in filiis Aser. Secundum est fratrum dilectio.
ibi. Sit placens fratribus suis. Tertium
est misericordie abundantia. et hoc est tin
gat in oleo pedem suum. Quartum est incorru
ptibilis patientia. et hoc est ferum. Quintum
est sonora doctrina. et hoc est. Es calciame
ntum eius. Sextum est in bono continuatio
perseuerantie. et hoc est. Sicut dies iuuen
tutis tue. Sufficiens horum hec est. Ut
est benedictio respectu aliorum. vel in se.
Si respectu aliorum vel respectu inferio
rum. et sic est filiorum multiplicatio. vel
ad pares et sic fratrum dilectio. vel ad su
piores. scilicet domini et sic abundantia misericordie

per quod est quedam imitatio dei. Iuxta illud
Luc. 6. Estote ergo misericordes sicut et
pater vester misericors est. Si in se. vel a malo
sic est patientia. vel ad bonum: et hoc vel est
respectum. et sic est doctrina. vel abso-
lutum. et sic est perseverantia. hec autem
omnia manifestissime habuit beatissima vir-
go que omnium bonorum mater est: que est ple-
na caritate ad deum. et dilectione ad proxi-
mum. Regina misericordie est. Summa quo-
que patientia: et doctrina. et perseverantia
am habuit: ut superius manifestum est in ma-
teria de virtutibus.

De beatitudine omnium simul. 227.

Ostendit hec sequitur benedictio omnium si-
mul. Non est deus alius ut deus
rectissimus: ascensor celi auxiliator tuus.
magnificencia eius discurrunt nubes. ha-
bitaculum eius sursum: et subter brachia
tua sempiterna: eiciet a facie tua inimi-
cum. Dicetque. Contere. habitabit israel con-
fidenter. et solus oculus Jacob in terra
frumenti et vini: ceterique calligabunt rore.
Beatus es tu israel. Quis similis tui
popule qui saluaris? In domino scutum auxi-
lij tui. et gladius glorie tue. deus tuus.
Negabunt te inimici tui. et tu coram colla
calcabis. Ista benedictio novem comprehendit.
Primum est veri dei cognitio. et hoc
est. Ascensor celi auxiliator tuus. Et
hec auxilio est quadruplex. Secundum
est apostoli spiritum sanctum in terram mitten-
do et hoc est magnificencia eius discur-
runt nubes. Item ipse pro nobis preces
in celis interpellando. et hoc est. habitacu-
lum eius sursum. Unde glo. Corpus a
mortuis suscitavit. et in dextera patris
collocavit. Item gratiam prevenientem
et cooperantem porrigendo. et hoc est.
Subter brachia tua sempiterna. Item
hostem impediens repellendo. et hoc
est. Eiciet a facie tua inimicum dicetque. Co-
tere. hoc est ergo quadruplex auxilium
Tertium est timoris mali ablatio. et hoc
est habitabit israel confidenter. Quar-

tum est saturitatis boni possessio. et hoc
est. Solus oculus iacob in terra frumē-
ti et vini. Quintum est perfecta dei cogni-
tio per speciem. et hoc est. Ceterique calliga-
bunt rore. Unde glo. pro subtili et levis-
sima dei cognitione. Sextum est summe
beatitudinis comprehensio. et hoc est. Bea-
tus es tu israel. Septimum est omnibus
creaturis placitum. et hoc est. Quis similis
tui popule qui saluaris in domino? Octavum est
divina auxilio. et hoc est. In domino scu-
tum auxilij tui. Et hec auxilio est du-
plex. una nos vivando contra malum. sic
est scutum auxilij tui. vel ad bonum operan-
dum. et sic est. gladius glorie tue deus tuus.
Nonum est hostium subiectio. et hoc est. du-
plex. una quod nos puniendo modo. faciunt
nobis coronas in futuro. et hoc est. Ne-
gabunt te inimici tui. Glo. In presenti vita.
Alia subiectio est. quia de eorum pena no-
bis in futuro erit exultatio. et hoc est.
tu eorum colla calcabis. Sufficiencia hu-
ius benedictionis est. Benedictio vel est per-
tinens ad statum vite. vel ad statum pre-
sente. Ad statum vite duo sunt tibi necessaria. Unum
est verum deum agnoscere. et hoc est pri-
mum. Secundum est auxilium quo possim
ad ipsum ad eternam beatitudinem asce-
dere. et hoc est secundum. Si autem pertinet ad sta-
tum presentie. vel quantum ad substantiale primum
unum: vel quantum ad accidentale. Si sub-
stantiale. vel in se vel in comparatione ad
causam efficientem. Si in se vel a malo. et sic
est timoris ablatio. vel in bono. et hoc vel
in se. vel respectue. Si in se. vel quantum
ad primum concupiscibilis et sic est saturi-
tatis possessio. vel primum rationalis. et
sic est perfecta dei cognitio. vel primum irra-
tionabilis. et sic est beatitudinis comprehen-
sio. Si autem est bonum respectu aliorum. sic est
creaturis placitum. Si autem sit in compara-
tione ad causam efficientem. sic est divina
auxilio. Si autem pertinet ad primum acci-
dentale. sic est hostium subiectio. in qua
duplex habemus gaudium. scilicet de nostra in
presenti passione. et illorum in condemna-

tionem. hec autem omnia beatissima uirgo possedit in summo. Ipsa enim super omnem creaturam deum cognoscit. Item ipsa nobilissimo auxilio utpote deliciis affluens in iuxta super dilectum corpore et anima ascendit. Item ipsa inuincibilis timoris mali sub umbra dilecti requiescit. Item ipsa a torrente voluptatis super omnia inebriata fuit. Item perfectissima et humanitatis et eternitatis christi cognitionem habuit in summo. Item supremam post deum benedictionem apprehendit. Item super omnes puras creaturas et ordines utpote superior exaltata fuit. Item diuinum auxilium super omnes habuit. cum quo maxima et excellentissima opera fecit. Item inuincibilis non tantum in celo sed etiam in terra sub pedibus calcavit. Sic ergo patet qualiter beatissima uirgo benedictiones singulorum singulariter. et vniuersorum vniuersaliter singulas et vniuersas posedit in summo.

De hoc. Benedictus fructus ventris tui. ca. 22.

Equit de eo quod addit Elisabeth

Et benedictus fructus ventris tui.

De quo primo queritur quare inter illud et precedens intercedat copulatio. cum tamen in predictis nulla sit posita copulatio.

Item cum ista saluatio sit in textu euangelij et ad euangelium nihil sit licitum de mihi vel apponi. ut prohibere sub anathemate in fine apocalypsis. et etiam in deuteronomio. quare ergo ecclesia hoc apponit. Item aut apponendum fuit. aut non. Si fuit. ergo angelus obmisit qui non apposuit. Si autem non apponendum fuit. ergo ecclesia male apposuit. Item Elisabeth licet illud apposuerit non tamen illi coniunxit. ergo quare ecclesia coniungit. Item quare ecclesia mutauit verba angeli. dicendo iter mulieres. cum angelus dixerit in mulieribus. Item cum de uirginitate sit hic mittens et saluans. et uirgo benedictissima sit saluata. hoc

quod est benedictus fructus ventris tui non videtur pertinere ad salutantem nec ad personam salutaram. ergo ponitur superflue.

Item Bernardus dicit. Non ideo ille benedictus quia tu benedicta. Sed quia ille benedictus ideo tu benedicta. Cum ergo causa naturaliter precedat effectum. debuisse sic ordinasse. Benedictus fructus ventris tui. et benedicta tu in mulieribus.

Quid importet hec benedictio. Benedictus fructus ventris tui. 22.

Ostendit hec queritur quid importet significando hoc quod est. benedictus fructus ventris tui. et in quo differat ab alijs in saluatione promissis. Videtur enim includi in eo quod est gratia plena. sicut consequens clauditur in antecedenti. Si enim gratia plena fuit. ergo fructus ventris eius benedictus fuit. Item videtur includi in eo quod est benedicta tu in mulieribus. Causa enim intelligitur in suo effectu. est enim benedicta in mulieribus. quia benedictus fructus ventris produxit.

Item videtur male apponi quia quod angelus salutatione dixit tunc dominus adhuc fructus ventris eius non fuit. ergo ecclesia hoc male annectit. Item cum maior sit laus spiritualis quam generalis. et magis sit spirituale filius quam fructus. omnis enim filius est fructus. et non e converso. debuisset dixisse filius ventris tui et non fructus. Item cum non tantum de ventre sed de toto corpore facta fuerit formatio. debuisset dixisse filius corporis tui. Item cum filius non sit filius tantum corporis. vel tantum anime sed coniuncti debuisset dixisse filius tuus. ratiocinando coniunctum sine primum determinat. Item quod videtur benedictio ista qua dicitur fructus ventris tui sit eiusdem rationis cum illa de qua dictum est benedicta tu in mulieribus. Et videtur quod sic. quia una est causa alteri. ergo oportet quod hoc sit secundum vniuersaliter. Albedo enim vniuerso est causa albedinis in pariete. Sed contra hoc est quod benedictio illa de qua dicitur benedicta tu in mulieribus non dicitur benedictio per exclusionem

maledictio. Ista autem benedictio. bñdictus fructus ventris tui nūquam fuit maledicibilis. ergo nō pōt dici benedictus p̄ exclusionem maledictiois. ergo oportet q̄ scdm̄ aliam rationē. Item benedictissima dicitur benedicta i mulieribus propter fecunditatem. S; fructus ventris benedictus non p̄ huiusmodi fecunditatem. ergo nō hñt huiusmodi sed alteri modi benedictionē. ergo nō sumitur vtrūq; scdm̄ eandem rationem. Item benedictissima dicitur benedicta. et determinat respectu cuius qz in mulieribus. quare ergo nō similiter dicitur fructus ventris benedictus cū de terminatōe respectu cui? sit benedictus? Item si dicat q̄ absolute dicitur benedictus. quia ē benedictus super omnia et in omnib;. secundū hoc quoq; bñdictissima non deberet dici tñ benedicta in mulieribus. cū sua benedictio se extendat in pl;. et sic deberet dici benedicta in creaturis omnibus. et non tātū in mulieribus.

Utrum contineat in se benedictiones omnium. ca. 230.

Ostendit hęc querit vtrum benedictio fructus contineat in se benedictiones omnium. et maxime si habeat benedictiones omnium in se que sunt in benedictionib; matris sue comprehense. Et videtur p̄io q̄ nō. Dñs enim nō habuit benedictiones coniugatorū quibus dictum est. Crescite et multiplicamini et replete terrā. Dñs enim huiusmodi multiplicatio nē corporalem nō hñt: nec generatiōe terrā repluit. Itē luce. 1. Et erit gaudium tibi et exultatio. glo. Monentur parentes nō minus grās agere pro ortu scōp filior. q̄ p̄ meritis. Nō enim parvū munus est dī dare liberos. propagatores generis. successōis heredes. Jacob i generatione. xij. filiorū gaudet. Abrahę filius dat. et zacharias exaudietur. Divinū igitur munus est fecunditas

parentis. Agant igitur patres gratias. quia genuerūt. filij quia generati. matres quia honorantur p̄mijs coniugij. stipendia militie sue filij sūt. Dominus autē illud munus. illud p̄miū. illud stipendij nō habuit. quia corporaliter nō genuit. ergo nō omne bonū vel omnium benedictionem. bñdictus fructus in se possedit. Item benedictus fructus ventris tui benedictū fructū ventris non hñt: quia nullū fructum ventris hñt ergo aliqua bñdictione caruit. Item luce. 10. Maria optimā partem elegit. Bona pars est coniugator. melior viduarum: optima virginū. Sed dñs nō hñt bonū cōiugatorū nec viduarum. ergo nec hñt benedictōes oīū. Itē Aug. dicit q̄ celibatus Johānis non p̄fertur cōiugio Abrahę. ergo vtrūq; bonum. ergo ambo siml melius bonū. Sed dñs Ihus xps habuit tantū alterū. ergo nō habuit omne bonū creatū. Itē in semina est grā q̄ est vgo et mī. ergo i viro debet esse grā q̄ esset virgo et p̄r: sed hoc quoq; non habuit. Itē bonū est esse vginem: bonū est esse matrem. ergo vtrūq; esse siml est melius. Item dñs est mī carnal et est mī spūalis. fili autē ei est tñ p̄r spūalis et nō carnal. ergo ipsa h; plus. Item bonū est esse p̄r carnalem. bonū est esse p̄r spūalem. ergo vtrūq; est melius esse. Item ipse nō est p̄r dei. ergo ipse nō h; totū bonū quod h; mī. Item q̄r de singulis privilegijs suis q̄liter a filio excellat in illis. Cōtra p̄dicta obicit in hūc modū. Quicqd est boni in creaturis est in homie. S; quicqd boni fuit in homie. fuit in dño ihu xpo. ergo quicqd fuit boni i creaturis fuit i xpo. Item supiores hñt p̄p̄ietates inferior cū excellentia. Item ps. Unxit te deus p̄ fortibus tuis. Item. Speciosus forma p̄ filiis hominū. Item Damascen. Assūpsit primitias nrę masse. Item Jo. 2. Nō ad mensurā dat deus sp̄m. ergo ipse

non hūit spm̄ ad mensurā. Itē Jo. p. De plenitudine eius oēs accepimus.

Itē ro. xi. Ex ipso et p̄ ipsum: et in ipso sunt oīa. Itē deus est quo melius cogitari nō pōt. Itē; Damascen⁹. Siue enī fm̄ bonitatē: siue fm̄ virtutē: siue fm̄ sapientiā: siue fm̄ tēpus: siue scdm̄ locum deficiat a p̄fectione: deus nō ē. ergo quicqd̄ boni ē in creaturis est et i ipso q̄ est deus. Itē. Jac. p. Qd̄ dātū optimum et oē donum p̄fectum desursū ē descendens a patre luminum. Itē; q̄ in oībus p̄uilegijs ipsam̄ excedit pz.

Primū fuit q̄ ipsa nō q̄ peccauit. nec ipse i peccato cōceptus fuit. Secundū fuit q̄ ipsa peccare nō potuit. Tertiū fuit q̄ ipsa in omni actu liberti arbitrij meruit. ipse aut̄ oī bono in ipsa cōcepti one dignus fuit: et postea quolibz̄ actu nobis meruit. Quartū fuit puritas i summo. Sed ipsa puritatē receptiuaz: ipse aut̄ datiuā habuit: et ipsa pura i sūmo ad modū aeris: ipse aut̄ ad modum solis. Quintum fuit q̄ ipsa fuit virgo virginum: ipse aut̄ virgo filius virginis. Et plus ē eē virginem virginis filium. q̄ virginem matrē virginum. Sextū fuit q̄ erat mater virgo p̄ generatiōz. ipse vero fuit virgo pater p̄ creatiōē. et nobilior est creatiō q̄ generatiō: et actus creatoris q̄ actus creature. Septimū ē q̄ ipsa ē mater oīum: ipse aut̄ est pater oīum. maior aut̄ est esse patrē q̄ matrem. Item ipse genuit verbo: illa aut̄ facto: et plus est et p̄ine generatiōi similis gñare vbo q̄ scō. Octauū q̄ ipsa nullius habuit ignorantia: ipse aut̄ oīum scientia. Nonū q̄ ipsa fuit Stella maris: ipse aut̄ lux mundi. Decimū ē q̄ ipsa est porta celi. ipse aut̄ hostiū: in quo est porta. Undecimū q̄ ipsa habuit cōmunicatiōem passiōis p̄ cōpassiōē: ipse aut̄ ipsam̄ passiōē. Duodecimū q̄ ipsa super oēs choros angelorum est exaltata. ipse aut̄ habet nomen quod est super omne nomen.

Tertiumdecimū est q̄ ipsa ē regina misericordie: ipse aut̄ ē p̄r misericordiā rum et rex glorie. Ad plenariam intel ligētiā p̄dcōz querit̄ de sufficiētia eoz: et de d̄ra eoz q̄ ponūt̄ i ista salutarē. Et primo q̄rit̄ de nūero dictionū quas iī beat̄ decē verba et n̄ plura l̄ paucio ra. Itē q̄ tñ quattuor sn̄e ponāt̄ i ipsa. Itē q̄ sn̄e ita sibi succedūt̄ progressiue: ita q̄ prima beat̄ vnā dictōz. Secūda duas. Tertia tres. Quarta q̄tuor.

Itē fm̄ additionē elisabet quīqz sūt sn̄e: et quita bz̄ quīqz dictōes. Item qd̄ significet hoc q̄ hic ponit̄ denari⁹ q̄ ē numerus singularis ex oī pte singu laris a base i cōi. Itē silr. xv. S; tūc o; quīqz ponit̄ p̄ base. Ad hec obiec ta primo soluētes dicimus q̄ sufficiētia salutationū sumitur i hoc modo.

In ista salutationē annūciat̄ beatissimē virginis p̄fectissima b̄tudo: et p̄ ipsa; et in ipsa toti generi humano. Perfectō aut̄ b̄titudinis vel q̄tum ad substantiā. vel q̄tum ad cām: vel q̄tum ad efficiē tiam. Si quātum ad substantiā. vel ē a malo: et sic ē. Aue. vel est ad bonum. et sic ē gratia plena. Si q̄tum ad causā. sic ē. Dñs tecū. Si q̄tum ad efficiētiā: vel est imediata: sic est. B̄dicta tu in mulieribus. vel mediata. sic ē. B̄dic tus fructus ventris tui. Ad aliud d̄r q̄ p̄ decē verba significat̄ decalogi imple tio. In q̄tuor s̄ijs significat̄ i quatuor euāgelijis cōsiliōz sup̄additio. et per hec duo sit nobis p̄fecte salutis annūciatio.

Item decē verba i quattuor s̄ijs. B̄ ē lex i quattuor euāgelijis. Itē gradua lis p̄gressio significat̄ q̄ in via n̄ ē p̄scā legis impletio: sed tñ initiatio. Item denari⁹ triangularis significat̄ legis mo bilitem. quaternarius aut̄ euangelij eternitatem: et vterqz ē numerus iper sectus. Sed decē in duobus. Quatuor in vno. qz euāgelij quidē bz̄ p̄fectōz vie: sed nō patrie: et ita vnū sibi deest. Sed denarius legis deficit in duobus.

quia nec h; pfectionē vie: nec patrie:

Item quattuor cū oībus suis pribus facit denariū: et lex materialr tota ē in euāgelio. Itē denarius ē numer' triā gularis: qz quattuor tendit in cōsumit. qz per firmitatē legis et euāgelij recte impleti puenitur ad vntū. de quo dicit. i ps. Unā petij a domino. Itē fm ad ditiōez; Elisabeth denarius dictionuz; significat decalogū: quaternari' s'niarū significat euāgelij. additio elisabeth do ctrinam ap'lor. Et hec oīa figurāt i sa lutatione bñssime virginis dinit' mis sa. In ipsa. n. fuit legis et euāgelij imple tio. et ipsa est vtriusq; expositio. p ipsa; vniū cum altero est coniunctio. Item vniū in alterum reductio. Item per ipsam virtutum consumatio. Item p ipsam sanctitatis pgressio. Item ad deum ascensio. Nobis aut per legem et ipsam. noue et eterne salutatiōis annū ciatio: et in salutem ipsam productio.

his visis: videndum est ad ea que d' benedictione fructus sunt obiecta. No tandum ergo qz de benedictōe illa pos samus loqui secundum tres vias. Prio quātum ad significatiōez; Secūdo qū ad suppositiōem. Tercio qū ad s'bam. Quātū ad significatiōez; vtrū. s. bene dictio hēat vnam significatiōez; vel plu res. et si plures. scdm quā hic sumatur: et si oīs quō ratio omnis benedictiōis saluet in ista benedictione. Quātū ad suppositionem: vt si benedictio ē cōmu ne ad plura p qua sumatur hic: et vtrū pro omnibus suis suppositis. Itē quātum ad suam substantiā ex quibus et qū tum integret. ista benedictio quattuor h; significata: quoz omniū rō saluatur in ista benedictione. Est. n. bñdictō ma ledicti euacuatio: et ē benedictō oīs bo ni possessio: et ē benedictō secunditatis superexaltatō: et est benedictio congra tulantiū collaudatio. et quel; istaz tri plex est. Est. n. triplicis maledicti eua cuatio. Incidit. n. homo per peccatum

triplex maledictū. Primus ē punitio so mitis. Secūdu ē labor inueniēde veri tatis. Tertiū ē necessitas incineratiōis. Primū intelligit p hoc. Cum operatus fueris terram: germinabit tibi spinas. Scdōz p illd qd dicitur. In sudore vult' tui vesceris pane tuo. Tertiū per illd. Tuis es et i cinerē reuerteris. Istius triplicis maledicti euacuatio fuit i isto fructu. Benedictio primi. qz puncturā somitis nō habuit. Scdō qz oīa scituit. Tertiū qz corruptiōem nō vidit. Se cūda significatio fuit oīs boni possessio et hec triplex fuit. habuit. n. bonitatem humāe nē i summo. Itē bonitatem di uine nē i summo. Itē bonitātē hūit q est ex cōiunctōe vtriusq; et sic oē bonū possedit in summo. Tercia significatio fuit fecūditatis superexaltatio: et h quo qz triplex. Fuit. n. pater p creationez; i esse nature. p recreatiōez; i esse grē. p gloriūcatōem in esse glorie. Quarta fu it significatio gratulatiū collaudatō. et hec triplex angeloz; et hoīuz; et corpora lium. Oīs hi benedicti ipsam q genuit angeloz; restauratōez; hoīuz; redempto rem. corporaliū renouatōem. Quan tū ad suppositiōez; benedictio ista tria h; appellata. et p oībus illis redditur locutio vera. Est. n. iste fructus benedi ctus benedictione nature. benedictione gratie. benedictione glorie. et quodlib; istoz; triplex. Bñdictio nē triplex. ha buit. n. benedictum corpus. bñdictam aīaz. bñdictam diuinitatem. Corpus bñ dictū fuit tripliciter i materia. i forma in armonia. qz tēpatissimū. Pulcrū ē fuit tripliciter. In congruentia qūitatis. In elegātia dispositiōis. In venustate coloris. et sic in statura. in figura. in colore. Anima fuit benedcā tripliciter i se et i cōparatōe. In se dupliciter. a malo. in bono. A malo tripliciter. a pec cato. a fomite. ab ignorantia. In bono tripliciter. Oīum naturaz; naturali cō ditione. virtutum pollicitaz; pfectiōe.

suprema naturali dei dilectione. Itē;
 i cōpōitōe bñdīcā fuit dupl'r. s. ad deū .
 z ad corp'. Ad deū summa ymagine z
 similitudine. ad corp' sine cōtrarietate
 Item bñdīcā hñt diuinitatē. z hoc tri
 pliciter. Bñdīcāz i seipsā. bñdīcāz i ope
 ribus suis. bñdīcāz i donis suis. Itē
 habuit bñdīctōez grē. z hec quoq;
 fuit triplex. In creatā cū pfe. creatam
 cū mīse. cōiunctā pter vtrūq;. Item
 cū pfe triplicē hñt grām a pfe. q. est
 deus. q. dei filius. i. q. spirator spiritus
 sci. Cum mīse quoq; triplicē hñt grāz .
 Unā q. oēm grāz hñt. Scdm q. oēs
 dedit. Tertiā q. dedit vltra id qd hñt.
 Dedit. n. grām. virtutē. z remissionem
 peccatorū quā nō hñt. Un spūs helye i
 heliseo dupliciter fuit. Itē; ex cōiuncti
 one pter vtrūq; triplicē grām habuit .
 Unā q. filius pluriū; fuit. Scdm q. re
 demptor hoīum fuit. Tertiū q. beatitu
 do oīū; erit. Et quodlibet istorū triplex
 Qd filius pluriū fuit. ex hoc sequit' tri
 plex grā. Mater habuit patres z mīez;
 sed non deū. pater suus nec habuit pa
 trem. nec matrē. nec deū. nec homīez .
 Ipse autē; habuit patrem z matrem z
 deū z hoīem. Item q. redemptor ex
 hoc hñt tria. q. spons' aīarū. sacer dos
 fidelium. iudex viuorū z mortuorum .
 Item q. bñtudo oīum. Ex hoc ēt ha
 buit tria. q. ē bñtudo angelorū. hoīum.
 z corpalium. Itē bñdīctōez glorie si
 mīl'r hñt triplices. hñt. n. gloriā ppe
 benforis. sbāz redēptoris. gloriā creato
 ris. Et quelibet istarū triplex. Cōprehē
 soris summiā aureolā. sup oēs aureolas
 i summo. accidētia premia i summo.
 Item hō est primo viator z nō cōphē
 sor. postea cōprehensor z non viator.
 Ipse autem comprehensor aliquando.
 aliquando viator. z simul viator z
 comprehensor. Item viatorū ductor.
 comprehensor coronator. viatorum z
 comprehensorum adiutor. Itē glo
 ria redemptoris triplex. Quia hoīum

liberator. demonum supator. nē exalta
 tor. Item gloria creatoris triplex. Mi
 sericordia i sanctis. Iusticia in damna
 tis. gloriosus in seipso. Item habuit
 gloriam creatoris. iustificatoris. gloriifi
 catoris. Si autem consideret ista be
 nedictio q̄tum ad ptes integrales. tunc
 est benedictio vel quātū ad cām. vel q̄
 tum ad p̄cipiū. iste benedictus fruct'
 triplicem hñt originem. Bñdīctam tri
 nitatem per creationē. Bñdīctam ma
 trem per natiuitatem. Bñdīctū patres
 per generationē. Quātū ad essentia bñ
 dictus fuit tripliciter scdm bernardū .
 Odoze. sapore. spē. Odoz i plens cogno
 scitiuā inq̄tū verū. Sapore reficiēs af
 fectiū inq̄tū bonū. Spē bñficans cō
 prehensiuam inq̄tū summū fuit arduū
 Addamus z nos odorē. saporē speciei .
 valorem. Valer. n. in medicamentū cō
 tra oē malū. In cibum hñtem omne
 delectamētū. z i p̄tū comparans omne
 bonū. Itē q̄tū ad efficientiā. z q̄tum
 ad passiua. z actiua trip̄l'r. Qz bñdīc
 nos i esse nē. grē. z glie. Un ps. Bñdī
 cat nos deus de' n'r z bñdīcat nos de'
 Item bñdīc nos benedictione tempo
 rali: spiritali: celesti: Passiua qz nos
 bñdīcīm' ip̄uz corde. Unde ps. Bene
 dic anima mea dñm z omnia que itra
 me sunt. Item bñdīcīm' ipsum ore
 Unde ps. Benedicaz dñz i omni tēpōe
 semp laus eius i ore meo. Itē bñdīc
 m' ipsum ope. Unde ps. Benedicaz
 dñm in vita mea. his vīsīs rñdemus
 ad obiecta. Qd ergo q̄r' de copulatōe
 dicim' q. hic ponit copulatō. q. cōtinet
 alterius finē z alteri' inceptionē. ad an
 gelicā salutatōez. z ad psonā filij perti
 nentem: z etiam ut noter inter bñdī
 ctionem filij z matris aliquam esse di
 lectionem: quāuis tñ scdm allegoriam
 ad alia; pertineant rōem. Ipsa enī est
 bñdīctā ppter bñdīctiōē fruct'. vñ
 sua bñdīctio descēdit a bñdīctiōe f. liij.
 Itē nō āgel' addidit qz nūdū fruct'

eius ventris fuit . sed ipsum quasi pro
missu in hoc qd dixit benedicta tu i mu
lieribus fructu cōprehendit . Ecclie au
tem exhibitā z maxime v̄ginis beatissi
me cōmendatū . i ipsius salutatione ap
posuit . Ordo p̄z ex sufficiētia . Item q̄
re nō dixit filius : filius nāq; ē ad spūa
lem z carnalē generationem . fructus
aut plus determinat carnalem genera
tionem . z maxime cū hac determinatō
ne ventris . qui est locus generationis
carnalis ppter qd etiā nō dixit . corpo
ris sed ventris . ut vitas generationis
plus exprimeret . z falsitas heretica pl̄
sopiretur . Item quare nō determina
uit respectu cuius esset b̄dictus . Dici
mus q̄ fm omnē significatiōē . z scōz
omnem suppositionē . z fm omnē p̄z .
z omni modo . z in oībus b̄dictus fu
it . eius benedictio p̄ nihil specificūz co
artari potuit . Benedictio quoq; beatif
sime v̄ginis p hoc qd dicit in mulieri
bus . nō restringit sed cā z origo omnis
benedictōis monstrat . Concedimus
et ā qd dñs ih̄s x̄ps h̄uit omnes digni
tates sue m̄ris . vel in se vel in equipo
lenti excellentissimo cōgruenti . h̄uit eti
am bonū cōiugale qz sponsus fuit vn̄s
salus ecclie . Item v̄go fuit et p̄r quia
verbo veritatis generavit . z ex aqua
z spū ex m̄re ecclia omnes regenera
uit . Item sicut ipsa est m̄r dei . ita z
ipse est fili⁹ dei . z plus est esse filiū dei
q̄ m̄rem dei . Item plus est esse filiū v̄gi
nis q̄ esse uirginem v̄ginum . qz si ipse
esset v̄go v̄ginū sequeretur qd ipsa m̄r sua
nō esset v̄go . Item plus ē esse benedi
ctum fructū ventris q̄ esse b̄dictā i mu
lieribus . Cōcedim⁹ etiā qd a filio suo
in omnib⁹ p̄uilegijs suis excellit . nec
i hoc laus m̄ris suis diminuit . sed exal
tat in eo qd nō t̄m genuit filiū sibi equa
lem sed i infinitū meliorē . qd etiam ex
hac p̄te quodāmodo infinitat matris b̄i
tatem . Ois enī arbor ex fructu suo co
gnosceitur . Unde si bonitas fruct⁹ b̄i

ficat arborem . infinita bonitas in fru
ctu infinitam quantū ad hoc ostendit i
arbore bonitatem .

De ipsius turbatōe . ca . 23 .

Equit . Que cū audisset turbata ē
Quē i ergo quare turbata fue
rit b̄tissima v̄go . Et videt p̄rio qd an
gelica visioē . Et hoc p̄bat a simili . lu
p̄ . dicit de zacharia . Apparuit illi an
gelus dñi stans a dextris altaris incē
si . Et zacharias turbatus est . z timor
irruit super eum . Ergo ex visione ange
lica est turbatio z timor . Item Greg .
O in quantā miseriā cecidim⁹ . qz etiā
z bonos angelos formidam⁹ . Itēz su
per iam dictūz textū luc . glo . Sicut hu
manus defect⁹ est terzari . ita angelice
b̄oiratis est pauentē de suo aspectu blā
diēdo consolari . ergo pauor est de aspe
ctu angeli . Item qd cū audisset turba
ta est more humāe fragilitatis de ange
lica visione . Itē luc . 2 . Angelus dñi
stetit iuxta illos z claritas dei circum
fulsit illos . z sequit . Timuerūt timore
magno . Itē dñs Mat . vlt . qd erat aspe
ctus angeli sicut fulgur . Et dñs ibi . qd ti
more exterriti sūt custodes . ergo ex vi
sione angeli ē terroz z turbatio . Itēz
Judic . xij . Vir dei venit ad me habēs
vultū angelicum terribilē nimis . ergo
ex vultu angeli est terroz . Contra qd
cū audisset turbata est i sermone ange
li nō ergo in visione . Itē alij discretō
spirituū . s; ipsa h̄uit discretiōē spūūz .
ut dictū est supra . ergo turbat nō ex vi
sione . Itē ipsa cognouit angelos p̄ spe
ciem . Itē aut cognouit 7 nō fuit tur
bata . aut nō cognouit z sic fuisset tu
bata . Item Abrahā loth Jacob Josue
z alij p̄res veteris testamēti viderunt
angelos . z nō fuerūt turbati . ergo nec
ipsa . qz ipsa a nullo illustriū vincitur .
Si ppter hoc dicit qd fuerit turbata
i sermone . Cōtra turbatio ē a malo vlt a
p̄rio . s; i isto sermōe nihil dñs ei malū vlt

Itē ergo de isto timore non turbat.
Itē nec in nūciato est aliqua ad ipsam
discōrarietas. ergo nec pīlīa nec p nū
ciatum turbat. Itē cōminatio est cā
turbatōis. ergo cōsolatio erit cā exul
tatōis. Itē glo. Et prudenter noue sa
lutatōis formā mirat. ergo videtur q
ista turbatio fuerit ex ammiratione.

Querit ergo si fuerit turbatio ammi
ratōis. et videt q nō. legī enī de scō
Augustio q nō satiabat altitudinē con
siderare cōsiliū diuini. dulcedine mira
bili sup salutē hūmāi generis. ergo illa
admiratio est bona. ergo nō est phibē
da. s; istam turbatōnē remouet angel⁹
dicens. Ne timeas. ergo ista turbatio
non fuit admiratōis. Vel si dicat q
nō fuerit admiratio dubitatōis. Cōtra
hoc dicit Ambrosi⁹ q dicit ibidē. Tur
bat q nescit an sit pteritū v^l futū qd
angel⁹ dixit. Itē Bernard⁹ dicit. Du
bia cōsolat. Si ppter hoc dicat fuisse
turbatio dubitatōis. contra hoc dicit.
Ambrosi⁹ i glo. i hūc modū. Cū Sāra
risit de pmissiōe dei. et maria dixit quo
modo fiet istud. cur nō fuit muta effe
cta sicut zacharias? S; Sāra et maria
non dubitat sciendū qd pmissū. s; post
modū requirunt. ergo hic nulla turba
tio fuit dubitationis.

De ipsius cogitatione. ca. 232.

Ost hec querit de hoc qd dicit.
Et cogitabat. Et obicit in hunc
modū. Cogitatio ē decursus rōis d vno
oppositōr sup reliquū. Unde dicit co
gitatio qñ cogitatio. S; vbi ē rōis su
ctuatio de vno oppos. tōr sup reliquū.
ibi est dubitatio. ergo v^l q hoc erat du
bitatio. Itē bernard⁹. Sciebat vgo
prudens q sepe angel⁹ Sachanē trans
figurat se i angelū lucis. et qz nimium
humilis et simplex erat. nihil tale peni
t^a scō angelo spabat. et ideo cogitabat
qñlis eēt ista saluatio. Tūc angel⁹ intui
tus vginē. et varias secū voluere cogi

tatōes facillē cōprehendens. pauidam
cōsolat confirmat dubiā. ergo videt q
hec cogitatio fuit p modū dubitatōis.

Itē ibidem glo. Solent vrgines que
vere vrgines sūt semp pauere. et nun
quā secure esse. et ut caueāt timēda etiā
tuta ptimefcere scientes se i vasis ficti
libus thesaurū portare ptiōsū. et nimis
arduū esse viuere angelos iter hominē
et in terris more celestū conuersari. ac
in carne vitā celibē agere. ac proinde
quicqd fuerit ortum suspectas hominū
insidias totā contra se estimāt machia
tum. Jecarco et maria turbata est. Ex
hac itē auctoritate videt q hec turba
tio et cogitatio fuerit timoris et dubita
tionis.

De ipsius timore. ca. 233.

Inde sequit. Ne timeas. Et qñt
primo huiusmōi timor hic timore
atur. Et videt q nullus hic vere possit
remoueri. quia ut dicit dama. timor i
nidit in sex. In segnitatem. in erubescē
tiam. i verecundiā. in admirationē. in
stuporem. et agoniā. Segnitates est ti
mor future opatōis. Ille nō fuit hic
quia nihil mutas hic operandū. Eru
bescencia est timor in expectatiōe con
iūti. et ille quoq; nō est hic. qz nihil fit
de conuictio. Verecūdia est timor in
turpi actu. et de hoc nihil hic. Admi
ratio est timor ex magna ymaginatōe:
cōtra illam nō est necessaria cōsolatio:
ut dictū est. Stupor vō est timor ex i
cōsuetā ymaginatōe: hic autē nihil de
ymaginatōib⁹ agebat. Agōia vō ē timor
p casū l infortunū: timētes. n. isortia
ti casū l infortunū actūs. agonizamur.
hic quoq; nihil de infortunio vel casu
ergo nō fuit agōie. et sic null⁹ timor. et
ita frustra remouetur timor: vbi null⁹
fuit timor. Item si ammirationis ti
mor ille non prohibetur. Item nō est
nisi contra malum. Item nihil time
re timore remouib⁹ nisi culpa vel pe
na. Item perfectis nulla t. menda ē

pena. ergo frustra. Unde Act. 5. Ibat apostoli gaudentes a conspectu concilij qm digni bti sunt p noie iesu cōtume liam pati. Item laus plus excitat ad amorem q̄ ad timorem. ergo cū nihil pcessisset nisi qd fuit de laude nullus timor debuit inesse vel removeri. S; cōtra. glo. Ex verecūdia pauet. Itē; alia glo. Trepidat virgini est. z ad omnes viri ingressus pauere. z oēs viri afatus vereri. ergo videt q̄ v̄t timuit.

De verecūdia. ca. 234.

Utra hoc q̄rit. Utrum btissima virgo hūit verecūdiā. Et videt q̄ sic. glo. supra. Ex verecūdia pauet.

Item alia glo. ibidem. Elisabeth ex culpa erubuit. Maria de verecūdia. In muliere enim modus pudoris auge tar. Itē; Ecclē. 26. Gratia super gratia; mulier scā z pudorata. Itē pudore bono repletus dei famulus. Item Jerē. 3. Fronis meretricis facta ē tibi noluiſti erubescē. Itē ecclē. 23. Alio treuerēt z infrunito ne tradas me.

Itē. Ecclē. 4. Est cōfusio adducens gloriā. Itē damasce. de erubescētia dicit. Optima autē hec ē passio. Item de verecūdia dicit q̄ non est insperabile ad salutem. Item phus. Erubuit. res salua est. Ex his omnibus videtur q̄ verecūdia sit bona. z q̄ ipam habuerit btissima virgo. cui nullā bonū defuit cuius pura creatura capax fuit. S; cōtra Damascen⁹ dicit q̄ est de turpi actu: sed nihil erat turpe in beatissima virgine. ergo nec verecūdia. Item Adam nō habuit ipsam ante peccatū: sed post viderit q̄ nudī fuerunt: z fecerunt sibi perizonata. Itē; qui non querit gloriā nō sentit cōtumeliā dicit Jeronim⁹. Sed humilima nullā quesit gloriā. ergo nō sentit cōtumeliā. ergo nō hūit verecūdiā. Item sūme humilis. ergo voluit vilis reputari.

Itē iuxta hoc querit de dño. Utrum

ipse habuerit verecūdiā. Et videt q̄ nō. Dicit Damascen⁹ q̄ ea assūpsit que in nostra nā plantauit. sed i nā nra nō plantauit verecūdiā. ergo verecūdiā nō hūit. Itē verecūdia est seq̄la peccati. ergo nō hūit illam. Contra hec passio ē meritoria. ergo est bona. ergo habuit illā. Item ipsa nālis. Itē assūpsit oia p̄ter peccatū z ignorantiā. Sed verecūdia neutrū istorū est. ergo habuit verecūdiā. ps. Verecūdia mea contra me est. Itē; qm propter te sustinui obprobriū. has auctoritates exponit glo. de dño. ergo hūit verecūdiā.

De iuenisti enī grāz ap̄ dñm. c. 235.

Ost hec querit de hoc. Inuenisti enī grām apud dñm. Et querit qd sit gratia inuenire. Si hoc est pditam recuperare. hoc est multis commune.

Item si hoc est pditam p̄io recuperare. tūc btissima virgo grām nō inuenit. Sed Adāz z eua qui p̄mo recuperauerūt. Item si inuenire ē p̄ius in rem venire. scdm hoc p̄mus angelus vel p̄m⁹ homo grām inuenit. Queritur ergo utrū btissima h̄go meruerit fieri m̄r dei. Et videt q̄ sic. quia dicit Augu. Que tuo singulari merito mudo succurristi pdito. Item per vtutes gratuitas proprie est meritū. Sed dicit Augu. q̄ sola humilitas gēuit nobis s̄ uim. Itē; bernardus. Qd cor pus xpī z aia. z diuinitas. tria sunt sata que in seuit mulier euāgelica. z q̄ fermentū; est fides virginis. ergo mediāte fide facta ē m̄r dei. Itē Elisabeth dicit ad ipsam luce. i. Beata q̄ credidisti qm p̄ficiētur i te q̄ dicta sūt tibi a dño. ergo ppter credere ē btā. ergo merito fidei ē btificata. Item maius est b̄re vitā eternā q̄ esse m̄rem dei. s; illud p̄r hō mereri. ergo illud. Si dicat q̄ meruit de cōgruo z nō de cōdigno. hic nihil videt dictū. quia vitā eternā nō meretur quis de cōdigno. qz nō sūt cōdigne

passiones huiusmodi ad futuram gloriam. Ro. 8. Nullum enim temporale digne valet eternum.

Item Aug. In psalmo. hac facta est promissio et precibus scorum inuanda est dei perfruitio. ergo precibus potest obtineri gratia gratum faciens. multo fortius gratia gratis data. Item Aug. dicit. Quod beatorum fuit concipiendo fide. quam carne. ergo si per virtutes gratias est alicui mereri gratiam dei. ergo et per virtutes potest mereri fieri in se deo.

Item luc. 1. Ne timeas zacharia. exaudita est oratio tua. ergo oratione meruit quod elisabeth mater fuit. Sed dicit glossa. ibi quod elisabeth quod est dei mei saturitas. figurat mariam quam deo plena fuit. Obtenit ergo et signatum mereri potuit. ergo et esse matrem dei potest merito virginis obtineri.

De apud dominum. ca. 236.

Em de quibus de hoc quod dicit. Apud dominum. Et videtur apud dominum in tribus significationibus inueniri. Quandoque enim significat equalitatem essentie. ut cum dicitur. ubi erat apud deum Job. 1. Quandoque situs equalitatem. secundum quod opponitur ut supra et infra. ut quod dicitur tertij regum. 2. Positus est thronus meus regis apud thronum regis. Juxta quem modum dicitur mihi ihesu et discipulus quem diligebat ihesus stare iuxta crucem Jo. 15. Quod etiam apud et iuxta dicitur respectiue. secundum quem modum dicitur tur alte mulieres stare iuxta crucem. non absolute iuxta crucem sed respectu turbe quam longius stabat. Unde etiam dicitur stare a longe respectu mensis et discipuli qui prope stabat iuxta. Medius est proportionem inter duo extrema. Queritur ergo quo istorum modorum hic sumatur. et videtur quod ultio. Ipsa enim inuenit gratiam propinquior quam aliqua alia creatura. non tamen simpliciter equalis sit potuit esse cum deo. Impossibile est enim in situ vel in aliquid creaturam equali deo. Quod ergo si dicitur quo ad aliquid esse apud dominum. quod hoc sit respectu aliarum creaturarum. Quod autem secundo modo hoc sumatur vel quod propinquum est regimine apud regem esse. Juxta illud. Assit regina a

dextris tuis. Unde et mulier sancta fuit de latere viri. Similiter et mihi propinquum est esse apud filium. Juxta illud. Positus est thronus meus regis etc. Item quod et primo modo hoc sumi possit videtur. Una est maiestas regina a qua rex est rex. et regina est regina. ergo coequatur in illa. ergo apud potest dicere equalitatem in ipsa. Vel sicut dicitur filius esse apud patrem propter ydempnitatem nature. sic etiam dici potest esse apud filium propter ydempnitatem nature in qua unum est cum matre. sicut et in alia natura unum est cum patre. et sic potest ibi apud sumi primo modo.

Item queritur que sit differentia inter apud et coram. secundum quod in alijs reperitur quod inuenerunt gratiam coram domino vel in oculis eius. et utrum gratiam habere apud dominum possit esse solius virginis gloriose.

Solutio predictorum. ca. 237.

De predicta soluendo dicimus. quod beatus sima virgo commemorat peritiam humilitatem. admirans patris salutacionis sublimitatem. sperans future impletionis beatitudinem. quam cum audis humiliter. diligenter. prudenter. reuerenter letiter. credendo. sperando. turbat admirans dei potentiam. sapientiam. misericordiam. caritatem. veritatem. humilitatem. naturam dignitatem. salutacionis novitatem. rerum immensitatem. sui puritatem. propter cautele timorem. propter verecundiam virginalem. cogitabat lecta dictis comparando. eue deceptionem recordando. locutionis precipitum fugiendo. consuetudinem meditationis exhibendo. usum prudentie exercendo. modum repositionis ordinando. se fallibilem recognoscendo. nos ad prudentiam invitando. Cogitabat inquam qualis quod venerabilis. quam admirabilis. quam salutaris. quam subtilis. quam familiaris quod generalis quod singularis esset ista. Ista dico a deo predicta. a filio scripta. a spiritu

scō nunciata ab angelo portata. Ista in
q̄ saluatio que ē salutis optatio. ichoa
tio: portatio: perfectio. augmētatio. cō
firmatio. perpetuatio. Qui angelus.
Ne timeas inquit regis magnitudinē.
tui paruitatē. sermonis falsitatē. reruz
icōprehensibilitatē. sine ambiguitatez:
pmissi p̄actioz. salutis amissionez.
retenti diminutioz. Ne timeas inq̄. qz
inuenisti non creasti vt deus. nō semp
habuisti vt filius tuus: n̄ rapuisti vt pri
mus angelus: nō perdidisti vt prim⁹ pa
rens. nō emisti vt symon magus. s; inue
nisti. qz quesuisti vbi fuit: vt ego p̄a
dentissima: vt doctrix fidelissima: sed
reddidisti vt mater misericordissima.
Inuēisti inq̄ dei miserātis caritate. p
mittentis veritate: hoīs necessitate. tui
ad hoc idoneitate. Inuenisti inq̄ grām
increatam. z in illa z cū illa oēm crea
turam. Venerunt. n. tibi oīa bona. pa
riter cū illa. Creatam aut spūalē z cor
poralem. spūalem generālē. specialem.
singularem. General⁹ sumitas omniuz
que spūaliter fuerūt in alijs. Singularis
que cōprehensa est. xij. p̄uilegijs. Cor
poralem similiter generalem: specialem.
singularem. Generalem corporis resur
rectionem: spūalēz virginis integrita
tem. singularem virginis vteri secū
ditatem. hec aut oīa inuenisti apud deū
Apud dico p̄p̄inquissima similitudine.
digitate. familiaritate. nature vnitatem.
Et hoc apud deum creatorem. recrea
torem: iustificatorem: glorificatorem.
his visis z intellectis parz solutio ad
obiecta. Concedimus. n. qz beatissima
virgo in sermone isto saluatorio: lau
dabilissimo: consolatorio. instructorio:
credibili. delectabili: vtili: honorabili:
admirabili. sermone inq̄ eius quē veri
tas misit. qui a veritate nunq̄ discessit
qui falli nō potuit nec voluit fallere.
In isto inq̄ sermone beata virgo fuit
oīfariam mirata. in sensu per verecun
diam virginalem de angelica visione. i

virili specie. in rōne per timorez: caute
le de deceptione. in intellectu plaudēs
z admirans de promissorum z nuncia
torum magnitudine. Patet etiam qz
non est turbatio tui de malo. sed etia;
de magno. Item nō est timor tui mali:
sed etiam magni. Unde damasce. Ad
miratio vero est timor ex magni yma
ginatione. Stupor vero ex inconsueta
imaginatione. Patet ergo qualis fuit
turbatio. qualis cogitatio. qualis timor
qualis saluatio. qualis z que gratia
quam inuenit. Inuenit aut quia huma
no generi perditaz primo recuperauit
hoc adaz vel abraham non fecit. Imo
per ipsam omnes gratiam rehabuerūt
vtz in p̄uilegio. Mater oīum. z p̄ui
legio. porta celi. Lōcedimus ē qz ap
potest quolibet illozum trium modorū
ibi sumi sicut dictum est i apponēdo.

De hoc. Ecce concipies de quo tanq̄
conciptente. capitū. 23.

Equit. Ecce cōcipies. De cōceptō
ne. P̄io q̄ritur de quo scā sit cō
ceptio tanq̄ d̄ causa efficiente p̄ appro
p̄iationem. Et v̄ qz de patre. Cōceptō
enim sit de generāte. Patris aut solius
est propriuz generare. ergo si alicui d;
appropriari. hoc erit p̄sone p̄ris. Itē
generatio tēporalis ymago ē ḡn̄ratiōis
eternae. s; illa ē d̄ p̄re. ergo z ista. Itē
idem est nobis filium dare qz generatō
tēporal. s; illa datio ē a p̄re. ergo z p̄ce
ptio. Qd̄ aut filio d; appropriari sic
probat. Triplex est dei opus. creatō.
recreatio. glorificatio. Sed creatio ap
propriat p̄ri. glorificatio spūi scō. ergo
recreatio filio. Itē ab illo d; fieri cō
ceptio qui agit z remanet in generato.
S; hoc fuit tū p̄sona filij. ergo ei tātū
cōuenit cōceptō. Itē exmanuit seip
sum. s; sunt hoc i cōceptione. ergo cōce
ptio fuit ab ipso. Qd̄ aut a spū scō de
beat fieri cōceptō p̄ euāgelij patet. vbi
d̄r. Inuēta est in vtero habens de spū

sc5. Item ista cōceptō est opus summe
benignitatis. ergo d3 appropriari spūi
scō. Item i euangelio nazareoz dicit
q̄ descendit sup eum fons oīs spūs z di
xit. hic ē filius meus dilectus. Iuxta
hoc querit̄ vtr̄ spūs scūs sit p̄r illi cō
cepti. z vtr̄ q̄ sic. Quicqd. n. ē alio ope
rante vtr̄ cā efficiente: si illud est m̄r. z
illud est pater. Sed b̄rā vgo est m̄r dei
z cōcepit filii de spū scō. ergo sicut ip̄a
est mater ita spūs scūs est pater.

De quo tanquam materia cap. 239.

Ost̄ hec querit̄. De quo tanq̄ de
materia scā sit ista cōceptio. Et vtr̄
q̄ de carne: qz ita dicit Augustinus q̄
d carne beatissime virginis carnē sibi
assumpsit. Item i momento scā ē ista
formatio z vniō cū aīa. ergo cum vici
mor sit caro ad corpus q̄ sanguis. vide
tur q̄ de carne cōceptus sit. Itēz de
illo assumpsit corpus qd descendit de
Adam sed sanguis nō descendit d̄ adā.
ergo nō assumpsit de sāguīe. Probatio
medie. Dic̄ ph̄s. Sanguis ē vltimū nu
trimentum i habentibus sanguinem.
ergo sanguis est de cibo. ergo n̄ descē
dit ab adam. ergo nō sumpsit d̄ sangui
ne. Cōtra damasce. Ex castis semper
v̄rginis sanguibus. carnē aīatam aīa
rōnali vtr̄ intellectuali suscepit. Itēz
sanguis potentia est totum corpus. er
go non potuit accipere de carne. Ita ēt
est in alijs hoībus q̄ corpus eorum co
agulat̄ de sanguine matris z non de
carne. Istis rōnibus cōcedunt qdaz
z dicunt q̄ tñ de sanguinibus concep
tus sit. Et ad auctoritates q̄ dicunt ip̄z
cōceptum de carne. dicūt ibi carnē su
mi p̄ sāguīe. z dicunt q̄ quīs sāguis
de cibo sit. z materialr nō descendit de
adam. ē tñ virtus generatiua z nutriti
ua que nō fm esse sed fm originez fuit
in adam. Cōtra hos qui sic dicūt obi
citur in hūc modum. Scdm̄ phyam na
turalem: Ad cōseruationem indiuidui

z saluatōnē speciei ponuntur quattuor
digestiones. Prima digestō fit in ore
quod pbant ex eo q̄ aliqua opatiōez z
eff. ctum plus h3 res masticata: q̄ non
masticata. Scda fit in stomacho vbi
segregatur subtile a grosso: z cōstat q̄
adhuc neutrum ē pars corporis. Lea
tia fit ex epate. vbi fit vltior segrega
tio puri ab imparo. z constat q̄ adhuc
neutrum ē vnituz corpori: vel p̄ corporis

Quarta fit in mēbris vbi transmitti
tur magis purum. Et illud ad mēbra
trāsmittit̄ tria facit. Prīmū ē q̄ nutrit
z saluat substantiam suscipiētis. restau
rando depditum cōtinue defectiōis: q̄
est ex calore naturali agente i sua; ma
teriam. Scdm̄ est q̄ eandem substantiā
etiā augmētāt: z deducit vsq; ad debi
tam q̄t̄tatem si est citra. Teriū est q̄
his duabus actionibus supfluum trās
mittit ad viam generationis: z fit sem̄
qd̄ est supfluitas quarte digestiōis.

Nō quero de illo supfluo. Aut ergo
de illo tñ fit decisio: aut nō tñ d̄ illo.
Si tātū de illo. sed illud nunq̄ fuit p̄s
generantis: nec pars corporis: qz i fine
quarte digestiōis. primo vel cōuertit̄
in corpus si est necessarium. vel trans
mittitur generatiue: si est supfluum. er
go si tñ de illo est propagatio. ergo nō
est essentialis ppagatio. qz nec aīa de
aīa nec corpus de corpore. Item sup
fluum nunq̄ vnitum fuit masse corru
pte: ex cuius cōiunctione cōtrahit̄ ori
ginale. ergo ille generator nō habebit
originale. Item scdm̄ hec nihil esset i
xpo. qz fm esse nunq̄ fuit i adā. ergo n̄
descendit ab ipso fm corpulentā sbām
qd̄ est expresse falsum. fm̄ Augustinū

Item si dicat̄ ab ipso descendisse non
q̄ aliquod sui in ipso fuerit fm esse. s3
tātum fm̄ originem anime vegetabilis
z nutritiue que est potentia in semine.
ergo potius dicit̄ descendisse a prima
planta vel a primo animali: in quo pri
mam originem habuit aīa nutritiua z

vegetabilis. Itē cū aīa vegetabilis z
sensitiua vna substātia sit cū rationabi
li in homīe. z illa nullā hūit ab adam
originem: s̄m aīam vegetabilem z nu
tritiam: nullomō dicet dñs de se dī
se ab adam. Si diceret q in semīe ē
virtus anime vegetabilis z nō in aīa.
hoc nihil ē. Virtus. n. ē sine substā
tia cui ē virtus. Itē ponamus q hō
tū comedat hōiem: z inde fiat ppaga
tio. queritur ī quo resurgat caro come
sti. Si in generante. ergo nihil habet
comestus in quo resurgat: cū nō acce
perit corpus nisi de comesto. ergo d ne
cessitate oīz q non resurgat vnus hō.
uel q ppagatio non fiat de nutrīmento
tū. ergo non tū de sanguine q est vlti
mum quarte digestionis. Et ex positōe
vī sequi q sit essentialis propagatio.

Item q n sit origialis pēi pēō. Itē
q dñs non descendit s̄m corpulentam
substātiā ab adam. Itē q non sit
oīum necessaria resurrectio. Itē da
masce. Ex patris beneplacito z coopa
tione spiritus scī. tribuit creatori crea
ri: plasmatori plasmari: z filio dei z dō
incarnari: z humanari ex castis z non
coīquinatis eius carnibus z sanguini
bus: pte mentis ex pleno debitum. Ec
ce expresse dicit q a carnibus z sāgui
nibus. n. ergo tantum ex sanguine bea
tissime virginis.

De modo concipiendi. capitu. 240.

Ost hec queritur de modo cōcipiē
di. Et vī q fuerit creatio. Dñs
est non seminās. sed per sp̄m sanctūz
creans. ergo fuit creatio. Item cum
duo lex sit principium educendi res in
esse: vīz principium mouens: z princi
pium creans: mutatio: z creatio ē soli
p̄mū: z illō quod immediate exīa p̄
mo principio est creatio. Sed ista cōce
ptio immediate fuit a deo. ergo fuit crea
tio. Item quicqd sit subito non ē mo
tus. sed mutatio vel creatio. sed ista p

ceptio facta fuit subito. ergo fuit crea
tio. Itē Jere. 31. Nouū creauit dñs s̄r
terraz zē. Sed illa conceptio fuit circū
datio. ergo pceptō fuit creatio. Iuxta
hoc q̄ritur vīz hec conceptō fuerit ime
diata a virtute creata vel increata: z
videtur q a creata: qz dicit Damascē.
q sp̄s scūs descendit in ipsam. dāns ei
virtutez susceptiuā simul z generatiuā
Sed generatiua ē que actiue generat.
ergo videtur q immediate sit generatus
a virtute beatissime v̄ginis. Preterea
queritur quid sit dare virtutem gene
ratiuā ad actum in ipsa. Aut cū hec
quā ipsa sola habuerit ad hoc virtutē
generatiuā. z sic sequitur q prius ge
nitus sit a virtute creata simpliciter.
aut hoc est ex virtute spiritus sancti: z
virtute generatiua virginis conceptūz
efficere. z sic videtur esse commixtio
virtutum quod est heres. ergo nō de
dit virtutem generatiuā. Item si
ei data fuit virtus generatiua. ergo ac
tus non miraculosus. Si enim ceco dē
tur oculi non est postea miraculum si
videat. Contra hoc obicitur infinite
distantie coniungere. infinite est poten
tie z virtutis. Eiusdem autem virtutis
est operari conceptionem z vnionem.
quā simul fiunt in vno. sed in vnione:
deus z homo infinite distantie sunt cō
iuncta. ergo hoc fuit a virtute infinita.
ergo nec fuit vtutis create. Nulla. n.
creatura est infinita.

Quanto tēpore fuerit ī vtero. ca. 241.

Unde queritur quāto tēpore fuerit
in vtero dñs. Et dicit augustinus
in libro nono de ciuitate dei q nouem
mensibus z sex diebus: s̄m quod dicit
in Job. 2. Quadragita z sex annis edi
ficatum ē templum hoc. hoc est contra
Jeremi. Nouū creauit dñs sup terraz
zē. ergo statim in conceptione fuit ibi.
ergo. xlvj. dies ipsi fuerunt superflui.
qui alijs sunt necessarij. ergo p̄m nāscē

debut et minus in utero esse q̄ ali. Preterea q̄ necessitas fuit q̄ corpus i conceptione statim fuit unitum et formatum: cum non sic sit in alijs etiam si n̄ eēt peccatum. Item vtrūq; fieri potuit opatione spūs sc̄i: et q̄ statim esset perfectū: et q̄ xlvj. die. ergo cū ipse naturam nr̄az assumpsit: et modū assūmēdi naturalem et cōmunem obseruare debuit. Item xp̄us est sc̄s adam vt dicit Apostolus priā Cor. is. Ergo debuit in eadem pfectione esse in qua primus hō Adāz erat in pfectione corporis. Ille at pfectionē corporis non accepit per incrementa. Item deuter. 33. Dei pfecta sunt opera. Sed ista conceptio fuit immediate opus dei. ergo debuit in perfectum opus terminari.

Qualiter egressus. capitu. 242.

Ost hec q̄rit de ptu. qualiter fuit egressus ex utero: cū corpus non transeat p corpus grossum nisi diuidēdo. Ad hoc quidam dixerunt q̄ dñs diuisim et successiue assumpsit quatuor dotes corporis. Subtilitatē i egressione de utero. agilitatem in ambulando super aquas: claritatē i transfiguratione: impassibilitatē in cena. Sed cōtra. De veritate nature ipse grossū cōpus habuit et materiale sicut conceptū et sile nre nature. ergo si nascēdo aliū assumpsit hoc falsitatis fuit et fictōis.

Item fm hoc egressio de utero nō ē miraculosa. sicut post resurrectionem non fuit miraculosū q̄ intrauit ianuis clausis. quando habuit subtilitatē corporis gloriosi. Item dyonisiū de diuinis nomibz. Ignoras aut q̄o ex virgineis sanguinibus altera preter naturam lege cōpositus sit: et quomodo sic cis pedibus naturale corpus hēntibus et materie grauitatem. supra mare ambulauerit. Manifestū ē ergo q̄ oīa fiebant per miraculum.

Utrū i pceptōe hūit delectatō; ca. 243.

Utrū hoc queritur: vtrū btissima virgo i cōceptiōe habuēt dolorē vel aliquam delectatiōem. Qd̄ dolo rem vtrū quia ibi fuit diuisio et dissolutio continui. ergo dolor. Contra q̄ fuit ibi delectatio videtur. quia produci de se simili est naturale. ergo ē delectabile. Item in statu innocentie in cōceptiōe fuit delectatio. Item illa delectatio ē naturalis. ergo per peccatū nō est maiorata sed minorata: ergo maior fuit in statu innocentie q̄ illa que mō cum libidine. Sed ista conceptio filis est illi immūitate peccati et libidinis. ergo maior esse debet delectatio. q̄ illa que est cum libidine. Item natura nobilior nobiliores hz opationes et etiam delectatiōes. S; natura nō cōrupta nobilior est q̄ corrupta. ergo nobilior erit ei delectatio. ergo et isti que est similis illi. Item btissima vgo maximā hūit delectatiōem in essendo m̄r dei. ergo et in fiendo.

Utrū n̄ portādo hūit grauitatē. c. 244.

Utrū etiā dignū ē videri vtrū aliquā grauitatē habuerit btā vgo i portādo. Et vtrū q̄ sic. q̄ corp⁹ grossum et graue additū corp⁹ grosso: necessario trahit ipm fm suā inclinationē deorsum. et sic grauat necessario aliquantulū. Item hoc nō vtrū repugnare beitu dñi btē vginis s; magis esse ad meritū. cū graui sit penale. Unde. 2. Machabeoz. 2. Mater qdā ad memoriā reuocat filio. q̄ et quāta sustinuerit in utero p ipso. ergo vtrū q̄ etiā btā vgo debuerit grauari i portādo. Item Tob. 4. Memor. n. eē debes q̄ et quāta passa sit pte i utero suo. S; cōtra. In statu aīe peccatū non fuisset huiusmōi grauitas i portādo. ergo nec i ista portādo cui⁹ pceptio oīo fuit sine peccato. Item hoc est pure nāle. ergo nō penale. Item habere ap̄ se et i se dilectū; nō ē penale s; delectabile. ergo btissima vgo nō habuit grauitatē in portādo.

Utrum in partedo dolorē vel delectati-
nem habuerit. ca. 245.

Ost hoc queritur vtrūq; hūerit do-
lorem vel delectationē i partedo
Et videtur q̄ dolorē. q̄ si ex cōiūctiōe
que facta est i cōceptiōe fuit delectatō
ergo in diuisione que fecit i partu fuit
dolor. Contra. Peperit sine dolore.

Itē ysaias. Anteq̄ pturiret peperit.
Itē an ptum tñ reficiebatur h̄ intellectū
et tactum. nūc aut h̄ intellectū
et oēm sensum. ergo mō maiorata ē sua
delectatio.

Solutio predictorū. capitu. 246.

D predicta fm ordinē soluēdo di-
cimus q̄ hec cōceptō ē opus trini-
tatis. appropriabile tñ spūi scō rōibus
assignatis. Patri aut cōgruit ḡratō q̄
est in idēptitate substantiē. Dis. n. pater
generat i idēptitate sue nature et sub-
stantiē. vt deus deū. hō hōiem. Itē ge-
neratio tēporalis quīs hēat cū eterna
cōueniētiā; remotā: nō tñ propinquāz.
In ista. n. tēporali ē differētiā eiusdem
nature fm sp̄m inter patrem et filiu.

In eterna nō ē differētiā eiusdē natu-
re et essētiē iter patrē et filiu. Uñ hoc
nō appropriat patrē sed spūi scō: cuius
est donoz distributio. Itē nō ē idem
filii dare et icarnationē facer. q̄ posset
filii dare nō existentē i carne. vt dicit
Augustin⁹ i quarto de trinitate. Itē
cū recreatio et glōrificatio hēant se ad
inuiçē sicut cā ad cātum. sicut vñ ap-
propriatur spūi scō ita et reliquū. Itē
efficere ḡratū ē dupliciter. s. p modū
cāe efficiētis et materiali: et per modū
efficientis solū. Primū istoz tñ habz
rōem patris. Unde aut materialiter
scā fuerit ista cōceptio. dicimus cū da
masceno. q̄ nō tñ de sanguine. sed ē
de sanguinibus et carnib⁹ btissime vir-
gins. Et dicim⁹ q̄ duplex ē humiditas
sui sanguinis i corpore. Una nutrimen-
talis que venit a cibo et ad hoc non est
corpus vel pars corporis: sed ad hoc p̄

vel vniri vel pars fieri. vel transmitti
ad generationē alterius corporis. Pre-
ter hāc ē ibi humiditas substantiā que
est actualr in oib⁹ mēbris. et ē pars es-
sentialis corporis. vel generatibus cō-
iuncta. vel p nutrimentū in corpus cō-
uersa. et illi vnita. Et ex his vtrūq; fit
decisio vel ppagatio. Et hoc est qd sub-
tiliter tangit p̄sus in libro de aia dicēs
q̄ est generatōis factiū. et hoc duob⁹
modis. vnomō q̄ ex supfluitate ipsius ē
vltima digestione fit pars semis et rei
generate. Aliomō q̄ per alimētū susci-
piant completam ḡratē; tñ et substantiā
tūaz. vt possit ex ipsis decidere essētiā
liorem et veriorē partē seminis rei ge-
nerate. alias si nutrimentum tñ cēt ma-
teria seminis et non effectiū. non beñ
diceret factiū: qd dicit potētiā actiua
Nunc aut ē nutrimentum et materia se-
minis ḡratū ad maiorem ptem ipsi⁹ se-
minis: et ē cā efficiens et pferens mem-
bris complementū ad decidēdum de se
partē essēntialiorē et veriorē. Item
idem tangit damascē. dicendo in vno
loco. ex sanguinibus et nō ex sanguine
dicens. in alio loco dicit expresse ex pu-
rissimis carnibus et sanguinib⁹. Itē
tangit Jo. i. cum dicit. Qui nō ex sangui-
nib⁹: neq; ex volūtate carnis. neq; ex
voluntate viri. sed ex deo nati sunt. di-
cendo ex sanguinibus pluraliter et vo-
luntate singulariter. Uñ p̄sus nō ca-
tholic⁹ dicret q̄ oēs hōies materiali-
fuisse in adam: et corpus ipsius conti-
nuū fuisset diuisibile in semper diuisi-
bilia. et nūq; stat diuisio ex parte rei di-
uise: et sic homo comest⁹ h̄z p veritate
humane nature illud quod traxit i sua
conceptione a parentibus. reliquū q̄
postmodū sibi p nutrimentum et ante
aiationē vel post est vnicū cedit. Ter-
tio scilz ppagato de comesto in verita-
te nature: et sic quilibet habet suam p-
p̄iam humane nature veritatē. Ad
aliud dicendū q̄ ista conceptio fuit per

modū generatōis et nō p modū creatio-
nis. Nec dama. dicit creatus: quamvis
hoc dicat magister in sūis. sed dicit sic
spermatice nō semialiter s; cōditue p
spiritu scūz. Et alia trāslatio h; creabi-
liter. q. d. quāvis nō sit pure creatio: ē
tamen ibi proprietas et similitudo crea-
tionis quia facta fuit subito et immedia-
te a deo q nō indiget mā. Concedim⁹
etiam q dñs fuit in vtero: cc lxxvi. die-
bus q sūt xxxix. ebdomade. et duo dies
Et pgruentissimū et p̄ciosissimū tps est
quo scdm ordinem nature non errātis
neq; deficientis partū congruit esse in
vtero post anime infusione: nec debuit
dñs concipi pfectione corporali. q esset
contra modū humane natiuitatis sed p
fectione spiritali q; primo ade de terra
terreno congruebat pfectio corporalis.
sedo ade celesti cōgruebat pfectio spūa-
lis que intelligit p virū cū dicit. Mu-
lier circūdabit virū. Itē sine dotis
assumptōe exiuit clauso vtero supnalit
nascendo. Concipit in brā v̄gine sine do-
lore cū summa spūs delectatōe. et etia;
cum delectatōe sūma nālī. sed nālīs fu-
it ibi mālīs. spūalis vō fuit formalis: si-
cut ipsa pceptio fuit spū sancto operan-
te tñ. et natura opationē suscipiente.
Nec dissolutio continui est dolor nisi fi-
at a p̄cipio extra agente p violentiā.
qđ hic nō fuit. Idē dicim⁹ de partu p
omnia. De portatōe dicim⁹ q fuit sine
grauedine scdm p̄rietatē status inno-
centie. sicut corpus p̄prium non grauat
p̄prie. sic nālīter corp⁹ m̄ris et filij ante
ptū est qđ vñū corp⁹. Vñ scdm naturā
non est vñū aptū natū altez grauare.

De hoc q dicit in vtero. ca. 247.

Item post hoc queritur de hoc q
dicit in vtero. Et videtur supflūū
esse. Omnis enim concipiens concipit
in vtero. Ad hoc dicimus q hoc est
p̄uilegium istius solius conceptionis.
omnes enim alie concipiunt in vteru;

illa sola concepit in vtero que concepit
virgo.

De hoc nomine ihus. ca. 248.

Ost hec querit de nomie. De quo
subiūgitur. Et vocabis nomie ei⁹
ihus. Querit ergo utrū v̄bū incarna-
tum habuerit vñū solum nomen. Et
videtur q sic. vñus enīz indiuidui na-
turaliter vñū debet esse nomen. Itē
vñus sufficit determinare xpm ab alijs
indiuiduis. Item vñum est significa-
tum. Contra inferius dicit. Filius al-
tissimi vocabit. Item ysae. 7. Uoca-
bitur nomen eius emanuel. Item cū
hoc annunciatu dñine et humane na-
ture vñio. et hoc itelligatur per eman-
el. hic potius deberet illō nomen poni.

Item de eodem ē annunciatio d quo
fuit pphetario. s; illa fuit sub hoc nomi-
ne emāuel. ergo hoc dberet poni. Itē
ysae. 9. Uocabit nomen eius admi-
rabilis consiliari⁹. de⁹ fortis. pater futuri
seculi. p̄iceps pacis ergo multa noia.

Item vocabitur nomen eius spolia d
trabe. festina. p̄dare. Item noia om-
nia conueniunt tribus personis. ergo
non sunt propria verbi incarnati. Itē
nullum cōmune est p̄prium. sed fortis
admirabilis. et huiusmodi non sunt p-
pria. ergo sunt cōmunia. Item Mes-
sias fuit p̄missus. hic autē est xps. ergo
hic debuit vocari xps.

Quis imposuit hoc nomen. ca. 249.

Ost hoc querit quis imposuerit
illud nomen. et videtur q Joseph
Mat. 2. Joseph fili dauid noli timē ac-
cipere mariā coniugē tuam. Et infra.
Et vocabitur nomen ei⁹ ihus. ergo Jo-
seph imposuit. Itē luc. 3. vocatū est
nomen eius Ihs q vocatū est ab ange-
lo. ergo angelus imposuit. Item hic
dicit q super benedictissima virgo filio
suo nomen imposuit. Item ad ipsam
pertinebat. quia ipsa sola inter homines
ius bēbat ad eū. Itē ipsa sola plene

ipsum tūc cognouit. et optime p̄prietate
resipiscit. Item significatio ē p̄
institutionem: sed vna ē significatio. er
go vna tñ debuit esse institutio.

Quā institutū fuerit illud nomē. c. 250.

Ost hoc querit qñ institutū fuerit
illud nomē. et videt q ab eterno.

Luc. 3. prius q in vtero conciperetur.

Item Mat. p̄rio. vocabit nomē eius
ihus. glo. Non impones qd ab ange
lo ab eterno impositū est. Item glo.
Non decuit tam gloriofum nomē p̄
ab homie appellari: sed excellentior nā
ne hō machinator huius nomē vide
retur. Itēz alia glo. Sicut a xpo xp̄ia
ni: sic i vtrqz nā a ihu. i. saluatore sal
uati vocatur: quod nomē nō solum añ
q concipiamur in vtero sed etiam añ
tpa secularia nobis a deo est ordinatū.

Contra luc. 2. Postquā i pletū sūt dies
octo ut circūcideretur puer vocatū est
nomen eius iesus. Item dñā imposu
it vel Joseph. ergo ex tēpore.

De hoc. Cui pueniat illud nomē. c. 251.

Ost hec querit cui cōueniat illud
nomē. Et videt q tribus psonis.
Pater enī et filius et spūs sc̄s saluant
a peccatis ergo saluator. ergo ihus.

Item opera trinitatis sunt indiuisa.

Item ē eternū et non est psonale. er
go essentiale. ergo puenit tribus. Co
tra. Est p̄rium nomen verbi incarna
ti. ergo non conuenit trinitati.

Solutio p̄dic̄torum. ca. 252.

De hec soluenda dicim⁹ q quāuis
vnū p̄riū nō possit esse pluriū: tñ
vnus possunt esse p̄ria plura. ut risi
bile. et discipline susceptibile hoīs. Un
de cū vbum incarnatū plures habeat
p̄prietates sibi soli cōuenientes. et nul
li alie p̄sone. p̄t a qualibet istarū deno
mari. Unde oīa predicta nomina con
ueniunt ei ratōe diuersarū p̄prietatū.

Cum autē ab vltimo et optimo vnūq̄
qz habeat denominari: finis autē est vlti
mū in vtroqz: dē vnūquodqz p̄p̄riū
me denominari a fine. Cum ergo finis
incarnationis sit saluatio humani gene
ris. verbū incarnatū vbi filius dei in
carnatur. recte vocatus est ihus. Sic
ergo quāuis saluatio a culpa sit cōmu
nis tribus psonis tñ redemptō p passio
nem propria est filij incarnati. et sc̄m
hanc filius solus sagume suo saluū fe
cit populum suum a peccatis eorū. Un
de ipse solus ihus dicit quod est salua
tor. Item quāuis mirabilitas et forti
tudo in se cōmunia sint. tñ mirabilitas
natiuitatis de virgīe et fortitudo i mor
te non sūt cōmunia trib⁹ psonis. sed p
pria filij et similiter incarnatō. Itē illū
nomē iposuit de⁹: angelus et dñā oīum
et Joseph. et e⁹ rē nomis p̄stando. ange
l⁹ p̄dicendo. dñā impando. Joseph ere
quēdo. Ex hoc p̄z qñ ipositū fuit. s. a dō
eternaliter: ab angelo in annūciatōe. a
dñā et Joseph i circūcisiōe. Ex his ē
p̄z cui pueniat illud nomē ihus. Si at
qñ d̄ p̄iunctione istorū nomīz ihus xps
dicim⁹ q nominat vnā psonā a duabus
naturis. q̄ iuenta est fm humanitatem
saluatori. fm diuinitatē hūanitati p̄iun
ctā.

De hoc q dicit hic erit magn⁹. c. 253.

Ost hec qñ de eo quod subiūgit
hic erit magn⁹. Queritur ergo
vtrū dñs p incarnationē suā factus sit
parū vel magn⁹. Et videt q parū.
ps. Minuisti eū paulomin⁹ ab angelis
s; p̄i⁹ sunt multo maior angelis. Itē
Ap̄ls ad hebre. 2. Nūc autē q modico q̄
angeli minorat⁹ ē. Videm⁹ ibm ppter
passionē mortis gl̄ia et honore corona
tū. Itē phil. 2. Exinanivit semetipsū.

Itē Bernard⁹ sup illud Magnificat
ia mea dñm dicit. Nō laudat dñs ma
gn⁹ et laudabilis nimis. s; pius dñs et
amabilis nimis. Itē ysaias parū na
t⁹ ē nobis. Itē bernard⁹. Quare erit

et non potest est magnus: qui se equaliter est
 magnus. et non habet quo crescat ut maior
 post conceptum futurus sit quam ante sit vel
 futurus sit. Item duplex est magnitudo.
 Molis. et virtutis. De magnitudine molis
 nihil ad propositum quia illa est indifferens.
 Iuxta quod primo Regum. xvi. Ne respicias vul-
 tum eius: neque altitudinem stature eius
 quoniam abiecti eum. Magnitudo autem virtu-
 tis nulla accessit deo per incarnationem.
 Quicquid enim potest homo. potest deus
 et plus. ergo quicquid potest modo po-
 tuit et prius. ergo non est magnus fac-
 tus. Contra. Magnificat anima mea
 dominum. ergo ipsa magnificauit eum:
 ergo ipse est magnificatus. Unde in si-
 gura. tertio Regum. x. Magnificatus est rex
 Solomon super omnes reges terre di-
 uitijs et sapientia. et vniuersa terra desi-
 derabat videre vultum eius. Item
 Bernardus. Vere magnificatus est. quia
 magnificauit eum dominus in conspec-
 tu regum: ut adorerent eum omnes reges
 omnes gentes seruiant ei. Item aug-
 mentum est existentis magnitudinis addi-
 tamentum. Ipse autem manens quod erat
 assumpsit quod non erat. ergo magnifi-
 catus. Item tale additum: talis magis fa-
 cit tale. Sed diuinitas est bonum et hu-
 manitas est bonum. ergo additum: alteri
 alteri erit magis bonum. Ad hec sol-
 uendo dicimus quod dominus iesus christus in
 incarnatione factus est magnus et paruus.
 quia factus est deus et homo. Magnus
 inquantum deus. paruus inquantum homo
 respectu diuinitatis. ergo vna et eade-
 dem persona magnificata. et purificata est. et
 magnificatio hec ad diuinitatem. purifi-
 catio autem erantatio ab humanitate. Quod
 autem persona potest magnificari hoc habet ratione
 humanitatis. quia diuina natura non habet
 quo crescat. Quod autem persona dicitur
 erantari hoc conuenit ei ratione diuini-
 tatis. Est autem purificatio siue erantatio
 non diuine nature in aliquo. sed cum in
 feriori principio. sicut et magnificatio hec

est non nature extra metam propriam
 eleuatio. sed cum summa natura personalis co-
 iunctio. Erit itaque magnus nobilitate.
 dignitate. potestate. virtute. famositate.
 utilitate: nouitate. De magnitudine
 nobilitatis dicit Bernardus. Bene magnus
 cuius magnitudinis non est finis. Et
 quis magnus sicut deus noster? Plane
 magnus quia tam magnus quam altis-
 simus. Et infra. Altissimus enim pa-
 ter. quauis omnipotens sit: non potuit
 tamen equalem sibi parere creaturam: vel in-
 equalē gignere filium: Fecit itaque an-
 gelum magnū sed non quantus est ipse
 et ideo nec altissimū. Solum autem vinge-
 narium quem non fecit sed genuit omnipotens
 omnipotentē. altissimū altissimum. coe-
 ternus coeternū. ipsi sibi per omnia co-
 parari nec rapinam estimat nec iniuri-
 am. De magnitudine dignitatis siue
 auctoritatis. idem Bernardus. Erit enim
 magnus dominus quia magnificauit
 eum dominus et. ut supra. De magnitudi-
 ne potestatis bernardus. Magnificat anima
 mea dominū quia. hic erit magnus et
 magna faciet tibi: quia potens est et sa-
 ctum nomen eius. Item potestas eius
 potestas eterna que non auferet. Dan.
 7. De magnitudine virtutis et dignita-
 tis simul. Apoc. 19. habens in vestimen-
 to et in femore suo scriptū. Rex regum
 et dominus dominantium. Item Apo. 5. Vi-
 cit leo de tri. iuda. De magnitudine
 fame. Magnus dominus et laudabilis
 nimis. Item ps. A solis ortu. usque ad
 occasum laudabile nomen domini. De
 magnitudine utilitatis Bernardus. dicit. Ma-
 gnificetur a nobis paruus et magnus
 dominus quos ut faceret magnos factus est
 paruus. paruulus ait ysa. 9. Natus est nobis.
 nobis inquam non angelis qui cum
 magnus haberet parum non requirebatur.
 nobis ergo natus nobis datus quia
 nobis necessarius. Ideo de nobis
 nato vel dato faciamus ad quod na-
 tus est et datus: precamur nostro ad

nostram utilitatem: de saluatore salutem operemur. De magnitudine nominatis. Jere. xxi. Nouum creauit dominus terram. Et dyonysius. Quod est omnium nouorum nouissimum. Magnus in se erit secundum omnem modum: magnus secundum substantiam. quia deus magnus est quantitate. quia omnipotens: magnus. secundum qualitatem. quia summe bonus deus. magnus secundum relationem. quia filius dei. magnus secundum quodammodo quia eternus. Magnus secundum ubi. quia ubique. magnus secundum situm vel potentiam. quia celum sibi sedes est. et terra scabellum pedum suorum. et sedet super cherubin. et ambulat super pennas ventorum. Ascendit etiam super omnes celos et sedet ad dexteram patris: et astat nunc vultui dei pro nobis. Magnus secundum habitum. quia vestimenta sua sunt candida super niuem. qualia fullo non potest facere super terram. quia fortitudo et decor indumentum eius. Indutus est. n. decore et precinxit se virtute. concidit saccum suum et circumdedit se leticia. Magnus quoque est magnitudine actionis. In principio creauit deus celum et terram: id est filium quem genuit in quo omnia creauit. et recreauit. iustificauit. glorificauit. Unde ps. Generatio et generatio laudabit opera tua. Ipse se opera fecit que nemo alius fecit. et opera que ipse fecit testimonium perhibent ei. quia magnus filius magni dei. Magnus quoque in passione. ipse enim nouissimus virorum vir dolorum. et non est dolor similis dolori eius. Sic ergo potest qualiter paruulus iste per omnem modum est glorificatus ac magnificatus. Est autem magnus iste purificatus. Unde Ber. Et tu quidem virgo paruulum parientem paruulam nutriendam paruulum lactans. Sed videns paruulum. magnus conga. Et infra. Ecce paruulus in medio statuitur. O paruulus paruulis desideratus. O vere paruulus. sed malicia non

sapientia. Studeamus effici sicut paruulus iste. distamus ab ipso. quia mirus est et humilis corde. ne magnus videlicet deus factus sit sine causa homo paruulus ne gratis homo mortuus: ne in uacuum crucifixus. Sic ergo patet qualiter paruulus iste paruulus est et magnus leo et agnus leo de tribu iuda et agnus qui tollit mundi peccata.

De hoc quod dicitur filius altissimi vocabitur. capi. 254.

Ostendit hec queritur. Et filius altissimi vocabitur. Ad quid additur. cum supra dictum sit. Et vocabitur nomen eius iesus. Et qualiter differat hoc vocat. o ab illa. Item filius altissimi est commune omnium hominum. Iuxta illud ps. Filii excelsi omnes. et illud Mat. vi. pater noster. Et illud. Ecce. iij. et eris velut filius obediens. Item altissimus est deus trinitas. ergo ipse est filius dei trinitatis. ergo filius spiritus sancti et filius filii. Ad hoc dicimus quod differt hec filiatio ab alijs et hec vocatio a supra dicta. hec enim filiatio est per eternam generationem. alie vero per adoptionem. superius posita vocatio notat proprium nominis impositionem. hec autem non solum propriam nominationem. sed et rei nominis et diuine nature per opera declarationem. Ipse itaque vocabitur eterna nominatione. scripture attestat. Johannis prophetatione. operum probat. patris declaratione. columbe ostensione. petri confessione. demonum susceptione. doctrine singularitate. quia sicut dicitur io. vij. nunquam locutus est sic homo: glo. quia deus cum fuit sermo in patre. et non sicut scribarum et phariseorum. Oportet ergo istis modis vocabitur ab hominibus altissimus filius unigenitus in esse nature. unigenitus in donis gratie. sumus in esse glorie. unum in essentia cum patre. erit a patre eterna generatione: unum principium in communi spiratione.

De hoc dabit illi dominus deus sedes .
capitu. 255 .

Ost hec qrit de illo quod subdit

Dabit illi dñs sedē dō patris ei⁹ .

Querit ergo vtz p sedē dauid hic in
telligat regnum corporale vel spūale .
Si corporale illud nunq̄ habuit . ymo
sicut dñ . Jo. 6. a turbis eū regē facē vo
lentibus fugit . 7 añ pylatus ptestatus
fuit . Sicut dñ . Jo. xviij . Regnum meū
nō ē de hoc mūdo . Si autē itelligatur
p hoc regnū spirituale illud sp̄ habuit .

Item lu . i . dabit illi dñs sedē dauid .
glo . In pñti vita corda inhabitans re
gnabit . i futuro ad gloriā vocās . Sed
xp̄us hō regnū spirituale nunq̄ hūit .
in q̄tum deus semper habuit . ergo illi
nunq̄ datum fuit . Itē qñ natus fuit
tunc rex fuit . ergo nascendo vel p nati
uitatē non accepit . Itē diffiniētes . p
genus p̄p̄inquis diffiniūt . regnū iu
deorum p̄p̄inquis fuit dñō nro iesu
xp̄o in Josya q̄ in alijs . Un̄ poti⁹ dixit
se debuit sedē Josye p̄ eius . p̄fert; cū
iosias i plurimis figurauit dñz ihs xp̄s

Itē regnum dauid fuit cū sanguis ef
fusione pp qd dñ . 2 . R . vij . Nūquid edi
ficabis mihi domū? glo . Non qz vir san
guinis es . Et . 3 . R . v . Non poterat edi
ficare domum nomini dei sui . pp bella
imminētia in circuitu . Regnum autem
salomonis fuit pacificū sicut ibidē sub
iungitur . Nunc autē requie; dedit deus
mihi per circuitum : 7 si est sathan nec
occursus malus . Si ergo regnū dauid
in sanguinis effusione . regnum vero
Salomonis in pace consimilius fuit re
gnum salomonis regno xp̄i . qui non re
gnat nisi in pace . Regnum enim suum
inter nos est . 7 iusticia 7 pax 7 gaudiū
in spiritu sancto . quia in pace factus ē
locus eius . Sicut dicit ps . 7 non est
ipse deus dissensionis sed pacis . qui est
pater futuri seculi p̄iceps pacis . ergo
expressius 7 potius figuratur r̄ gnum
eius per regnum salomonis . q̄ per r̄ e

gnum dauid . Itē; nomine 7 re . 7 re
gimine videtur salomon expressius do
minum figurasse . Notum ē quia pa
cificus interpretatur . Christus autem
pacem fecit ei qui longe est 7 qui prope
est . Re . quia tertio R . x . Magnifica
tus est salomon diuitijs 7 sapiētia sup
reges 7 c . hec autem omnia p̄p̄inxi
me conueniunt christo . quia sicut dici
tur . Col . ij . virtus est 7 sapiētia patris
in quo sunt omnes thesauri sapiētie : 7
scientie dei absconditi . Speciosus for
ma p̄ filijs hominum . In quem 7 c .
desiderant angeli prospicere . Sicut di
citur . i . Petri p̄ . Regimine . quia non
fuit sathan . nec occursus malus . sicut
dictum est in regno suo . In opere ē
dominum figurauit . Ipse enim domū;
domino edificauit . iij . R . viij . edificans
edificauit domum i habitaculū tuū 7 c .
7 xp̄s hā sapiētia edificauit sibi domū;
7 excidit columnas septem puer . 9 .

Item diuina electione videtur dñm
figurare . quia de eo iuxta litteram scri
ptum est . ij . R . vij . Ego ero illi in p̄ez
7 ipse erit mihi in filius quod vere 7 p
p̄rie solummō cōuenit dom̄o iesu xp̄o .

Nec obstat qd salomon alienigenas si
bi copulauerit vt dicit . 3 . re . xi . cum ē
ipsum in hoc figuret qui zelotipia aīa
rum quasi extra se raptus animas pec
catrices sibi in misericōdia 7 miseratione
onibus desponsauit . Quod autē malum
factum bonū possit figurare p̄ p̄ glo .
2 . R . xi . Super historiā adulterij 7 iter
fectionis vrie . Itē; Lati . 3 . Videte re
gem Salomonem i dyademate quo co
ronauit cum mater sua . glosa . Maria .
Ibi rex salomon itelligitur rex xp̄us .
ergo 7 sua sedes debet dici sedes salo
monis .

De hoc regnabit in domo iacob in eter
num . capu . 256 .

Ost hec sequitur d̄ eo qd sequitur

Regnabit i domo iacob in eternū
7 c . Si . u . sedet sup sedem dauid . ergo

et regnat in domo dauid. Nihil enim esset dictum dabit ei sedem regis theutonie et regnabit in domo regis fracie. Item si intelligatur quod regnaturus sit utrobique. ergo regnum Jacob debuisset preposuisse. Item non potest de diversis regnis intelligi: quia regnum dauid non fuit nisi in domo Jacob id est in iudeis.

Item cum dominus regnet spiritualiter non solum super eos qui sunt in domo Jacob. sed super totam ecclesiam. debuisset dixisse in domo ade. vel abel a quorum altero ecclesia incepit. Item si intelligatur de regno spirituali. quo regnauit spiritualiter super populum peccatares. scilicet ecclesiam iudeorum. tunc debuisset dixisse in domo abrahe. Item dissimulatio istius populi facta est per ysaac. Juxta illud Gen. xxi. In isaac vocabitur tibi semen. ergo debuit dicere in domo ysaac. Item si voluit denominare a primo rege israel. sed hic fuit Saul.

Item cum dauid non habuit sedem spirituales: quomodo regnum spirituale dicitur sedes dauid? Item quicquid est eternum illius non erit finis. ergo alterum eorum erit superfluum.

Utrum dominus in quantum homo sit rex angelorum et ecclesie militantis. c. 257.

Utraque predicta querit utrum dominus in quantum homo sit et rex angelorum et ecclesie militantis. Et videtur quod sic. homo est dignissima omnium naturarum. ergo dignissimus inter homines erit omnium creaturarum dignissima. ergo rex. Item mater sua est regina angelorum. ergo ipse est rex angelorum. Item mater sua est exaltata super choros angelorum. Ut dicit Hieronimus quod sibi soli convenit: et matri et filio. ergo ipsa regina et ipse rex angelorum.

Item caritas ordinat statum patrie. sed dominus improporcionabiliter habuit caritatem super seraphim. ergo et statum. ergo et rex angelorum. Item Mat. x. Accesserunt angeli et ministrabant ei. Item

ipse est in quo desiderant angeli prospicere.

Item Apoc. xix. et xxij. Conseruus tuus sum et fratrum tuorum. dicit angelus ad iohannem. Item Apoca. 4. Uigilant quatuor seniores mittebant coronas suas ante thronum. quod omnes sancti participantur quod per humanitatem christi coronati sunt. Item filii resurrectionis equales erunt angelis. sed ipse est rex illorum ergo et angelorum. Ipse est. n. primogenitus mortuorum et princeps regum terre. Apo. p. Item luc. xix. homo quidam abiit in regionem longinquam accipere sibi regem. et re. 22. Ergo christus accepit regnum triumphantis ecclesie. Item ysaia. Trinitas sibi soli nota est et homini assumpto. Item anima christi sciuit omnia que deus. ergo ipse est superior omnium angelorum in cognitione. ergo et in dilectione. Item dicit Dionysius in ecclesiastica Hierarchia. ca. v. Lex quidem hec diuinitatis per propria ad diuinitatem. scilicet reducere lucem. et sic per superiora regunt inferiora ergo ipse est rex angelorum. Item habet in vestimento et in femore suo scriptum rex regum 22. Item dyo. in cele. ierar. v. ca. Quosdam enim eorum introducit a portibus sacra eruditos domum esse virtutum. et regem glorie in celum humanitus receptos non quosdam vero apud ipsum iesum immediate docentem et per largiens eis manifestantem suam beatitudinem benignitatem. Ego inquit disputo iusticiam et iudicium saluatoris. Ex his patet quod angeli illuminantur et perficiuntur in quibusdam immediate a domino iesu christo in quantum homo. ergo in quantum homo est rex angelorum.

Contra a celestis hierarchia est super humanam. ergo infimum de celesti est super supremum de humana. sed inferiora non regunt superiora. ergo nullus homo potest esse rex angelorum.

Item simpliciter simpliciter: et optimum optimum. Sed angelus superior et melior est homine. ergo optimus angelus

optimo homine. Item dyonisi⁹ in. 12. cap. de diuinis noibus. Regnum ē oīs finis z ornat⁹ ordinis. z legis distributio. sed xpus inquantum homo non distribuit angelis fines z ornat⁹ z legē ergo non est rex eorum inquantum homo. Item ps. Dimisti cum paulo minus ab angelis. ergo non est rex angelorum. Item christ⁹ aut ē superior angelis inquantum homo aut non. Si non ergo non ē rex. Si sic z inquantum homo. ergo omnis homo quod falsum est. Item rex debet esse eiusdem nature cum eis quorum est rex z econuerſo. Alinus enim si poneretur rex autū nec aquila rex animalium gressibilis; z christus homo non est eiusde; nature cum angelis. ergo inquantum homo non est rex angelorum; Item in angelis non est proprie lex. ergo nec rex.

Item aīa ē substantia intellectualis illuminationē a primo vltima relatione receptiua. ergo angelus pīor. ergo āgel⁹ natural⁹ ē superior aīa. z aīa suppoit⁹ hoī. ergo āgel⁹ superior omni homīe ergo nō est rex angelorū. Item spūs vnibilis corpori. pīnquior est corpori q̄ non vnibilis. z spiritus nō vnibilis pīnquior est spiritui increato q̄ vnibilis. ergo spiritus angelicus pīnquior est deo q̄ humanus. ergo nobilior z melior. ergo homo non potest esse rex angelorum. Item luce. xxiij. Astitit angelus de celo confortans eum.

Item dyonysius in cel. ierar. iij. Uī deo enim q̄ t̄p̄e isto sup̄ celestium esse tīarū superessentialis essentia ad id qd fm̄ nos imutabiliter veniens nō resilit a se ordinata z assumpta humana orāi natione. sed semper obediens subditur patris z dei per angelos dispositionibus z per medios ipsos ordinatur. Nūciatur ioseph a patre disposita filiū ad egiptum recessio. z iterū; ex egipto ad iudeam traductio: z per angelos videmus ipsum paternis legatōibus ordi

natum iuste dīe vt scienti nostris sacerdotibus traductionibus expressa z de angelo ipsum iesum confortante. Ex his omnib⁹ videtur qd domin⁹ ies⁹ inquantum homo. sit sub angelis. ergo non est rex angelorum.

Solutio predictorū. cap. 258.

Hec solueda dicimus qd domio iesu xpo est secundū quattuor modos loquendum. Primo de ipsa yposita si siue persona z secundum hoc ē rex omnium angelorum. Secūdo de natura idest de persona ratione diuine nature z sic est superior a huc omni angelo. Tertio de persona ratione humane nē. sed hoc potest ēē dupliciter vel secundū qd ipsa ē in vnione cum diuina. z sic adhuc est superior omni angelo vel scdm qd i se circūscripta diuinitate cōsideratur. z sic est inferior omni angelo. z sic loquitur damasce. vbi ait qd ignorantes z seruilem naturam assumpsit. Trib⁹ ergo modis ē superior omni angelo. q̄r tomodo est inferior omni angelo. Ad ea que obiecta sunt de sede. z d regno dauid dicitur qd ibi accipitur signū p̄ signato. Per regnum aut dauid t̄p̄ale figurat regnū xpi spirituale. Dabit ergo illi sedem regni sacerdotij magisterij. iudicij. conuiuij dauid. propter carnis propagatiōez. diuinaz electionem. humilū exaltationez. hostiū deuictōz: sanguinis effusionē. diuini cultus augmentatiōez. spūalem p̄figuratiōez. spūalez p̄missionem. operū incitatiōez. stutū similitudinē: caritatis magnitudinem.

Et regnabit miseris miserādo. malos extirpando. bonos exaltando. omnib⁹ iherando. hostes subiugādo. curias celebrando. iura puulgando. regnum dilatando. Regnabit aut p gratiam z gloriam i domo. per caritatem z vnitatem hospitū. idemptitatem cibi z vestitus communitatem. operū conformitatē.

In domo iacob inq̃ q̃z imitabit iacob
 pegrinatē. fūientē. fugientē. repatri
 antem. Dicim⁹ etiā q̃ regnū xp̃i figura
 tū fuit in regno dauid ⁊ in regno salo
 monis. S; regnū dauid significat re
 gnū xp̃i p̃s sup militante eccl̃ia; . que
 est in bello contra vicia. ⁊ cū effusione
 sanguinis. ⁊ castigatione corporis. ⁊ cru
 cifixione carnis. ⁊ vicijs ⁊ p̃cupiscētijs
 Regnū autē salomonis figurat regnū
 triūphantis eccl̃ie. q̃ est in visione pa
 cis. vbi non audis maleus neq; securis
 sicut dicit de templo quod edificauit
 Salomon. 3. Regū. 6. Sed sedet ibi po
 pulus dñi in pulcritudine pacis. in taber
 naculis fidei. i. requie opulenta. ysa.
 32. Unde sedes dauid appellat hic re
 gnū p̃ gratiā in p̃ti. p̃ domū iacob in
 telligit regnū gl̃ie in futuro. vnde po
 tissime ponitur ibi iacob qui signat ca
 ritatē iuxta illud. Abraham genuit ysa
 ac. ysaac autē genuit iacob. i. fides sp̃s.
 spes vero caritatē. Unde nō est ibi do
 mus ade quia nō est ibi terrena s; cele
 stis cōuersatio. Non abrahe vel ysaac.
 q̃z fides. spes. euacuabunt: sola autē;
 caritas nūquā excidet. Unde regnabit
 in domo iacob in eternū. Unde Ber.
 deniq; quid magnū p̃mittitur ei qui se
 det super cherubin quē p̃pha videt se
 dentē sup solium excelsū ⁊ eleuatus; se
 dere in sede dauid p̃is sui. Sed noui
 mus quandā aliam ierusalē ab ea que
 nunc est. in qua regnauit dauid signa
 tam multo ista meliores; multo dilectō
 rem. hanc igit puto hic esse figurata; .
 illo v; vsu loquendi quo se scriptura si
 gnans ponit p̃ signato. Tunc sane de
 dit illi dñs deus sedem p̃is sui. q̃s cō
 stitutus est ab eo rex super syon montē
 eius. Sed hic p̃pha de quo regno dixe
 rit. expressius apparuisse videtur in eo
 q̃ non in syon sed super syon posuit.
 Nam ideo fortassis dictū est super q̃z i
 syon quidem regnauit dauid: super sy
 on vero regnum est illius de quo di

ctum est ad dauid de fructu ventris
 tui ponā super sedē tuam. de quo p̃ ali
 um p̃pham dicitur. ysa. 9. Sup solium
 dauid super regnū eius sedebit in eter
 nū. Vides q̃z vbiq; reperis sup syon.
 super sedē. sup solium. sup regnū. dabit
 ei dñs sedē dauid patris ei⁹ non typicā
 sed verā; non tpalem sed eternā. non
 terrenam sed celestem. Que idcirco ut
 iam dictum ē memorat fuisse dauid. q̃z
 quod hic tēporaliter sedit: eterne illius
 gerebat ymaginē. Et regnabit i domo
 iacob i eternū. hic quoq; si domū ia
 cob tpalem accepimus quomō in i. la q̃
 eterna est in eternū regnatur⁹ est? Que
 renda ergo est dom⁹ eterna iacob in
 qua regnet in eternū. cuius regni non
 erit finis. Aut nō deniq; exasperas do
 mus illa iacob ip̃e abnegauit eum. ⁊
 insipienter respuit ante faciem pylati.
 q̃n illo p̃ferente regem vestrū crucifi
 gam: vno ore rīdendo clamāt non ha
 bemus regem nisi cesarem. Require
 itaq; aplm: ⁊ discernet tibi eum qui in
 occulto iudeus est ab eo qui ē in māse
 sto. ⁊ q̃ in spū est circumcisio ab ea que
 sit in carne. vel spūalem israel. a carna
 li. ⁊ filios sp̃s abrahe a filiis carnis.
 Non enī; inquit oīs qui ex israel hi sūt
 israelite. neq; qui semē abrahe hi filij
 abrahe. Solos igit qui in fide iacob i
 uenti sūt reputat de domo iacob. Vel
 potius noueris ipsos spūalem ⁊ eter
 nam domū iacob in qua regnabit dñs
 in eternū. Sequere ergo ⁊ dic similr.
 nō omnes qui ex iacob hi reputādī sūt
 de domo iacob. Quis ex vobis qui iux
 ta interpretationē nominis iacob sup
 plantet dyabolū. s. de corpore luctet cū
 vicijs ⁊ cū concupiscentijs suis. ut non
 regnet peccatum in suo mortali corpo
 re: sed regnet in eo ih̃us nunc quidem
 per gratiā: in eternū p̃ gl̃iam. Beati in
 quibus regnabit ih̃us in eternū; quia
 ipsi cum eo regnabunt ⁊ regni eorum
 non erit finis. O quam gloriosum est il

lud regnum in quo reges congregati
conueniunt in vnum ad laudandū. s.
z glorificandū eū qui super omnes est
rex regum z dñs dominantū. s. cuius
splendidissima cōtemplatione fulgebūt
iusti sicut sol. O si z mei peccatoris me
minerit ihus cū venerit in beneplacito
populi sui. cū venerit in regnum sa. O
si me in illa die quando traditurus est
regnum deo pfi visitare dignabitur in
salutari suo. ad videndū in bōitare ele
ctorum suoz ad letandū in leticia gen
tis sue ut laudet etiā a me in heredita
te sua. Veni interim dñe ihu aufer scā
dala de regno tuo. qđ est aīa mea: ut
regnes tu qui sedes i eo. Venit enim
auaricia z vendicat sibi in me sedem.
Factantia cupit domiari mibi. Super
bia vult mibi ēē rex. Luxuria dñe. Ego
regnabo. Ambitio inuidia. detractio. z
iracundia. certāt in me cuius ego potif
sumum videar esse? Ego quantum va
leo resisto renitor. quantū iuuor: dñm
meum ihm xpm reclamo: ipsi me defen
do. qz ipsius me iuris ēē cognosco: Ip
sum mibi deum ipsum mibi dñm teneo
z dico. Non hēo regem nisi ihm. Veni
ergo dñe z disperge illos i virtute tua
z regna in me qz tu es ipse rex meus z
deus meus.

De hoc quomō fiet istud. ca. 29.

Ost hec queritur. de illo quod se
quitur. Quomō fiet istud. Et vide
tur potius q hoc dixerit dubitando.
Annūciatio ysac fuit figura istius
annūciationis. Sed ibi Sarra risit z
dubitauit. ergo videt q similiter debet
esse in figurato. Item Abraham di
xit Ben. 17. tñ ysmāel viuat coram te.
ergo videt simul dubitasse. Itē lu. i.
zacharias dubitauit. q annūciatio etiā
istius figura fuit. ergo z in ista annun
ciatione debet esse dubitatio. Sed p
tra Ambrosius super luc. in glo. Cum
Sarra risit de promissione dei: z vide

tur q dixerit. Quomodo fiet istud qñ
virum nō cognosco: cur nō fuit muta
sicut zacharias? Sed Sāra z maria nō
dubitant faciendum quod promittitur
sed modum requirunt. Itēz alia glo.
Legerat z nō dubitabat virginez pari
turam: sciebat q impleri oportebat qđ
ab angelo audierat z quo ordine imple
ri debeat requirit. Itēz Ber. Non du
bitabat de facto s; modū z ordinem re
quirat. Non enim querit an fiat istud.
s; quomō. quasi dicat. Cū sciat dñs me
us testis consciētie mee votū esse ancil
le sue nō cognoscere virū. qua lege quo
ordie placebit tibi ut fiat istud? Si opor
tuerit me frāgere votum ut pariam ta
lem filium: z gaudeo de filio. z doleo
de proposito. fiat tamē voluntas eius.
Si vero cōcipiā virgo pariā vgo: quod
vtrq; si placuerit ei impossibile nō erit
tūc scio vere quia respexit humilitatem
ancille sue. Ex his videt q nō dubita
uerit de facto s; de mō. Sed cōtra vi
detur q p illud quomō. non solū quera
tur qñ dubitatur de mō. sed qñ dubita
tur de facto. Jo. 3. Quomō pōt homo
nasci cū sit senex. ibi tñ dubitatur de
ipso facto z nō tñ de modo. Item si
guum q angelus dat ad istā qōnez nō
certificat de modo sed d facto. qñ vice
ret. Si elisabeth pōt concipere. ergo z
tu. Item modus satis videtur expres
sus cū dicit. Concipies in vtero. ergo
concepit virgo. Nupta concipit in vter
o. Item lu. i. Non erit impossibile apud
deum omne verbū. glo. i. factū quod v
bo exprimitur. ergo certificatur de fa
cto. ergo dubitauit de facto. Item
phus. dubitare de singulis non erit in
utile. ergo potuit de vtroq; dubitare.
Item si de mō licuit dubitare. ergo
z de facto. Itēz sancti exponunt istā
conceptionem mystice. Unde Ambrosi
us. Mystice maria desponsata sed vgo.
typus ē ecclesie: que est immaculata s;
nupta concipit nos de spiritu. virgo

parit nos sine gemitu. et ideo fortasse alij nupta ab alio repleta. ergo cum ista conceptio possit spiritualiter intelligi licet te potuit dubitari: utrum sic vel sic debeat hoc fieri. Item non est credendum omni spiritui. quia angelus sathane transfiguratur se in angelum lucis. Sicut dicitur 2. cor. xi. ergo de hoc potuit dubitare.

Item Sapi. ix. qui cito credit. levis est corde. Item quod ex hoc quod quesivit sequatur aliqua dubitatio nec de facto nec de modo per hoc quod non omnis quod est propter dubitationem. Dominus enim in euangelio is sepe et plura quesivit. et tamen de nullo unquam dubitavit. Item Mat. xi. Iohannes cum audisset in vinculis opera Christi et cetera. Crisostomus dicit quod non propter se sed propter discipulos quesivit. Alii simili vident quod etiam beata virgo quesivit non sibi sed nobis. Item legerat virginem parituram. ergo hoc sciuit per fidem: et ei modo dicitur quod ipsa sit illa. ergo credidit se virginem parituram.

Item ipsa credidit articulum de incarnatione. Sed de substantia ipsius articuli est credere virginem deum concipere. et parere. ergo non dubitavit utrumque manens virgo esset conceptura et paritura. Item angelus non respondit nisi quod sciuit prius. Item angelus nihil respondit nisi de modo concipiendi.

Item videtur quod non hoc quod subiungitur virum non cognosco. Multe enim virgines virum non cognoscunt: et tamen in posterum concipere possunt.

Ad hoc soluendo dicimus quod beatissima virgo prudentissima et fidelissima nec de facto vel modo dubitavit. nec obstat si in figuris dubitatio processit. Quia quid enim in figuris dubitationis processit vel imperfectionis. in hoc istud figuratum figuras excellit. quia nulla figura istud figuratum per omnia et in omnibus exprimere sufficiens fuit. Quod necnam autem quam beatissima virgo angelum fecit. propter ipsius dubitationem

non fecit sed propter materie plenioris descriptionem. propter veritatis maiorem expressionem. propter errorum dubitationum. opinionum exclusionem. propter nostram edificationem. Ad id quod de cause quoniam traditione obicitur per solutio per argumentum gloriose. Non cognosco. id est non cogniturum propono. Ex his patet solutio ad obiecta.

De hoc quod virum non cognosco. ca. 260.

Ostenditur hoc queritur de hoc quod dicitur virum non cognosco. novit enim patrem suum. ergo virum. Item nunquid non novit Ioseph. Item omnis cognitio est sensitiva vel intellectiva. omnis intellectiva est speculativa et affectiva. beatissima virgo cognovit virum cognitione speculativa et affectiva quia dilexit omnes viros et omnes homines. Item sensitiva qui multos viros viderat et audierat. ergo omni modo virum novit. Item si dicatur quod intelligatur de cognitione experientie. contra. multos viros experta fuit. Est enim experientia multorum singularium simul cognitio. Ex multis enim memoriis fit unum experimentum. et sic experta fuit multos viros. Si autem dicatur quod hic accipitur cognitio pro actu generationis. hoc videtur inconueniens quod actus cognitionis et actus generationis genere opponuntur. Item non sequitur non cognosco per experientiam. ergo non cognosco. Item si dicatur quod sequitur secundum usum. hoc non videtur posse stare. quia hoc beatissima virgo proprie loquendo dixisset falsum. quod absit. Ad hoc dicimus quod hic accipitur vir secundum quod dicitur relative ad mulierem ut mulieris vir. vir importat secundum quod beatissima virgo novit. virum nunquam vel videre vel audire. vel intelligere. vel sapere. vel diligere. Dicat ergo non cognosco ut persone mee dominatorem. opus rectorem. corporis corruptorem.

nie obligatorē. proliis propagatorē. nū
quā volo cognoscere aliqua cognitio
ne. Ex his soluta sunt obiecta.

De hoc spūs scīs superueniet i te. c. 261.

Eunde queritur de illo quod sub
ditur. Spiritus sanctus superueni
et in te videtur q̄ potius dixisse debuit
filius veniet in te quia in illa mō spālī
fimo tñ filius fuit per corporalem pre
sentia. Itē cum ista aduētio sit p̄ filij
humiliationē. potius dixisset descendit
in te. Item de domino legi Jo. p̄io
Super quem videris spūm d. descendē

Item spūs corporali spē descendit in
ipsum luc. 3. Item luc. p̄io qñ dictuz
fuit dñs tecum. intelligebatur d̄ corpo
rali presētia. ergo videtur superfluere.

Item de Johāne lu. p̄io. Spiritu sā
cto replebit ex utero matris sue. ergo
multo fortius beatissima virgo. ergo
ista superflua. Item glo. q̄ spūs fact?
castificauit ipsam a forde viciorum: s;
nihil de vicijs vel sordibus habuit.

De hoc et virtus altissimi obumbrabit
tibi. ca. 262.

Ost hoc queritur de hoc q̄ dicit.

Et virtus altissimi obumbrabit ti
bi: xps enim dei virtus et dei sapientia
non h̄ obumbrare: sed illuminare qui
Sicut dī Jo. p̄io. Est lux vera et illūi
nat omne hominem: s; in fūmo beatis
simā suam matrē. Ad Idem Ezech.
xliij. Ingressa ē gloria dñi in templum:
et r̄splēdit terra a facie maiestatis ei.
ergo beatissima virgo non est obumbra
ta sed illuminata. Item purgatio ordi
natur ad illuminationē: illuminatio ad
p̄fectionem: sed i conceptione perficie
batur in fūmo. ergo illuminabatur in fū
mo. Ad hec soluendo dicimus q̄ spi
ritus timoris. pietatis. sciētie. fortitudi
nis. consilij. intellectus. sapientie et spi
ritus increatus. purgās. illuminans. in
flāmans. perficiens. stabilis. conse

crans. fecundans. superueniet. i. subi
to veniet. super id quod modo est veni
et. d̄ superno veniet. plus omnibus ve
niet. p̄ter solitū veniet: super merita
est q̄ veniet plus q̄ veniet. quia veniet
et requiescet super naturam venientis
quia nunquam recedet. In fūmo veni
et: ad summum actum veniet: sup om
nes est qui secum veniet filius dei: et
tas altissimi obumbrabit tibi somitem
extinguēdo. contra tribulationem pro
tegendo. de carne tua umbraculum fa
ciendo. illum modum tibi soli notificā
do. lucem suam in te abscondendo. lu
cem tuam mundo non pandendo viato
rum refrigeriā te faciendo. cōtra estū
concupiscētie te opponendo. lucē corpa
lis prosperitatis tibi subtrahendo. vi
tam tuam cum xpo i deo abscondendo
Unde Ber. Non dubitat sed modum
requirit et ordinem. Non enim querit
an fiat istud: s; quomodo fiat istud et.
Et dixit angelus ei. Spūs sanctus sup
ueniet i te. Nunquid potuit repleti gra
tia spūit? et necdum habere spūm cui
ipse sit dator gratiarū: Si autem spūs
sanctus iā in ea erat. quomō tāquā ad
huc non venerit superuenturus repro
mittitur? An forte ideo nō dixit simpli
ter veniet i te. sed addit super. quia q
dem prius in ea fuit per multam grām
sed nūc superuenire nunciatur p̄pter ha
bundatōis grē plenitudinē quā effusu
rus est super illam: si aliquid amplius
capere pōt quomō fuisse grā plena in
telligēda est: At h̄o cui iā plena sit. illū
amplius quō capere poterat? An prior
quidem grā tñ repleuerat mentem. se
quens vero ventrē debet perfundere.
q̄tenus. s. plenitudo d̄ unitatis que an
te in illa sicut in multis scōrū spūaliter
et sicut in nullo scōrū corporaliter in ipsa
abundare incipiat: Et nāq; spiritus sā
ctus et. Qui pōt capere capiat. Quis
enim fortassis excepta illa que hec so
la in se felicissime meruit experiri.

Intellectu cape. rōne discernē possit. q̄
 liter splendor ille inaccessibleis v̄gineis
 se infuderit visceribus: z vt illa quod ī
 accessibile est accedere. ad se ferre po-
 tuisset de portumcula eiusdem corpōis
 cui se per omnia aīa mediante cōtēpa-
 uit relique masse vmbracluz fecerit ē
 Et forte propter hoc marie dictuz est.
 Obumbrabit tibi. qz nimirum ī sacro
 erat. z qz sola per se trinitas ī sola z
 cuz sola virgine voluit operari. soli da-
 tuz est nosse cui soli dacti ē experiri. Di-
 catur ergo. Spūs sanctus zc. q vtqz
 potentia sua fecundabit te: z virtus al-
 tissimi obumbrabit tibi: hoc est illā mō-
 dum q de spū scō concipies: dei virg? z
 dei sapientia xp̄us sic ī suo sacratissimo
 consilio obumbrando cōteget. z obum-
 brabit quatenus. qui tū notus ē patri
 notus hēatur z tibi. Ac si angel? respo-
 deat virgini. Quid a me queris quod
 ī te met experieris? Scies scies z feli-
 citer scies sed illo doctore quo z aucto-
 re? Ego aut missus sum nunciare virgi-
 nalem conceptum. non creare. nec pōt
 doceri nisi a donante: nec pōt adisci ni-
 si a suscipiente. Ideoqz z quod nascet
 ex te sanctum vocabitur filius dei. qm̄
 non de homine. sed de spiritu scō concip-
 ies. concipies aut virtute altissimi. B
 est filium dei. Ideoqz z quod nascetur
 non solum de sinu patris ī vterū tuū
 veniens obumbrabit tibi. sed etiam id
 de tua carne sociabit tibi. Ex hoc iam
 vocabitur filius dei. quemadmoduz is
 qui a patre est ante secula genitus. tu?
 quoqz amodo reputabitur filius. Sic
 autem z quod natus est ex ipso erit tu?
 z quod ex te nascetur eius erit. vt tū
 non sint duo filij sed vn? vtriusqz fili?
 erit. Et licet aliud quidem ex te aliū ex
 illo sit: iam non cuiusqz suus sed vnus
 vtriusqz erit fili?. Ideoqz quod nasce-
 tur ex te filius dei vocabitur.
 De eo qd. n. nascitur sanctum vocabit
 filius dei. cap. 263.

Ost hec querit. De hoc quod seg-
 tur. Quod nascetur ex te sanctuz
 vocabitur filius dei. Cum enim nō na-
 tura nascatur sz psona. uidet q̄ debuif-
 set dixisse. Qui ex te nascetur. Itē v̄
 ē hoc incongruum filius est sanctum.

Item filius dei est cōmune multis.
 Quod bene soluit Bernar. Quid enī
 ē ita simplr sanctū z absqz additamen-
 to? Credo q non habuit quo proprie di-
 gne nominaret illud eximium. illō ma-
 gnificū. z reuerendum: quod de puris-
 sima virginitas carne. cuz sua aīa. vnico
 patris erat vniendum. Si diceret caro
 sancta. vel scūs homo. sanctus infans:
 vel quodlibet tale poneret parum uide-
 retur dixisse. posuit ergo indefinite san-
 ctum. qz quicquid illud sit. quod virgo
 genuit sanctum. pcul dubio. z singula-
 riter scūs fuit. p spūs sanctificationes.

De hoc. Ecce elisabeth cognata tua
 cap. 264.

Ost hec queritur. De hoc quod di-
 citur. Ecce elisabeth cognata tua
 quare vel ad quid illud inducitur. Et
 videtur q̄ ad certificandum domina-
 de predictis. Unde glosa Bernar. Ne
 virgo de partu desperet. accepit exem-
 plum sterilis. Item alia glo. q. d. Nō
 debes hesitare: quia cognata tua zc.

Contra. alia glo. Non quasi incredu-
 lam hortatur ad fidem: sed credenti q̄
 audierat ampliora replicat miracula:
 vt que deum erat paritura. precursor-
 rem quoqz de anu sterili nasciturum
 cognosceret. Item si aliud est exēplū
 promissi. hoc non videtur simile isti.
 Quomodo enī probaret hoc proposituz
 vel que etiam consequentia: si vetula
 de vetulo concepit hominem. ergo vir-
 go sine viro concipit z parit deum z
 hominem? Item id posset eam incre-
 dendo potius impedire cum non duce-
 ret ī suum simile.

De hoc non erit impossibile apud deum
omne uerbum. ca. 265.

Qst hec querit de hoc quod dicit
Non erit impossibile apud deum
omne uerbum. Et uidetur esse falsum
quia deum non esse est uerbum. et ta-
men non est possibile apud deum.

De rñsione uirginis fiat mihi secundum
uerbum tuum. ca. 266.

Item de ultimo q dicit. Fiat mi-
hi secundum uerbum tuum. Qua-
re dicit tuum cum non sit suum s; dei fue-
rit uerbum. Ad hec dicim⁹ q scdm
Ber. qtuor de causis h iducitur pcepto
Elisabeth. Dicit enim sic. Quid fuit ne-
cesse etiam huius sterilis uirgini nucia-
re conceptum? Nūquid forte adhuc du-
biam et incredulam oraculo. recentiori
uoluit confirmare miraculo? Absit. Le-
gitur zacharie incredulitatem ab hoc
angelo fuisse castigatā. mariam autē
in aliquo reprobensam non legimus.
quin potius fidem ipsius elisabeth
prophetante laudatam cognouimus.
Beata inquit elisabeth que credidisti.
Sed ideo sterilis cognate conceptus
gini nunciatur. ut dum miraculum mi-
raculo additur. gaudium gaudio cumu-
letur. Porro necesse erat inmodico le-
ticie et amoris inflāmati incendio. que
filium paterne dilectōis cū gaudio spūs
sci mor fuit pceptura. Neq; n. nisi i de-
uotissimo atq; hylarissimo corde tāta
se cape poterat dilectōis et alacritatis
affluentia. Uel ideo conceptus elisa-
beth nūciat marie. qz pfecto decebat.
ut uerbum mox diuulgandū. prius sci-
ret uirgo p angelus. qz audiret ab hoīe
ne mater uir dei a cōsilijs filij uidere
āmora. si eorum que in terris tam pre-
gererentur remansisset ignara. Uel
ideo potius nunciatur ut dum nūc sal-
uatoris. nunc precursoris edocetur a-
uentus. rerum tēpus. et ordinem tenēs
ipsa melius postmodum scriptoribus et

predicatoribus euangelij referaret ve-
ritatem. que plene de omnibus a prin-
cipio celitus fuerat inſi ucta mysterijs

Uel ideo ut audiens cognatam uetu-
lam et grauidam cogitet iuuenula si-
mul d obsequio. sicq; illa pperante ad-
uiſitandum paruulo prophete locus et
occafio detur. quo minori adhuc domi-
no ſui officiij valeat exhibere primitias
et dum ad se inuicem concurrat matrū
infantiumq; ab alterutro excitata de
uotio mirabilis fiat miraculū de mi-
raculis. Benedicamus domino et bñdic-
tissime uirgini.

Excellentissimi et sanctissimi uiri dñi
Alberti magni epi ratiſponſis ordinis
predicatorū in euangelij. Miſſus est
Gabriel angelus. aureum et deuotiſ-
ſimū opus feliciter explicat. Diligentissi-
me emendatū p venerabilem fratrem
Augustinum de Papiā eiusdem ordi-
nis predicatorū de obseruantia. Aloy-
ſius uero de Serapionibus ſua opera et
impensa impriū curauit. Mediolani
Ab Ulrico ſcñz;eler. Teutōico.
Anno domini .1488. Die 17. Aprilis.

§ 3 n 3 S

Registrum operis.

a	b
Prima alba	gratia
quod sentitur	strauit
De longanimitate	sed hec
Excellentissimi	xime
b	i
peccauerunt	surrexerunt
Item inter	ma virgine
milantur	De puritate
de sola	mo vidit
c	k
est terra	Sed nec
Item a	passione
illud	ibi
ginis de	natiuitas
d	l
salutatio	est regis
munus	cordis
Ueritur	in figura
Quidam	extinctione
e	m
omnis	subiectionem
qua creatura	sitatem
quid sunt	tiorum
ratio	panem
f	n
corporali	repositio
que mori	tione
eas regitur	non habuit
do dicimus	suprema
g	o
nobis	modum
omni a	et non
custodit	De hoc
De pace	optimo

